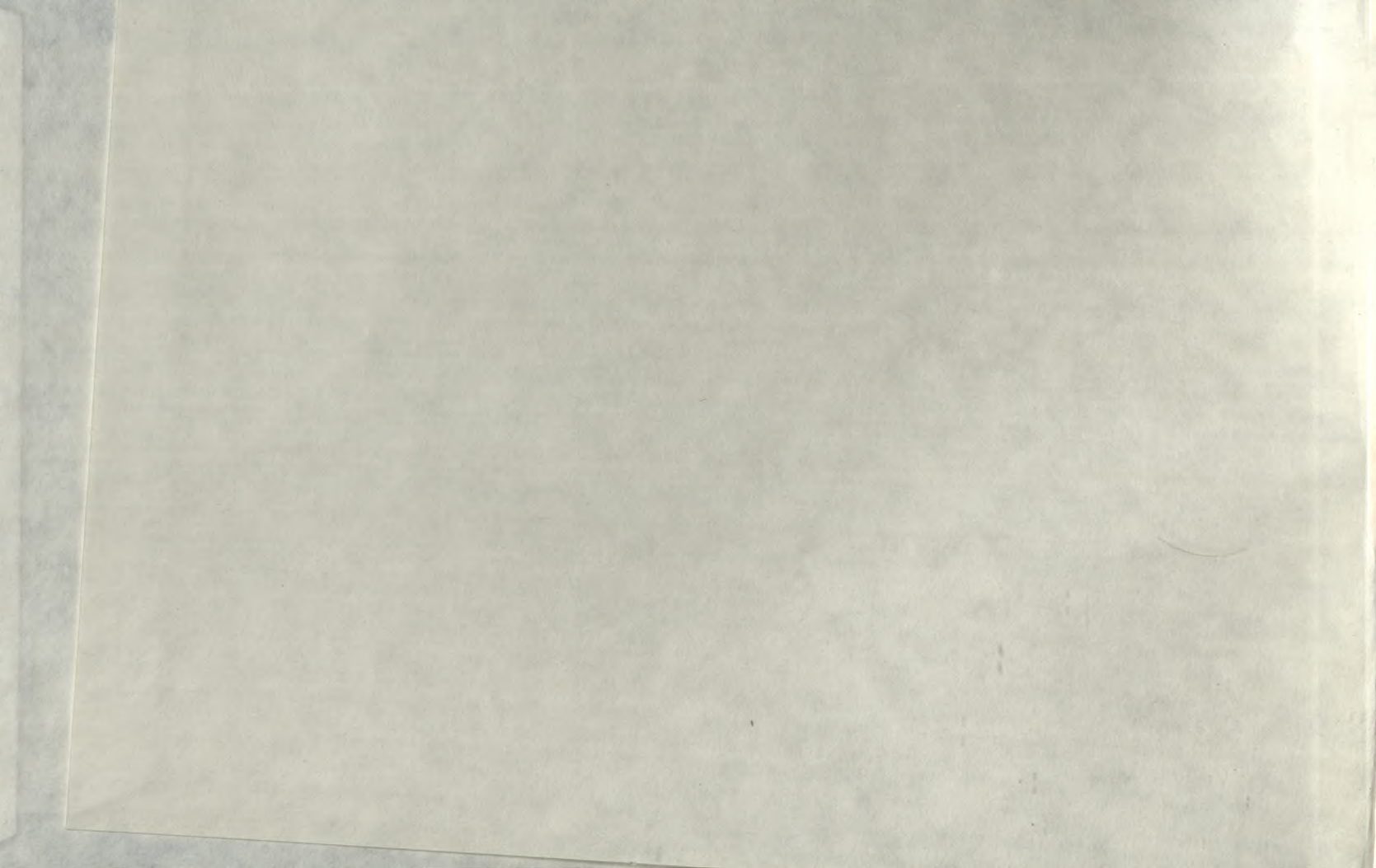

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ „SEXTIL PUȘCARIU” CLUJ-NAPOCA

PETRU NEIESCU

MIC ATLAS AL DIALECTULUI AROMÂN
DIN ALBANIA ȘI DIN FOSTA REPUBLICĂ
IUGOSLAVĂ MACEDONIA

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ „SEXTIL PUȘCARIU” CLUJ-NAPOCA

PETRU NEIESCU

**MIC ATLAS AL DIALECTULUI AROMÂN
DIN ALBANIA ȘI DIN FOSTA REPUBLICĂ
IUGOSLAVĂ MACEDONIA**

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI

1997

Hărțile au fost scrise în anul 1970. Din această cauză ele nu au putut fi actualizate, aparând unele mici diferențe între ele și restul volumului. Referindu-se mai ales la transcrierea fonetică, simplificată în textele premergătoare hărților, aceste diferențe nu afectează conținutul sau înțelesul lucrării.

ISBN: 973-27-0639-2

CUPRINS

	Pag.
Introducere	5
Titlul hărților	43
Indice alfabetic al cuvintelor-titlu	49
Indice alfabetic al cuvintelor și formelor din hărți	55
Hărți	107
Notele hărților	321
Planșe	361
Anexă: Transcrierea fonetică și lista abrevierilor	

INTRODUCERE

Dacă din punct de vedere monografic dialectele românești din sudul Dunării, dată fiind importanța lor deosebită pentru istoria limbii române, s-au bucurat de binemeritata atenție a unui important număr de cercetători ca G. Weigand, Th. Capidan, I. Popovici, S. Pușcariu, A. Byhan, P. Papahagi, T. Papahagi, S. Pop, Șt. Pașca, L. Morariu, D. Macrea, P. Iroaie, E. Petrovici, Al. Rosetti, R. Flora, R. Todoran, Matilda Caragiu-Marioțeanu, I. Coteanu, Gh. Mihăilă, Em. Vasiliu, P. Atanasov, A. Avram, Gr. Brâncuș, Tr. Cantemir, G. Carageani, H. Căndroveanu, V. Frățilă, I. Gheție, A. Kovačec, I. Mării, Ileana Neiescu, P. Neiescu, Max Demeter Peyfuss, N. Saramandu, R. Sârbu, E. Scărlătoiu, Aurelia Stan, Ionel Stan și alții, care au prezentat dialectele în numeroase monografii, studii, articole, dicționare, glosare, culegeri de texte etc., mai vechi sau mai noi, cuprinzând un teritoriu mai întins sau mai restrâns, o lucrare de geografie lingvistică propriu-zisă ne lipsește, în ciuda faptului că a apărut *Aromunischer Sprachatlas, Atlasul lingvistic aromân*, vol. I, II, Hamburg (1985, 1994) datorat lui W. Dahmen și J. Kramer.

În lucrările autorilor amintiți, deși sunt prezentate un număr impresionant de fapte și de fenomene, referirile la extinderea lor pe teren, cu puține excepții, lipsesc, sau sunt destul de nesigure, ariile de răspândire ale unor cuvinte sau fenomene putând fi trasate cu mare aproximație și cu multă greutate. Cauza principală a acestei stări de lucruri izvorăște din metoda de lucru folosită de majoritatea cercetătorilor sus-menționați, care și-au bazat studiile fie pe unele texte anonime, uneori nesatisfăcător localizate și datate, fie pe materiale

disparate, notate de ei înșiși din graiul unor localități, sau notate de oameni mai puțin inițiați în probleme de limbă. În acest ultim caz notația fonetică, atât de importantă pentru explicarea fenomenelor, lasă de dorit.

Din aceste cauze adesea sunt prezentate fapte unilaterale, prea puțin sau deloc comparabile între ele, explicații și concluzii care nu reflectă întotdeauna realitatea.

Numai studiile de geografie lingvistică, făcute pe baza atlaselor lingvistice, scot în evidență ceea ce este general față de ceea ce este particular pe un teritoriu lingvistic dat, căci atlasele lingvistice prezintă graiurile unei limbi sau ale unui dialect în extensiunea lor geografică.

Ele sunt constituite dintr-o sumă de hărți în care, în locul numelui localităților studiate, e notată câte o cifră, numită punct cartografic (și care se repetă pentru fiecare localitate în toate hărțile), hărți pe care sunt redată cuvintele sau fenomenele lingvistice corespunzând noțiunii din titlul hărții. Cu ajutorul unui chestionar care conține de fapt o listă de întrebări referitoare la părțile corpului omenesc, însușiri fizice și morale, familie, căsătorie, naștere, moarte, casă, acareturi, unelte casnice, agricultură, oierit, cultura și prelucrarea cânepii, prelucrarea lânii, viticultură, apicultură, pomicultură, morărit, pădure, animale domestice și sălbatice, păsări de curte și sălbatice, timp și fenomene atmosferice, forme de relief, școală, administrație, armată, meserii etc., cercetătorul înzestrat cu cunoștințe speciale, numit anchetator (dialectal), se deplasează într-un număr de localități. Acolo, folosind un sistem de transcriere fonetică ce are semne pentru toate sunetele și nuanțele de pronunțare, notează răspunsurile obținute pentru fiecare localitate în parte de la subiecții vorbitori, numiți și informatori (dialectali), aleși cu grijă, după anumite criterii, pentru a fi cât mai reprezentativi pentru graiul din localitate.¹ or.

Dintre principiile care trebuie să fie respectate la alegerea unui informator enumerăm câteva: să fie originar din localitatea studiată, atât el, cât și părinții sau soția (soțul), să nu fie prea instruit, sau cititor pasionat (pentru a nu fi influențat de limba literară), să nu fi stat timp mai îndelungat în alte zone, în contact cu vorbitorii altor graiuri (pentru a nu fi suferit influențe lingvistice din partea acestora), să aibă vârstă mijlocie, să fie sănătos, inteligent și comunicativ, cu dantură și auzul bune, capabil de a înțelege repede întrebarea și de a da răspunsuri prompte, nealterate din punct de vedere fonetic.

Atlasele lingvistice oferă materiale sigure, pe baza cărora se poate urmări evoluția fenomenelor, atât în

spațiu, cât și în timp, pentru că adesea, în localități diferite, întâlnim stadii diverse de evoluție a fenomenelor lingvistice.

Dialectele românești din sudul Dunării sunt adevărate monumente vii de limbă, păstrând stadii arhaice de evoluție. În special aromânii, păstrează multe cuvinte și sensuri care au dispărut în dacoromână, ca și stadii de evoluție care erau caracteristice limbii române comune, deci dinainte de despărțirea dialectelor. Evident că dialectele noastre au și inovat în unele privințe, au urmat o altă linie de evoluție, datorită mediului în care au trăit și trăiesc vorbitorii lor. Pe noi ne interesează în primul rând fenomenele comune și arhaice căci ele constituie verigi importante în lanțul evoluției limbii române. Fără cunoașterea temeinică a dialectelor sud-dunărene multe fapte din evoluția limbii române nu ar fi putut fi explicate sau ar fi rămas necunoscute. Dialectele românești sud-dunărene s-au separat de masa mare a vorbitorilor limbii române în diferite perioade istorice. Ea a avut loc prin secolele al XIII-lea, al XIV-lea ca urmare a deplasării spre sud a unor strămoși ai aromânilor și meglenoromânilor (deplasare începută prin secolele al X-lea, al XI-lea) și mai ales prin asimilarea românilor dintre Balcani și Dunăre și din vechea Serbie de către slavii majoritari în aceste locuri.

Gh. Mihăilă, *Les anciennes attestations des mots roumains autochtones (Xe siècle, 1520)*, în „TRACO-DACICA”, tomul XVII, 1966, nr. 1-2, p. 41 (= G. Mihăilă, *Anciennes ...*).

Unii învățați îi consideră autohtoni în zonele în care trăiesc astăzi. Ei locuiesc în mase compacte în Grecia, Albania, Fosta Republică Iugoslavă Macedonia și Bulgaria, fiind evaluați între 300 000 și 600 000 de vorbitori.

Th. Capidan, *Aromânii. Dialectul aromân. Studiu lingvistic*, București 1932, (= Capidan, *Aromânii ...*), dă următoarele cifre: 1 500 000 în Grecia, 100 000 în Iugoslavia, 65 000 în Albania și 40 000 în Bulgaria. Evaluarea lui privitoare la numărul aromânilor din Albania ne pare corectă, noi înșine obținând cifra de 72 000, de la doi intelectuali aromâni din Albania, foarte bine documentați cu privire la situația aromânilor de acolo. Pentru alte cifre date de alți

cercetători vezi Matilda Caragiù Marioțeanu, *Compendiu de dialectologie română (nord și sud-dunăreană*, București, 1975, p. 28. (=Matilda Caragiù Marioțeanu, *Compendiu ...*). Gh. Mihăilă, *Anciennes ...*, p. 41 apreciază numărul lor între 400 000 și 600 000.

În al treilea deceniu al secolului nostru (1923 , 1926) s-a stabilit în România un număr impresionant de aromâni, apreciați între 80 000 și 100 000, azi locuind în Dobrogea cca 50 000, restul fiind împrăștiați în diferite orașe și zone din țară. Printre aceștia s-au aflat și 130 de familii de aromâni proveniți din comuna Livăd, din Meglen.

Th Capidan, *Meglenoromânii II. Literatura populară la Meglenoromâni*, București, 1928, p. 349, cf. și N. Saramandu, *Aromâna în „Tratat de dialectologie românească”*, Craiova, 1984, p. 423, idem, *Die Aromunene in der Dobrudscha und ihre Mundart*, în „Dacoromania. Jahrbuch der östlichen Latinität” Freiburg , München, III, 1975, 1976, p. 185, 196. Numărul total al aromânilor, ca și cel al meglenoromânilor, nu a putut fi stabilit cu precizie din cauza lipsei de obiectivitate a statisticilor ce se făceau și se fac încă, din păcate, în Peninsula Balcanică.

Al doilea dialect desprins a fost cel meglenoromân. După părerea lui Th. Capidan ei au făcut parte, ca și aromânii, din ramura sud-dunăreană a românismului păstrând însă contactul cu dacoromânii un timp mai îndelungat. Coborârea lor în Meglen a avut loc după secolul al XII-lea sau chiar al XIII.-lea.

Th. Capidan, *Meglenoromânii I. Istoria și graiul lor*, București, 1925, p. 65. Pentru alte păreri referitoare la originea și data separării meglenoromânilor, ibid., p. 54 , 65. Vezi și Gh. Mihăilă, *Anciennes ...*, p. 52, nota 29, unde se dă și bibliografia actualizată referitoare la acest dialect.

Meglenoromânii locuiesc în câteva sate de la poalele muntelui Meglen din Grecia, precum și în orașul Gevgelija, din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia (oraș situat în apropierea frontierei cu Grecia), în care

s-au așezat mai ales cei din satul Huma. Familii numeroase de meglenoromâni mai trăiesc undeva prin Asia Mică, în Turcia, ca rezultat al schimbului de populație care a avut loc între greci și turci după războiul purtat de ei între anii 1919 și 1922. Meglenoromânii din Nânta, din cauza religiei lor mahomedane, (singurii români de această religie), fiind considerați turci, cu toate protestele lor, au fost expulzați din Grecia. Numărul meglenoromânilor a fost evaluat la 14 000 și 15 000. Cu ocazia colonizării dintre anii 1926 și 1928 s-au stabilit în Dobrogea 350 de familii de meglenoromâni, de unde apoi s-au împrăștiat prin diferite localități din țară. În masă mai compactă meglenoromânii trăiesc astăzi în comuna Cerna din județul Tulcea. În Grecia și în fosta Iugoslavie mai trăiesc astăzi 5 038 de meglenoromâni.

Cifra e dată de P. Atanasov, *Meglenoromâna*, în „Tratat de dialectologie românească”, Craiova, 1984, p. 479, pe baza evaluării făcute de el cu ocazia anchetelor dialectale întreprinse în țările amintite. Pentru celelalte cifre și autori vezi Matilda Caragiu Marioțeanu, *Compendiu ...*, p. 267.

Cel de al patrulea dialect al limbii române, cel istroromân, este vorbit astăzi în câteva sate și cătune din Peninsula Istria (Croatia). Dialectul istroromânilor arată că ei au migrat spre locurile în care trăiesc astăzi dintr-o zonă apropiată de sud-vestul teritoriului locuit de dacoromâni, dovada constituind-o evoluțiile paralele și inovațiile comune numai dacoromânei și istroromânei, inovații necunoscute dialectelor aromân și meglenoromân. Numărul lor a fost apreciat între 1 250 și 6 000 de vorbitori, prima cifră fiind mai aproape de realitatea de astăzi, dar în continuă descreștere.

Matilda Caragiu Marioțeanu, *Compendiu ...*, p. 190, menționează diverși autori și cifre date de ei. Evaluările noastre, făcute în satele istroromâne, confirmă cifra de 1 250, 1 500, dată de A. Kovačec, *Descrierea istroromânei actuale*, București, 1971, p. 23. După cele mai recente date obținute verbal de la cercetători care i-au vizitat recent, prin stabilirea lor în diverse orașe din Iugoslavia și prin emigrarea lor în diverse țări (fenomen specific și croaților din Istria), cifra celor rămași în satele istroromâne s-ar situa între 500 și 800 de persoane. O sinteză a problemelor privitoare la istroromâni, cu bibliografia completă a problemei, se află la Gh. Mihăilă, *Anciennes ...*, p. 50 – 51, nota 27.

Trăind de foarte multă vreme într-un mediu lingvistic străin, ruși de masa mare a dacoromânilor, vorbitorii dialectelor românești sud-dunărene au păstrat forme și stadii de evoluție specifice perioadei anterioare despărțirii sau au inovat independent.

În special influențele diferă, ca rezultat al conviețuirii cu popoare diferite. Fenomenul este același, sursa diferă însă. De exemplu, pentru termenii legați de cultură sau de dezvoltarea tehnicii, noi am recurs mai ales la împrumuturi din limba franceză sau din fondul internațional, ei la greacă, turcă, bulgară, albaneză, croată, italiană, slovenă.

Astfel de termeni, ca și alte împrumuturi lexicale din limbi diferite, precum și stadiile mai vechi de evoluție fonetică, pot face uneori dificilă înțelegerea dintre vorbitorii celor patru dialecte, deși, în toate aceste dialecte, fondul de bază sau fondul principal lexical sunt comune și românești, de origine latină sau autohtonă.

Și fonetismul lor este preponderent românesc. Deosebiriile constau mai ales în stadiile diferite de evoluție, de obicei stadiile mai vechi fiind specifice dialectelor sud-dunărene.

Toate acestea au fost și vor fi tratate în monografii separate.

În lucrarea de față ne propunem să înfățișăm, cu ajutorul câtorva hărți, graiurile aromânilor din Albania și din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia. Pentru graiurile dacoromâne avem posibilitatea studierii comparative, a determinării aproape sigure a ariilor de răspândire a unor cuvinte și fenomene, pe baza *Atlasului lingvistic român* (ALR) I și II și, mai ales, pe cea a *Atlasului lingvistic român pe regiuni* aflat în curs de elaborare, în timp ce pentru dialectele din sudul Dunării această posibilitate este mult îngreunată din lipsa aproape totală a unor lucrări de acest gen. Datele oferite de ALR I, pentru dialectul aromân, cu trei sate din Grecia (Selia de Jos, Perivoli, Avdela), cu unul din Bulgaria (Giurmaia de Jos) și unul din Albania (Pleasa de Sus), sau de ALR II, în care e prezentat graiul unui singur sat din Bulgaria (Peștera), sunt departe de a ne mulțumi, dar pot fi luate ca punct de plecare. Este evident că nu poate fi cunoscut dialectul aromân din Albania pe baza graiului dintr-un singur sat, că trei sate din Grecia ne oferă un material cu multe lacune, ca să nu mai vorbim de graiurile aromânilor din fosta republică iugoslavă a Macedoniei, care lipsesc cu desăvârșire din ALR.

Din marele număr de lucrări dedicate dialectului aromân, trei prezintă materiale culese mai sistematic, cu chestionare, una datorată lui Al. Rosetti, cea de a doua lui N. Saramandu și ultima semnată de W. Dahmen și J. Kramer.

Al. Rosetti, *Cercetări asupra graiului românilor din Albania*, Extras din „Grai și suflet”, București, 1930; N. Saramandu, *Cercetări asupra aromânei vorbite în Dobrogea*, București, 1972; W. Dahmen și J. Kramer, *Aromunischer Sprachatlas, Atlasul lingvistic aromân*, vol. I, II, Hamburg, 1985, 1994.

Lucrarea lui Al. Rosetti poate fi considerată prima contribuție de geografie lingvistică aromânească, în care sunt cuprinse majoritatea fenomenelor și nuanțelor fonetice aromânești și un bogat material lexical. Indicându-se localitățile din care au fost culese materialele de către acad. Al. Rosetti, acestea puteau și pot fi oricând cartografiate sub formă de atlas. Prin faptul că Al. Rosetti i-a anchetat pe aromâni imediat după așezarea lor în Dobrogea, materialele prezentate sunt autentice, ca și când ar fi fost culese din Albania. Contactul stabilit în țară între diferitele grupuri de aromâni nu a putut duce la amestecul de graiuri, în scurtul răstimp de la așezarea lor și până la anchetă, mai mult decât s-a putut întâmpla acest lucru în Peninsula Balcanică, în urma contactului neîntrerupt dintre aromâni, datorat mobilității lor. Puținele dacoromânisme din răspunsuri puteau fi aduse din sudul Dunării, unde au putut pătrunde prin prin cele peste 130 de școli românești care au existat acolo.

Lucrarea lui N. Saramandu prezintă graiurile aromânești din Dobrogea, studiate la 35 , 40 de ani de la așezarea aromânilor între dacoromâni, în situația amestecului dintre diversele grupuri de aromâni, pe de o parte, și a amestecului dintre aromâni și dacoromâni, pe de altă parte. Ea pune probleme interesante privind acțiunea limbii române literare asupra dialectului, integrarea acestuia, ca și evoluția proprie a aromânei din Dobrogea, ca urmare a contactelor lingvistice amintite mai sus.

Atlasul lui W. Dahmen și J. Kramer, înfățișând, în principal, graiurile aromânești din Grecia (fiind

incluse în el și 3 sate din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia), reprezintă, în ansamblu, o încercare nereușită.

Anchetatorii, în majoritatea lor studenți, și redactorii lui, nu cunoșteau deloc dialectul aromân și nu cunoșteau în suficientă măsură limba română, din care cauză în atlas sunt greșeli foarte grave, care nu pot fi trecute cu vederea. Ei au făcut abstracție de experiența *Atlasului lingvistic român* în privința metodei de lucru pe teren și de redactare a materialului, a chestionarului și a transcrierii fonetice, de aceea el poate fi utilizat, cu multă precauție, numai pentru lexic.

O parte din aceste lipsuri din volumul I au fost analizate de către noi în comunicarea *Câteva probleme privind studiul dialectelor și al graiurilor limbii române*, prezentată la cel de al VI-lea simpozion de dialectologie, ținut la Cluj-Napoca, în noiembrie 1990, comunicare aflată sub tipar în „Dacoromania”, serie nouă, nr. 1.

Neavând posibilitatea de a studia toate așezările de aromâni, hărțile noastre prezintă graiul din 6 localități din Albania și 5 din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, completând în bună măsură golul existent. Prin redactarea acestui volum am încercat să răspundem, măcar în parte, sarcinilor care stăteau și mai stau în fața dialectologilor noștri: „...E nevoie să se întocmească un atlas lingvistic al tuturor graiurilor aromâne (și meglenoromâne), așa cum s-a făcut pentru graiurile dacoromâne. Iată una din sarcinile urgente ale dialectologiei românești.”

E. Petrovici, *Consoane rotunjite în graiurile aromâne din Albania* în „Omagiu lui Iorgu Iordan, București, 1958, p. 675.

„Cercetarea științifică, pe teren, a graiurilor aromâne se impune ca o necesitate acută, pentru că ceea ce s-a făcut până acum este insuficient și nu prezintă destule garanții de rigurozitate științifică. În special graiul

grupurilor din Olimp și din Albania va trebui cercetat cu de-amănuntul”.

Al. Rosetti, *Istoria limbii române de la origini până în secolul al XVII-lea*, București, 1968, p. 66.

În situația actuală, când procesul de dispariție a dialectelor românești din sudul Dunării este în curs, considerăm că este imperios necesară continuarea anchetelor începute în cele două țări, precum și extinderea lor în Bulgaria și Grecia. Culegerea unui material cât mai bogat, salvarea a tot ce mai poate fi înregistrat și notat, trebuie să fie considerate sarcini științifice și patriotice de primă urgență. Acest lucru este cu atât mai necesar, cu cât majoritatea lucrărilor despre dialectele noastre sud-dunărene și vorbitorii lor reprezintă un material istoric, cele mai recente bazându-se pe date culese în Peninsula Balcanică cu cel puțin cinci decenii în urmă, perioadă în care s-au petrecut schimbări însemnate în viața vorbitorilor celor trei dialecte românești sud-dunărene.

De la primele lucrări de ansamblu asupra dialectelor noastre și până astăzi, metodele și tehnica de cercetare s-au perfecționat, cum e și firesc, geografia lingvistică ne-a pus la îndemână metodele ei, iar tehnica ne-a înzestrat cu aparate de mare precizie.

Înarmat cu acestea, fiind trimis de către Academia Română, în 1959, într-un schimb de experiență în Albania am reușit ca, pe lângă schimbul propriu-zis, să culeg numeroase texte aromânești pe benzi de magnetofon și să încep o anchetă dialectală în câteva localități cu populație aromânească.

Pornind de la prețioasele materiale notate și înregistrate cu această ocazie și de la ideea justă că, în etapa actuală, la baza studierii dialectelor limbii române trebuie să stea un material recent, judicios adunat, comparabil și cât mai complet, care să corespundă atât stadiului actual al evoluției dialectelor, cât și metodelor și tehnicii de cercetare, E. Petrovici, directorul Institutului de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca, a propus continuarea cercetărilor, propunere susținută de Secția de științe filologice și de conducerea Tratatului de istorie a limbii române. Ea a fost aprobată de Prezidiul Academiei, care a hotărât ca, paralel cu cercetarea graiurilor dacoromânești, să se continue cercetările începute la aromâni și să fie extinse și asupra celorlalte două dialecte românești vorbite în sudul Dunării.

Înzestrat cu cunoștințele științifice necesare, ca rezultat al muncii de cercetare desfășurată sub directă îndrumare a lui E. Petrovici și cu cele mai moderne aparate de înregistrare sonoră și optică din dotarea Institutului de Lingvistică și Istorie Literară din Cluj-Napoca, din însărcinarea forurilor sus-menționate, am întreprins următoarele călătorii de studii:

1) Am anchetat graiurile aromânești din Tirana, Stan Carburnara, Shqepur (*Șt'epur*), Corcea și am înregistrat texte pe benzi de magnetofon din aceste localități și de la două grupuri de aromâni nomazi: *cupuhât*, din regiunea Kollonj (*Colón*), stabiliți pentru iernat în apropierea satului Poian, și *caçat'ún*, refugiați din Grecia în anul 1948 (21 noiembrie - 21 decembrie 1959);

2) Am anchetat localitățile Tirana și Bigliști și am cules texte din Tirana, Durrës (*Dúräs*), Cavaia, Poian, Fieri, Bunavia, Vârtop (Berat), Voscopoia (Moscopole), Corcea, Pleasa de Sus, Drenova, Dardha (*Dárða*), Boboștița și de la un grup de păstori nomazi, originari din Grecia, stabiliți pentru vârat în *Munți Set*, din sudul Albaniei, în apropierea Gramosului (18 iunie - 31 iulie 1960);

3) Am anchetat, împreună E. Petrovici, aromâni din Târnova, Crușova, Gopiș, meglenoromâni din Huma, am început ancheta cu chestionarul la istroromânii din Jeian, Sușnievița, Costârcean, (Bărdo) și am înregistrat texte din toate aceste localități (3 - 27 decembrie 1962);

4) Am continuat, împreună cu E. Petrovici, anchetele la istroromânii din Jeian și Sușnievița, am început ancheta în Nosola și am înregistrat texte noi din Jeian, Sușnievița, Costârcean, Dolinșcina, Sucodru (3 - 21 decembrie 1963);

5) Am anchetat localitățile Gopiș și Beala de Jos și am înregistrat texte din aceste localități. L-am întâlnit apoi pe E. Petrovici la Belgrad, de unde am plecat împreună la Sușnievița și Bărdo, unde am continuat ancheta (13 septembrie - 5 octombrie 1964). La această călătorie a participat și B. Cazacu.

6) Am încheiat ancheta cu chestionarul, împreună cu E. Petrovici, la istroromânii din Jeian, Sușnievița, Nosola, Sucodru și am continuat-o în Costârcean. M-am deplasat apoi în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, unde am anchetat satul Moloviște și am înregistrat texte în Moloviște și în Beala de Jos (27 sept - 14 oct. 1967). La această călătorie a participat și Gr. Rusu;

7) Am făcut o călătorie, de completare și de verificare a materialului cules anterior, pe cheltuială proprie, la istroromânii din Jeian. La călătorie au participat Ileana Neiescu, Aurelia Stan și Lucia Neiescu, care au cules material onomastic (noiembrie 1968).

Întregul material care face obiectul lucrării de față a fost notat în exclusivitate de noi înșine în cele cinci călătorii de studii efectuate la aromâni în anii 1959, 1960, 1962, 1964 și 1967.

În alegerea punctelor de anchetă am căutat să cuprindem un teritoriu cât mai vast și să reprezentăm în atlas cât mai multe graiuri. Astfel, am notat graiul diverselor grupuri de aromâni: *tinirôț* (locuitori ai Tiranei, unde trăiesc aproximativ 300 de familii de aromâni stabiliți acolo de multă vreme, după părerea lor ei fiind băștinași), *muzăkari* (Stan Carburnara, Poian), *caçaklun* (Shqepur), *fărșerôț* (Corcea, Bigliști), ca și unele centre aromânești din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, situate lângă frontiera cu Albania, în apropierea lacului Ohrida (Beala de Jos), cele din apropierea orașului Bitolea (Moloviște, Gopiș, Târnova) și marea localitate Crușova, de lângă Prilep.

Informatorii, bărbați și femei, originari din localitățile studiate, au fost aleși din generația vârstnică sau mijlocie. În texte sunt ilustrate graiurile tuturor generațiilor, inclusiv ale copiilor și ale generației tinere, centrul de greutate căzând însă și aci asupra generației mijlocii sau vârstnice. Toți informatorii vorbesc, în afara dialectului, și limba statului în care trăiesc, unii vorbesc și alte limbi balcanice, în special greaca și bulgara. Nici unul dintre cei anchetați sau înregistrați nu vorbește limba română literară și nu a urmat școală românească.

Chestionarul cu care am lucrat conține în jur de 1.800 de întrebări. El a fost întocmit de noi pe baza chestionarelor ALR I și II și corespunde, în linii generale, cu chestionarul atlaselor regionale.

Întrebările au fost puse indirect, ancheta făcându-se în dialectul aromân. La început, în ancheta de la Tirana și în foarte puține cazuri apoi, când subiectul nu înțelegea întrebarea, termenii urmăriți (sau definițiile lor) au fost traduși în limba albaneză, cerându-se corespondentul aromânesc. Traducerile au fost făcute de însoțitorii noștri Niko Nikola și Niko Mustaka, profesori de limba albaneză, care vorbesc curent (fiind aromâni) atât limba română literară, cât și dialectul aromân.

Transcrierea fonetică utilizată a fost cea a ALR, cu mici adaptări la specificul dialectului. În cazul

numelor de persoane sau de locuri am folosit, spre deosebire de ALR, la inițială, majuscule.

Lucrarea conține câteva fotografii reprezentând figuri de aromâni, așezări, unelte de lucru etc.

În munca noastră am fost sprijiniți, în Albania de colegii G. Gjinari, Niko Nikola, Niko Mustaka, în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, de colegul Blagoje Korubin, care ne-au fost însoțitori în călătoriile întreprinse, de prof. Vojmir Vinja de la Universitatea din Zagreb (pentru graiurile istroromâne) și de prof. August Kovačec, de la aceeași universitate, care ne-a însoțit în câteva din călătoriile întreprinse în Istria. Tuturor le aducem mulțumirile noastre.

Mulțumim, de asemenea, domnilor ing. D. Opruța, ing. C. H. Horea, sing. D. Costea și M. Petrescu, student, care ne-au ajutat la redactarea computerizată a lucrării.

În mod deosebit mulțumim domnului acad. Eugen Simion, președintele Academiei Române, care a sprijinit apariția atlaselor lingvistice, atlase a căror publicare a fost întreruptă mulți ani, domnului Marius Sala, directorului Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan” din București, membru corepondent al Academiei Române și domnului Gh. Mihăilă, directorul general al Editurii Academiei, membru corespondent al Academiei Române, pentru prețioasele sugestii de îmbunătățire a manuscrisului.

Se cuvine să aducem pe această cale un omagiu memoriei academicienilor Athanase Joja, Iorgu Iordan, Alexandru Rosetti și Emil Petrovici, care ne-au acordat încrederea de a efectua cercetările sus-amintite, ne-au încurajat permanent și s-au preocupat de valorificarea muncii noastre. E. Petrovici ne-a îndrumat zi de zi în tainele dialectologiei, ne-a insuflat dragostea pentru studiul graiurilor populare și a fost pentru noi un exemplu de cercetător pasionat și neobosit până în ultima clipă a vieții sale.

Ne reamintim de figura luminoasă a lui Alexandër Xhuvani, de la Universitatea din Tirana, fost Președinte de Onoare al Marii Adunări Naționale a Albaniei, prieten sincer al românilor și aromân după mamă, care ne-a acordat un sprijin deosebit, fără de care deplasarea noastră din Tirana, în alte zone locuite de aromâni, ar fi fost imposibilă, de cea a lui Eqrem Çabej, de la aceeași universitate, precum și de cea a lui Haralambie Polenaković și Božidar Nastev (Toda al Nasti), foști profesori la Universitatea din Skoplje, dispăruți în răstimpul de la anchete și până acum. Božidar Nastev ne-a însoțit oficial în două călătorii la aromânii din Fosta Republică

*
* *

Ne amintim că cercetătorii mai vechi spuneau despre aromâni că au un fel de organizație tribală, fălcarea, în fruntea căreia se află un conducător investit cu putere juridică, executivă și militară, celnicul, că el are sarcina organizării pazei mebrilor fălcării și a turmelor, că el judecă și dispune aplicarea pedepselor.

Vezi, de exemplu, Th. Capidan, *Aromânii ...*, p. 33; idem, *Românii nomazi. Studiu din viața românilor din sudul Peninsulei Balcanice*, Cluj, 1926, p. 38, 41 (= Th. Capidan, *Românii ...*).

Se mai vorbește, în lucrările amintite, despre păstoritul sub formă nomadă ca ocupație răspândită.

Istroromânii ne erau prezentați ca mari specialiști în arderea cărbunilor, pe care îi încărcau în desagi pe spatele cailor, coborând cu ei de căpăstru pe potecile de munte, din lipsa drumurilor, în orașe de pe coasta Adriaticii (Fiume, Abazzia, azi Rijeka și Opatija), sau ca navigatori în apele Mării Adriatice, iar femeile istroromâne, ca doici, obligate de sărăcie să se angajeze la copiii italienilor și croaților avuți.

S. Pușcariu, *Studii istroromâne*, II, p. 58.

Astfel de informații, de mult depășite și în neconcordanță cu realitatea de astăzi, se perpetuează de la o lucrare la alta și se mai dau studenților noștri pentru că cercetarea acestor dialecte constituie un fenomen izolat iar lucrările care descriu situația actuală sunt destul de puțin numeroase.

În cele ce urmează ne propunem să umplem acest gol, să expunem situația reală a dialectului aromân din Albania și din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, fiind conștienți de faptul că orice informație, oricât

ar părea acum de neînsemnată, își are sau își va avea însemnătatea ei atunci când, mai devreme sau mai târziu, dialectele românești sud-dunărene vor fi ajuns la capătul căii de dispariție. Atunci, prin micile amănunte, puse unul lângă altul, va fi explicat mai bine acest proces complex, i se vor cunoaște mai bine cauzele.

De la stadiile descrise în lucrările anterioare, în viața vorbitorilor dialectelor la care ne referim au avut loc schimbări însemnate. Un eveniment cu profunde semnificații pentru aromâni a fost lichidarea stăpânirii turcești în Peninsula Balcanică și crearea granițelor dintre statele care și-au câștigat independența națională, fapt care a dus la izolarea unor grupuri mari de aromâni de alte grupuri, la restrângerea lor pe teritorii limitate.

Ne sunt cunoscute marile distanțe pe care păstorii aromâni le străbăteau cu turmele lor în întreaga Peninsula Balcanică și pe care cărvănarii aromâni le parcurgeau transportând mărfuri, de la Salonic la Bitolea și la Skoplje sau de la Salonic la Durrës. Nu rareori caravanele lor ajungeau din Peninsula Balcanică până la Timișoara, Budapesta sau Viena.

Crearea granițelor dintre state, ca urmare a războiului din 1877, a războiului balcanic și a primului război mondial, au dus la lichidarea cărvănăritului, la stabilirea cărvănarilor în diferite orașe și sate, la îmbrățișarea agriculturii de către unii dintre ei.

Th. Capidan, *Aromânii ...*, p. 33 arată că această ocupație care a durat „veacuri de-a rândul, până aproape în zilele noastre” nu mai are întrebuințare nici în Balcani, datorită dezvoltării căilor și mijloacelor de comunicație; idem, *Românii ...*, p. 66; P. Neiescu, *Cercetări dialectale la românii din sudul Dunării*, în CL X, 1965, nr. 1, p. 22.

Pentru păstorul nomad sau transhumant evenimentele amintite au dus la restrângerea teritoriilor de pendulare a turmelor și a familiilor de oieri în zone în care, în unele cazuri, nu se mai găseau cele mai prielnice condiții pentru iernarea și vărarea turmelor. Și acest fapt a dus la micșorarea numărului de oi, la părăsirea de către mulți aromâni a ocupației de păstori, la risipirea lor prin sate și prin orașe, unde îmbrățișează alte ocupații.

Politica de îngrijire economică a proprietarilor de turme, naționalizările repetate ale oilor ce au avut loc în Albania, ca și prețurile ridicate pentru închirierea pășunilor și a locului pe care se construiește coliba, au dus

și ele la rezultatul de mai sus, mulți aromâni lichidându-și turmele și stabilindu-se, izolați, în diverse localități. Lipsa pășunilor se face simțită tot mai mult și din cauza folosirii terenurilor în mai mare măsură pentru culturile agricole, cum ar fi cultura cerealelor și a bumbacului în șesul Muzachiei sau a măslinului, pe pantele dealurilor.

Așadar păstoritul primitiv privat este pe cale de dispariție, a devenit o raritate, fiind înlocuit în Albania, în tot mai mare măsură, cu păstoritul nomad de stat, modernizat și rapid în privința transportului turmelor, a păcurarilor și a membrilor familiilor lor. Fermele de stat, nomade și ele, ca rezultat al condițiilor climaterice favorabile dezvoltării lor, își transportă turmele cu camioanele. Și în aceste ferme tot aromânii sunt specialiștii în creșterea oilor și în prepararea produselor lactate. Fiecare păstor, salariat de stat, are în grijă câte 100 de oi ale fermei, pe care le paște, le mulge și prepară brânzeturile. El are dreptul de a ține la un loc cu oile statului, pentru nevoile proprii și fără a plăti vreo taxă, câte 10 oi și, pentru transportul poverilor, un cal sau un măgar. Pentru sporuri de lână și de produse lactate, peste cele planificate, păstorii realizează venituri suplimentare.

În trecut, păstoritul a cunoscut o dezvoltare deosebită în Grecia și în Albania, ca urmare a existenței acolo a unor condiții climaterice favorabile. Pe teritorii restrânse se găsesc în permanență pășuni bogate, capabile să asigure hrană proaspătă unui mare număr de animale. Vara, când la malul mării arșița și seceta fac să piară și ultimul fir de iarbă, munții asigură tufele și iarba grasă necesare hranei oilor, în timp ce iarna munții se acoperă cu zăpadă abundentă, nemaiputând asigura hrana, iar pe malul mării sau la șes ploile și temperatura destul de ridicată fac să crească iarba necesară. Distanța de la munte la mare fiind mică se parcurgea și se mai parcurge încă, pe jos, cu oile păscând. Păstorul aromân nu cunoaște fânul, furca și coasa, nici nu are cuvinte pentru a le denumi, le-a pierdut fiindcă obiectele pe care le numesc nu i-au fost necesare. De aceea a avea 1 000 de oi era un lucru obișnuit pentru păstorul aromân. Nu rare erau cazurile când, după spusele unor informatori din Albania, o familie deținea între 5 000 și 30 000 de oi.

Fenomenul dispariției păstoritului a fost surprins cu mult timp în urmă de Th. Capidan: „... din cauza nouălor stări de lucruri în Balcani ... în multe ținuturi păstoritul la aromâni a ajuns într-un stadiu care amenință cu totala lui dispariție”.

Astfel s-a ajuns că astăzi nici cei mai bătrâni aromâni, aușii, nu-și mai amintesc nimic de existența fălcărilor și a celnicatelor. Cuvântul fălcare le este necunoscut, celnicul, rostit de aromânii din Albania *cenic*, are, pentru cei ce îl cunosc, sensul de om înstărit.

Th. Capidan, *Aromânii ...*, p. 33 arată că celnicul este „cel mai mare bogătaș în turme de oi, în cai și în catări, având toată autoritatea față de fălcare în toate treburile lor privitoare la păstorit”.

Ocupațiile aromânilor sunt foarte diferite, în general cunoscute din lucrările anterioare. Înzestrați de la natură, harnici și cinstiți, ca urmare a educației primite în familie, aromânii au dat țărilor în care trăiesc oameni de vază: academicieni, profesori universitari, generali, miniștri, scriitori, un număr impresionant de intelectuali din toate domeniile de activitate, întreprinzători particulari, comercianți etc.

Th. Capidan, *Aromânii ...*, p. 21 – 22 dă unele nume celebre, la care mai adăugăm câteva: Cocea Popovici (cunoscut sub porecla Ț-nțar Popovici), mulți ani ministru de externe al fostei Iugoslavii, Branislav Nușici, renumit scriitor și dramaturg, Ivan Popovici, lingvist de prestigiu, autor al unei *Istории a limbii sârbocroate*, Haralambie Polenacovici, academician, fost vicepreședinte al Academiei de Științe din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, Coconeși, patriarhul bisericii ortodoxe albaneze, cu sediul la Gjirokaster (despre care sora lui, țărancă din Cavaia, știa că este *préftu* = preot). Numărul oamenilor de origine aromânească ce au trăit și au desfășurat o activitate deosebită în România este foarte mare. Amintim doar câteva nume de oameni iluștri, care nu mai sunt în viață: Spiru Haret (fost ministru al învățământului), N. Batzaria (scriitor), Pericle Papahagi, Tache Papahagi (profesori universitari), Athanasie Joja (fost membru al Academiei și președinte al ei), Elie Carafoli (fost membru al Academiei Române), Toma Caragiu (artist dramatic), Teohar Mihadaș (scriitor) și mulți alții.

Pe unii i-am cunoscut personal. Nu felul lor de viață, care este același pretutindeni în lume, a prezentat

interes pentru noi, ci cel al oamenilor de rând, al agricultorilor, al oierilor și al cărvănarilor, de aceea, expunerea noastră se referă cu precădere la ei.

Cărvănăritul a dispărut total, oieritul este în declin. Foștii cărvănari și păstori nomazi, rămași fără turme, îngroașă numărul celor care practică agricultura, o altă ocupație de bază a aromânilor. Astfel, strămoșii agricultorilor din Stan Carbunara au fost cărvănari, până după primul război mondial, iar agricultorii din Șt'epur știu, după tradiție, că strămoșii lor au fost *saracačânî* 'păstori nomazi', fără a putea indica, măcar cu aproximație, perioada în care au părăsit păstoritul în favoarea agriculturii.

Merită să subliniem faptul că în Albania, unde am studiat graiul din șase localități și am cules numeroase texte de la grupuri de aromâni stabili, nomazi sau foști nomazi până de curând, am înregistrat forma *arát* 'plug de lemn' numai în localitatea Șt'epur. E foarte probabil ca locuitorii acestui sat să fie urmașii unor aromâni agricultori, nu păstori, având în vedere că în prezent ocupația lor este agricultura, oieritul fiind o îndeletnicire secundară.

Despre vechimea agriculturii la aromânii din Albania vezi Th. Capidan, *Românii ...*, p. 29 și urm., unde se găsesc și referințe bibliografice în legătură cu această problemă. Cf. și P. Neiescu, *O inovație într-un grai aromânesc din Albania*, în „Omagiu lui Alexandru Rosetti”, București, 1965, p. 629.

Unii foști păstori nomazi și-au vândut recent turmele cumpărându-și, în schimbul lor, case și pământ în sate ca Boboștița, Drenova, Dardha (pronunțat *Dárđa*), din apropierea orașului Corcea (oficial Korça), sate pe care le-am vizitat și în care practică păstoritul stabil, combinat cu agricultura. Alții, deveniți muncitori industriali, și-au cumpărat case la orașe.

Se poate spune că nu există meserie care să nu fie practică și de aromâni. Cei din Corcea sunt croitori renumiți, cojocari, tâmplari. La Tirana, în vechiul bazar, aproape toate atelierele de spoire a vaselor sunt deținute de aromâni, ei practicând meseria de *gunăsár*. În toate hotelurile, restaurantele și prăvăliile mai mari din zonele

în care locuiesc aromânii se află cel puțin un angajat dintre ei. De altfel, în trecut, o ocupație foarte răspândită era comerțul, care era controlat în mare măsură de aromâni. Nu există prăvălie în Corcea sau în Bitolea în care dacă intră cineva și salută cu *bună ziua* să nu fie întrebat, în dialect, de cineva din personalul prăvăliei, de obicei de gestionar, ce dorește și, bineînțeles, de unde și al cui este.

Cel mai răsărit lustragiu din fața gării Dunav din Belgrad, singurul care are și o gheretă în care vinde articole de cizmărie, este aromân originar din Beala. La un restaurant din Belgrad, situat pe malul Savei, specializat în produse de pescărie, după ce, împreună cu E. Petrovici și cu B. Cazacu, am cerut cina în sârbocroată, în timpul mesei, vorbind între noi românește, ne-am exprimat părerea că ar fi bine să comandăm o sticlă cu apă minerală. Chelnerul, care era pe aproape, auzindu-ne a spus: „*Apă acra? Vă aduc mini tóra*” ‘Apă minerală? Vă aduc eu îndată (acum)’. Și el era din Beala de Sus (*Beala di Súprră*), stabilit la Belgrad.

În Albania, după cum se știe, au existat șase școli primare. cum au fost cele din Corcea, Lănga, Pleasa de Sus (*Plása di Súprră*), Nicea etc. Cea din Pleasa s-a închis prin anii 1926 sau 1927, în urma stabilirii în masă a locuitorilor comunei în România, celelalte școli primare, ca și cele peste 130 de școli primare din Grecia, la care se adaugă liceele din Salonic, Bitolea sau Sofia au fost închise în anul 1948, din ordinul Anei Pauker, ministrul de externe de atunci.

Cu această ocazie s-a desființat și direcția pentru Macedonia, din Ministerul Învățământului, condusă de prof. Augustin Caliani. Ultimul director al liceului din Sofia, profesorul Vasile Negrea, azi pensionar, ginerele marelui poet aromân Constantin Belemace, trăiește, la Cluj, împreună cu soția sa, Florica Negrea-Belemace.

Subvenționarea școlilor de către statul român a încetat, cadrele didactice ca și școlile, cu întregul lor inventar, au fost abandonate. În Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, la Bitolea, în clădirea fostului liceu

românesc, construit și înzestrat cu cheltuiala statului nostru, funcționează o școală albaneză.

Oficialitățile albaneze, neconsiderându-i pe cei 72 000 de aromâni o minoritate națională (cifra ne-a fost furnizată de către unii intelectuali aromâni din Albania, buni cunoscători ai faptelor), nu le-au creat școli nici în limba română literară, nici în dialect, în timp ce pentru cei 45 000 de greci din sudul Albaniei a înființat școli grecești. Unii profesori de la universitatea din Tirana mi-au spus, cu jenă și fără convingere, că se preconiza înființarea de școli românești, dar că acest lucru era îngreunat de lipsa manualelor școlare. Adevărul este altul: nimeni din cei de care depindea înființarea școlilor pentru aromâni nu dorea acest lucru. Sunt în Albania destui intelectuali, profesori de diferite materii, care ar putea întocmi, traduce sau adapta manualele școlare necesare. Practic însă s-au organizat școli albaneze chiar și la grupurile de păstori nomazi. Fiecare grup este obligat ca la ridicarea satului sau a hoarei, când își durează călilele familiale, să mai construiască una sau două pentru învățătorul sau învățătorii albanezi. Călilele destinate acestora nu se deosebesc cu nimic de cele ale aromânilor, având aceeași formă circulară și fiind construite din aceleași materiale. Tot aromânilor le revine și sarcina construirii școlii, o clădire dreptunghiulară, făcută din crengi și paie, așezată la o margine de sat. Ea este compusă dintr-o singură încăpere, mărimea ei diferind în funcție de numărul elevilor.

Anul școlar începe la 1 decembrie și ține până la 15 septembrie, cu o vacanță între 1 și 15 iunie, când întreaga colectivitate se mută de la șes la munte, de la iernatic la văratic. Vacanța mare o au între 15 septembrie și 1 decembrie, perioadă în care se face mutarea de la munte la șes, de la văratic la iernatic.

Învățătorii lucrează 6 ore pe zi, având toate patru clasele în aceeași încăpere. Primele două ore se ocupă de clasele I și a III-a, ora a treia și a patra de toate clasele, ora a cincea și a șasea, de clasele a II-a și a III-a. Ei întâmpină mari greutăți în predarea materiilor, toate în albaneză, pentru motivul că elevii, până la frecventarea școlii, nu cunosc nici un cuvânt albanez. Singurul albanez cu care ei ajung în contact este învățătorul, acesta fiind și singurul om din sat care, adresându-i-se cuiva, folosește limba albaneză. Adesea el își însușește mai bine și mai repede dialectul aromân decât copiii limba albaneză, pe care aceștia o învață corect după terminarea școlii, în armată și apoi în contactul zilnic cu autoritățile sau cu populația albaneză, în piețele în care își desfășoară activitatea.

produsele, sau în localitățile de unde își procură cele necesare.

Cu toate acestea aromânii au tradiția scrisului în dialect. Am întâlnit numeroși păstori nomazi, știutori de carte, care nu au urmat nici o zi de școală în nici o limbă. Pe unii i-am rugat să-și scrie, pe caietele noastre, numele, adresa și diferite cuvinte sau propoziții în dialect. Au făcut acest lucru fără nici o dificultate, folosind alfabetul grecesc sau pe cel latinesc, în grafia albaneză. I-am întrebat mirat de unde au învățat să scrie și să citească dacă nu au umblat la școală, la care mi-au răspuns foarte firesc: *di la soț, după oi* 'de la prieteni, tovarăși, după oi'. Cum școlile albaneze la aromânii nomazi sunt de dată recentă, înainte de înființarea lor ei nefiind cuprinși în nici o formă de învățământ, tradiția scrisului a trecut din generație în generație.

Nu același lucru se poate spune despre istroromânii din Jeian, care susțineau foarte convingși că dialectul lor nu poate fi scris, dar care au rămas surprinși când, la indicația noastră de a folosi grafia croată, au scris în istroromână fără dificultate (Vezi în legătură cu aceasta CL, 1964, nr. 2, p. 38 - 45, unde reproducem o astfel de scrisoare). Istroromânii au folosit însă scrisul înainte de aceasta. A se vedea scrisorile primite de prof. Traian Cantemir de la Ive Iurman, din Nosola, scrisori reproduse în culegerea sa de *Texte istroromâne*, 1959, p. 139 p. 151.

Aromânii din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia și cei din Grecia au fost într-o situație privilegiată având, pe lângă școlile primare, și un liceu teoretic la Bitolea, precum și un liceu comercial la Salonic. Școlile din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia au fost închise în timpul războiului balcanic (1912), aromânii au fost internați în lagăre de concentrare în Bulgaria și multe așezări înfloritoare au fost distruse.

Despre școlile românești din Peninsula Balcanică și despre încercările de creere a unui stat independent aromânesc în Pind și în Albania, vezi Th. Capidan. *Aromânii*, p. 38 - 45.

Nu o dată, în istoria zbuciumată a Peninsulei Balcanice, aromânii au avut de suferit de pe urma distrugerii complete a unor localități a exterminării unui mare număr de locuitori. Represaliile au fost crude mai ales după înfrângerea „Republicii de la Crușova”, condusă de aromânul Titu Guli și de macedoneanul Nikola Karev, eroi naționali ai Macedoniei. Orașul a

fost ars în întregime de către turci. Acei aromâni care au scăpat cu viață, în urma molimelor din lagăre, nu au mai putut trăi între ruinele fostelor case, fără turme, s-au împrăștiat în fosta Iugoslavie, îmbrățișând alte ocupații. În Gopiș, de pildă, din cele 800 de case înfloritoare, cele mai multe cu etaj, din piatră, au rămas 18, astăzi în paragină aproape toate. Se mai păstrează impunătoarea biserică, fără preot și cu prea puțini enoriași. Moscopole, orașul cu peste 60.000 de locuitori, cu academie și cu tipografii, cu apă curentă și canalizare, distrus în 1777 nu s-a mai refăcut, împărțînd soarta de mai târziu a Gopișului. Printre mormanele de pietre rămase după distrugerea orașului, mai erau, la data când am vizitat localitatea, 16 case locuite de tot atâtea familii de aromâni. Se mai păstrează biserica Sf. Atanasie, fără preot, și există, în apropiere, o mănăstire ortodoxă albaneză.

În satele aromânești din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia învățămîntul era în două limbi, mai precis erau două școli, una românească și alta grecească. Bătrânii din Gopiș, și mai ales cei din Moloviște, îmi povesteau că, în afara de românofilii și de grecomanii convinși, care își dădeau copii la una din școli în funcție de sentimentele lor naționale, ceilalți și-i înscriau la școala care le oferea cele mai multe avantaje materiale. Astfel, pentru a-i atrage pe copii la școala românească li s-au oferit, în mod gratuit, manuale, caiete și rechizite. Școala grecească era în situația de a se închide, majoritatea copiilor fiind înscriși la școala românească. În anul următor s-a schimbat raportul de forțe, elevii trecând, în majoritate, la școala grecească unde, la avantajele oferite de școala românească, s-a mai adăugat câte o pereche de pantofi. În timpul anului elevii s-au reîntors la școala românească fiindcă au primit, în mod gratuit, câte un costum de haine.

Am cunoscut, în aceste sate, prieteni, în trecut dușmani înverșunați, deopotrivă de bătrâni și de săraci, abandonați în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia și de români și de greci, care mi-au povestit aceste lucruri și care, cu înțelepciunea vârstei și-au dat seama de lipsa de finalitate a conflictelor care au existat între ei din motive naționaliste. Tot ei mi-au relatat cazul unui aromân grecoman din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, care avea șapte feciori. Cinci dintre ei erau grecomani, în timp ce doi erau românofili convinși. Din aceste motive familia s-a scindat definitiv, frații dușmănindu-se între ei până la moarte.

În Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, după spusele unor persoane oficiale, nu s-au redeschis școlile românești după anul 1945 din vina aromânilor înșiși, pe motiv că ei nu s-au hotărât în ce limbă să se facă predarea. Unii cereau redeschiderea școlilor românești, alții cereau deschiderea de școli în dialectul aromân și, în fine, a treia categorie nu considera util ca fiii și fiicele lor să urmeze una din școlile enumerate mai sus, cerând ca ei să învețe în limba statului în care trăiesc. Conform dictonului latinesc „divide et impera!” oficialitățile au alimentat aceste neînțelegeri. Macedonenii, care căutau să se impună ca un popor aparte, cu o limbă de sine stătătoare față de limba bulgară, pe motivul lipsei unui consens și al imposibilității de a crea atâtea feluri de școli, au simplificat problema decretând obligativitatea învățământului în limba macedoneană.

Patriarhia din București, la rândul ei, a abandonat bisericile și pe preoți care, nemaifiind retribuiți de către statul român, au rămas să trăiască din mila credincioșilor de la sate, pauperizați și ei. În trecut, adesea ei erau și învățătorii români ai satelor.

Vizitând satul Pleasa de Sus (*Plăsa di Súpă*), situat pe un platou la mare înălțime, unde am urcat cu doi cai trimiși de preotul de acolo pentru a mă transporta pe mine și bagajele ce le aveam, când am apărut de după creasta muntelui au început să tragă clopotele la biserică. În fața bisericii am fost întâmpinat de preotul satului, care m-a îmbrățișat urându-mi bun venit, după care m-a condus în biserică, unde mi-a arătat cărțile de cult tipărite în România. Abia după ce am intrat în biserică au conținut clopotele. La întrebarea mea ce sărbătoare este de au tras clopotele, părintele Puia (*Púla*) mi-a spus că ziua aceasta este cea mai mare sărbătoare a satului Pleasa, pentru că un frate român, trecător prin Albania, i-a onorat cu vizita lui.

În strana bisericii, alături de cărțile sfinte, erau păstrate cu grijă cataloagele pe mai mulți ani ale școlii românești de acolo. Părintele Puia a fost și învățătorul satului până la închiderea școlii. Astăzi în Pleasa de Sus locuiesc numai câteva familii, cele mai multe s-au repatriat în deceniul al treilea al secolului nostru, stabilindu-se în Dobrogea, iar casele lor s-au ruinat.

Este de reținut faptul că limba română literară, interzisă în școli, s-a propagat în continuare, în Peninsula Balcanică,

numai prin biserică, cultul în limba română continuând să existe până la dispariția preoților aromâni. Bisericile, ca în urmă secole, au redevenit focare de cultură și de educație patriotică, paradoxal, chiar în țări cu regimuri comuniste ca Albania, Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, Bulgaria.

Toți aromânii au conștiința originii lor comune cu a noastră, și cei mai mulți dintre ei, în special oamenii mai în vârstă, au și sentimente naționale românești. Mulți dintre ei mă întreba cu reproș de ce nu îi ajutam, de ce îi lăsăm să se piardă fără a întreprinde nimic în sprijinul lor.

Nu o pot uita pe o aromâncă din Vlora, care m-a rugat cu lacrimi în ochi să nu-i abandonăm, să nu-i lăsăm să se desnaționalizeze. M-a rugat să le trimitem abecedare și manuale școlare, cărți românești de orice fel, spunând că cei ce știu românește îi vor învăța și pe copii după aceste manuale și cărți. Cei ce nu cunosc decât dialectul, cum era și cazul ei, vor învăța limba română din cărți, paralel cu copiii.

Cu ocazia primei călătorii am donat un număr impresionant de cărți și reviste publicate de Academie, cu aprobarea conducerii acesteia, bibliotecii din orașul Corcea, cel mai important centru aromânesc din Albania. Peste un an, aflându-mă din nou la Corcea, și urmărind soarta acestor cărți, le-am găsit în același colț de depozit, în care au fost așezate inițial, fără a fi înregistrate, catalogate și puse în circulație.

Despre felul de viață al păstorilor nomazi avem descrieri destul de amănunțite datorate unor călători prin Peninsula Balcanică sau unor cercetători care le-au studiat dialectul la fața locului.

O bibliografie bogată legată de această problemă se află în introducerea lucrării lui Th. Capidan, *Aromânii...*

Colibele care alcătuiesc o *hudară*, un sat sau o *turăște de rămân*, cum își numesc ei așezările, corespund ca număr cu numărul familiilor din care e alcătuită așezarea, având una sau două în plus pentru învățători și încă

una pentru școală. Toate sunt construite de femei.

Este dureros pentru aromâni că de două ori pe an sunt obligați să-și construiască sau să-și reconstruiască satul, nu numai când își schimbă locul de iernat sau de vărat, căci adesea se întorc ani de-a rândul în aceleași locuri cu turmele, ci pentru că nu mai găsesc decât scrum și cenușă. Aproape de fiecare dată, după plecarea lor, se află oameni răi care distrug și ard totul.

Uneori se întâmplă ca aromânii să se așeze în călive construite de alții cu un an înainte. Acestea nu sunt distruse când se află în apropierea satelor de aromâni stabili căci, indiferent dacă sunt păstori sau agricultori, muzăchiari sau căstrănioți, ei țin unii la alții și se ajută între ei. Astfel, în decembrie 1959, am găsit un grup de colibe în care s-au așezat câteva familii de aromâni nomazi *cupunât* (din regiunea albaneză Kollonj), construite de alți aromâni, cu un an înainte, în apropierea satului Poian, de lângă Fieri, sat situat aproape de malul Mării Adriatice.

Harnicele aromânce, cu mâinile lor, ridică satul de două ori pe an. Ele sosesc la locul stabilit pentru așezarea lui cu puțin timp înainte bărbaților, care vin în urmă cu turmele păscând. La sosirea bărbaților și a turmelor colibele sunt deja ridicate, de asemenea și școala. În timpul mutării turmelor spre vărată sau iernatic, păstorii și membrii familiilor lor vin cu turmele păscând. Apropiindu-se seara femeile pleacă puțin înainte la locurile stabilite pentru înopțat, ridică *ténde*le și-și așteaptă bărbații cu cina pregătită și, în caz de ploaie, cu haine uscate pentru schimb. Când colectivitatea se apropie de locul viitorului sat, femeile iau un avans de o zi sau de două, ca să poată construi călivele până la venirea bărbaților și a turmelor. Și în cazul nomadismului de stat, când turmele și oamenii se deplasează cu camioane, rolul de constructori al așezărilor revine tot femeilor, bărbații fiind ocupați cu ridicarea stânei, cu pășunatul și cu mulsul oilor, cu prelucrarea laptelui.

Colibele au o formă circulară, cu un diametru de 4 , 6 m. și cu o înălțime ce trece la centru de 4 m. Ele sunt construite din crengi și bețe. Bețele sunt folosite ca pari, din care se face scheletul colibei, iar crengile se împletesc în jurul lui, printre bețe, formând pereții, mai precis peretele circular. Pe verticală el are o înălțime de

150 , 160 cm, după care începe acoperișul care se țuguiază spre vârf. Pereții colibelor sunt lipiți, pe dinăuntru, cu pământ și, adesea, de un alb imaculat, fiind văruiți. Pe dinafară nu sunt tencuiți căci ploile ar spăla imediat pământul folosit ca tencuială. Pentru scurgerea apei, crenguțele din care este făcut acoperișul unei colibe sunt dispuse în straturi suprapuse, de jos în sus, în felul în care sunt așezate țiglele la acoperișul caselor. La căptușirea exterioară a colibelor se mai folosesc, în afară de crengi și frunze, și paie și coceni de porumb, mai ales pentru colibele de iarnă care sunt așezate la șes, în apropierea satelor, de unde pot fi procurate mai ușor astfel de materiale.

Ușa, care servește și de fereastră, este singura deschizătură făcută în peretele colibe. Ea este aproape în permanență deschisă. În interior, în partea opusă ușii, se află o ridicătură de pământ, înaltă și lată de cca un metru și adâncă de 40 – 50 de cm, un fel de vatră pe care se pun tot felul de mărunțișuri. În fața acesteia se află o ridicătură, tot din pământ, înaltă cam de 30 de cm, numită *tučunâr*, pe care stă *auușlu*. În interior nu se află nici un fel de mobilier, numai sacii cu lână și cu alimente, burdufurile numite *foł*, în care țin laptele, iaurtul, numit *mărcátʷ*, și cașul, precum și numeroase pături, *vilinđâ* și *t'ilimurę flucáte*, împăturite și așezate unele peste altele pe lângă perete. Adesea pământul bătătorit care constituie dușumeaua colibe este acoperit în întregime cu astfel de straie, pe care aromânii se așază turcește, ziua, și dorm, atunci când nu o fac afară, sub cerul liber, noaptea. În aceste *călive* toți intră desculți, de aceea curățenia în ele este impecabilă, mai ales în cele de văratic, din cauza anotimpului fără ploi și fără noroi.

Th. Capidan, *Românii ...*, p. 100 – 101, descrie numai călive de formă dreptunghiulară, idem, *Fărșeroții. Studiu lingvistic asupra românilor din Albania*, București, 1931, p. 38, de formă rotundă, idem, *Aromânii ...*, p. 36, de ambele feluri. În toate așezările vizitate de noi forma acestora era circulară, cu excepția școlii. Izolat am văzut o colibă dreptunghiulară, a familiei *Mă/a/l'úfa*, originară din Grecia. Este singura de acest fel pe care am văzut-o în Albania, în afară de școli.

În timpul zilei satul este locuit numai de femei, bătrâni și copii, bărbații aflându-se la *stáne* sau cu oile

la pășune. Stâna este așezată la distanță de sat, uneori chiar la câțiva kilometri, mai la munte.

În călive nu am văzut să se facă focul, nu am văzut nici tăciuni sau alte urme de foc. Se gătește afară între călive unde, din loc în loc, mai multe familii îți amenajează o bucătărie constituită dintr-o îngrăditură de crengi, neacoperită, numită *fur^u*. Acolo sunt *pirustii* și țesturi, fie din fontă, fie compuse dintr-o lespede de piatră cu capac de pământ ars.

Datorită terenului calcaros apa se găsește anevoie. Ea este adusă de la *șiput*, de către femei, în spate, în butoiașe de lemn, legate pe straiță. Tot femeile lucrează lâna, o spală, o scarmână, o torc. Ele țes, pe lângă pături și velințe, și toate materialele pentru îmbrăcăminte, la războiul care se instalează lângă colibă, deasupra unei gropi, în care se așază iepele cu care se schimbă ițele și pe marginea căreia șade aromânca când țese. Patru crăcane, tăiate pe loc, înfipite în pământ în jurul gropii, folosesc ca suport pentru suluri care, împreună cu brâglele, spata și ițele sunt singurele părți ale războiului care se păstrează și se transportă, restul improvizându-se. Pentru a ține umbră țesătoarei, războiului i se face un acoperiș din crengi și frunze, suspendat pe câțiva pari.

Aromânii sunt foarte mobili, de aceea, în ciuda numărului lor mare, se cunosc între ei. Nomazii vin adesea în contact, mai ales în timpul iernii, cu aromânii stabili din satele în preajma cărora vin la *ariu* (iernatic), se întâlnesc prin piețe, prin târguri, se recunosc după port și, fiind foarte comunicativi, intră în vorbă, găsindu-și prieteni comuni și subiecte de discuție, legate cel mai adesea de ocupația lor, de localitatea și prețul pășunilor în diferite locuri pe unde au pendulat cu turmele, de prețul produselor lor în diferite piețe ale țării. Din această cauză ei cred că și în România ne cunoaștem cu toții și de multe ori am fost întrebat despre rudele lor din țară. Femeile, în special, rămâneau cu îndoiala în suflet când le răspundeam că nu le cunosc rudele, nici după ce îmi dădeau amănunte legate de localitatea în care trăiesc sau despre ocupația lor. Ele rămâneau cu convingerea că nu sunt din România sau, dacă totuși sunt de acolo, le cunosc rudele dar neg acest lucru din cauză că am să le ascund ceva în legătură cu ele.

Păstorii nomazi, pentru care existența sau originea nu sunt legate de un anumit loc, rămân foarte mirați

când sunt întrebați de unde sunt. Discuția purtată cu unii dintre ei pe această temă s-a desfășurat în felul următor:

- *Di iu ești tini?* ‘De unde ești?’
- *Cum di iu? Di-aúá!* ‘Cum de unde?, de aici!’
- *Di iu di-aúá?* ‘De unde de aici?’
- *Di-aúá, dit Škipărije* ‘De aici, din Albania’
- *Iu avéť cási?* ‘Unde aveți case?’
- *A! Cási? N-avém cási. Noj fuđím sus, híma, n-ávem cási, cási pi cal.* ‘A! Case? Noi mergem sus, jos, n-avem case, case pe cal’.

O relatare similară se află la Th. Capidan, *Fărșeroți ...*, p. 40.

În legătură cu aceasta doresc să relatez o întâmplare. În toamna anului 1959, pe o șosea din Albania, am întâlnit o familie de păstori, cea a lui Vand'él Beráti, care mergea cu *tutíputa* ‘turma’ spre locurile de iernat. Am stat de vorbă cu ei, i-am fotografiat. Capul familiei m-a rugat să le *pitréc* ‘trimit’ fotografiile.

– *Pi ți adrésá?* l-am întrebat.

Răspunsul a venit prompt și sigur:

– *Vand'él' Beráti, Škipríja*

Nu i-am trimis fotografiile fiind convins atunci că pe o astfel de adresă ele nu-i puteau parveni, deși, probabil că Berati știa ceva când mi-a dat o astfel de adresă. Poate că există o evidență centralizată a lor, în care să le fie specificate mutările și așezările provizorii. În orice caz, ei sunt obligați să se prezinte la autoritățile din raza localității unde se stabilesc temporar, pentru a fi luați în evidență și pentru a-și plăti taxele pentru pășunat și pentru locul colibei. Taxele se plătesc pentru un sezon. Și când coliba a fost construită mai înainte, deci când nu se folosesc materiale noi pentru construirea ei, se percepe aceeași taxă ca și pentru o colibă nouă. Faptul că o familie și-a construit o colibă, în care se așază din nou în anul următor, nu o scutește de plata taxei, nici

nu-i asigură prioritatea asupra ei. Cel ce plătește primul taxa, acela are dreptul de folosință asupra ei.

Cunoscându-se între ei aromânii, de obicei, știu și unde vărează sau iernează fiecare, discută despre aceste lucruri pe drumuri, prin piețe. Dacă se știe că o familie sau un grup de familii se reîntorc la vechile colibe și dacă se întâmplă ca acestea să nu fie distruse, noii veniți nu le ocupă ci își construiesc altele în apropiere sau în alt loc, chiar dacă au ajuns înaintea foștilor proprietari.

Unele femei nomade sunt tatuate având imprimat pe frunte sau pe dosul palmelor semnul crucii, cu culoare albastră, pentru a fi ferite de apropierea *túrților* 'musulmanilor'. Aceștia, după spusele femeilor, când văd semnul crucii, fug îngroziți. Din aceleași motive unele grupuri de nomazi au, în vârful colibeii, o cruce făcută din bețișoare.

În prima călătorie, în decembrie 1959, mergând cu o mașină de la Durrës spre sudul țării, am văzut pe șosea păstori mânăndu-și turmele spre locurile de iernat. Știam, din spusele localnicilor, că pe șosea mai erau grupuri de păstori care nu s-au stabilit încă pentru iernat. L-am rugat pe însoțitor, la primul grup întâlnit, să spună șoferului să oprească mașina, pentru a vorbi cu păstorii, dar acesta a refuzat spunând că nu sunt aromâni. La al doilea grup s-a repetat întâmplarea. Fiind convins că nu vrea să mă pună în legătură cu aromânii, m-am mulțumit să privesc din mersul mașinii alte turme și alți păstori pe lângă care treceam. Abia la al patrulea grup însoțitorul a oprit mașina spunându-mi că acesta este compus din aromâni. Am intrat în vorbă cu ei, i-am întrebat de unde vin, unde se duc să ierneze, după care ne-am continuat drumul. Am trecut din nou pe lângă turme și păstori, fără a opri, spunându-mi că sunt albanezi, dar a oprit mașina la alte grupuri, care erau de aromâni. Abia atunci mi-am dat seama că însoțitorul meu îi deosebea după îmbrăcăminte, aromânii fiind îmbrăcați în hainele lor negre, curate și noi. Îmbrăcămintea aromânilor este curată și îngrijită în ciuda faptului că apa este, adesea, greu de procurat.

Întrebându-i odată cum se face că nu am văzut nici un aromân cu haine roase sau peticite, numai cu haine foarte bune, noi sau aproape noi, mi-au răspuns că ei nu așteaptă să li se învechească hainele, le vând înainte de aceasta și cu prețul

obținut pe o pereche de haine purtate pot să-și facă două rânduri de haine noi.

Căsătoriile la aromâni se făceau, și se mai fac încă, la familiile și la grupurile mai puțin emancipate, după dorința părinților, nu a tinerilor, viitorii soți fiind hărăziți unul altuia din fragedă copilărie sau chiar înainte de a se naște. Doi prieteni, pentru a-și întări prietenia, își logodeau copiii încă din perioada când soțiile lor erau gravide, sau când unul din ei avea copil, iar celălalt aștepta. În cazul în care noii născuți erau de sexe diferite, la împlinirea vârstei potrivite, căsătoria devenea obligatorie. Dacă erau de același sex, copiii erau declarați frați sau surori de cruce, după caz, urmând cunoscutul ritual al încrustării la mână în formă de cruce, legătura dintre ei devenind la fel de strânsă ca și între frații de sânge. Infirmitatea din naștere sau cea ivită înaintea căsătoriei nu constituia un motiv de a nu se respecta legământul făcut și căsătoria avea loc. Numai moartea prematură a unuia dintre logodnici împiedica celebrarea căsătoriei.

Sentimentele tinerilor au dus uneori la nesocotirea dorinței părinților și la legarea de căsătorii secrete. Acestea se făceau prin răpirea fetei și fuga tinerilor în alte părți, pentru a li se pierde urma. În astfel de cazuri familiile celor care au încălcat legământul erau izolate, nimeni din sat nu mai vorbea cu membrii ei, nu cumpăra nimic de la ei și nu le vindea nimic. Vestea se ducea prin alte sate și prin piețele unde se întâlneau aromânii din diferite locuri și tratamentul era același. Cel ce *aspârși tinția* 'stricase cinstea' familiei trebuia pedepsit prin *vătănări* 'ucidere'. S-au înregistrat cazuri când hotărârea luată de consiliul familiei, în frunte cu *ayûşu*, era pusă în practică de către frații celor vinovați. În lipsa acestora, chiar tatăl, ajutat de rude apropiate, aducea la îndeplinire cruda hotărâre. Numai după pedepsirea vinovaților membrii familiilor lor erau reprimite în colectivitate, erau considerați din nou oameni onorabili.

Cei ce s-au ocupat de aromâni au vorbit despre trăsăturile morale care stau la baza familiilor, despre fidelitatea aromâncelor. Am cunoscut femei ale căror soți au plecat în Statele Unite ale Americii, în jurul anului 1920. În 1960, indiferent dacă au rămas acasă cu copii sau nu, toate își mai așteptau soții. Despre unii nu se știa nimic de mulți ani, despre alții a sosit vestea că au murit sau că și-au întemeiat alte familii acolo, dar soțiile lor, credincioase legământului căsătoriei, continuau, după patru decenii, să mai spere în reîntoarcerea lor. Fidelitatea este rezultatul educației, întărită de măsuri concrete și drastice de apărare a ei, căci femeia infidelă era pedepsită

tot prin *vătănări*, ca și cel ce a corupt-o sau a încercat într-un fel sau altul să o facă.

Ca și la musulmanii în mijlocul cărora trăiesc, aromâncele stabile, care locuiau în sate sau la orașe, erau ținute ascunse de privirile bărbaților. Pentru un bărbat, încercarea de a vedea fața unei femei sau a unei fete mari egala cu o condamnare la moarte. Adesea soții nu-și vedeau soțiile la față decât după căsătorie., în timp ce femeile erau privilegiate, putându-și vedea viitorii soți de după perdea, fără a fi văzute, când aceștia treceau prin fața caselor lor. Aceaste fapte mi-au fost relatate de un ziarist din orașul Fieri, absolvent al Facultății de litere. Tatăl său și-a văzut soția numai după căsătorie.

Nimănui nu îi este permis să se apropie de o aromâncă, să glumească cu ea sau să îi facă avansuri. Fetele nomade, evident, nu pot fi ținute ascunse în casă până după căsătorie, dar sunt foarte sever protejate. Mi s-a relatat că o fată aromâncă umplea vasele cu apă la un șipot, ca să le ducă la colibă. S-a oprit și un hoge, care venea călare, a băut apă și, în timp ce i se adăpa calul, a mâmgâiat-o pe față pe obraz spunându-i că e frumoasă. Ajungând cu apa la ai săi a fost întrebată de ce este supărată. Le-a povestit întâmplarea, ei au hotărât pedepsirea vinovatului, hoguea a fost ajuns din urmă și omorât.

Din cauza aprobării generale a unor astfel de pedepse, foarte rar cel ce și-a făcut singur dreptate era descoperit de autorități și judecat pentru crimă,

Prejudecățile sunt duse până la extrem. Plecând din Fieri am primit numele și adresa unei profesoare din Cavaia, aromâncă, ce ne putea ajuta să găsim mai ușor informatori în această localitate. Ajungând la Cavaia i-am propus însoțitorului meu, aromân, profesor și el la liceul din Corcea, să o căutăm pe profesoara respectivă. S-a opus categoric, amintindu-mi că ne găsim la Cavaia și nu la București, atrăgându-mi atenția că dacă noi, doi bărbați străini, ne ducem la ea, o vom dezonora și ea va rămâne toată viața nemăritată.

Un rol deosebit l-a avut și educația care se dă aromânilor din fragedă copilărie, cultului deosebit pentru bătrâni și pentru bărbați, ca și discriminările care există între bărbați și femei.

Bătrânii sunt de-a dreptul venerați. *Auûşu* 'moşul' și *mođaşa* 'baba' sunt suverani în familie, copiii și nurorile neieşindu-le niciodată din cuvânt. Capul familiei este cel mai bătrân bărbat din casă. Chiar și locul pe care se aşază în călivă sau în casă îi este rezervat: în călivă, așa cum am arătat mai sus, se aşază pe ridicătura de

pământ ce se află în partea opusă ușii, ceilalți membri ai familiei ocupând locurile din jurul lui, în ordinea vârstei, la dreapta lui așezându-se moașa. În case, unde există mobilier și lavițe pentru șezut, bătrânul ocupă locul din fund, dinspre fereastră, din dreapta. Apoi spre ușă se așază moașa și frații aușului, apoi feciorii, în ordinea vârstei. Oaspeții sunt așezați pe lavița din fața lor, de cealaltă parte a mesei, în ordinea importanței, cel mai însemnat fiind poftit să ocupe locul din fața aușului. Fiind *Uáspe dit Rămăniia* ‘oaspete din România’ m-am bucurat, de fiecare dată, de privilegiul de a sta în fața aușului, în casă, sau în dreapta lui, în călivă.

Femeile nu vorbesc cu soții lor de față cu socrii sau cu cumnații mai mari. Într-o familie din Dardha (*Dárda*), cea a lui Taqi Vasil Dhmitri, soția unui nepot al acestuia, nu vorbea cu soțul ei, de față cu bătrânii, nici după 14 ani de la căsătorie. De cele mai multe ori femeia nici nu răspunde dacă este întrebată ceva de față cu bătrânii sau cu persoane străine sau, dacă o face totuși, pune mâna la gură și întoarce capul, răspunzând cu jumătate de gură. Soția nu i se adresează niciodată soțului pe nume, nu-i zice nici *bârbáte* sau, când vorbește despre el cu alții, nu-i zice *bârbá-ńu* ‘bărbatul meu’ ci *afěndu* ‘stăpân, părinte’; mai grav ar fi ca soțul să zică despre soția sa *muller-ma* ‘muierea mea’. Nico, de exemplu, a cărui soție se numește Maria, dacă vrea să-i transmită ceva prin altă persoană, nu-i zice persoanei: „*spune-i Mariei ...*” sau „*spune-i soției mele ...*” ci „*spune-i lu ța-l Nico ...*”. (*lu ață al Nico* ‘lu aceea a lui Nico’). Taqi Vasil Dhimitri nu a ajuns să-și zică cu soția pe nume nici după 47 de ani de la căsătorie.

Părinții nu au voie să se joace cu copiii de față cu aușul și cu moașa. Dacă un copil mic plânge mama nu se apropie de el decât dacă unul din bătrânii care se află de față i-au dat dispoziție să o facă, altfel îl lasă să plângă fără a-l alina sau a încerca să înlăture cauza plânsului. A lua un copil în brațe, de față cu bătrânii, fără încuviințarea lor, ar constitui un grav act de impolitețe la adresa lor.

Dacă îl vizitezi pe un aromân sau albanez la locuința sa, femeia îți ia bagajele din mână, ea îți ia paltonul și-ți dezleagă șireturile la pantofi la intrarea în casă sau în colibă, pentru că în locuințele lor nu se intră încălțat. Tot ea te încălță la plecare, îți ține paltonul să-l îmbraci, îți scoate bagajele până în stradă, în timp ce bărbatul asistă la toate acestea cu indiferență.

La masă se așază numai bărbații și moașa. Cea mai mare dintre nurori (în lipsa lor, cea mai mare dintre

fete), servește masa, asistă apoi în picioare, cu un pahar plin cu apă pe palma stângă și cana de apă în mâna dreaptă, întinzând paharul aceluia care se uită spre ea, după care îl clătește, aruncă apa din el afară, îl umple din nou și așteaptă să-l servească pe altul. Celelalte femei și copiii mănâncă afară sau în altă încăpere.

Dacă un păstor nomad, sau un membru al familiei sale, moare în timpul drumului pentru schimbarea locului de pășunat, decesul este înregistrat la cea mai apropiată localitate și mortul este îngropat, fie în cimitirul satului respectiv, fie în locul unde a murit. În mormântarea se face cu preotul ortodox al localității sau cu unul adus. Toată colectivitatea își întrerupe drumul pentru trei zile, femeile bocesc, bărbații compun cântări care preamăresc faptele celui dispărut, cântări care adesea, prin frumusețea lor, se răspândesc de la un grup la altul și trec de la o generație la alta, îmbogățind patrimoniul literaturii populare aromânești. Se compun cântări, adevărate balade, mai ales în cazul morții premature sau tragice, în care se preamăresc faptele de vitejie, calitățile și caracterul celui dispărut și se deplânge moartea lui năprasnică. Uciderea unui *picurăr*⁴ de către *fur* 'hoț', un trăsnet care omoară un tânăr, constituie motivul de inspirație al baladei.

Înmormântarea este urmată de pomana bogată, pentru care se sacrifică mieii cei mai frumoși și berbecii cei mai grași, fripți deasupra jarului, în frigări.

Convoiul pleacă a doua zi, ducând cu el amintirea celui dispărut, care, nu rareori, prin mijlocirea baladei, trece din generație în generație.

La împlinirea unui an de la moarte, rudele, în aceeași trecere spre alte pășuni, se opresc la mormântul celui drag, îi îngrijesc mormântul, îi aprind lumânări, poposesc o noapte în preajma lui, făcându-i iarăși o pomană. Dacă locurile de vărat sau de iernat nu mai sunt cele din anul precedent, fac un mic ocol pentru a fi, la împlinirea unui an, la mormânt. De câte ori mai trec pe acolo aprind lumânări, până la șapte ani, fără a se mai duce în mod special pe acolo, decât la împlinirea celor șapte ani. După scurgerea acestor ani nu se mai organizează nimic deosebit, nici parastase sau pomeni, nici popasuri, nici nu se mai pun lumânări pe mormânt.

Aromânii merg pe drumul deznaționalizării, proces ce se poate observa mai ales la orașe și în localitățile rurale în care ei sunt în minoritate. Am întâlnit, atât în orașe din Albania, cât și în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, familii în care toți copiii, sau o parte dintre ei nu mai vorbeau dialectul nici în familie, fie că nu-l

cunoșteau, fie că refuzau să-l vorbească. În special cei căsătoriți cu albaneze sau macedonene nu mai vorbesc nici cu părinții, nici cu frații în dialect, după cum sunt numeroase cazuri de familii în care se vorbește numai în dialectul aromân, însușit și de soțiile albaneze sau macedonene. Un rol hotărâtor, în această privință l-a avut moașa, care, fie că nu știa limba nurorii, fie că știind-o refuza să o vorbească.

În trecut, la aromâni, nu existau căsătorii mixte. Păstorii nomazi dintr-un grup nu se încuscesc nici astăzi cu un alt grup de aromâni, fărșeroții nu se însoară cu căstrănioate etc. La orașe însă, parcă a devenit o modă ca feciorii aromâni să se căsătorească cu fete albaneze sau macedonene. Fetele aromânce, pe de altă parte, sunt de-a dreptul căutate de albanezi și macedoneni pentru cinstea, hărnicia și avuția lor.

Aromânii se mențin bine în satele în care locuiesc în exclusivitate sau în majoritate, ca și nomanzii. Printre aceștia din urmă pot fi găsite femei bătrâne care nici nu știu limba statului în care trăiesc. În satul Stan Carunara, locuit de 40 de familii de aromâni, descendenți ai unor cărvănari, locuiesc și 13 familii de albanezi musulmani, care, fiind în minoritate, au învățat dialectul aromân, acesta fiind idiomul folosit de toți la munca câmpului sau în relațiile zilnice din sat. Același lucru l-am constatat în Beala de Jos, unde, pe o stradă anume, la o margine de sat, locuiesc mai multe familii de musulmani care vorbesc dialectul aromân și care sunt considerați de restul sătenilor ca aromâni, pentru că și ei se declară ca atare. Ar fi al doilea caz de români trecuți la islamism cunoscut până astăzi, după meglenoromânii din Nânta. Nu am reușit să intru în contact cu ei, deoarece au refuzat să poarte un dialog cu mine și cu aromânii bășinași care mă însoțeau. Unii stăteau în fața porților, dar când m-am îndreptat spre ei au intrat în grabă în curți.

Este posibil ca ei să fie albanezi musulmani, stabiliți în Beala de Jos la o dată mai recentă, aducând cu ei și dialectul aromân învățat în Albania, declarându-se aromâni din dorința de a se integra în colectivitatea sătească. De altfel granița cu Albania este foarte aproape.

Am vizitat orașul Berat, unde, după relatările lui G. Weigand, erau 9 000 de aromâni. În cartierul Gorița al orașului amintit, pe unde m-am plimbat într-o seară, încercând să intru în vorbă cu diferite persoane, abia am găsit câțiva care știau câte un cuvânt aromânesc. E posibil ca printre ei să fi fost și aromâni care cunoșteau dialectul, dar să se fi ferit de a-l vorbi cu un necunoscut. În trecut acest cartier a fost aromânesc prin excelență

și nu cred ca aromânii de acolo să se fi asimilat în asemenea măsură.

G. Weigand, *Die Aromunen*, vol I, Leipzig, 1895, p. 81, arată că cifra de 9 000 de aromâni a obținut-o de la poliția orașului. Pentru cartierul Gorița, Weigand indică 3 000 de locuitori.

Procesul de deznaționalizare este continuu, mai ales la orașe. Numărul celor ce se așază în orașe, în special în ultima vreme, completează în parte numărul celor ce s-au asimilat. Natalitatea fiind foarte mare, mai ales la păstorii nomazi, în Albania se creează un fel de echilibru între numărul celor dispăruți prin deznaționalizare și al celor care se nasc. În Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, cu mai puțini nomazi, numărul aromânilor este în descreștere vădită.

În legătură cu nomadismul păstoresc, în afara celor spuse mai înainte, dorim să mai facem unele precizări și relatări pentru ca fenomenul să fie înțeles corect. Este necesar să ne însușim distincția netă dintre nomadismul de stepă, în care oamenii și turmele, în căutarea pășunilor, nu se mai întorc, de obicei, în locurile de unde au plecat și pe unde au mai fost, și păstoritul aromânilor, care pendulează pe un teritoriu limitat și restrâns, de obicei în cuprinsul unei singure țări, distincție făcută de N. Iorga și preluată de Th. Capidan.

N. Iorga, *Români și slavi, români și unguri*, București, 1922, p. 41; Th. Capidan, *Românii ...*, p. 11 și urm.

În introducerea lucrării sale *Românii nomazi* (p. 7 - 78) Th. Capidan ne înfățișează în mod amănunțit problema nomadismului aromânilor, bazat pe o vastă literatură de specialitate, ocupându-se de cauzele nomadismului, de vechimea lui, de popoarele și ținuturile unde se mai practică sau s-a practicat în trecut

El își începe lucrarea cu o afirmație foarte întemeiată despre nomadism spunând că acesta „S-a dezvoltat în cursul îndeletnicirii lor [păstorilor aromâni] cu creșterea turmelor de oi, prin urmare ține de păstorit” (p.7), arătând că nesiguranța din anumite regiuni și perioade i-a obligat pe păstori să-și ia cu ei, în timpul mutărilor, pe lângă turme, familia și tot avutul (p. 19, 20).

Pe lângă aceste observații întemeiate, Th. Capidan face și unele afirmații contradictorii și eronate. Astfel,

vorbind despre mutările păstorilor aromâni nomazi din Albania el spune că acestea se datorează „numai apucăturii de a duce o viață nomadă” (p. 7.) și că nomadismul „la început justificat prin stările de nesiguranță, mai târziu a ajuns un fel de obișnuință. Iar astăzi, când pretutindeni la aromâni păstoritul este în decădere, se mai găsesc comune în Pind cu totul lipsite de oi, care nu așteaptă decât apropierea toamnei ca să apuce drumul pribegiei în orașele și comunele din șes” (p. 20).

Socotim că firmația a fost luată fără spirit critic din lucrarea lui L. Heuzey, *Le mont Olimpe et l'Acarmanie*, Paris, 1866, p. 270, în care se află un paragraf asemănător în conținut.

După părerea noastră nu apucătura de a duce o viață nomadă ci factorul economic îi determină să coboare iarna la șes. Acest lucru l-am observat, și-l poate verifica oricine în satul Gopiș, de exemplu, în Fosta Republică Iugoslavă Macedonia, în care oamenii, atâția câți au mai rămas în sat, cultivă pământul semănând tutun și ardei, cresc pomi fructiferi, și prepară țuică, cu care coboară toamna în Bitolea, unde rămân până în primăvara următoare. Unii au acolo case, alții stau la rude sau cu chirie. Fiind mai ușor a ierna la șes decât la munte, într-o localitate mai mare decât într-una mică și izolată, fenomenul se întâlnește peste tot. Și la noi, în satele de munte, oamenii cultivă pământul și pomi fructiferi, mai departe de sat, în munte (acolo und este posibil), cresc oi și vite, se îndeletnicesc cu stupăritul, dar spre toamnă coboară de la colibe în sat, unde rămân până se desprimăvărează.

Credem că păstoritul a fost îmbinat la aromâni, ca și la dacoromâni, cu agricultura, că el s-a practicat sub formă de transhumanță, așa cum se mai practică astăzi în Grecia sau la noi.

Vezi date despre agricultură ca ocupație străveche a aromânilor la Th. Capidan, *Aromânii* ..., p. 34; idem, *Românii* ..., p. 29 și urm.

Datorită condițiilor climaterice, care au făcut ca pe teritorii restrânse să se găsească, în anotimpuri

diferite, pășuni bogate, numărul oilor a crescut foarte mult, iar păstoritul a devenit o ocupație foarte rentabilă. Pentru un proprietar de oi, în condițiile păstoritului fix, ar fi imposibil să asigure hrana nu pentru 30 000, ci numai pentru câteva mii de oi. Faptul ar presupune existența unor fânețe întinse, mână de lucru pentru cositul și strânsul unei cantități enorme de fân, locuri pentru depozitarea lui. Transhumanța a înlăturat inconvenientele de acest fel prin mutarea turmelor după pășuni, căci aceasta se face cu mijloace proprii, fără nici o cheltuială, și nu prin aducerea la turme a nutrețului, greu de obținut și de transportat. Numai transhumanța a putut determina o creștere așa de mare a numărului de oi.

În peregrinările lor, turmele erau însoțite de păcurari și, adesea, de unul din proprietari. Uneori se mutau și familiile în satele de la șes sau de la munte, după anotimp, satele părăsite temporar rămânând în paza unor oameni bătrâni. E cazul păstorilor aromâni din Grecia, care au sate atât la munte, cât și la șes.

În vremurile tulburi, și acestea au fost în Peninsula Balcanică destul de numeroase și de îndelungate, familiile, pentru a putea fi ocrotite, au trebuit să fie mutate o dată cu turmele mânațe și păzite de bărbați și, neputându-se întoarce în satele lor, adesea distruse sau ocupate, aromânii au devenit nomazi. O dovadă în această direcție o constituie diversele ramuri de aromâni nomazi, pe care i-am întâlnit în Albania, numiți *fărșerót*, *p'lasót*, *căstrăńót*, *pisudrén*, *voscopolén*, *gârven* etc., ale căror nume colective, indicând apartenența locală, au fost derivate de la numele localităților *Frașeri*, *Custreț*, *Pisuderi*, *Voscopoia (Moscopole)*, *Grabova*, distruse în diferite perioade istorice. Când vremurile s-au mai liniștit, unii dintre aromâni au redevenit sedentari, derivându-și alte nume de la numele localităților în care s-au așezat sau pe care le-au întemeiat. Așa sunt cei din Pleasa de Sus, care se numesc *p'lasót*, dar care sunt *fărșerót*, spre deosebire de cei din Grabova, care sunt *gârven* sau, cu un nume mai general, *căstrăńót*. Așadar locuitorii din *Frașeri*, *fărșeroții*, după o perioadă în care au fost siliți să ducă o viață nomadă, când s-au stabilit în Pleasa au devenit pleasoți, *căstrăńoții* din *Custreț*, așezându-se în Grabova, au devenit *gârveni* etc.

Când aromânii sedentari nu cunosc numele celor dintr-un grup de nomazi îi numesc, fie *cačaluń* sau *saracačán*, cum sunt numiți nomazii de către agricultorii din Shqepur, fie *căstrăńót*, cum sunt numiți de către

fărșeroții din Corcea, Pleasa, Bigliști, Dișnița etc.

Călătorul străin nu poate face distincția între diferitele grupuri de aromâni ca fărșeroți, căstrănioți etc. Nici noi nu am putut să-i deosebim nici cu ajutorul lor, deși ei știu cu precizie despre ei și despre alții, care din ce grup fac parte, fără a putea explica diferențele dintre ei. Credem că nici Th. Capidan nu a putut face această distincție, de aceea titlul lucrării sale *Fărșeroții ...*, în care s-a ocupat și de alte ramuri de aromâni, nu este cel mai potrivit.

Chiar unul din informatorii cu care a lucrat Th. Capidan la culegerea materialului, *Atanás Țiculi (Siculi)*, cel a cărui fotografie este reproducă pe coperta lucrării amintite, a făcut următoarele completări și corectări la cartea lui Capidan.: La p. 12, în loc de fărșeroate din Bigliști, se va citi fărșeroate din Corcea. Cea din stânga se numește *Vasí'la*, cea din dreapta *Máta Zet'*; p. 13, fărșeroate din Corcea, nu din Bigliști. Cea din stânga, *Anoína*, este căsătorită în America, cea din dreapta se numește *Limbía* și este soția lui *Cóla Carabús*; p. 18, *Pándú Moróva* și *Cóla Carabús*; p. 19, *Atanás Siculi*; p. 22, *Costát' Zéga*, profesor la Corcea; p. 25, fărșeroți din Corcea. Cel din mijloc, *Stámt'e*, repatriat la București, este originar din Pleasa, cel din stânga, e *Niða Vrígá*, cel din dreapta, *Andréi Zed'ú*, croitor, stabilit la Tirana; p. 26, *Vand'e'l' Spau'ol*, fărșerot din Pleasa; p. 27, *Bit'ól*, fărșerot din Pleasa, nu din Dișnița, repatriat în România; p. 28, soția lui *Vand'él' Spau'ol*, din Pleasa, nu din Dișnița; p. 49, *Mihal' Cufécu (vătánát la Cava'la)*, *p'lasót*, nu *căstrănót*; p. 62, *Sofia Spau'ol*, din Corcea, nu din Imiștea, cu o cumnată de a ei repatriată; p. 64, 65, 67, 69, căstrănioți și căstrănioate, nu fărșeroți; p. 70, Familia *Vand'éli* di Pleasa, nu din Jarcani, p. 72, căstrănioată; p. 74, *Mícu Caramítru* cu soția, fărșeroți din Pleasa (*p'lasót*); p. 79, căstrănioată, nu fărșeroată; p. 84 și 87, fărșeroată din Corcea; p. 86, căstrănioți din Shqepur (*Șt'épur*); p. 92, căstrănioată, în loc de fărșeroți; p. 96, familia *Mémo*, fărșeroți din Pleasa, nu muzăchiari; p. 97, fotografiile 50 și 51, căstrănioți, nu fărșeroți.

Că lucrurile s-au petrecut așa în diferite perioade istorice o dovedește transformarea, în zilele noastre, a unui mare număr de aromâni stabili în păstori nomazi. Astfel e cazul aromânilor din Grecia care, crezând că vor dobândi anumite drepturi, au luptat, alături de generalul Marcos, împotriva guvernului de atunci, dar care, după

înfrângerea mișcării, de frica represaliilor s-au refugiat, în 1948, în Albania, cu turme cu tot, devenind nomazi. I-am vizitat în călilele lor, în așezările de vară și în cele de iarnă, i-am întâlnit *pit căi'lur* 'pe drumuri', în *ténde* 'corturi' în timpul mutărilor. Din păstori așezați, cu case mari de piatră, în care stăteau cu familiile lor, practicând transhumanța turmelor, însoțite numai de un membru al familiei și de păcurari, au devenit nomazi.

În statisticile albaneze aceștia erau singurii români recunoscuți la data anchetelor noastre – sub denumirea de *vlah-patriot grec*, înscrisă ca atare și în actele lor de identitate la rubrica destinată naționalității. Aromânii din Albania, chiar dacă s-au declarat români, nu au fost trecuți în actele lor de identitate nici *români*, nici *vlahi*, ca cei refugiați din Grecia, ci pur și simplu *shqiptar* (pronunțat *shiptâr* 'albanez'). Datorită condițiilor grele de viață, a taxelor foarte mari percepute pentru oi, pășuni și locul colibeii mulți dintre ei mi-au declarat că se vor reîntoarce în Grecia unde, cei ce au participat la evenimentele amintite vor fi judecați și întemnițați, unii poate condamnați la moarte, dar familiile lor vor supraviețui.

Ei sunt nomazi de aproape 50 de ani. Peste două sau trei generații se vor deprinde, probabil, cu acest fel de viață, așa cum s-a întâmplat și cu alții înaintea lor, încât vor crede că nu există altul mai frumos și mai bun.

Din cele expuse se desprinde concluzia că nomadismul nu trebuie legat numai de Albania și transhumanța de Grecia, că el nu constituie continuarea unei ocupații sau forme de viață străveche, ci rezultatul unor anumite condiții social-istorice și a condițiilor climaterice specifice sudului Peninsulei Balcanice.

Nu pornirea lor lăuntrică spre pribegie i-a făcut nomazi pe aromâni, ci vremurile deosebit de grele care s-au abătut asupra lor în decursul veacurilor și peste care, cu mari sacrificii, au ieșit învingători, păstrându-și până astăzi conștiința națională și a originii, numele etnic și graiul strămoșesc.

TITLUL HĂRȚILOR

Titlul hărții	Nr. hărți	Titlul hărții	Nr. hărți
Numele popular al localităților studiate „nom populaire des localités étudiées”	1	Miel „agneau”	17
Piele „peau”	2	Pom „arbre fruitier”	18
Pieptene „peigne”	3	Dorm (ind. prez. 1, 2) „jedors”	19
Piept „poitrine”	4	Mire „(le) marié”	20
Picior „pied”	5	Mireasă „(la) mariée”	21
Pier (ind. prez. 1-3) „je pèris”	6	Fier „fer”	22
Pierim (ind. prez. 4-6) „nous périssons”	7	Fiere „fiel”	23
Lup „loup”	8	Fir (de păr) „cheveu”	24
Scapi „tu laisses échapper”	9	Fin „filleul”	25
Scump „couteux”	10	Fină „filleule”	26
Albină „abeille”	11	Visez „je rêve”	27
Alb „blanc”	12	Să viseze „qu'il rêve”	28
Orb „aveugle”	13	Vie „vignoble”	29
Slab „maigre, faible”	14	Vin „vin”	30
Pisică, (Pisica) miaună „chat, (le chat) miaule”	15	Vită „bétail”	31
Miere „miel”	16	Vițel „veau”	32
		Vițea „génisse”	33
		Viezure „blaireau”	34

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Seară „soir”	35	Ațâț focul „j’attise le feu”	60
Casă „maison”	36	Să ațâțe „qu’il attise”	61
Masă „table”	37	Cârnat „saucisse”	62
Frumoasă „belle”	38	Măsuță „petite table”	63
Vale seacă „vallé desséchée”	39	Rață „caneton”	64
(Păr) Des, (Pădure) Deasă „(cheveux) épais, (forêt) épaisse”	40	Asmut câinele „j’excite le chien”	65
Sită „tamis”	41	Să asmută „qu’il excite”	66
Singur „seul”	42	Îngraș „j’engraisse”	67
Semn „marque, signe (aux moutons)”	43	Să îngrașe „qu’il engraisse”	68
Însemn (oaia) „je fais une marque (à une mouton)”	44	Ușă „porte”	69
Frunză „feuille”	45	Cenușă „cendre”	70
Buză „lèvre”	46	Șed (ind. prez. 1–3) „je suis assis”	71
Mânz „poulain”	47	Ședem (ind. prez. 4–6) „nous sommes assis”	72
Mânză „pouliche”	48	Cocoș „coq”	73
Zeamă „jus”	49	Naș „parrain”	74
Urzeală „chaîne, ourdissure”	50	Nașă „marraine”	75
Am urzit „j’ai ourdi”	51	Tovarăș „camarade”	76
Mă încălzesc „je me chauffe”	52	Tovarășă „camarade”	77
Târziu „tard”	53	Jir „faîne”	78
Țâță „sein, tetin”	54	Răgușit „enroué”	79
Spiță „rais (d’une roue)”	55	Sar (ind. prez. 1–3) „je saute”	80
Căruță „voiture (paysanne)”	56	Sărim (ind. prez. 4–6) „nous sautons”	81
Cruță „il épargne, il ménage”	57	Să sară „qu’il saute”	82
Cuțit „couteau”	58	Beau (ind. prez. 1–3) „je bois”	83
Cățel „petit chien”	59	Bem (ind. prez. 4–6) „nous buvons”	84
		Beam (ind. imperf. 1–3) „je buvais”	85

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Beam (ind. imperf. 4-6) „nous buvions”	86	Cerem (ind prez. 4-6) „nous demandons”	112
Să bea „qu'il boive”	87	Să ceară	113
Beat „ivre”	88	Om „homme”	114
Beată „ivre”	89	Os „os”	115
Spun (ind. prez. 1-3) „je dis”	90	Oaie „brebis”	116
Spunem (ind. prez. 3-6) „nous disons”	91	Ochi „œil”	117
Spuneam (ind. imperf. 1-3) „je disais”	92	Ceară „cire”	118
Spuneam (ind. imperf. 4-6) „nous disions”	93	Lumânare „bougie”	119
Să spună „qu'il dise”	94	Sprânceană „sourcil”	120
Înghiț (ind. prez. 1-3) „j'avale”	95	Cină „repas du soir, dîner”	121
Înghițim (ind. prez. 4-6) „nous avalons”	96	Sânge „sang”	122
Înghițeam (ind. imperf. 1-3) „j'avalais”	97	Plânge „il pleure”	123
Înghițeam (ind. imperf. 4-6) „nous avalions”	98	Suge „il tête”	124
Să înghiță „qu'il avale”	99	Merg (1-3) „je vais”	125
Văd (ind. prez. 1-3) „je vois”	100	Mergem (4-6) „nous allons”	126
Vedem (ind. prez. 4-6) „nous voyons”	101	Geană „cil”	127
Vedeam (ind. imperf. 1-3) „je voyais”	102	Joc (1-3) „je danse	128
Vedeam (ind. imperf. 4-6) „nous voyions”	103	Jucăm (4-6) „nous dansons”	129
Să văd „que je voie”	104	Să joace „qu'il danse”	130
Râd (ind. prez. 1-3) „je ris”	105	Joi „jeudi”	131
Râdem (ind. prez. 4-6) „nous rions”	106	Judecată „jugement”	132
Să rădă „qu'il rie”	107	Judecător „juge”	133
Aud (ind. prez. 1-3) „j'entends”	108	Jug „joug”	134
Auzim (ind. prez. 4-6) „nous entendons”	109	Pui „poussin”	135
Să audă „qu'il entende”	110	Tai (1-3) „je coupe”	136
Cer (ind. prez. 1-3) „je demande”	111	Tăiem (4-6) „nous coupons”	137

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Tăiam (1–) „je coupais”	138	Descui (ușa) „j'ouvre (la porte fermée à clef)”	164
Tăiam (4–6) „nous coupons”	139	Mă dezbrac „je me déshabille”	165
Inimă „cœur”	140	Nepot „petit-fils”	166
Bătaie de inimă „battement de cœur”	141	Nepoată „petite-fille”	167
In „lin”	142	Negru „noir”	168
Izmene „caleçon”	143	Neagră „noire”	169
Călcâi „talon”	144	Prun „prunier”	170
Pernă, căpătâi „coussin”, „coussin”	145	Prună „prune”	171
Cui „clou”	146	Bătrân „vieux”	172
Păduche „pou”	147	Bărbat „mari”	173
Ureche „oreille”	148	Părinte „parents”	174
Cheag „présure”	149	Pădure „forêt”	175
Clae „meule (de foin)”	150	Pământ „terre”	176
Genunchi „genou”	151	Hotar „limite, frontiere”	177
Mușchi „muscle”	152	Pahar „verre (à boire)”	178
Ghem „peloton”	153	Ogor „champ cultivé”	179
Ghindă „gland”	154	Morar „meuni”	180
Junghi „point de côté”	155	Învățător „maître d'école”	181
Frunte „front”	156	Grădină „jardin”	182
Munte „mont”	157	Grădinar „jardinier”	183
Punte „passerelle”	158	Soare „soleil”	184
Postesc „je fais maigre”	159	(Șoarecele, câinele) Roade „(la souris, le chien) ronge”	185
Să postească „qu'il fasse maigre”	160	Mor (ind. prez. 1–3) „je meurs”	186
Dinte „dent”	161	Murim (ind. prez. 4–6) „nous mourons”	187
Deal „colline”	162		
Deschid (ușa) „j'ouvre (la porte)”	163		

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Să moară „qu'il meure”	188	Ceas „montre, heure”	202
Curea „ceinture”	189	Pipăi (ind. prez. 1-3) „je tâtonne”	203
Stea „étoile”	190	Pipăim (ind. prez. 4-6) „nous tâtonnons”	204
Cățea „chienne”	191	Slănină „lard”	205
Purcea „truie (jeune)”	192	Slugă „serviteur”	206
Nuia „branche longue et mince”	193	Iesle „crèche, mangeoire”	207
Pană „plume”	194	Grajd „écurie, étable”	208
Nu am „je n'ai pas”	195	Bob „grain”	209
Ne-am dus „nous nous sommes allés”	196	Varză acră „choucrouste”	210
Mi-am făcut „je m'ai fait (quelque chose)”	197	Moare (de varză) „saumure (de choucrouste)”	211
Râgâi (ind. prez. 1-3) „je rote”	198	Răspândirea formelor Varză, Verzu „la répartition	
Râgâim (ind. prez. 4-6) „nous rotons”	199	des formes Varză, Verzu”	212
Să râgâie „qu'il rote”	200		
Pată „tache”	201		

IDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR TITLU

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Alb „blanc”	12	Beat „ivre”	88
Albină „abeille”	11	Beată „ivre”	89
Asmut câinele „j’excite le chien”	65	Beau (ind. prez. 1 – 3) „je bois”	83
Să asmută „qu’il excite”	66	Bem (ind. prez. 4 – 6) „nous buvons”	84
Ațâț focul „j’attise le feu”	60	Bob „grain”	209
Să ațâțe „qu’il attise”	61	Buză „lèvre”	46
Aud (ind. prez. 1 – 3) „j’entends”	108	Căpătâi (pernă) „chevet, coussin”	145
Să audă „qu’il entende”	110	Căruță „voiture (paysanne)”	56
Auzim (ind. prez. 4 – 6) „nous entendons”	109	Cățea „chienne”	191
Bărbat „mari”	173	Cățel „petit chien”	59
Bătaie de inimă „battement de coeur”	141	Ceară „cire”	118
Bătrân „vieux”	172	Să ceară „qu’il demande”	113
Să bea „qu’il boive”	87	Ceas „montre, heure”	202
Beam (ind. imperf. 1 – 3) „je buvais”	85	Cenușă „cendre”	70
Beam (ind. imperf. 4 – 6) „nous buvions”	86	Cer (ind. prez. 1 – 3) „je demande”	111
			49

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Cerem (ind prez. 4 – 6) „nous demandons”	112	Frunte „front”	156
Cheag „présure”	149	Frunză „feuille”	45
Cină „repas du soir”	121	Geană „cil”	127
Cârnat „saucisse”	62	Genunchi „genou”	151
Claie „meule (de foin)”	150	Ghem „peloton”	153
Cocoș „coq”	73	Ghindă „gland”	154
Cruță „il épargne, il ménage”	57	Grajd „écurie, étable”	208
Cui „clou”	146	Grădinar „jardinier”	183
Curea „ceinture”	189	Grădină „jardin”	182
Cuțit „couteau”	58	Hotar „limite, frontière”	177
Deal „colline”	162	Iesle „crêche, mangeoire”	207
Deschid (ușa) „j’ouvre (la porte)”	163	In „lin”	142
(Păr) Des, (Pădure) Deasă „(cheveux) épais,		Înimă „coeur”	140
(forêt épaisse”	40	Izmene „caleçon”	143
Descui (ușa) „j’ouvre (la porte fermée à clef)”	164	Mă încălzesc „je me chauffe”	52
Mă dezbrac „je me déshabille”	165	Înghit (ind. prez. 1 – 3) „j’avale”	95
Dinte „dent”	161	Să înghită „qu’il avale”	99
Dorm (1,2) „je dors”	19	Înghițeam (ind. imperf. 1 – 3) „j’avalais”	97
Fier „fer”	22	Înghițeam (ind. imperf. 4 – 6) „nous avalions”	98
Fiere „fiel”	23	Înghițim (ind. prez. 4 – 6) „nous avalons”	96
Fin „filleul”	25	Îngraș „j’engraisse”	67
Fină „filleule”	26	Să îngrășe „qu’il engraisse”	68
Fir (de păr) „cheveu”	24	Însemn (oaia) „je fais une marque (à une	
Frumoasă „belle”	38	mouton)	44
		Învățător „maître d’école”	181

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Jir „faîne”	78	Mor (ind. prez. 1 – 3) „je meurs”	186
Să joace „qu’il danse”	130	Morar „meunier”	180
Joc (ind. prez. 1 – 3) „je dance”	128	Munte „mont”	157
Joi „jeudi”	131	Murim (ind. prez. 4 – 6) „nous mourons”	187
Jucăm (ind. prez. 4 – 6) „nous dansons”	129	Mușchi „muscle”	152
Judecată „jugement”	132	Naș „parrain”	74
Judecător „juge”	133	Nașă „marraine”	75
Jug „joug”	134	Neagră „noire”	169
Junghi „point de coté”	155	Ne – am dus „nous nous sommes allés”	196
Lumânare „bougie”	119	Negru „noir”	168
Lup „loup”	8	Nepoată „petite – fille”	167
Masă „table”	37	Nepot „petit – fils”	166
Măsuță „petite table”	63	Nu am „je n’ai pas”	195
Merg (ind. prez. 1 – 3) „je vais”	125	Nuia „branche longue et mince”	193
Mergem (ind. prez. 4 – 6) „ nous allons”	126	Oaie „brebis”	116
Mi – am făcut „je m’ai fait (quelque chose)”	197	Ochi „oeil”	11
(Pisica) miaună „ (le chat) miaule”	15	Ogor „champ cultivé”	179
Miel „agneau”	17	Om „homme”	113
Miere „miel”	16	Orb „aveugle”	13
Mire „(le) marié”	20	Os „os”	114
Mireasă „(la) mariée”	21	Pahar „verre (à boire)”	178
Mânz „poulain”	47	Pană „plume”	194
Mânză „pouliche”	48	Pată „tache”	201
Să moară „qu’il meure”	188	Păduche „pou”	147
Moare (de varză) „saumure (de choucroute)”	211	Pădure „forêt”	175

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Pământ „terre”	176	Să rădă „qu’il rie”	107
Părinte „parent”	174	Râgâi (ind. prez. 1 – 3) „je rote”	198
Pernă, căpătâi „cousin, oreiller”	145	Râgâim (ind. prez. 4 – 6) „nous rotons”	199
Picior „pied”	5	Să râgâie „qu’il rote”	200
Piele „peau”	2	(Șoarecele, câinele) roade „(la souris, le chien) ronge”	185
Piept „poitrine”	4	Sar (ind. prez. 1 – 3) „je saute”	80
Pieptene „peigne”	3	Să sară „qu’il saute”	82
Pier (ind. prez. 1 – 3) „je péris”	6	Sărim (ind. prez. 4 – 6) „nous sautons”	81
Pierim (ind. prez. 4 – 6) „nous périssons”	7	Scapi „tu laisses échapper”	9
Pipăi (ind. prez. 1 – 3) „je tâtonne”	203	Scump „coûteux”	10
Pipăim (ind. prez. 4 – 6) „nous tâtonnons”	204	Seară „soir”	35
Pisică	15	Semn „marque, signe (aux moutons)”	43
Plânge „il pleure”	123	Singur „seul”	42
Pom „arbre fruitier”	18	Sită „tamis”	41
Să postească „qu’il fasse maigre”	160	Sânge „sang”	122
Postesc „je fais maigre”	159	Slab „maigre, faible”	14
Prun „prunier”	170	Slănină „lard”	205
Prună „prune”	171	Slugă „serviteur”	206
Pui „poussin”	135	Soare „soleil”	184
Punte „passerelle”	158	Spiță „rais (d’une roue)”	55
Purcea „truie (jeune)”	192	Sprânceană „sourcil”	120
Rață „caneton”	64	Spun (ind. prez. 1 – 3) „je dis”	90
Răgușit „enroué”	79	Spunem (ind. prez. 3 – 6) „nous disons”	91
Râd (ind. prez. 1 – 3) „je ris”	105	Să spună „qu’il dise”	94
Rădem (ind. prez. 4 – 6) „nous rions”	106		

Titlul hărții	Nr. hărții	Titlul hărții	Nr. hărții
Spuneam (ind. imperf. 1 – 3) „je disais”	92	Vale seacă „vallé desséchée”	39
Spuneam (ind. imperf. 4 – 6) „nous disions”	93	Răspândirea formelor Varză, Verzu	
Stea „étoile”	190	„la répartition des formes Varză, Verzu	212
Suge „il tête”	124	Varză acră „choucroute”	210
Șed (ind. prez. 1 – 3) „je suis assis”	71	Văd (ind. prez. 1 – 3) „je vois”	100
Ședem (ind. prez. 4 – 6) „nous sommes assis”	72	Să văd „que je voie”	104
Tai (ind. prez. 1 – 3) „je coupe”	136	Vedem (ind. prez. 4 – 6) „nous voyons”	101
Tăiam (ind. imperf. 1 – 3) „je coupais”	138	Vedeam (ind. imperf. 1 – 3) „je voyais”	102
Tăiam (ind. imperf. 4 – 6) „nous coupons”	139	Vedeam (ind. imperf. 4 – 6) „nous voyions”	103
Tăiem (ind. prez. 4 – 6) „nous coupons”	137	Viezure „blaireau”	34
Târziu „tard”	53	Vin „vin”	30
Tovarăș „camarade”	76	Visez „je rêve”	27
Tovarășă „camarade”	77	Să viseze „qu’il rêve”	28
Țiță „sein, tetin”	54	Vită „bétail”	31
Ureche „oreille”	148	Vițea „génisse”	33
Ușă „porte”	69	Vițel „veau”	32
Urzeală „chaîne, ourdissure”	50	Zeamă „jus”	49
Am urzit „j’ai ourdi”	51		

INDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR ȘI FORMELOR CUPRINSE ÎN HĂRȚI

a

a 44/10; 60/4; 87/3; 94/12; 134/12
 acăț [imper. 2] 65/2
 acăță [ind. prez. 3] 155/2, 12
 s-acăță [conj. prez. 3] 79/1, 3
 acățăt 79/7
 acăță [aor. 3] 68/8; 79/4
 acățai [aor. 1] 94/10
 acîțai [aor. 1] 28/10
 mî-acîță [aor. 3] 155/12
 acîțom [ind. prez. 4] 149/1
 acó 208/4
 ácră 210/9
 ac^u 24/8
 á-adrăi [aor. 1] 197/9
 adună [ind. prez. 3] 57/10
 afénde 174/9
 le-áfiréște [ind. prez. 3] 57/12

afiréște [ind. prez. 3] 57/12
 afrîngăsít^u 79/10
 afrîngăsít [pl.] 79/10
 afrîngăsésescu [ind. prez. 1] 79/10
 afrîngăséséci [ind. prez. 2] 79/10
 afrîngăséséci [ind. prez. 3] 79/10
 afrîngăsínr [ind. prez. 4] 79/10
 afrîngăsít^u 79/10(í)
 afrîngăsít [ind. prez. 5] 79/10
 afrîngásím [ind. prez. 4] 79/10
 afrîngăsít [ind. prez. 5] 79/10
 afrîngásít^u 79/10
 aft^u [ind. prez. 1, 6] 108/7
 aft [ind. prez. 2] 108/7
 agârescu [ind. prez. 1] 198/1
 ágâri [pl.] 197/7
 agîrém [ind. prez. 4] 199/4
 agîrescu [ind. prez. 1, 6] 198/4
 agîresc^u [ind. prez. 60] 199/1

agîrești [ind. prez. 2] 198/4
 agîrești [ind. prez. 3] 198/4
 agîrim^u [ind. prez. 4] 199/1
 ágră 179/9
 ágre [pl.] 179/8
 ágri [pl.] 179/10
 ágru 179/3, 8, 9, 10
 águr^u 179/7
 agíína [a.] 29/9
 agííne [sg., pl.] 29/9
 agííni [sg., pl.] 29/10
 ayííne [sg., pl.] 29/11, 12
 ayíínuri [pl.] 29/11
 ayítă 31/112
 ayíturi [pl.] 31/12
 áyre [pl.] 179/11
 áyri [pl.] 179/12
 áyru 179/11, 12
 așulésescu [ind. prez. 1] 203/10 – 12;

[6] 204/10, 12
 aḡulēsc^u [ind. prez. 1] 203/7; [6]
 204/7
 aḡulēsc [ind. prez. 2] 203/7
 aḡulēște [ind. prez. 3] 203/10
 aḡulēști [ind. prez. 3] 203/7
 aḡulim^u [ind. prez. 4] 204/7, 10 – 12
 aḡuliț [ind. prez. 5] 204/7, 10 – 12
 aḡulēsc^u [ind. prez. 1] 203/11; [6]
 204/11
 aḡulēșci [ind. prez. 2] 203/10, 12; [3]
 203/10
 aḡulēșce [ind. prez. 3] 203/11
 aḡúr [pl.] 208/7, 10
 aḡurǵírǎ [aor. 6] 68/12
 aḡúri 208/7, 10
 s-ǎjbǎ [conj. prez. 3] 57/12
 me-ajóc^u [ind. prez. 1] 128/10
 te-ajót [ind. prez. 2] 128/10
 s-ajócǎ [ind. prez. 3] 128/10; [6]
 129/10
 s-ajócǎ [conj. prez. 3] 130/10
 v-ajucát [ind. prez. 5] 129/10
 n-ajucám^u [ind. prez. 4] 129/10
 n-ajucám [ind. prez. 4] 129/10
 sǎ ajúnǎ [conj. prez. 3] 160/9
 ajún^u [ind. prez. 1] 159/9
 mi alǎcsescu [ind. prez. 1] 165/9

alǎbi [pl.] 12/6
 albínǎ 11/5
 álbu 12/9 – 11
 ald' [pl.] 12/3
 ald'i [pl.] 12/8
 ald'g'i [pl.] 12/4
 ald'ini [pl.] 11/7
 algín [pl.] 11/10
 álgi [pl.] 12/10, 11
 algi [pl.] 129/9
 algínǎ 11/9
 algínǎǎ/ 11/5
 algínǎ 11/10 – 12
 algíni [pl.] 11/10
 alg'd'ínǎ 11/8
 alg'd'ini 11/8
 alg'd'ínǎ 11/7
 al'in^u [ind. prez. 1] 142/10
 alp^u 12/7
 alp/b^u 12/1
 s-alsárǎ [conj. prez. 3] 82/10
 alsárǎ [ind. prez. 3] 80/10
 alsár^u [ind. prez. 1] 80/10; [6] 81/10
 alsár [ind. prez. 2] 80/10
 al't' [pl.] 12/7
 átbǎ 12/12
 átbǎ 12/1, 2
 átbu 12/3, 4, 8, 10, 12

atb^u 12/1, 2, 5
 at'llb^u 12/6
 áťgi [pl.] 12/10
 áťpi [pl.] 12/1
 áťg'd'i [pl.] 12/2
 atgín [pl.] 11/5, 9, 11, 12
 atsár [ind. prez. 2] 80/10
 atsári [ind. prez. 3] 80/10
 atsár^u [ind. prez. 1] 80/10; [6] 81/10
 s-atsárǎ [conj. prez. 3] 82/10
 atsárim^u [ind. prez. 4] 81/10
 atsárit [ind. prez. 5] 81/10
 am [ind. prez. 1] 4/3; 14/3; 26/1; 32/2;
 195/2 – 5, 9, 10
 ǎm [ind. prez. 1] 195/8, 10, 11
 ǎm^u 195/12
 amácse 56/12
 amácsi 56/10, 11
 amácse 56/11
 amár 23/1
 amácsurǎ [pl.] 56/10 – 12
 amácși [pl.] 56/11
 mi amǎnái [aor. 1] 53/9
 amǎnát 53/8
 amǎnát^u 53/5, 7, 9 – 12
 amǎnát^u 53/1
 amínát^u 53/2, 3
 am^u [ind. prez. 1] 195/12

ăm^u [ind. prez. 1] 195/12
 amúrgu 35/9
 amurîát^u 155/12
 amurîft 153/12
 amurîftlu [a.] 155/12
 amurîft^u 155/12
 anáftu 63/10
 angán^u [ind. prez. 1] 65/10
 s-angánă [conj. prez. 3] 66/10
 ansár [ind. prez. 2] 80/9
 ansáre [ind. prez. 3] 80/9
 ansár^u [ind. prez. 1, 6] 80/9; 81/9
 ansârím [ind. prez. 4] 81/9
 ansârîft [ind. prez. 5] 81/9
 s-ăsáră [conj. prez. 3] 82/11
 ăsáre [ind. prez. 3] 80/2
 ăsârî [ind. prez. 2] 80/11
 ăsár^u [ind. prez. 1] 80/10, 11; [6] 81/11
 ăsârét [ind. prez. 3] 81/11
 ăsárém^u [ind. prez. 4] 81/11
 ap 83/2
 ápă 178/1, 2, 9
 ápă 83/2
 s-apăsáră [conj. prez. 3] 82/1
 sę-apreásę [aor. 3] 60/5
 s-aprîndă [conj. prez. 3] 61/12
 aprîndém^u [ind. prez. 4] 60/8
 s-aprîndi [conj. prez. 3] 119/2

aprîndu [ind. prez. 1] 60/8
 apsusi [aor. 3] 6/9
 apús 63/10
 apúsă 63/10
 s-arădă [conj. prez. 3] 185/5
 arádi [ind. prez. 3] 185/1, 4
 arádi [ind. prez. 3] 185/1
 aráj [ind. imperf. 2] 100/9
 aráre 134/10
 arát 179/4
 arátlu [a.] 179/4
 arát [pl.] 179/4
 arăđ [ind. prez. 2] 105/1
 arăc^uót^u 55/9
 șl-arăđ [ind. prez. 6] 106/8
 arăđt^u [ind. prez. 1] 105/2; [6] 106/2
 s-arădă [conj. prez. 3] 107/7, 8, 9, 11
 s-arădă [conj. prez. 3] 107/2
 să arădă [conj. prez. 3] 107/5
 arăde [ind. prez. 3] 105/5, 11
 arădém [ind. prez. 4] 106/9
 n-arădém [ind. prez. 4] 106/8
 arădét [ind. prez. 5] 106/9
 v-arădét [ind. prez. 5] 106/8
 arădi [ind. prez. 3] 105/7, 9, 10
 șl-arádi [ind. prez. 3] 105/8, 10
 arădim [ind. prez. 4] 106/10
 arădiť [ind. prez. 5] 106/10

arăđ^u [ind. prez. 6] 106/1
 n-arăđ^u [ind. prez. 1] 105/8, 10
 șl-arăđ^u [ind. prez. 6] 106/10
 arădi [ind. prez. 3] 105/1, 2
 arăđd^u [ind. prez. 6] 106/1
 arăđt^u [ind. prez. 1] 105/5, 9
 arăđ [ind. prez. 2] 105/2, 3
 ț-arăđ [ind. prez. 2] 105/8
 arăđt^u [ind. prez. 2] 105/5
 arăđă [sg., pl.] 149/11
 arămă [ind. prez. 3] 185/9, 11
 arămigă [ind. prez. 3] 185/9
 arăș/z [ind. prez. 2] 105/10
 arăt^u [ind. prez. 1] 105/7, 10, 11; [6]
 106/10, 11, 12
 arăt [ind. prez. 2] 105/7, 11
 arău 39/11
 arăurî [pl.] 39/11
 arăz [ind. prez. 2] 105/9
 ț-arăz [ind. prez. 2] 105/10
 arălăzbôjlu [a.] 50/9
 arălăzbôj^u 50/9
 arăcuāti [pl.] 55/9
 arăcót^u 55/10
 ș-arădă [conj. prez. 3] 107/10
 arădém [ind. prez. 4] 106/11
 arădém^u [ind. prez. 4] 106/5
 nę-arădém^u [ind. prez. 4] 106/10

arâdet [ind. prez. 5] 106/5, 11
 v-arâdet [ind. prez. 5] 106/10
 arâdt^u [ind. prez.. prez. 3] 107/7 – 9,
 11
 arâd [ind. prez. 2] 105/2
 arbinâșești 178/7
 ârbor 18/9
 ârbuț [pl.] 18/9
 ârbure 154/8
 arcôti [pl.] 55/10
 l-âre [ind. prez. 3] 57/12
 arêd [ind. prez. 1] 105/4; [6] 106/4
 arêdi [ind. prez. 3] 105/4
 arêd [ind. prez. 2] 105/4
 arguêscu [ind. prez. 1] 198/10
 s-arguîască [conj. prez. 3] 200/10
 s-arguîască [conj. prez. 3] 200/10
 arguîescu [ind. prez. 1] 198/10; [6]
 199/10
 arguîești [ind. prez. 2] 198/10
 arguîești [ind. prez. 3] 198/10
 arguîm [ind. prez. 4] 199/10
 arguîț [ind. prez. 5] 199/10
 aryâtă 206/12
 aryâte [pl.] 206/12
 aryât^u 206/10 – 12
 aryât [pl.] 206/10 – 12
 âri [ind. prez. 3] 4/7; 79/5, 7

arîc [pl.] 24/8
 arîc^u 24/8
 arîkîje 178/9
 s-arîdă [conj. prez. 3] 107/12
 s-ârde [ind. prez. 3] 105/12
 arîdém [ind. prez. 4] 106/2
 arîdém^u [ind. prez. 4] 106/1, 3, 7
 n-arîdém^u [ind. prez. 4] 106/12
 arîdêț [ind. prez. 5] 106/1 – 3, 7
 v-arîdêț [ind. prez. 5] 106/12
 m-ârîd^u [ind. prez. 1] 105/12
 s-ârîd^u [ind. prez. 6] 106/12
 t-ârîd [ind. prez. 2] 105/12
 arîgîț [ind. prez. 5] 199/3
 s-arîguîască [conj. prez. 3] 200/9
 arîguîescu [ind. prez. 1] 198/9; [6]
 199/9
 arîguîește [ind. prez. 3] 198/9
 arîguîești [ind. prez. 2] 198/9
 arîguîm [ind. prez. 4] 199/9
 arîguîț [ind. prez. 5] 199/9
 arîcôt^u 56/10
 arînc'lu 152/8
 ârôsă 64/5
 ârôsi [pl.] 64/5
 arôdi [ind. prez. 3] 185/10
 s-arôdă [conj. prez. 3] 185/10

arôde [ind. prez. 3] 105/8
 arsâr [ind. prez. 2] 80/3, 7, 8; [6] 81/9
 s-arsâră [conj. prez. 3] 82/5
 arsârâ [ind. prez. 6] 81/4
 s-arsârâ [conj. prez. 3] 82/5
 arsâre [ind. prez. 3] 80/1
 arsârê [ind. prez. 3] 80/1, 5, 8
 arsâri [ind. prez. 3] 80/3, 7; 141/7
 arsârî [ind. prez. 2] 80/1, 5
 arsâr^u [ind. prez. 1] 80/1, 3, 5, 7 – 9;
 [6] 81/1, 3, 5, 7, 8
 arsârém^u [ind. prez. 4] 81/5, 7
 arsârêț [ind. prez. 5] 81/5, 7, 8
 arsârîm^u [ind. prez. 4] 81/1
 arsârîț [ind. prez. 5] 81/1, 3, 4, 9
 arsârîm^u [ind. prez. 4] 81/3
 aruâde [ind. prez. 3] 185/9
 aruâmigă [ind. prez. 3] 185/9
 arúcă [ind. prez. 3] 141/9
 ar^usâri [ind. prez. 3] 80/4
 ar^usêr [ind. prez. 1, 2] 80/4
 n-aruguîă [imper. neg. 2] 200/11
 s-aruguîască [conj. prez. 3] 200/11
 aruguîășce [ind. prez. 3] 198/11, 12
 aruguîescu [ind. prez. 1] 198/12
 aruguîescu [ind. prez. 1] 198/11; [6]
 199/11, 12
 aruguîești [ind. prez. 2] 198/12

arugulěšci [ind. prez. 2] 198/11
 arugujim^u [ind. prez. 4] 199/12
 arugujim^u [ind. prez. 4] 199/11
 arugulit [ind. prez. 5] 199/11, 12
 mĭ-arupsi [aor. 3] 157/7
 mĭ-arupe [ind. prez. 3] 155/8
 ařadi [ind. prez. 3] 105/3
 ařadu [ind. prez. 1] 105/3; [6] 106/3
 ař^u dem [ind. prez. 4] 106/4
 ař^u deř [ind. prez. 5] 106/4
 ařigim^u [ind. prez. 4] 199/3
 apadi [ind. prez. 3] 185/5
 s-asara [conj. prez. 3] 82/2; [6] 81/2
 s-asari [ind. prez. 3] 80/2
 te-asari [ind. prez. 2] 80/2
 ve-asarait [ind. prez. 5] 81/2
 ne-asaram [ind. prez. 4] 81/11
 me-asar^u [ind. prez. 1] 80/2
 ascak [ind. prez. 2] 9/9 – 12
 ascac [ind. prez. 2] 9/10
 aspardi [ind. prez. 3] 57/8
 astali 37/10
 astalur [pl.] 37/10
 astarsar [ind. prez. 2] 80/7; [6] 81/7
 astarsar^u [ind. prez. 1] 80/7
 astarsarem^u [ind. prez. 4] 81/7
 astarsareř [ind. prez. 5] 81/7
 astarsari [ind. prez. 3] 80/7

ařa 14/7
 ařa 22/1
 ařea 15/1
 aře [pl.] 24/8
 ařei 42/4; 187/1
 ařeil 27/7
 ařel 27/7; 41/9; 57/5; 65/5
 ařot 186/1
 ařuř 172/2, 5 [sg., pl.] 172/4; [pl.] 172/8
 ařuř [pl.] 172/9, 12
 ařuř^u [pl.] 172/1
 ařuř^u [pl.] 172/2, 5, 11
 ařuř^u [pl.] 172/7
 ařuř^u [pl.] 172/3
 ařuř^u [pl.] 172/1
 ařuř^u 172/1
 ařuř^u 172/3, 7, 8, 10 – 12
 ařuř^u 172/9
 ařuř^u 172/3
 ařuř^u 29/5
 ařuř^u 18/2
 avarcanisit^u 79/8
 avarcanisit [pl.] 79/8
 s-avda [conj. prez. 3] 110/7, 9, 11, 12
 s-avda [conj. prez. 3] 110/1, 5, 10
 avde [ind. prez. 3] 108/8, 11, 12
 avde [ind. prez. 3] 108/5; [6] 109/5

avdi [ind. prez. 3] 108/2 – 4, 7, 9, 10
 avdi [ind. prez. 3] 108/1
 avdu [ind. prez. 1] 108/1 – 4, 9 – 12;
 [6] 109/1 – 4, 8 – 12
 avd^u [ind. prez. 1] 108/5
 avdam^u [ind. prez. 4] 109/5, 7
 avdat [ind. prez. 5] 109/3, 5, 7, 9, 10
 avda [ind. prez. 2] 108/11
 avdam^u [ind. prez. 4] 109/3
 avdem [ind. prez. 4] 109/4
 avdet [ind. prez. 5] 109/4
 avd^u [ind. prez. 2] 108/5
 avdi [ind. prez. 2] 108/1, 3, 4, 8, 12
 avdim [ind. prez. 4] 109/8
 avdit [ind. prez. 5] 109/1, 8, 12
 avdzam [ind. prez. 4] 109/2
 avdzait [ind. prez. 5] 109/2
 avdz [ind. prez. 2] 108/10
 aveglⁱ [ind. prez. 2] 57/11
 avegl^e [ind. prez. 3] 57/11
 avegl^u [ind. prez. 1] 57/11
 aviglait [ind. prez. 5] 57/11
 aviglem^u [ind. prez. 4] 57/11
 avrangasit^u 79/9
 avrangasit 79/9
 avrihniseć [ind. prez. 1] 79/3
 avzam [ind. prez. 4] 109/10

ávzî [ind. prez. 2] 108/2, 9, 10
 avzîm^u [ind. prez. 4] 109/9
 avzîţ [ind. prez. 5] 109/9, 10
 avz/đîm [ind. prez. 4] 109/2
 avz/đîţ [ind. prez. 5] 109/2
 ávz/đî [ind. prez. 2] 108/10
 azd'ár [ind. prez. 3] 15/3

ă

ăţ 65/12
 ângruşed [ind. prez. 1] 67/2
 ângruşedă [ind. prez. 3] 67/3
 ăsaré [ind. prez. 3] 80/12
 ăsarî [ind. prez. 2] 80/12
 ăsar^u [ind. prez. 1] 80/12; [6] 81/12
 ăsarém^u [ind. prez. 4] 81/12
 ăsarét [ind. prez. 5] 81/12

â

âmvéastă 21/12
 âmvéaste [pl.] 21/12
 s-ând'áză [ind. prez. 3] 67/3
 âţena 172/10

b

bă [ind. prez. 3] 44/10
 băă [ind. prez. 3] 44/10
 bába [a.] 174/9
 bába 172/5
 bábi [pl.] 172/5
 mi bac [ind. prez. 1] 27/6
 bac/g/ [ind. prez. 1] 44/6
 bačaván [pl.] 183/1
 bačaván^u 183/1
 bačcangád [pl.] 183/8
 bačcangî 183/8
 bag [ind. prez. 1] 54/10
 z bágă [ind. prez. 3] 67/3
 bágâ [imper. 2] 37/6
 bag^u [ind. prez. 1] 44/8
 mi bag^u [ind. prez. 1] 165/8
 baldós 34/4
 baldósă 34/7
 băngo 37/3
 bate [ind. prez. 3] 141/2, 12
 báti [ind. prez. 3] 1421/1, 3 – 5, 7
 bat^u [ind. prez. 6] 141/12
 bábător 50/4
 băfcădă [pl.] 182/8
 băfcă 182/8

mî-am băyátă [perf. c. 1] 194/10
 bărbát^u 173/8
 bărbát [pl.] 173/8
 băr^u 189/2
 bătére 141/8
 bătére 141/8
 bărdác^u 178/1
 bărdáti [pl.] 178/1
 băxcát [pl.] 182/11
 băgăm^u [ind. prez. 4] 205/7
 băxcă 182/11
 băcîngî 183/9
 bărbát^u 173/7, 10, 12
 bărbát [pl.] 173/5
 băpbát 173/5
 băpbát [pl.] 173/5
 be [ind. prez. 3] 83/1 – 3, 8, 10, 12;
 124/3; [6] 84/2, 3, 8, 10, 12; [imper.
 3] 85/2, 3, 8, 10, 12; [6] 86/3, 8, 10,
 12
 be [ind. prez. 6] 84/1; 124/1
 z/s be [conj. prez. 3] 87/2
 z be [conj. prez. 3] 87/1, 3, 8, 11, 12
 bea [ind. prez. 3] 83/5, 9; [imper. 6]
 86/9
 s-bea [conj. prez. 3] 86/9
 beaj [ind. prez. 2] 83/3
 beaj [ind. prez. 2] 83/5; [ind. imperf.

2] 85/3, 10
 bæu [ind. prez. 1] 83/3, 5, 9, 11; [6] 84/9
 z-bæa [conj. prez. 3] 86/10
 bæaj [ind. imperf. 2] 85/9
 bæam [ind. imperf. 1] 85/9; [4] 86/9
 bæaþ [ind. imperf. 5] 86/9
 bæà [ind. prez. 3] 84/5
 bæä [ind. imperf. 3] 85/10; [6] 86/10
 bæàm^u [ind. imperf. 1] 85/3, 10, [4] 86/10
 bæàt [ind. imperf. 5] 86/10
 bæàu [ind. prez. 1] 83/10, 12
 z-bæa [conj. prez. 3] 86/5
 bæála di d'os^u 1/8
 bæä [ind. prez. 3] 86/10; [ind. imperf. 6] 86/11
 bæäi [ind. imperf. 2] 85/11
 bedúcl'i [pl.] 147/9
 bedúcl'u 147/9
 beþ [ind. prez. 5] 84/5, 7 – 12
 bæç [ind. prez. 3] 83/8, 11; [6] 84/8, 10; [ind. imperf. 3] 85/8, 11; [6] 86/8
 bæçj [ind. imperf. 2] 85/8, 12
 bæçm [ind. imperf. 4] 86/8
 bæçm^u [ind. imperf. 1] 85/12; [6] 86/12

bæt [ind. imperf. 5] 86/3
 bæt [ind. imperf. 5] 86/8
 bem^u [ind. prez. 4] 84/5, 7, 10 – 12
 bej [ind. prez. 2] 83/1, 2, 9
 bem [ind. prez. 4] 85/8; [ind. imperf. 1] 85/8
 béri [inf.] 178/2
 beþ [ind. prez. 5] 84/5, 7 – 12
 beu [ind. prez. 1] 83/1
 bej [ind. prez. 2] 83/8, 10 – 12; [ind. imperf. 2] 85/2, 10
 bæm [ind. imperf. 1] 85/2, 10; [ind. imperf. 4] 86/10
 bæm^u [ind. imperf. 4] 86/3
 beþ [ind. imperf. 5] 86/10 – 12
 beu [ind. prez. 1] 83/2, 8, 10
 z-beu [conj. prez. 1] 86/10; 87/1
 bi [aor. 3] 85/10
 bja [ind. prez. 3] 83/2, 4; 124/4; [6] 84/4; [ind. imperf. 3] 85/4
 bjaj [ind. prez. 2] 83/4; [ind. imperf. 2] 85/4
 bjat [ind. imperf. 5] 86/4
 bjaü [ind. prez. 1] 83/4
 bíbā 65/11, 12
 bíbe [pl.] 64/11, 12
 bíd'il'i 64/3

bidókió 147/5
 bidúcl' [pl.] 147/7
 bidúcl'i [pl.] 147/5
 bidúcl'i [pl.] 147/2
 bidúcl'i 147/7
 bidúcl'u 147/2, 5
 bidúki 147/1
 bidukū 147/1
 bidút' [sg., pl.] 147/4
 blej [ind. prez. 2] 83/8
 bjem [ind. prez. 4] 84/4, 9
 bjet [ind. prez. 5] 84/4
 bij [aor. 1] 85/10
 bijá [ind. prez. 6] 84/7
 bilá [ind. prez. 3] 83/7; [ind. imperf. 3] 85/7; [6] 86/7
 biláj [ind. prez. 2] 83/7; [ind. imperf. 2] 85/7
 bilám^u [ind. imperf. 1] 85/7; [4] 86/7
 bilát^u [ind. imperf. 5] 86/7
 biláu [ind. prez. 1] 83/7
 bíl'išti 11/7
 billiða 32/1
 billiðári [pl. a] 153/1
 billiðarl'i [pl. a] 162/8
 bim [ind. prez. 4] 84/10; [ind. imperf. 4] 86/2; [aor. 4] 86/10

bim^u [ind. prez. 4] 84/1 – 3, 10
 bírâ [ind. imperf. 6] 86/2; [aor. 6]
 86/10
 bipbéc 116/5
 bipbét [pl.] 116/5
 bişş^u [aor. 2] 85/10
 bitârni [pl.] 172/10
 bitârnu 172/10
 bit^u [aor. 5] 86/10
 biţ [ind. prez. 5] 84/1 – 3, 10; [ind.
 imperf. 5] 86/2
 biţîi [pl.] 88/8
 biţîu 88/8
 biûrâ [ind. imperf. 6] 86/4
 am biûtâ [perf. c. 1] 87/8
 bîdúc'li [pl.] 147/2
 bîdúr [pl.] 175/4
 bîdûri 40/4; [sg., pl.] 40/3; 175/3
 bîgâj [aor. 1] 44/1
 mi bîgâj [aor. 1] 27/6
 bîgă [aor. 3] 44/9
 bîgóm [ind. prez. 4] 62/1
 bîhcad [pl.] 183/5
 bîhcê 182/5
 bîhcad [pl.] 183/5
 bîxcad [pl.] 182/12
 bîxcê 182/12
 bîrbát 173/1, 2, 4, 11

bîrbát^u 173/3
 bîrbát [pl.] 173/1 – 4, 11
 bîrđác 178/2
 bîrđati [pl.] 178/2
 bîtú [aor. 3] 176/7
 bójl'i [pl. a.] 179/3
 boţ [pl.] 79/5
 braţ 152/2
 brăni [pl.] 189/1
 breg 162/8
 bréur [pl.] 162/8
 brøn 189/1
 buăte 79/5
 buăţea [a.] 79/6
 buăţi 79/7
 buđ [pl.] 46/6
 buđă 46/2, 8, 11, 12; [pl.] 46/8, 11, 12
 buđă 46/11
 buđă 46/1, 3 – 7; [pl.] 46/6, 7
 buđê [pl.] 46/8
 buđe [pl.] 46/5
 buđi [pl.] 46/1 – 4, 6
 buđur' [pl.] 46/12
 buxcás [pl.] 182/10
 buxcê 182/7, 10
 bun 197/4
 bûnă 35/2
 bûnă 35/5

bustangî 182/7
 bustáni 182/7
 buţetu [a.] 55/3
 búzâ 46/9, 10; [pl.] 46/10
 búzi [pl.] 46/9, 10
 bûdúc'li [pl.] 147/3
 bûdúc'lu 147/3

C

ca 27/6; 68/5; 130/1; 154/7; 185/5
 caçauún'li [pl. a.] 131/10
 cadája [a.] 178/4
 cadájê [sg., pl.] 178/4
 cadáji 178/2; [sg., pl.] 178/3
 cáftă [ind. prez. 3] 111/7 – 9, 12; [6]
 112/10, 11
 cáfti [ind. prez. 3] 111/2, 4
 cáft^u [ind. prez. 1] 111/7 cáftu [ind.
 prez. 1] 111/111/1 m – 4, 8 – 12;
 112/9; 203/1; [6] 112/2 – 4
 s-cáftă [conj. prez. 3] 113/10, 11
 caft [ind. prez. 2] 111/2, 7
 cáftă [ind. prez. 2] 111/10, 11
 s-cáfti [conj. prez. 2] 113/1
 cáfti [ind. prez. 2] 111/1, 3, 4, 8, 10, 12
 s-cáfti [conj. prez. 2] 113/4
 cal 56/5

caț 47/1; 208/1
 cal' [pl.] 56/5
 călțu [a.] 6/9
 cănură 50/8
 căpră 179/9
 cără 49/3
 căre 154/5
 carôia 56/1, 5
 carôie [pl.] 56/5
 carôii [pl.] 56/1, 7
 căra [a.] 62/1
 căro [sg., pl.] 56/3
 cărúți [pl.] 56/2
 căsă 36/10
 căsă 36/1 – 7, 9, 10; 182/2
 căse [pl.] 36/1 – 7, 8
 căse [pl.] 36/1, 2
 căși [pl.] 36/10
 căsi [pl.] 36/3, 4, [6] 7, 9, 10
 căși [pl.] 36/1, 5
 caș 149/2
 cășlu [a.] 149/1
 cășu [a.] 149/2
 se căte [ind. prez. 3] 79/6
 cală'talămăi [pl.] 123/1
 cală'talămăntu [a.] 123/1
 cală'talămăi^u 123/1
 că 164/2; 165/1

căftăt [ind. prez. 5] 112/1, 9
 căftăm [ind. prez. 4] 112/9
 căftóm^u [ind. prez. 4] 112/1
 cătcăi 144/12
 cătcăiă [pl.] 144/8
 cătcăiă [pl.] 144/9
 cătcăiă [pl.] 144/10
 cătcăi^u 144/8 – 10, 12
 cătcăiă [a.] 144/2, 3
 cătcăi^u 144/7
 căli [a.] 65/10, 66/10
 cămeșe 142/112
 căi [pl.] 59/3, 9, 11
 căne 59/11
 căni 59/3, 9
 cănile [a.] 65/8
 cănipă 142/8
 căpităiă [pl.] 145/7, 8
 căpităi 145/10, 11
 căpităie [pl.] 145/9, 11
 căpităi [pl.] 145/10
 căpităi^u 145/7 – 9
 căpităiur [pl.] 145/10
 căpităie [pl.] 145/12
 căpităi^u 145/5, 12
 căpiț [pl.] 150/5, 8
 căpiță 150/5, 8; [sg., pl.] 150/11
 căpităie [pl.] 145/5

căptăi [pl.] 145/2
 căptăi^u 145/2
 cărnăt^u 62/8
 cărnăt [pl.] 62/8
 cărtel^u 55/8
 cărúț [pl.] 56/8
 cărúță 56/8
 cărúte [pl.] 56/8
 căsur [pl.] 36/9
 căsur^u [pl.] 36/11, 12
 cătúș [pl.] 15/8
 cătúșă 15/8
 cătăle [pl.] 191/8
 cătăuă 191/8
 cătăi^u 59/8
 cătăi^u 59/8
 cătăi [pl.] 58/1
 cătút 58/2, 8
 cătúte [pl.] 58/8, 11, 12
 cătúti [pl.] 58/2
 cătút^u 58/8, 11, 12
 căstúr [pl.] 58/7
 căstúrá 58/7
 cătăli [pl.] 59/7
 cătăuă 59/7
 cătúti [pl.] 58/7
 cătút^u 58/7
 că 165/3

căcót^u 73/7
 căcót [pl.] 73/7
 cădú [aor. 3] 176/5
 căftăt [ind. prez. 5] 112/7, 8, 10, 12
 căftăm [ind. prez. 4] 112/8, 11
 căftăm^u [ind. prez. 4] 112/7, 10, 12
 călcăne [pl.] 144/1
 călcăne [pl.] 144/5
 călcăni [pl.] 144/7
 călcăn^u 144/11
 călcăn^u 144/5
 cătcon 144/1
 călívă 208/2
 cănili [a.] 185/5
 căpitēni [pl.] 145/10
 căpitēn^u 145/10
 căpita 150/7
 cătali [pl.] 191/7
 cătălă 191/9
 cătauo 191/7
 cătăl' [pl.] 59/3
 cătălē [pl.] 191/9
 cătăt^u 59/3
 cătiti [pl.] 58/1
 cătăă 191/9, 10
 cătūt 58/3, 9
 cătute [pl.] 58/9
 cătuti [pl.] 58/3, 10

cătút^u 58/1, 10
 căcót^u 73/5
 căcót [pl.] 73/3 – 5
 căftăt [ind. prez. 5] 112/2 – 4
 căftăm [ind. prez. 4] 112/1
 căftăm^u [ind. prez. 4] 112/3
 căftēm [ind. prez. 4] 112/4
 cătcan 144/2
 cătcani [pl.] 144/2
 cătcini [pl.] 144/1
 cătkēn 144/4
 cătkēni [pl.] 144/4
 cîn 32/1; 155/2; 175/2
 cînd 165/5
 cîni 59/1
 cîntai [aor. 1] 79/4
 cîpitini [pl.] 145/3
 cîptin^u 145/3
 cîrdel^u 5/3
 cîrti [aor. 1] 179/3
 cîrtinești [ind. prez. 3] 185/10
 cîstúr 58/4
 cîstúra 58/5, 10
 cîstúri [pl.] 58/5
 cîstúri [pl.] 58/4, 10
 cît 147/1
 cîtuș [f.] 15/4
 cîtușa [a.] 15/10

cîtușa [a.] 15/9, 12
 cîtușe [sg., pl.] 15/12
 cîtușea [a.] 15/11
 cîtuși [pl.] 15/4; [sg., pl.] 15/10
 cîtușșlă 15/1
 cîtușșli [sg., pl.] 15/1
 cîtuuă 207/4
 cîtăi [aor. 1] 28/10
 cîtăle [pl.] 191/11, 12
 cîtăli [pl.] 191/2, 3, 10
 cîtăo 191/11, 12
 cîtăuă 59/2; 191/1, 5
 cîtăuă 59/4; 191/2, 5
 cîtă 191/10
 cîtăi [pl.] 15/1; 59/1
 cîtăil'i [pl.] 59/2, 7, 9, 11, 12
 cîtăil' [pl.] 59/10
 cîtăl 59/11
 cîtălúș 59/5
 cîtălúș' 59/5
 cîtăl' [pl.] 59/2, 10; 191/1, 10
 cîtăt^u 59/7, 9, 10, 12
 cîtău 59/2
 cîtēi [pl.] 59/4
 cîtēji [pl.] 59/4
 cîtēl' [pl.] 59/4, 191/4
 cîtēu 59/4
 cîtēuă 59/4

cîțút 59/1
 cîțút 58/4
 cîțúti [pl.] 58/4
 cl'ac^u 149/7, 11
 cl'ag 149/5
 cl'ag^u 149/3, 9, 12
 si cl'ăma [ind. prez. 3] 41/9
 cl'au 149/10
 cl'aur [pl.] 149/10
 cl'ěă [a.] 164/2, 8
 cl'ěă [a.] 164/8
 cl'ěja [a.] 164/1, 7
 cl'ějă [a.] 164/3
 cl'ěji 164/3
 cl'id-o [imper. 2] 163/1
 cl'idi [imper. 2] 162/5
 cl'it [ind. prez. 1] 164/5
 cocós [bg.] 73/7
 cónă 59/11
 cóné [pl.] 59/11
 copác 154/5
 corije 175/9
 coș [pl.] 193/10
 coșir^u 11/5
 cōpsă 5/1
 cōpsi [pl.] 5/1
 cōpsî [sg., pl.] 5/3

cōstri [pl.] 31/3
 cōstră 31/3
 cōlěji [sg., pl.] 62/3
 cōnădi 34/5
 crěștă 162/8
 crěsti [pl.] 162/8
 crúsova 11/2
 crúti [ind. prez. 3] 57/3
 cu 41/10; 58/1; 64/9; 134/12; 154/7;
 162/2; 164/1 – 4, 7, 8; 165/3; 168/5;
 172/2; 179/3, 4; 190/5; 201/3
 cucót 73/2, 3, 5
 cucót^u 73/1, 9 – 12
 cucuót^u 73/8
 cucót [pl.] 73/1, 2, 5, 9 – 12
 cucúót [pl.] 73/8
 cucutíc [pl.] 73/10
 cucutíc^u 73/10
 cucuveăuă 162/2
 cucěi [pl.] 56/12
 cucěle 56/12
 cufji [pl.] 177/4
 cufje 177/4
 cufin [pl.] 177/1
 cufin^u 177/1
 s-mi cútcu [conj. prez. 1] 165/8
 culéj [pl.] 62/5

culéu 62/5
 culěi [pl.] 62/7
 culěu 62/7
 cutăne 189/12
 cutăn [pl.] 189/12
 cunăđ [pl.] 34/5
 cunávă 34/7
 cunávi 34/6; [pl.] 34/7
 cuń 146/7
 cúpă 178/5, 7
 cúpi [pl.] 178/5, 7
 cur [ind. prez. 2] 125/8
 cură 189/10
 curáo 189/11, 12
 curáuă 189/2, 8
 curáuo 189/7
 curăi [pl.] 189/2, 7, 10 – 12
 curăl [pl.] 189/8
 curcăua 115; 162/7
 curíta 208/4
 cur^u [ind. prez. 1] 125/8
 curúă 189/10
 curuă 189/9
 cuřăi [pl.] 189/3, 4
 cuřăuă 189/3, 4
 cupăuă 189/5
 cupăi [pl.] 189/5
 cusóre [pl.] 58/5

cusór^u 58/5
cuşará 208/10
cuşer [pl.] 208/10

Ĉ

ĉenúšă 70/8
ĉenúšă 70/4
ĉenúšěă 70/7
ĉéptini 3/6
ĉenúšă 70/2
ĉiĉór 5/3; 155/7
ĉiĉóre [pl.] 5/8
ĉiĉóri [pl.] 5/10
ĉiĉóri [pl.] 5/3
ĉiĉór^u 5/2, 5 – 8, 10; 65/5; 144/2, 3
ĉiĉórplu [a.] 5/7
ĉiĉváre [pl.] 5/5, 12
ĉiĉvári [pl.] 5/2, 6, 7
ĉiĉvári [pl.] 5/9
ĉiĉvári [pl.] 5/10
ĉiĉvór 5/10, 12
ĉiĉvóri [pl.] 5/12
ĉiĉváre [pl.] 5/11
ĉiĉórlu [a.] 5/10
ĉiĉvóru 5/11
ĉorí [pl.] 5/4

ĉor^u 5/4
ĉinúšă 70/1
ĉinúšă 70/5
ĉinúše 70/11, 12
ĉinúšsle 70/9
ĉinúšsli 70/3
ĉócot 141/10
ĉócot^u 141/9
ĉocoteşte [ind. prez. 3] 141/9
ĉóru [a.] 5/1
ĉt'léptu [a.] 4/4
ĉt'leră 56/8
ĉt'lor 13/1
ĉucuteşci [ind. prez. 3] 141/10
ĉucuteşce [ind. prez. 3] 141/11

d

dáda [a.] 174/9
dádă 174/1
dámcă 201/11, 12
dáo 140/12; 144/12; 153/12
dáoie 89/12
dapója 50/10
dáscai [pl.] 181/10
dásca^u 181/12
dásca^l [pl.] 181/10, 12

dásca^l 181/9, 10
dásca^l [pl.] 181/9
dásca^u 181/10
am dátă [perf. c. 1] 185/5
daş [num.] 22/1; 17/1; 58/1; 67/4, 5;
148/1; 157/1
dávó 149/11
dámcurí [pl.] 201/12
dámş [pl.] 201/11
dáscl'it [ind. prez. 1] 163/5; 164/5
mi dăzlăcsesc [ind. prez. 1] 165/5
mi dăztlăcsescu [ind. prez. 1] 165/10
dăfăptă 69/3
mi dăspól' [ind. prez. 1] 165/5 de
127/9; 141/8; 150/5, 9; 154/5; 176/9;
178/1; 209/9; 211/9
dęásă 40/5
déde [aor. 3] 155/9
deméc 51/9
des 40/5
di 1/6, 8; 11/1; 13/1; 14/7; 15/1; 24/1, 8;
27/3; 37/1; 49/1, 3, 4; 55/8, 10; 59/1;
65/5; 117/2; 118/1, 2, 4; 127/2 – 5, 7,
10 – 12; 135/2; 141/10; 142/2, 7, 12;
144/2, 3; 146/7; 149/5; 150/4, 7, 10, 12;
152/2; 155/8, 12; 171/3; 172/10; 176/
1; 178/8, 9; 180/1; 182/2; 189/2; 208/

1; 209/1, 2, 5, 10, 12; 211/1, 3, 5, 7,
10, 12; 211/1, 3, 5, 10, 12
diñicǎ [aor. 3] 185/3
dín̄te 161/8, 11, 12
dín̄ti 161/3 – 5, 7, 10
dint^u 161/1
dint^u 161/2
dint̄ [pl.] 161/1 – 5, 7, 9, 10
dín̄tǎ [pl.] 161/11
dín̄tǎ [pl.] 161/10
dín̄tǐ [pl.] 161/12
disfác^u [ind. prez. 1] 163/8, 10 – 12
[6] 164/10
disfáptǎ 163/10
disféc^u [aor. 1] 164/8
disfētǎ [ind. prez. 3] 80/8; [6] 81/7
disp̄élicǎ [ind. prez. 3] 80/8; [6] 81/7
disp̄élic^u [ind. prez. 1] 80/8
disp̄éliț [ind. prez. 2] 80/8
s-u disp̄élicǎ [conj. prez. 3] 82/8
dispilicǎj [aor. 1] 81/8
dispilicǎm [ind. prez. 4] 81/8
dispilicǎț [ind. prez. 5] 81/8
mi dispól^u [ind. prez. 1] 165/7
d'is^u 27/3
dișcl'idi [imper. 2] 163/3
dișcl'id^u [ind. prez. 1] 164/9, 12

dișcl'it^u [ind. prez. 1] 163/7; 164/7, 10
– 12
dizlâcsescu [ind. prez. 1 – 6] 165/10
dizlâcsesc̄ [ind. prez. 2] 165/10
dizlâcsesc̄i [ind. prez. 2] 165/10
dizlâcsím^u [ind. prez. 4] 165/10
dizlâcsit̄ [ind. prez. 5] 165/10
dizlâcsescu [ind. prez. 1] 165/10, 11;
(6) 165/11
dizlâcsesc̄i [ind. prez. 2] 165/11
dizlâcsesc̄e [ind. prez. 3] 165/11
dizlâcsím^u [ind. prez. 4] 165/11
dizlâcsit̄ [ind. prez. 5] 165/11
dizlâcsescu [ind. prez. 1] 165/12
dizlâcsesc̄i [ind. prez. 2] 165/12
dizlâcsesc̄e [ind. prez. 3] 165/12
dizlâcsím^u [ind. prez. 4] 165/12
dizlâcsit̄ [ind. prez. 5] 165/12
dizvescu [ind. prez. 1] 165/8 – 10
dîrmón 411/10
dîrmón 411/10
dișt'íd [ind. prez. 1] 163/4; [6] 164/4
dō 154/10
doj 13/1; 24/1; 27/1, 3; 32/2; 58/1;
114/2; 135/2; 144/12; 157/1
dōjli 13/1
dor 152/11; 155/12
mi dor [ind. prez. 1] 152/1, 12

dor^u 155/11
dórmu [ind. prez. 1] 19/2 – 4, 8 – 12
dorm^u [ind. prez. 1] 19/5, 7
va s-dorm^u [ind. viit. 1] 165/3
dorń [ind. prez. 2] 19/5, 7
dórńi [ind. prez. 2] 19/4, 9 – 12
ma dórńi [ind. prez. 2] 19/1
dórńi [ind. prez. 2] 19/2
dórńi [ind. prez. 2] 19/8
dórńi [ind. prez. 2] 19/3
dópmu [ind. prez. 1] 19/6
dopń [ind. prez. 2] 19/6
d'os^u 1/8
dou 150/1
dóuo 116/11
dozbáli [alb.] 34/6
dozbált [f.] 34/2
dozbálti [pl. f.] 34/2
dǎ 211/10; 29/10; 78/10; 193/10
dǎá 162/10
dǎámne 115/9
dubrác^u 40/9
dúlte 210/9
dúpǎ 14/5
duréri 4/3
s-a dus [perf. c. 3] 130/5
n-avém dúșǎ [perf. c. 4] 196/8, 12
nǎ-avém dúșǎ [perf. c. 4] 196/11

am dúsa [perf. c. 4] 196/1
 nê-avém dúsa [perf. c. 4] 196/1
 z dúse [aor. 3] 130/9
 nã dúsem [aor. 4] 196/9
 z dúsi [aor. 3] 13/9
 nã dúsim [aor. 4] 196/5, 10
 mi duș^u [aor. 1] 196/7
 dú-ti [imperat. 2] 65/7

δ

δasc 181/2
 δascail' [pl.] 181/7
 δascal 181/5
 δascal' [pl.] 181/1, 5
 δascalâ 181/5
 δascali [pl.] 181/5
 δascal^u 181 – 7, 11
 δascli [pl.] 181 – 2
 δascu 181/1
 δascál [sg., pl.] 181/4

đ

đamã 49/8, 9, 12
 đamá 49/1 – 5, 7; 211/1, 3 – 5, 7
 đámurí [pl.] 49/12

đănúc'lă [pl.] 151/8
 đănúc'l'i [pl.] 151/7, 11
 đănúc'lu 151/8, 11
 đănúc'l' 151/7
 đăș/ș'u [aor. 3] 87/3
 đănúc'le 151/12
 đănúc'lu 151/112
 am đásă [perf. c. 1] 94/12

đeâmă 49/11
 đeánâ 162/5, 7
 đeánâ 162/3
 đeáni [pl.] 162/7
 đen' [pl.] 162/7
 đeni [pl.] 162/2, 3, 7
 đenă 127/8; 162/12
 đenur' 162/11
 đjánâ 162/4
 đíc [ind. prez. 1] 153/1
 đínúk'í [pl.] 151/1
 đínúc'l' [pl.] 151/5
 đínúc'l'i [pl.] 151/3, 10
 đínúc'l'j 151/4
 đínúc'lu 151/3, 4; 155/3
 đínúc'l^u 151/5
 đínúc'lü 151/10
 đínúk' 151/1

đítém [ind. prez. 4] 143/1; 205/7
 đunglăre 155/5
 đúuâ 27/3

e

e [ind. prez. 3] 164/1; 175/2
 s-časă [conj. prez. 3] 67/1
 el 44/5; 67/5; 71/5; 103/5
 el' [pl.] 72/5; 103/5
 em 55/8; 58/1
 éscu [ind. prez. 3] 26/1; 42/3, 4
 ésti [ind. prez. 3] 14/3; 25/1; 37/10;
 40/3; 67/2, 3; 154/7; 176/1
 eştl' [ind. prez. 2] 191/5
 eşti [ind. prez. 2] 172/3
 ezavés^u 34/10
 s-eră [ind. prez. 3] 179/8
 s-évdă [conj. prez. 3] 110/8

f

fác [ind. prez. 1] 43/6; 44/7; 60/9, 10;
 159/9; 179/4
 s-facă [conj. prez. 3] 61/10; 67/1
 si.s-facă [conj. prez. 3] 68/5
 s-fáci [conj. prez. 3] 67/4
 am fáptă [ind. prez. 1] 197/4

ń-am fáptă [ind. prez. 1] 179/8

făpă 78/10

făte [ind. prez. 3] 170/9

făți [ind. prez. 3] 15/7; 16/3

s-făți [ind. prez. 3] 62/1; 119/1

făze [pl.] 78/9

făzi [pl.] 78/10

fărină 209/9

fămin 192/9

făta 38/1

fec [aor. 2] 21/1; 179/3; 197/3, 5, 11

io-ń fec [aor. 1] 179/10

mi fec [aor. 1] 197/5

fec^u [aor. 1] 197/5

ń fec^u [aor. 1] 197/10

ńi fec^u [aor. 1] 197/8

-ń fec^u [aor. 1] 197/10

feti [pl.] 21/2; 38/12

s-fete [aor. 3] 53/3

s-feti [aor. 3] 21/4; 201/3; fęetă 38/12

fęete [pl.] 38/12

s-fęete [aor. 3] 53/12

femină 48/8

fetă 21/2

fićórlu [a.] 87/3

a fićórtuĭ [dat.] 94/12

fićór [a.] 54/10

fisur^u/ű/ 209/12

flécă 201/10

flélti [pl.] 201/10

fléki [pl.] 201/10

foc 51/4

fóclu [a.] 60/1

fócot^u [a.] 60/9

foc^u 52/1, 5; 60/9, 10

fócu [a.] 60/4, 5, 7; 61/3, 7

fócul [a.] 60/10

frădă 45/8, 10; [pl.] 45/10

frândă 45/10

frădi [pl.] 45/10

frăzi [pl.] 45/10

frămdă [sg., pl.] 45/9

frămta [a.] 156/4

frămtă 156/3, 4

frănte 156/2, 11, 12; [sg., pl.] 156/8

frănti 156/7, 10; [pl.] 156/2, 3; [sg., pl.]

156/10

frănti [pl.] 156/4

frămtur^l [pl.] 156/11, 12

frămturle [pl. a.] 156/12

frămt [pl.] 156/7, 10

frănd [pl.] 45/6

frăndă 45/2, 10, 12; [pl.] 45/10, 12

frăndă 45/3, 5, 6

frăndi [pl.] 45/2, 3, 5

frăndur^l [pl.] 45/12

frănte [pl.] 156/9

frănti 156/9

frănză 45/10

frămtă 156/1

frăndă 45/1, 7, 11; [pl.] 45/7, 11

frăndi [pl.] 45/1

fręnd [sg., pl.] 45/4

fręndă 45/4

fręndi [pl.] 45/6

fpămti 156/5

fpăndă 45/6

fpăndi [pl.] 45/6

fpun^t 156/5

fū [ind. prez. 1] 125/7, 11; [6] 126/7,

11

fud [ind. prez. 2] 125/1, 2, 4, 8, 12; 165/

4

fűde [ind. prez. 3] 151/1; 125/8, 11, 12

fűdem [ind. prez. 4] 126/7, 12

fűdi [ind. prez. 3] 22/1; 125/1 – 5, 7

fűdim [ind. prez. 4] 126/2 – 4, 7, 8

fűdim^u [ind. prez. 4] 126/11

fűdít [ind. prez. 5] 126/2 – 4, 7, 8, 11,

12

fug [ind. prez. 1] 125/4

fug^u [ind. prez. 1] 125/1 – 3, 9, 12; [6]

126/1, 3, 9, 12

fűgu [ind. prez. 6] 126/2

fug/c/ [ind. prez. 6] 126/4
 fug/c^u [ind. prez. 1] 125/8; [6] 126/8
 fum^u 146/7
 f^uoc^u 60/12; 61/12
 f^uocut [a.] 61/10
 fustănça [a.] 63/7; 201/5
 am fûtă [perf. c. 4] 196/4
 futⁱii 14/3
 fut [ind. prez. 2] 125/11
 fut^u/d/ [ind. prez. 2] 125/3, 7
 fu^u [ind. prez. 6] 126/10
 fu^u [ind. prez. 1] 125/10
 fû^u [ind. prez. 6] 126/10
 fuz [ind. prez. 2] 125/9
 fûzâ [ind. prez. 2] 125/10
 fûze [ind. prez. 3] 125/9
 fuzem^u [ind. prez. 4] 126/10
 fuzet^u [ind. prez. 5] 126/10
 fûzi [ind. prez. 3] 125/10
 fuzim [ind. prez. 4] 126/9
 fuzim^u [ind. prez. 4] 126/10
 fuzit^u [ind. prez. 5] 126/9, 10

g

gârdu 177/9
 gârd^u/ 177/2
 gâr 209/2, 5

gărăț 209/2; [pl.] 209/2
 gârnu 209/10; [a.] 41/9
 gāvôj 146/2
 gāvôji [pl.] 146/2
 gâjdâr^u 150/1
 gâr^u 179/5
 gârăz/ 171/3
 gq^urăță [pl.] 209/3
 gq^urescu [ind. prez. 1] 198/1
 gq^urnut 209/10
 gq^urnută [pl.] 209/10
 gq^urnuti [pl.] 209/10
 gârdină 182/9
 gârdinâ 182/3, 7, 10
 gârdini [pl.] 182/3
 gârdin [pl.] 182/10
 gârnut 209/11
 gârnută 209/11, 12
 gârnut^u 209/12
 gâr^u 209/9
 gârută [sg., pl.] 209/7
 gâpūt 209/5
 gâpūt 209/5
 gâpūtă [pl.] 209/5
 gîptu 41/10
 gițâlă 33/10
 gițali [pl.] 33/10
 gin^u 30/10

gîl'inâ 135/2
 gîrdină 182/1, 10, 11
 gîrdinâ 182/2
 gîrdini [pl.] 182/2, 10
 gîrdin [pl.] 182/1, 11
 gîrdin [pl.] 182/4
 gîrdinâ 182/4
 gîrnut^u 209/10
 gîrniș^ulor^u 209/9
 glem 153/8
 glême 153/8
 gl'âme [pl.] 153/12
 gl'âmç [pl.] 153/5, 11
 gl'âmi [pl.] 153/10
 gl'em^u 153/11, 3, 5, 7–12
 gl'emu 153/2
 gl'emur^u 153/12
 gl'emur^u 153/10
 gl'ême [pl.] 153/9
 gl'êmeç [pl.] 153/5
 gl'emi [pl.] 153/2, 3, 7, 10
 gl'ină 135/2
 gl'indă 154/9
 gl'inde [pl.] 154/9, 12
 gl'indi [sg., pl.] 154/10
 gl'indur 154/7
 gl'indurâ 154/7
 gl'indurâ 154/5, 10

gl'indure 154/11
 gl'indur[^t] [pl.] 154/5
 gl'indur[ⁱ] [pl.] 154/11
 gl'induri [pl.] 154/7, 10
 gl'indur [pl.] 154/10
 gol^u 40/9
 gópiş 1/10
 góri [pl.] 191/1
 gôrâ 191/1
 gra/ămbó 20/9
 grajd 208/2, 4
 grajd^u 208/1, 5
 grájdü 208/1
 grájduri 208/7
 graj[s/d/t] 208/7
 grambó 208/10, 11
 grambói [pl.] 20/10
 grand'él' [pl.] 20/8
 grániță 177/9, 12
 grániță 177/10
 gránițur[ⁱ] [pl.] 177/12
 grang'áz [pl.] 20/10
 graj'grád [pl.] 20/11
 graj'grázsl' [pl.] 20/9, 10
 gras 67/1, 2
 grásă 67/1
 gras^u 67/7
 grăjdár 150/1

grăn 209/9
 grănță [pl.] 209/8
 grănțu 209/8
 grăt 171/3; 209/3
 gręas 67/1
 gręásă [pl.] 67/1
 gręáuă 40/8
 grénđi 11/1
 gres^u 67/1
 greş [pl.] 67/1
 greu 40/8
 grîță [pl.] 209/1
 gron 209/1
 gros^u 14/9; 67/3
 grumázlu [a.] 79/1, 4
 grut[đ] 209/1
 gúra [a.] 58/1
 gurát [ind. prez. 5] 199/2
 guréscu [ind. prez. 1] 198/2; 199/2
 guréşt [ind. prez. 2] 198/2
 guréř [ind. prez. 5] 199/2
 guréřti [ind. prez. 3] 198/2
 gurím [ind. prez. 4] 199/2
 gurmázu 79/7
 gúscă 64/9
 gustáre 121/8
 gúski [pl.] 64/9
 gúşa [a.] 64/9 gútâ 178/1

gúvi [pl.] 41/10

g'

g'd'em 153/4
 g'd'émí [pl.] 153/4
 gin^u 30/9, 10
 gítă 31/9
 gítâ 31/10
 gíti [pl.] 31/10
 gítj [pl.] 31/9
 gítur [pl.] 31/9
 gițále [pl.] 33/9
 gițáli [pl.] 33/10
 gițáuă 33/4
 gițáu 33/9
 gițâjil' [pl.] 32/9
 gițâl' [pl.] 32/10
 gițât^u 32/9, 10
 gițéj [pl.] 32/4
 gițéli [pl.] 33/4
 gițéu 32/4
 gițuă 33/9, 10

γ

γarandéil' [pl.] 20/1

ɣarambó 20/1, 3
 ɣarambói [pl.] 20/3
 ɣiĩǎ! [pl.] 32/12
 ɣrambéu 20/12
 ɣrambó 20/5, 7, 8, 12
 ɣrand'áqlɿ [pl.] 20/7
 ɣrandél' [pl.] 20/8
 ɣrangrád [pl.] 20/5
 ɣraŋgrád [pl.] 20/12
 ɣpɿɿambó 20/6
 ɣpɿɿambót [pl.] 20/6
 ɣumáp 56/5
 ɣumára 59/3
 ɣumápi [pl.] 56-5
 ɣumárʰ 59/3

Ÿ, Ý

ýín [pl.] 29/2
 ýíne 29/2
 ýinʰ 30/2
 ýinʰ 30/12
 ýiĩǎ! [pl.] 33/12
 ýiĩǎ!ʰ 32/12, 33/12

ġ

ġam 178/8

ġd'los 176/1
 ġércu 210/4, 211/4
 ġŕácǎ [ind. prez. 3] 128/8; [6] 129/8
 z.ġŕácǎ [conj. prez. 3] 130/8
 ġoc [ind. prez. 1] 125/8; [3] 128/3; [6] 129/2, 4
 ġocʰ [ind. prez. 1] 128/1 – 5, 8; [6] 129/3
 ġoi 131/2 – 5, 7, 8, 11, 12
 ġóia 131/1, 10
 te ġoŧ [ind. prez. 3] 128/1 – 5, 8, 11, 12
 ġócǎ [ind. prez. 3] 128/4, 8, 12; [6] 129/8, 12
 sǎ ġócǎ [conj. prez. 3] 128/1
 s-ġócǎ [conj. prez. 3] 130/12
 z.ġŕócǎ [conj. prez. 3] 130/8
 ġŕócǎ [ind. prez. 6] 129/2
 ġŕácǎ [ind. prez. 3] 128/2
 ġŕácǎ [ind. prez. 3] 128/5; [6] 129/5; 144/7
 su ġŕácǎ [conj. prez. 3] 130/5
 ġŕácǎ [ind. prez. 3] 128/11
 z.ġŕácǎ [conj. prez. 3] 130/11
 ġŕacát [ind. prez. 5] 129/2 – 5, 8, 11, 12
 ġŕacǎm [ind. prez. 4] 129/2, 8
 ġŕacǎmʰ [ind. prez. 4] 129/3, 5, 11, 12
 ġudét 133/8, 12; [pl.] 132/11

ġudétʰ 132/11, 12
 ġudecátǎ 132/5
 ġudecǎŧ [pl.] 132/5
 ġudecǎtór! [pl.] 133/5
 ġudecǎtórʰ 133/5
 ġúdic 132/12
 ġudicǎre 132/8
 ġudicǎtór [pl.] 132/7; 133/11
 ġudicǎtórʰ 133/7
 ġudicǎtuári 132/7
 ġúdicur! [pl.] 132/12
 ġúdiŧ [pl.] 132/12
 ġugʰ 134/8
 ġúgur [pl.] 134/8
 ġukém [ind. prez. 4] 129/4
 ġúmbǎ 155/1
 ġúmbi [pl.] 155/1
 ġumértʰ 57/5
 mi ġúŋgli [ind. prez. 3] 155/3
 ġŕócǎ [ind. prez. 6] 129/11
 z.ġŕócǎ [conj. prez. 3] 130/11
 ġŕócǎ [ind. prez. 6] 129/2

h

haʰúri [sg., pl.] 208/3
 hǎlina [a.] 26/1
 hǎlinǎ 26/3

hârġuġaŝte [ind. prez. 3] 57/8
 hârġuġeŝte [ind. prez. 3] 57/8
 hâlinu 25/3
 hîlin [pl.] 25/3
 hîlini [pl.] 26/3
 hîrnescu [ind. prez. 1] 68/9
 huzmikâr^h 206/9
 huzmikâr [pl.] 206/9

h

hârâ [pl.] 22/2
 hâri [pl.] 22/10
 hâre 23/9
 hârî [pl.] 22/9
 hêvrâ 155/2
 hêra [a.] 23/2
 hêre 23/9
 hêrî 23/2
 hêri 23/2, 10
 her^h 22/2, 8, 9
 hêmen 48/9
 hêria [a.] 23/9
 hêri [pl.] 23/10
 hêr^h 22/10
 hic^h 18/2
 hîlină 25/2, 8, 9
 hîline [pl.] 26/6, 9

hîlini [pl.] 26/2
 hîlin^h 25/2, 8, 9
 hîlin [pl.] 25/2, 8, 9
 hîr^h 24/8

h

hâlin 25/1
 hâlina [a.] 26/1
 hâlină 26/3
 hâlin [pl.] 25/3
 hâlin^h 25/3
 hîlini [pl.] 26/3
 hîlin 25/1
 hîlina [a.] 26/1
 hîlini [pl.] 26/1
 hîlin [pl.] 25/1
 hîngâri [pl.] 58/7
 hîngâr^h [pl.] 58/7

h

harambôj [pl.] 20/4
 harambôl^h [pl.] 20/2
 harambôl [pl.] 20/2
 harambôu 20/2
 hâlin 25/10
 hâlin [pl.] 25/10, 12; 26/10

hâlînă 26/12
 hâlînă 26/10
 hârâjescu [ind. prez. 1] 57/10
 s-hârâjescă [conj. prez. 3] 57/10
 s-hârjescă [conj. prez. 3] 57/10
 hârjescu [ind. prez. 1] 57/10
 hâlîne [pl.] 26/10
 hâlîni [pl.] 26/10
 hâlîn^h 25/10, 12
 huzmikâr 206/9
 huzmikâr [pl.] 206/10
 huzmikâr^h 206/10, 12
 huzmitâră 206/

h

hârâ [pl.] 22/7
 hârâ [pl.] 22/10
 hâre [pl.] 22/11, 12; 23/11, 12
 hârê [pl.] 22/5; 23/5
 hâri [pl.] 22/6; 23/6
 hîlâri [pl.] 22/1
 hârîa [a.] 23/6
 hêra [a.] 23/4
 hêri [pl.] 23/11
 hêri [pl.] 22/4
 hêrsu 179/8
 hêr^h 22/3 – 7, 10 – 12

ǵepi 23/6
ǵére 23/8
ǵéri 22/3, [6] 7, 10
ǵilín 25/11
ǵilínă 26/7, 11
ǵilín [pl.] 25/5, - 7, 11
ǵilínă 26/11
ǵilínă 26/6, 7
ǵilínă 26/5
ǵilínă 26/6
ǵilíne [pl.] 26/11
ǵilíni [pl.] 26/5 - 7
ǵilín^ŭ 25/5 - 7
ǵilíne [pl.] 26/
ǵilín [pl.] 25/5, 7 - 11
ǵílu [a.] 25/6
ǵil^ŭ 25/6
ǵiminíc^ŭ 182/7
ǵiminít [pl.] 182/7
ǵir 24/4
ǵiri [pl.] 24/3, 4, 7, 10
ǵire [pl.] 24/11, 12
ǵirę [pl.] 24/5
ǵíru 24/3
ǵir^ŭ 24/5, 7, 10 - 12
ǵípi [pl.] 24/6
ǵírpu 24/6
ǵíler 22/1

ǵíler 24/1
ǵílera [a.] 23/1
ǵíleri 23/
ǵümusęscu [ind. prez. 1] 65/11, 12
s-ǵümusęscă [conj. prez. 3] 66/12

i

i 6/9; 44/1; 60/4; 141/7
i [ind. prez. 3] 13/1; 23/1; 190/5
ícă 185/7
íli 67/10; 155/12; 174/9; 188/10
il' 147/7, 11
íř 152/11
ířile [pl. a.] 152/11
ímna [a.] 140/3; 141/2 - 4
ínnă 140/2
ínnă 140/3
ímni [pl.] 140/2, 3
zjn [conj. prez. 1] 155/12
ingl'ítám [ind. imperf. 4] 97/10
ingl'ítăt [ind. imperf. 5] 96/10
ingl'ítŭ [ind. imperf. 5] 96/10
s-ingruşăđă [conj. prez. 3] 68/8
ínima [a.] 140/9; 141/1, 5, 7, 12
ínimă 141/1, 8, 11, 12
ínimă 140/5, 7, 10; 155/7

ínime [pl.] 140/8, 11, 12
ínime [pl.] 140/1
ínimi [pl.] 140/5, 7, 10
ínimle [pl. a.] 141/12
ínimilęi [dat.] 141/8
íniń [pl.] 140/11
intufvási [pl.] 40/10
ín [pl.] 29/8
ín 141/9
ín dede [aor. 3] 155/9
íně 29/8
ínelń [pl.] 140/9
izmit'ári [pl.] 206/1
izmit'ár^ŭ 206/1
ízvuru [a.] 39/7

i

íápă 169/3
íárbă 150/9
íárbă 150/7, 10, 12
íarémi [pl.] 134/11
íarém^ŭ 134/10
íarém(ŭ) 134/11
íarémur [pl.] 134/10
íáste [ind. prez. 3] 57/5

iásti [ind. prez. 3] 14/5; 15/5; 57/5; 88/5
iazavét [sg., pl.] 34/10
iazovét [pl.] 34/8, 9
iazovét^u [pl.] 34/8, 9
iej^u 34/9
iépi [pl.] 169/3
iésle 207/9
iésti [ind. prez. 3] 164/2
iézuⁱ [pl.] 34/9
iézur 34/9
io 27/10, 12; 28/10; 44/12; 60/10, 12;
 67/10, 12; 79/10; 83/9; 128/9; 197/12
iou 27/10; 60/10; 65/10; 67/10
lo 197/10
lu- 100/9
lu 208/4

î

î 202/12
îi [ind. prez. 3] 32/1; 67/4
îl 68/8
îmvésti [pl.] 21/1
s-înc^ligă [aor. 3] 149/12
înc^lisă 164/1
îndⁱs 27/1
îndirzé [alb.] 65/3

întuf^uăsă 40/10
întuf^uăsi [pl.] 40/10
înyis 27/1
în 6/9
înglⁱtă [ind. prez. 6] 96/10
s-înglⁱtă [conj. prez. 3] 99/10
înglⁱte [ind. prez. 3] 95/9
înglⁱti [ind. prez. 3] 95/10
înglⁱt^u [ind. prez. 1] 95/5, 9, 10; [6]
 96/9
înglⁱtⁱ [ind. prez. 2] 95/5, 9, 10
înglⁱtă [ind. imperf. 2] 97/9; [6] 98/9,
 10
înglⁱtăi [ind. imperf. 2] 97/9, 10
înglⁱtăm [ind. imperf. 1] 96/9; 97/10;
 [4] 98/9
înglⁱtăm^u [ind. imperf. 4] 98/10
înglⁱtăt [ind. prez. 5] 98/9, 10
înglⁱtim [ind. prez. 4] 96/9
înglⁱtît [ind. prez. 5] 96/9
s-îngrăse [conj. prez. 3] 68/9
îngrăşădă [ind. prez. 3] 67/11
îngrăşăt [ind. prez. 5] 67/11
îngrăşăm [ind. prez. 4] 67/11
îngrăşét [ind. prez. 2] 67/11
îngrăşét^u [ind. prez. 1] 67/11
înguţem [ind. imperf. 1] 97/2
înguţesc [ind. prez. 1] 95/2; [6] 96/2

înguţestⁱ [ind. prez. 3] 95/2
înguţestⁱ [ind. prez. 2] 95/2
înguţim [ind. prez. 4] 96/2
înguţît [ind. prez. 5] 96/2

j, j'

jdăclⁱd [ind. prez. 1] 163/2
jdem [ind. prez. 4] 72/4
jdeţ [ind. prez. 5] 72/4
jir^u 154/8
joc^u [ind. prez. 1] 128/10
joj 131/10
joja 131/10
joţⁱ [ind. prez. 2] 128/10
j^uăcă [conj. prez. 3] 130/9
j^uăcă [ind. prez. 3] 128/10; 129/10
s-j^uăcă [conj. prez. 3] 130/10
jucăre 130/9
jucăm^u [ind. prez. 4] 129/10
judecăt^u 132/9
judecă [ind. prez. 6] 133/9
judét 133/9
judét^u 133/10
judicări 132/10
judicată 132/10
judicăt^uor [pl.] 133/10
judicăt^uorⁱ [pl.] 133/10

judicăt^uór^u 133/10
 j^uoc^u 130/9
 jácă [ind. prez. 3] 128/9; [6] 129/9
 j^uoc^u [ind. prez. 1] 128/9
 joi 131/10
 joi [ind. prez. 2] 128/9
 jucăt [ind. prez. 5] 129/9, 10
 jucăm [ind. prez. 4] 129/9
 judicări 132/10
 judicără [aor. 6] 133/9
 jûgur 134/9
 j^uoi 131/9
 joia 131/10
 jurát 133/9

k

kea [a.] 164/4
 kéle 2/10
 képtini 3/7
 képtu 4/2, 9, 10 – 12
 képtu [pl.] 4/10
 képtîn [pl.t.] 3/2
 ker [ind. prez. 2] 6/9
 keř [ind. prez. 2] 6/10
 mẽ këpúti [alb.] 155/7
 kerí [ind. prez. 3] 6/9, 10
 ker^u 6/9, 10; [6] 7/10

kéni 191/4 kéni 191/4
 kláptin 3/10
 kláptîn [pl.] 3/10
 kipitiń 145/4; [sg., pl.] 145/1
 kiptíni [pl.] 145/4
 kirét [ind. prez. 5] 7/10
 kirú [aor. 3] 6/9

K

Kále 2/11, 12
 Káli 2/5
 Káptin [pl.] 3/5
 Káptene 3/5, 9
 Káptine 3/11, 12
 Káptini 3/10
 Kápťân [pl.] 3/9
 Kápťin [pl.] 3/10
 Kápťin [pl.] 3/10
 Kápťin [pl.] 3/11, 12
 Káre [ind. prez. 3] 6/11, 12
 Kt'árę [ind. prez. 3] 6/5
 Kátră 55/8
 Kélé 2/10
 Kéli 2/10
 Keł' [pl.] 2/9, 10

Kel' [pl.] 2/5, 10 – 12
 Kept^u 4/5
 képturí [pl.] 4/5, 9, 12
 képti [pl.] 4/12
 Kerí [ind. prez. 2] 6/11, 12
 Ker^u [ind. prez. 1] 6/11, 12; [ind. prez. 6] 7/12
 Kéle 2/9
 Kirém^u [ind. prez. 4] 7/10
 Kirét [ind. prez. 5] 7/12
 Kt'leră 56/4
 Kt'lerém [ind. prez. 4] 7/5
 Kt'lerét [ind. prez. 5] 7/5
 Kt'lerí [ind. prez. 2] 6/5
 Kt'lerí [pl.] 56/4
 Kt'ler^u [ind. prez. 1] 6/5; [ind. prez. 6] 7/5

I

I- 176/1
 Ia 39/4; 50/4; 52/1, 4; 130/9; 134/10;
 180/5, 11
 Iaę 169/10
 Iaę 169/11
 Iaı^u 168/10

laj^u 168/11
 láptitli [a.] 149/12
 lăj [pl.] 169/9
 va s-lăm [ind. viit. 4] 39/3
 lăna [a.] 40/7
 lăndi 78/2
 lăndit 141/10
 lăndi 154/3
 lărdíe 205/11
 lărdíje 205/9
 lărdíji 205/10
 le 57/12; 185/1
 lem 14/7
 léndi 78/2
 léni 78/1
 lémni [pl.] 175/2
 len 142/10
 li 21/1; 44/5, 10; 50/10; 57/10; 61/3;
 87/3; 165/3
 ligdă 205/7
 ligd^uásâ 205/7
 lignu^uásâ 205/7
 lilic [pl.] 182/7
 lin 142/1
 lîngală 51/5
 lîngóm [alb.] 14/5
 lînguári 14-5
 lo 67/4

loc 176/5
 loc^u 176/9 – 11
 lócu [a.] 176/4, 5, 7
 lócuri [pl.] 176/5, 11
 lucánic 62/9
 lucániț [pl.] 62/9, 11
 lucr^ueqdă [ind. prez. 6] 134/12
 lucrú 197/11
 luk [pl.] 8/5, 9 – 12
 lúngă 64/9
 lup^u 8/10, 11
 luskidă 55/7
 luskidi [pl.] 55/7
 luvușătă 201/5
 am luvușătă [perf. c. 1] 201/5
 lúvușă 201/5

I'

I'i 57/11; 94/2, 12; 141/12; 185/5
 I'ápu 65/2
 I'ándi 78/3
 I'ándini 147/3
 I'in 142/3, 9
 I'inátă 142/7
 I'in^u 142/1, 3, 5, 7, 11, 12
 I'ínu 142/2

II/

II/aj 168/22, 5; 169/5
 II/aje 169/2
 II/ai [pl.] 169/2
 II/aji 169/5
 II/aj [pl.] 168/5; 169/5
 nă II/ăm [ind. prez. 4] 165/5

†

tăi [pl.] 156/12; 168/7, 9, 12; 169/7, 10,
 12
 tărdíji 205/10
 tăcártóri [pl.] 206/12
 tăcártór^u 206/12
 tânguári 14/7
 tărdíje 205/12
 tîrdí [pl.] 205/12
 to 44/4; 60/8
 toc 176/1, 2
 tóctu [a.] 134/12
 tócri [pl.] 176/7
 toc^u 176/1, 3, 7, 11
 tócu 176/12
 tócuri [pl.] 176/12

tócuri [pl.] 176/7
tu 44/10; 60/1; 65/8
tucánič^u 62/10 – 12
tucánič^l [pl.] 62/10, 12
tucánič^l [pl.] 62/10
túnâ 184/3
tup 8/4, 9
tup^u 8/1 – 3, 5 – 8, 10, 12
tup^l [pl.] 8/1
tut' [pl.] 8/2 – 4, 6 – 8, 10

m

m 39/3; 60/10
ma 65/3; 68/5; 178/7; 186/1; 187/1, 8
mája [a.] 174/1
măiă 149/9
măcse 56/9
mácsj [pl.] 56/9
măcsi 55/10; 56/10
maôc 15/1
maôc^u 15/1
maôc^l [pl.] 15/1
mândi [pl.] 48/1
mărđine 177/8
mări 68/5
mărtěr 133/9
mărtur 133/9

mása [a.] 36/6
masâ 37/7, 10
măsâ 37/5 – 7, 10; 63/5, 8, 9
măscor 192/9
măscur 47/3; 192/12
măscur^l [pl.] 32/12; 47/12; 192/12
măsc^u ru 32/1; 33/1
măscur^u 15/5; 32/12; 47/12
măse [pl.] 37/8; 63/8
măse [pl.] 37/5
măsj [pl.] 37/9
mási [pl.] 37/5 – 7, 9
maț 62/1
măța [a.] 15/5
maț^u 15/5
mățâ 15/6
măti [pl.] 15/5
măc-u [imper. 2] 65/7
măcâ [ind. prez. 6] 154/5
s- măcâ [conj. prez. 3] 67/5
măcără 24/8
măcâ [ind. prez. 3] 185/7
măcsur [pl.] 56/9
măcsur^l [pl.] 56/10
măôc^u 15/5
măôc^l [pl.] 15/5
măđu 47/10
măl'ěr [pl.] 75/10

măl'eri 75/10
măl'eri 75/10
mănă 65/5
mănd [sg., pl.] 47/2; [pl.] 47/7
măndă 48/2, 11
măndâ [pl.] 48/12
măndi [pl.] 48/2, 3
măndâ [pl.] 47/3, 12
mănd^l [pl.] 47/6
mănd^u 47/6
mănd^u 47/1
măndu 47/1, 3, 8, 12; 48/8, 12
măndu 47/9
mănli [pl. a] 52/10
măr [pl.] 41/10
mărđin 177/8
măsur^l [pl.] 37/11, 12
măndâ 48/6
mănd^u 47/7
măndu 48/3
măđac^u 47/9
mănd [pl.] 47/5
măndâ 48/1, 5
mănd^l [pl.] 47/1
măndi [pl.] 47/9
mănd^u 47/5
mănt^l 47/5
mărăr [pl.] 180/9

mârâr^u 180/9
 mârcât^u 149/5
 mâsûfâ 63/5
 mǎzâfî [pl.] 47/10
 me 105/12; 128/10
 meşâ 37/5
 meşâ 37/10
 meşî [pl.] 37/10
 mecă [ind. prez. 3] 208/4; [conj. prez. 3] 67/4
 mejnî [pl. a] 39/4
 méjdâ 177/8
 méjde [p.] 177/8
 a mel 174/5
 a mel' 173/5; 174/5
 menđ [pl.] 47/4
 merinde 121/8
 méru 18/2
 mése 152/11
 a meş 25/6
 menđi [pl.] 48/4
 menđî 48/4
 menđu 47/4
 meşâ 63/10; 37/10
 meşi [pl.] 37/10
 meşurâ [ind. prez. 3] 15/8
 mi 95/3; 97/3; 128/7; 197/7
 mîau 15/7

mindüşî^u 147/3
 míne 19/12; 60/11; 65/11; 67/11; 83/9;
 125/8; 155/12; 197/11
 vǎ mingurşát [ind. prez. 5] 67/10
 s-mingurşázâ [ind. prez. 6] 67/10
 sâ-mingurşázâ [ind. prez. 6] 67/10
 mi mingurşéd^u [ind. prez. 1] 67/10
 ni mingurşém [ind. prez. 4] 67/10
 ti mingurşés/z [ind. prez. 2] 67/10
 mi mingurşéz^u [ind. prez. 1] 67/10
 míni 19/1; 26/1; 27/1, 4, 7, 11; 42/3, 4;
 43/6; 44/5, 11; 65/3; 67/1, 2, 5; 179/4;
 186/1, 5; 197/1
 s-mintéscă [conj. prez. 3] 61/11
 mintescu [ind. prez. 1] 60/11
 mipáci 197/5
 misă 209/5
 misir 53/8
 mísre [pl.] 180/1
 misur 180/1
 misur^u 209/1, 12
 misup 209/5
 mişîfâ 152/10
 mîndâ [pl.] 47/11
 mîndu 47/11
 mîrtâi [aor. 1] 21/1
 mîđu 48/9
 mînc 47/1

s-m^oará [conj. prez. 3] 188/10
 m^oári [ind. prez. 3] 186/10; 210/10; 211/
 10
 molovişte 1/9
 m^oóre [ind. prez. 3] 186/8
 mor [ind. prez. 1] 186/4; [2] 186/4, 7,
 8, 10; [6] 187/4
 s-m^orâ [conj. prez. 3] 188/3
 morî [pl.] 180/11
 morî [ind. prez. 2] 186/1, 10 – 12
 m^ori [ind. prez. 2] 186/2, 3; [3] 186/3
 mor^u [ind. prez. 1] 186/2, 3, 7 – 12;
 [6] 187/1 – 3, 7 – 12
 mop [ind. prez. 1] 186/5; [6] 187/5
 mopî [ind. prez. 2] 186/5
 moř [ind. prez. 2] 186/9, 10.
 s-m^orâ [conj. prez. 3] 188/12
 s-m^orâ [conj. prez. 3] 188/1, 10
 m^ore [ind. prez. 3] 186/12; 210/12; 211/
 12
 m^orě [ind. prez. 3] 210/1; 211/1
 m^orâ 55/8; 180/1
 m^ori [ind. prez. 3] 186/1, 4, 10; 210/3,
 10; 211/3, 10
 m^oşâ 172/2
 m^oşi [pl.] 172/2, 4, 5
 m^oşâ 172/4
 va s-m^oará [ind. viit. 3] 188/9

s-múará [conj. prez. 3] 188/2
muáre [ind. prez. 3] 186/9; 210/9;
 211/9
múáre [ind. prez. 3] 210/11
múári [ind. prez. 3] 186/2; 211/7
muári [ind. prez. 3] 186/7
múáră 180/11
s-múáră [conj. prez. 3] 188/11
múárti 188/10
muápă 180/6
s-muápă [conj. prez. 3] 188/5
muăpi [ind. prez. 3] 186/5; 210/5;
 211/5
muášă 172/5
mujér [pl.] 189/4
mulăr 150/7
mulínslu [a.] 180/1
mult 14/5; 191/5
múlte 153/12
múltu 53/8, 12; 79/4; 89/4
mult 40/5
múlti [pl.] 67/9; 170/9
mul'ér [pl.] 89/12
muár 150/4
muárí [pl.] 150/1
muári 150/7
muár^u 150/1
muft 14/7; 187/7

múttă 67/5
múttu 134/12
múttă 24/1
múnte 40/8, 9; 157/8, 9, 11, 12; 162/9;
 175/9
múnte [pl.] 157/1
núnti 157/1 – 5, 7, 10
múntile [a.] 157/11
munț [pl.] 157/1 – 5, 7, 8
múnță [pl.] 157/9, 11
múnță [pl.] 157/10
múnțâl [pl. a.] 157/11
múnțî [pl.] 157/8, 12
múóre [ind. prez. 3] 186/11
múoș 172/11
múoș^u 172/11
mur 154/7
murăr [sg., pl.] 180/4; [pl.] 180/7 – 10
murăr [pl.] 180/11, 12
murărj 180/12
murăr^u 180/2
murăr^u 180/7 – 12
múri [pl.] 154/7
murím [ind. prez. 4] 187/2, 4, 9
murím [ind. prez. 4] 187/10
murím^u [ind. prez. 4] 187/1, 3, 7, 11,
 12
murís^u 154/7

murít [ind. prez. 5] 187/1 – 4, 7 – 12
murízi [pl.] 154/7
murțăt^u 155/12
mur^u [ind. prez. 1] 186/1
mupáp 180/5
mupáp [pl.] 180/5
mupím [ind. prez. 4] 187/5
mupít [ind. prez. 5] 187/5
murăr [pl.] 180/10
múscâli [pl. a.] 152/2
múscă 152/8
múscâl [sg., pl.] 152/4
muscâ 152/2
múscâli [pl. a.] 155/2
múscâli [sg., pl.] 152/3
múscâl'i [pl. t.] 152/1
múscâli [pl.] 152/7
muscl^u 152/7
múscâlu 152/10
mușat 38/10
mușáte [pl.] 28/11; 156/12
mușată 38/2, 11
mușată 38/4, 5, 7, 10
mușáti [pl.] 38/2, 4, 5, 7, 109, 11
mușáti 79/5
mușát^u 38/2, 5, 7
mușát [pl.] 38/2, 5, 7, 10
múșcă [alb. mushkë] 150/7

múscă [ind. prez. 3] 65/5
 músc-u [imper. 2] 65/5
 muşcl' [pl.] 152/5, 7
 múşcle [sg., pl.] 152/12
 múşcl'ě [pl.] 152/9
 muşcl'i [pl.] 152/2, 3, 10, 11; [pl. a.] 152/7, 11
 múşcl'ile [pl. a.] 152/12
 muşcl' 152/5
 múşcl'u 152/2, 9
 muşcl' ũ 152/7
 muşlăti [pl.] 38/10
 múşkili [a.] 152/10
 múşki [pl. a.] 152/1, 2
 múşli [pl.] 152/8
 múşlu 152/8
 muşşlătă 38/8
 muşşlătă 38/9
 muşşlătă 38/1
 muşşlăte [pl.] 38/8
 muşşlăti [pl.] 38/1
 muşşlăt' 38/1, 3
 muşşlăt' [pl.] 38/1, 3
 múşti [pl.] 152/8
 múşti' [pl. a.] 152/4
 muşătă 38/9, 12
 muşătă 38/6
 muşáte [pl.] 38/9, 12

muşăti [pl.] 38/6
 mut [ind. prez. 1] 165/3
 mutăi [ind. imperf. 1] 165/4
 mutrésu [ind. prez. 1] 100/8
 mŭări 210/7
 müzücîja 173/5

m, m̃

m̃bătăt 88/2
 m̃bătătă 89/2
 m̃bitătă 89/1, 3, 5, 7, 10
 m̃bătăt 88/4
 m̃bitătă 89/9, 10 – 12
 m̃bităte [pl.] 89/11, 12
 m̃bităti [pl.] 89/3 – 5, 7, 9, 10
 m̃bităti [pl.] 89/1
 m̃bităt' 88/1, 3, 5, 7 – 12
 m̃bităt' [pl.] 88/1, 3, 5, 7 – 12
 m̃bitătór [sg., pl.] 88/8; [pl.] 88/7, 9
 m̃bitătór' 88/7, 9
 m̃bitătóp 88/5
 m̃bitătópí [pl.] 88/5
 m̃bitătóre 89/8
 m̃pătărare 125/1
 m̃plínă 40/9
 m̃puţtíri 193/10
 m̃súsă 181/3

m̃súsi [pl.] 181/3
 m̃súsu 181/3
 m̃vălîi [aor. 1] 511/10
 m̃vęástă 21/4
 m̃vęástă 21/2, 4
 m̃vęástă 21/1, 7
 m̃vęásti [pl.] 21/2
 me-m̃véscu [ind. prez. 1] 165/9
 m̃vésta [a.] 165/3
 m̃véstă 21/2, 8 – 10
 m̃véste [pl.] 211/1
 m̃véste [pl.] 211/10
 m̃vésti [pl.] 21/6, 7, 9
 m̃bătăti [pl.] 89/2
 m̃bităti [pl.] 89/3
 m̃vęástă 216/6, 10
 m̃vęástă 21/3, 5
 m̃vęásti [pl.] 21/2
 m̃vęásti [pl.] 21/6
 m̃vésti 21/3, 10
 m̃véstă 21/1
 m̃véste [pl.] 211/1
 m̃vésti [pl.] 21/4

n

n- 106/8, 12; 129/1, 7, 10

na 96/3; 98/3
 náli [pl.] 21/5, 8, 10
 nao 21/5, 10; 165/5
 náŭā 21/10
 náŭo 195/2
 -nā 115/9
 nā- 146/7
 nāpót 166/4
 nāpót [pl.] 166/4
 nāpótā
 nāpóti [pl.] 176/4, 10
 nās 27/10
 nāsā 186/5
 nāsi [pl.] 187/5
 nās^u 44/11; 67/10, 12; 95/10
 nāŭ 172/3
 nās 27/10; 67/10, 11
 nāsī [pl.] 44/12; 67/11, 12; 81/1
 nās 186/5
 nās [pl.] 187/5
 nē- 106/10
 va s-nec [ind. viit. 1] 180/5
 nendés 40/1
 nepót^u 166/9
 nepót [pl.] 166/9
 nepótā 167/2
 nep^uátā 167/9
 nep^uáte [pl.] 167/9

nestīje 159/9
 nā-nýisām [ind. prez. 4] 27/11
 s-nýisēdā [conj. prez. 3] 28/12
 sā-nýisēdā [conj. prez. 3, 6] 27/11
 nicópā 22/3
 nicópi [pl.] 22/3
 níngā 35/9
 níp^uátā 167/8
 níp^uáte [pl.] 167/8
 níp^uátā 167/12
 nípósi [pl. a.] 166/12
 nípót 166/2, 5
 nípót^u 166/1, 3, 7, 8, 10 – 12
 nípót [pl.] 166/1, 3, 5, 7, 8, 10 – 12;
 [pl. f.] 167/12
 níp^uatā 167/7
 níp^uátā 167/5, 7
 níp^uáti 167/10, 11
 níp^uáti [pl.] 176/5, 7
 níp^uáti [pl.] 167/10, 11
 nitukítā 205/12
 nípót 166/2
 noi 27/7, 10; 44/5, 12; 67/5, 11, 12;
 72/5; 96/10; 97/10; 129/1; 143/1; 187/1, 5
 nojmā 3/6
 nósči 134/12

nouā 21/8
 nópte 35/2
 nótiñ [pl.] 17/8
 mi-nṭápā [ind. prez. 3] 155/2
 si-nṭérni [ind. prez. 3] 41/9nu 13/4;
 14/3; 57/8, 10; 65/8; 9/7; 142/3;
 155/12; 179/8; 195/1 – 5, 9 12
 n^uátin^u 17/8
 n^uátin [pl.] 17/8
 nuñ [pl.] 74/9
 n^uā 21/10
 nun 25/1; 26/1; 174/2
 núnā 75/8, 9, 11, 12
 núnā 75/3 – 5; 7, 10
 núnā 75/1, 2
 núne [pl.] 75/8, 9, 11, 12
 núne [pl.] 75/5
 nunī [pl.] 74/5
 nūni [pl. m.] 74/2, 3; [pl. f.] 75/1 – 4, 7,
 10
 nūntru 62/1
 nun^u 74/1, 3 – 5, 7 – 12
 nuñ [pl.] 74/1, 4, 7, 8, 10 – 12
 nus 80/1; 121/1

ŋ

lo-ŋvālim^u [ind. prez. 4] 176/1

mi-*pvéscu* [ind. prez. 1] 165/10
s-mi-*pvéscu* [conj. prez. 1] 165/1

ń

ń 6/9; 105/8, 10
ń-arăd^u [ind. prez. 1] 105/8, 10
ńăre 16/11, 12
ńări 16/5
ńău 195/2
ńei [pl.] 17/4
a *ńei* 174/9
ńei' [pl.] 17/2, 3, 9, 10
ńe! [pl.] 17/2, 3
a *ńe!* [pl.] 174/2
ńel^u 17/5
ńel' [pl.] 17/5, [6] 10 – 12
a *ńel'* 173/5
ńeli [pl.] 17/3
ńeri 16/1 – 3, [6] 7, 10
ńeă 195/2
ńeră 16/9
ńere 16/8
ńeri 16/4
avém *ńe*rsă [perf. c. 4] 196/8
ńel^u 17/6, 7
ńello [a.] 17/9
ńeri 16/10

ńerșu [aor. 1] 196/8
ńeu 174/9
ńet^u 17/2, 3
ńet 17/12
ńet^u 17/4, 7, 10, 11
ńi 141/4 *ńică* 63/6, 8 – 12
ńică 63/6, 8 – 12
ńic^u 32/1; 47/3; 59/9; 73/10
mi-ńisesc^u 27/5
ńiț [pl.] 59/9; 63/8
mi-ńyisăi [aor. 1] 27/6

ŋ

nă-ŋcuńém [ind. prez. 4] 146/7
mi-ŋgălďăsc^u [ind. prez. 1] 52/7
mi-ŋgălďăscu [ind. prez. 1] 52/1, 9, 11
mi-ŋgălďăscu [ind. prez. 1] 52/9
mi-ŋgălďăscu [ind. prez. 1] 52/1, 9, 11
mi-ŋgălďăsc^u [ind. prez. 1] 52/8
mi-ŋgătďăscu [ind. prez. 1] 52/8
mi-ŋgătďăscu [ind. prez. 1] 52/12
mi-ŋgîlďăsc^u [ind. prez. 1] 52/5
mi-ŋgîlďăscu [ind. prez. 1] 52/10
mi-ŋgîlďestu [ind. prez. 1] 52/4
vă-ŋgisăt 27/10
nă-ŋgisăm [ind. prez. 4] 27/10
se-ŋgisăďă [ind. prez. 3] 27/9

ti-ŋgisăďt^u [ind. prez. 2] 27/7
mi-ŋgisés/z^u [ind. prez. 1] 27/9, 10
s-mi-ŋgisés/z^u [conj. 3] 28/10
să-ŋgiséză [ind. prez. 3] 27/10
să-ŋgiséză [ind. prez. 3] 27/10
mi-ŋgiséz^u [ind. prez. 1] 27/10
să-ŋgrășe [conj. prez. 3] 68/9; [6] 68/12
ti-ŋgrăș^u [ind. prez. 2] 67/10
mi-ŋgrăș^u [ind. prez. 1] 67/10
să-ŋgrășă [ind. prez. 3] 67/10
să-ŋgrășăďă [conj. prez. 3] 68/11
să-ŋgrîșăďă [ind. prez. 6] 67/12
să-ŋgrîșăďă [ind. prez. 3] 67/12
vă-ŋgrîșăt [ind. prez. 5] 67/12
ti-ŋgrîșăď [ind. prez. 2] 67/12
mi-ŋgrîșăď^u [ind. prez. 1] 67/12
nă-ŋgrîșém^u [ind. prez. 4] 67/12
si-ŋgrușăďă [ind. prez. 3, 6] 67/8
vă-ŋgrușăt [ind. prez. 5] 67/8
ti-ŋgrușăď [ind. prez. 2] 67/8
mi-ŋgrușăď^u [ind. prez. 1] 67/8
nă-ŋgrușăm [ind. prez. 4] 67/8
nă-ŋgrușăm [ind. prez. 4] 67/10
ti-ŋgrușăști [ind. prez. 2] 67/8
să-ŋgrușăză [ind. prez. 3, 6] 67/10;
[conj. prez. 3] 68/10

s-ηgrușédă [conj. prez. 3] 68/2
sâ-ηgurșáză [conj. prez. 3] 68/10
sâ-ηgr^ușáză [conj. prez. 3] 68/10
mi-ηgūrūșéz^u [ind. prez. 1] 67/10
si-ηgrīșédzłā [ind. prez. 3] 27/7
să ηgrīșáză [conj. 3] 28/9
sâ-ηgrīșáză [conj. 3] 28/10
si-ηgrīșáză [ind. prez. 3] 27/9
mi ηgrīșédł^u [ind. prez. 1] 27/7
mi-ηgrīșéd^u [ind. prez. 1] 27/7, 8
mi-ηgrīșescu [ind. prez. 1] 27/7
ti-ηgrīșézł [ind. prez. 2] 27/9
mi-ηgrīșézł^u [ind. prez. 1] 27/9
mi-ηgrīșesu [ind. prez. 1] 27/1
sâ-ηgrīșáză [conj. prez. 3] 28/10
ti-ηgrīșést [ind. prez. 2] 27/7
s-ηgrīșéști [ind. prez. 3] 27/7
te-ηgrīșét [ind. prez. 2] 27/11
mi-ηgrīșét^u [ind. prez. 1] 27/11
mi-ηgrīșét^u [ind. prez. 1] 27/11
si-ηgrłd'łisédā [conj. prez. 3] 28/8
mi-ηgrīsāj [aor. 1] 27/5
nă-ηgrīsām [ind. prez. 4] 27/11
să-ηgrīsédā [conj. prez. 3, 6] 27/11

η, η

ηdăfôs 40/4

ηdăsát 40/2
 ηdăsátā 40/3
 ηdăsát^u 40/1, 2
 ηdēasâ 40/4
 ηdes 40/1
 ηdisát [pl.] 40/7
 ηdisátā 40/7
 ηdēasâ 40/4
 ηdēas-o [imper. 2] 40/7
 ηd'is^u 27/2
 ηd'ise [pl.] 27/1
 ηd'isi [pl.] 27/3
 ηdēánā 162/1
 ηgátán 57/12
 ηgátán^u 57/12
 ηgrīsām^u [ind. prez. 4] 27/11
 ηgrīsát [ind. prez. 5] 27/12
 ηgrīsām^u [ind. prez. 4] 27/12
 ηgrīséd [ind. prez. 2] 27/12
 ηgrīséd [ind. prez. 2] 27/12
 ηgrīséd^u [ind. prez. 1] 27/12
 ηgrīséd^u [ind. prez. 1] 27/12
 s-ηgrīsédā [conj. prez. 3] 28/12
 ηgrīsédā [ind. prez. 3, 6] 27/12
 ηgrīs 27/1

ηtârsescu [ind. prez. 1] 65/3
 ηtăfôsł [pl.] 40/10
 ηtăfôs 40/10
 ηtăfôs^u 40/3
 ηtăfôsâ 40/10
 ηtăfôsi [pl.] 40/10
 ηtufôs^u 40/8
 ηtufôăsâ 40/8
 ηtufôsă 40/8
 ηyisét [ind. prez. 1] 27/1
 s-mi ηyisét^u [conj. prez. 3] 27/6
 ηyis^u 27/6
 ηd'ylis 27/1
 ηd'is^u 27/2
 ηd'isi [pl.] 27/1, 2

η

ηclăgu [ind. prez. 1] 149/2
 s-ηclădă [conj. prez. 3] 149/2
 ηclăd-o [imper. 2] 69/3
 ηgátán 57/12
 ηgátán^u 57/12
 vâ ηglđ'isát [ind. prez. 5] 27/8
 nă ηglđ'isām [ind. prez. 4] 27/8

se ngild'lisédā [ind. prez. 6] 27/8

ngisát 27/10

mi ngisédu [ind. prez. 1] 27/8

nglicát [ind. prez. 5] 96/1

nglicóm^u [ind. prez. 4] 96/1

nglic^u [ind. prez. 1] 95/1

nglím^u [ind. prez. 4] 96/1

[ind. imperf. 3] 97/7, 10, 12; [6] 98/7,
12

nglitái [ind. imperf. 2] 97/7, 12

nglitám [ind. imperf. 1] 97/8, 10

nglitám^u [ind. imperf. 1] 97/7, 12; [4]
98/7, 8, 12

nglitát^u [ind. imperf. 5] 98/7

nglitát [ind. prez. 5] 96/7, 10, 12; [ind.
imperf. 5] 98/8, 12

nglitā [ind. prez. 3] 95/7, 12; [6] 96/
10, 12

s-nglitā [conj. prez. 3] 99/7 – 9, 12

nglitām^u [ind. prez. 4] 96/10; 97/7, 12

nglitā [ind. prez. 3] 95/10

sā nglitā [conj. prez. 3] 99/10

nglitā [ind. prez. 3] 95/1; [6] 96/1

nglite [ind. prez. 3] 95/8

ngliteādā [ind. prez. 6] 96/7

nglit^u [ind. prez. 1] 95/7, 8, 10, 12; [6]

96/8

nglit [ind. prez. 2] 95/1, 7, 8, 10, 12;
[5] 96/1

nglitā [ind. imperf. 3] 97/8; [6] 98/8

nglitái [aor. 1] 97/8; [ind. imperf. 2]
97/8, 10

nglitām [ind. imperf. 1] 97/10

nglitārā [aor. 6] 98/8

nglitās [aor. 2] 97/8

nglitāt [ind. imperf. 5] 98/8 – 10

nglitāt^u [aor. 5] 98/8

nglitā [aor. 3] 97/8

nglitām [aor. 4] 98/8

nglitīm [ind. prez. 4] 96/8

nglitīt [ind. prez. 5] 96/8

ngl'isēs [ind. prez. 2] 27/1

ngis 27/4

ngisām^u [ind. prez. 4] 27/10

nā ngisām^u [ind. prez. 4] 27/10

sā ngisēzā [conj. prez. 3] 28/9

ti ngisēd [ind. prez. 2] 27/7

ngisēzā [ind. prez. 3] 27/10

se ngisédā [ind. prez. 3] 27/8

ngisēs [ind. prez. 2] 27/10

ngisēs^u [ind. prez. 1] 27/10

sā ngisēsc^u [ind. prez. 6] 27/7

ngisēscu [ind. prez. 1] 27/1

nā ngisīm^u [ind. prez. 4] 27/7

vā ngisīt [ind. prez. 5] 27/7

ngīs 27/1

ngīsāt [ind. prez. 5] 27/12

O

o 13/4; 21/1; 22/1; 40/7; 44/2, 9; 57/3;

60/2; 65/3; 68/2, 3; 81/8; 94/2; 97/4;

98/4; 155/3; 163/1, 9; 164/2 – 4, 8, 10;

179/1; 185/3; 205/7

o 44/9

oája [a.] 12/3

ocl' [sg., pl.] 117/5; [pl.] 117/7

ócle [pl.] 117/9; 127/9

óclj 127/11, 12

ócl'i [pl.] 172/2, 3, 8, 1] – 12; 127/2, 3,
10, 12

ócl'o 117/9

ocl^u 117/5; 127/5

ócl' 117/10

óclu 117/3, 8, 10, 11

ócl'ul' 117/2, 10, 12; 127/2

ocl'ū 17/5, 7; 127/2, 3, 5

ócü 117/1

ohuleāste [ind. prez. 3] 203/5

ohulesc^u [ind. prez. 1] 203/5; [6] 204/5

ohulésu [ind. prez. 1] 203/1; [6] 204/1
 ohuléște [ind. prez. 3] 203/1
 ohuléști [ind. prez. 2] 203/5
 ohuléști [ind. prez. 2] 203/1
 ohulím [ind. prez. 4] 204/1
 ohulím^u [ind. prez. 4] 204/5
 ohuliț [ind. prez. 5] 204/1, 5
 óxtâ [pl.] 162/10
 óxtí [pl.] 162/12
 óxtu 162/9, 10, 12
 axúri 208/7
 oĭ 116/1 – 3, 10, 12
 óje 116/1, 12
 óĭli [pl. a.] 44/2, 4
 óki [sg., pl.] 117/1
 okü 117/1
 om 40/7; 63/10; 114/11; 172/10; 195/1
 omn 114/2
 om^u 114/2
 om^u 65/5; 114/1, 2, 5, 9, 10, 12
 ómu 114/2
 orađĭ [aor. 1] 50/1
 orb^u 13/2, 5
 órbu 13/1, 3, 4, 8 – 12
 ord' [pl.] 13/2, 3
 órđi [pl.] 13/8
 orađĭ [aor. 1] 50/1
 o s-órđu [ind. viit. 1] 50/4

oréc'e 148/2
 oréc'li [pl.] 148/2
 org' [pl.] 13/5
 org'd'li [pl.] 13/8
 orp'b 13/6
 orp'd' [pl.] 13/6
 oriste 178/3
 os 115/2
 os^u 115/4, 5, 9 – 12
 ósu 115/3
 ot' 117/4
 óla [a.] 176/1
 ólă 176/9
 ómi [pl.] 114/4
 ómiñ [pl.] 114/12
 ómiñ [pl.] 114/2
 ómiñ' 134/12
 a óminlor 156/12
 ómni [pl.] 114/2
 órbă 13/12
 órbe [pl.] 13/12
 óse [pl.] 115/12
 ósi [pl.] 115/4
 ósili [pl. a.] 155/2

p

pál'e [pl.] 150/5

páli 150/10
 pal'idósă 34/6
 pal'idósi 34/6
 paḡári [pl.] 178/7
 páplu [a.] 174/1
 parménd 179/4
 parṡă 192/9
 pastó 205/8
 pataró^u 64/10
 patarót [pl.] 64/10
 pat 64/64/1, 8, 11, 12
 pátcă 64/9
 pátcă 64/10
 páte [pl.] 64/8, 10
 páti [pl.] 64/1
 pátki [pl.] 64/9, 10
 patós 208/7
 patósi [pl.] 208/7
 patós^u 208/7
 patparóc^u 64/9
 patparók [pl.] 64/9
 pat^u 208/7
 páyi [pl.] 150/4
 pădúr [pl.] 175/8
 pădúre 40/8, 11, 12
 pădúri 40/8
 pădúri [pl.] 40/12; 175/11, 12
 păḡă 142/12

păhnițur [pl.] 207/9
 păhniț [pl.] 207/8
 păhnițe 207/8, 9
 păxniț 207/11
 pânză 142/2
 părălu [a.] 57/8
 părésin [pl. t.] 159/8; 160/9
 părinte 147/8, 9, 11, 12
 părintele [a.] 174/9
 părinti 174/7
 părint [pl.] 147/7 – 9
 părină [pl.] 174/11
 părinți [pl.] 174/12
 părinții' [pl.] 174/9
 părún 170/2
 părún 170/2
 părúnă 171/22
 părúni [pl.] 171/2
 părúni [pl.] 171/2
 păpinti 174/4
 păpinti 174/5
 păsa [a.] 15/2, 3
 pásă 15/2
 pásă 15/3
 pási [pl.] 15/2, 3
 păstrămó 62/2; 205/1
 pādúr [pl.] 175/7
 páduř [pl.] 175/10

pādúri 40/3, 7, 10
 pādúpi 175/5
 pādúpi [pl.] 175/5
 pâyúp 178/5
 pâyúpi [pl.] 178/5
 păxniț [pl.] 207/12
 păxnițe 207/12
 pârás 57/10
 s-pârdăulrēști [ind. prez. 3] 13/1
 pârdărím [ind. prez. 4] 58/1
 pârínți [pl.] 174/1
 pâpímț [pl.] 174/5
 pásă 15/1
 pási [pl.] 15/1
 pâstârmă 205/7
 pârtēá 192/10
 pârtēli [pl.] 192/9
 pârtēli [pl.] 192/10
 pâránii [pl.] 207/10
 pâránii 207/10
 pâpínțâl' [pl. a.] 174/5
 pe 35/9, 65/5
 peánă 194/9
 peánă 194/10
 peáni [pl.] 194/10
 peánă 194/1
 peánă 194/3, 5
 peáni [pl.] 194/5

peána [a.] 127/5
 plánă 127/7
 peénă 127/11, 12; 194/8, 11, 12
 peénă 194/10
 peéne 127/11; 194/8
 peéni [pl.] 127/10; 194/9, 10
 peénile [pl. a.] 127/12
 péna [a.] 127/2
 péna 127/2; 194/2
 péndără 146/2
 péndhri [pl.] 146/4
 péndîrâ 164/4
 péndră 164/1
 péndrâ 146/3
 péndri [pl.] 146/2, 3
 péndri [pl.] 146/1
 péndur [pl.] 146/10
 péndură 146/8
 péndurâ 146/10
 péndure [pl.] 146/8
 péni [pl.] 127/2; 194/1 – 3, 5, 7
 pénili [pl. a.] 127/3
 pénili [pl. a.] 127/3
 pénur [pl.] 146/8, 9
 pénuř [pl.] 146/10
 pénuřă 146/8, 9, 11, 12
 pénuřă 146/10
 pénuře [pl.] 146/9, 11

pénuri [pl.] 146/10
 pénurî [pl.] 146/11, 12
 pénurle [pl. a.] 146/12
 per 24/1
 perî [pl.] 24/10
 perî [pl.] 24/1
 pérîi [pl. a.] 127/12; 168/5
 péru 168/3; [a.] 12/3; 40/1, 7; 127/4
 per^u 24/10; 40/7
 péndri [pl.] 146/3
 péndru 146/3
 pénda [a.] 141/4
 péne [pl.] 127/8; 194/11, 12
 péni [pl.] 127/3
 pésâ 15/4
 pési [pl.] 15/4
 perônâ 146/5
 perone [pl.] 146/5
 pi 54/10; 176/1
 pidic'ôs^u 147/1
 piduc'î [pl.] 147/8, 10, 12
 piduc'ôs^u 147/11, 12
 piduc'ôşî [pl.] 147/12
 piduc'î^u 147/8
 piduc'îu 147/11, 12
 piduc'îu/tî 147/10
 piduc'î^u 147/10
 piélgurâ 31/5

piélgurî [pl.] 31/5
 piânâ 194/7
 pirônâ 146/7
 piróni [pl.] 146/7
 s-pitreacă [conj. prez. 3] 99/3
 s-pitreăti [ind. prez. 3] 95/3
 mi pitrec^u [ind. prez. 1] 95/3
 s-pitrec^u [ind. prez. 6] 96/3
 ti pitret 95/3
 mi pitriţeam^u [ind. imperf. 1] 97/3
 ti pitriţâi [ind. imperf. 2] 97/3
 na pitriţem^u [ind. prez. 4] 96/3; [ind. imperf. 4] 98/3
 s-pitriţe [ind. imperf. 3] 97/3; [6] 98/3
 va pitriţet [ind. prez. 5] 96/3
 pidúra [a.] 175/2
 pidúre 175/2
 pidúri 175/1; [sg., pl.] 175/2, 3
 pidúri [pl.] 175/1
 pişniî [pl.] 207/10
 păşniî 207/10
 pirázîi [pl. a.] 57/5
 pîrdărim [ind. prez. 4] 22/1
 pîrţă 192/10
 pîrţăuâ 192/1
 pîrţeli [pl.] 192/1
 pîrţeli [pl.] 192/10
 pîrinti 174/4

pîrînti [pl. a.] 174/4
 pîrun 170/4
 pîrun [pl.] 170/4
 pişâ 15/1
 pişi [pl.] 15/1
 plágâ 155/1
 plândâ [ind. prez. 3] 123/11
 plânđe [ind. prez. 3] 123/11
 plândém^u [ind. prez. 4] 123/11
 plândet [ind. prez. 5] 123/8, 11
 plânđi [ind. prez. 2, 3] 123/10
 plânđi [ind. prez. 2] 123/8, 12
 plăngu [ind. prez. 1, 6] 123/10, 11
 plăđ 123/10
 plândém^u [ind. prez. 4] 123/10
 plândet [ind. prez. 5] 123/10
 pleđ [pl.] 155/1
 plémiţ [pl.] 208/12
 pléniţ [pl.] 208/11
 pléniţâ 208/11
 plémiţ [pl.] 208/12
 plémiţâ 208/12
 plénđi [ind. prez. 3] 123/4
 plüt [pl.] 179/3
 plâsa di suprá 1/6
 pl'căniţâ 208/9
 plîţânđe [ind. prez. 3] 15/5
 plîţânđi [ind. prez. 2] 123/5

pŧănc/g^u [ind. prez. 1] 123/7
 pŧănde [ind. prez. 3] 123/8, 12
 pŧăndémr [ind. prez. 4] 123/8
 pŧăndi [ind. prez. 2, 3]; 123/3, 7, 10;
 [2] 123/8, 9; [3] 15/2
 pŧăngu [ind. prez. 1, 6] 123/8, 12; [1]
 123/9, 10, 11
 pŧănt [ind. prez. 2] 123/7
 pŧănc^u [ind. prez. 6] 123/7
 pŧăndém^u [ind. prez. 4] 123/7, 12
 pŧăndét [ind. prez. 5] 123/7, 12
 pŧăndi [ind. prez. 3] 123/1
 pŧúgu [a.] 179/4
 poâte [ind. prez. 3] 144/12
 poján 1/3
 pom 18/3, 5
 pómi [pl.] 18/3
 pom^u 18/1, 2, 5 – 12
 poń [pl.] 18/1, 2, 5, 12; 40/7
 pórca 192/3
 pórcol^u [a.] 68/9
 porc^u 192/3
 pórca 192/3; [a.] 67/5; 68/2
 pórki [pl.] 192/3
 porŧ [pl.] 69/7
 porŧ^l [pl.] 192/3
 pórŧi [pl.] 192/3
 pórŧil' [pl.] 192/5, 12

pórŧi [pl.] 67/9
 pórŧli' [pl.] 192/5, 12
 porŧulán 178/8
 pot [ind. prez. 1] 155/12
 póme [pl.] 18/4, 8
 pómi [pl.] 18/4, 12
 praŧ [pl.] 57/10
 právdă 31/8
 právdă 31/10
 prazs/ 57/10
 právdŧi [pl.] 31/8
 právzâ [pl.] 31/10
 présin 159/10; 160/10
 présin [pl. t.] 160/11, 12
 pręsin [pl. t.] 159/3, 7, 9, 10
 présin [pl. t.] 160/11, 12
 pręsini [pl. t.] 159/4
 pręsîn [pl. t.] 159/2
 print^l 174/1
 printi 174/3, 10
 print [pl.] 174/3, 10
 printăl' [pl. a.] 174/9
 printâ [pl.] 174/10
 printi [pl.] 174/3
 prun 170/1, 3
 prună 171/2, 8
 prună 171/1
 prune [pl.] 171/8, 12

prúni [pl.] 49/1
 prun^u 170/8
 prúnu 170/3
 prúne [pl.] 171/1
 pŧun 171/3
 pŧun^u 170/3; 171/3
 ppândz/ [ind. prez. 2] 123/2
 ppăngu [ind. prez. 1, 6] 123/2
 ppęásini [pl. t.] 159/5
 ppundém [ind. prez. 4] 123/2
 ppundét [ind. prez. 5] 123/2
 psar [pl.] 168/7
 psar^u 168/7
 pŧáme [pl.] 18/12
 pŧárŧe [pl.] 192/11
 pŧápca 192/5
 puáme [pl.] 18/5
 puárcă 192/7
 puártă 69/7
 puárti [pl.] 192/7
 puápti [pl.] 192/5
 pŧáme [pl.] 18/11, 12
 pŧárcă 192/11
 puj [sg., pl.] 135/4; [pl.]
 135/7; [sg.] 49/4
 púinti [sg., pl.] 158/4
 pul' [pl.] 135/1, 2, 5, 8 – 12
 púl'i [pl. a.] 135/2
 púl'i 135/3

pul'îță [sg., pl.] 135/11

púl'u 49/3

púl'ulü/ 135/12

pul'ŭ 135/1, 2, 8, 9, 11

pul'ŭŭ/ 135/2

pul'ŭ 153/5, 7, 10

púnđin 155/10

punte 158/8, 9, 11, 12

púnti 158/4, 5, 7, 10, [sg., pl.] 158/1-3

púntă [pl.] 158/9, 11

púntă [pl.] 158/10

púntî [pl.] 158/3, 4, 8, 12

pur [pl.] 10/7

purint 174/2

purint [pl.] 174/2

purintîl [pl. a] 174/2

purkîț [pl.] 192/4

purkîță 192/4

purnă 171/11

purnă 171/10

púrne [pl.] 171/9, 11, 12

púrni [pl.] 170/9-12

púrni 170/9-12

púrno 170/9

púrne [pl.] 171/9, 11, 12

púrni [pl.] 170/10; 171/10

púrni [pl.] 170/9-12

púrno 170/9

púrne 170/10-12

purțéală 192/11

purțéle [pl.] 192/7

purțéli [pl.] 192/11

purțéuă 192/8

pu/ârtéil' [pl.] 192/9

purțél 192/5, 12

purțél' [pl.] 192/5, 12

pu/ârtéli [pl.] 192/2

pu/ârtélŭ 192/9

purțéŭ 192/12

purŭ 170/7

p^ur únŭ 170/7

pup 170/5

púpă 171/5

pupî [pl.] 170/5

púpi [pl.] 171/5

pupteacă 193/5

pupteáli [pl.] 102/5

pupteáuă 192/5

puptél 192/5

puptél' [pl.] 192/5

puptét' [pl.] 193/5

putéri 143

puțân 134/12

purțéuă 192/2

r, ĩ, ρ

să răgăjăscă [conj. prez. 3] 208/8

răgăjăște [ind. prez. 3] 198/8

răgălăescu [ind. prez. 1] 198/8; [6]

199/8

răgălăști [ind. prez. 2] 198/8

răgălînr [ind. prez. 4] 199/8

răgălîț [ind. prez. 5] 199/8

răgușit 79/2

răđă 149/8, 11

răgăești [ind. prez. 3] 198/7

răgăjăsc [ind. prez. 2] 198/7

răgăjîmŭ [ind. prez. 4] 199/7

răgăjîț [ind. prez. 5] 199/7

răgescu [ind. prez. 6] 199/3

răguiăescu [ind. prez. 1] 198/5

răguiăești [ind. prez. 2] 198/5

răguiăște [ind. prez. 3] 198/5

ríki [pl.] 64/4

rit'îi 30/4, 7

rîău 141/7

rigîiăescu [ind. prez. 6] 199/5

rigîimŭ [ind. prez. 4] 199/5

rigîiț [ind. prez. 5] 199/5

ros 64/4

rôsă 64/2, 7

rôsă 64/3, 5

rósi [pl.] 64/2 – 4, 7

rósi [pl.] 64/5

rôta [a.] 55/8

rôtă 55/2, 8

rôti [pl.] 55/2

rucutél^u 55/8

rúsă 64/1

rúsi [pl.] 64/1

řágescu [ind. prez. 1] 198/3

řágęsti [ind. prez. 2] 198/3

řágęsti [ind. prez. 3] 198/3

řic 64/4

pândăđtⁱ [sg., pl.] 206/6

pună 184/2

S

saáti 202/7

sac^u 40/7

saháte 202/5

saháti 202/3

sahát^u 202/1

sálte 193/8

sărca [a.] 14/7

sat 202/8

sáte 202/5

saų 190/5

să [interj.] 65/11

săyát^u 202/8

săyătur [pl.] 202/8

săyăť [pl.] 202/8

săhát 202/4

săhăt [pl.] 202/4

săhwť [pl.] 202/1

s-sălnăjăscă [conj. prez. 3] 66/9

săltă [pl.] 193/8

săn [ind. prez. 6] 42/4

sănđi 122/1, 3, 5, 7

sănđzi 122/2

sântu [ind. prez. 6] 89/12; 156/12

sămzi 122/2

săđi 122/9, 10, 12

săđf 122/8săt [pl.] 202/5, 7, 8

săhăti [pl.] 202/3

s-sătnăjăscă [conj. prez. 3] 66/10

sătnăjescu [ind. prez. 1] 65/10

sân [ind. prez. 6] 42/3; 89/3

sânđe 122/11

scač^u/k [ind. prez. 2] 9/11

scač^u/tⁱ [ind. prez. 2] 9/8

scáfă 178/8, 9, 11, 12

scáfe [pl.] 178/8, 9, 11, 12

scáfi [pl.] 178/10

scač [ind. prez. 2] 9/5

scápă [ind. prez. 2] 115/9

scat^u [ind. prez. 2] 9/2, 3, 7, 8

scat^u/č [ind. prez. 2] 9/6

scăndura [a.] 185/7

scăndără 37/1

scând^u ră 37/1

scândri [pl.] 37/1

scăpăi [aor. 1] 9/4

scúmpi [pl.] 10/4, 10

scump^u 10/1, 2, 5, 7

scúmpu 10/3, 4, 8 – 12

scunc^u/tⁱ [pl.] 10/8

scunk [pl.] 10/5

scúnki [pl.] 10/9 – 12

scunt^u [pl.] 10/3, [6] 7

scúnt^u [pl.] 10/8

sęámină [ind. prez. 3] 44/5

sęámini [pl.] 43/6

sęámne [pl.] 43/7

sęámni [pl.] 43/10

sęámne [pl.] 43/12

sęăcă [pl.] 39/12

sęámne [pl.] 43/12

sęámni [pl.] 43/9

sęără 35/11

sęără 35/9

sęăpl^u/ră 35/6

s-sęăřiră 179/5

sec^u 39/6

sęăcă 39/12

sĕĕmnă [ind. prez. 3, 6] 44/12
sĕĕră 35/12
sem 43/6, 7; 44/6, 7
sémĭni [pl.] 43/6
sémĭlu [a.] 44/1
semn [ind. prez. 1] 44/6
semn [ind. prez. 2] 44/5
semneáză [ind. prez. 3] 44/9
sémni [pl.] 43/1, 3
sem^u 43/2, 5
semn^u [ind. prez. 1] 44/5
sémnu 43/1 – 3, 8 – 12; 44/1, 8 – 10;
 177/33, 3 10; [a.] 43/6
sémnu [ind. prez. 1] 44/2, 4, 5, 11, 12
va-s-sémnu [ind. viit. 1.] 44/2
sém^u*nu* 43/4; 44/4
ser [pl.] 35/1, 4, 6 – 10
ser^l [pl.] 35/6
ser^l [pl.] 35/2, 5, 11, 12
séri [pl.] 35/3
sérur [pl.] 35/9
sepr^l [pl.] 35/6
seř [pl.] 35/10
seř [pl. m. și f.] 39/6
seu 205/7
séuu [a.] 67/3
sémĭni [pl.] 43/4
sémĭnă [ind. prez. 3, 6] 44/11

semn [ind. prez. 2] 44/11
sémnă [ind. prez. 3] 142/3
sémne [pl.] 43/8, 11
sémni [pl.] 43/6, 10
sémri [pl.] 43/2
sēnđi 122/4
sēră 35/2, 8 sēră 35/3, 10
sfrînteăli [pl.] 120/10
sfrînteăli [pl.] 120/12
sfrînteă 120/10
sfrînteă 120/10
s-siăcă [conj. prez. 3] 39/4
siăcă 39/6
siără 35/4
siără 35/7
siğúc^u 62/1
siminără [aor. 6] 44/6
siminăt [ind. prez. 5] 44/5, 11
símină [ind. prez. 6] 44/5
siminăm^u [ind. prez. 4] 44/5, 11
simiță 209/11; [sg., pl.] 78/11
simnăt [ind. prez. 5] 44/12
simnām^u [ind. prez. 4] 44/12
simnĕđă [ind. prez. 6] 44/12
simnĕđ [ind. prez. 2] 44/12
simnĕđ^u [ind. prez. 1] 44/12
simnés^u [ind. prez. 1] 44/10
simniđăt [ind. prez. 5] 44/12

sin 54/8, 11
síne [pl.] 54/11
síni [pl.] 54/10
sinĭi [pl.] 63/10
sinĭli 63/10
sinóre [pl.] 177/10
sinór^u 177/10
sin^u 54/10, 12
sin^u*ári* [pl.] 177/10
sínur 177/12
sínure [pl.] 177/11
sínuri [pl.] 177/3, 12
sínur^l [pl.] 54/12
sínuri [pl.] 177/7
sínur^u 177/3, 7, 11
síngor [pl.] 42/9
síngur 42/4; [pl.] 42/4, 6 – 9
síngură 42/10
síngur^l [pl.] 42/6
síngur^l [pl.] 42/5, 11, 12
sínguri [pl.] 42/11
sínguri [pl.] 42/2, 3; [pl. f.] 42/10
síngur^u 42/1, 2, 5, - 9, 11, 12
sínguru 42/3, 4, 10
sínguř [pl.] 42/10
sirín^u 190/9
sítă 41/2, 8, 9, 11, 12
sítă 41/10

sîta 41/1, 3 – 8, 10
sîte [pl.] 41/8, 11
sîte [pl.] 41/5
sîti [pl.] 41/1 – 4, [6] 7, 9, 10
sîturî [pl.] 41/12
sîfrîntéli [pl.] 120/2
sîfrîntéuă 120/2
sîhâtă 202/2
sîhâti 202/3
sîhăt [pl.] 202/2, 3
sîxâte 202/9, 11, 12
sîxâti 202/10
sîxăt [pl.] 202/9, 12
sîmîntă 149/5
sînór 176/2
sînóre [pl.] 177/2
sîntós 67/4
skinós 154/7
skiń [pl.] 154/7
skipitâi [aor. 1] 97/4
skipitâră [aor. 6] 98/4
skipităs [aor. 2] 97/4
skipităt [aor. 5] 98/4
skipitê [aor. 3] 97/4
skipitêm [aor. 4] 98/4
slab 14/4, 191/5
slábă 14/12
slábi [pl.] 14/2

sláb^u 14/5
sláb^b/^u 14/1, 7
slábu 14/2
slad' [pl.] 14/3, 4, 7
slad'^g [pl.] 14/2
slag' [pl.] 14/9, 10
slag'^d [pl.] 14/1, 5
slak' [pl.] 14/10, 11
slanínă 205/11
slap^b/^u 191/5
slap^b/^u 14/7, 9 10
slap^u 14/10, 11
slăbuiť^u 14/5
stábă 14/2
stábe [pl.] 14/12
stab^u 14/8, 12
stábu 14/3
stag' [pl.] 14/12
stag' [pl.] 14/10
slag'^d [pl.] 14/8
stap^b/^u 14/10
sôári 184/10
sôătă 77/11
sôâte [pl.] 77/11
sófră 63/11, 12
sófră 63/2
sófre [pl.] 63/12
sófri [pl.] 63/2, 11

sóne 202/12
sórâ 184/3
sóre 184/12
soť 76/2, 4, 8; [pl.] 76/1, 3 – 5, 7 – 12
soť^u [pl.] 76/2
soť [pl.] 76/8
soť^u 76/1, 3, 5, 7 – 12
sóri 184/1, 2, 4
sôtă 77/8
sôtă 77/10
sôte [pl.] 77/8
sôti [pl.] 77/10
spârde [ind. prez. 3] 57/5
spăn [pl.] 40/6
spănă 40/6
spân^u 40/6
spân^u 40/7
speásă 40/7
spes^u 40/7
spiță 55/2, 7, 11 12
spiță 55/10
spiță 55/3, 4, 8
spite [pl.] 55/11
spiti [pl.] 55 2 – 4, 7, 10
spiti [m.] 55/9
spituri [pl.] 55/12
spuń [ind. prez. 2] 90/9
spun [ind. prez. 1] 90/2 – 4, 7 – 12; [2]

90/5; [6] 91/2, 4, 9
 spun [ind. prez. 2] 90/1 – 3, 5, 7, 8, 10
 – 12
 spuná [ind. imperf. 3] 92/4
 spunái [ind. imperf. 2] 92/4
 spunám [ind. imperf. 1] 92/4; [4] 93/4
 sã spúnã [conj. prez. 3] 94/1
 sã spúnã [conj. prez. 3] 94/7, 9, 12
 spúne [ind. prez. 3] 86/8, 9, 11, 12
 spuněái [ind. imperf. 2] 92/10
 spuněám^u [ind. imperf. 1] 92/9
 spuněái [ind. imperf. 2] 92/7, 9
 spuněá [ind. imperf. 3] 92/7, 9
 spuněám [ind. imperf. 4] 93/9
 spuněá [ind. imperf. 3] 92/10
 spuněám [ind. imperf. 1] 92/9
 spuněám^u [ind. imperf. 1] 92/7; [4]
 93/7
 spuněám^u [ind. imperf. 4] 93/10
 spuněái [ind. imperf. 2] 92/11
 spuném [ind. prez. 4] 91/1, 2, 4, 11
 spunémr 91/8
 spuném^u [ind. prez. 4] 91/3, 5, 7, 10,
 11
 spúnem [ind. prez. 4] 91/9
 spuném^u [ind. prez. 4] 91/3, 5, 7, 12
 spunět [ind. prez. 5] 91/1 – 5, 7, 8, 10 –
 12

spunĭ [ind. prez. 2] 90/5
 spúni [ind. prez. 3] 90/1 – 4, 7, 10
 spúne [ind. prez. 3] 86/5
 spúniť [ind. prez. 5] 91/9
 spun^u [ind. prez. 1] 90/1, 3, 5; [6] 91/1,
 3, 5, 7, 8, 10 – 12
 spuně [ind. imperf. 3] 92/3, 10
 spuněĕ [ind. imperf. 3]
 spuněĕj [ind. imperf. 2] 92/12
 spuněĕm [ind. imperf. 4] 92/2, 3; [4]
 93/4
 spuněj [ind. imperf. 2] 92/3, 8, 10
 spuném [ind. imperf. 1] 92/2, 3; [4]
 93/4
 spuném^u [ind. imperf. 1] 92/10; [4]
 93/3, 10
 sã spun^u [conj. prez. 1] 94/10
 spúnu [ind. prez. 6] 91/2
 s-spúnu [conj. prez. 1] 94/2
 spábu 14/2
 sta [ind. prez. 6] 71/5; 72/5
 staj [ind. prez. 2] 71/5
 stan-carbunára 1/2
 stať [ind. prez. 5] 72/5
 stať [ind. prez. 1] 71/5
 stãfuásã 40/6
 stãm^u [ind. prez. 4] 72/5
 stãpĭťã 22/10

ári stãrt'ítã [perf. c. 3] 39/7
 stěáli [pl.] 190/5
 stěã 190/10
 stěã 190/9
 stěãle [pl.] 190/10
 stěĕuã 190/8
 stěĕle [pl.] 190/9
 stěãuo 190/190/7
 stěãuu 190/5
 stelĭ [pl.] 190/9
 stéli [pl.] 190/2 – 5, 7, 10
 stěuã 190/1
 stěle [pl.] 190/8, 11, 12
 stěli [pl.] 190/10
 stěo 190/12
 stěuã 190/2
 stĕãuã 190/4
 stĕmse [aor. 3] 65/8
 stĕnde [ind. prez. 3] 65/8
 stod [pl.] 150/3
 stog 150/9
 stoglc^u 150/8
 stog^u 150/2, 12
 stógu 150/3
 stógur [pl.] 150/8, 9
 stógurĭ 150/12
 stoĭ 150/10
 stóĭur [pl.] 150/10

stózi [pl.] 150
 strôđiri [pl.] 150/2
 stráni [pl.] 142/7
 stránile [pl. a] 57/12
 stráni'li [pl. a] 163/3, 4
 stráni'li [pl. a] 185/7
 strígă [ind. prez. 3] 151/1
 strínđi [ind. prez. 3] 57/5
 strúga 32/1
 stŭăzi [pl.] 150/10
 stučt' [pl.] 11/4
 stúhi 118/2
 stup 118/1
 stup' 11/3
 stup^u 11/1, 2, 4; 118/4
 stut' 11/2, 3
 sŭăre 184/8
 sŭăre 184/9, 11
 sŭári 184/10
 suári 184/7
 suăpi 184/5
 suot [pl.] 77/9
 suátă 77/7, 9
 suâte 77/10
 suāti [pl.] 77/7
 suátj [pl.] 77/5
 suátj 77/5
 suátă [sg., pl.] 77/10

suc^u [ind. prez. 1, 6] 124/11
 sud 133/12
 súdija 133/8
 sud^u 133/12
 sud [ind. prez. 2] 124/2, 12
 súdă [ind. prez. 3] 124/3
 súde [ind. prez. 3] 124/8, 11, 12
 sudém [ind. prez. 4] 124/2, 8
 sudém^u [ind. prez. 4] 124/7, 11, 12
 sudét [ind. prez. 5] 124/7, 11, 12
 súđi 33.. 124/1, 2, 4, 5, 7, 11
 sudŭ [ind. prez. 2] 124/8
 suf [ind. prez. 1] 60/4
 súf^urá 63/4
 sufirteáuă 120/4
 sufirtéli [pl.] 120/2, 4
 sufirtéuă 120/2
 súflă [ind. prez. 3] 60/7
 suflăm [ind. prez. 4] 60/1
 va s-suflăm [ind. viit. 4] 61/3
 súfl'i [ind. prez. 2] 60/2
 s-súflă [conj. prez. 3] 61/1/7
 súftu [ind. prez. 1] 60/10
 sufrăđă [pl.] 63/7
 sufră 63/7
 súfră 63/3, 7
 súfri [pl.] 63/3, 4, 7
 sufrințéă 120/9

sufrințéali [pl.] 120/5
 sufrințéauă 120/5
 sufrințéauă 120/3
 sufrințééle [pl.] 120/8, 11, 12
 sufrințééo 120/12
 sufrințééuă 120/8
 sufrințééuo 120/11
 sufrințéli [pl.] 120/3
 sufrințél' [pl.] 120/5
 sufrințéle [pl.] 120/3
 sufrințéli [pl.] 120/9
 sug/c^u [ind. prez. 1, 6] 124/7, 9, 12;
 [6] 124/7, 12
 sugu [ind. prez. 1, 6] 124/2
 sul 155/9
 sule 155/9
 súleă [a.] 155/9
 sum 208/7
 sumfirteáuă 120/7
 sŭóťă 77/8
 súpră 176/1
 súpră 116
 sus/zli [ind. prez. 2] 124/10
 sut'k'k'ez/s^u 57/5
 suť [ind. prez. 2] 124/11
 suťđ [ind. prez. 2] 124/7
 su^u [ind. prez. 1, 6] 124/10
 súu [ind. prez. 1] 124/10

súu [ind. prez. 6] 124/10
 suz [ind. prez. 2] 124/9, 10
 súzâ [ind. prez. 2] 124/10
 suz/dlét [ind. prez. 5] 124/2
 súze [ind. prez. 3] 124/9
 suzém^u [ind. prez. 4] 124/10
 suzét [ind. prez. 5] 124/10
 súzi [ind. prez. 3] 124/110
 súzim^u [ind. prez. 4] 124/10
 súziť [ind. prez. 5] 124/10

Ş

ş 13/1; 16/3; 107/10; 205/7
 şade [ind. prez. 3] 71/8, 11, 12
 şade [ind. prez. 3] 71/5
 şadi [ind. prez. 6] 72/5
 şaptizăť 172/10
 şadét [ind. prez. 5] 72/8
 şad^u [ind. prez. 1] 71/2, 5, 8; [6] 72/2,
 3, 8
 şăd/t [ind. prez. 2] 71/5
 şălēt^u [ind. prez. 6] 72/7
 şadém^u [ind. prez. 4] 72/2, 5
 şadét [ind. prez. 5] 72/2, 5
 şcămi [pl.] 162/2
 şcúrtu 60/10
 şed [ind. prez. 1] 71/4; [6] 72/4

şédi [ind. prez. 3] 71/1, 10
 şed^u [ind. prez. 1] 71/3, 10, 12; [6]
 72/10, 12
 şed/z [ind. prez. 2] 71/2
 şes [ind. prez. 2] 71/10
 şet^u [ind. prez. 1] 71/10, 11; [6] 72/10,
 11
 şeť [ind. prez. 2] 71/11
 şez [ind. prez. 2] 71/10
 şedém^u [ind. prez. 4] 72/1
 şedét [ind. prez. 5] 72/1
 şěălt^u [ind. prez. 1] 71/7
 ş(62/1
 ş!- 105/8, 10; 106/8 şi 15/1; 22/1; 136/1;
 205/7
 şj- 106/10
 şi 15/1; 22/1; 136/1; 205/7
 şidémr [ind. prez. 4] 72/10
 şidém^u [ind. prez. 4] 72/10
 şidét [ind. prez. 5] 72/3, 7, 10 – 12
 şórcu [a.] 185/4
 şóricu [a.] 185/3
 şpúrtin [alb.] 155/7
 şpúrtur [pl.] 60/5
 şúárcu [a.] 185/4
 şuáric^u 185/7
 şuárit [pl.] 185/7
 şufrăşest [ind. prez. 2] 63/7

şúncă 205/11
 şupúp 190/5
 şédi [ind. prez. 3] 71/2, 4, 7
 şeđ [ind. prez. 2] 71/4

ş/ş/

ş/ş/ed^u [ind. prez. 6] 72/1, 10
 ş/ş/édu [ind. prez. 1] 71/1
 ş/ş/ed [ind. prez. 2] 71/1
 ş/ş/et/d^u [ind. prez. 1] 71/9
 ş/ş/ez/s [ind. prez. 2] 71/9
 ş/ş/idémr [ind. prez. 4] 72/10
 ş/ş/idét [ind. prez. 5] 72/10
 ş/ş/óricu [a.] 185/1
 ş/ş/áricu [a.] 185/9
 ş/ş/órclu [a.] 185/1

ş

ş 81/1
 şăd [ind. prez. 2] 71/3, 8
 şădi [ind. prez. 3] 71/3
 şeđ [ind. prez. 2] 71/12
 şez [ind. prez. 2] 71/10

t

ta 28/11; 57/11; 61/7; 66/9, 10; 67/1, 8;
68/9; 82/8, 9, 12; 86/9, 12; 94/7, 9, 12;
99/9, 12; 113/8; 185/12; 188/10
taj [ind. prez. 1 – 3] 136/4; [2] 136/1;
[6] 137/4
tai' [ind. prez. 3] 136/3; [6] 137/3
tál'e [ind. prez. 6] 137/2
tai' [ind. prez. 1] 136/1
tal' [ind. prez. 1] 136/2, 8; [2] 136/2,
3, 5, 7 – 12; [6] 137/8
tál'ă [ind. prez. 3] 136/8, 11; [6]
137/11; [imper. 2] 136/11
tál'e [ind. prez. 3] 136/2, 9, 12; [6]
137/9, 12
tál'eč' [ind. prez. 6] 137/5
tál'ě [ind. prez. 3] 136/1, 5; [6] 137/1
tál'i [ind. prez. 3] 136/7, 10; [6] 137/7,
10
tál' [ind. prez. 1] 136/1, 8, 9, 11
tál'u' [ind. prez. 1] 136/12
tál' [ind. prez. 1] 136/1
tal' [ind. prez. 1] 136/1, 3, 4, 10
tátă 174/1

tát-to 174/9
tavulíni [pl.] 37/2, 3
tavulínă 37/2, 3
tavulíni [pl.] 37/2, 3
tav'ulínă 37/4
tav'ulíne 31/1
tav'ulíni [pl.] 37/4
tă 39/4
tăfós' 40/7
tăfós' [pl.] 40/5
tál'a [ind. imperf. 3] 138/8, 9, [6]
139/8, 9
tál'aj [ind. imperf. 2] 138/8, 9
tál'am [ind. imperf. 1] 138/9; [4]
139/8, 9
tál'am [ind. imperf. 1] 1138/8
tál'at [ind. prez. 5] 137/8, 9; [imperf.
5] 139/8, 9
tál'am [ind. prez. 4] 137/8
tál'em [ind. prez. 4] 137/9
tál'a [ind. imperf. 3] 138/7, 11; [6]
139/7, 11
tál'aj [aor. 1] 138/5; [imperf. 2] 138/5,
7, 10, 11
tál'am [ind. imperf. 1] 138/5, 7, 11
tál'am' [ind. imperf. 4] 139/7, 10, 11
tál'ás [aor. 2] 138/5

tál'at' [ind. imperf. 5] 139/7
tál'at [ind. prez. 5] 137/7, 10, 11;
[imperf. 5] 139/10, 11
tál'a [ind. imperf. 3] 138/10
tál'am [ind. prez. 4] 137/11
tál'em' [ind. prez. 4] 137/7, 10
tál'ě [aor. 3] 138/5
târdălău 53/2
te 26/1; 105/12; 128/1, 10; 155/2
ti 95/3; 97/3; 128/7; 149/2; 178/2;
182/10; 188/10; 193/10
tiblic' 134/3
tiblicu [a.] 134/3
til'a [ind. imperf. 3] 138/3; [6] 139/3
til'am [ind. imperf. 1] 1138/3
til'am' [ind. imperf. 4] 139/3
til'at [ind. imperf. 5] 139/3
tínăr 172/3
tínără 172/3
tínări [pl.] 172/3
tíne 19/12; 27/1, 7, 10; 44/5; 67/10,
12; 125/8
tíni 26/1; 27/1, 7, 10; 44/5; 67/10;
71/5; 128/1; 172/3; 186/1, 5; 191/5
tíniri [pl.] 172/3
tinit'él' 205/7
tirána 1/1

tirpálā 124/3
 tîjā [ind. imperf. 3] 138/1, 4; [6]
 139/1, 4
 tîjāj [ind. imperf. 2] 138/1, 4
 tîjām [ind. imperf. 4] 139/1, 4
 tîjām^u [ind. imperf. 1] 138/11
 tîjāt [ind. prez. 5] 137/1, 4; [imperf.
 5] 139/1, 4
 tîjem [ind. prez. 4] 136/4
 tîjem [ind. imperf. 4] 139/4
 tîjóm^u [ind. prez. 4] 137/1
 tîlā [ind. imperf. 3] 138/2, 12; [6]
 139/2, 10
 tîlām [ind. imperf. 1] 138/2; [4]
 139/2, 10
 tîlām^u [ind. imperf. 1] 138/10, 12;
 [6] 139/12
 tîlārā [aor. 6] 139/5
 tîlāt [ind. imperf. 5] 139/2
 am tîlātā [perf. c. 1] 135/2
 tîlāt^u [aor. 5] 139/5
 tîlāt [ind. prez. 5] 137/2, 3, 5, 10, 12;
 [imperf. 5.] 139/10, 12
 tîlēm [ind. prez. 4] 62/2; 137/2
 tîlēm^u [ind. prez. 4] 137/5, 10, 12;
 [aor. 4] 139/5
 tîlēm^u [ind. prez. 4] 137/3

tírnova 111/1
 to 50/1; 125/1
 tópe [pl.] 153/1
 top^u 153/1
 tóra 62/2; 134/2; 142/3
 tr- 117/5
 trádi [ind. prez. 3] 124/3
 trap 39/6, 10
 trapézâ 37/3
 trapézi [pl.] 37/3
 trap^u 39/7, 10, 12
 trápu [a.] 39/4
 trápur [pl.] 39/10
 trázi [ind. prez. 3] 188/10
 tréj 153/12
 tricút^u 172/10
 tricút [pl.] 172/10
 tríjirā [ind. prez. 3] 179/5
 trom^u 14/10
 troń [pl.] 14/10
 tu 4/3; 35/9; 40/7; 130/9; 152/11; 155/
 7; 176/1; 179/11; 202/12; 205/7
 tufǫásā 40/11
 tufǫásā 40/12
 tufǫáse [pl.] 40/11, 12

tufós 40/9
 tufós^u 40/2, 7
 tufós [pl.] 40/9
 tufǫásā 40/9
 tufǫásā 40/7
 tufǫási [pl.] 40/9
 tufǫós^u 40/12
 tufǫós [pl.] 40/12
 tukítā 205/12
 tutíputa [a.] 208/7
 tutǫlím^u [ind. prez. 4] 205/7
 tǫfós 40/2
 tǫnicā [aor. 3] 53/3

t', t'č/

t'ag 149/4
 t'ápte [pl.] 4/8
 t'áptine [sg., pl.] 3/8
 t'áptín [pl.] 3/8
 t'ej [pl.] 2/7
 t'eł' [pl.] 2/7, 10
 t'eł' [pl.] 2/1, 6
 t'éle 2/2
 t'éli 2/1, 77; [pl.] 2/2, 3
 t'éptín [pl.] 3/7
 t'éptín [pl.] 3/6

t'épt^u [sg. t.] 4/7
 t'éptu 4/1, 8
 t'épti [pl.] 3/1; 4/1
 t'éptî [p. t.]
 t'er [ind. prez. 1, 2] 6/4, 7, 8; [6] 7/4
 t'eră 55/8, 56/2, 8
 t'eră 56/2
 t'ere 56/8
 t'erém [ind. prez. 4] 7/4
 t'erét [ind. prez. 5] 7/4
 t'eri [pl.] 56/2, 3
 t'eri [ind. prez. 3] 6/10
 t'er^u [ind. prez. 1] 6/7, 8, 10; [6] 7/7,
 8, 10
 n-ar t'erútă [perf. c. 3] 6/2
 t'er [ind. prez. 2] 6/10
 t'eră 56/3
 t'éli 2/3
 t'éptine 3/8
 t'ére [ind. prez. 3] 6/8
 t'eri [ind. prez. 3] 6/4, 7
 t'icută 20/18
 t'ipătă 127/4
 t'irém [ind. prez. 4] 7/10
 t'irém [ind. prez. 4] 7/8
 t'irét [ind. prez. 5] 7/7, 8, 10
 t'irpălă 127/3

t'ir^u [ind. prez. 1] 6/1
 t'irú [aor. 3] 6/1
 t'irúm [ind. prez. 4] 7/7
 t'or^u 13/2
 t'îléli [sg., pl.] 2/4
 t'îléli 2/6
 t'îléptin 3/4, 6
 t'îléptini 33/3; [pl.] 3/4
 t'îléptu 4/3
 t'îlor [pl.] 13/4
 t'îlor^u 13/4
 t'îlorplî [pl.] 13/6
 t'îlorplî^u 13/6
 t'îléle 2/8
 t'îléle [pl.] 2/8
 t'îlétră 162/2
 t'îlétri [pl.] 162/2

oámena 15/5
 oémin^u 32/12; 33/12; 192/12
 oemn 48/3
 oémin [pl.] 48/12
 oéémin^u 48/12
 oémăă [pl.] 33/2
 oémăă 33/2
 oémin [pl.] 33/12; 192/12

oémnă 33/1

t

t- 105/8, 10
 ta 23/1
 tăn [ind. prez. 1] 159/2, 7–10, 12; [3]
 159/9
 s-tănă [conj. prez. 3] 160/8, 10–12
 tăn^u [ind. prez. 1] 159/10, 11; [6]
 159/12
 tătă 54/2; [sg., pl.] 54/7, 11
 tătă 124/3
 tăti [pl.] 54/2
 tătă 54/3; 124/3
 tăti [pl.] 54/3
 tătă 54/3, 12
 tătă [sg., pl.] 54/10
 tăturî [pl.] 54/12
 te 57/5
 țeára [a.] 119/1; 119/1
 țeára 119/9
 țeára 118/4, 5, 9; 119/1, 4, 5
 țer [pl.] 119/4, 7, 8
 țerl [pl.] 119/1, 5, 10–12
 țeri [pl.] 119/2, 3

téru [a.] 190/5
 țin [ind. prez. 1] [ind. prez. 1] 159/4
 țină 18/2, 3, 8, 11, 12; 119/8/11, 12
 țină 118/10, 119/2, 3, 10
 țin [pl.] 54/4
 țin [pl.] 54/4
 țin 54/4
 ți 41/9; 119/2; 155/3
 țină 118/7; 119/7
 ținăre [pl.] 208/8
 ținăre 208/8
 ținăre 121/10, 11
 ținări 121/10
 țină 121/8 – 12
 țină [pl.] 121/10
 țină 121/1, 3 – 5, 7, 10
 țină 121/2
 ține [pl.] 121/8, 9, 11, 12
 țin [pl.] 121/2
 țin [pl.] 121/2, 4, 10
 ținur [pl.] 121/5
 țin [pl.] 121/7, 12
 țin 41/9
 ține [pl.] 41/3
 țin [pl.] 41/1, 2
 țin [a.] 41/9
 țin 112/2
 țin 41/1, 2, 10

țin 41/3
 țin [pl.] 41/10
 țin [ind. prez. 4] 159/3
 țin [ind. prez. 4] 159/5
 țin 155/8
 țin 155/5
 țin [ind. prez. 6] 159/11
 țin 54/8 – 10
 țin 54/1
 țin 54/5
 țin [pl.] 54/8, 9
 țin [pl.] 54/1, 10
 țin [pl.] 54/5

U

u 50/10; 51/10; 54/10; 65/2, 5, 7; 66/10,
 11; 163/11; 164/11, 12
 u 63/7; 164/7
 u 62; 116/5
 u 116/3
 u 116/11
 u 116/10
 u [pl.] 162/10
 u [pl.] 114/3, 9
 u [pl.] 115/10
 u 116/9
 u [a.] 44/3

u 116/8
 u 162, 7
 u [pl.] 114/7, 8, 10, 11
 u 13/7
 u [pl.] 115/8, 11
 u [pl.] 115/3, 7, 9, 10; 185/5
 u 115/5
 u [pl.] 116/9
 u 179/8, 10
 u [pl.] 179/10
 u 179/10
 u 66/9; 133/9
 u 60/10; 61/10; 65/11
 u 117/2
 u 190/5
 u 24/1; 25/1; 27/1, 3 – 5; 44/1, 8; 47/1;
 114/2; 133/8
 u 62; 32/2; 140/12; 149/11
 u 59/4; 78/10
 u 127/3
 u 27/3
 u [pl.] 27/3
 u 27/3
 u [ind. prez. 5] 96/5
 u [ind. prez. 4] 96/5
 u [ind. prez. 1] 95/11
 u [ind. imperf. 3] 97/11; [6]
 98/11

uŋgl'itái [ind. imperf. 2] 97/1
 uŋgl'itám^u [ind. imperf. 1] 97/11; [4] 98/11
 uŋgl'itát [ind. prez. 5] 96/11; [imperf. 5] 98/11
 uŋgl'itā [ind. prez 3] 95/11 [6] 96/11
 s-uŋl'itā [conj. prez. 3] 99/12
 uŋgl'itām^u [ind. prez. 4] 96/11
 uŋgl'itā [ind. prez 3] 95/10; [6] 96/5
 uŋgl'itā [ind. prez 3] 95/5
 uŋgl'it [ind. prez. 2]
 uŋgrāš [ind. prez. 1, 2] 67/5, 7
 uŋgrāšā [ind. prez 3] 67/7
 s-uŋgrāšā [ind. prez 3] 67/8
 vřeā s-uŋgrāšā [ind. viit. 3] 68/5
 uŋgrāš^u [ind. prez. 1] 67/7
 uŋgrāšādā [ind. prez. 6] 67/11
 uŋgrāšām^u [ind. prez. 4] 67/7
 uŋgrāšāt [ind. prez. 5] 67/7
 uŋgrāšādā [ind. prez. 6] 67/7
 uŋgrós^u [ind. prez. 1] 67/1
 uŋgrušād^u [ind. prez. 5] 67/2
 uŋgrušāt [ind. prez. 5] 67/5, 10
 uŋgrušām [ind. prez. 4] 67/2
 uŋgrušédā [ind. prez. 6] 67/2
 uócl'i [pl.] 117/10
 uóxtu 162/10
 uóili [pl. a.] 116/7

uom 114/10
 uómi [pl.] 114/4
 uómiñ [pl.] 114/10
 uom^u 114/3, 8
 uorb^u 13/7
 uord' [pl.] 13/7
 uóji 116/10
 uósi [pl.] 115/2, 10
 uoi [pl.] 116/1, 5, 7, 8, 10, 11
 uos^u 115/8, 10
 uósu 115/7
 urđālā 50/11
 urđāre 50/5
 urđāi [aor. 1] 51/7
 urđām^u [ind. prez. 4] 50/2, 3, 7
 am urđātā [perf. c. 1] 51/11, 12
 am urđītā [perf. c. 1] 51/8
 am urđit^u [perf. c. 1] 51/5
 urécl'e 148/5
 urécl' [pl.] 148/5, 7
 urécl'i [pl.] 148/11, 12; [sg., pl.] 148/10
 urécl'i [pl.] 148/8
 urék [pl.] 148/1
 urékji 148/1
 urét' [pl.] 148/4
 urécl'ā 148/8
 urécl'e 148/5, 11, 12

urécl'ě [sg., pl.] 148/9
 urécl'i [sg., pl.] 148/3
 urét'e 148/4
 uríz^u 209/12
 urút 38/3
 úrsa [a.] 34/9
 ursé [imper. 2] 178/3
 urzīj [aor. 1] 51/10
 urzīm [ind. prez. 4] 50/9, 10
 am urzītā [perf. c. 1] 51/9, 10
 usāndā 205/7
 usāđā 205/12
 usāndā 205/5
 uscāt 14/7
 uscātā 39/8
 uscātā 39/1, 5, 9, 10; 41/5
 uscātā 39/2
 uscāte [pl.] 39/8
 uscāt^u 14/7; 39/7, 10
 uscāt [pl.] 14/7
 s-uscā [aor. 3] 6/9
 s-uskē [aor. 3] 39/4
 ustūra [a.] 50/10
 ustūrā 50/8, 12
 ustūrā 50/10
 ustūrī [pl.] 50/12
 ustūr [pl.] 50/10

uș [pl.] 69/4, 8

ușa [a.] 69/12; 163/1 – 4, 9

ușă 69/2, 7, 8; [sg., pl.] 69/11

ușâ 69/3

ușâ 69/1, 4, 5

ușe [sg., pl.] 69/12

uși [sg., pl.] 69/10; [pl.] 69/2, 3, 7

uși [pl.] 69/1

uși [pl.] 69/4, 5, 8

ușur [pl.] 69/10

ușuș/a [a.] 69/3

ușuși [sg., pl.] 69/10

uș [pl.] 69/99

ușe 69/9

uzmičt'ár [pl.] 206/8

uzmičt'ár^u 206/8

uzmičt'ápi [pl.] 206/5

uzmičt'áp^u 206/5

ü

üzmet'ár 206/2

üzmet'áril [pl., a] 206/2

üzmet'ár [pl.] 206/7

üzmit'ár^u 206/7

üzmit'ári [pl.] 206/3

üzmit'ár^u 206/3

V

v 106/8, 12; 129/1, 7, 10

va 96/3; 98/3

váca [a.] 69; 208/4

vále 39/8, 11, 12

váli 39/2 – 6, 9, 10

váli 39/1

am vādútā [perf. c. 1] 27/1

vál'tur [pl.] 39/8

vál'turⁱ [pl.] 39/11, 12

vânđi [pl.] 55/3

vâdê [ind. imperf. 3] 102/2

vâdêm [ind. imperf. 4] 1003/2

vâdêt [ind. imperf. 5] 103/2

vêárdi 46/5

vêárdâ 212/3

vêárdi [pl.] 212/3

vêárgâ 193/9

vêárt'dî 212/1

vêásti [pl.] 21/5

vêáde [ind. prez. 3] 100/5

ved [ind. prez. 1] 27/1, 3; 100/2, 4, 8,
[6] 101/4

z yed [conj. prez. 1] 104/4, 8

vedeá [ind. imperf. 3] 102/9; [6] 103/9

vedeái [ind. imperf. 2] 102/9

vedeám [ind. imperf. 1] 102/9; [4]
103/9

vedém [ind. prez. 4] 101/9

vedét [ind. prez. 5] 101/9

védi 100/7, 10

ved^u [ind. prez. 1] 100/1, 3, 10, 12; [6]
101/1, 5, 12

s-ved^u [conj. prez. 1] 27/6

z yed^u [conj. prez. 1] 104/1, 5, 7, 8, 10

védu [ind. prez. 6] 101/2, 3, 10

vedt^u [ind. prez. 1] 100/5

veđ [ind. prez. 2] 100/1 – 4, 12

veđtⁱ [ind. prez. 2] 100/5

vérđâ [pl.] 193/11

vérđi [pl.] 46/8; 193/8

vérđu 212/11, 12

verzá [pl.] 193/10

vérzu 212/9, 10

verz'di [pl.] 193/10

vepđ [sg., pl.] 212/5

ves [ind. prez. 2] 100/10

vet^u [ind. prez. 1] 100/7, 9 – 11; [6]
101/7, 9 – 11

s-vet^u [conj. prez. 1] 104/9, 10

veť [ind. prez. 2] 100/7, 11

vez [ind. prez. 2] 100/9, 10

vēed^u [ind. prez. 1] 100/8; [6] 101/8

vĕcĕ [ind. prez. 2] 100/8
 zyĕĕdā [conj. prez. 3] 104/12
 vĕĕde [ind. prez. 3] 100/8, 11, 12
 vĕĕrgā 193/10
 zyĕdā [conj. prez. 3] 104/11
 vĕde [ind. prez. 3] 100/8
 vĕdĭ [ind. prez. 3] 100/1, 2, 9
 vĕdi 100/3, 4
 vĕrde 46/8
 vĕrgā 193/8, 11
 vĕrzā 212/2
 viĕ 32/1; 33/1, 2; [m., f.] 33/1
 viĕce [pl.] 33/2
 viĕi [pl.] 32/2
 viĕ^u 32/7
 viĕi 32/2; 33/2
 vidā [ind. imperf. 3] 102/4; [6] 103/4
 vidāi [ind. imperf. 2] 102/4
 vidām [ind. imperf. 1] 102/4, [4] 103/4
 vidāt [ind. imperf. 5] 103/4
 vidĕā [ind. imperf. 3, 6] 103/5
 vidĕām^u [ind. imperf. 1] 102/10; [4]
 103/5, 10
 vidĕāt^u [ind. imperf. 5] 103/5
 vidĕāt [ind. imperf. 5] 103/10
 vidĕā [ind. imperf. 3] 102/10; [6]
 103/10

vidĕā [ind. imperf. 3] 102/7; [6] 103/7
 vidĕā [ind. imperf. 3] 102/5
 vidĕāi [ind. imperf. 2] 102/1, 5
 vidĕām [ind. imperf. 1] 102/1
 vidĕām^u [ind. imperf. 1] 102/5, 7
 vidĕāi [ind. imperf. 2] 102/5, 10
 vidĕām^u [ind. imperf. 1] 102/5, 7
 vidĕām^u [ind. imperf. 4] 103/7
 [ind. imperf. 4] 103/5, 10
 vidĕāt [ind. imperf. 5] 103/3
 vidĕāt^u [ind. imperf. 5] 103/7
 vidĕĕ [ind. imperf. 3] 102/3, 8, 11, 12;
 [6] 103/3, 8, 11, 12
 vidĕĕi [ind. imperf. 2] 102/3, 8, 11, 12
 vidĕĕm^r [ind. imperf. 1] 102/8; [4]
 103/8
 vidĕ^u m^u [ind. prez. 4]
 vidĕĕm^u [ind. imperf. 1] 102/3, 11, 12;
 vidĕĕĕt [ind. prez. 5] 101/12
 vidĕĕt [ind. imperf. 5] 103/8, 11, 12
 vidĕāt [ind. imperf. 5] 103/9
 videm [ind. prez. 4] 101/4, 8, 10
 vidēt [ind. prez. 5] 101/1, 3 – 5, 7, 8,
 10, 11
 vidĕ [ind. imperf. 3] 102/7, 8; [6]
 103/1, 10
 vidĕi [ind. imperf. 2] 102/8

vidēm [ind. imperf. 1] 102/10; [4]
 103/10
 vidēm^u [ind. imperf. 4] 103/1, 10
 vidēt [ind. imperf. 5] 103/1, 10
 vĕĕrgā 193/10
 vĕĕ [ind. imperf. 6] 103/2
 vĕĕi [ind. imperf. 2] 102/2
 vĕĕm [ind. imperf. 1] 102/2
 vĕĕm [ind. prez. 4] 101/2
 vĕĕt [ind. prez. 5] 101/2
 vĕĕm [ind. prez. 4] 126/1
 vĕĕt [ind. prez. 5] 101/2
 vĕĕ [aor. 3] 13/4; 27/4, 6
 vĕĕi [aor. 1] 27/1, 3 – 5
 vĕĕs [aor. 2] 27/1
 am vĕĕt [perf. c. 1] 114/2
 vĕĕ^u [ind. prez. 1] 57/3
 va s-o vĕĕ^u [ind. viit. 1] 57/3
 vĕĕt [pl.] 172/8
 vĕĕt^u 172/8
 vo 106/10
 voj 27/7, 10; 44/5, 12; 67/5, 11, 12;
 72/5; 96/10; 97/10; 129/1; 187/1
 vrag 179/4
 vrag^u 179/8
 vrāgu [a.] 179/4
 vrāgur [pl.] 179/8
 vrāxnisit^u 79/11

vrăxnisîţ [pl.] 79/11
 s-vrej [conj. prez. 1] 147/1
 vûlă 201/11
 vûlă 201/2
 vûlă 201/5, 10
 vûle [pl.] 201/11, 12
 vûli [pl.] 201/1, 2, 5, 7, 10
 vuluşătă 201/5
 am vuluşătă [perf. c. 1] 201/5
 vûluşă 201/5
 vûţă 201/1, 3, 4, 7, 8
 vuţă 201/3
 vûte [pl.] 201/9
 vurgăreşti 37/10
 vûrgări [pl.] 73/t
 vuřătă 201/4
 vuřăţ [pl.] 201/4

y

yáspi 11/6, 7
 yéspi 11/6
 yeştî [pl.] 11/6
 yest' [pl.] 11/6
 yímna [a.] 141/3
 yímănă 140/2
 yímănă 140/3
 yímni [pl.] 140/2, 3

yin 30/1, 4; 142/4
 yín [pl.] 29/6, 8
 yína [a.] 29/4
 yínę [pl.] 29/5
 yínę 29/1
 yíni [pl.] 29/7
 yíni 29/6; [sg., pl.] 29/3, 4
 yin^u 30/3, 5 – 8, 11
 yínur [pl.] 30/6, 8
 yínură [pl.] 30/6
 yínurî [pl.] 30/5
 yínuri [pl.] 30/6, 7
 yis 27/1
 yísi [pl.] 27/1
 yis^u 27/5
 yítă 31/11
 yítă 31/6
 yíte [pl.] 31/11
 yíti [pl.] 31/3, 4, 6
 yiţale [pl.] 33/8, 11
 yiţáli [pl.] 33/3, 5, 7
 yiţăuă 33/8
 yiţăuă 33/3, 5, 7
 yiţăuo 33/7
 yiţăuo 33/11
 yiţăj [pl.] 32/7
 yiţăjî' [pl.] 32/1
 yiţăl 32/5, 11

yiţăl^u 32/7
 yiţăl' [pl.] 32/2, 5, 8, 11
 yiţăt^u 32/7
 yiţăt^u 32/3
 yiţól 32/1

Z

zámă 49/9, 10; 211/9
 zámă 49/10; 211/10
 zásca' [pl.] 181/8
 záscaţu 181/8
 zăc^u [ind. prez. 6] 131/10
 zănúcľă [pl.] 151/8
 zănúcľě [pl.] 151/9
 zănúcľu 151/6, 9
 zănúcľi [pl.] 151/10
 zănúcľü 151/10
 zjǵdăcl'id [ind. prez. 1] 164/2
 zdăřăptă 163/1
 zdăřă [imper. 2] 69/3; 163/3; 164/3
 zdăřoa [imper. 2] 163/1; 164/1
 mi zdăpój [ind. prez. 1] 165/1
 ma mi zdăpój [ind. prez. 1] 165/1
 mi zdăpujăj [ind. imperf. 1] 165/1
 zd'élj [pl.] 134/4
 zd'eť 134/4

zd'ézâ 134/3
zd'édâ 134/3
zdifăptâ 69/3
mi zdipó!l' [ind. prez. 1] 165/2
mi zdizvéscu [ind. prez. 1] 165/3
va s-mi zdizvéscu [ind. viit. 1] 165/3
zəánă 127/8; 157/9; 162/9
zəănâ 40/9
zémrăn [alb.] 155/7
zênâ 127/10

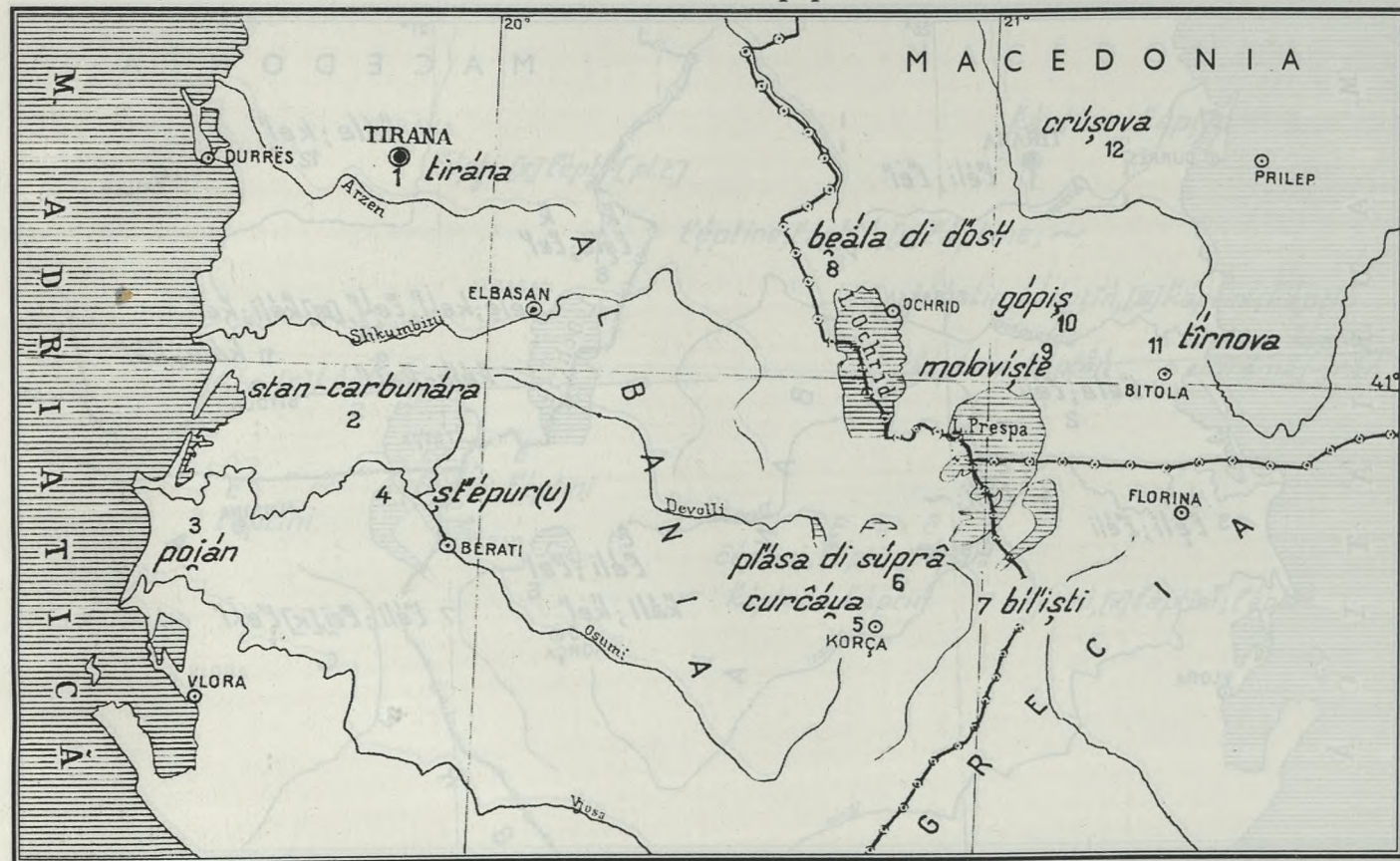
zêne [pl.] 127/9
zêni [pl.] 127/10
zgîrmă [ind. prez 3] 185/12
sâ zgîrmă [conj. prez. 3] 185/12
zgjedhë [alb.] 134/7
să zgrămă [ind. prez 3] 185/10
zgără [ind. prez 3] 15/9, 12
zgédâ 134/7
zgeṭ [pl.] 134/7
zgărâ [ind. prez 3] 15/10

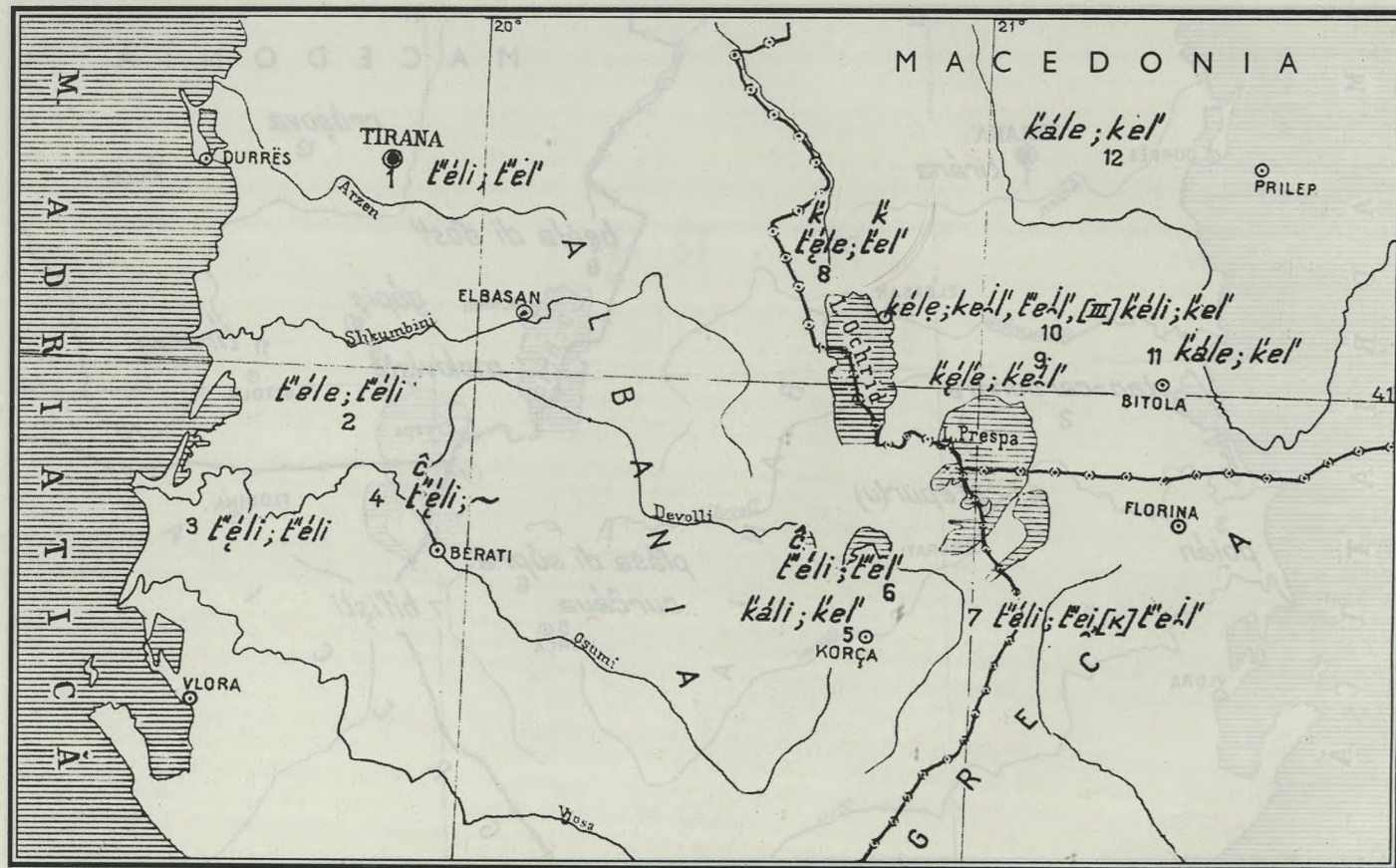
zg'd'jélă 134/
zmăne 143/5
zméni 143/2, 3, 7
zménj 143/1
zmêne 143/8, 9, 11, 12
zméni 143/4, 10
zînúcl'i [pl.] 151/2
zînúcl'u 151/2
zuyrâmă 3/11
zuyrăn [pl.] 3/11

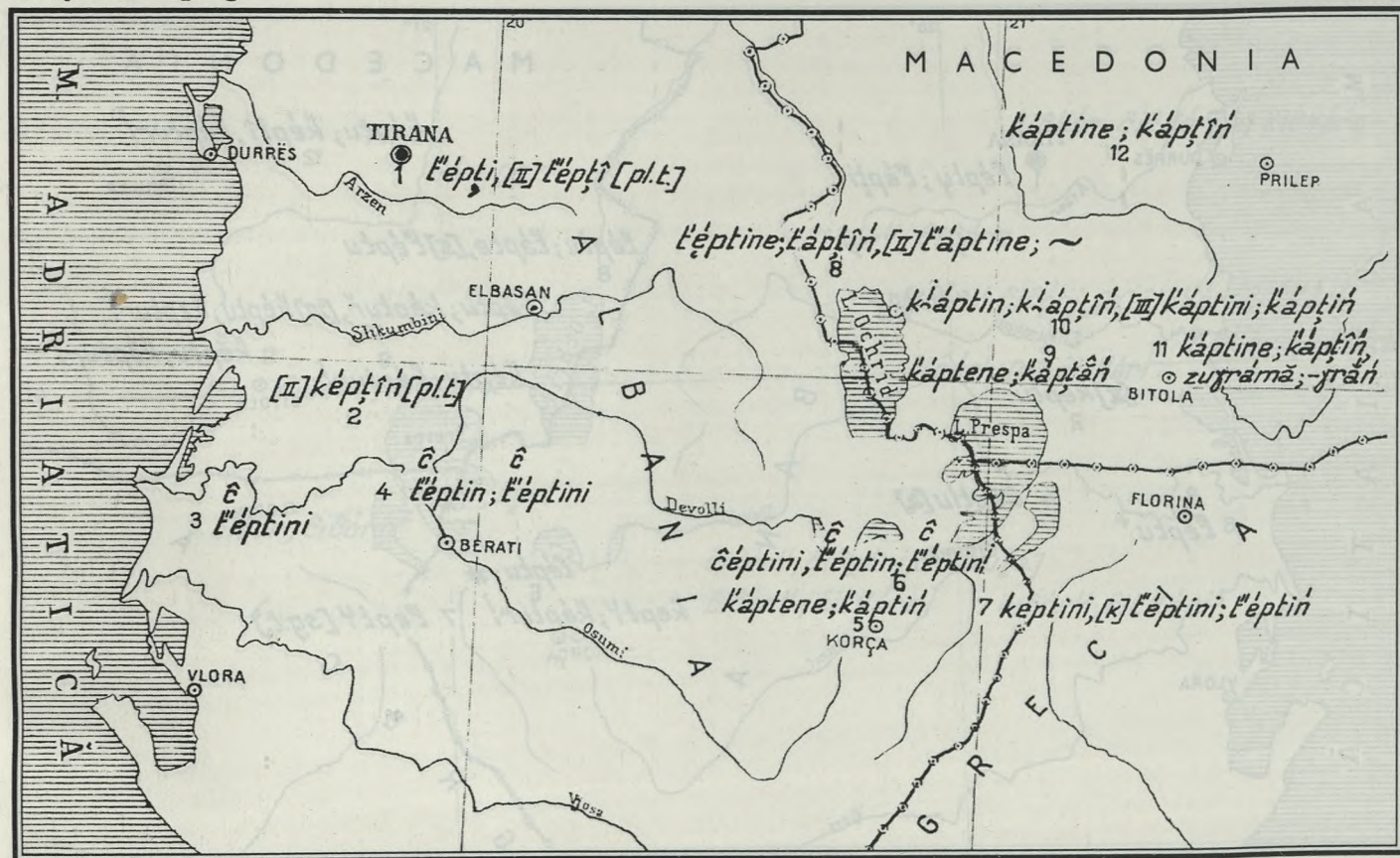
H Ǟ R Ț I

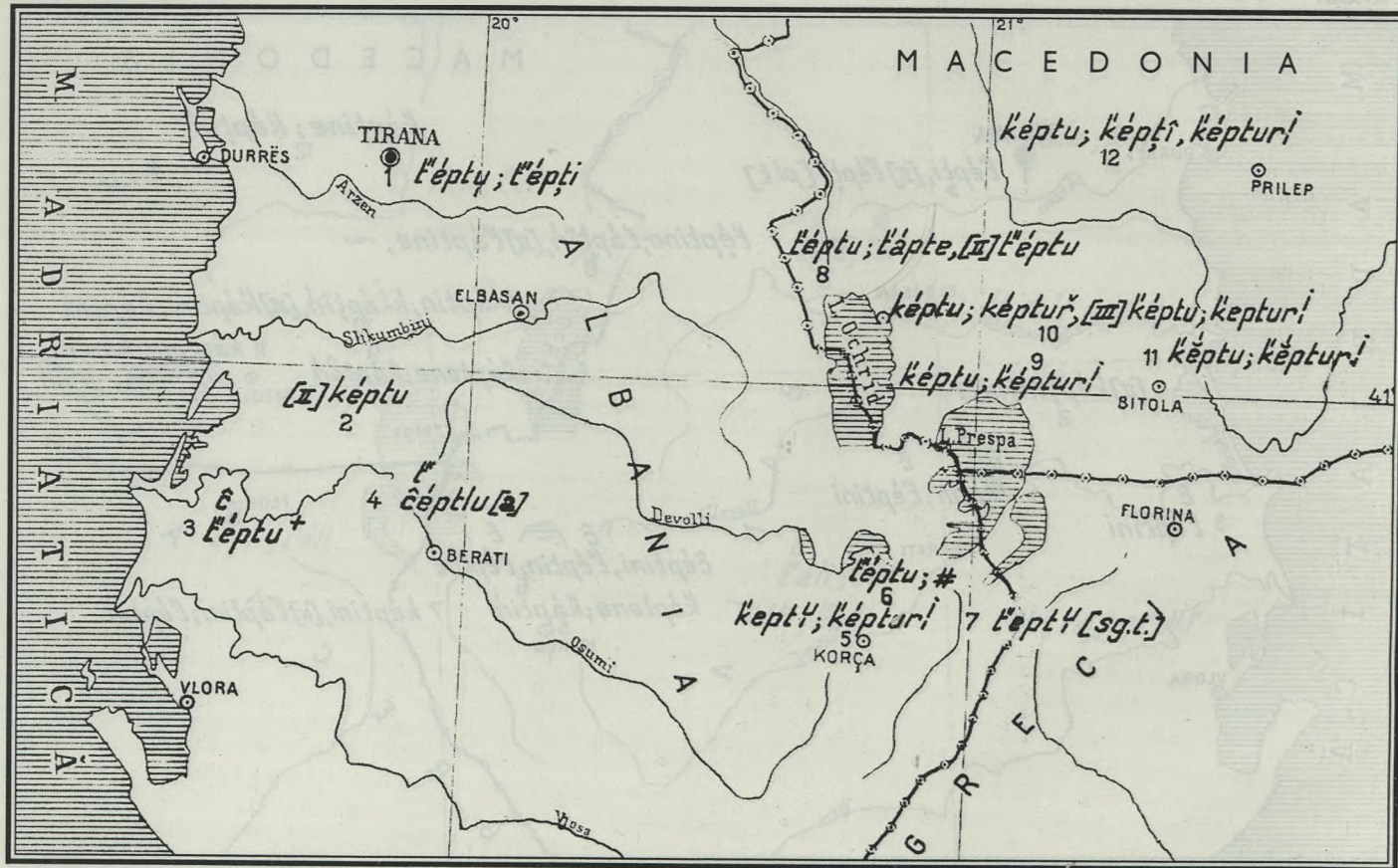

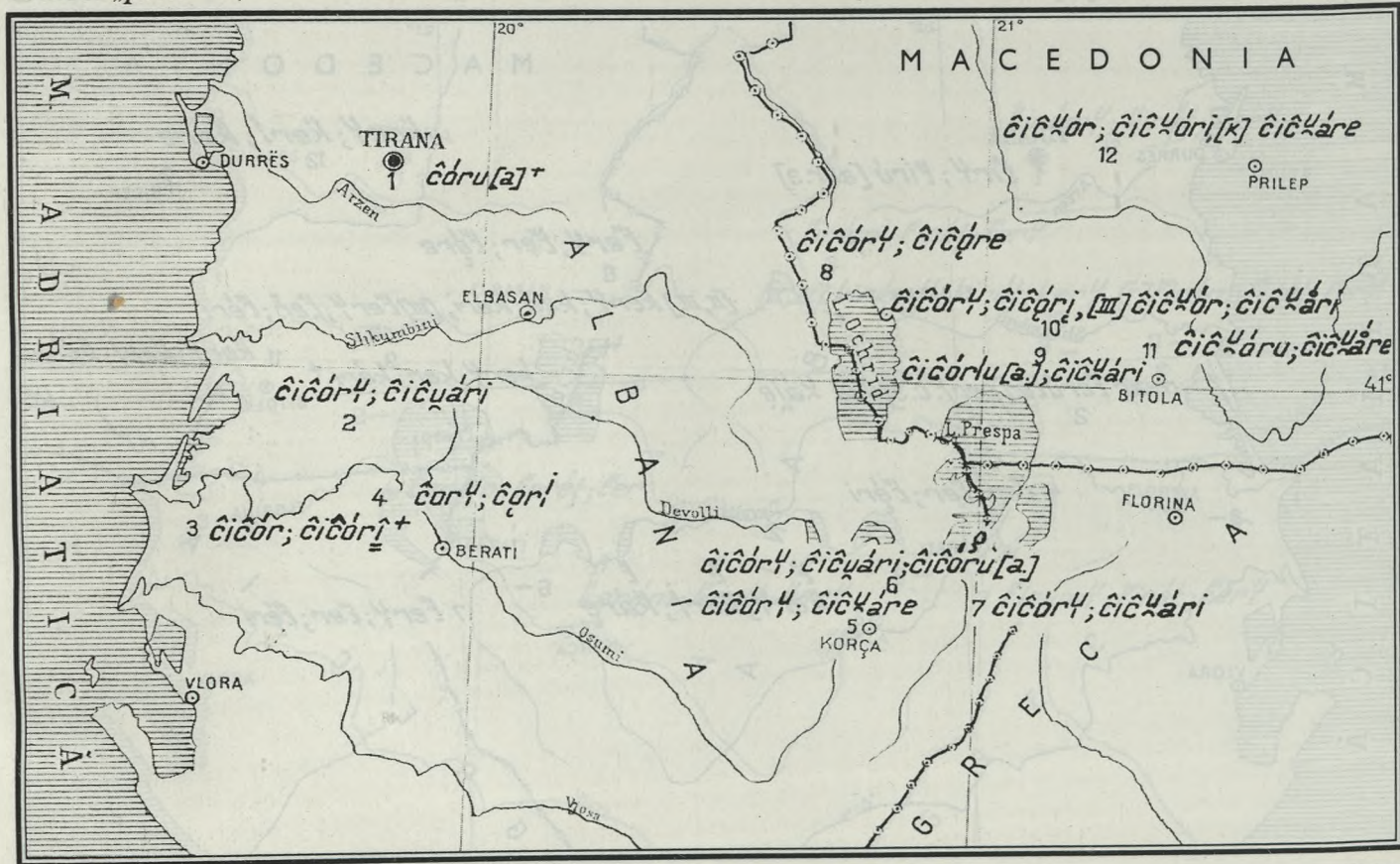
Н Я Т І

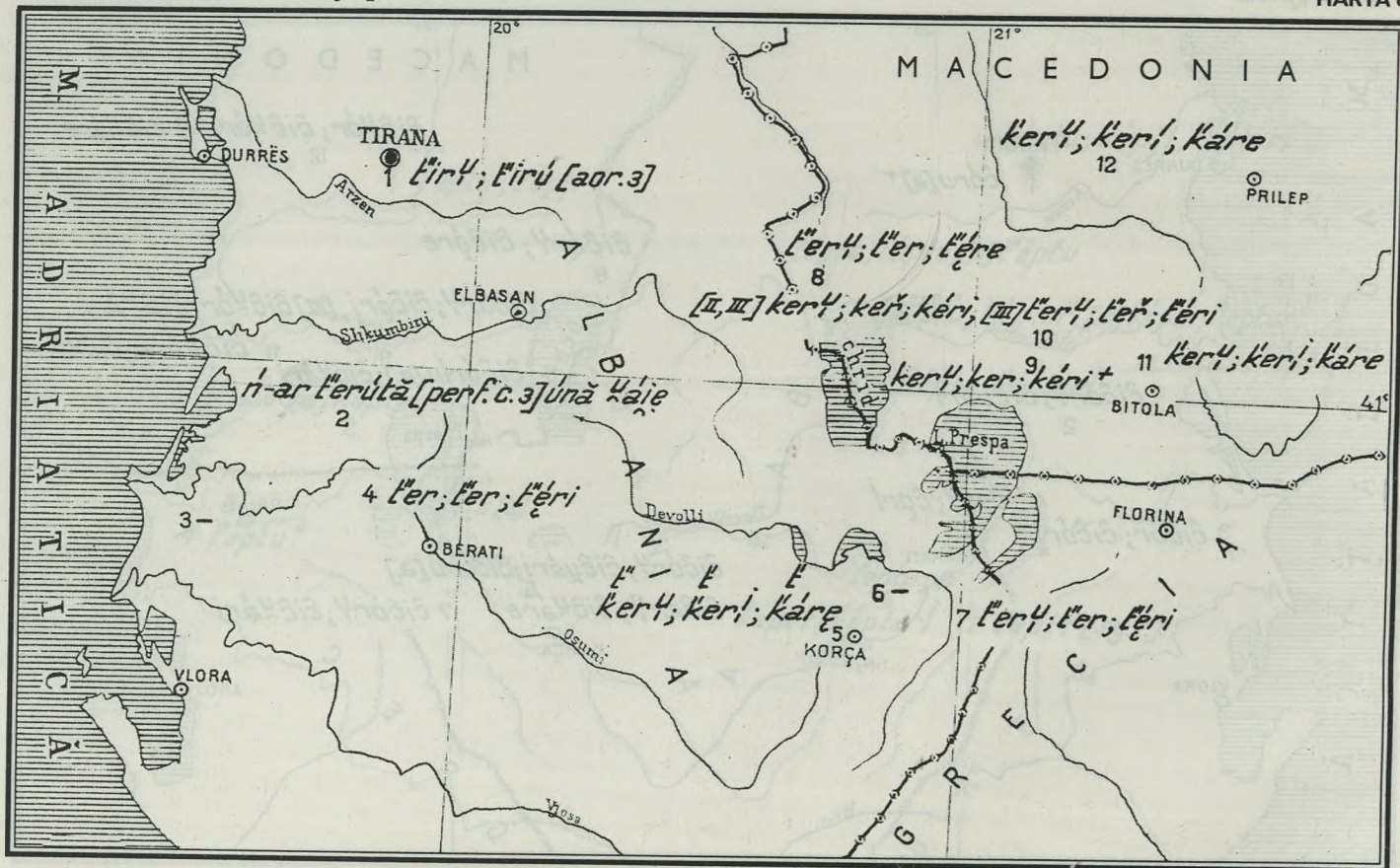

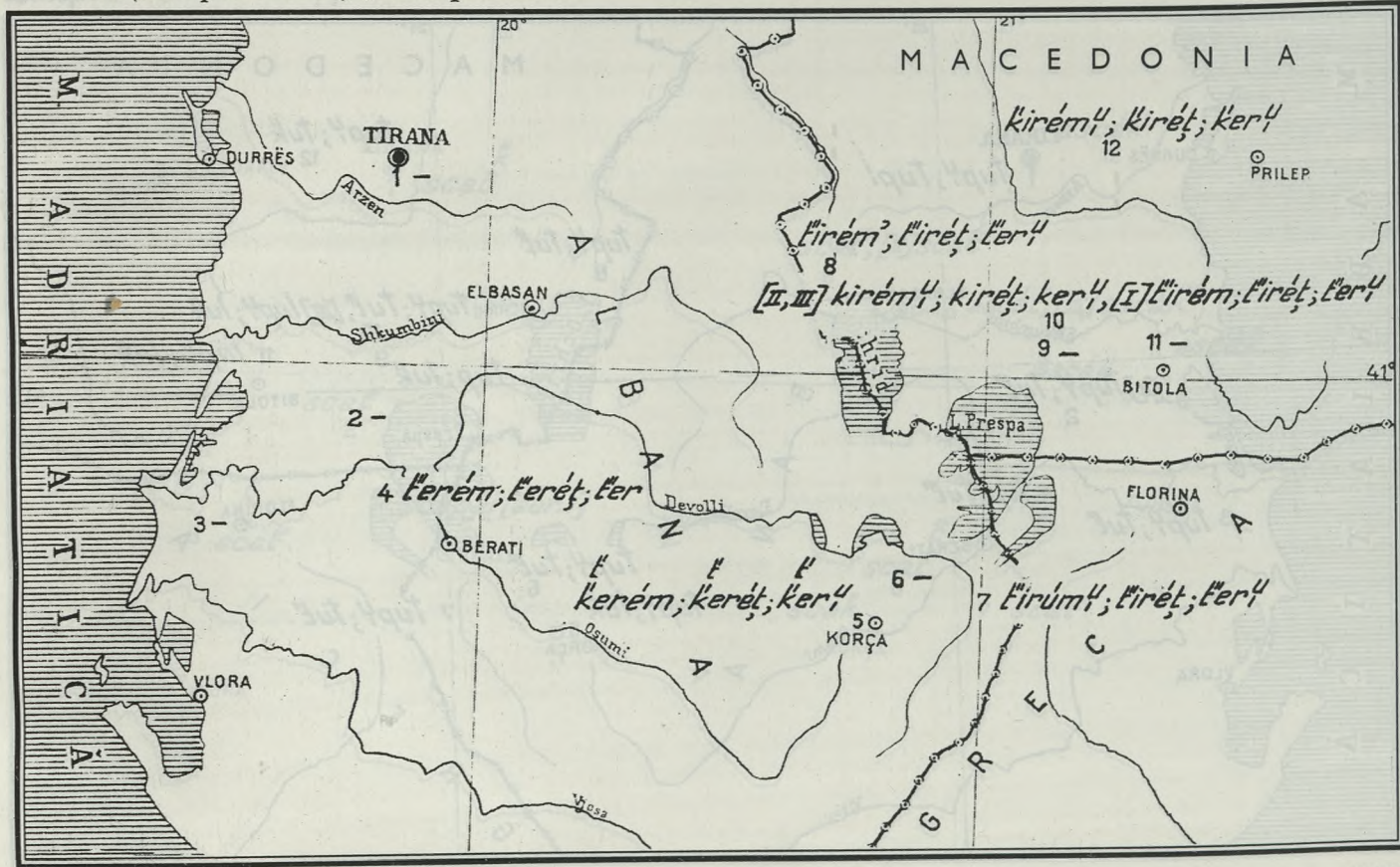

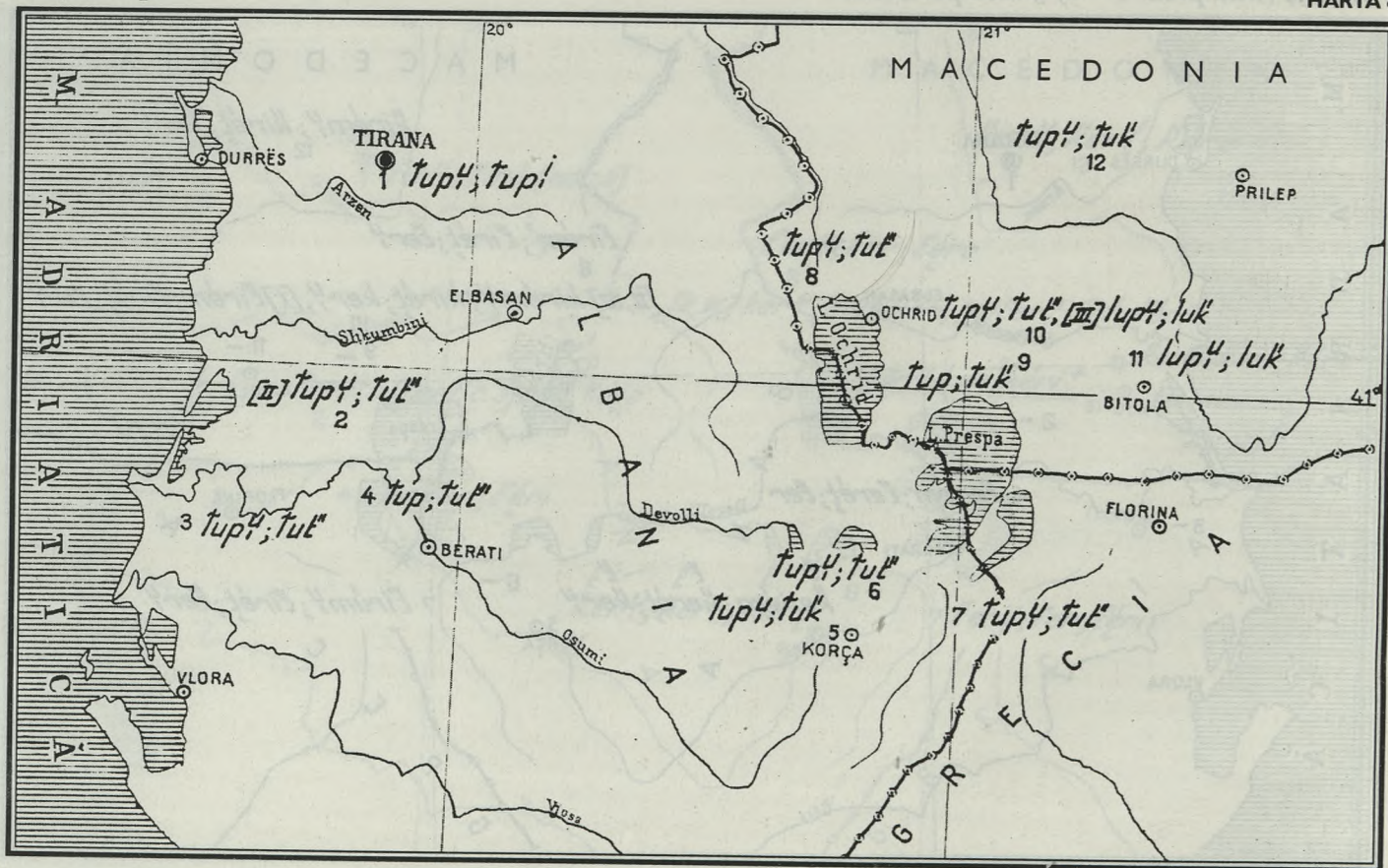

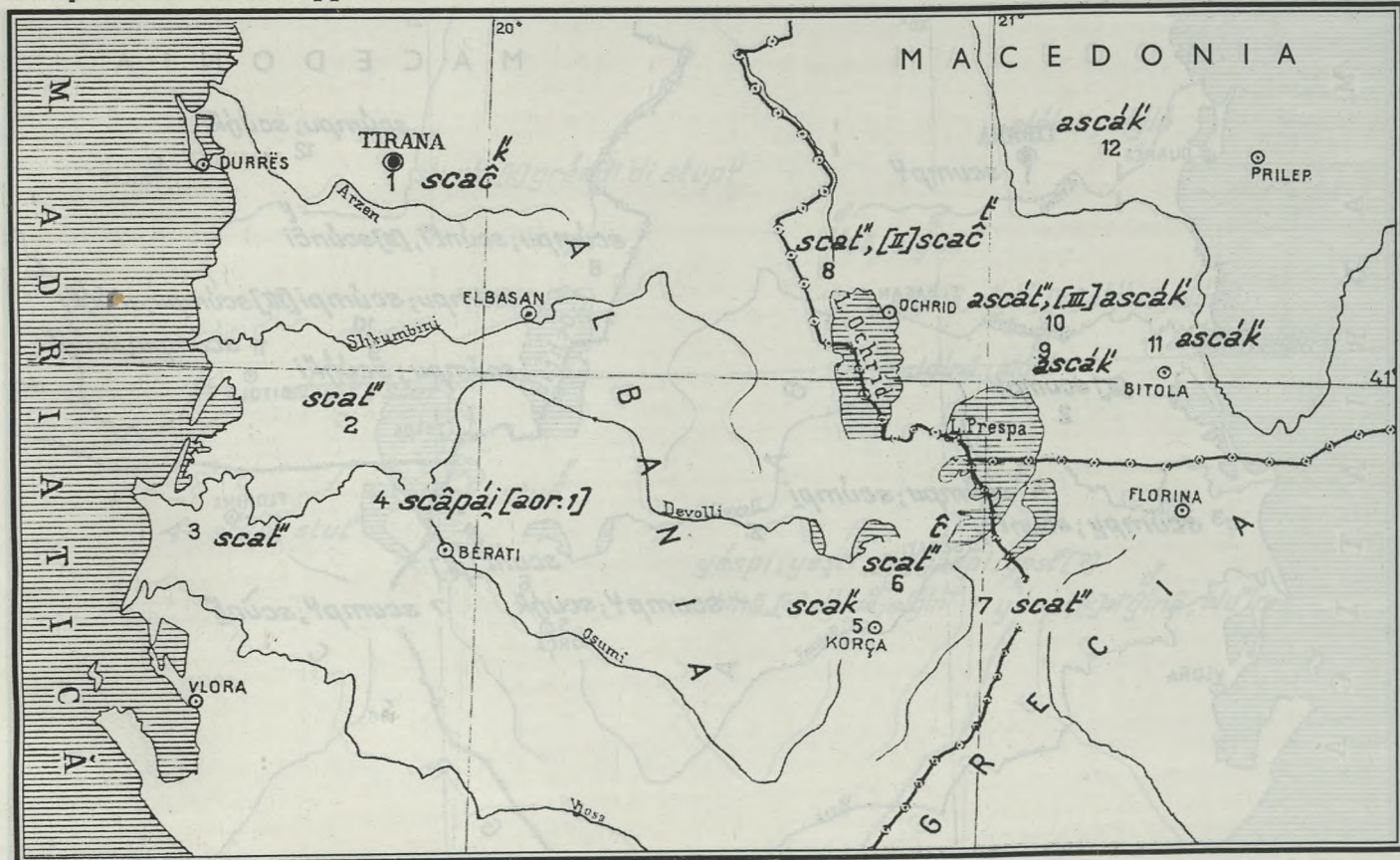

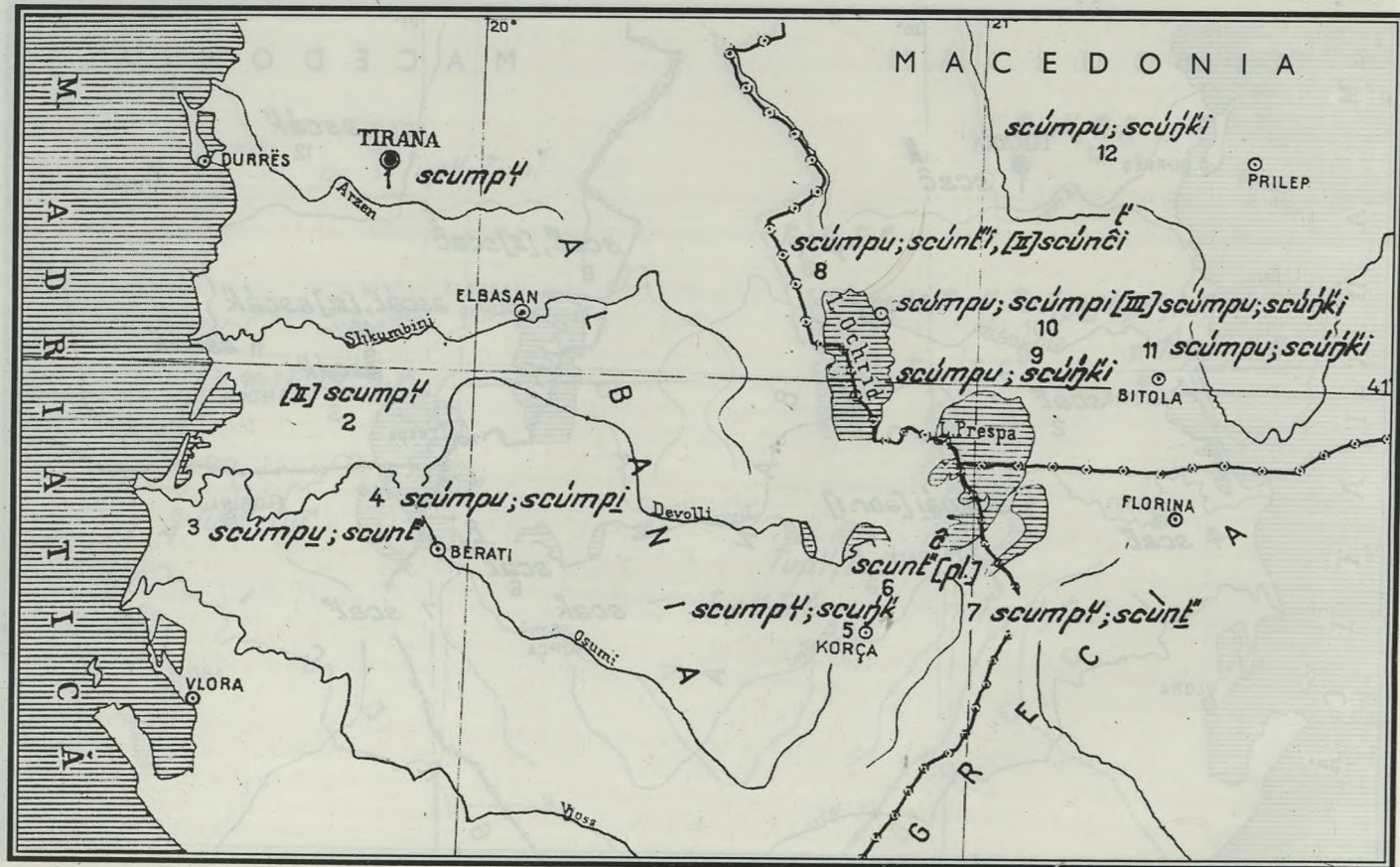

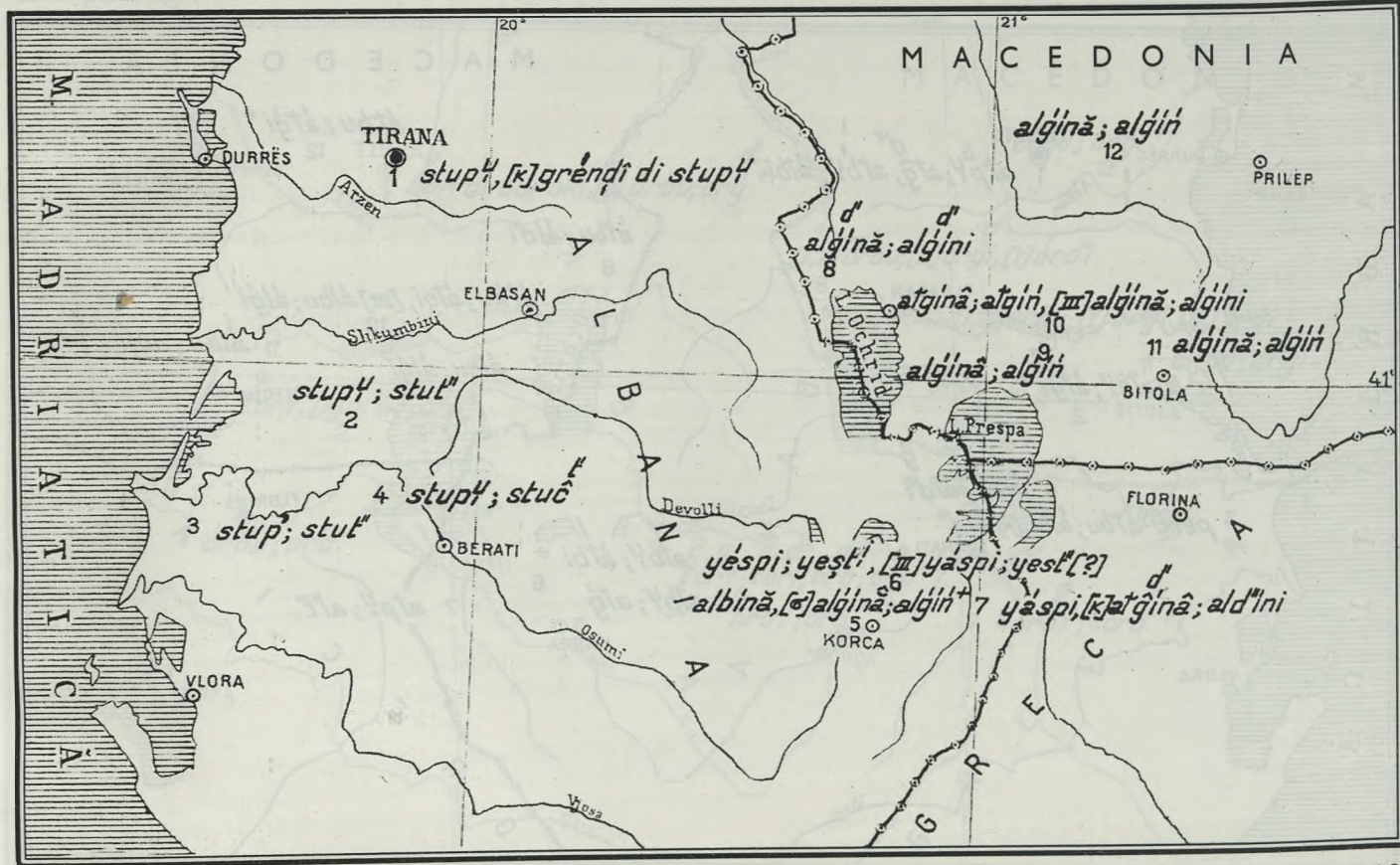

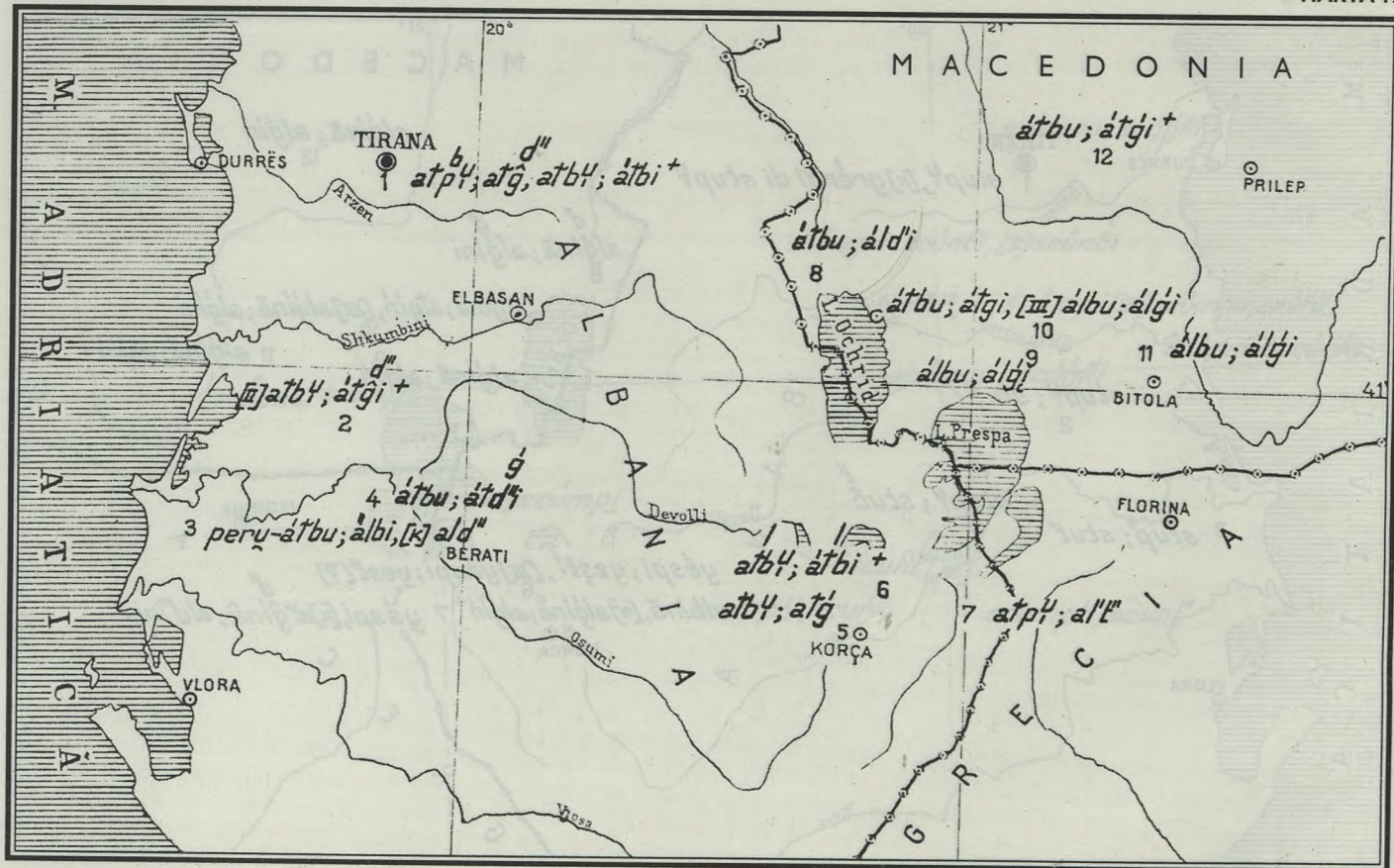

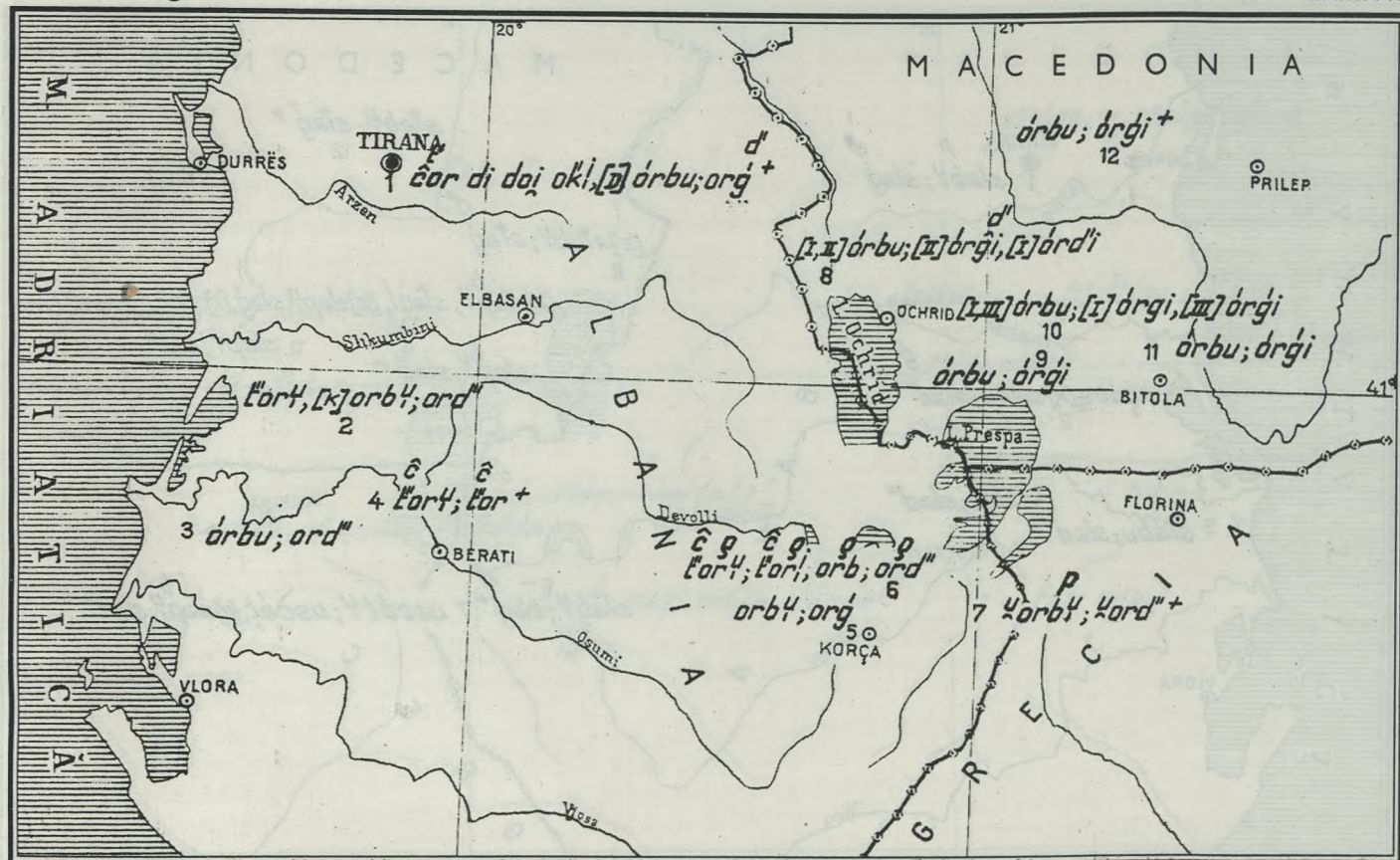

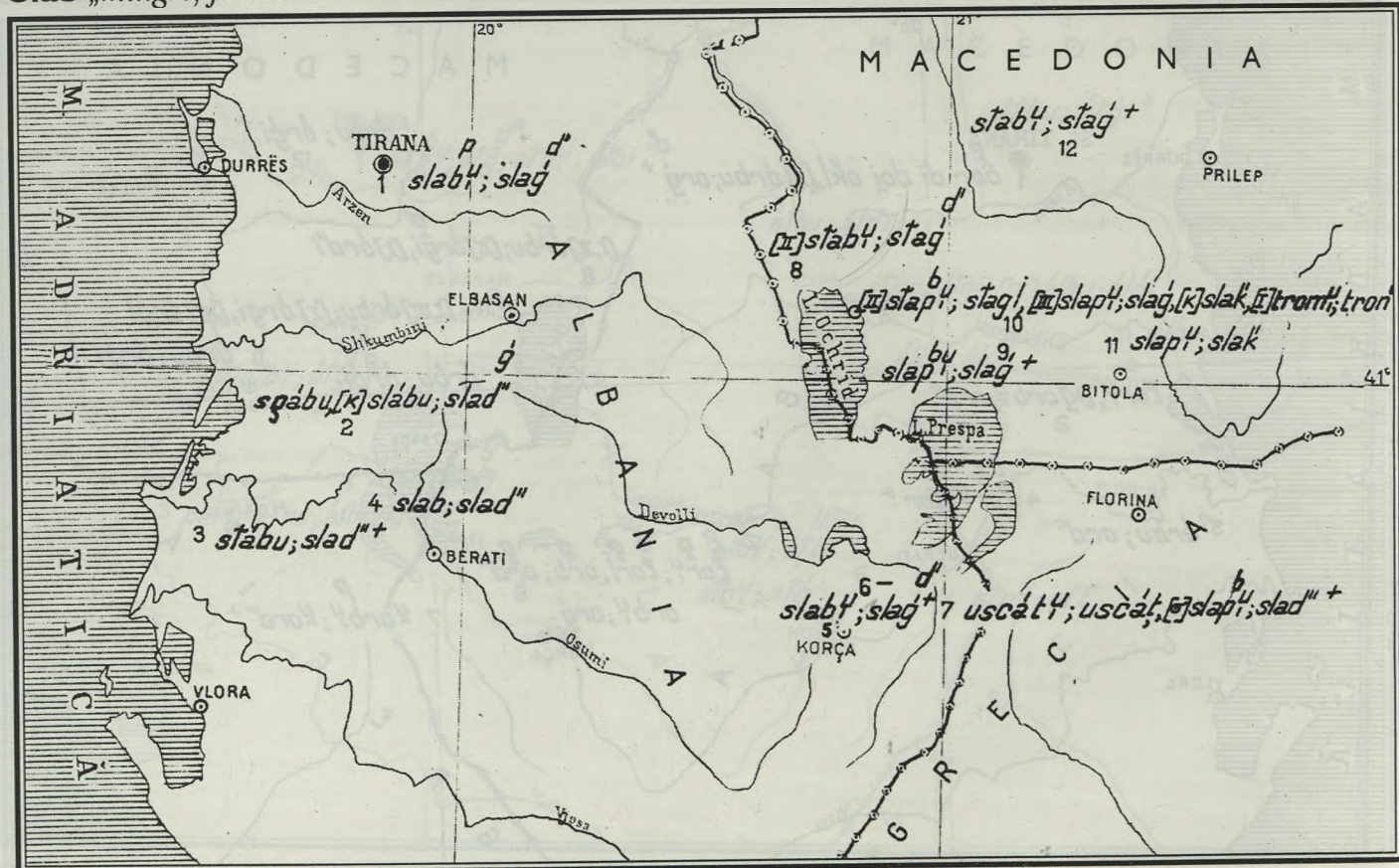

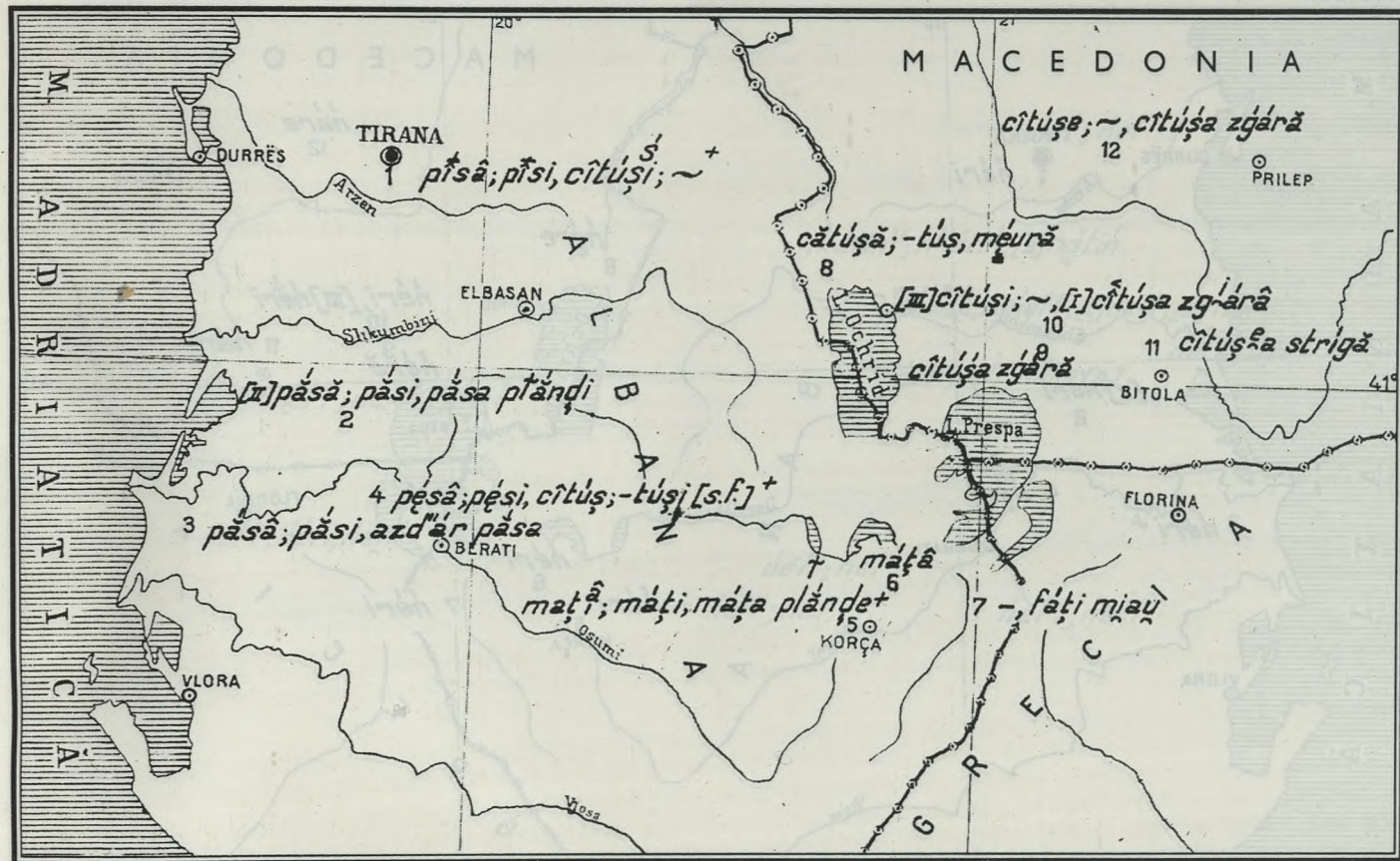

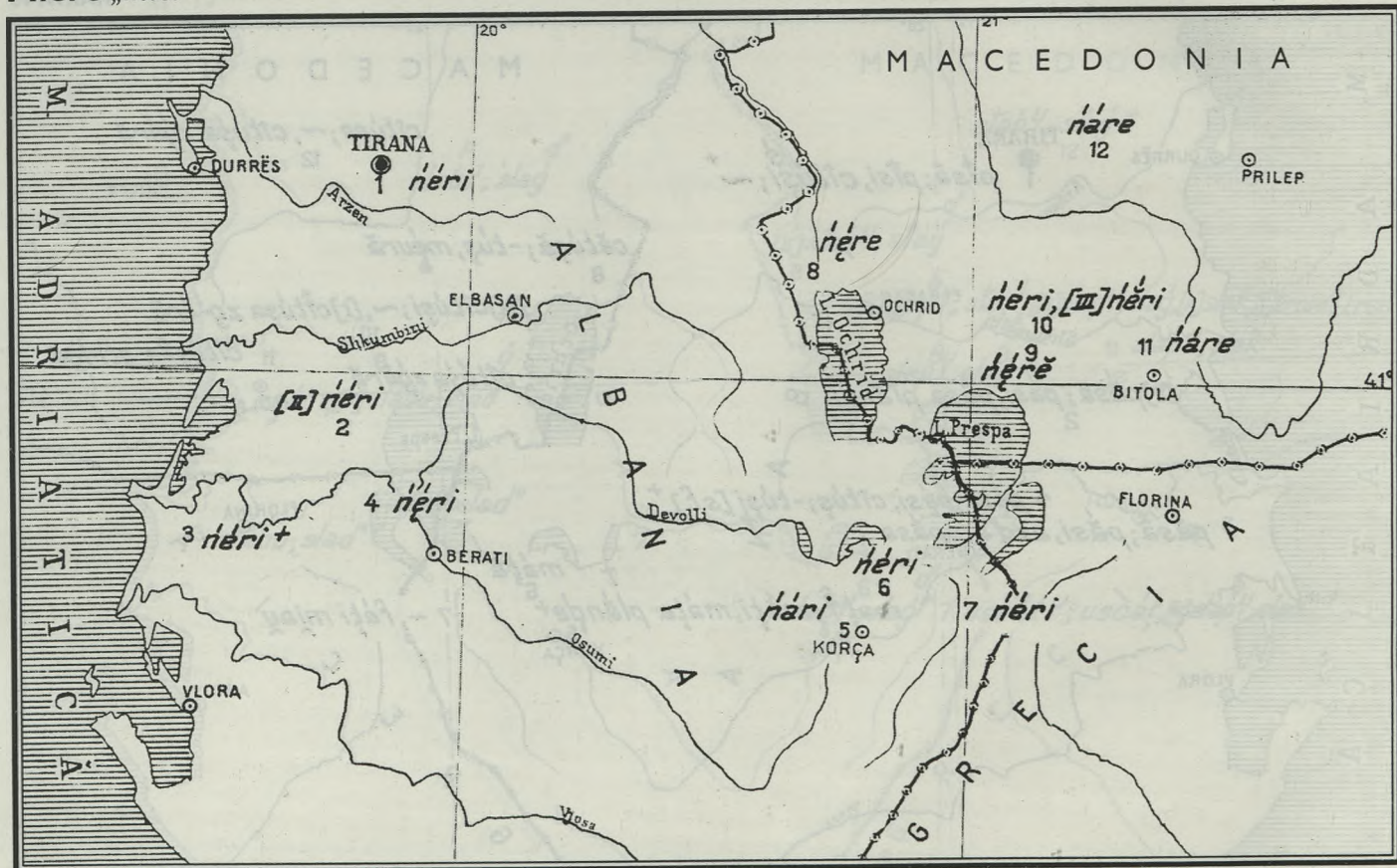

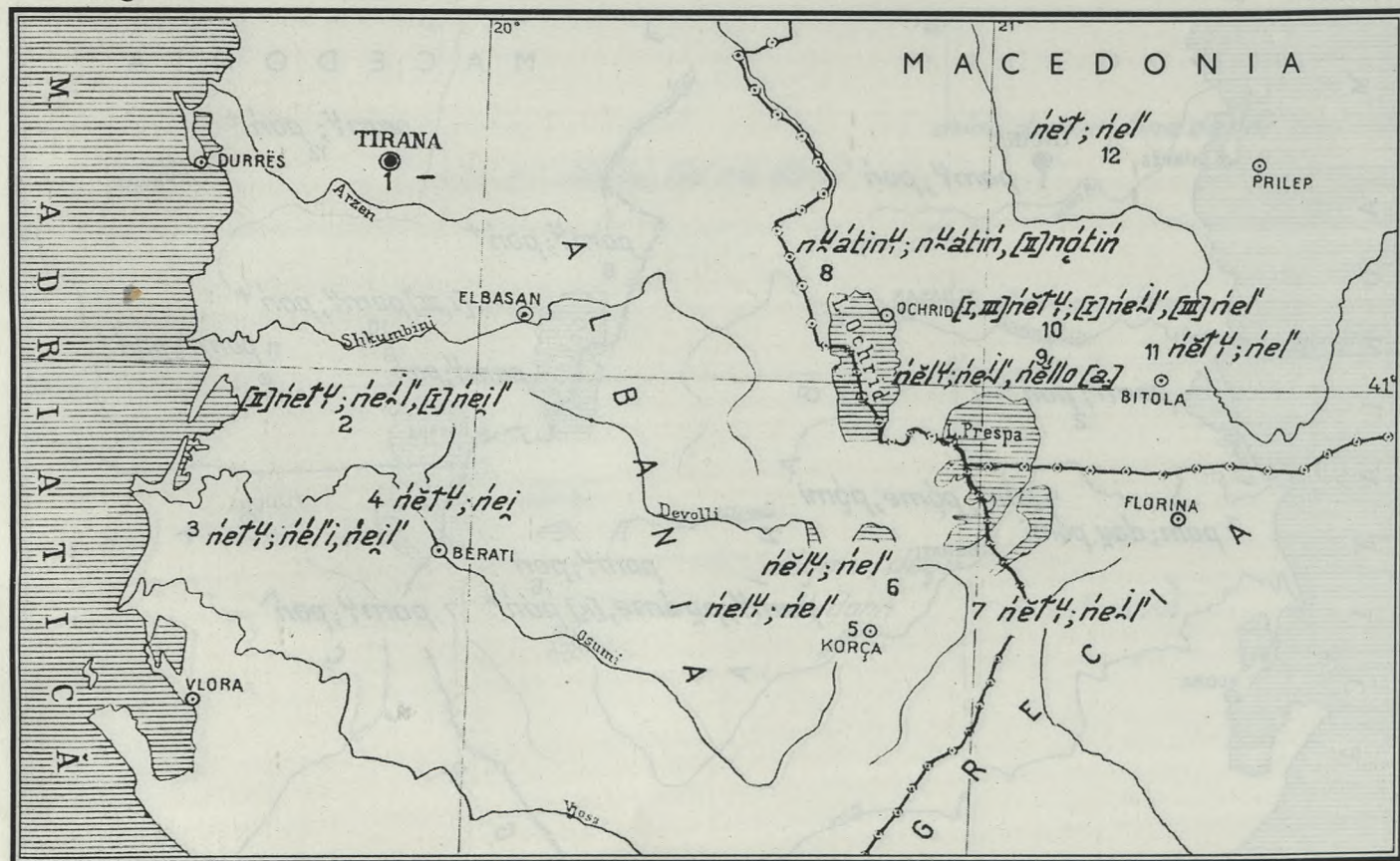

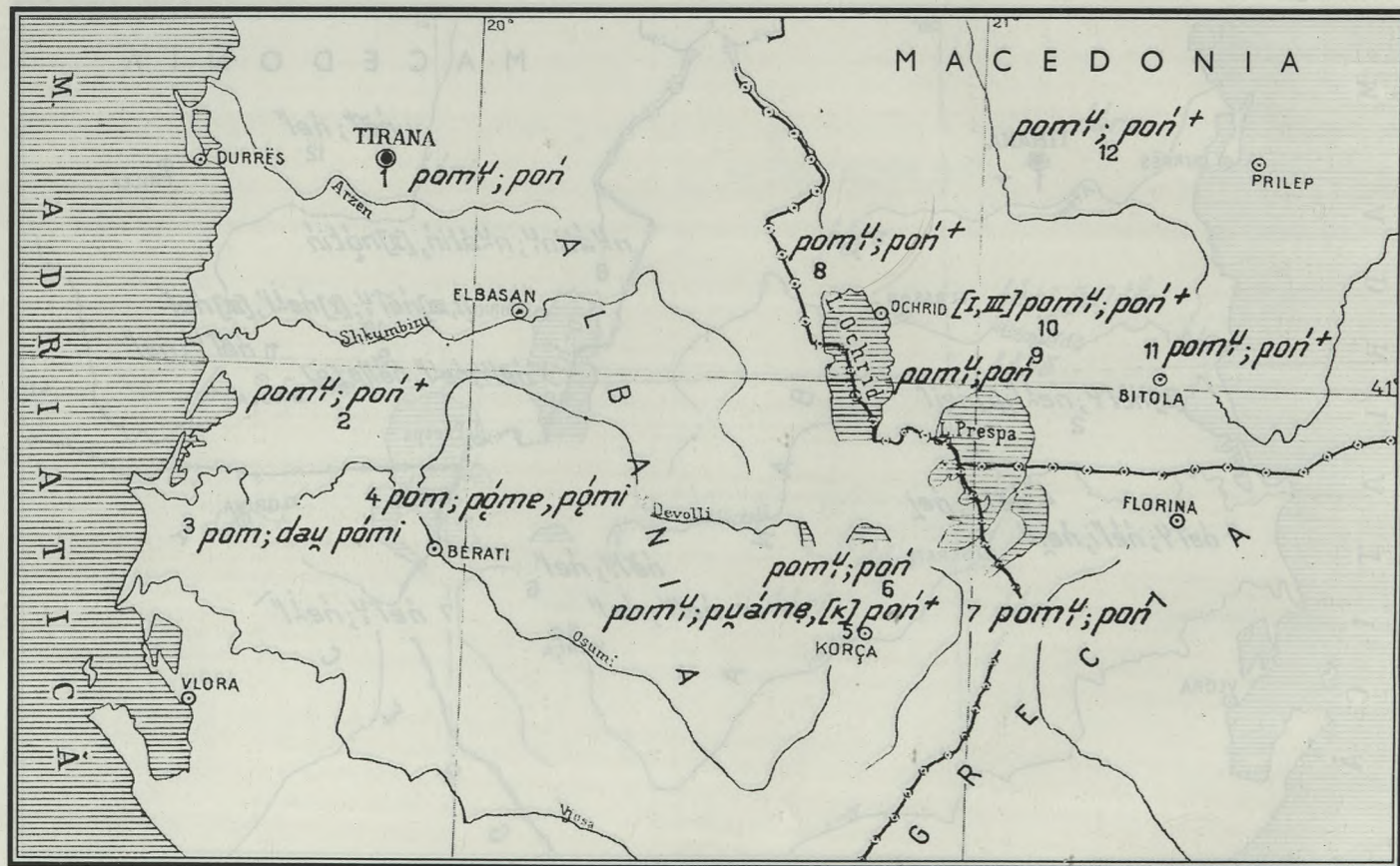

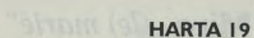

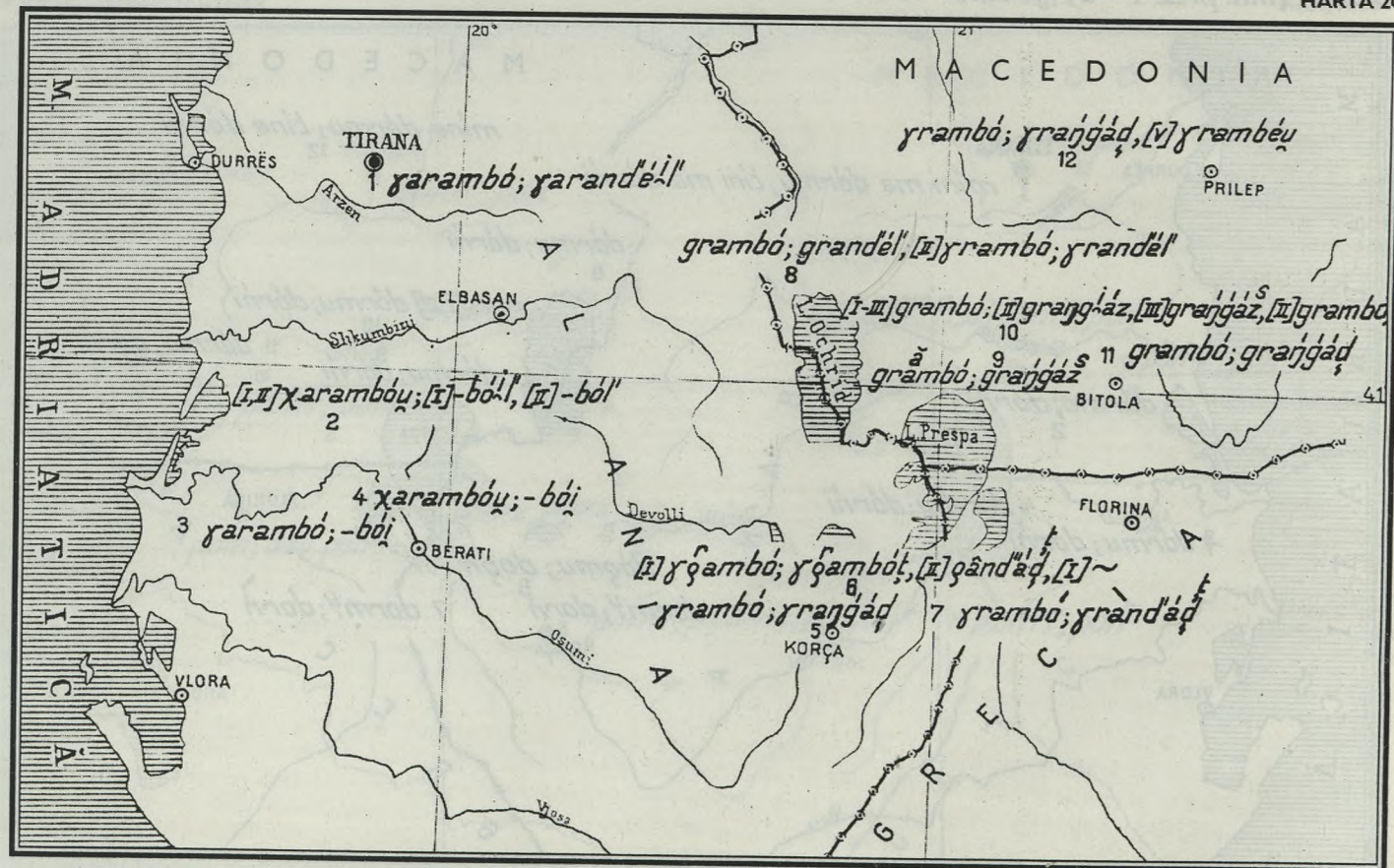

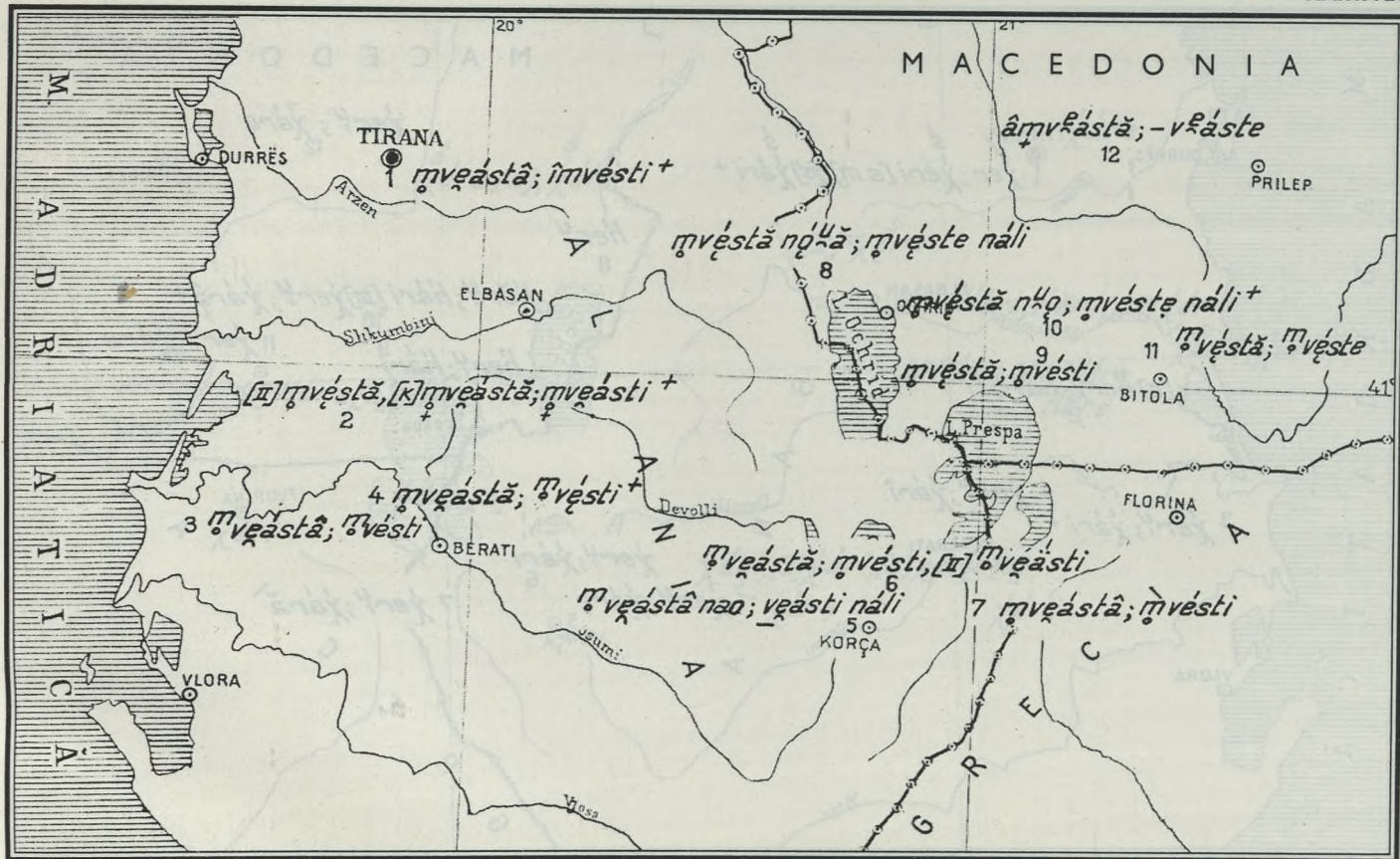

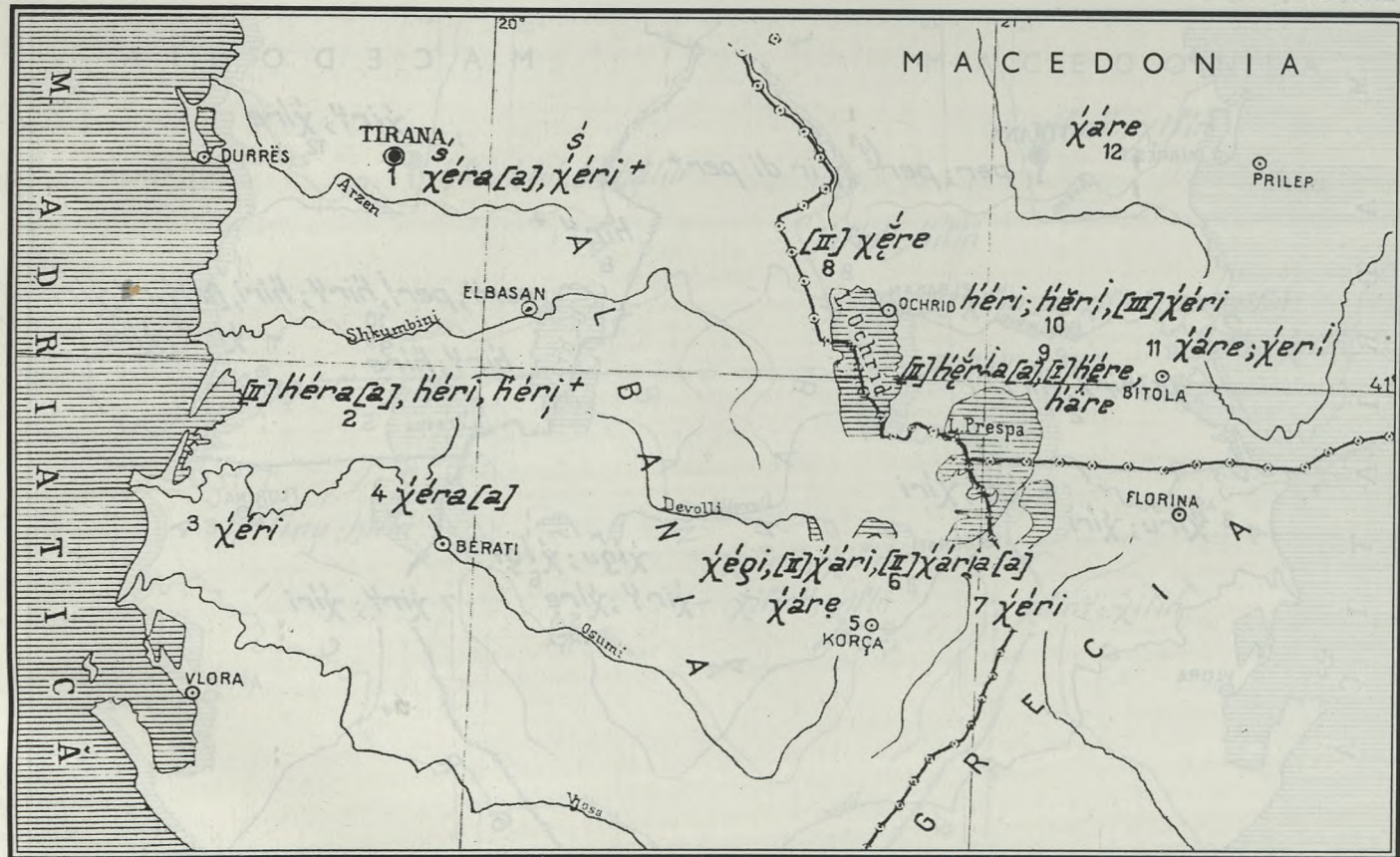

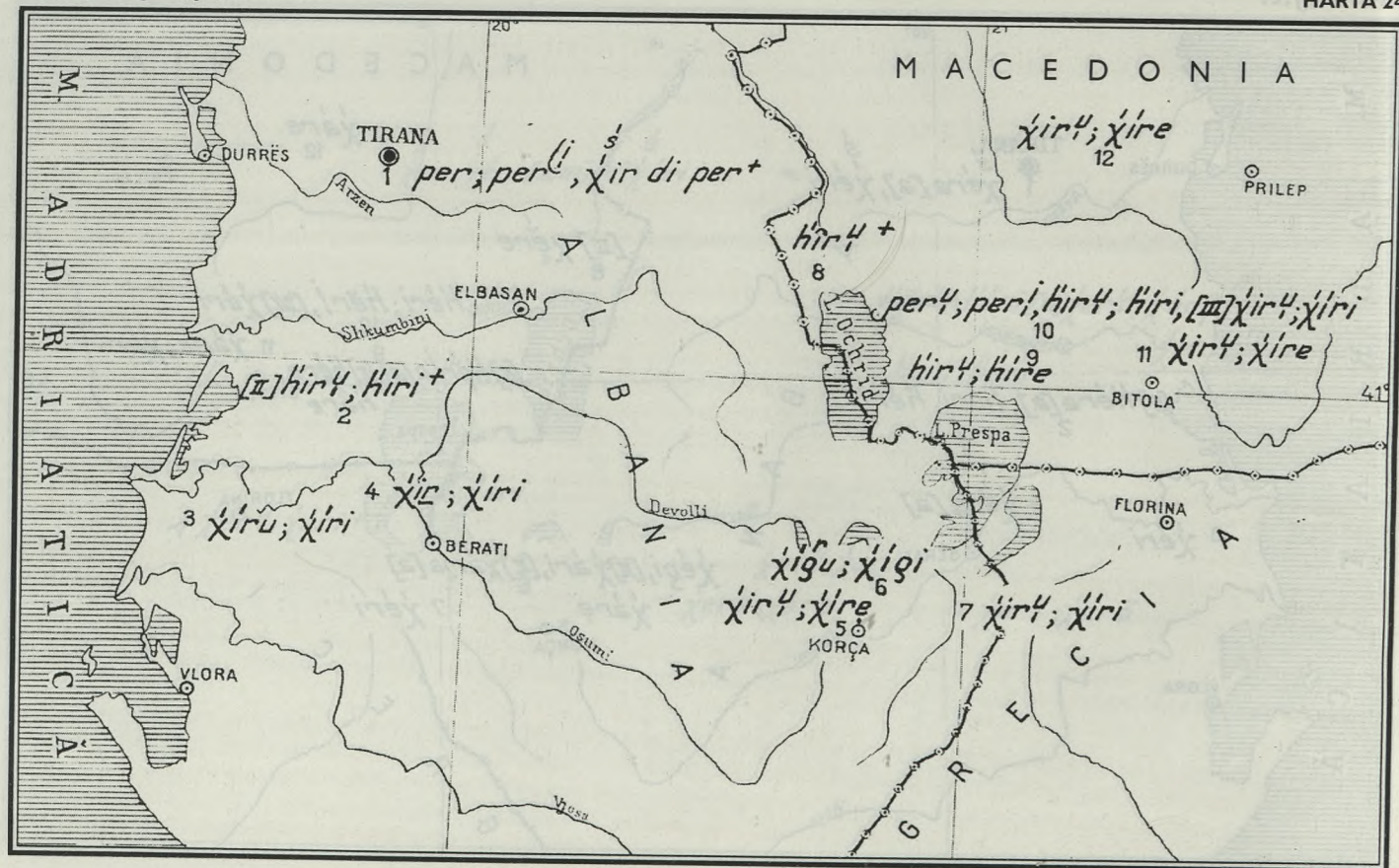

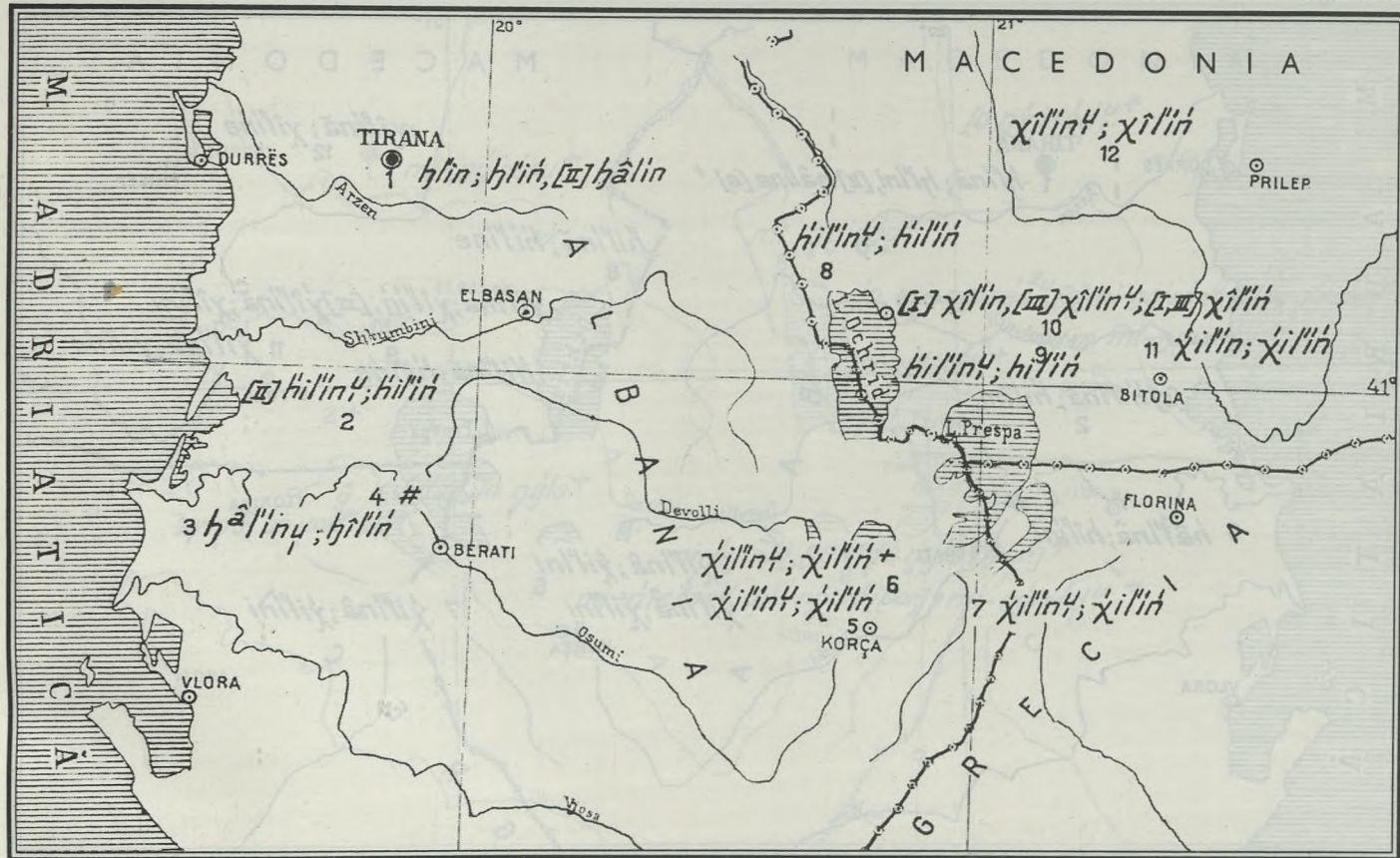

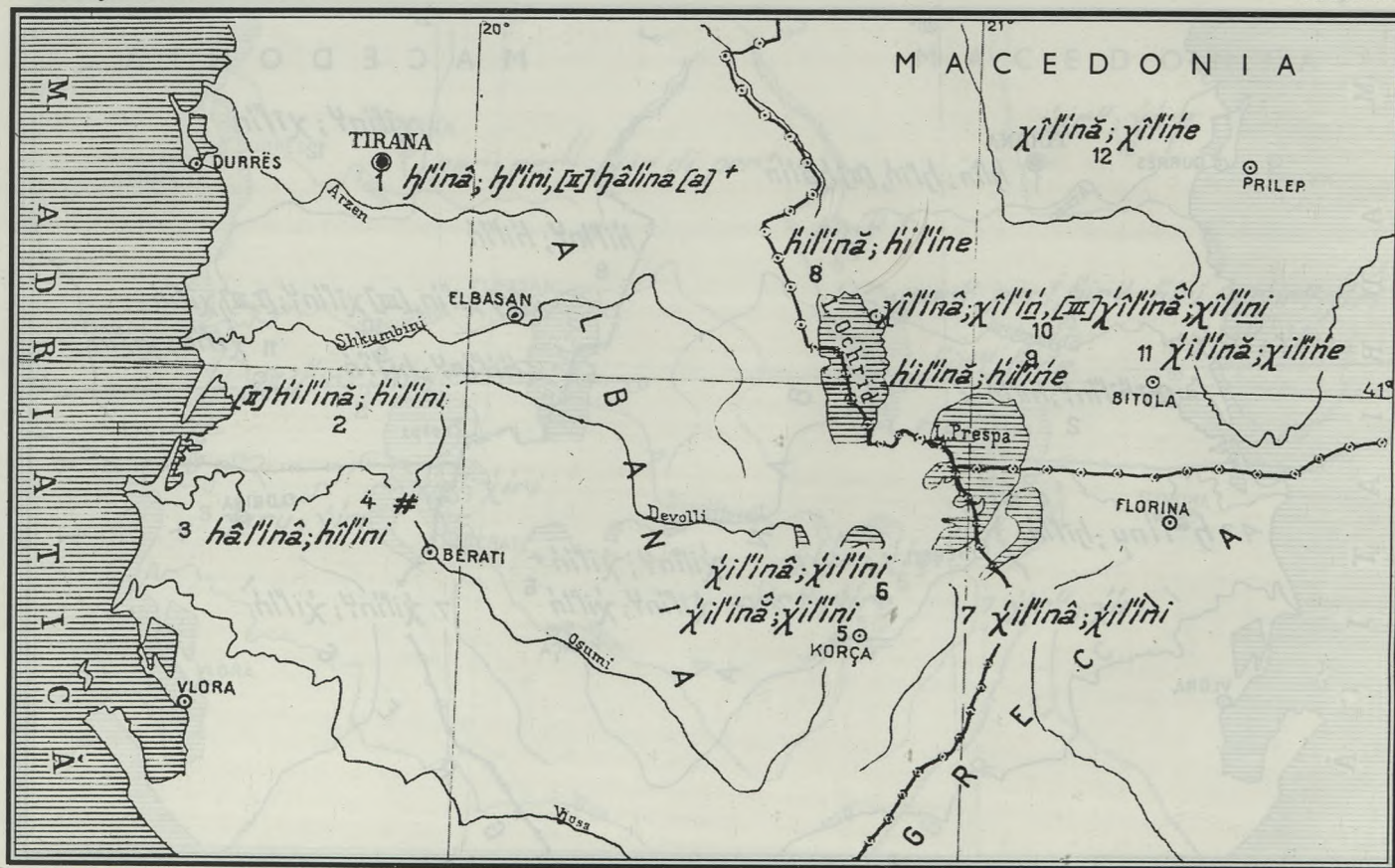

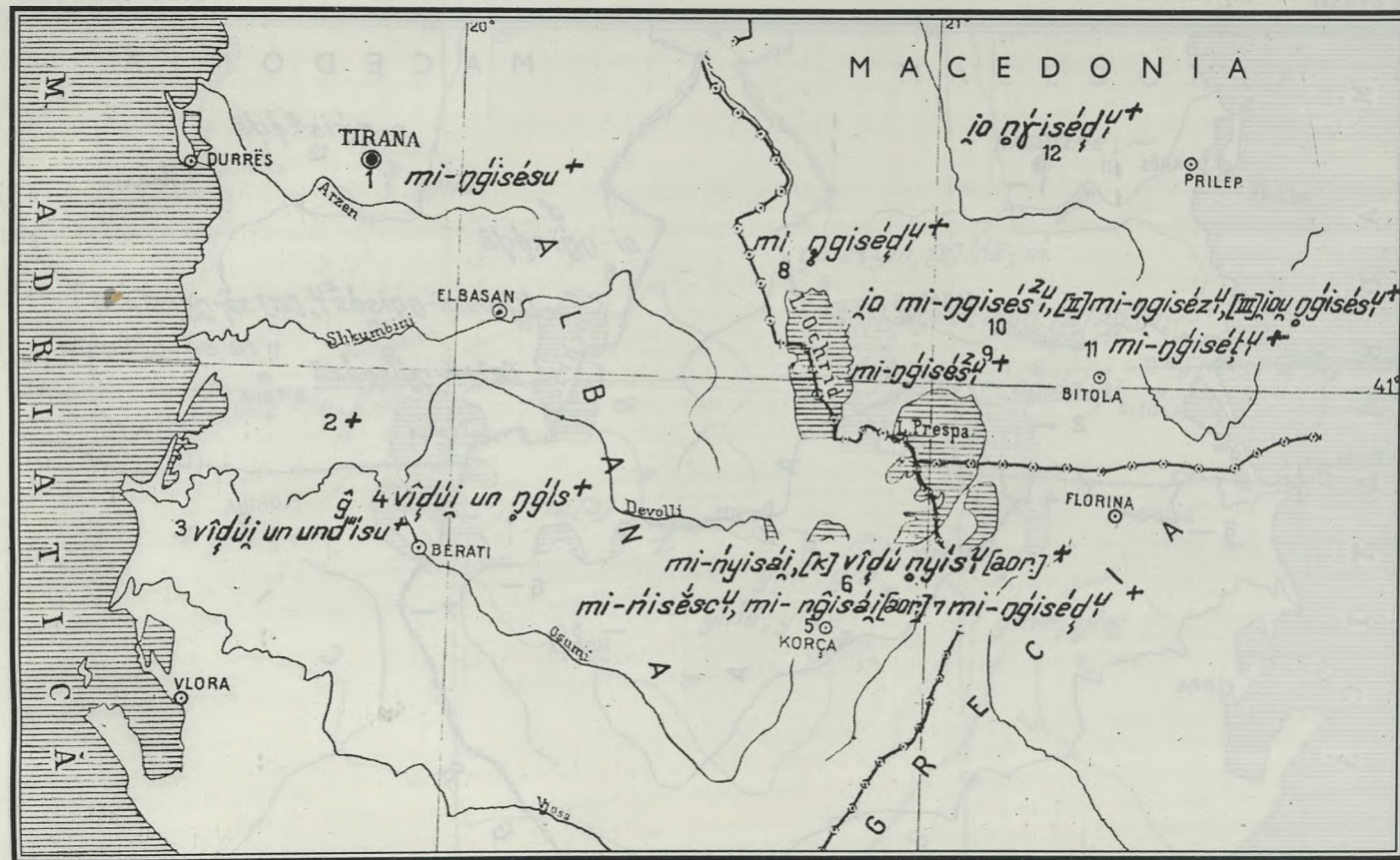

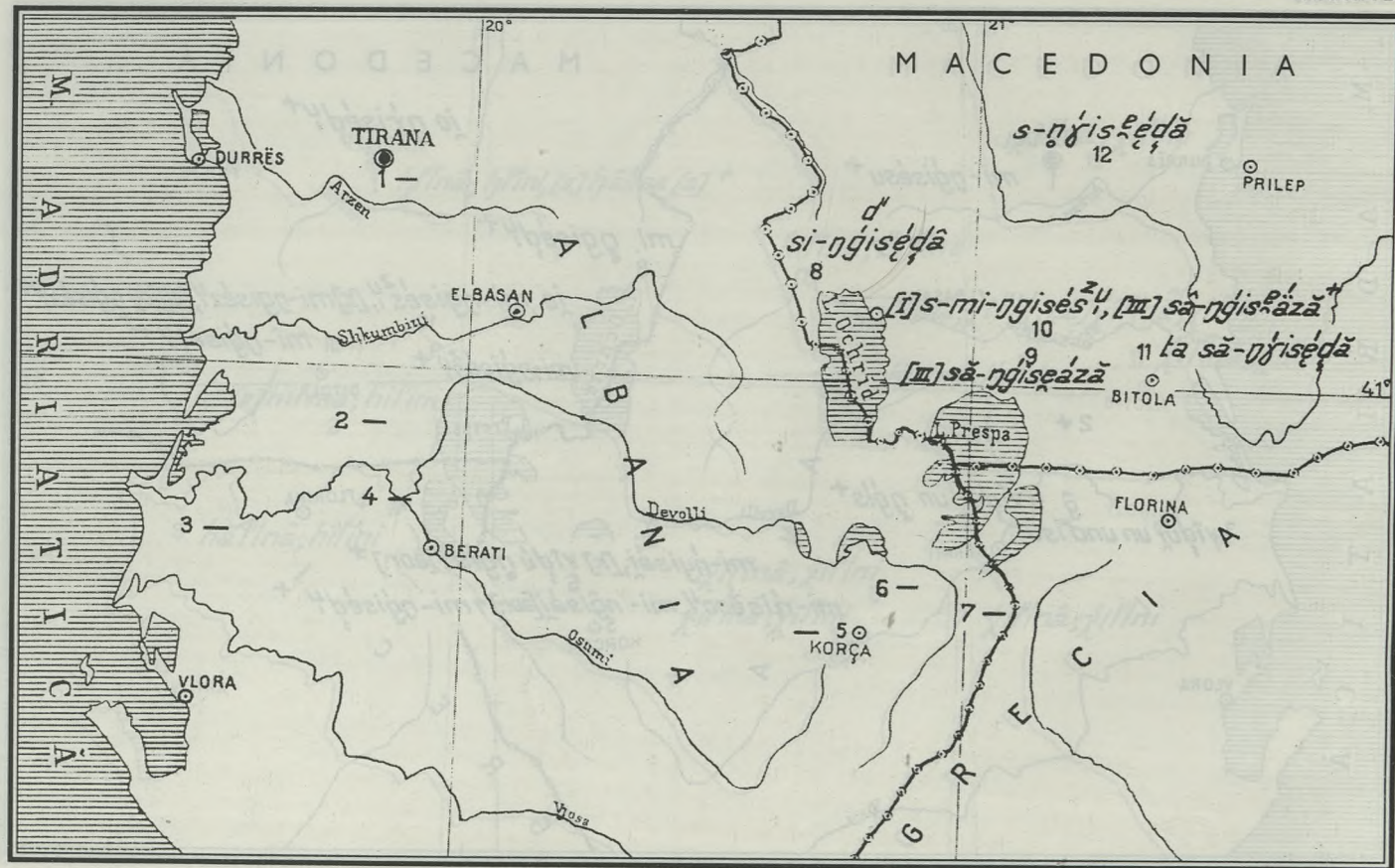

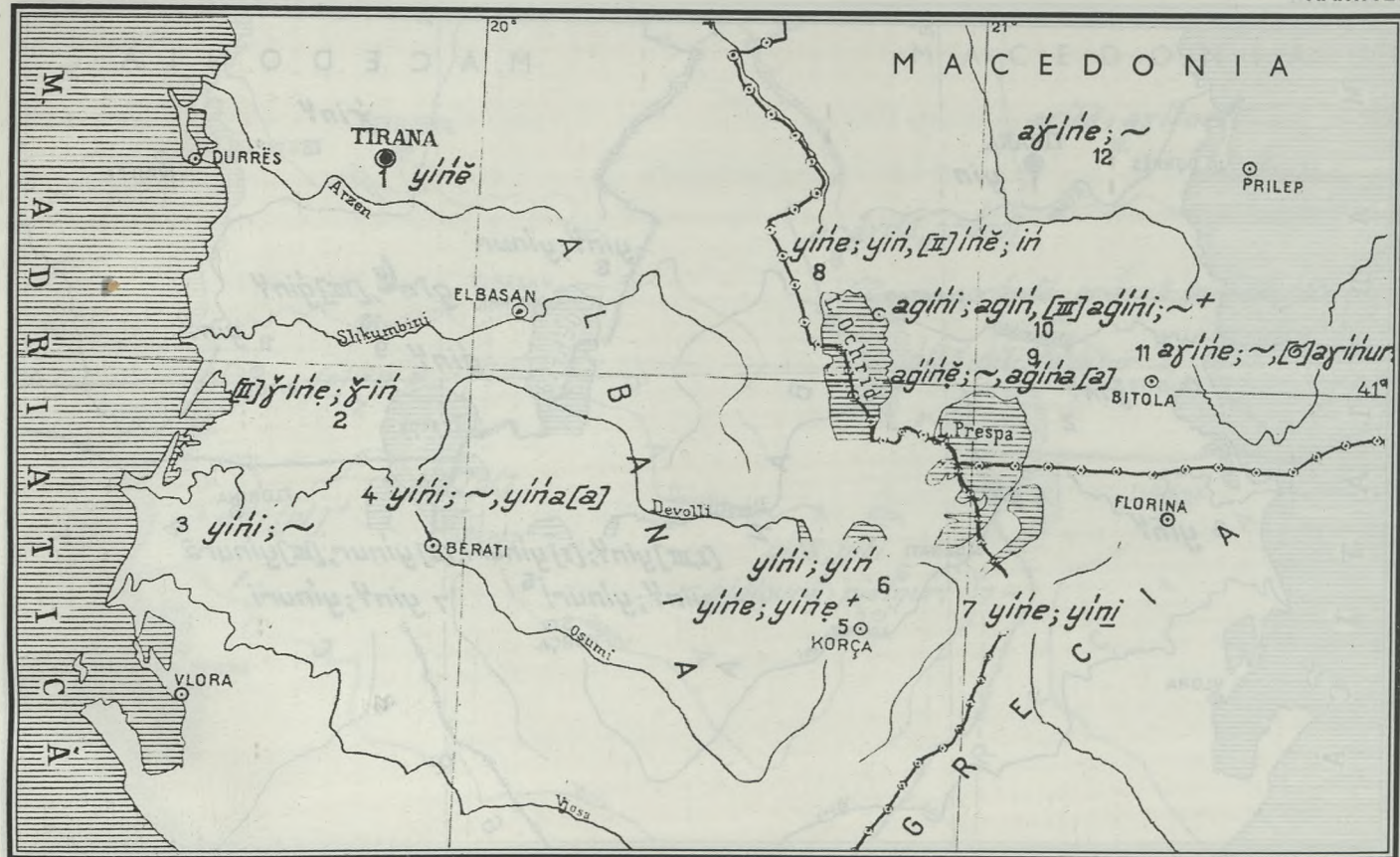

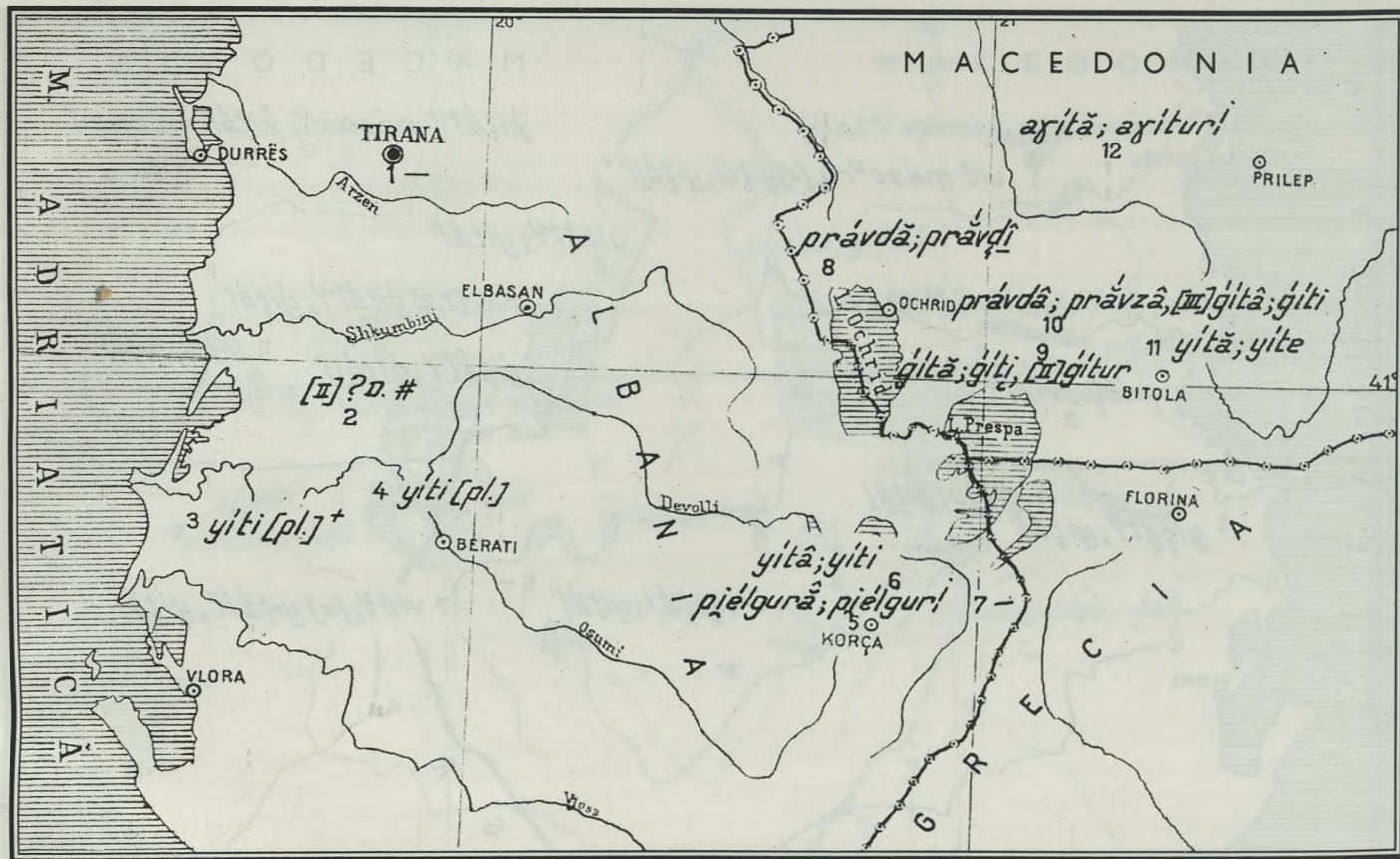

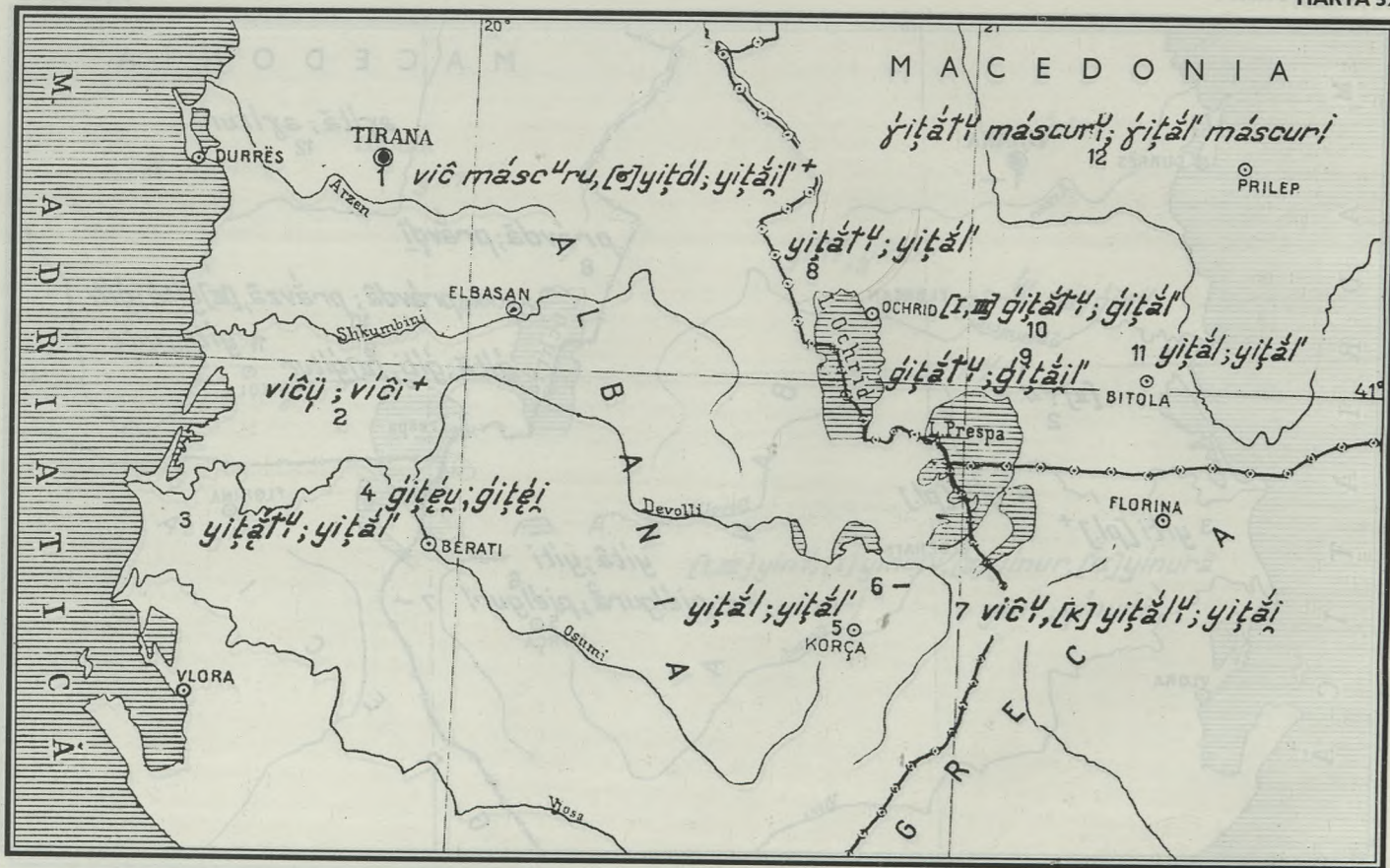

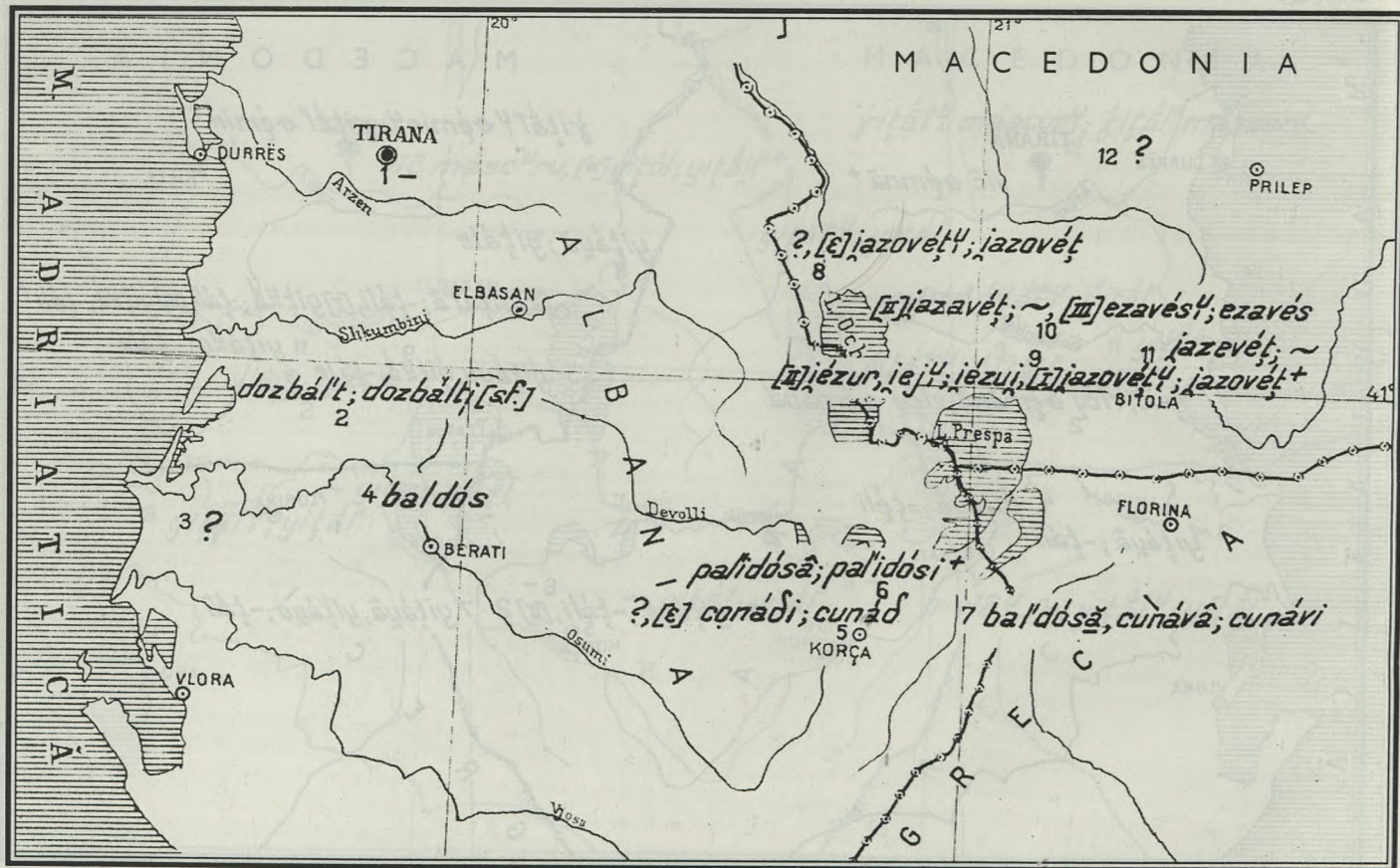

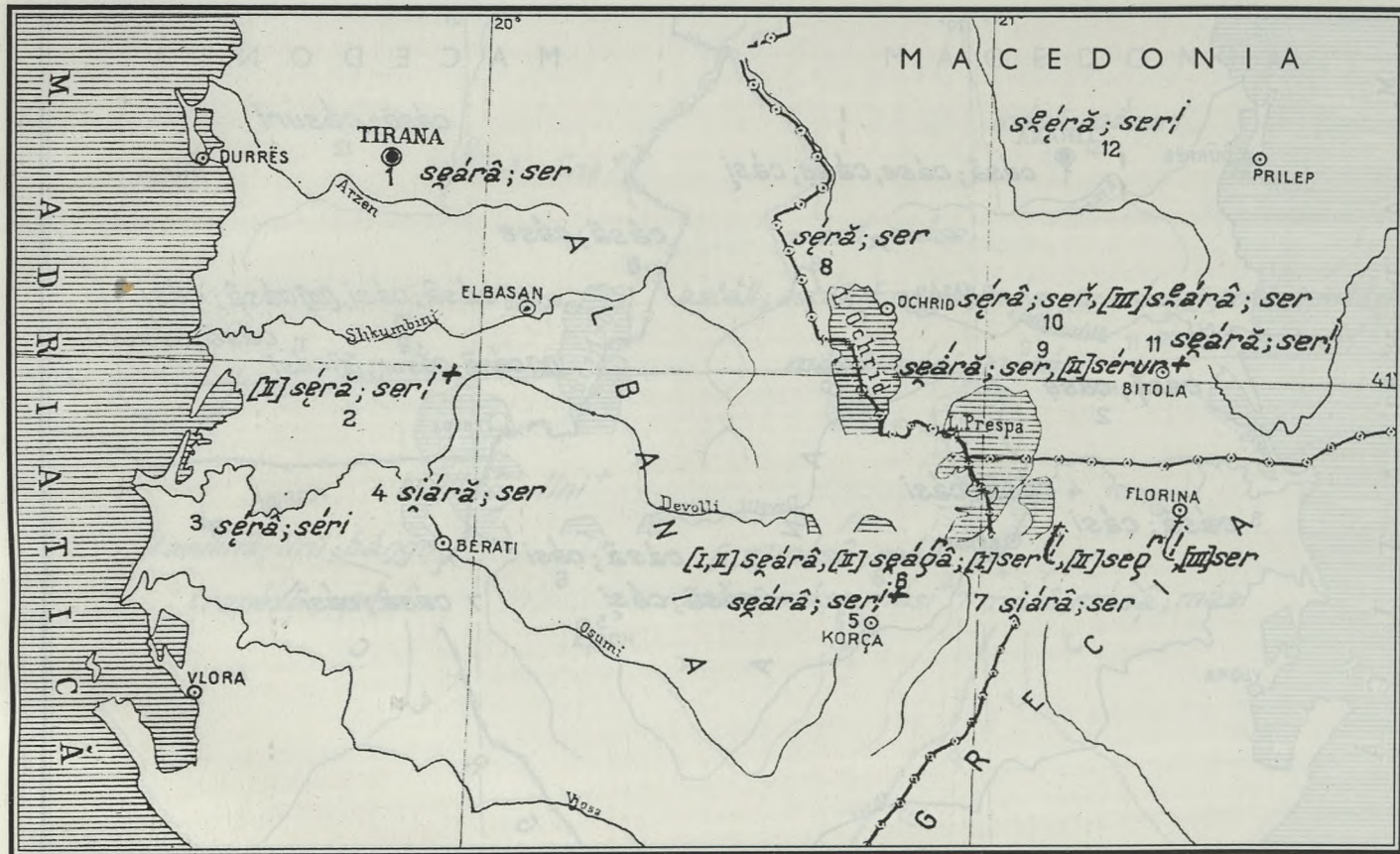

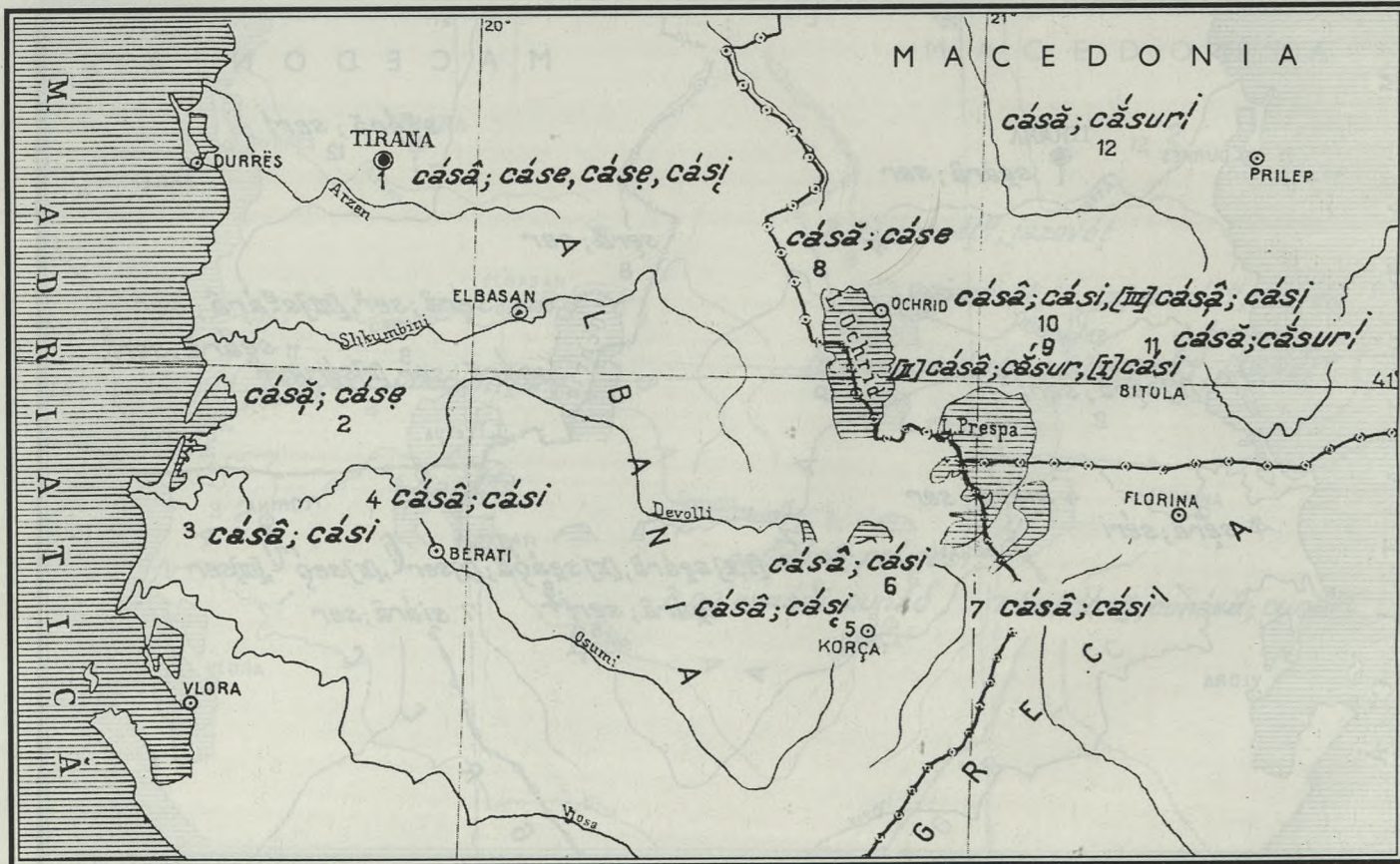

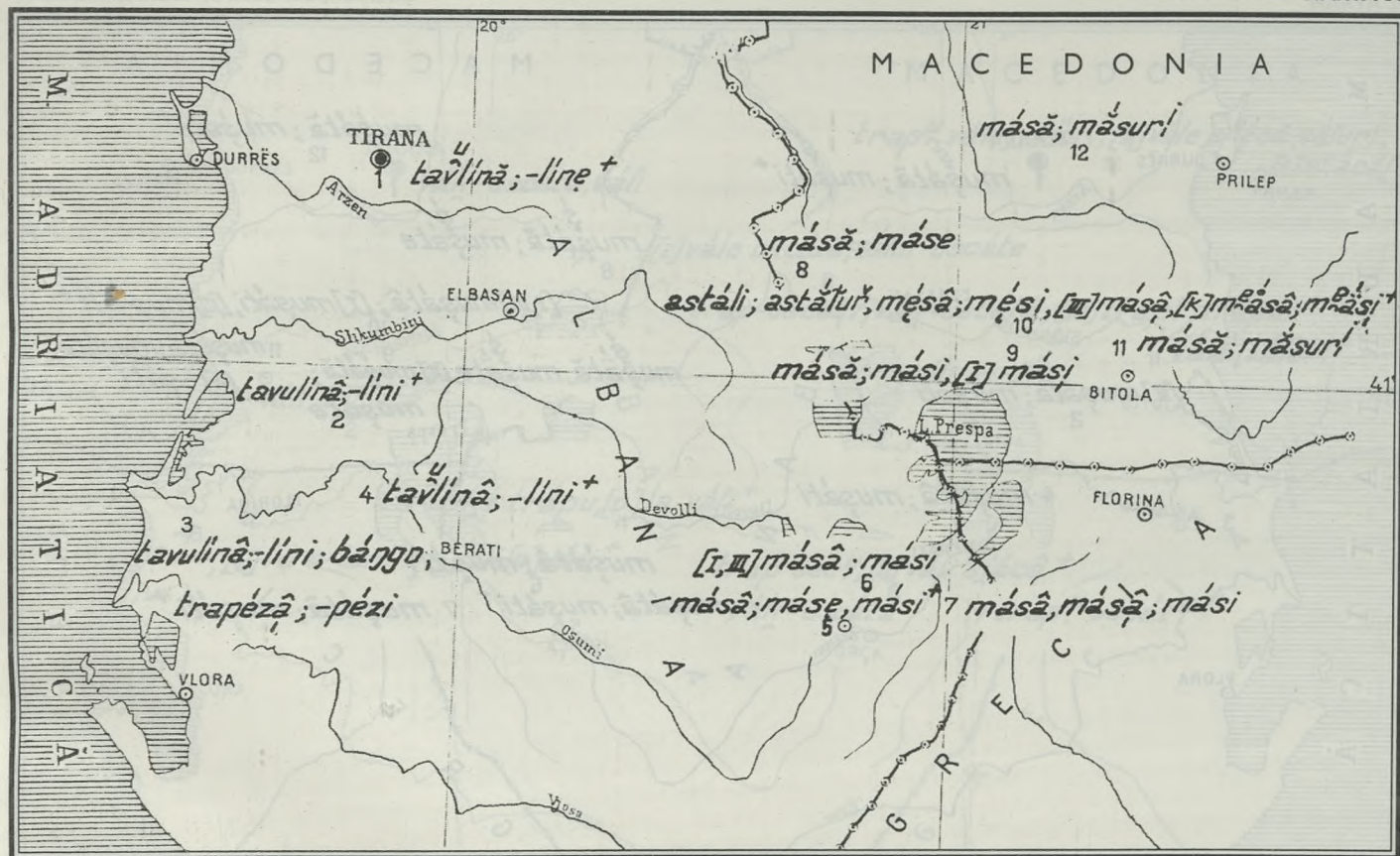

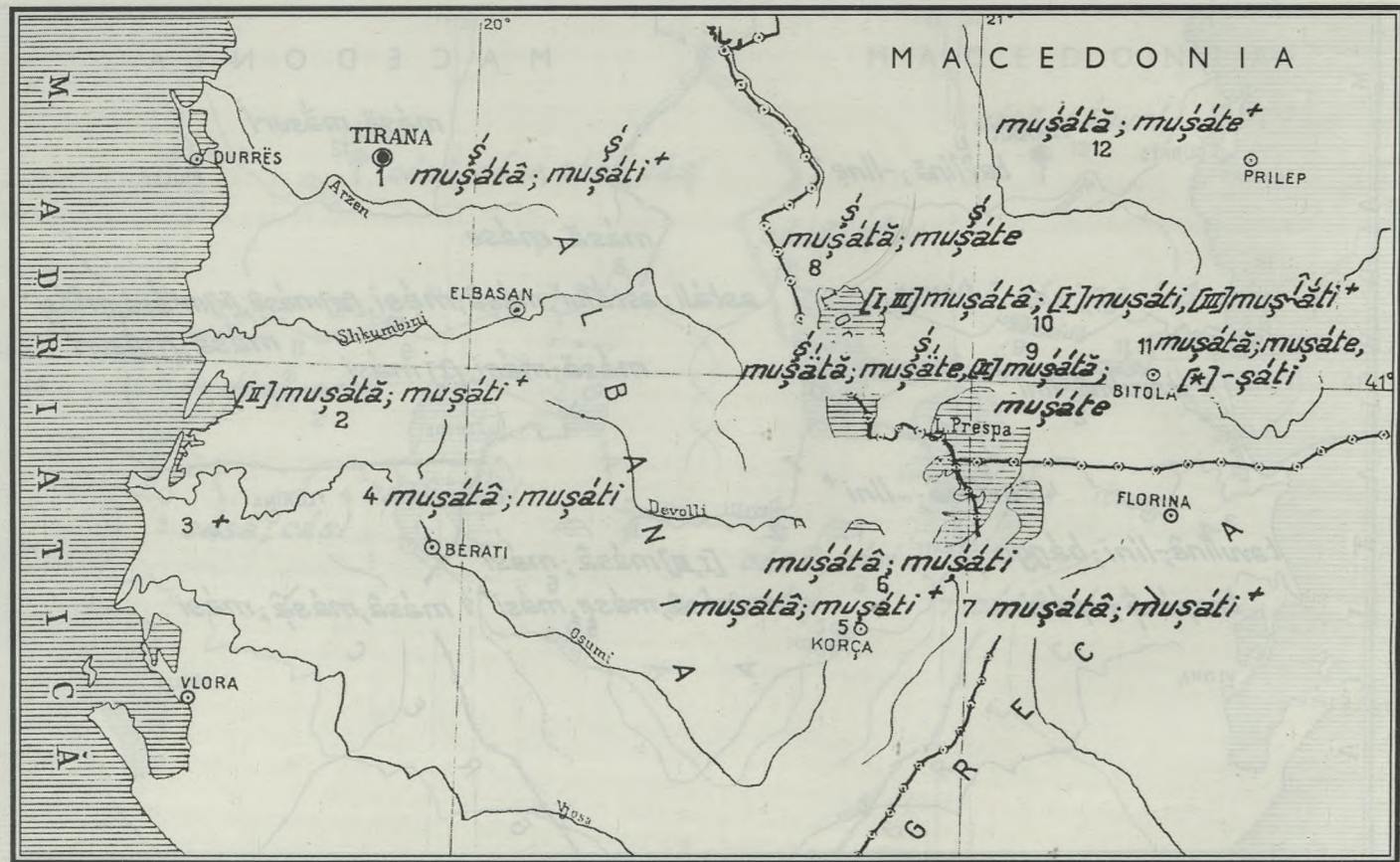

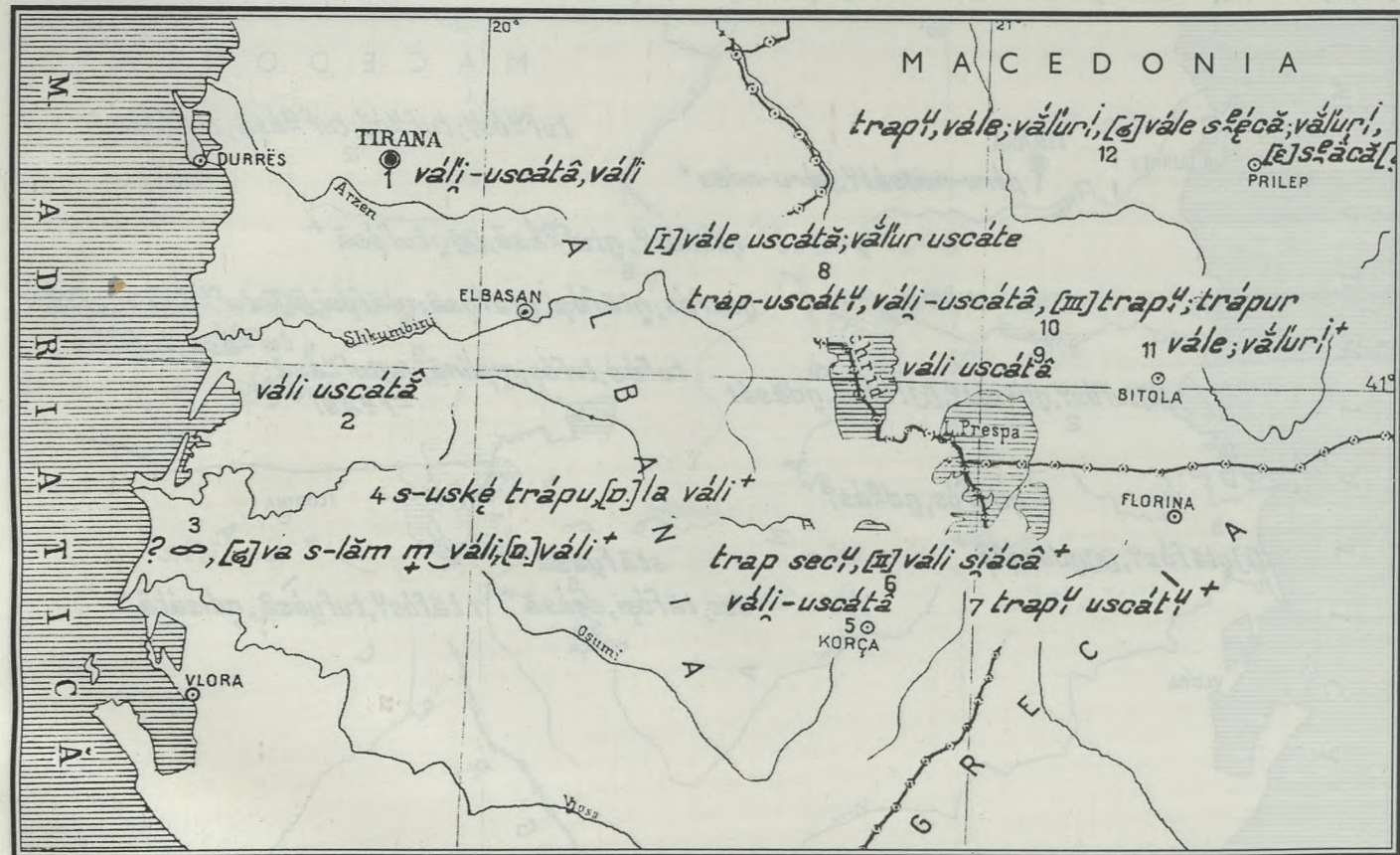

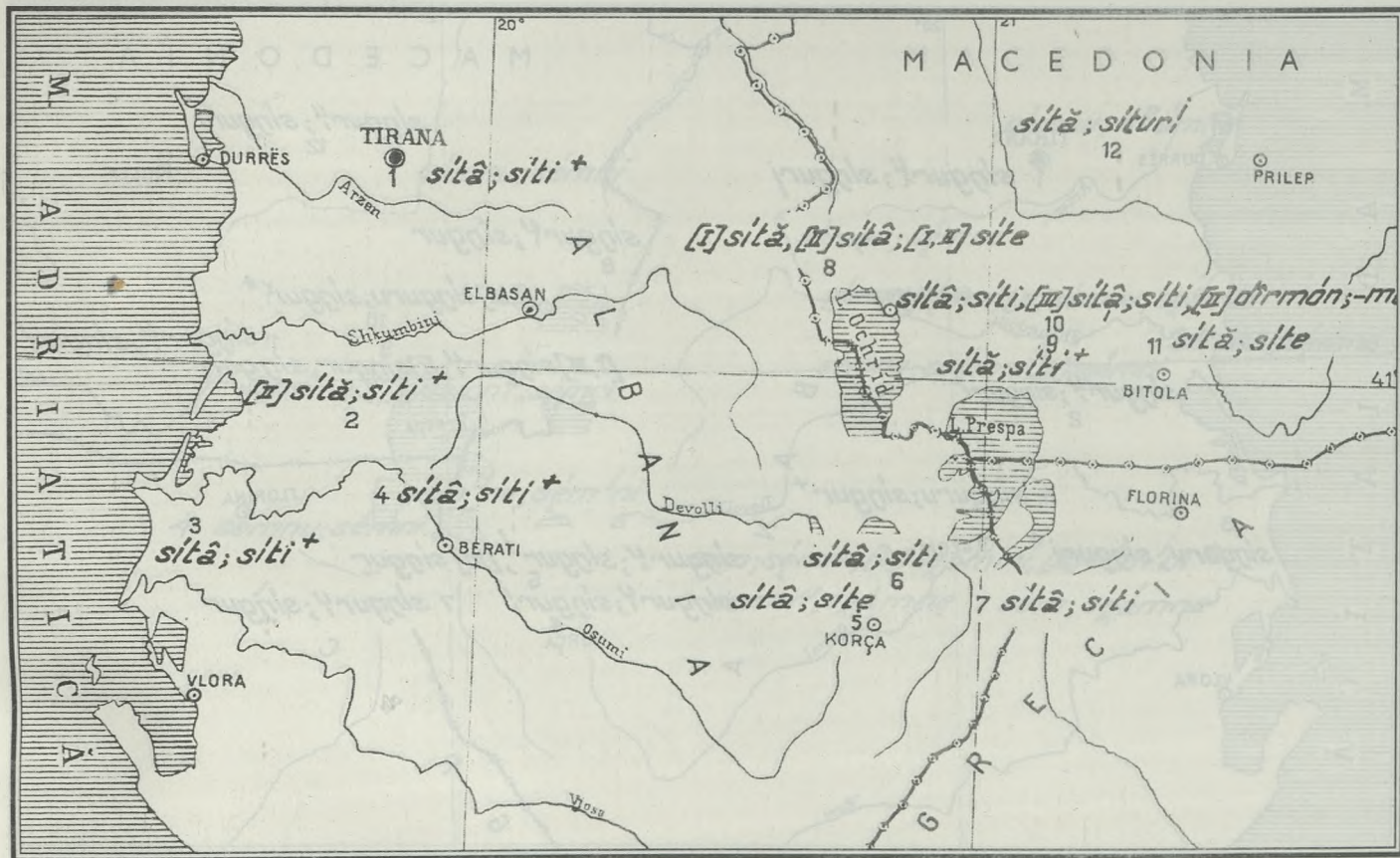

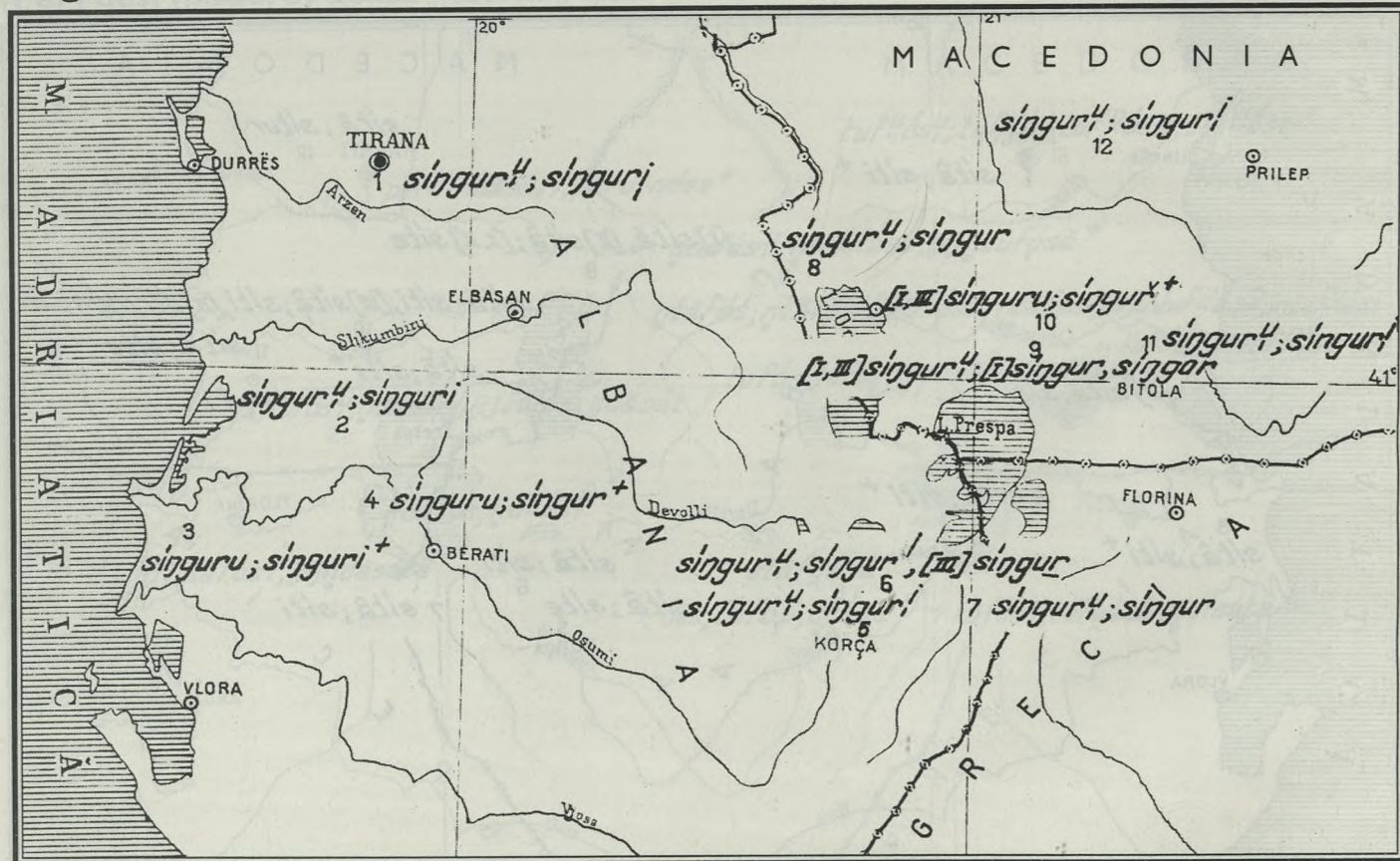

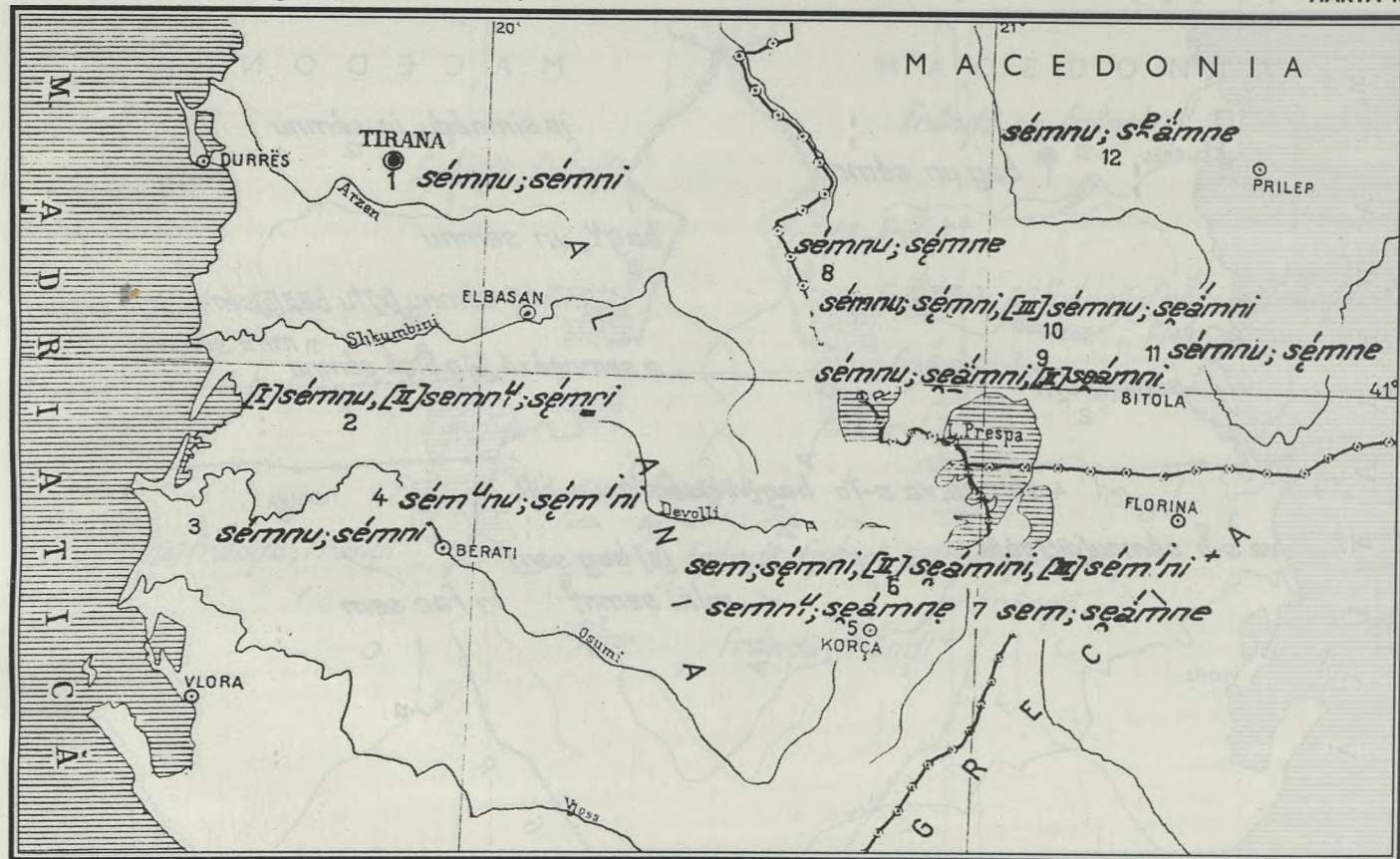

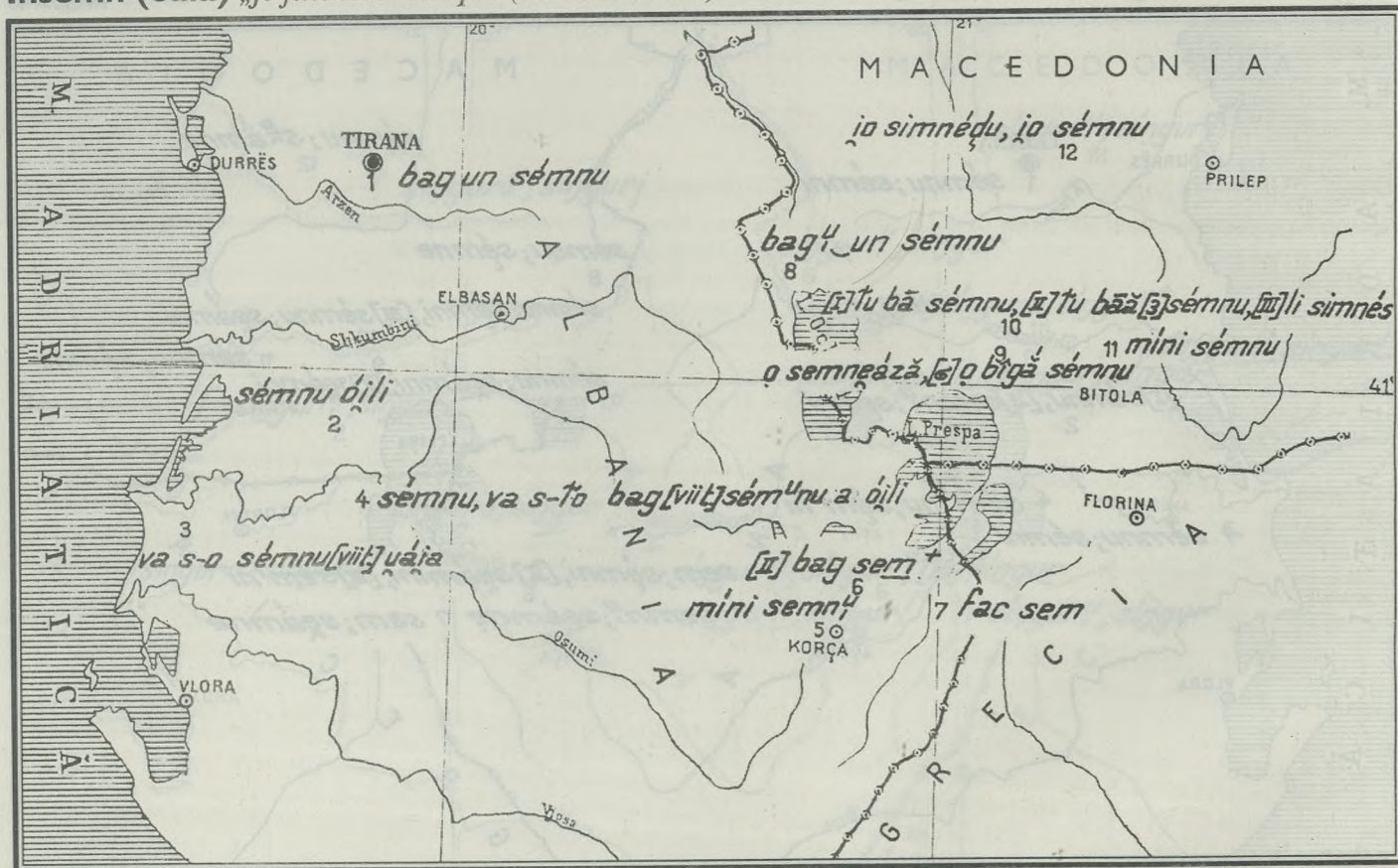

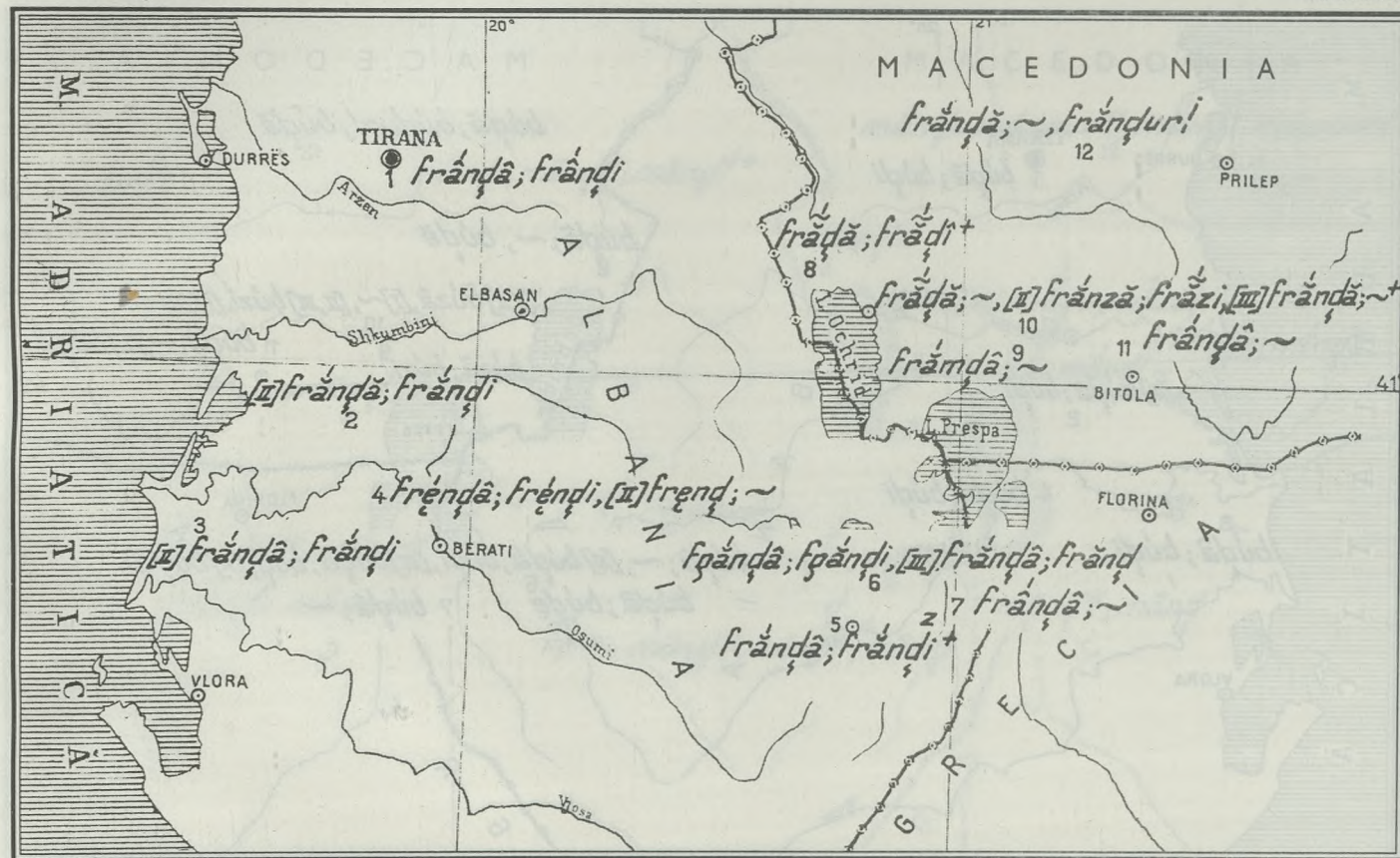

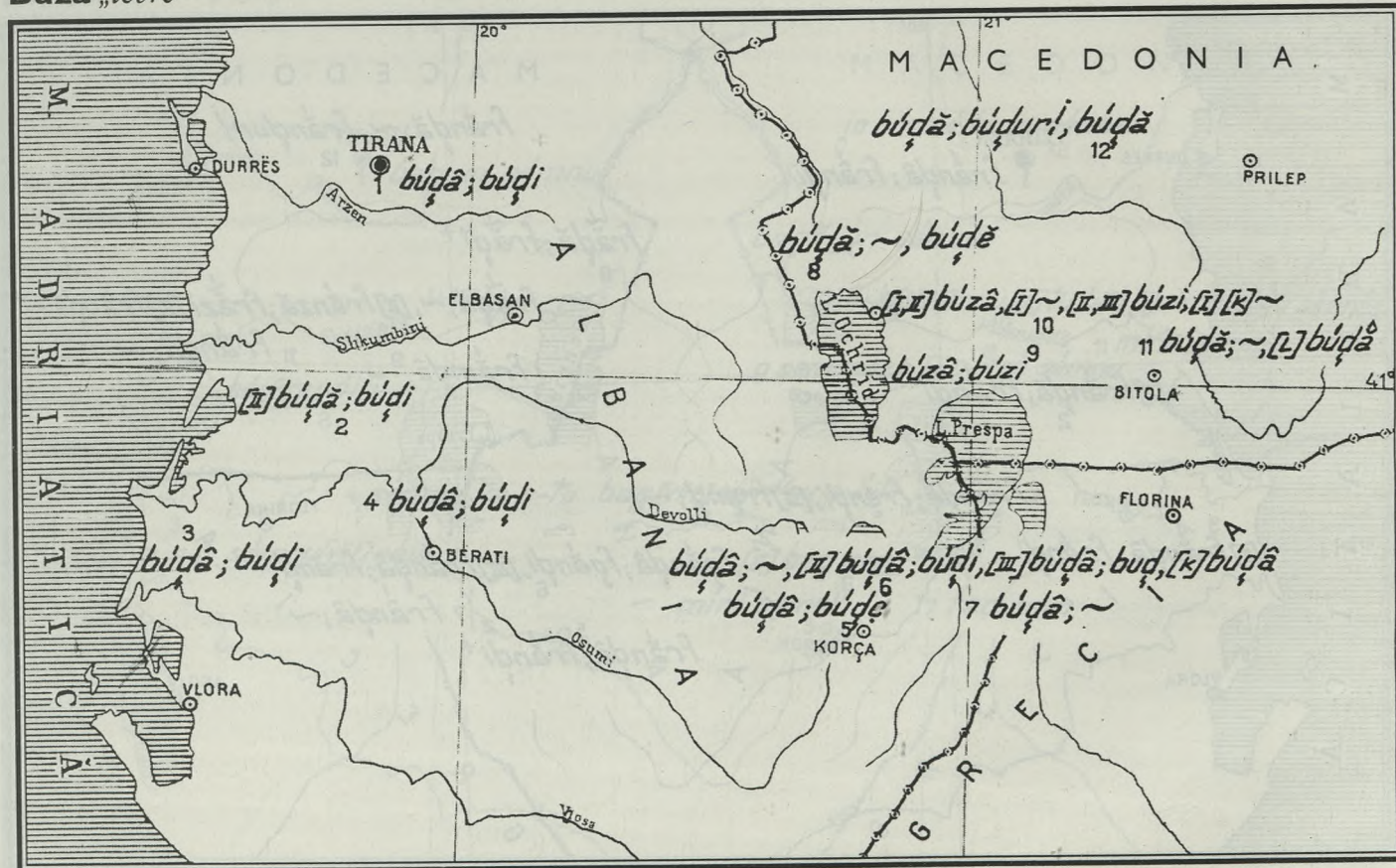

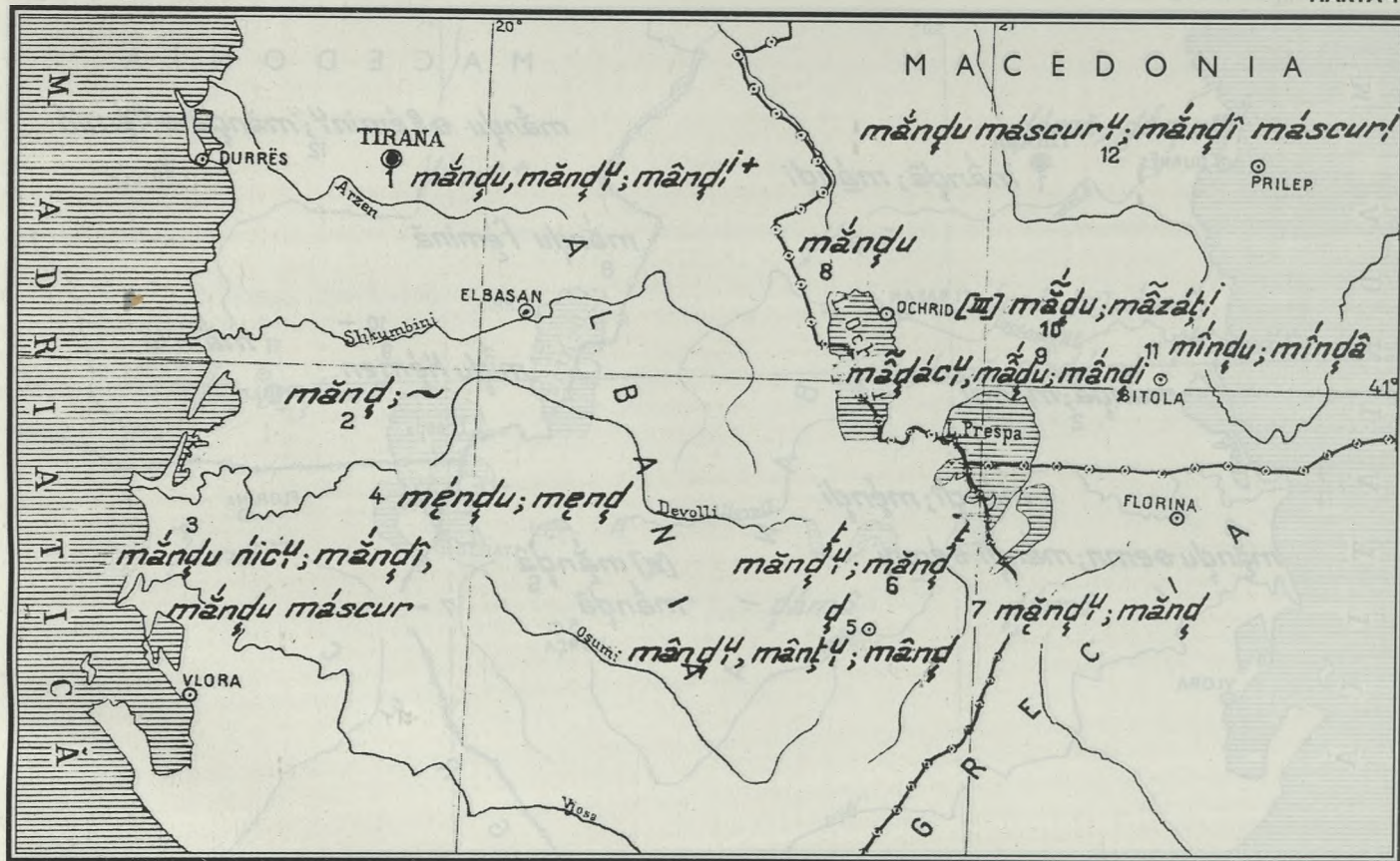

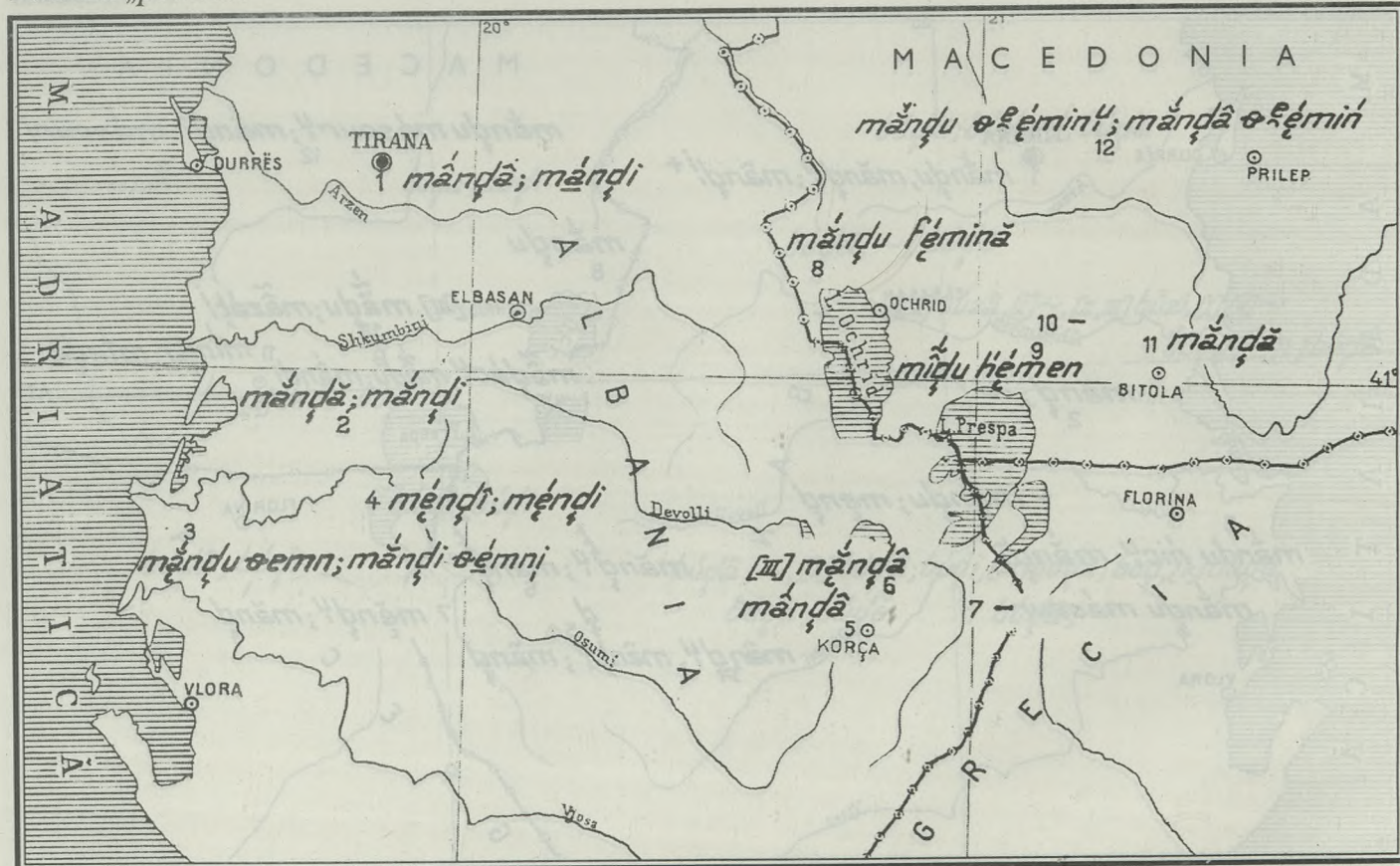

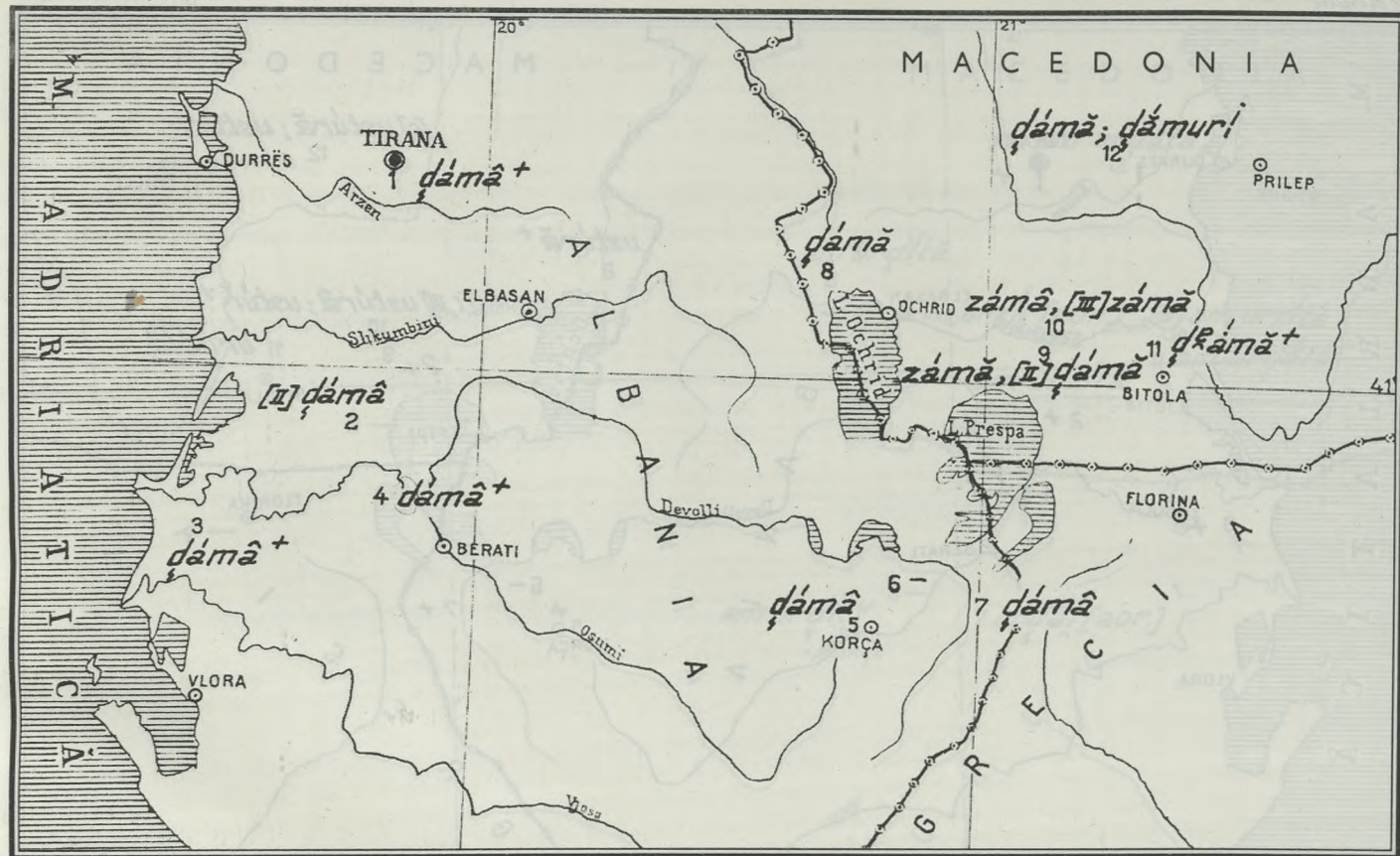

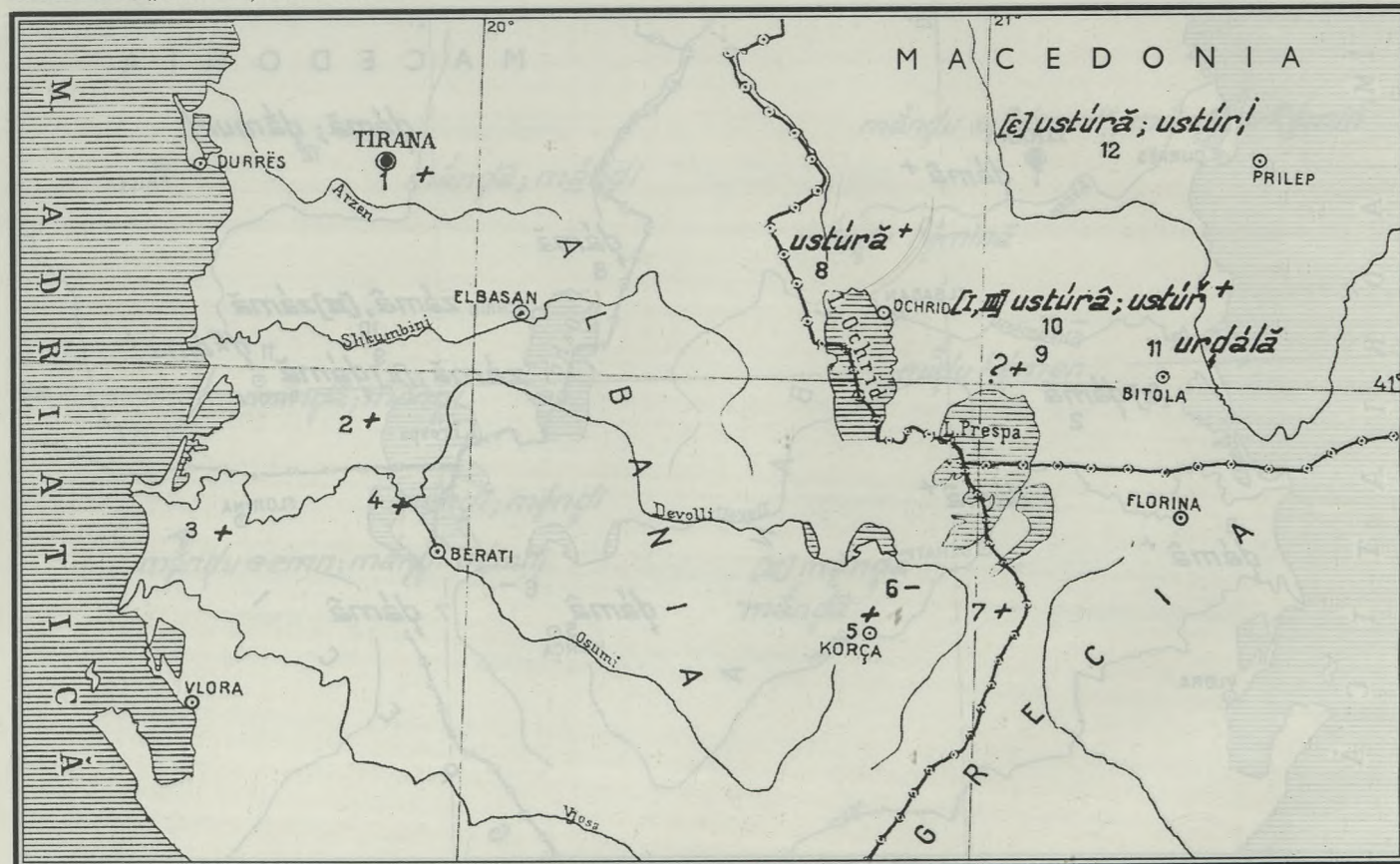

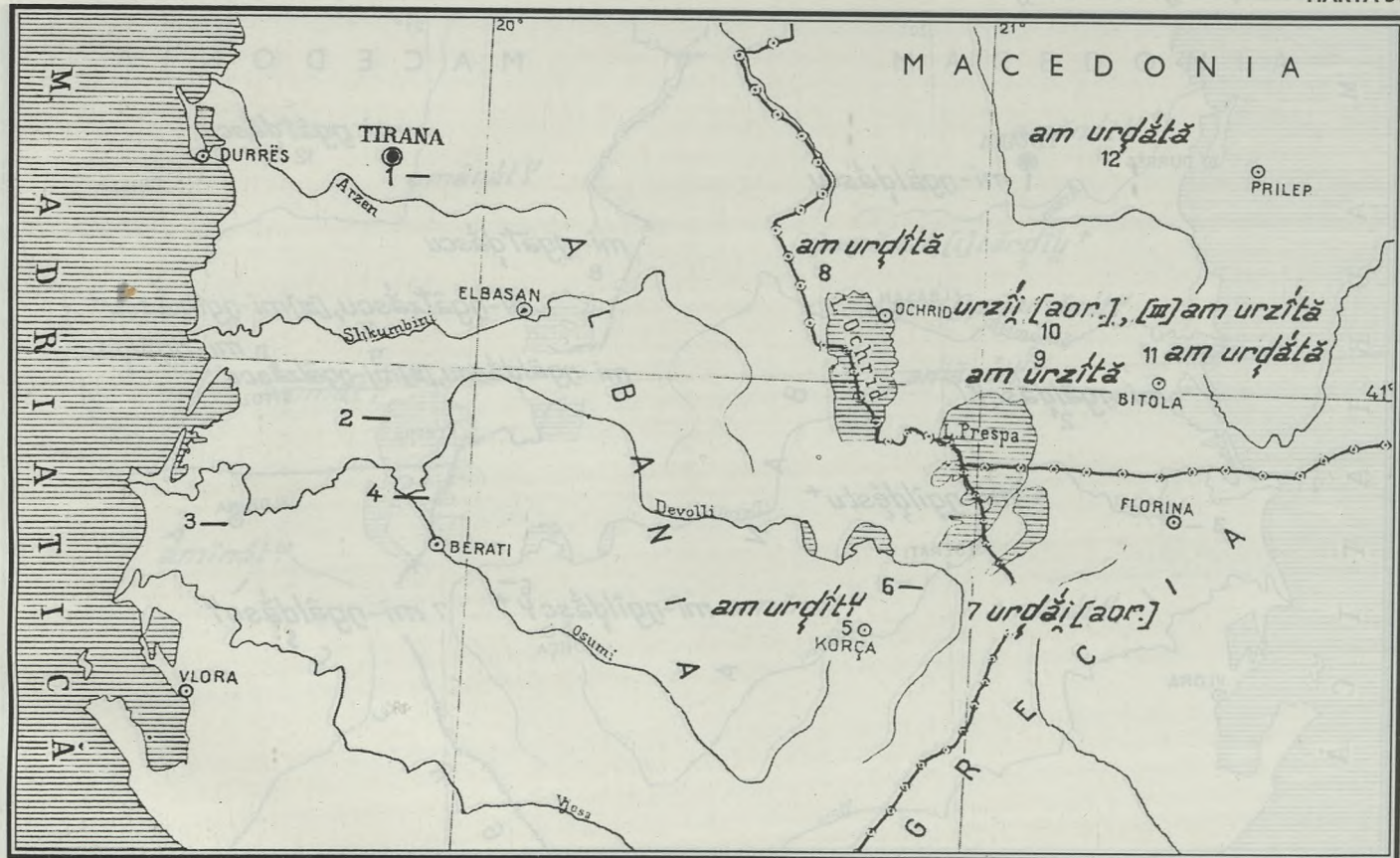

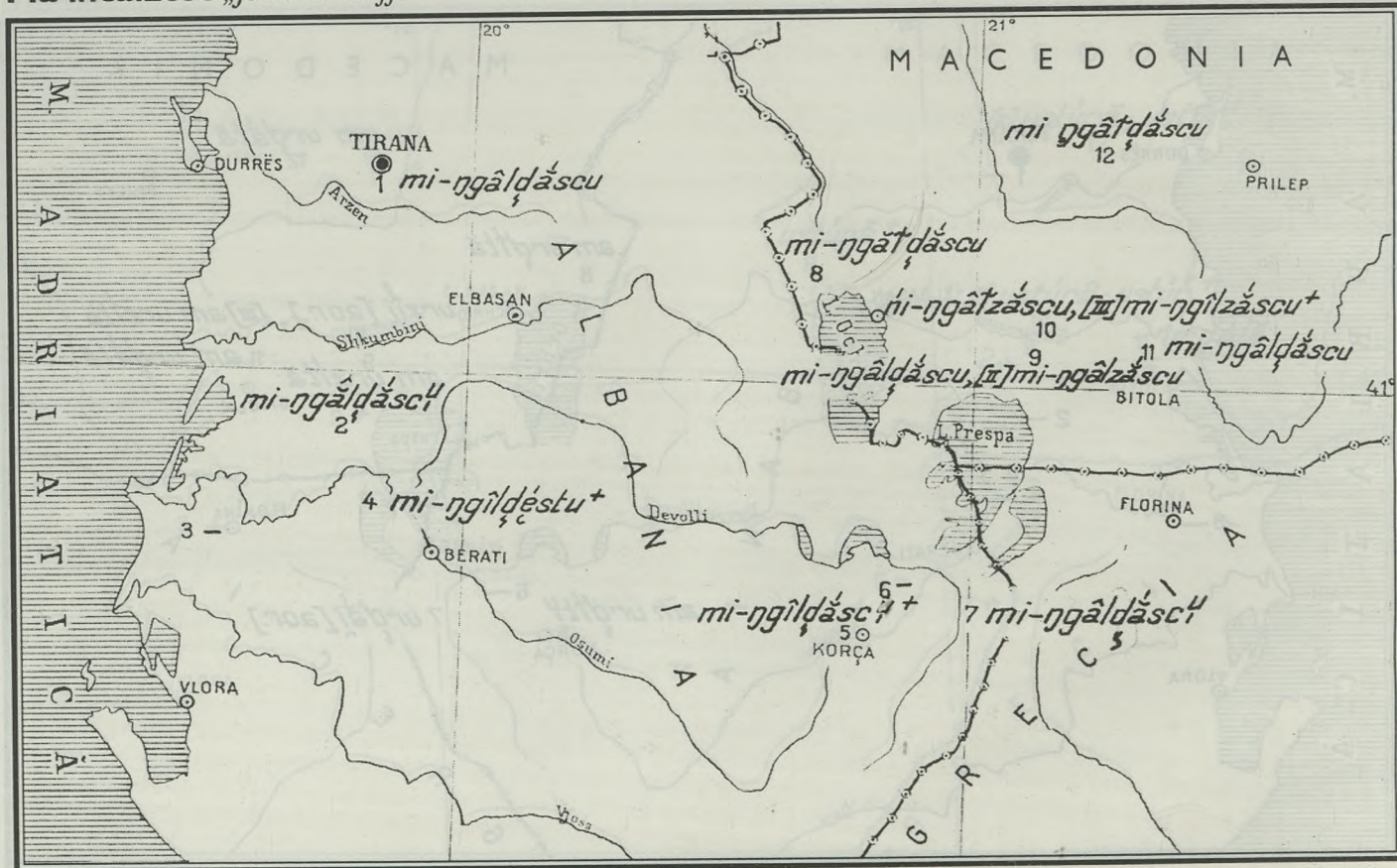

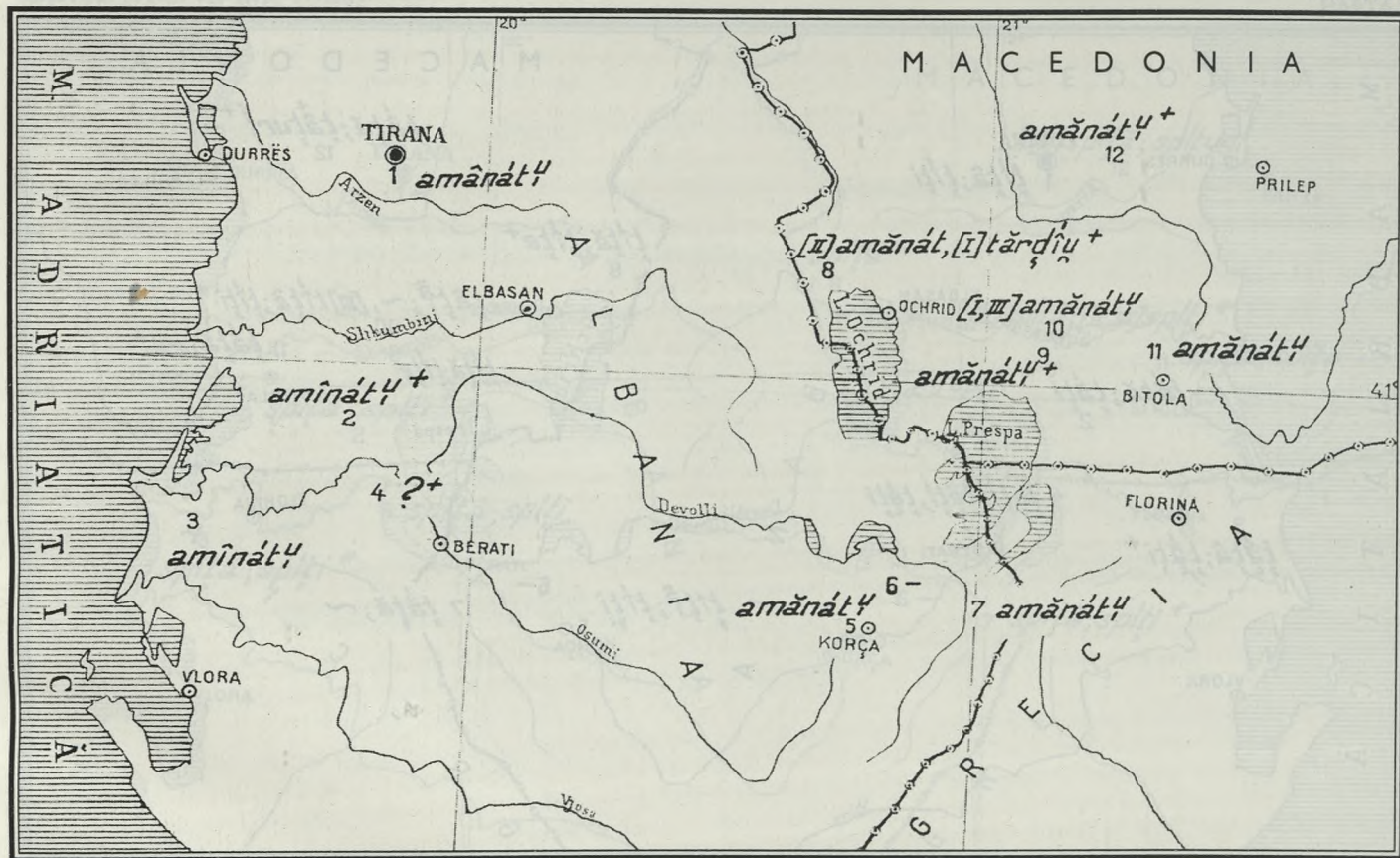

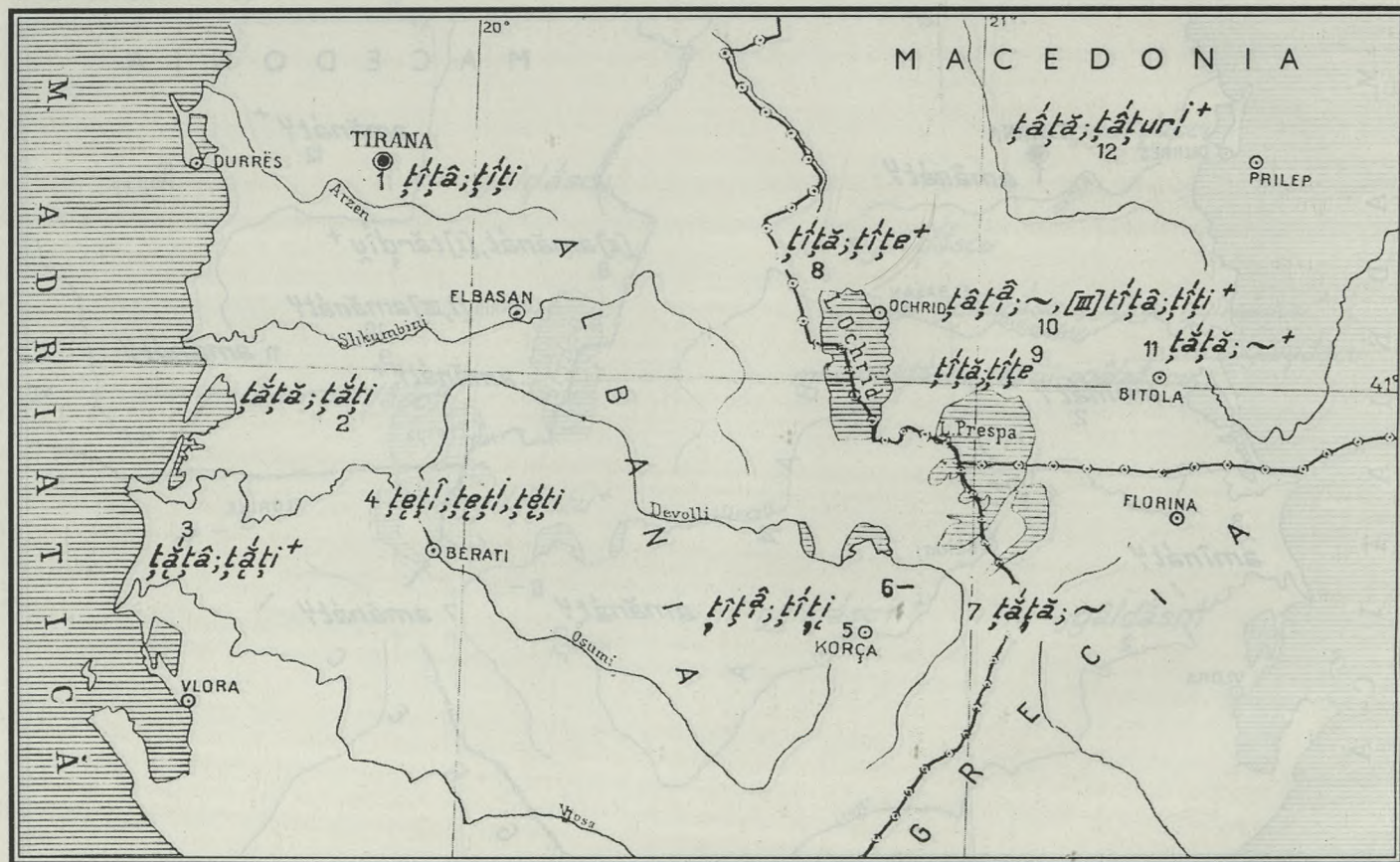

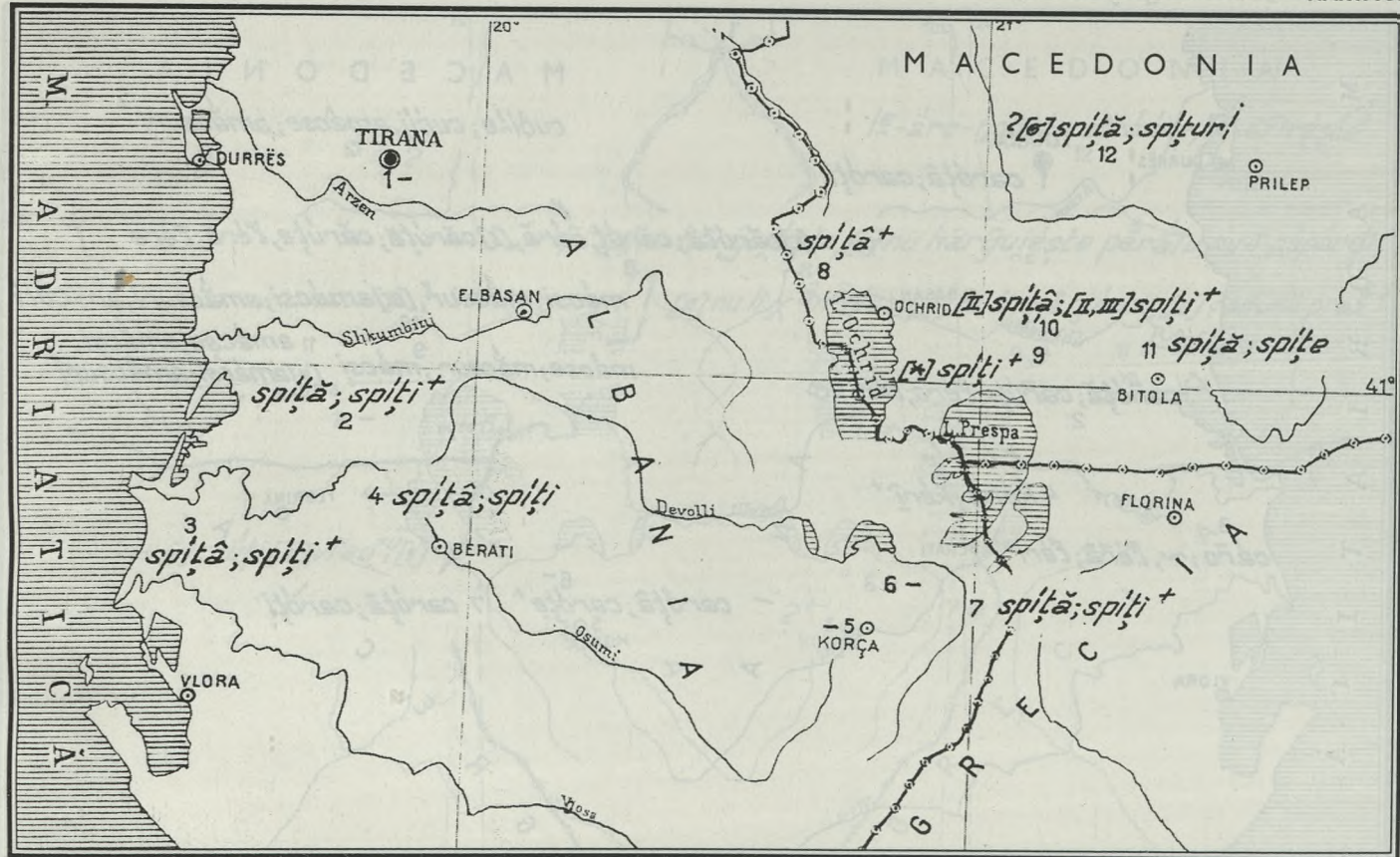

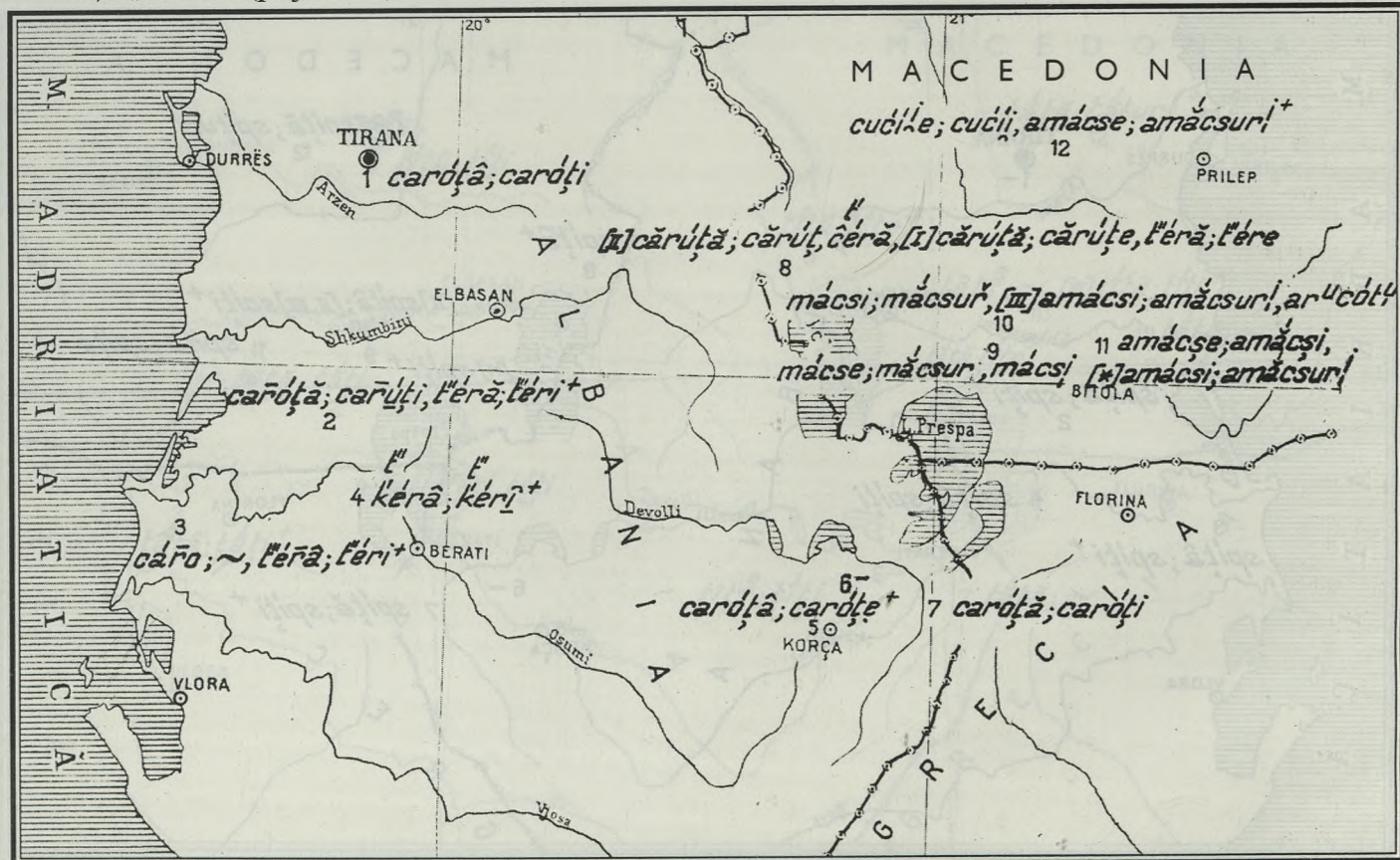

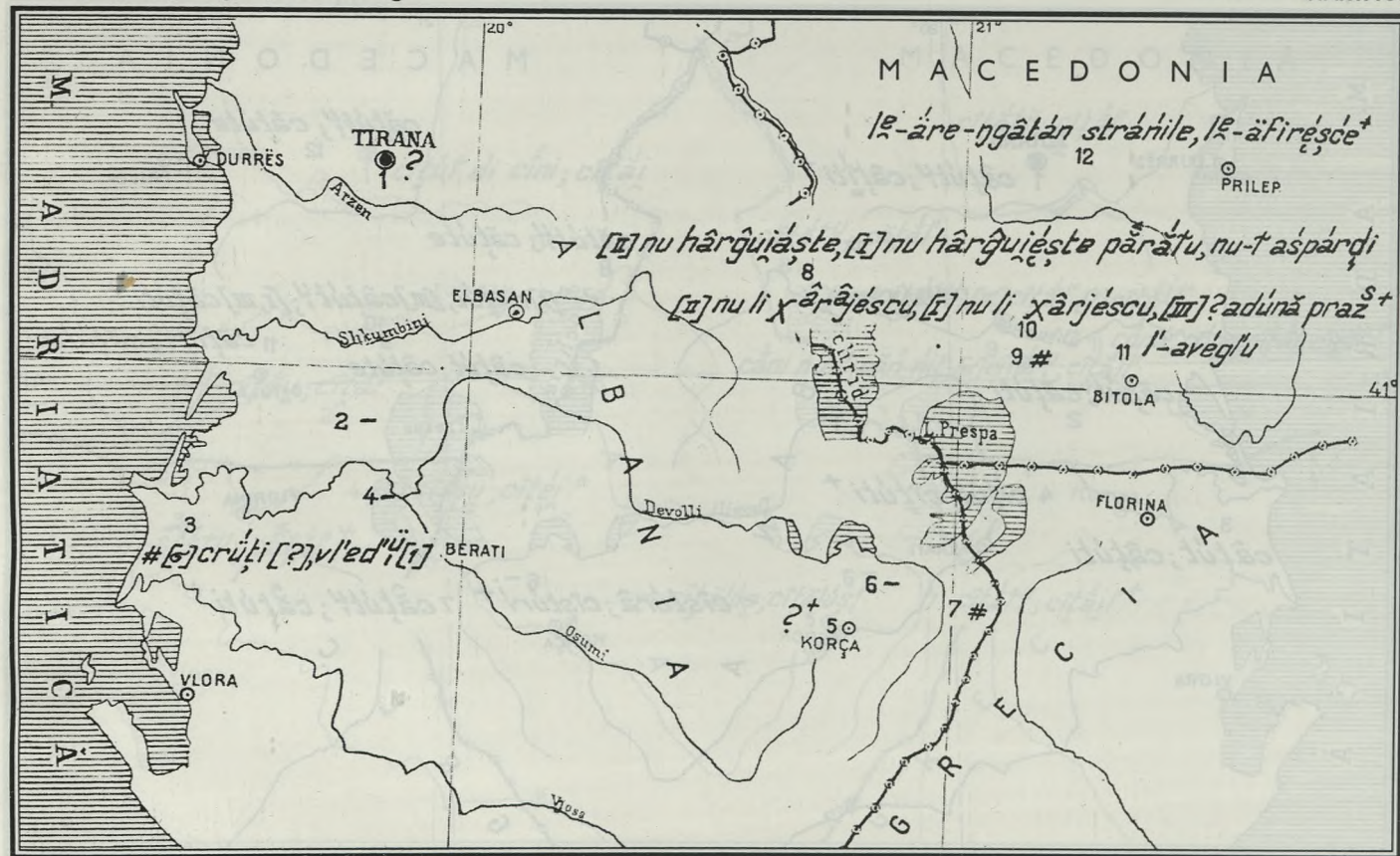

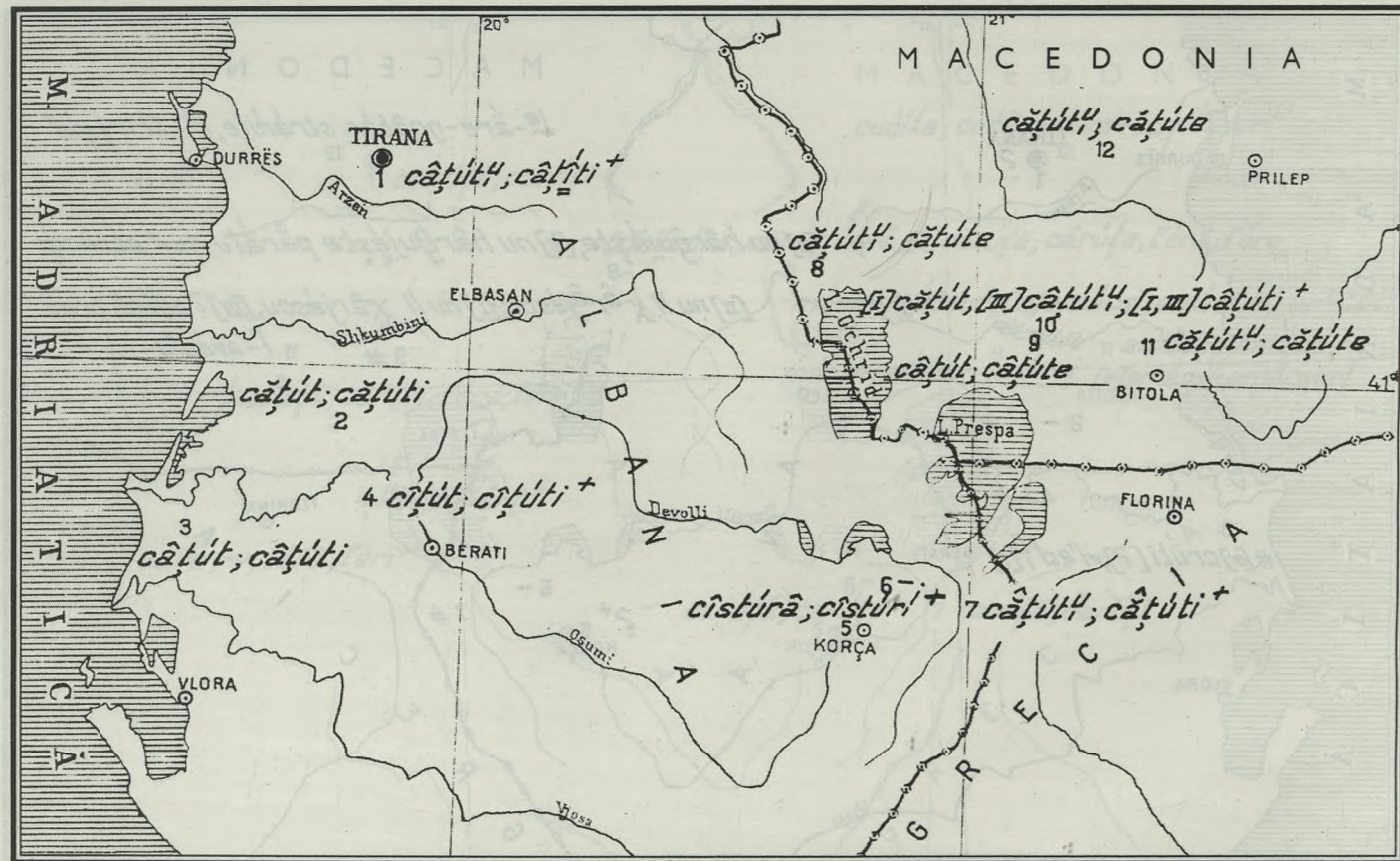

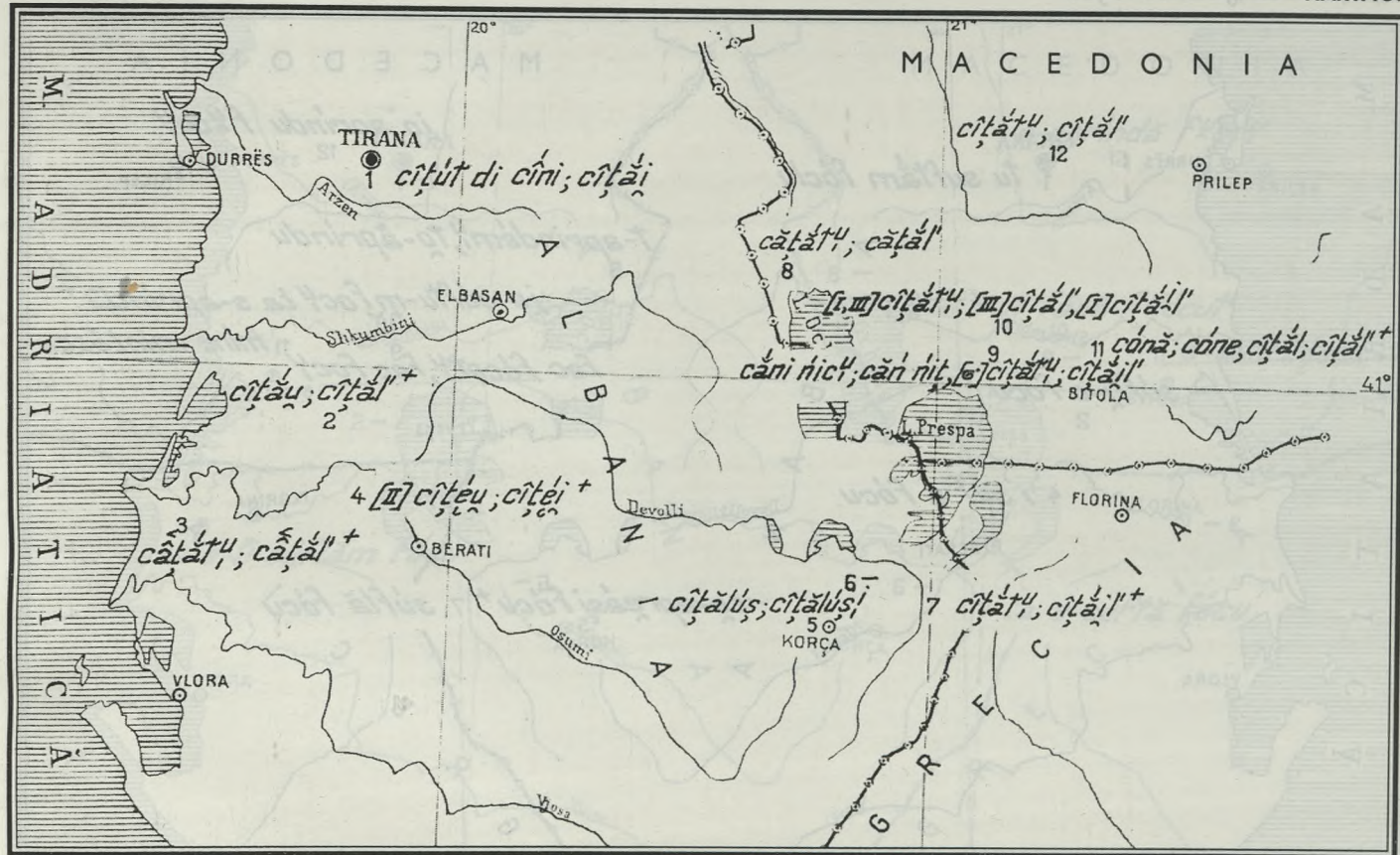

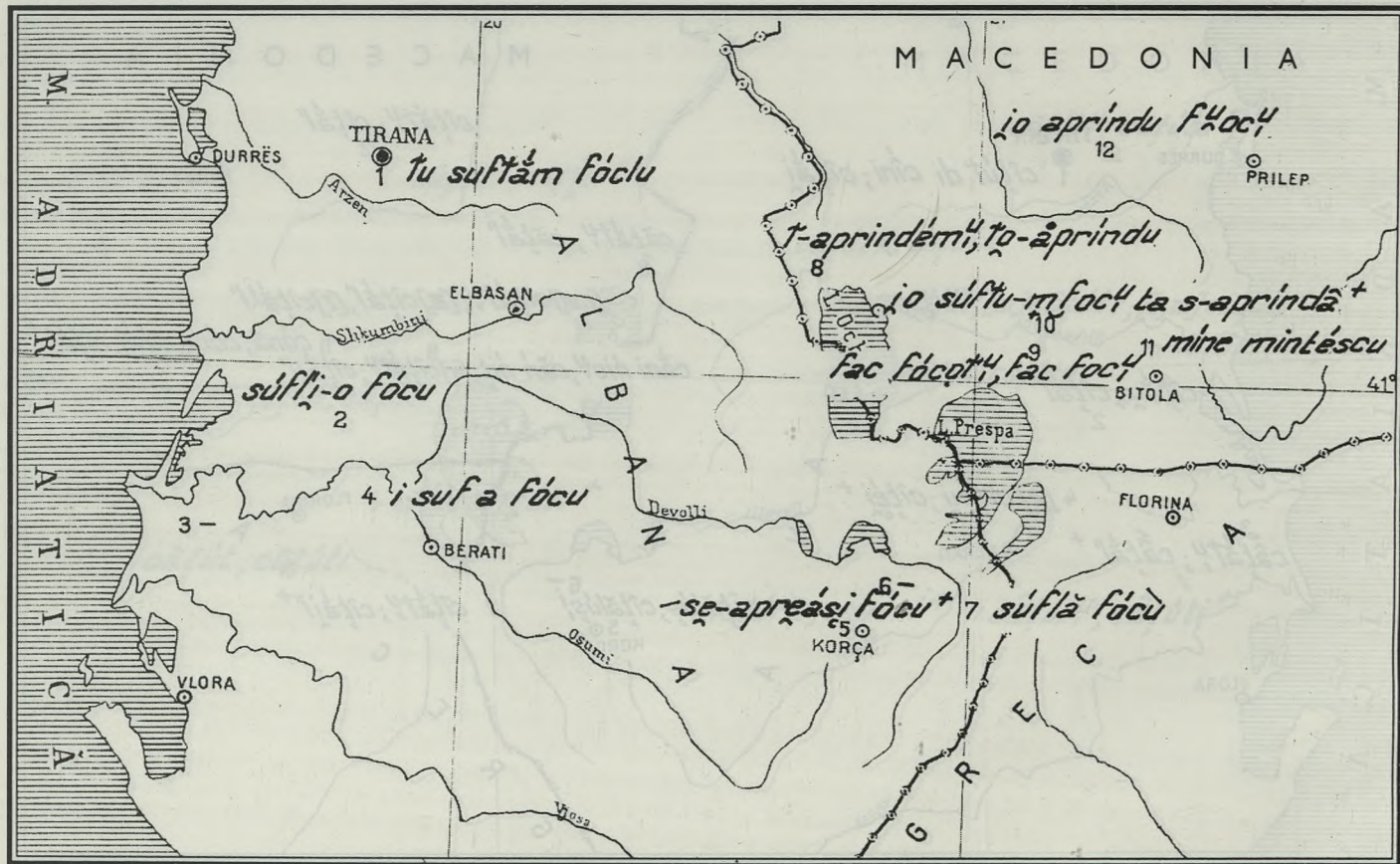

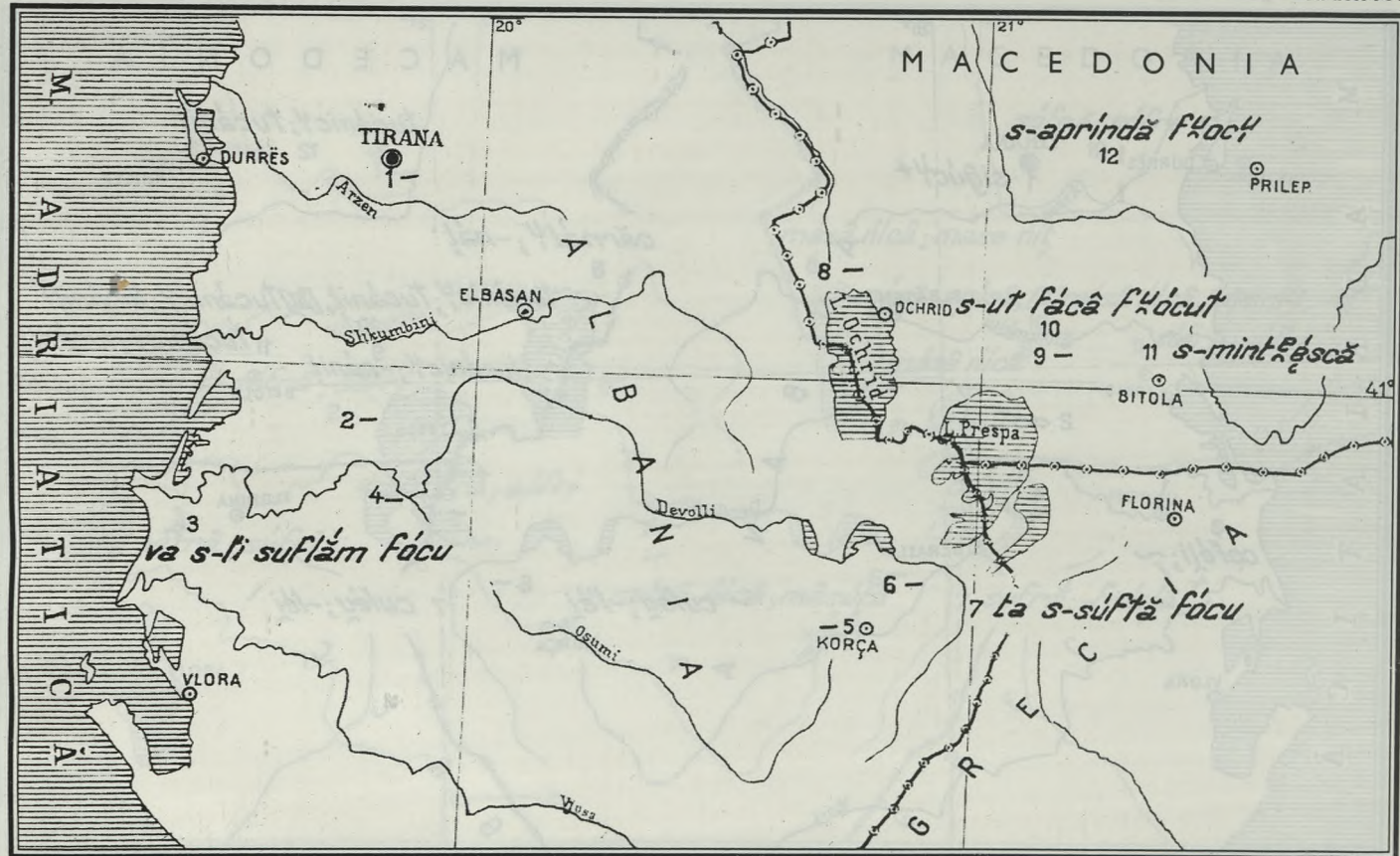

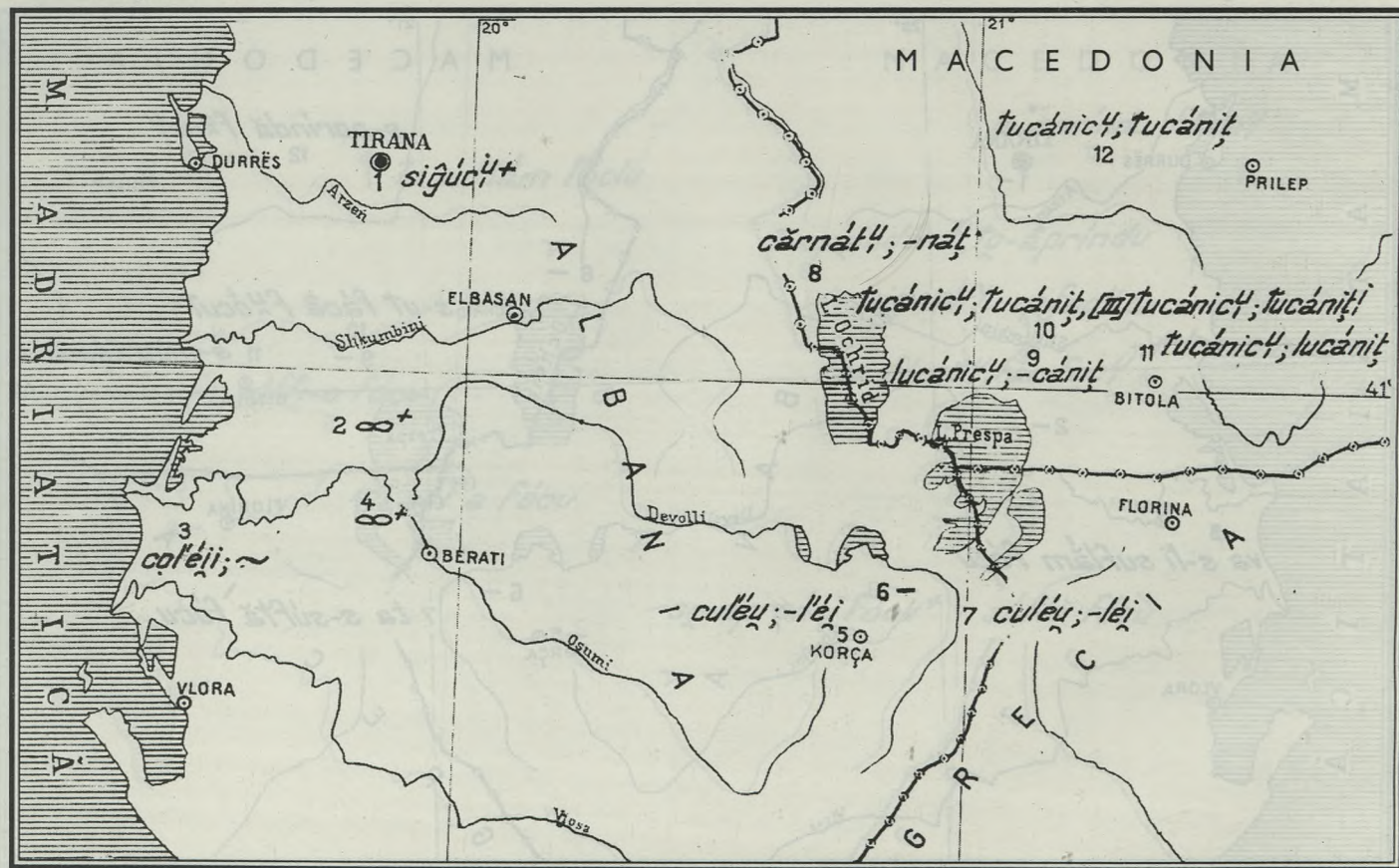

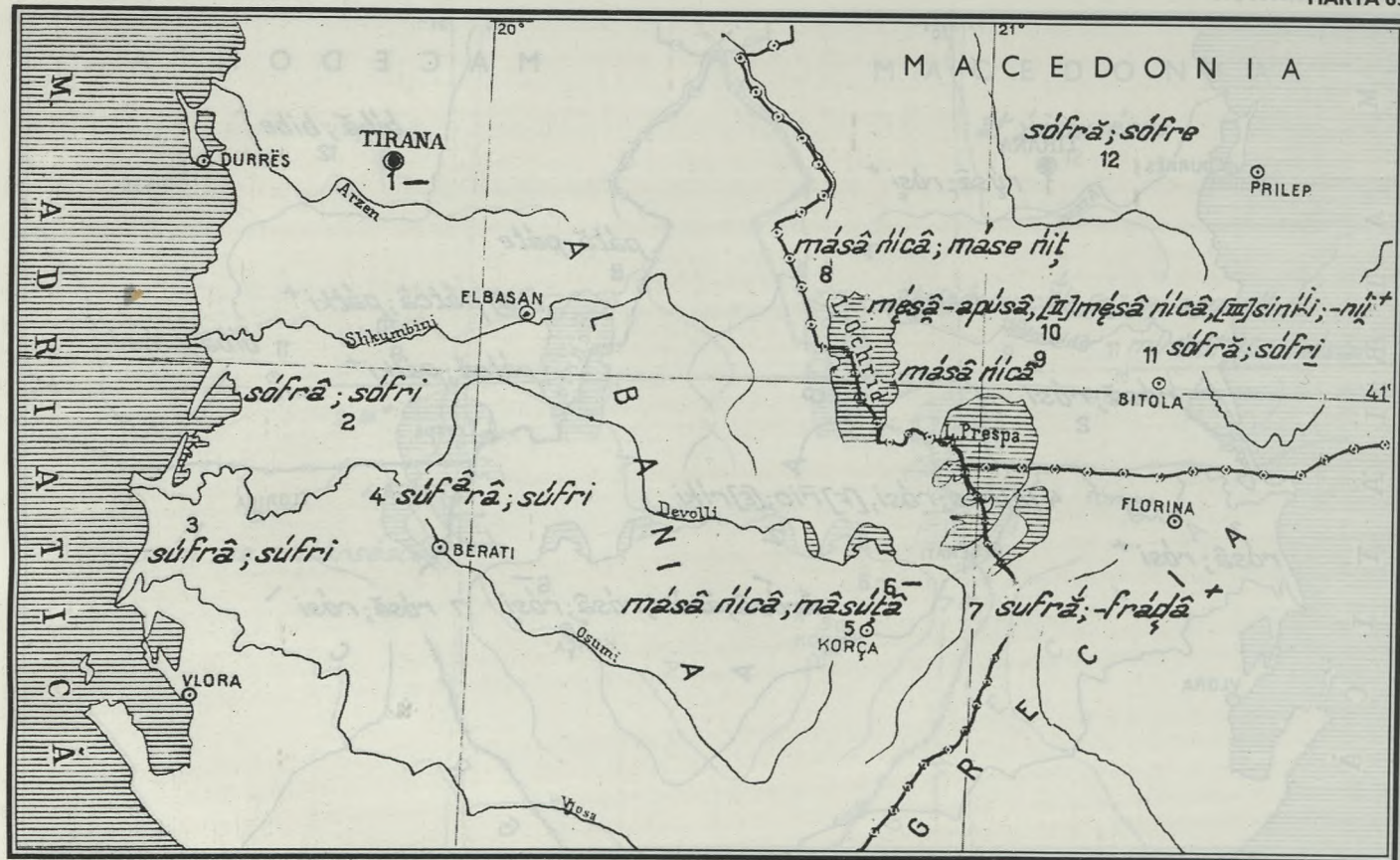

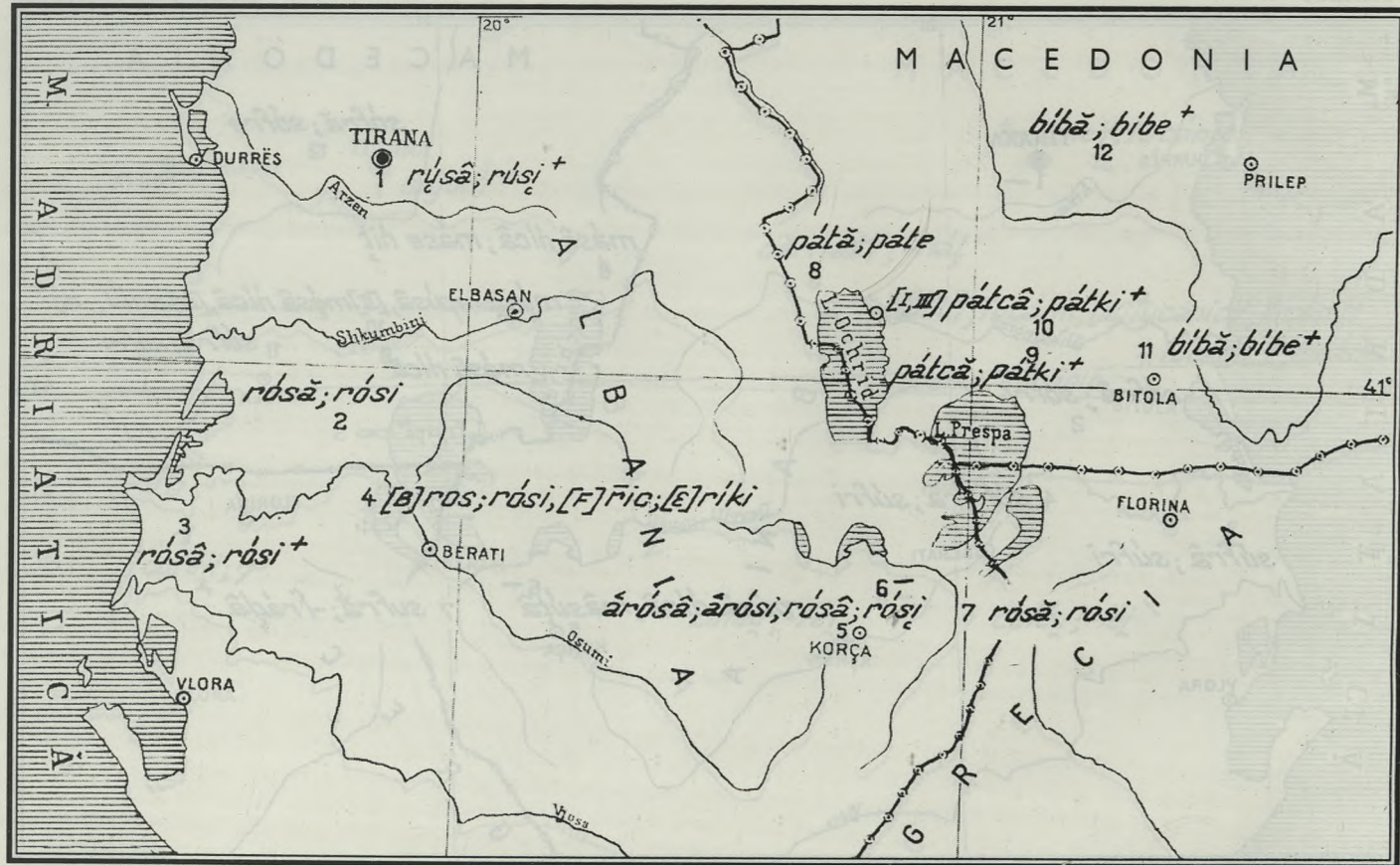

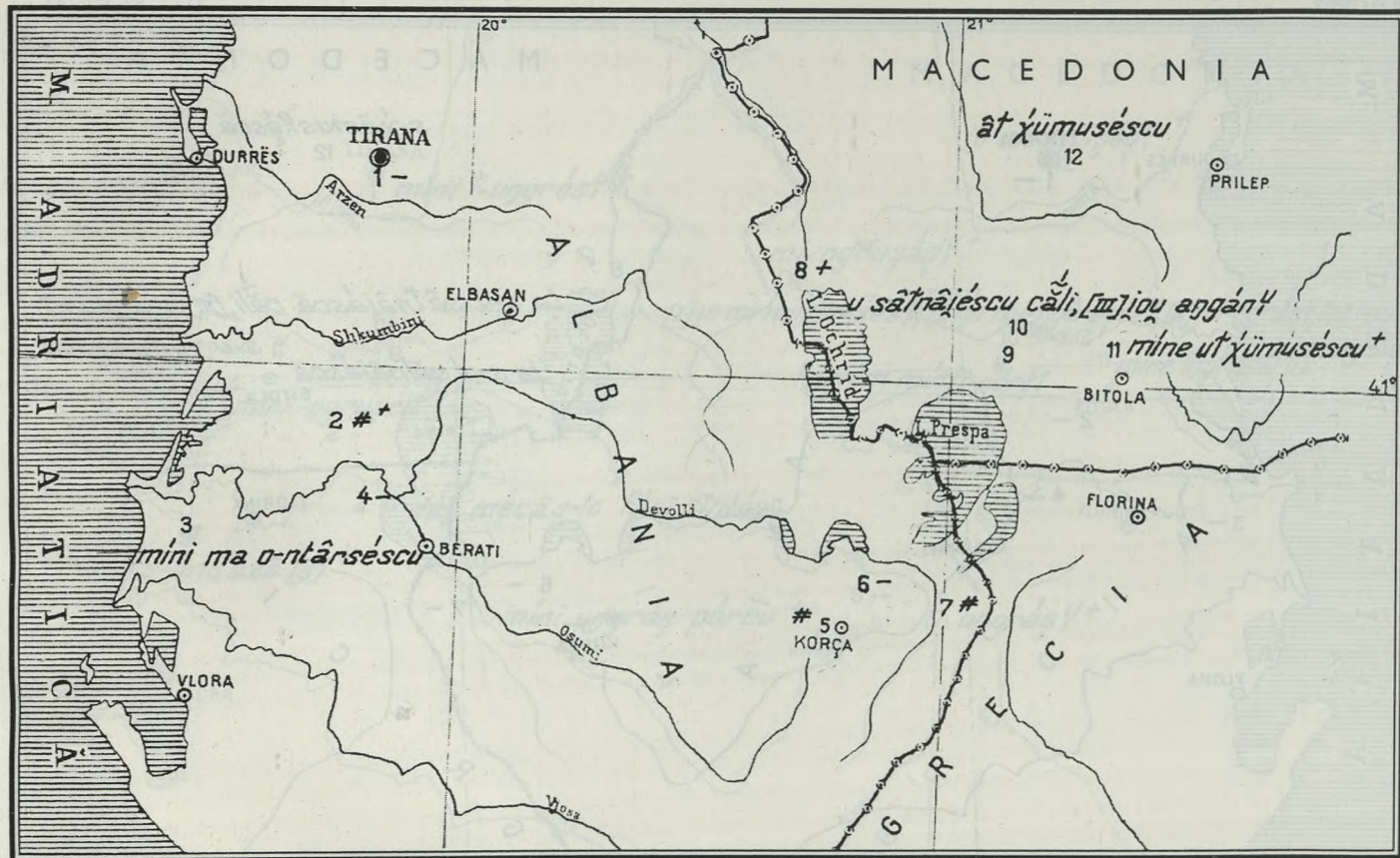

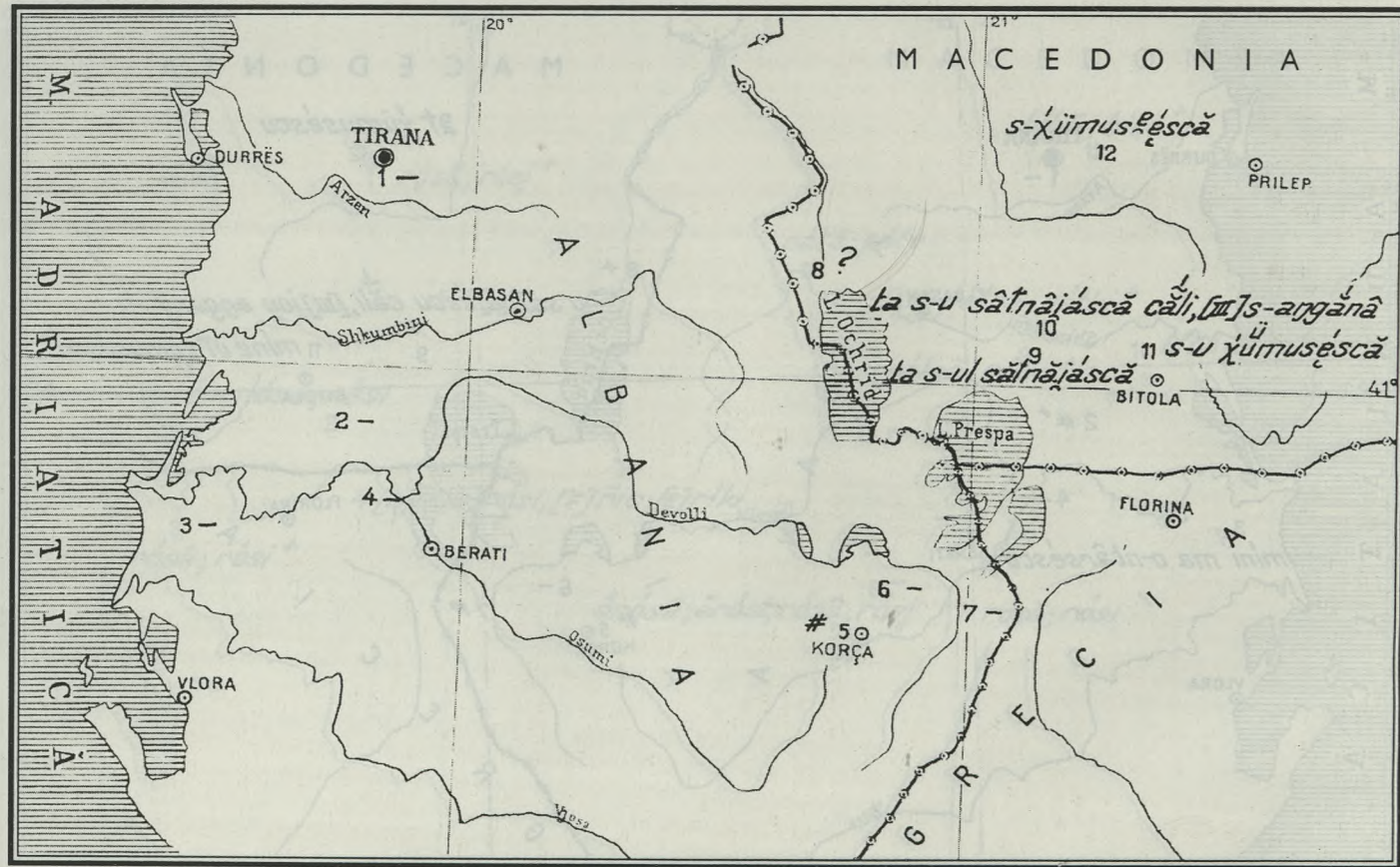

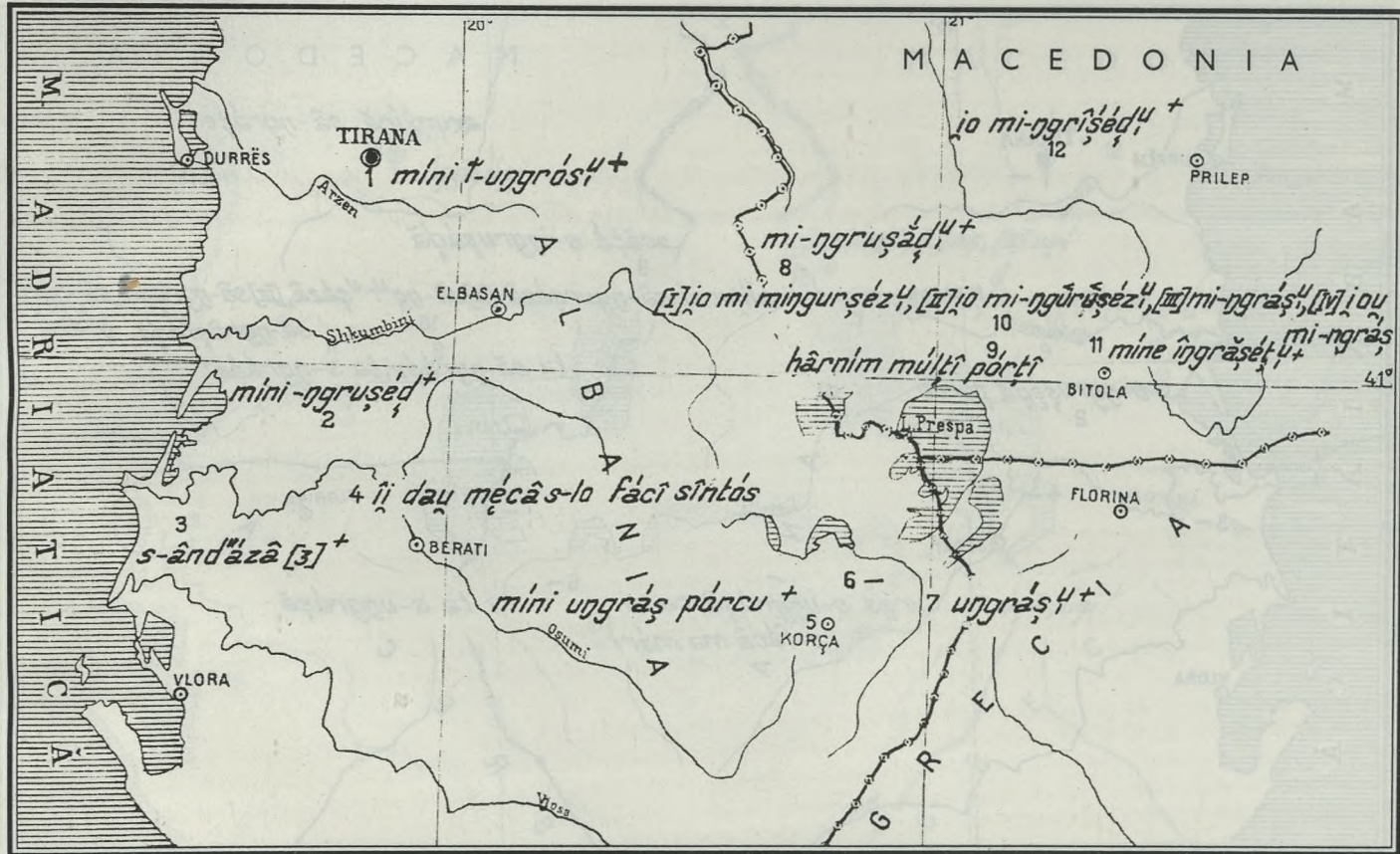

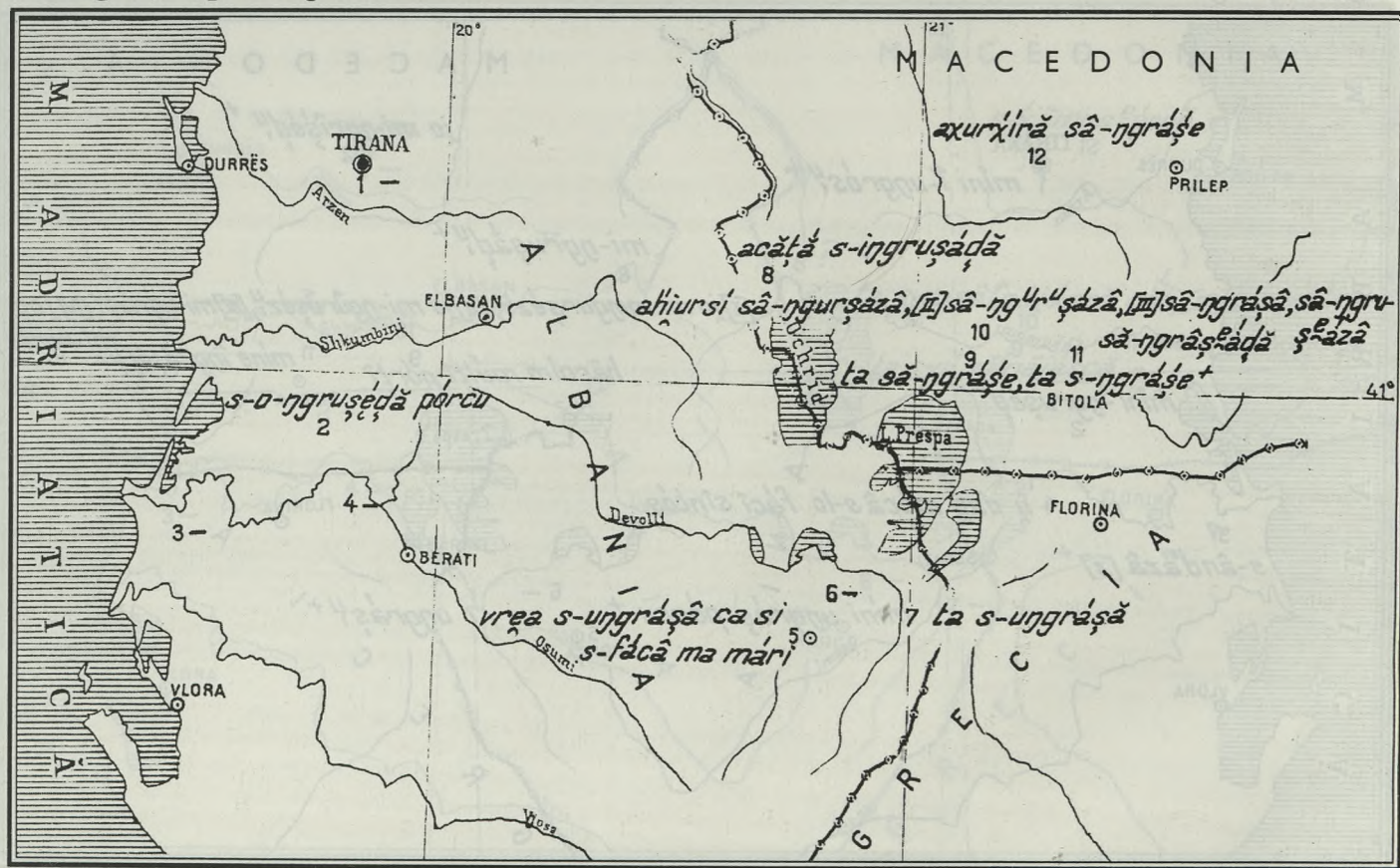

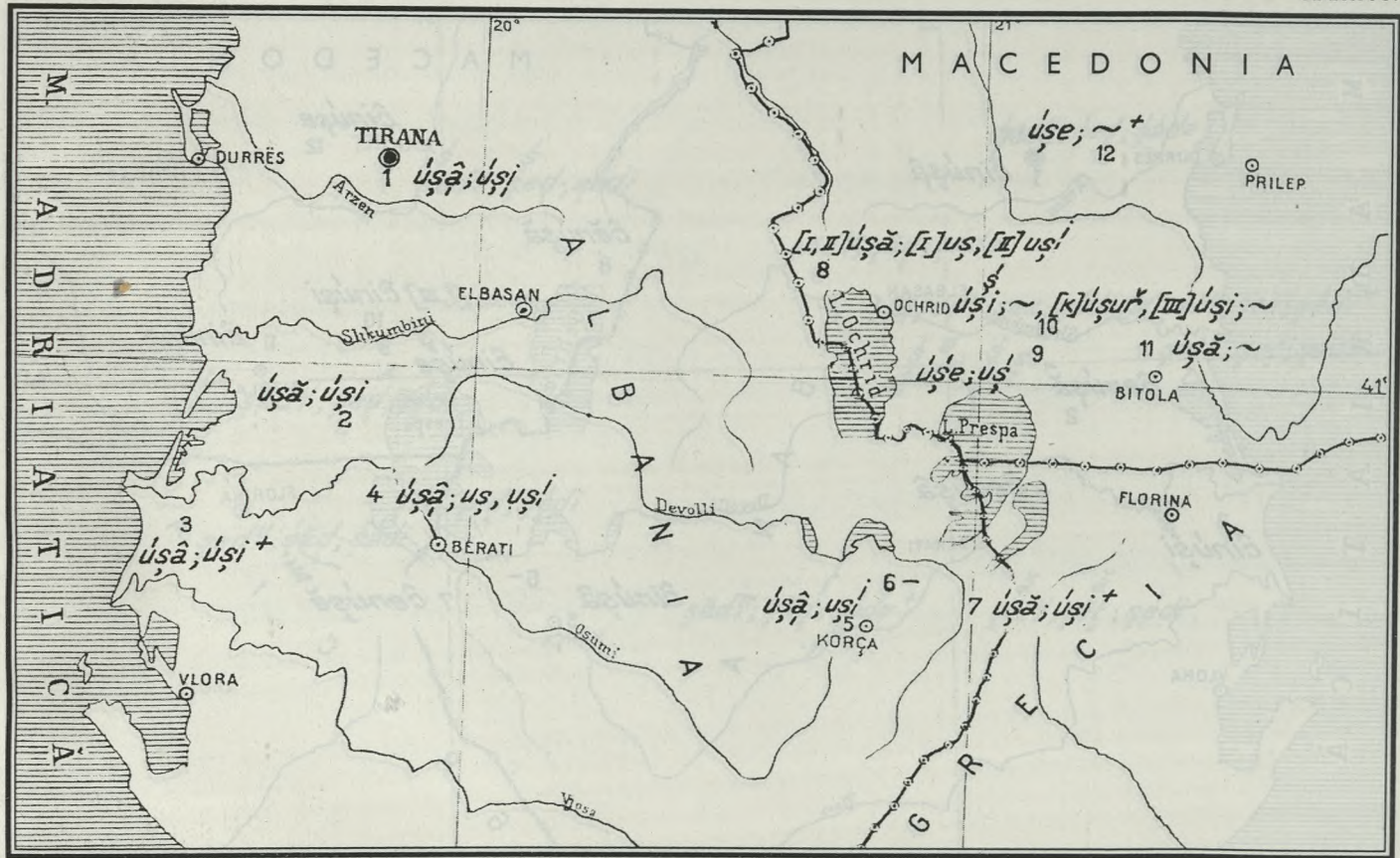

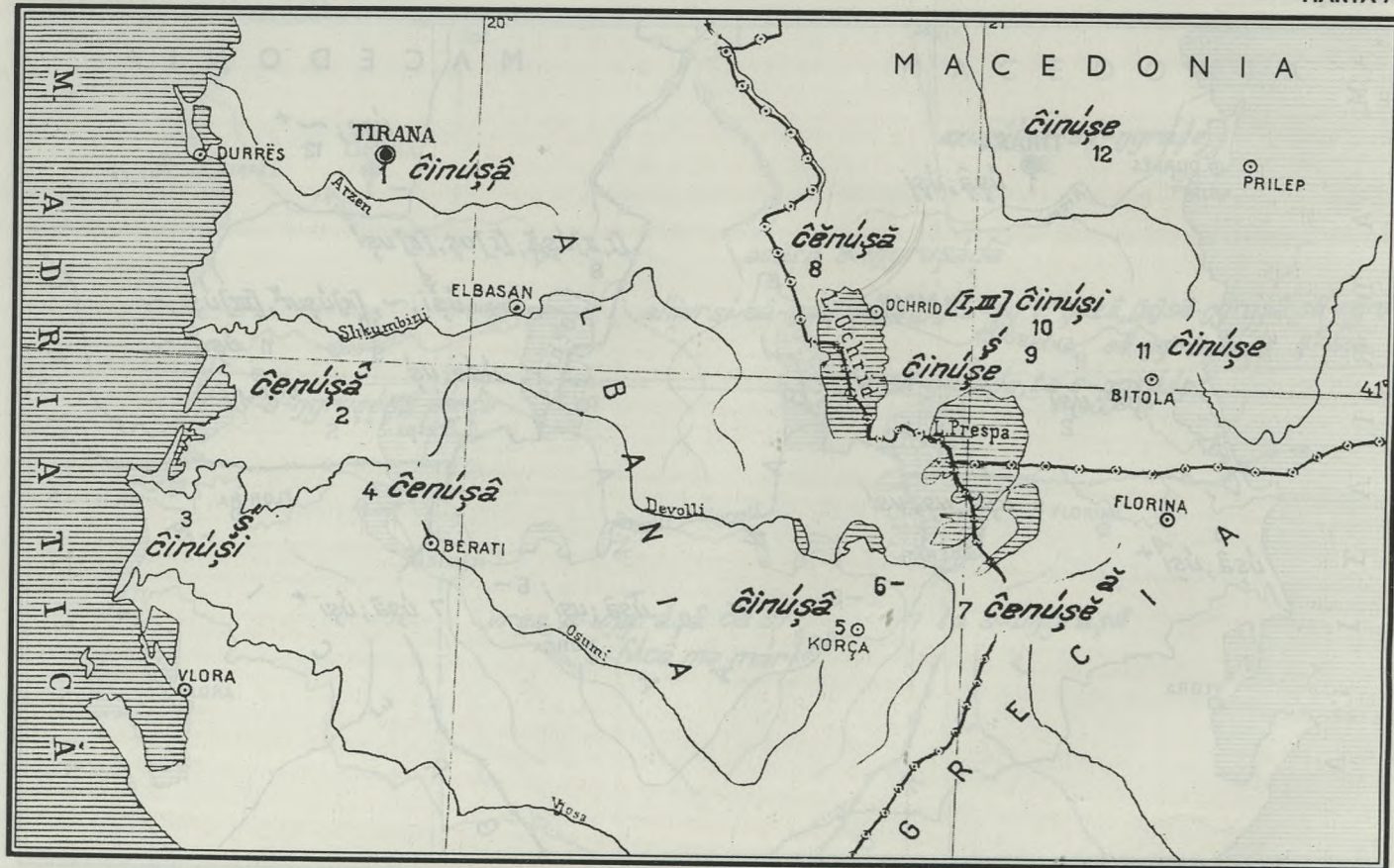

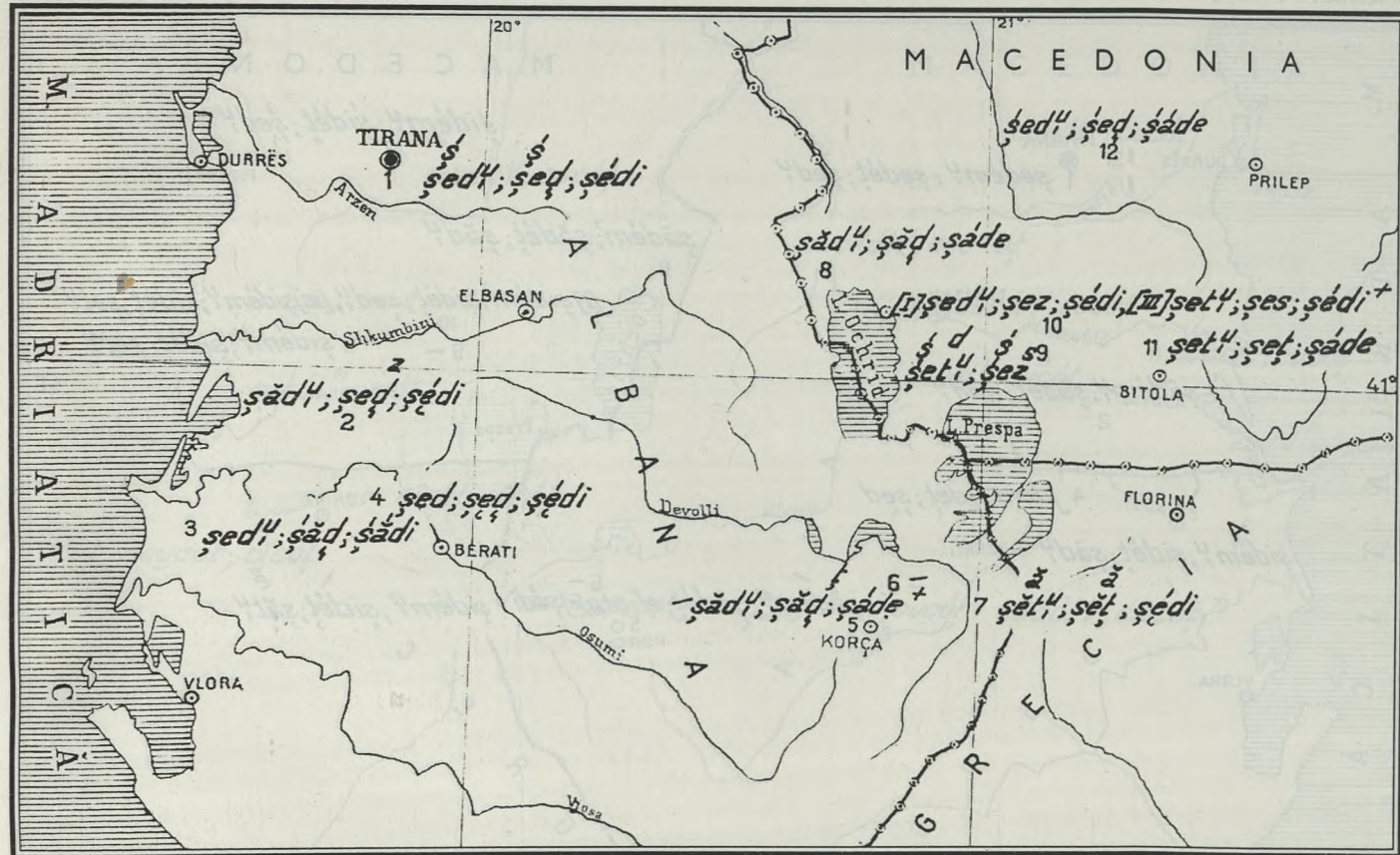

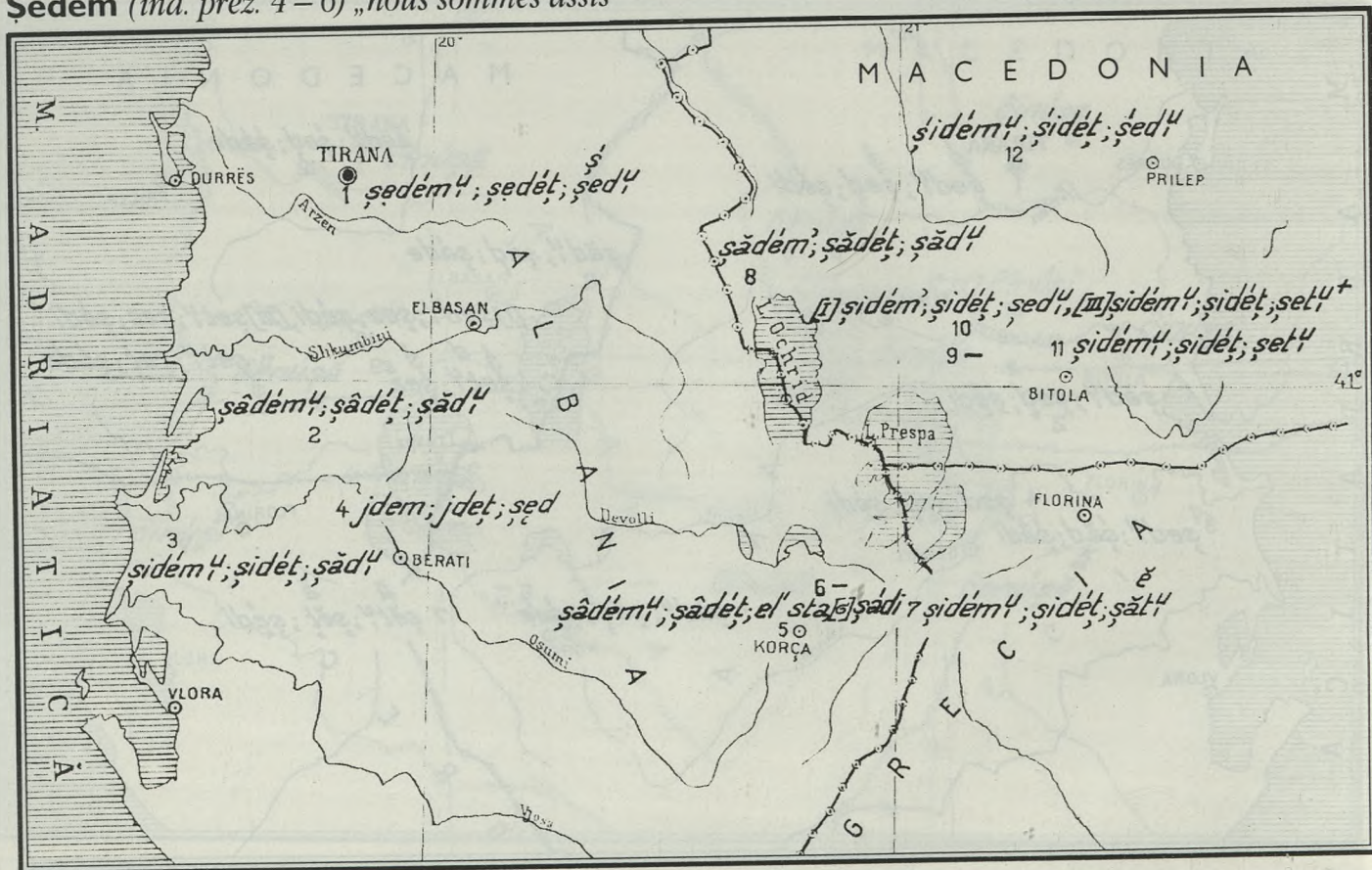

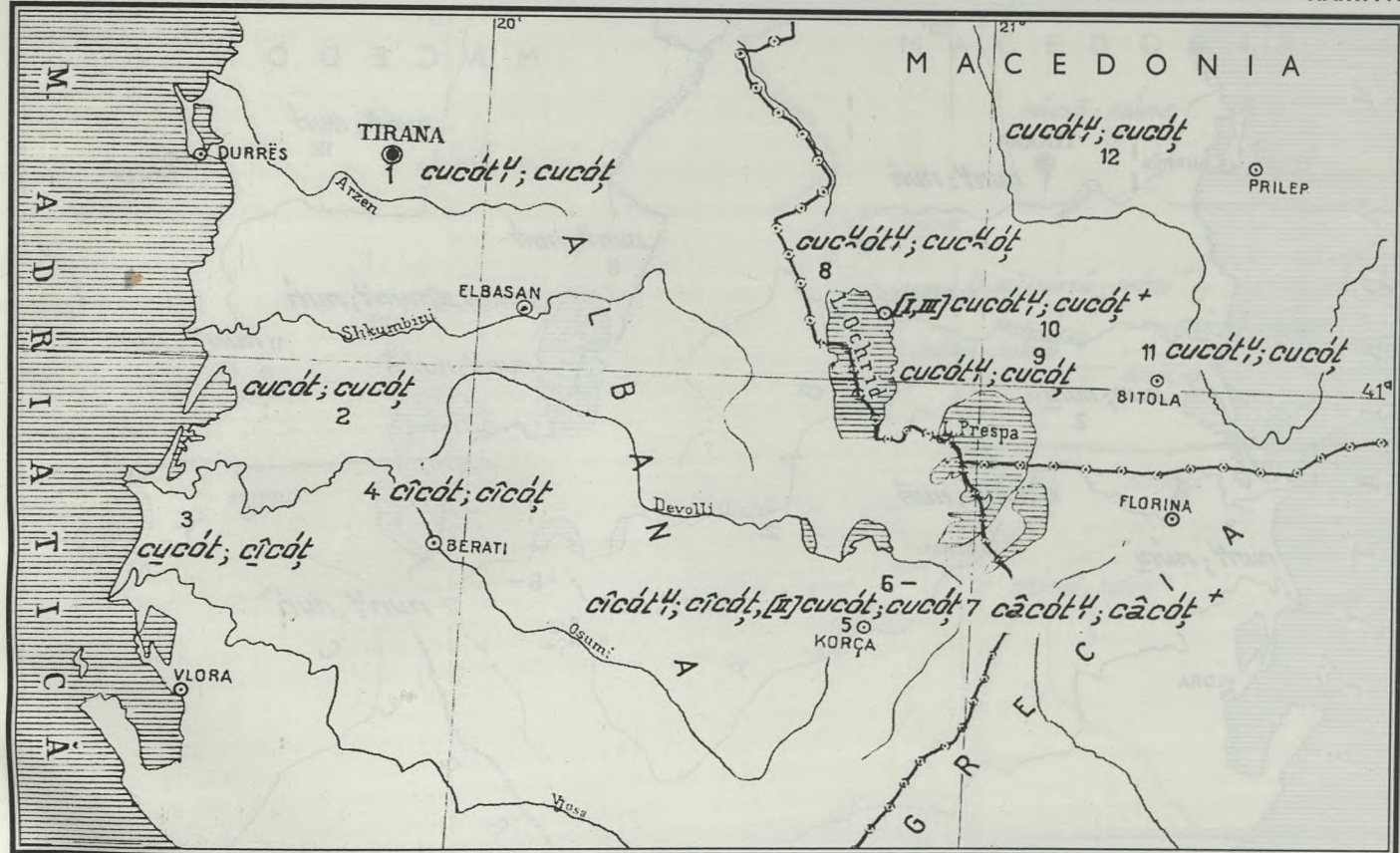

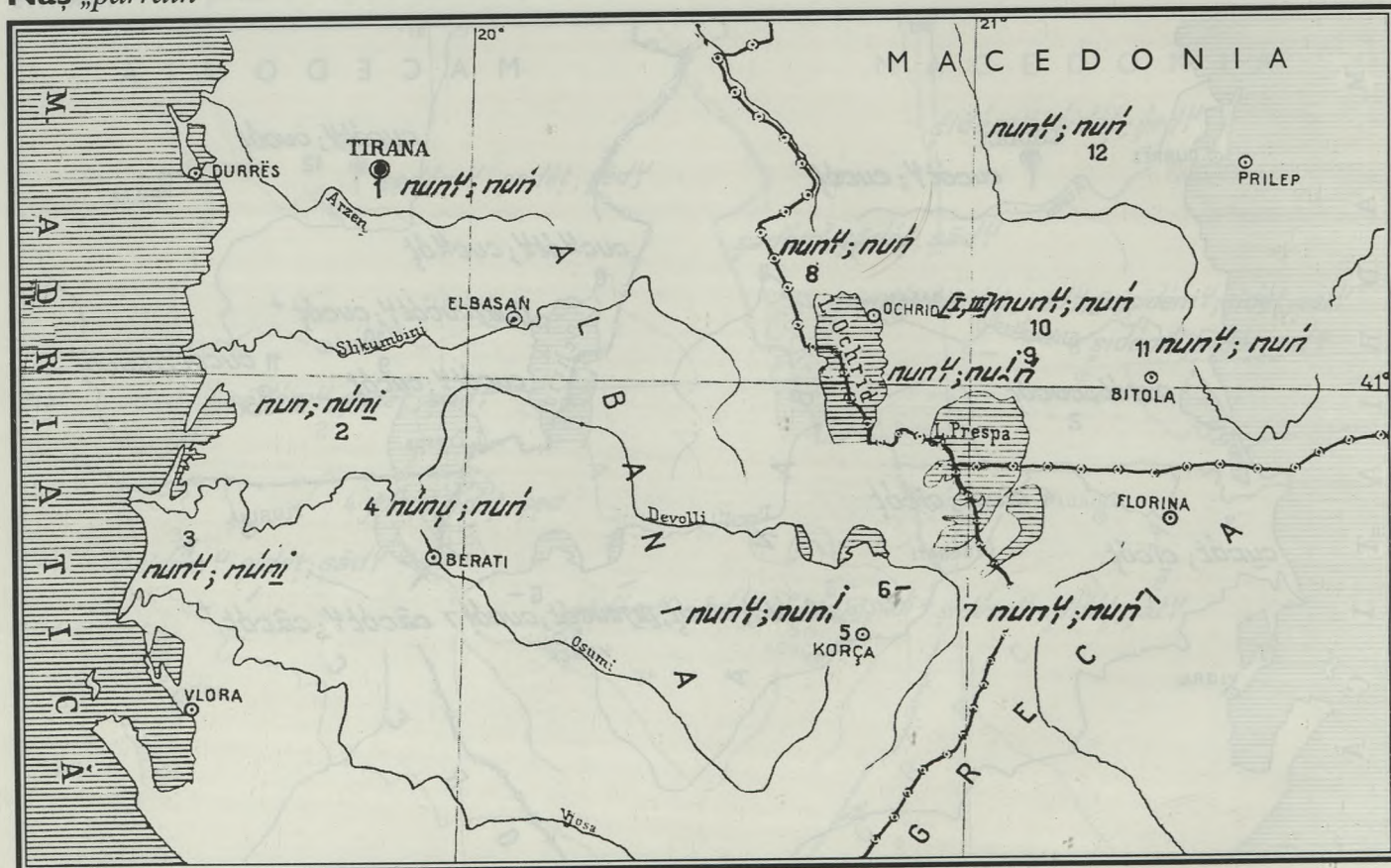

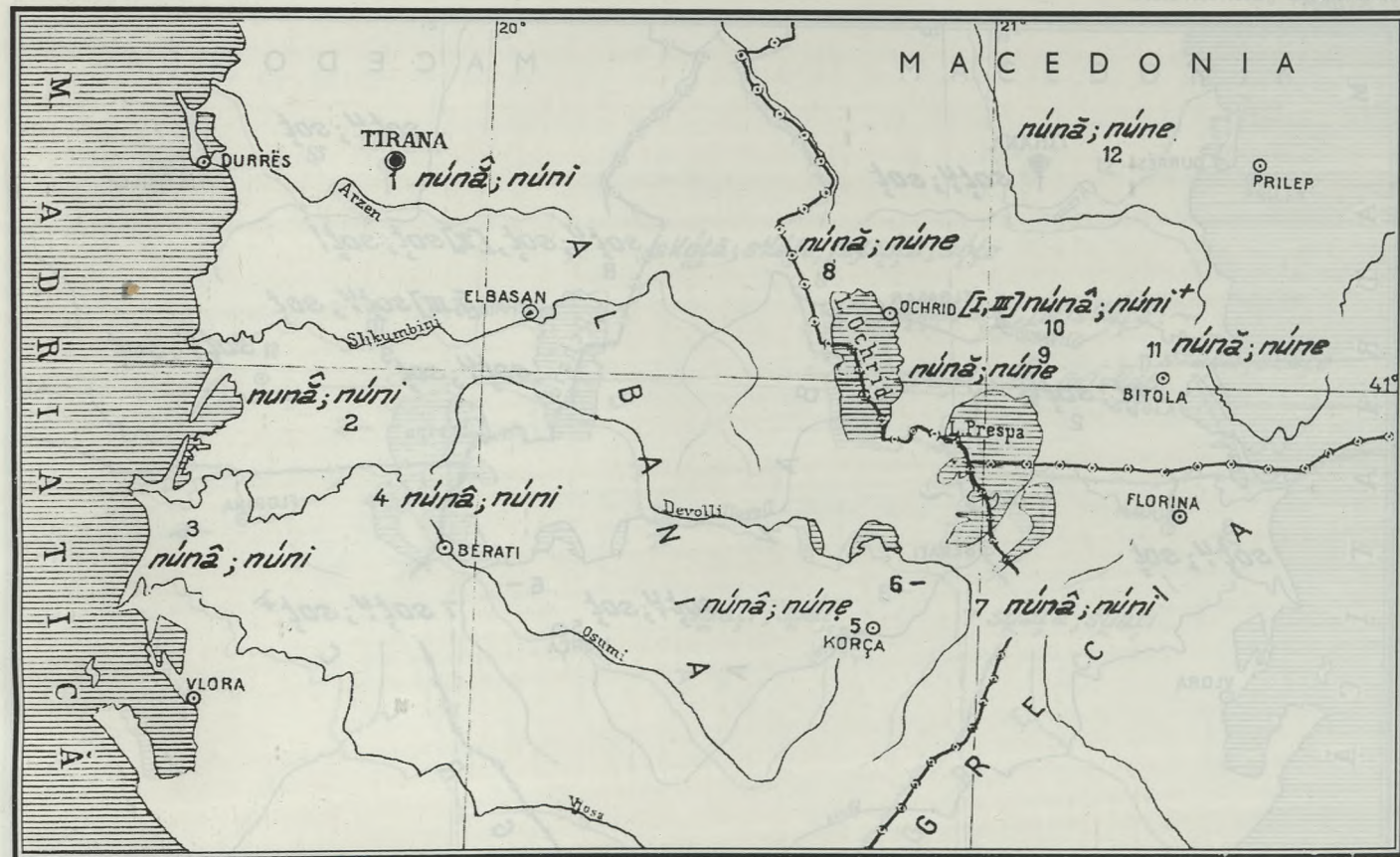

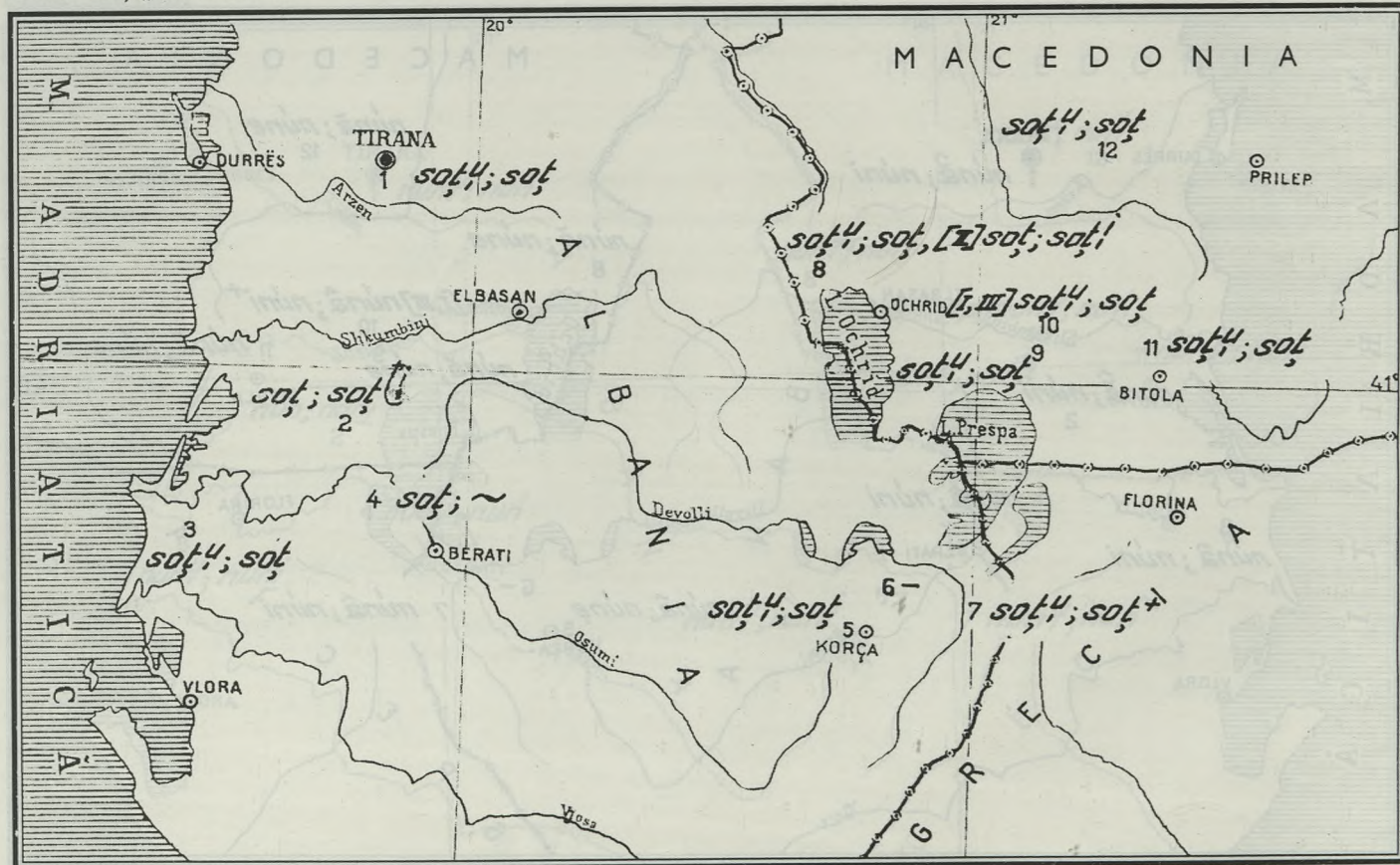

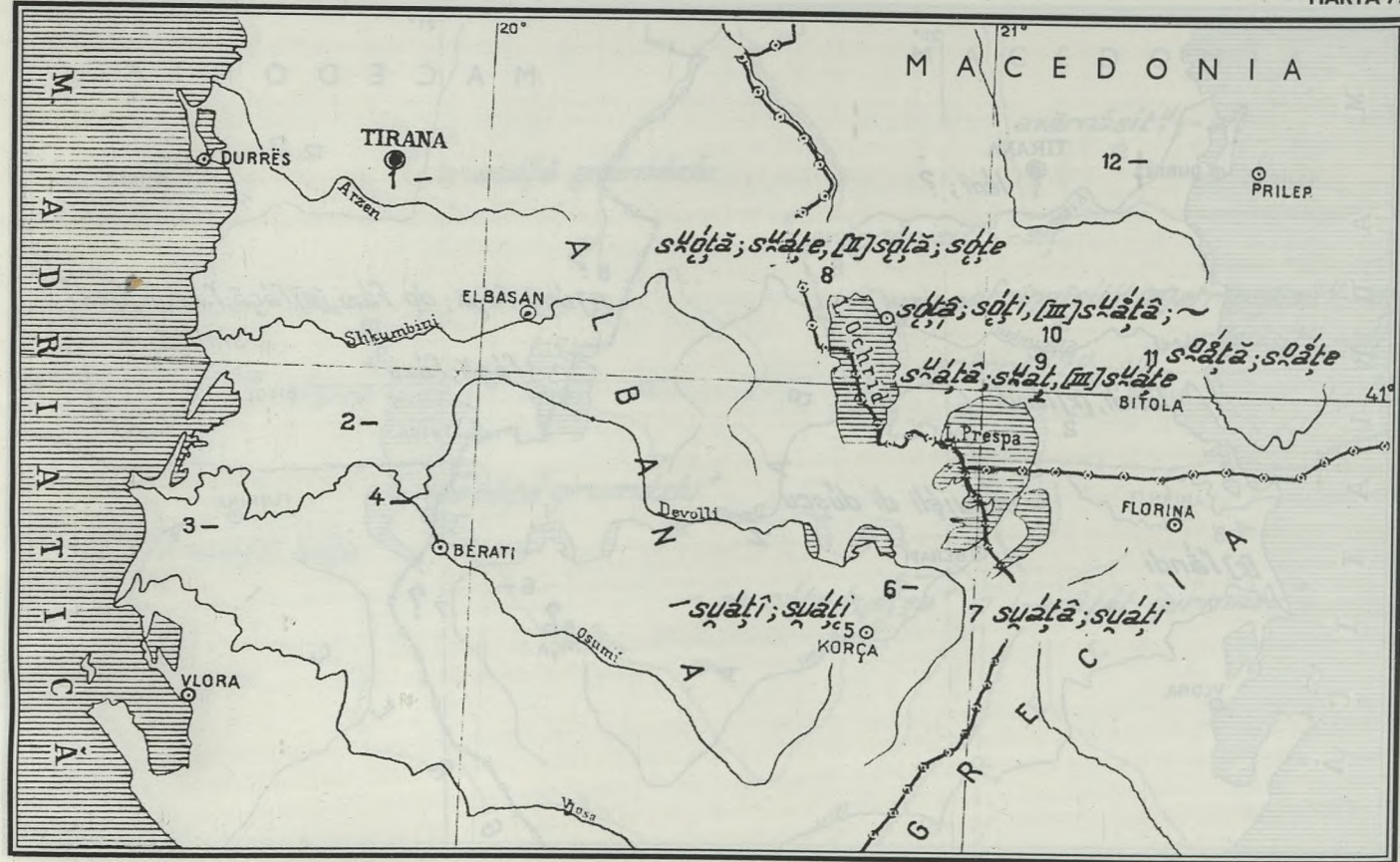

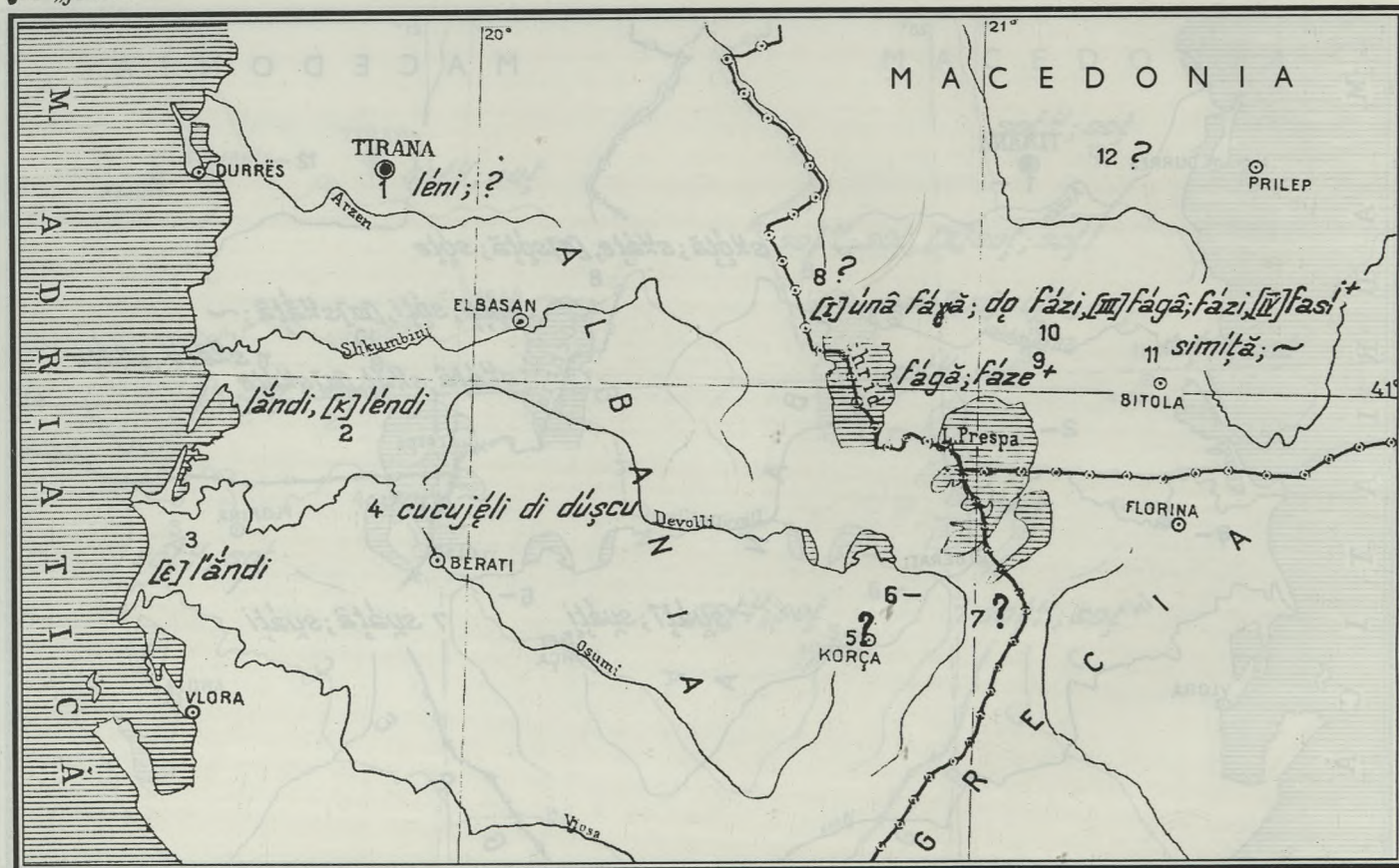

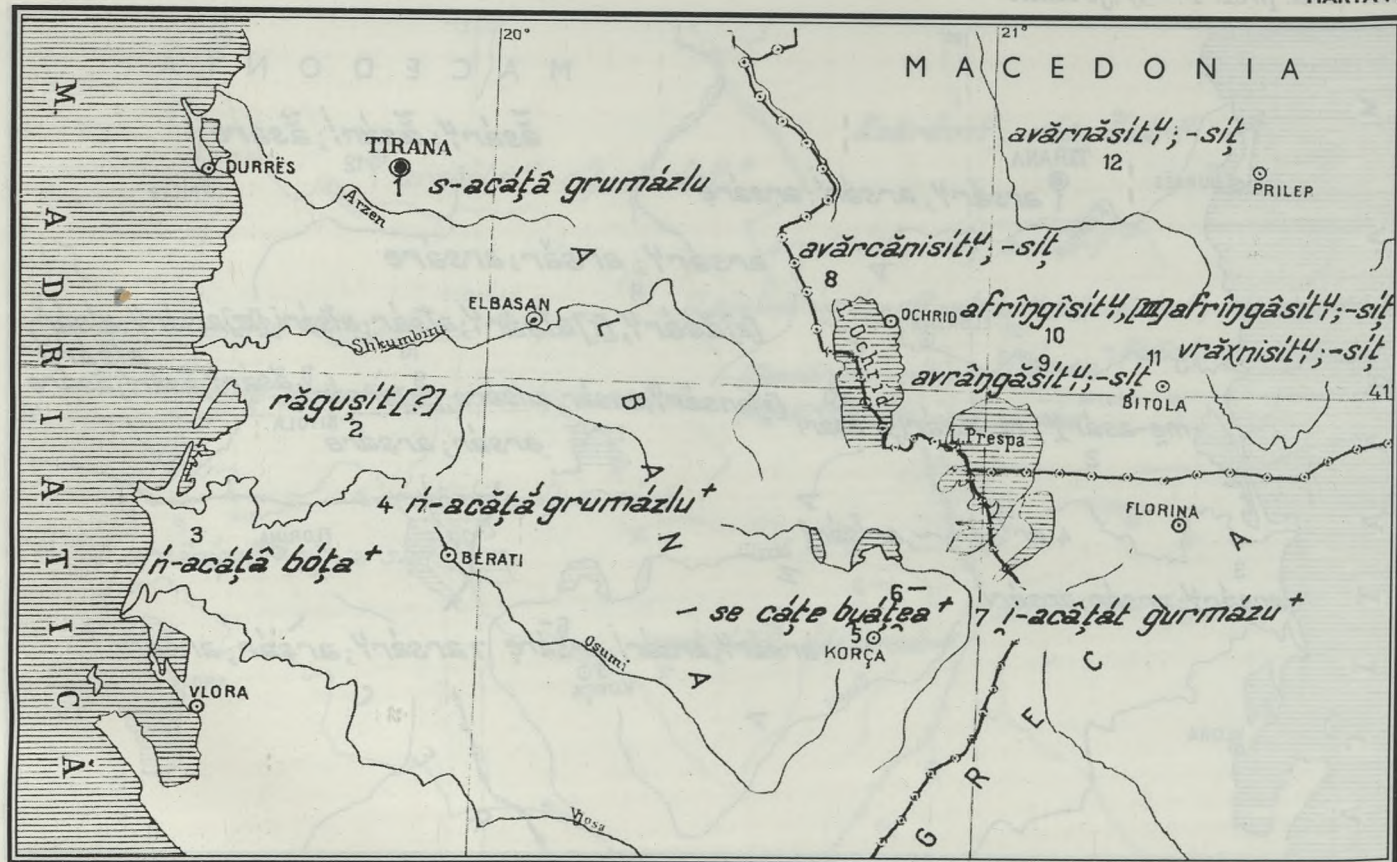

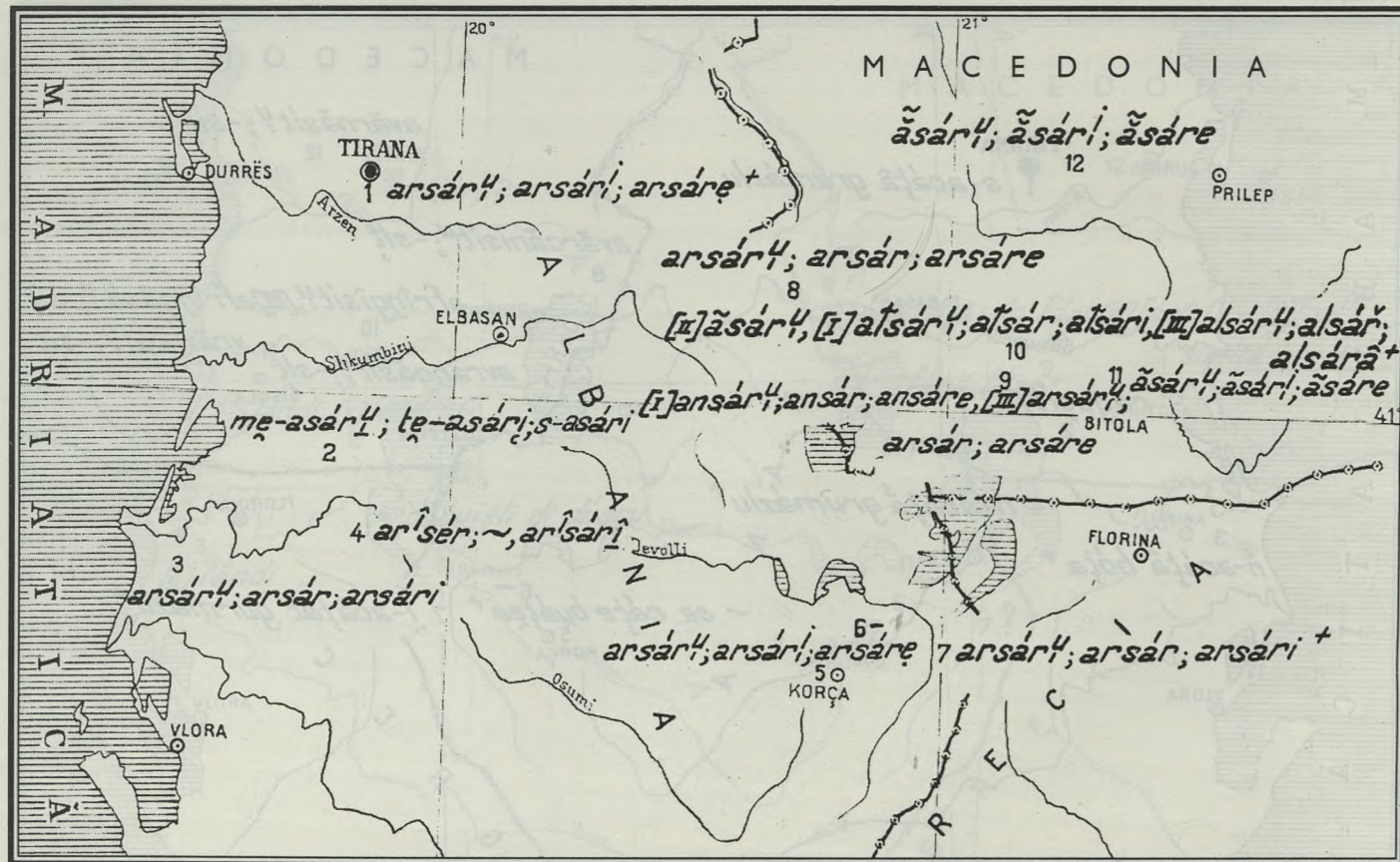

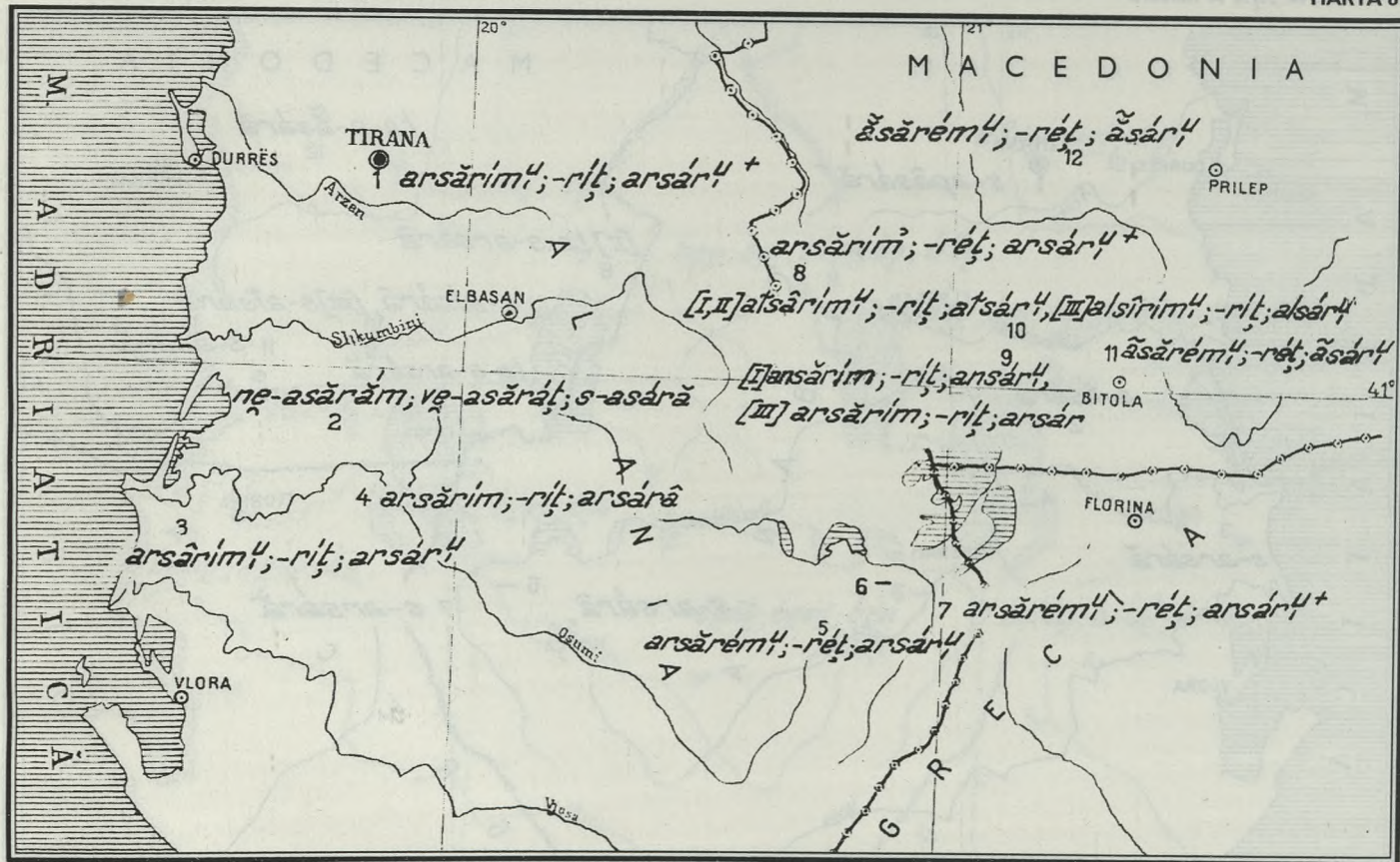

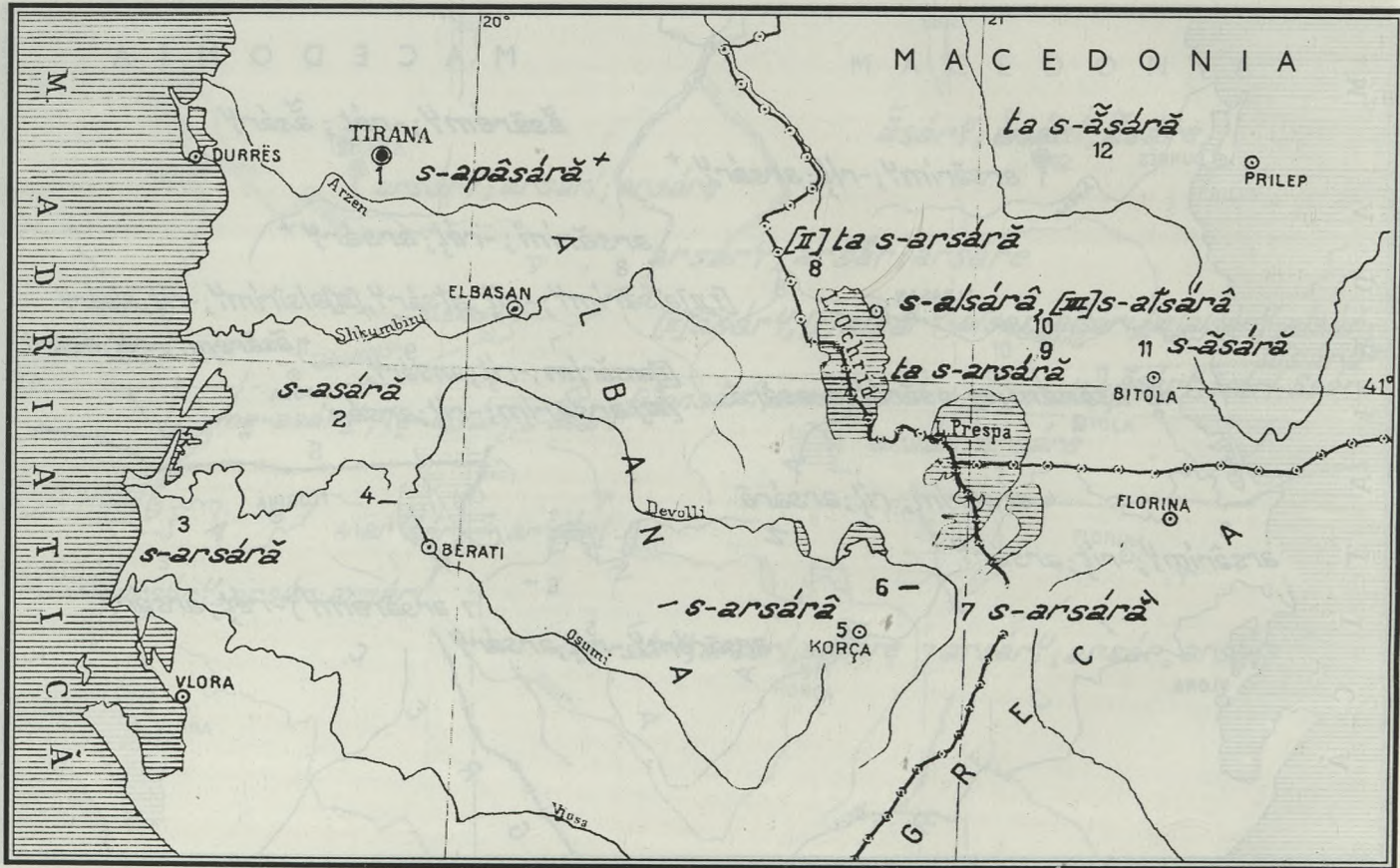

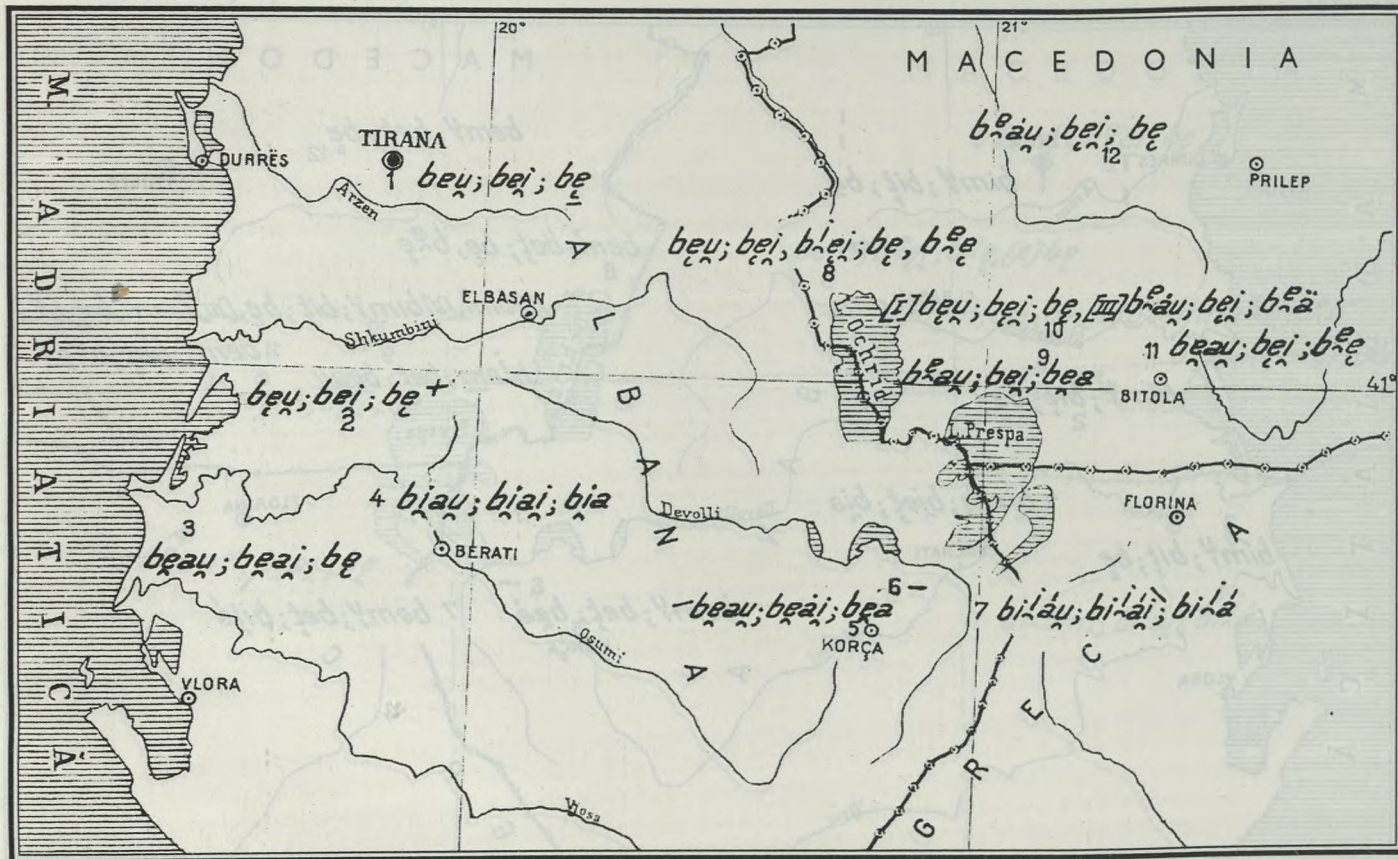

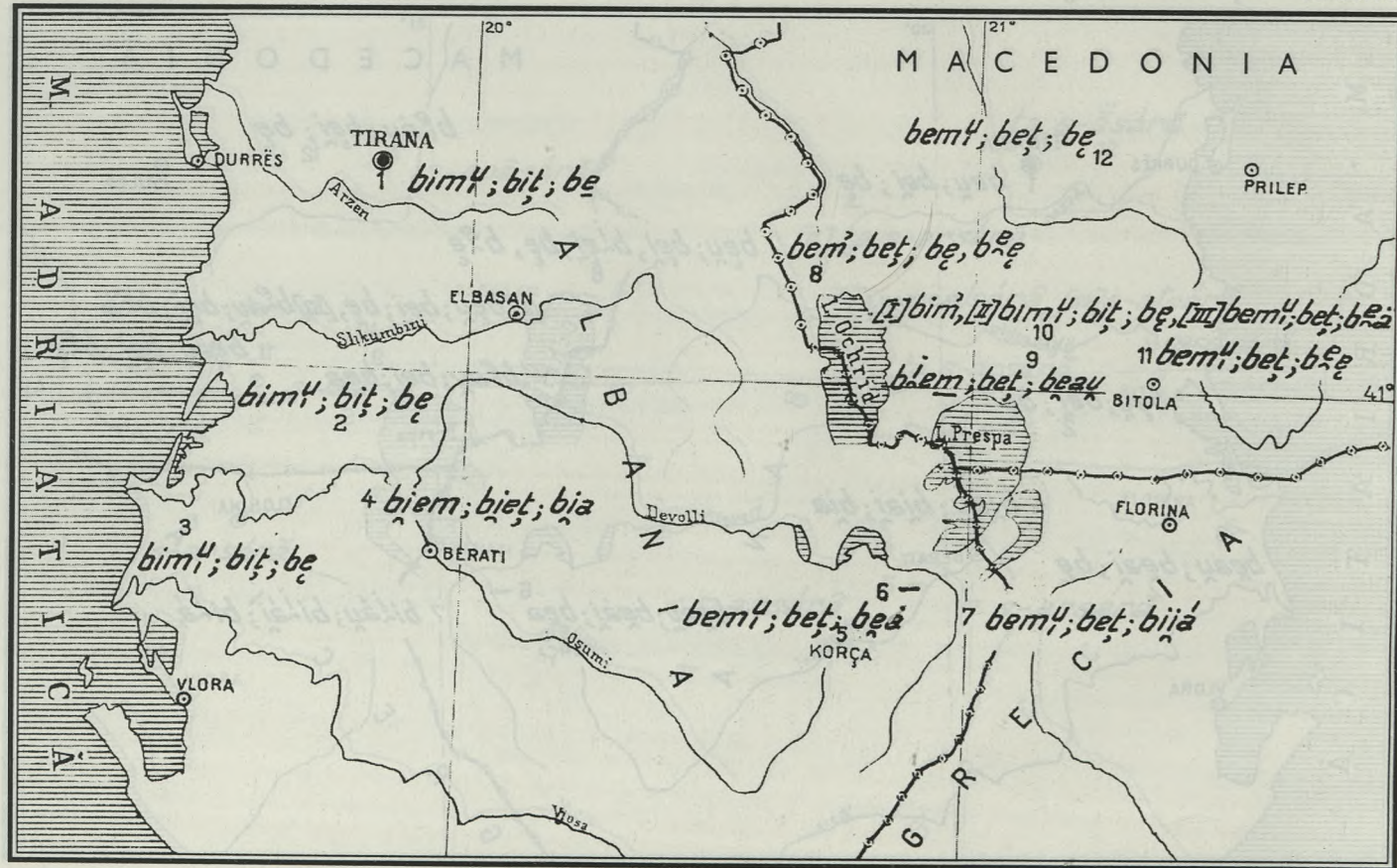

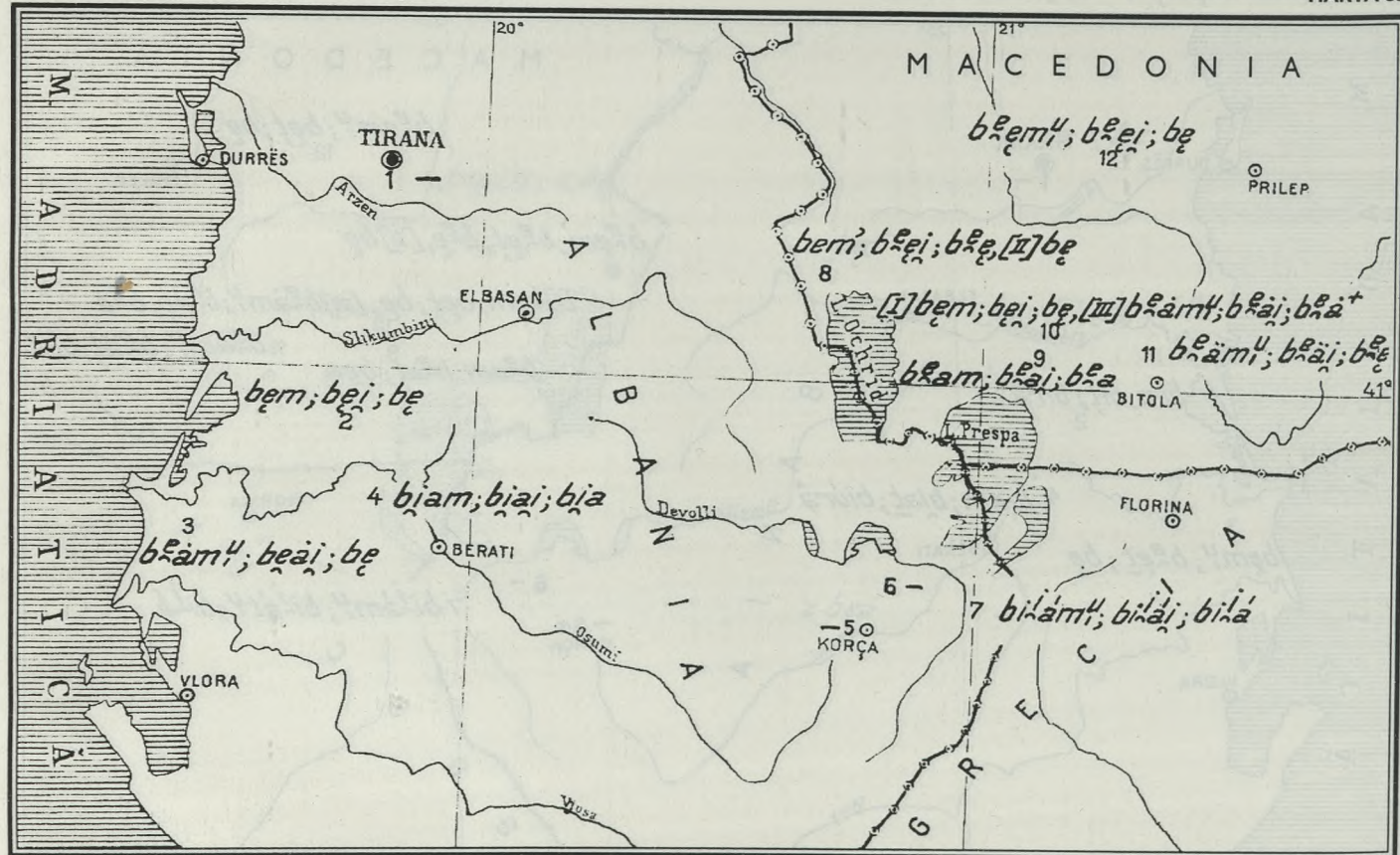

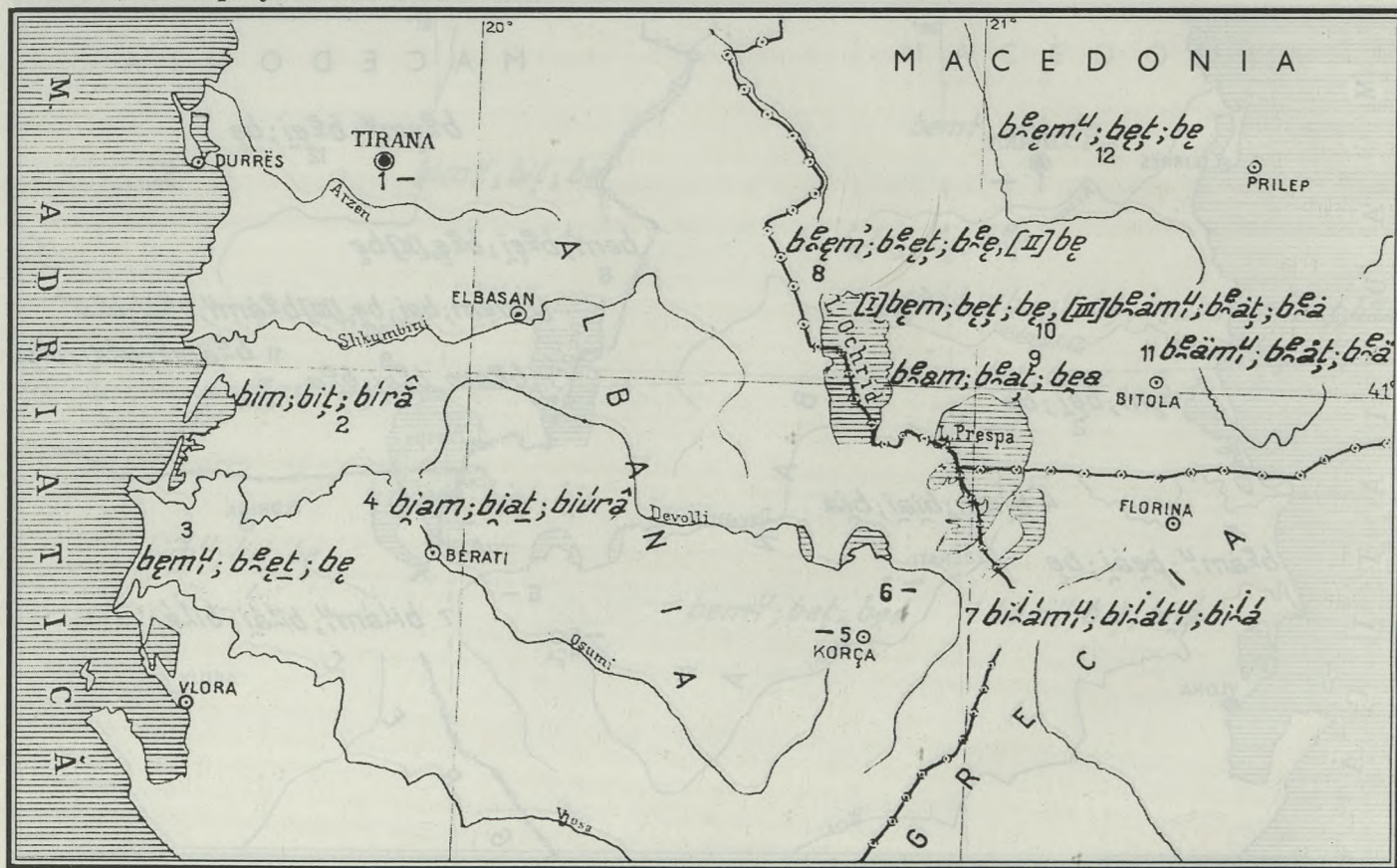

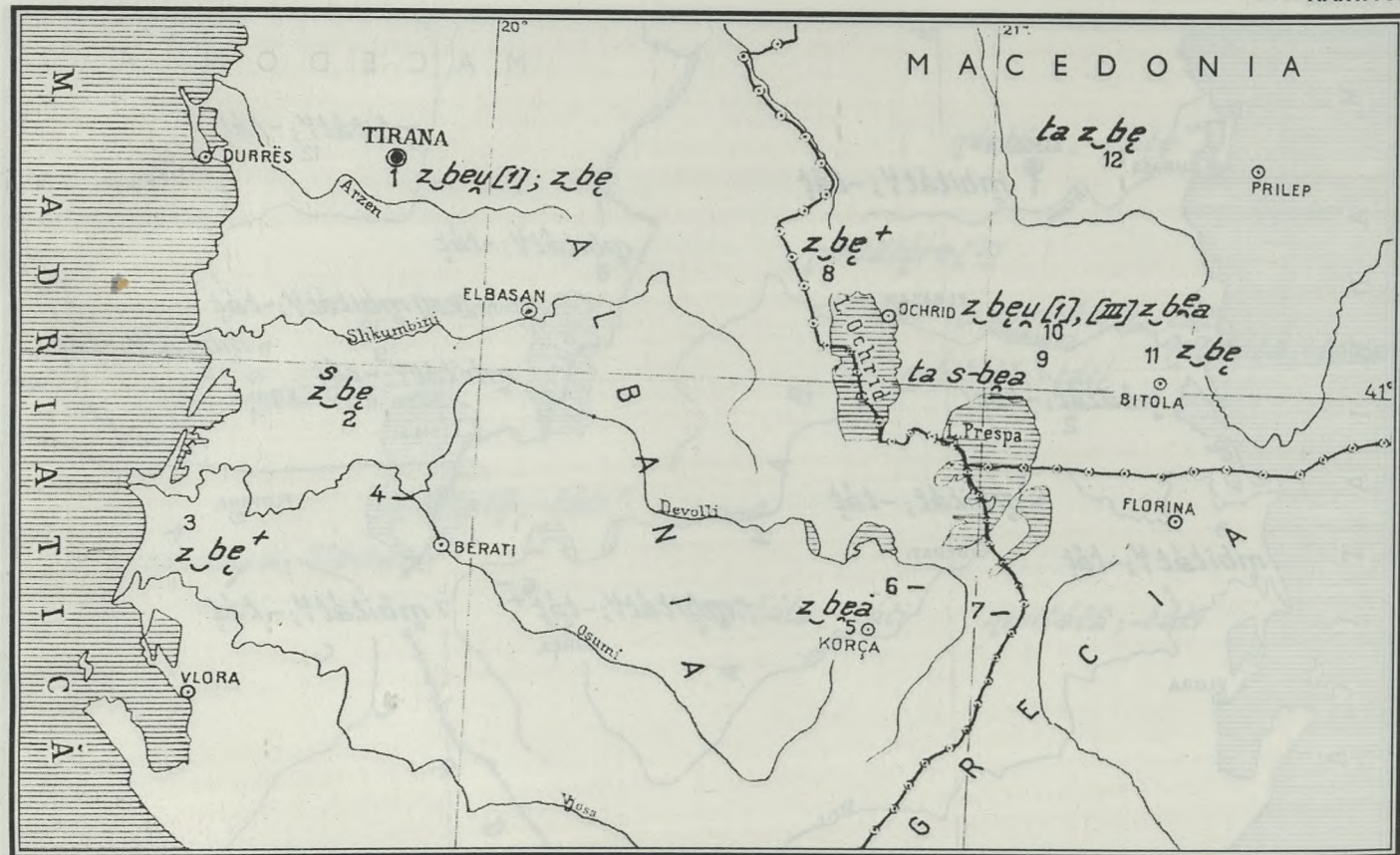

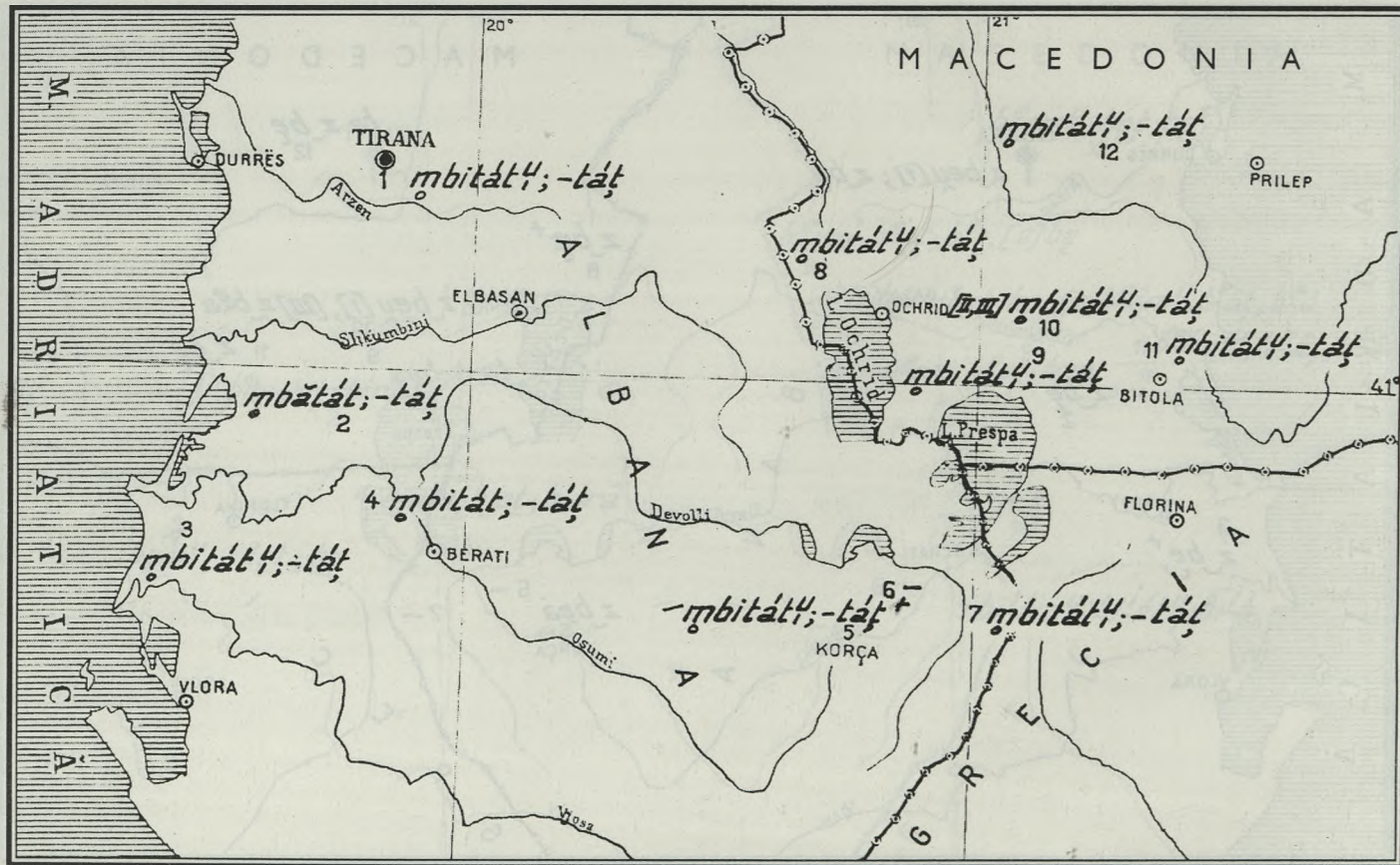

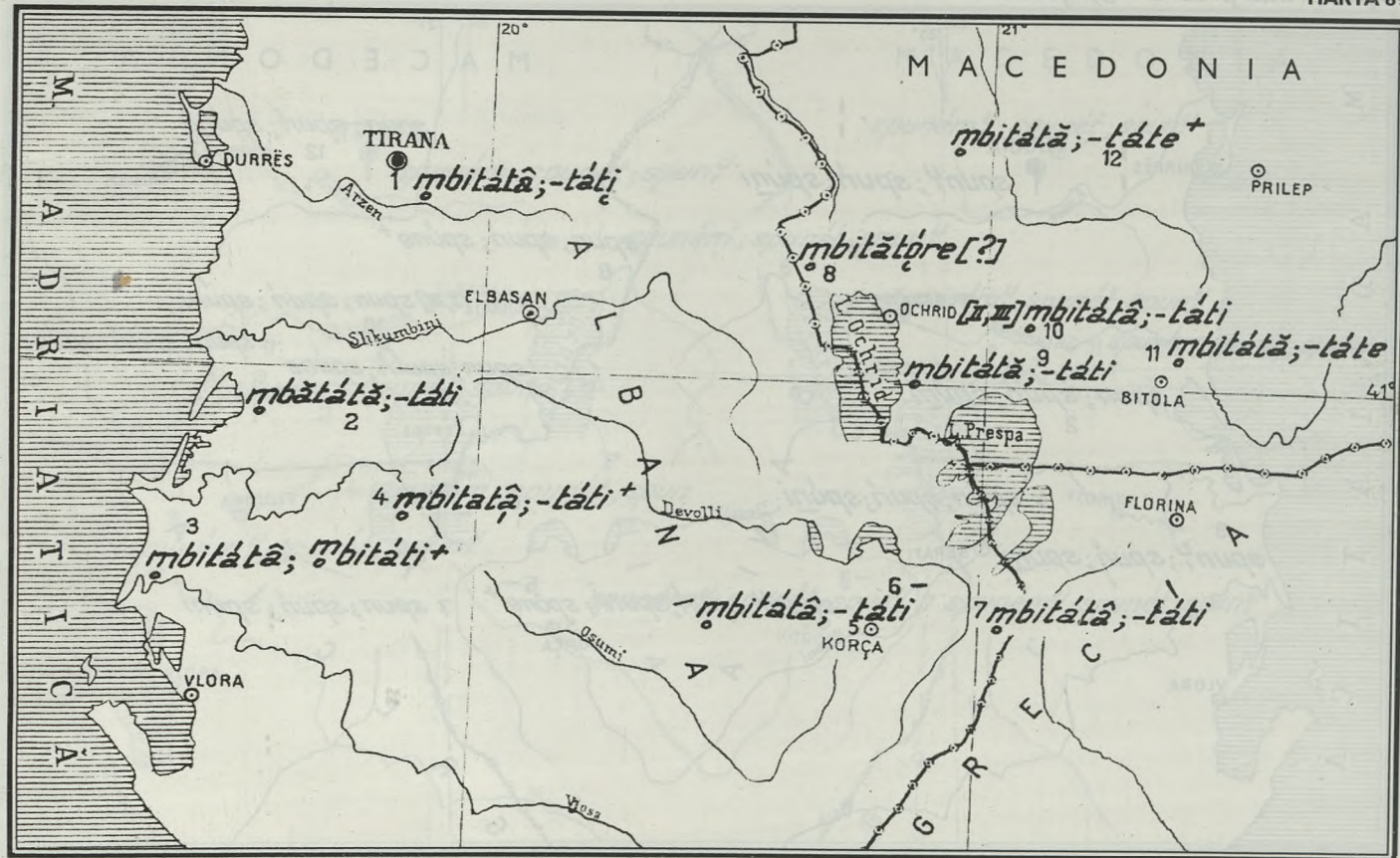

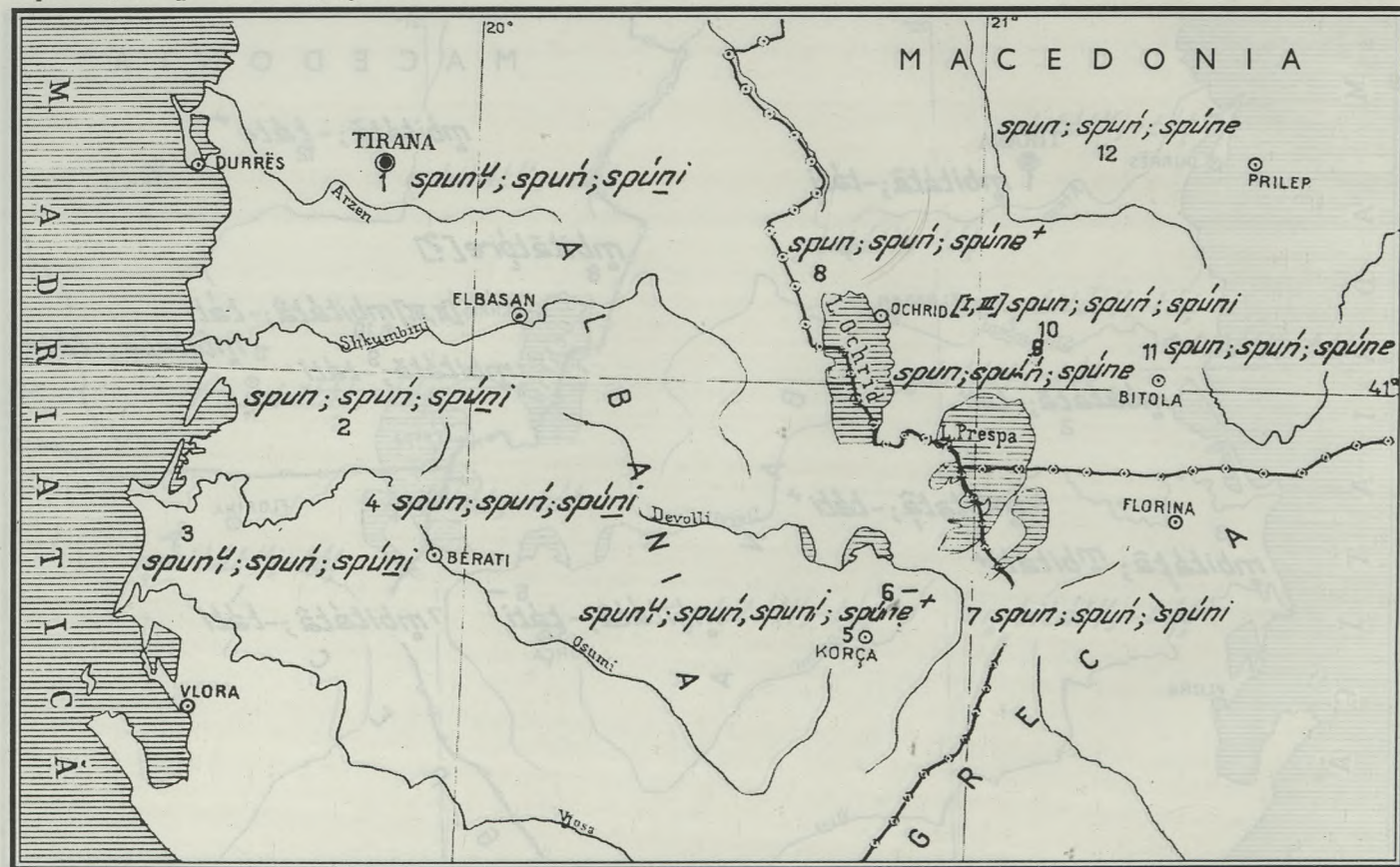

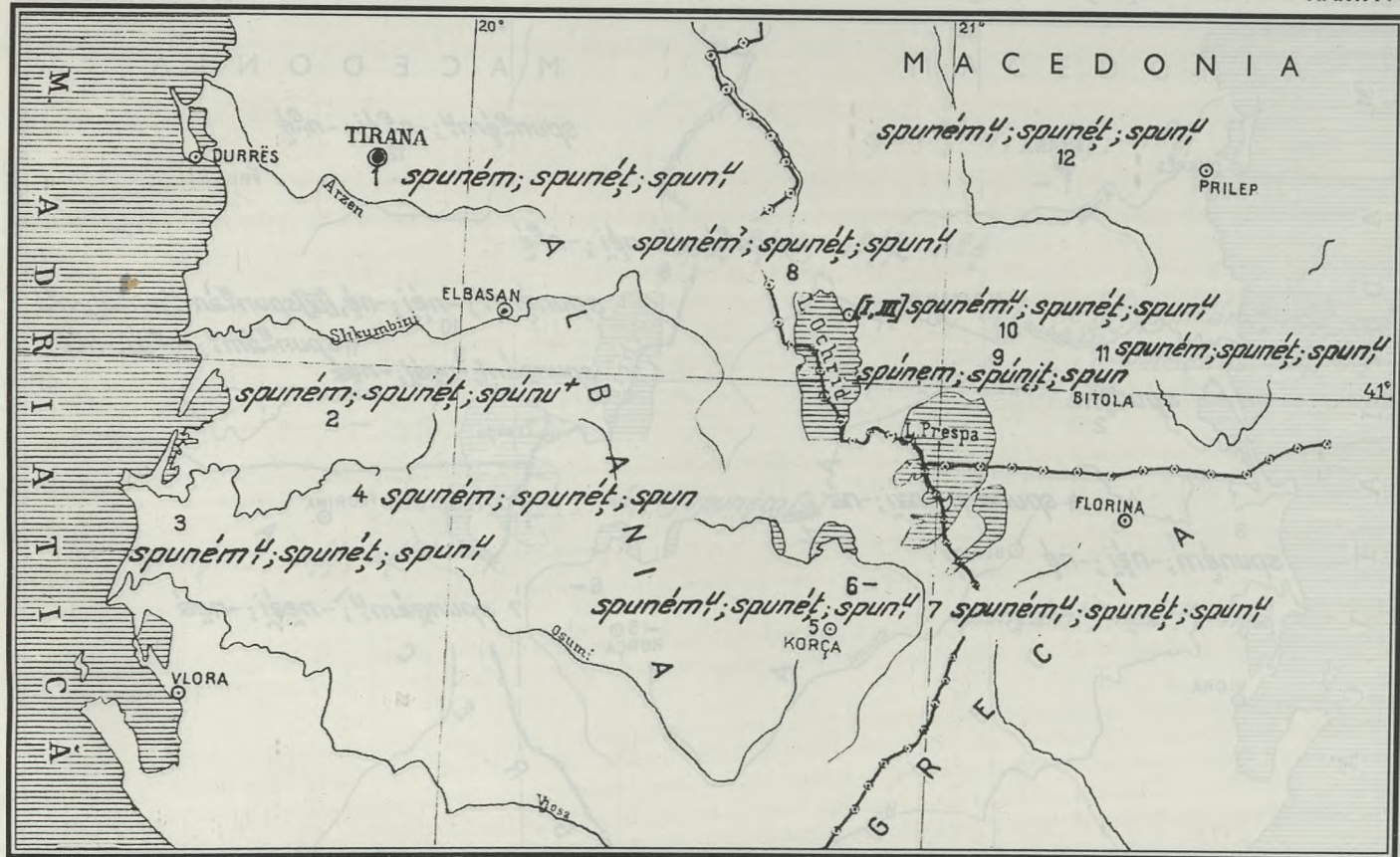

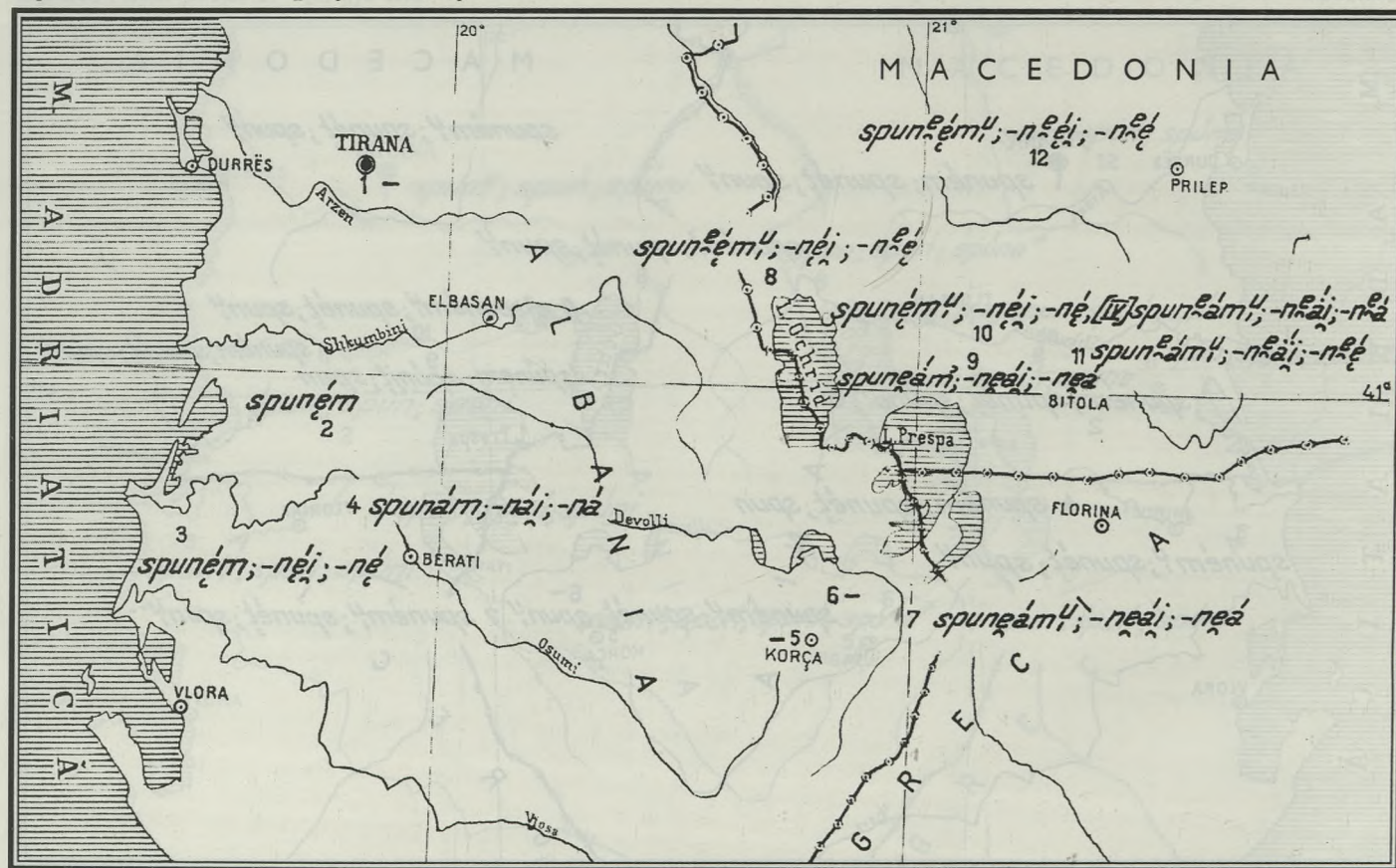

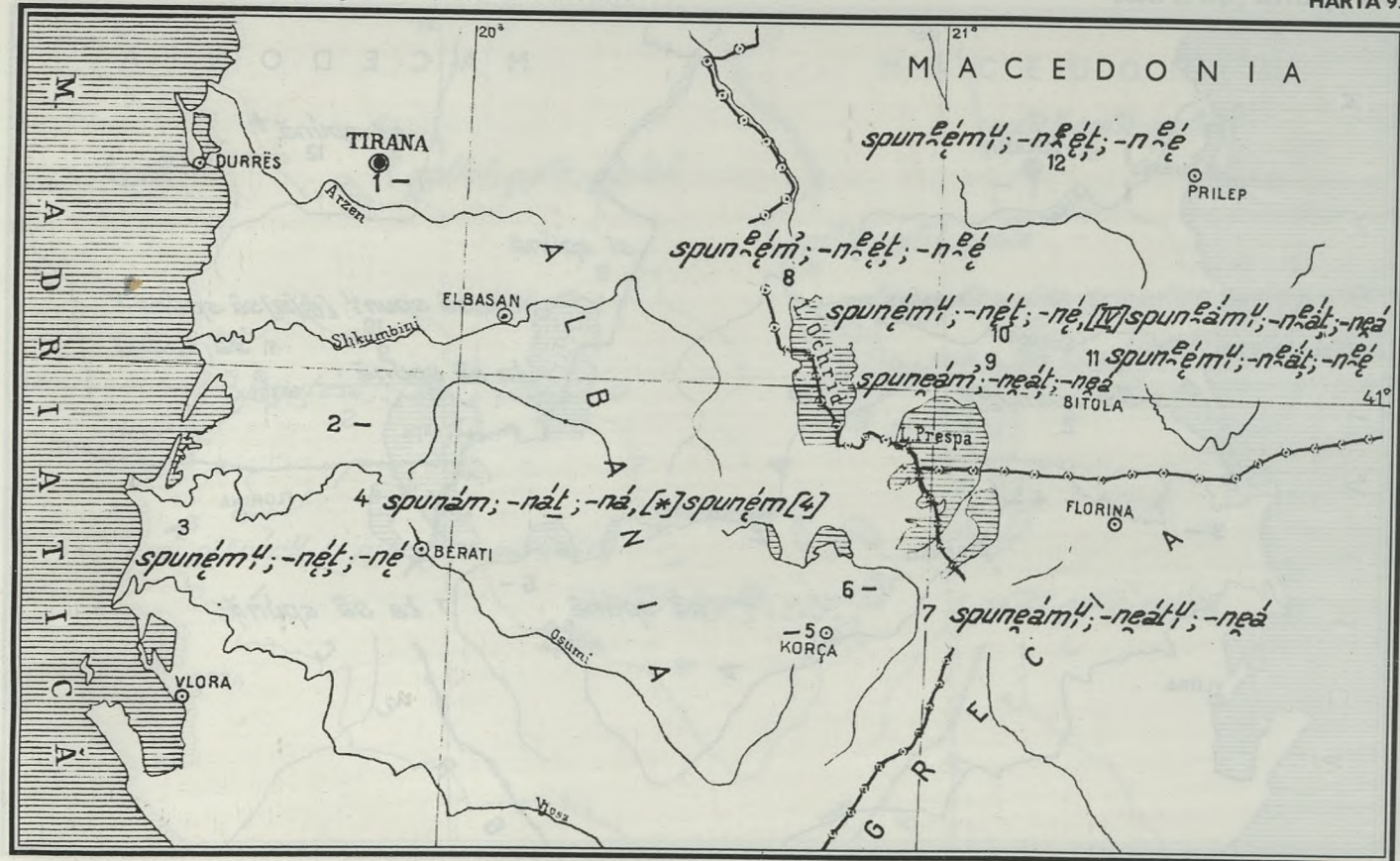

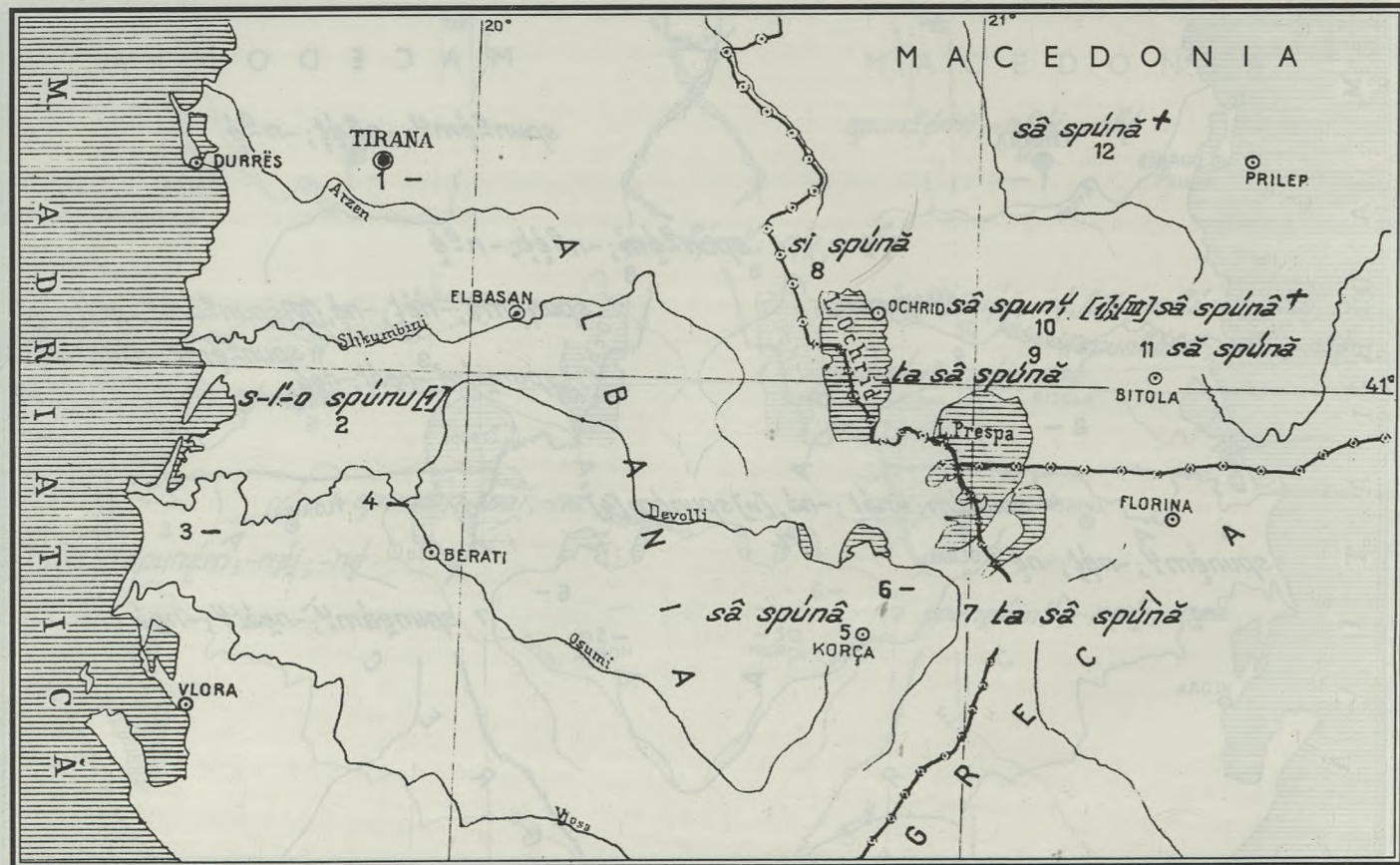

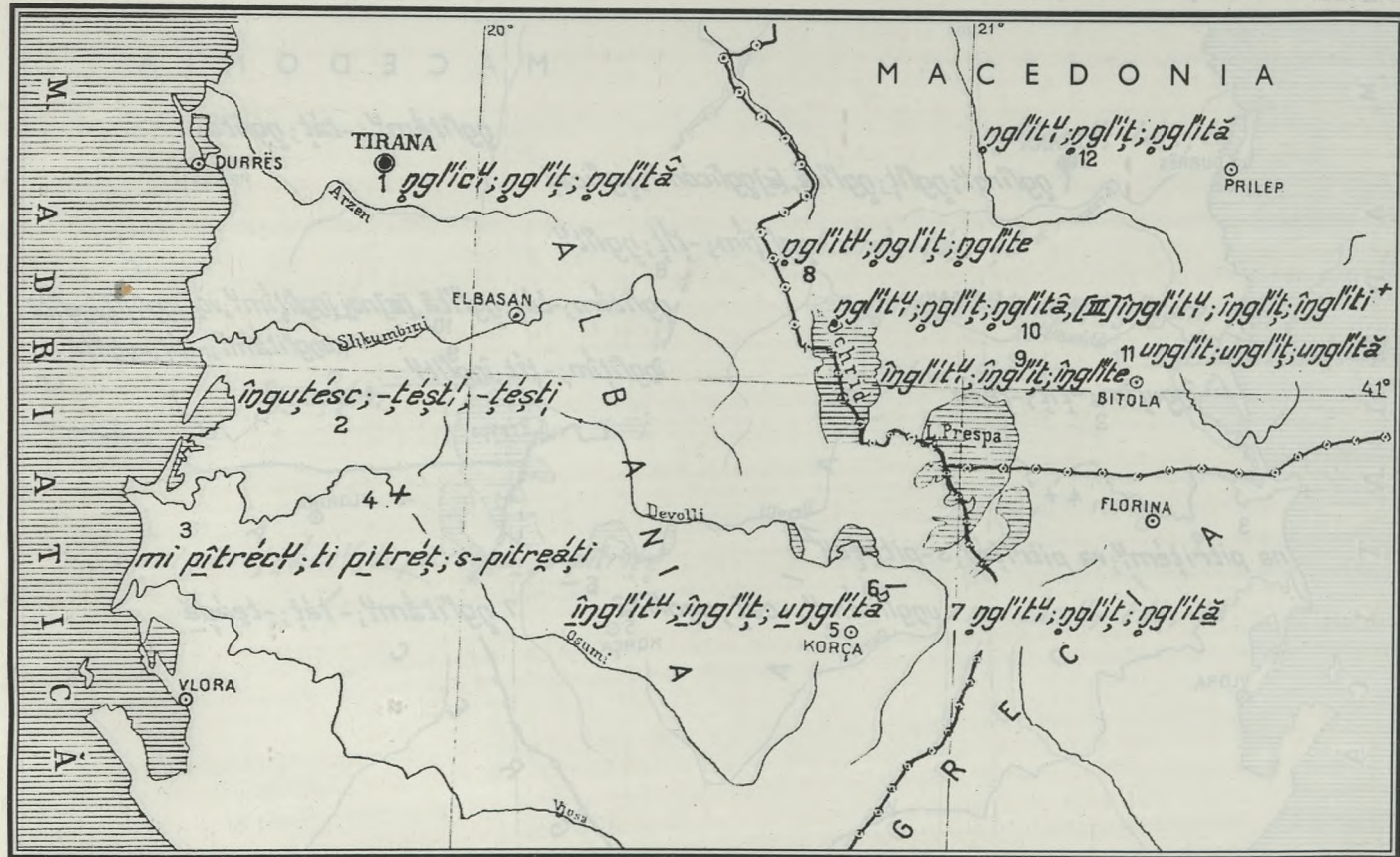

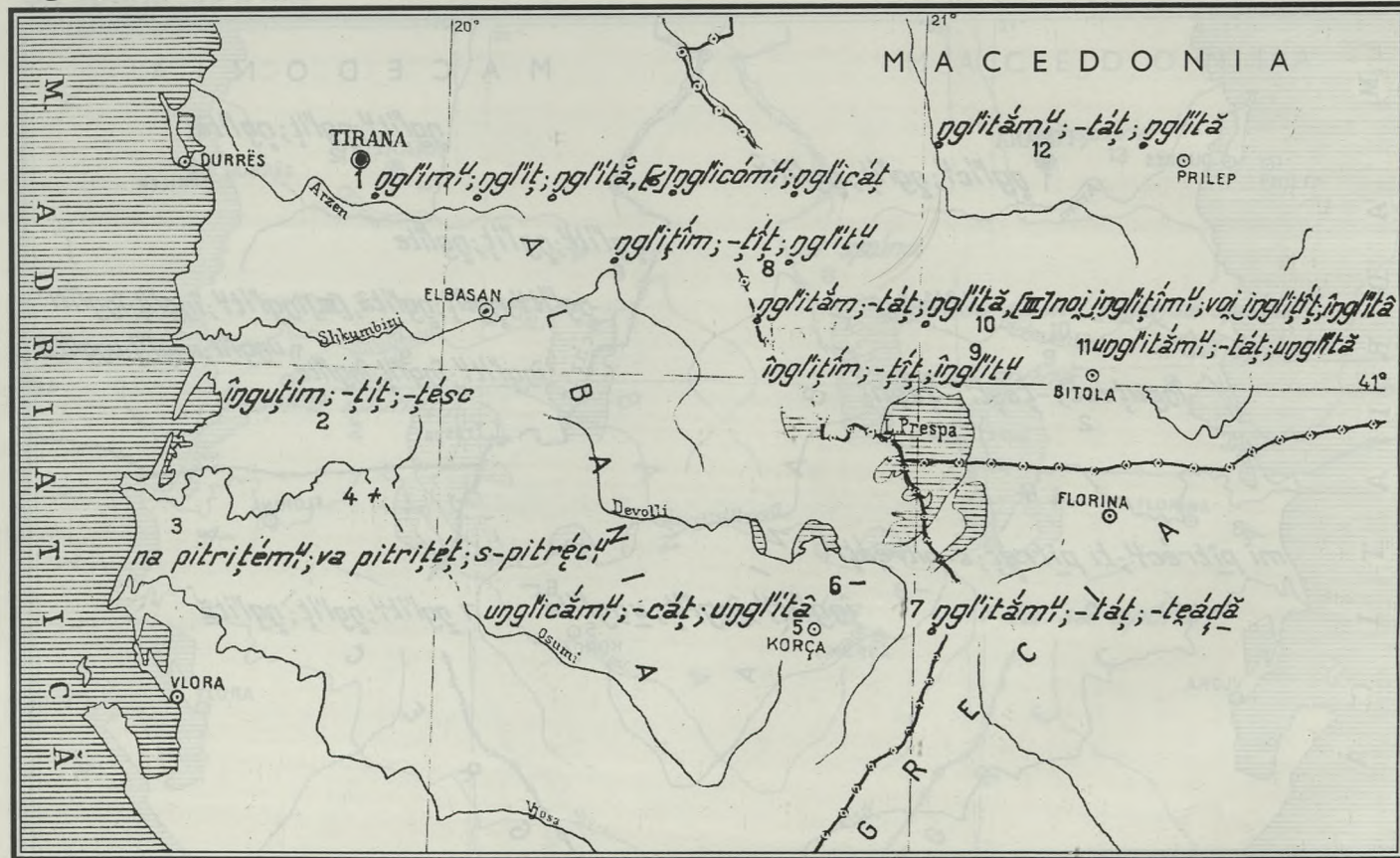

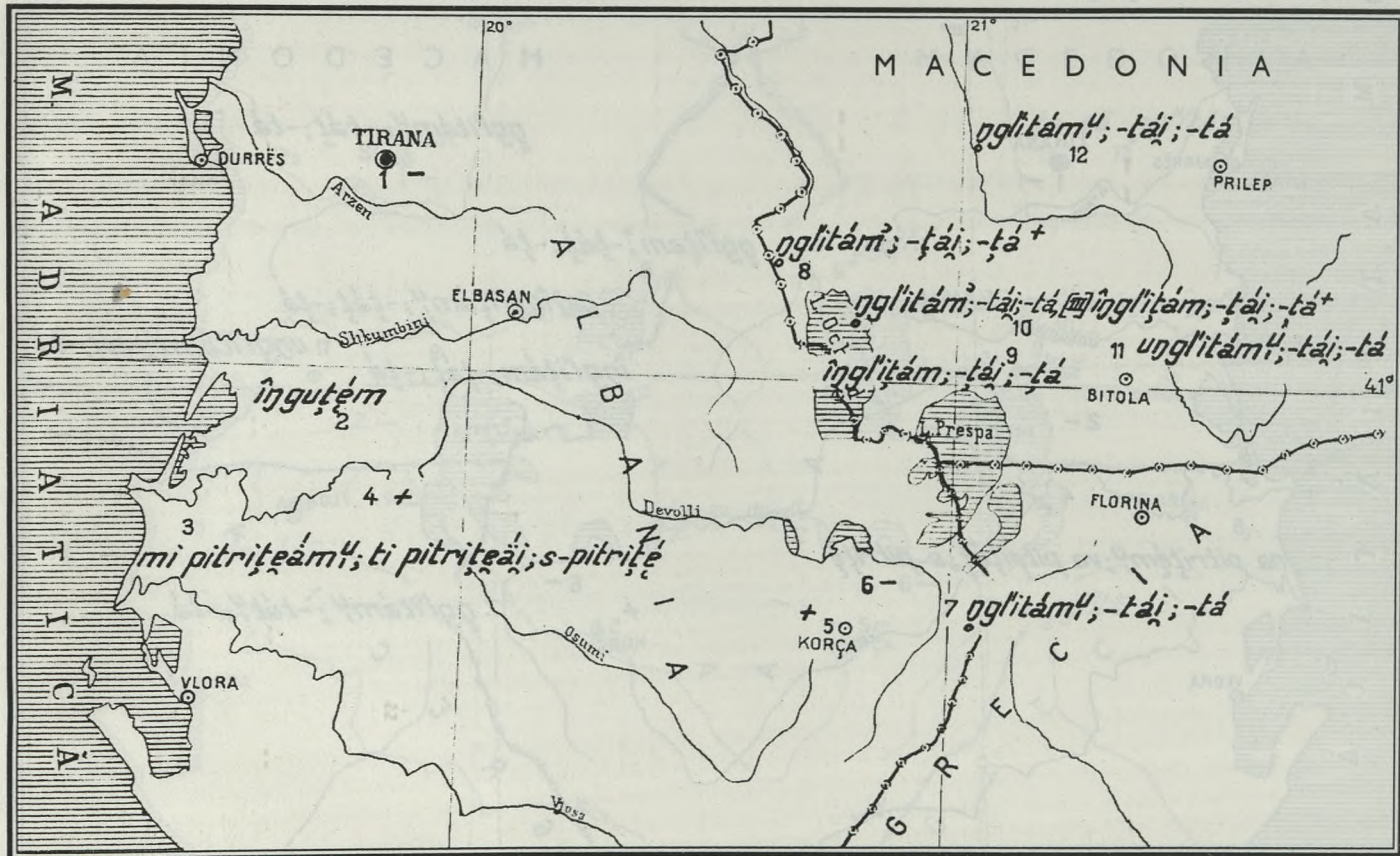

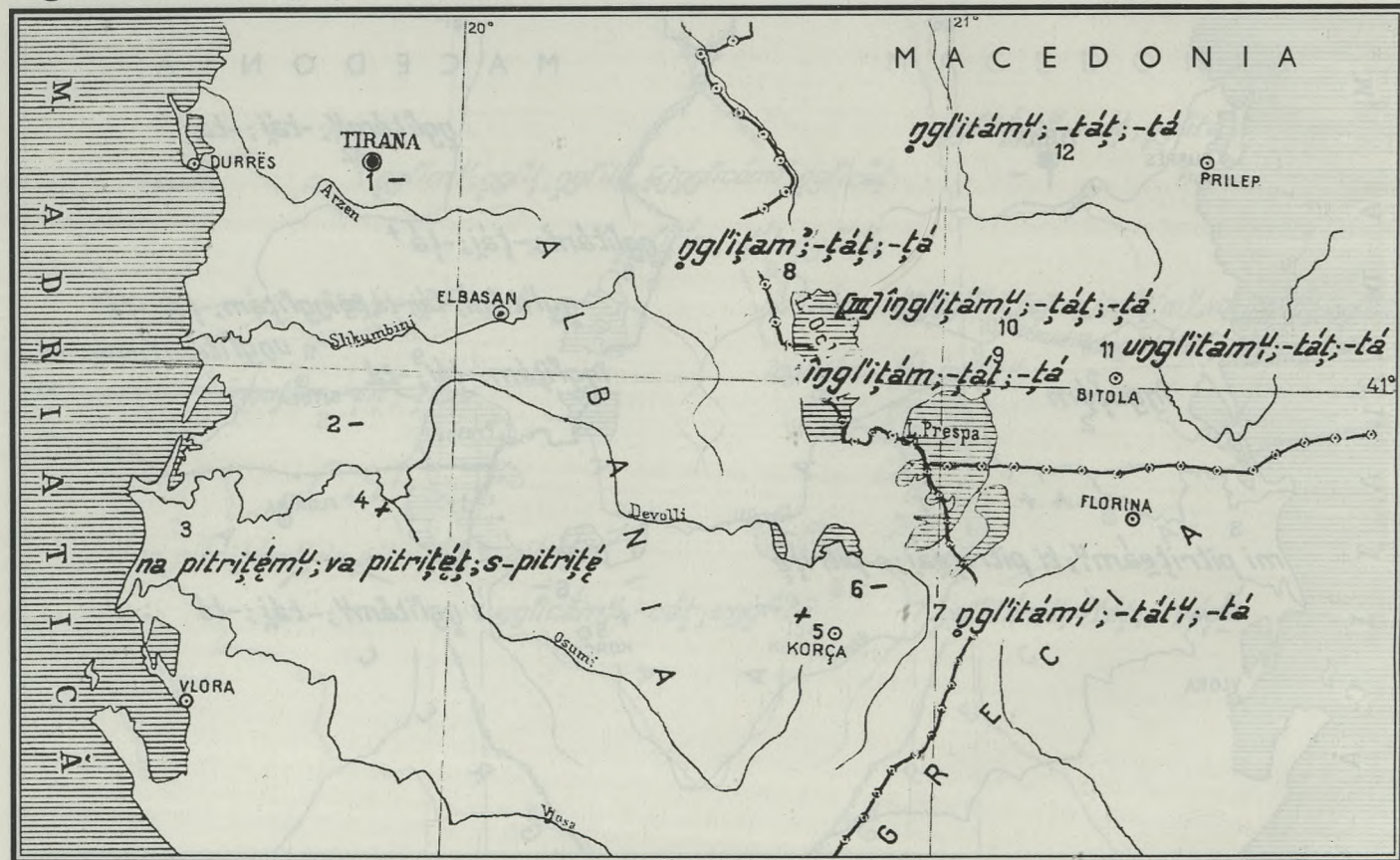

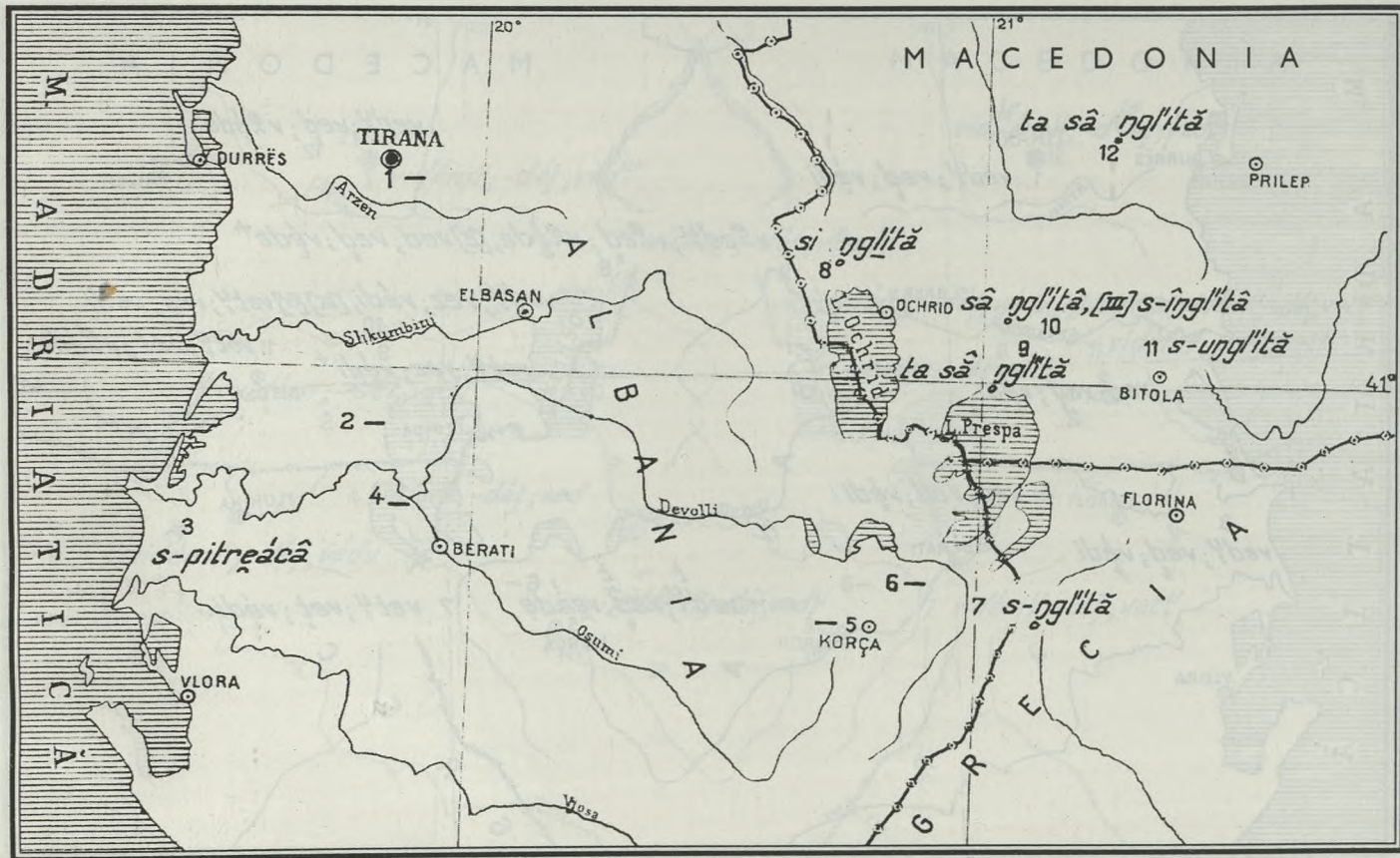

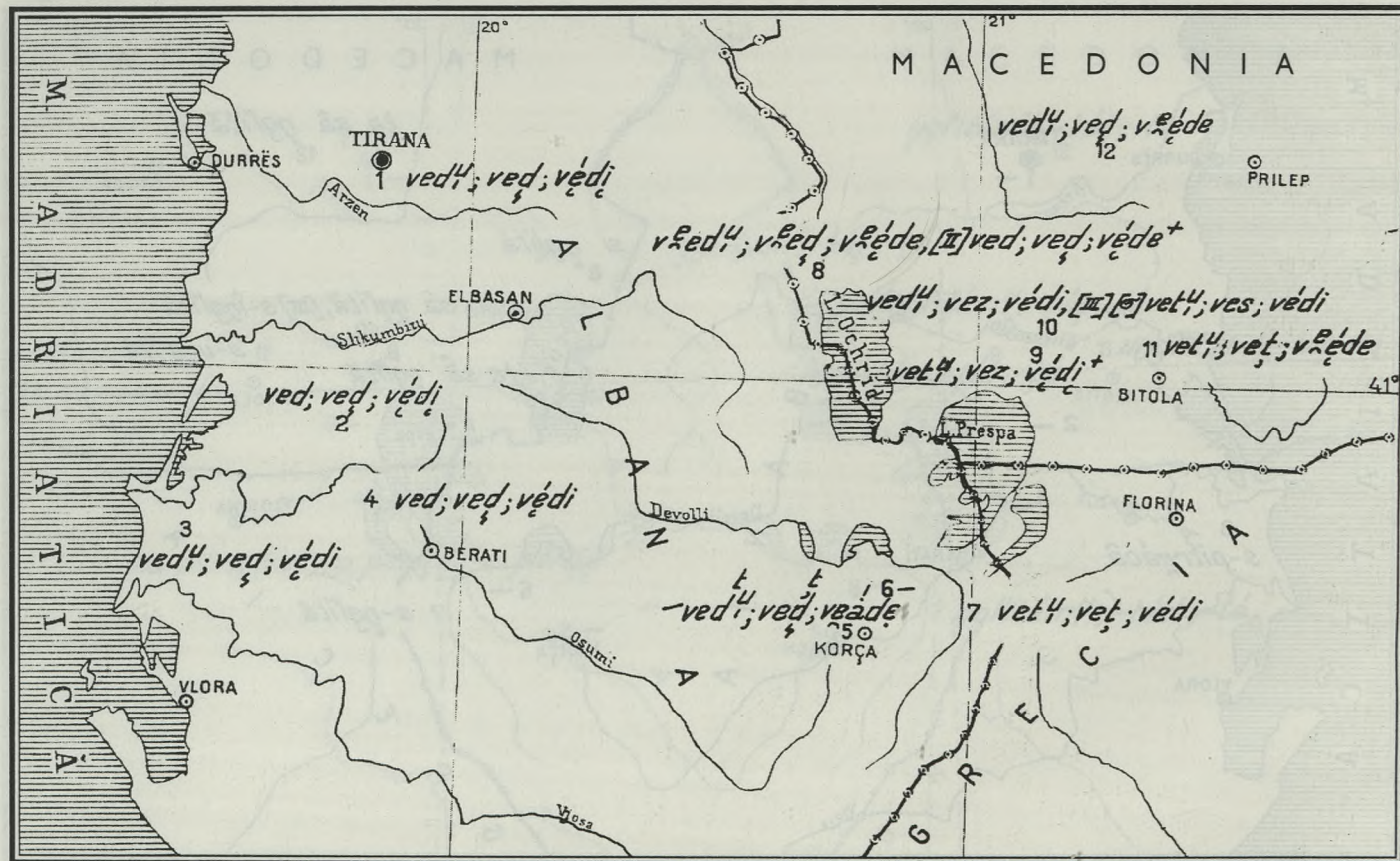

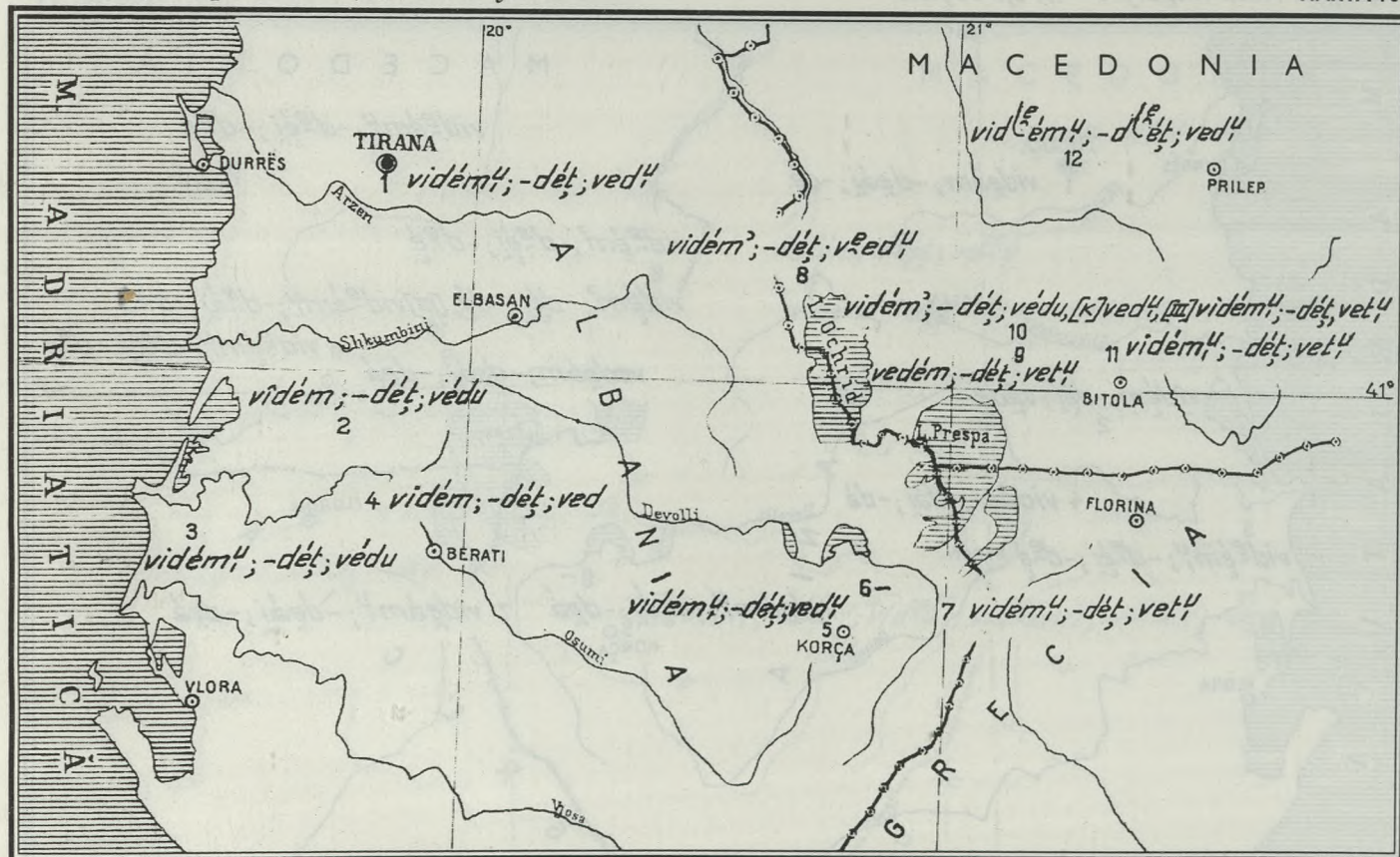

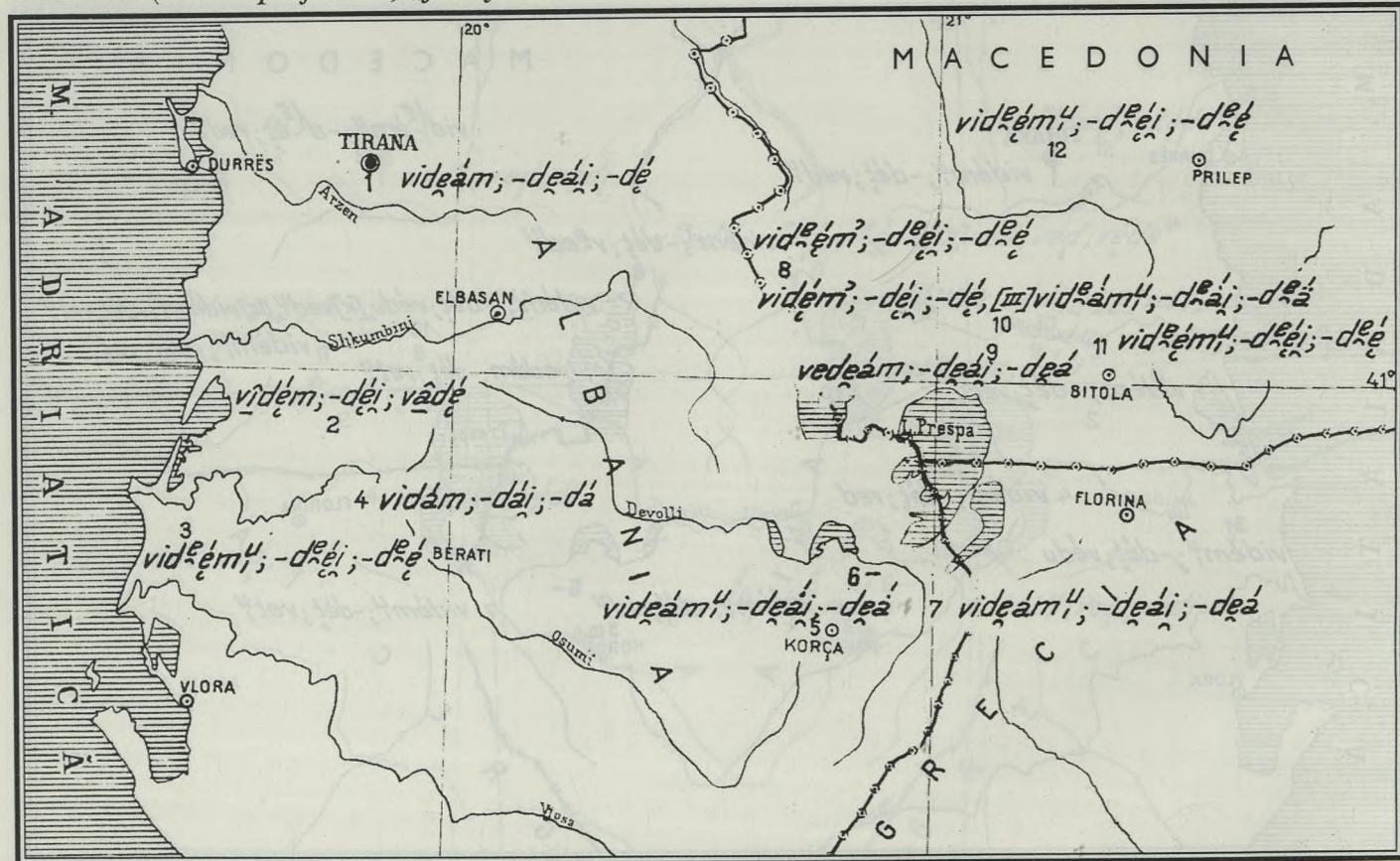

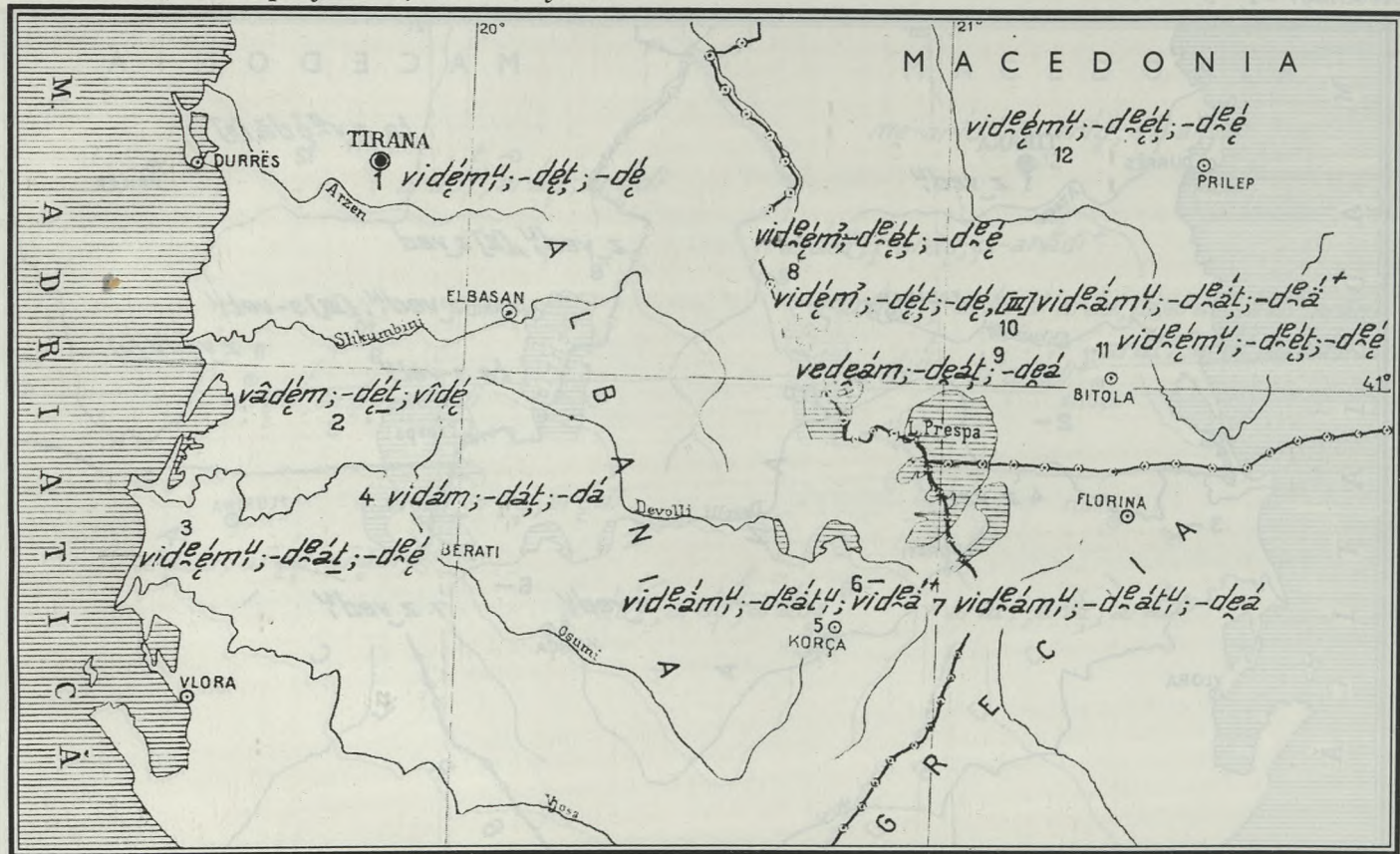

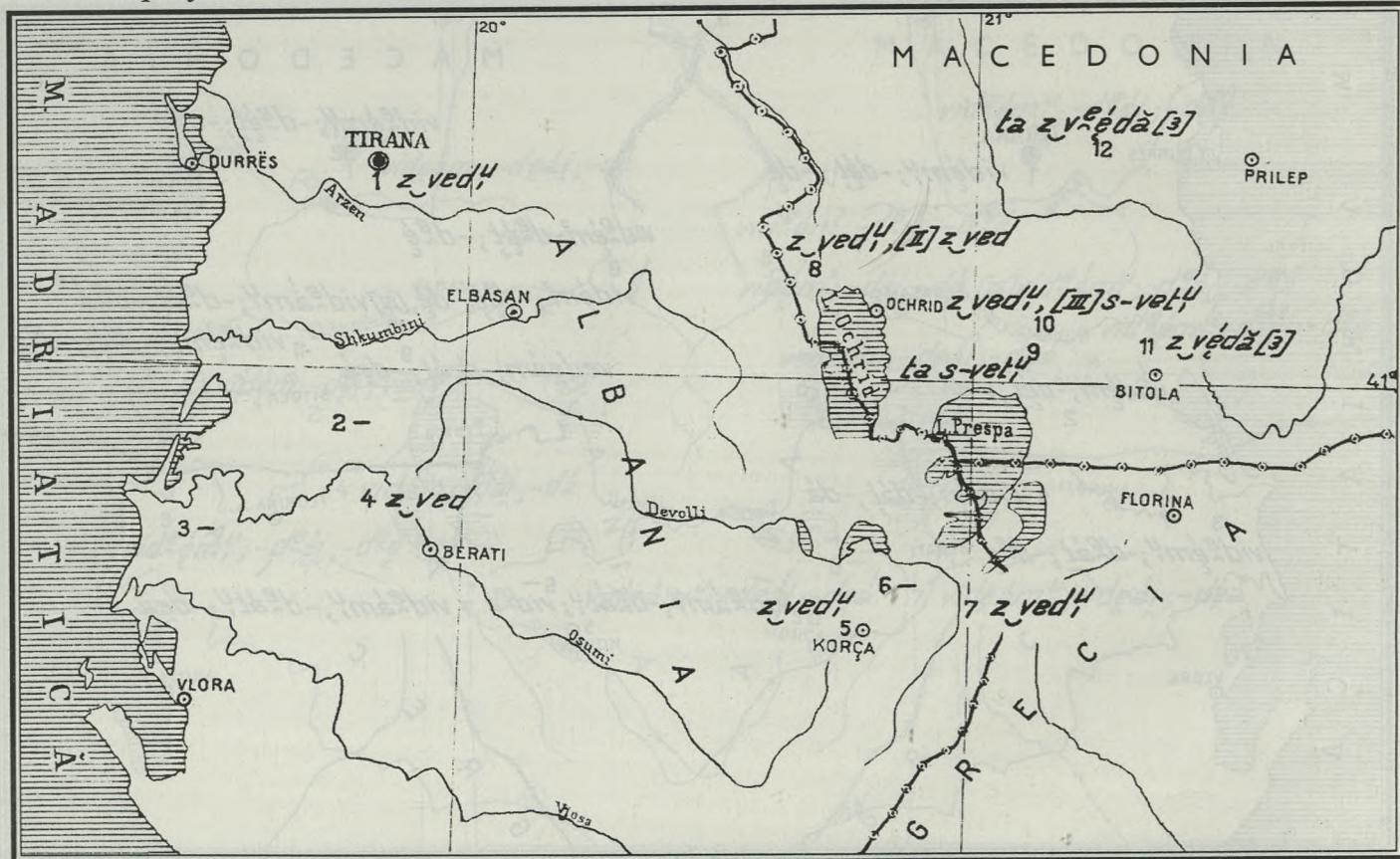

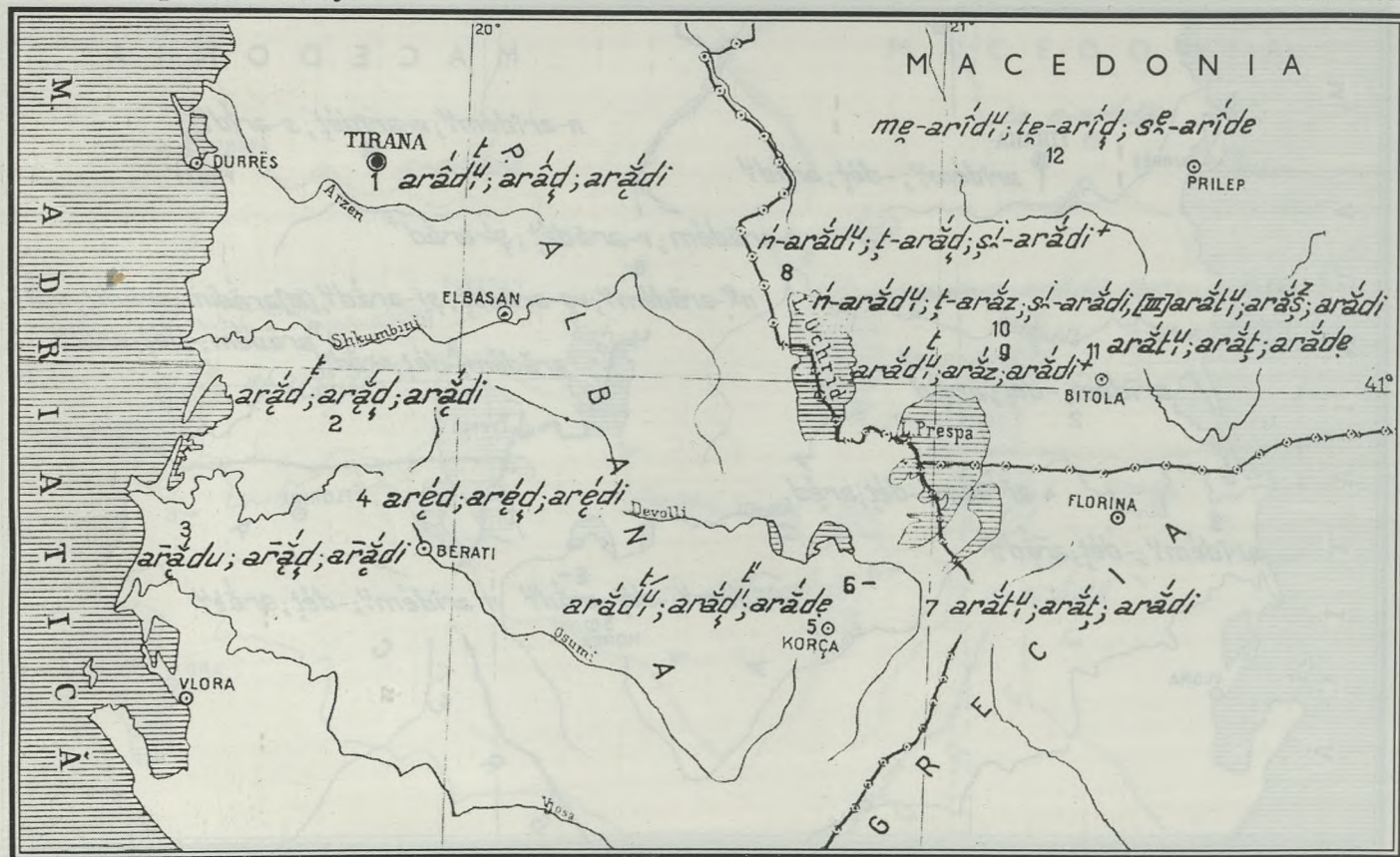

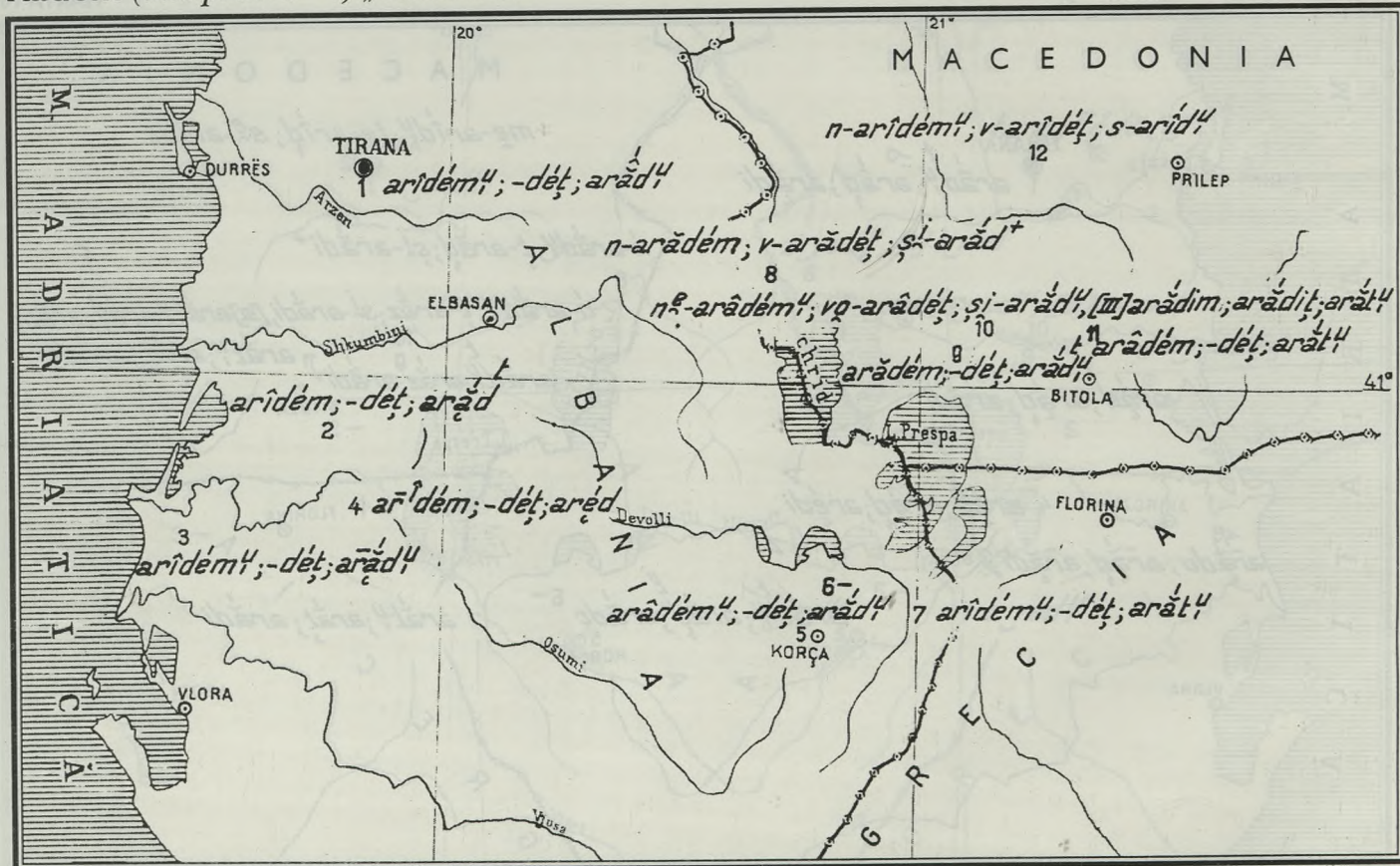

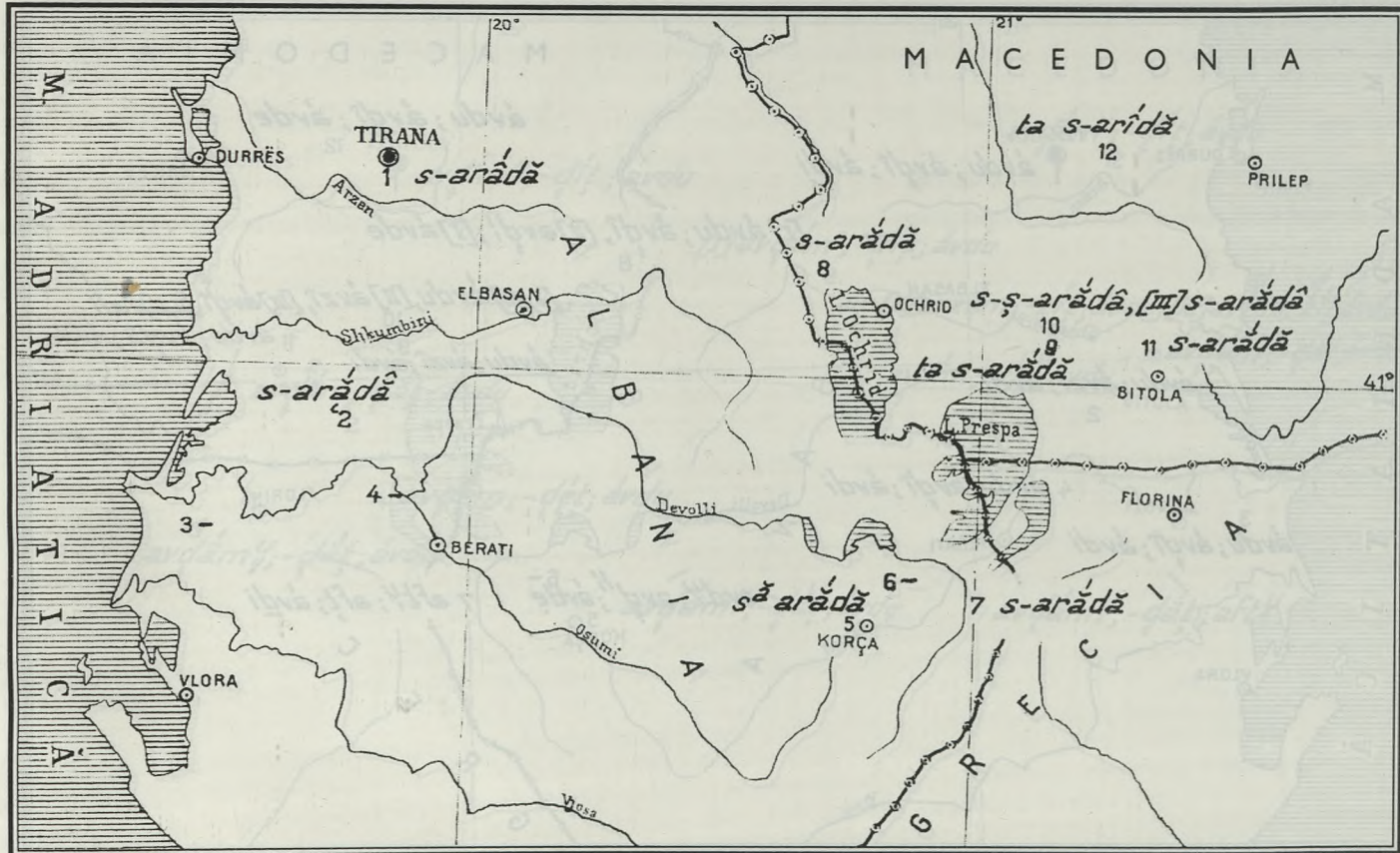

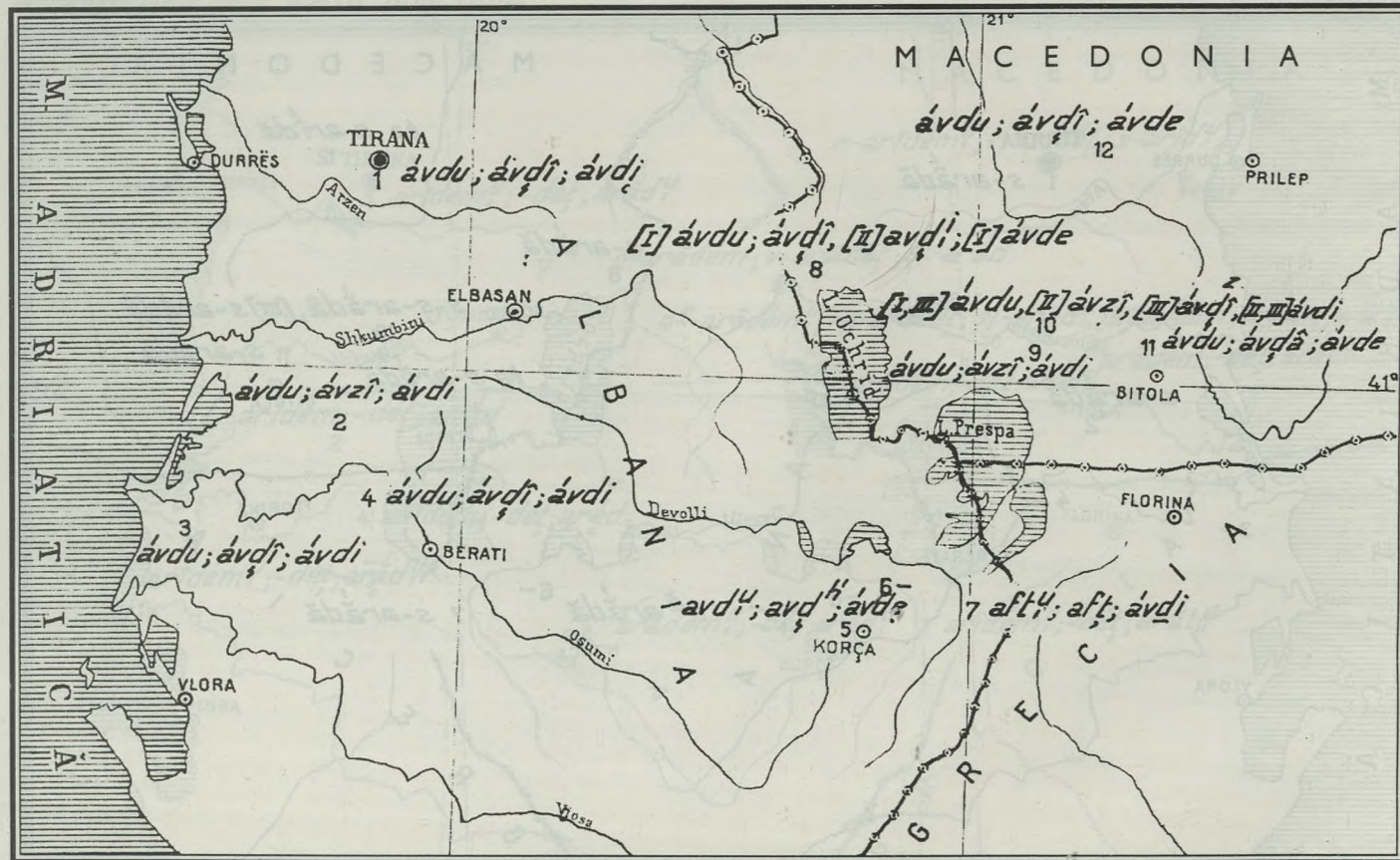

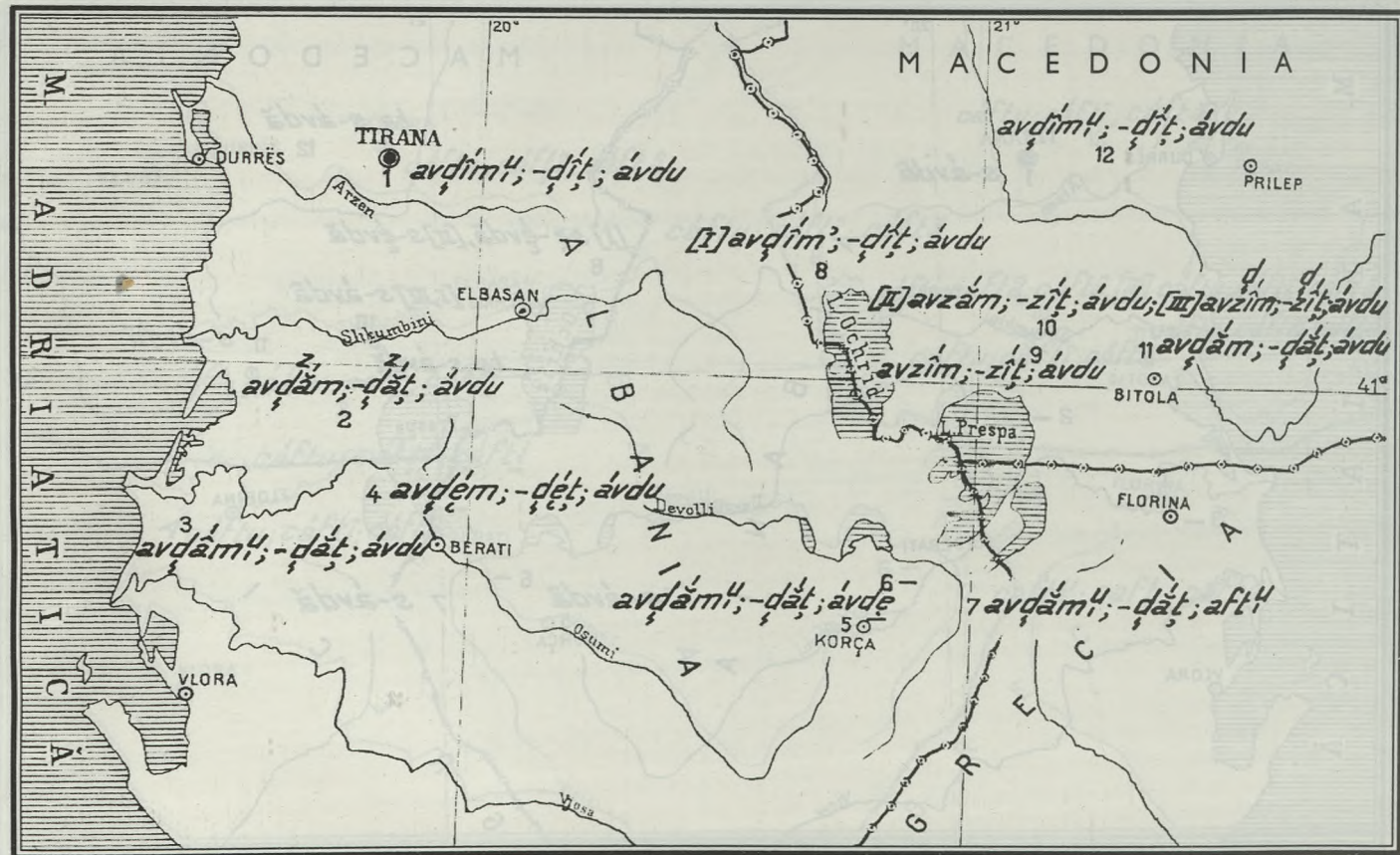

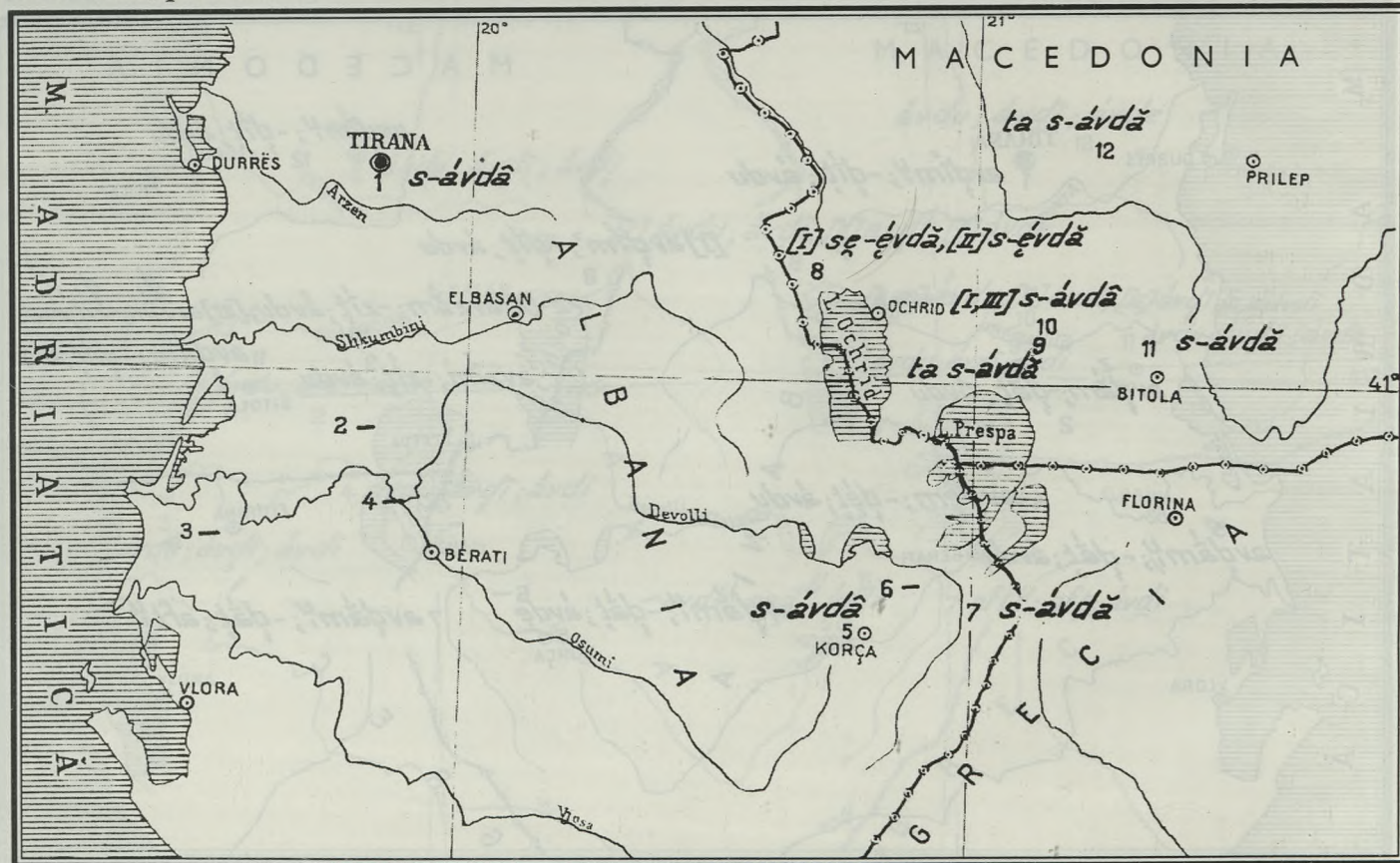

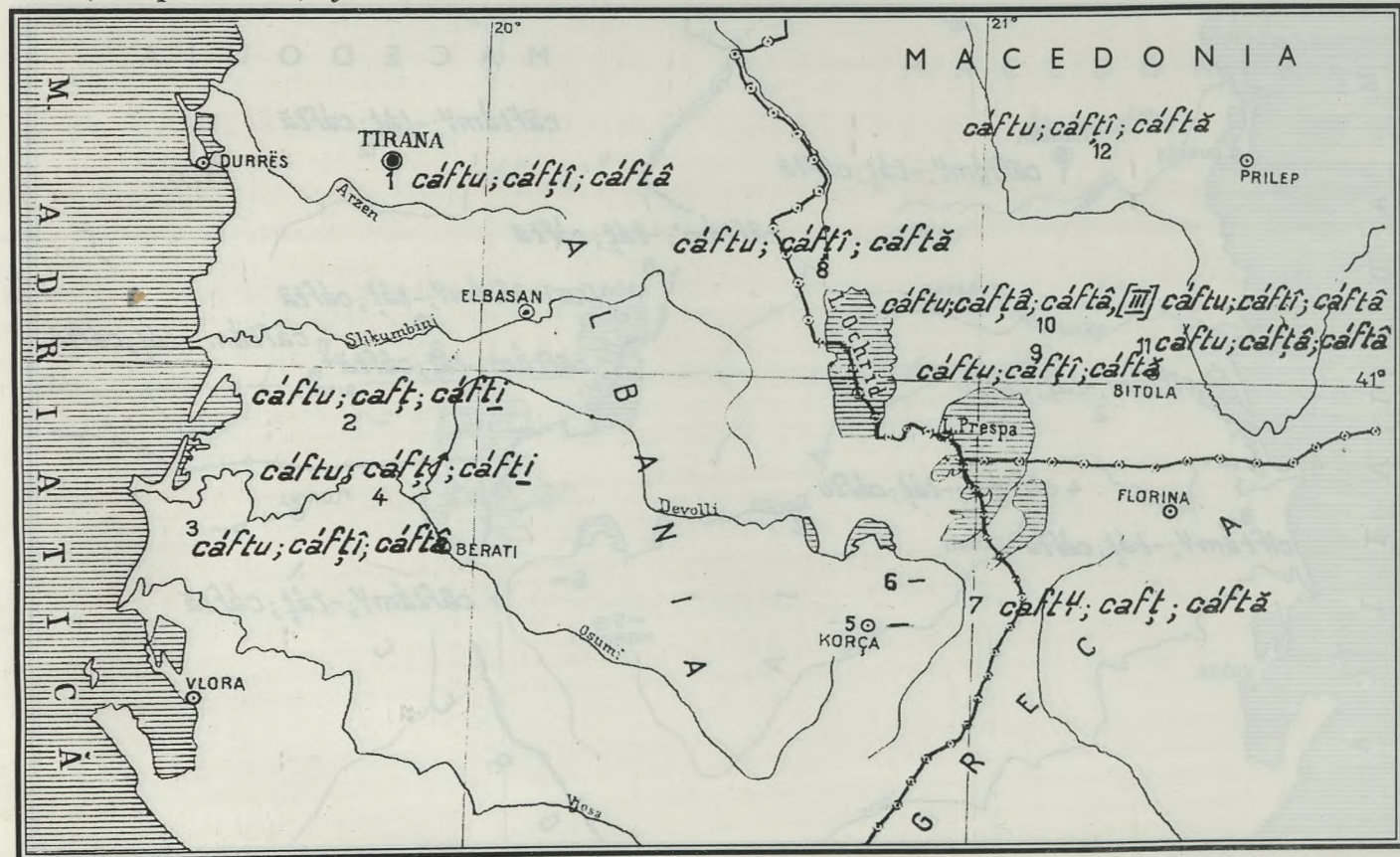

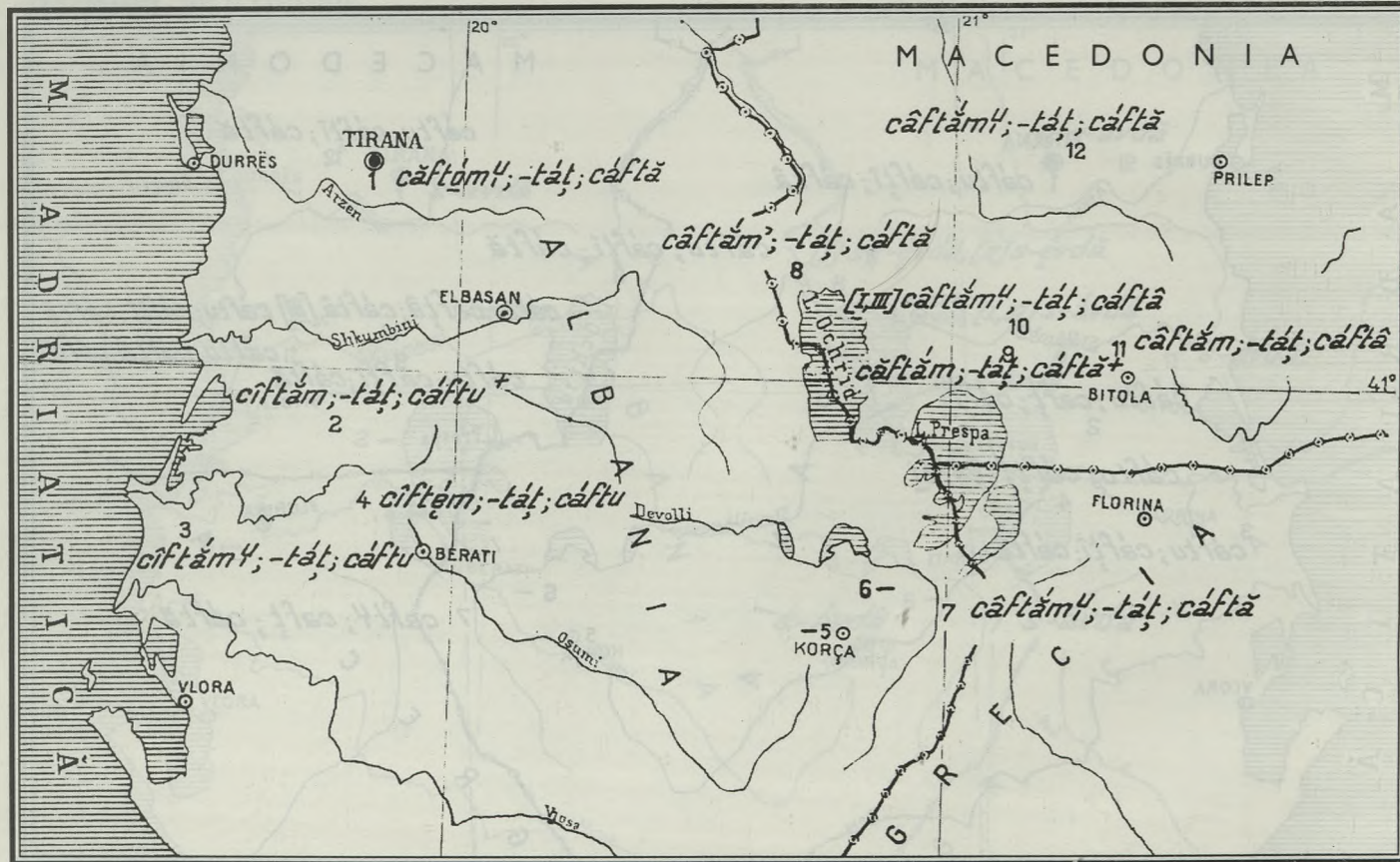

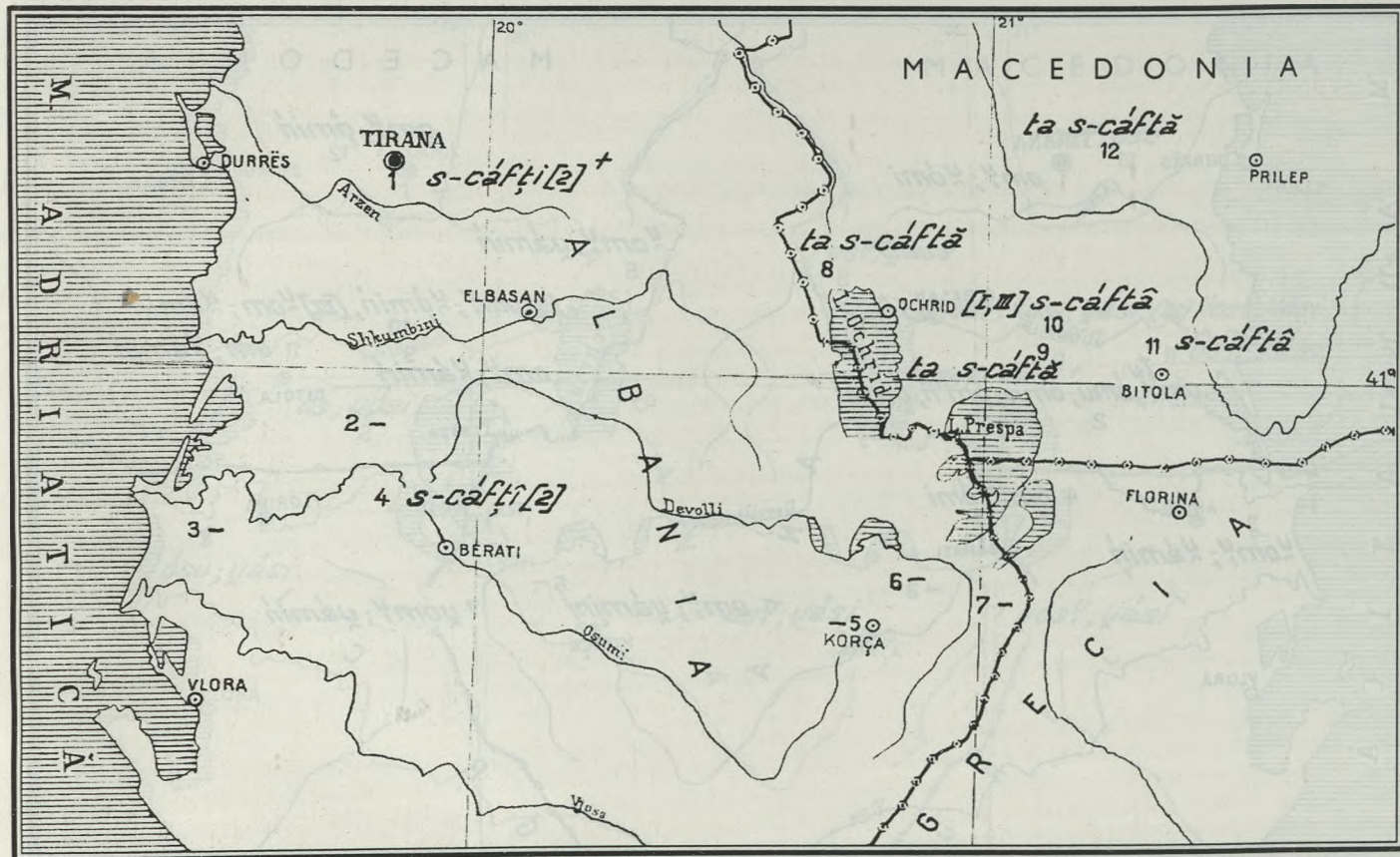

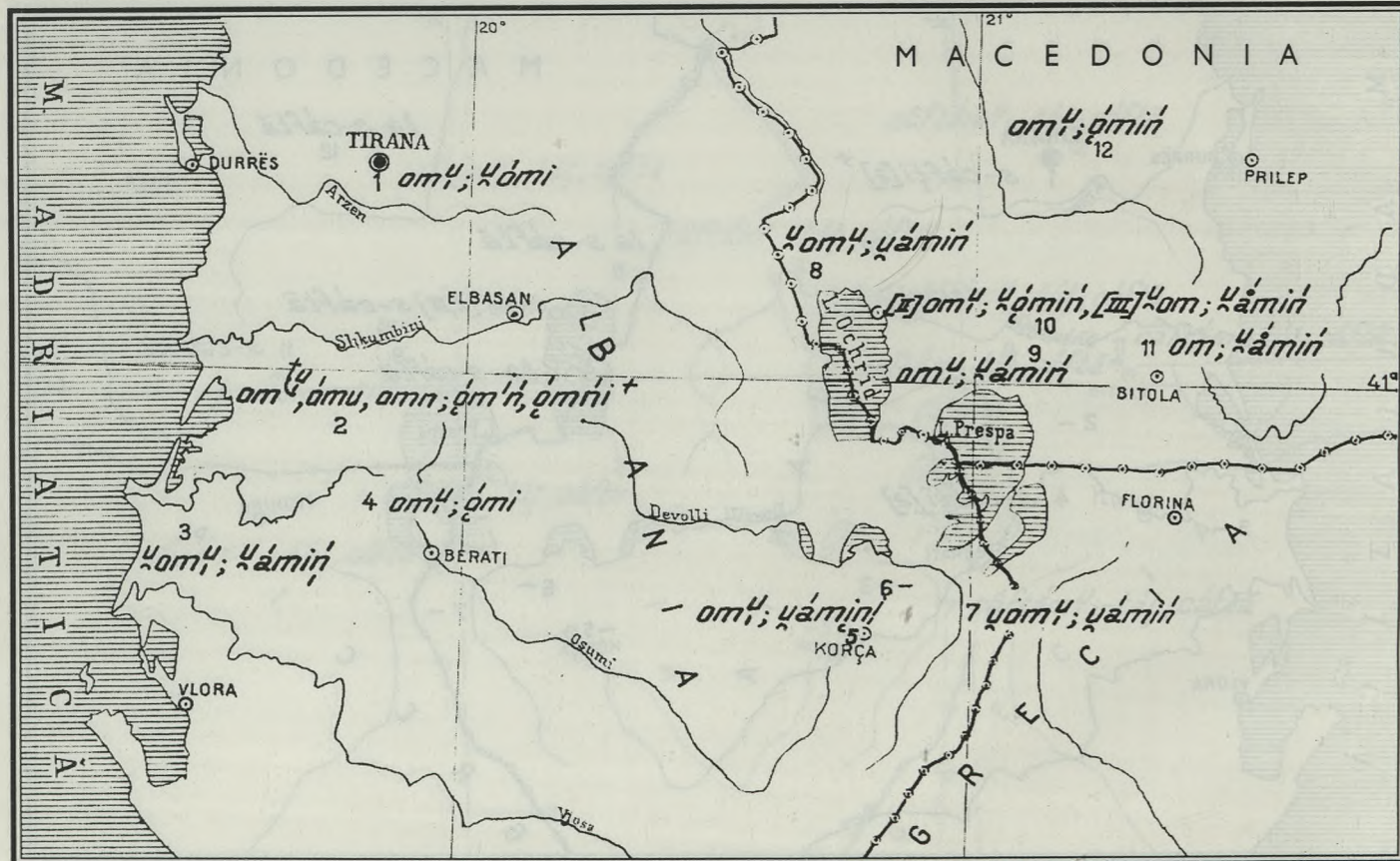

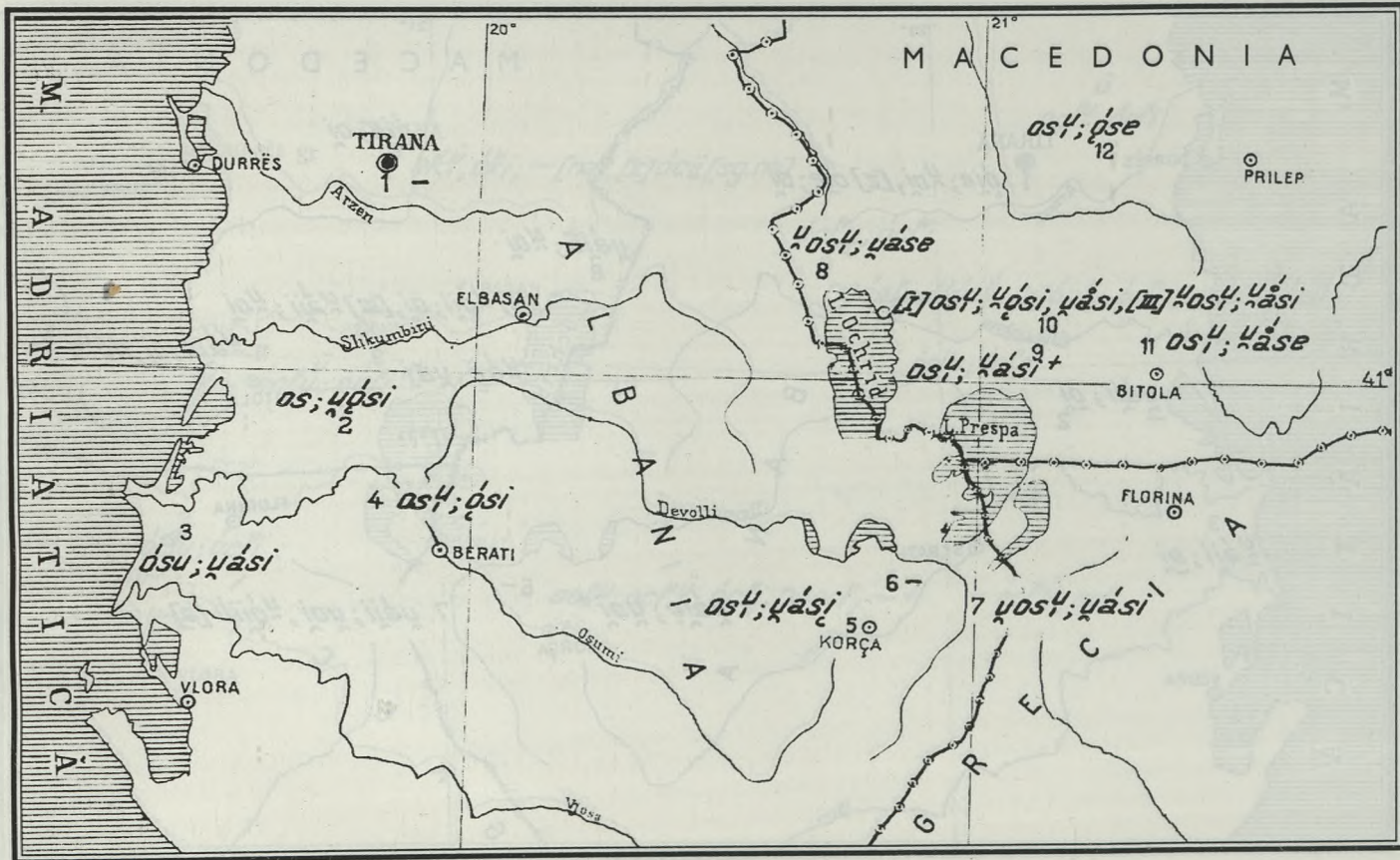

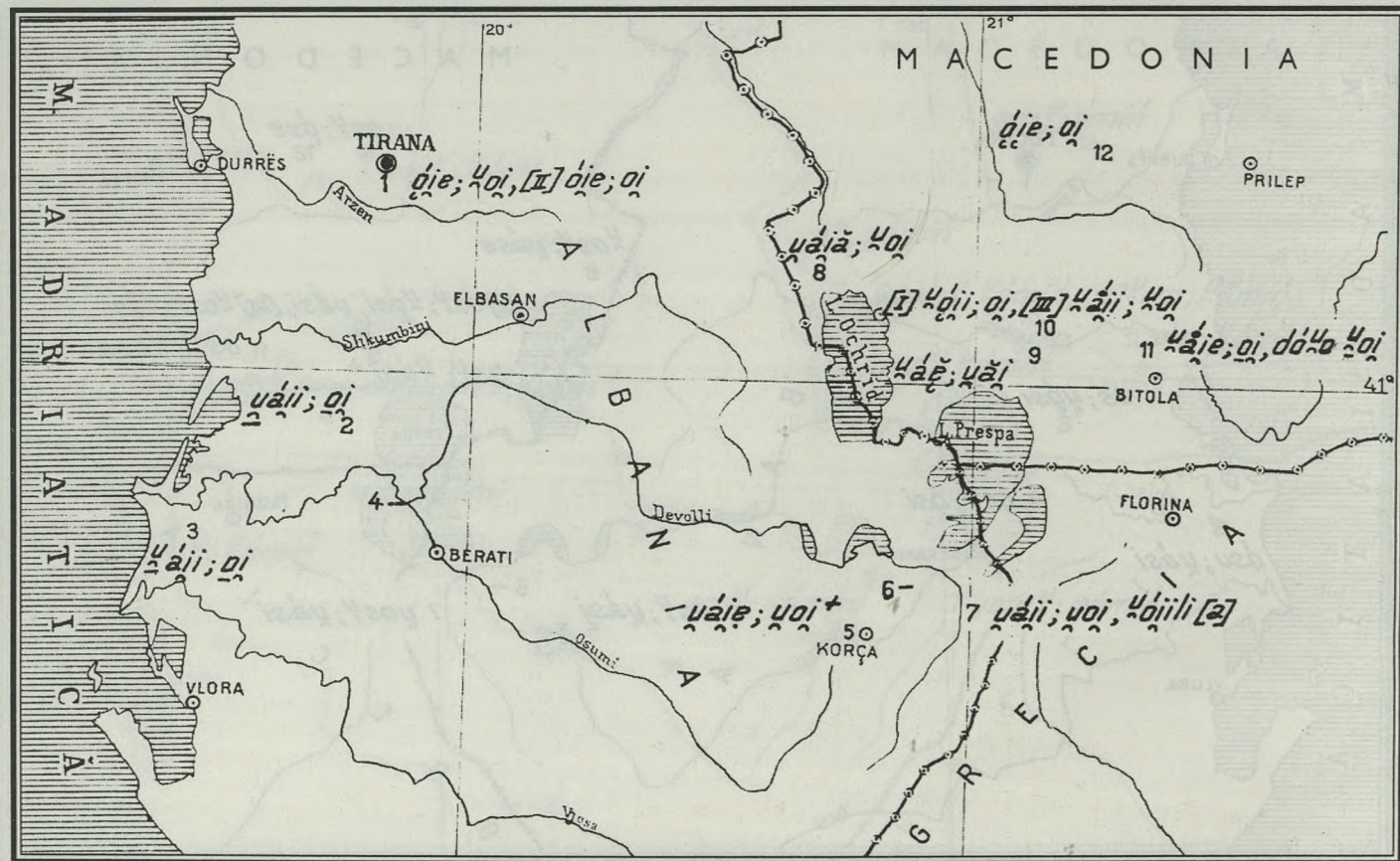

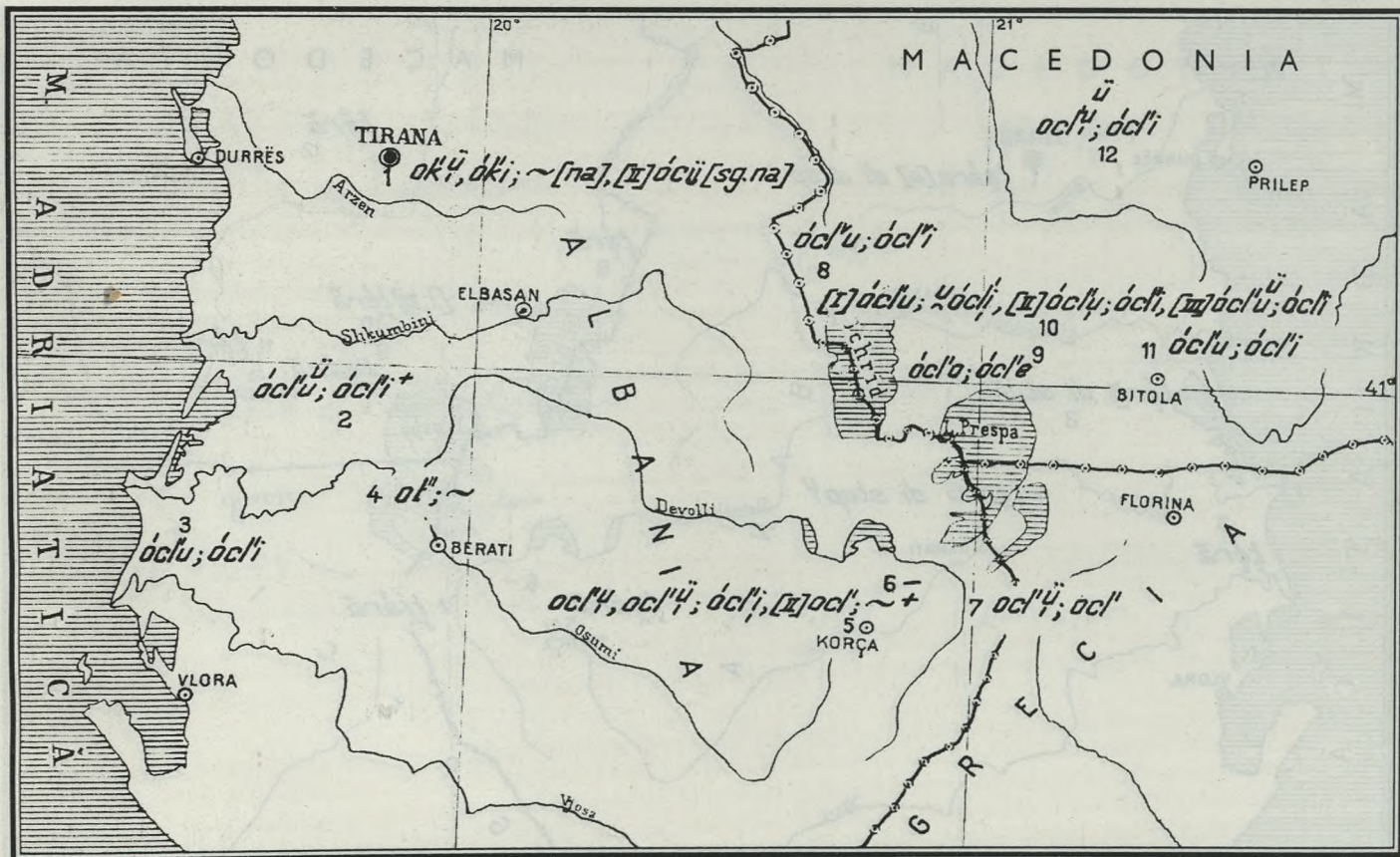

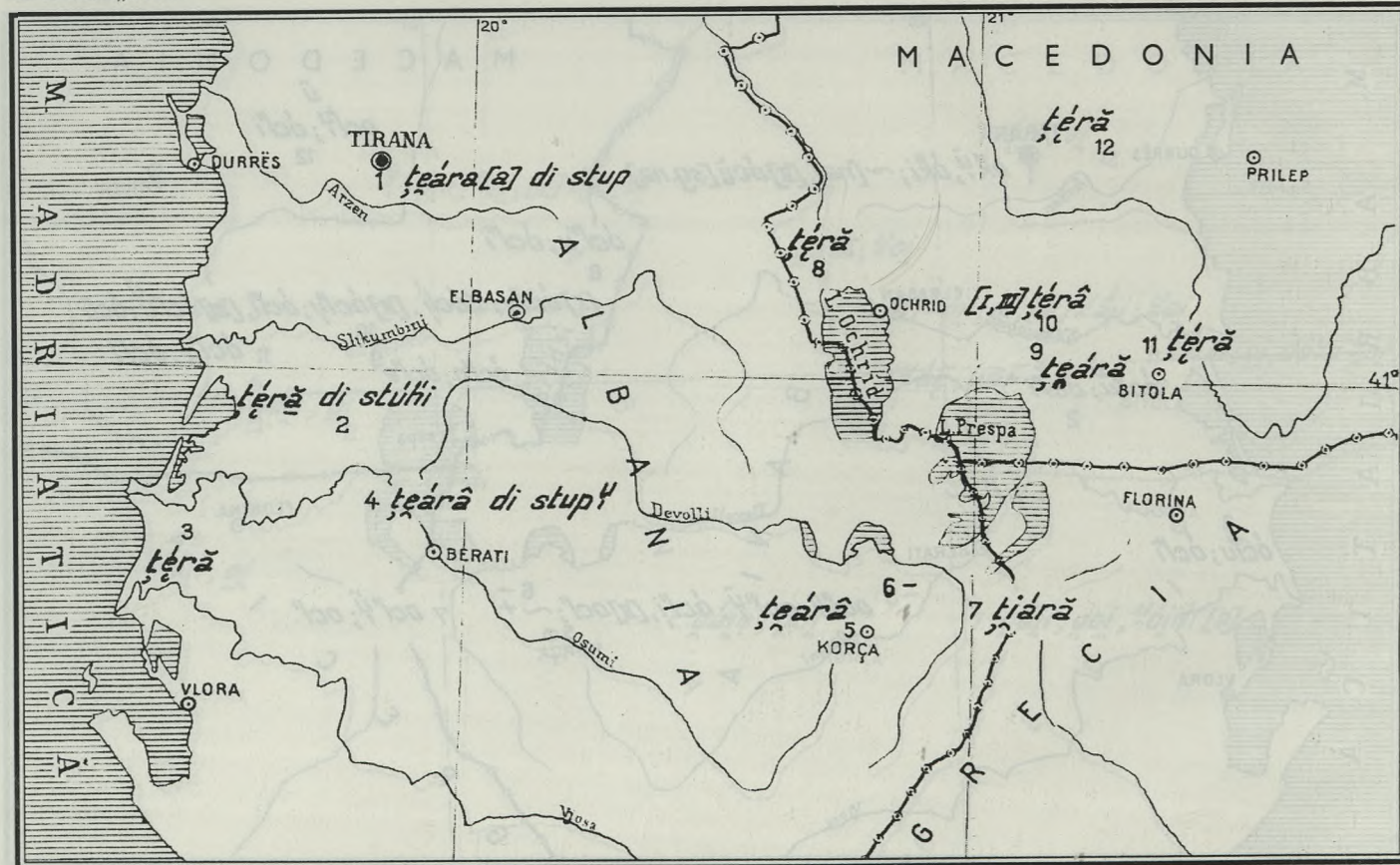

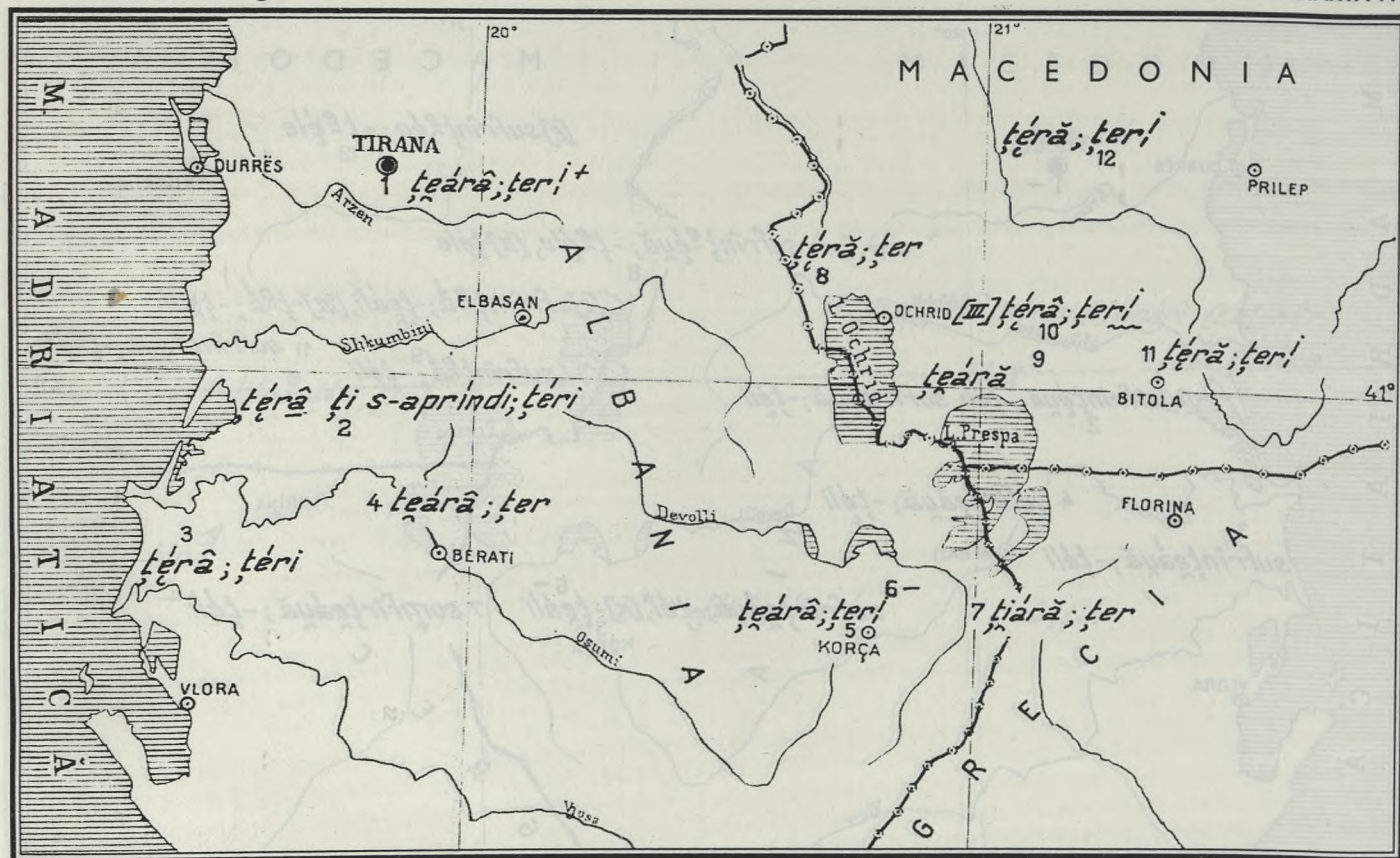

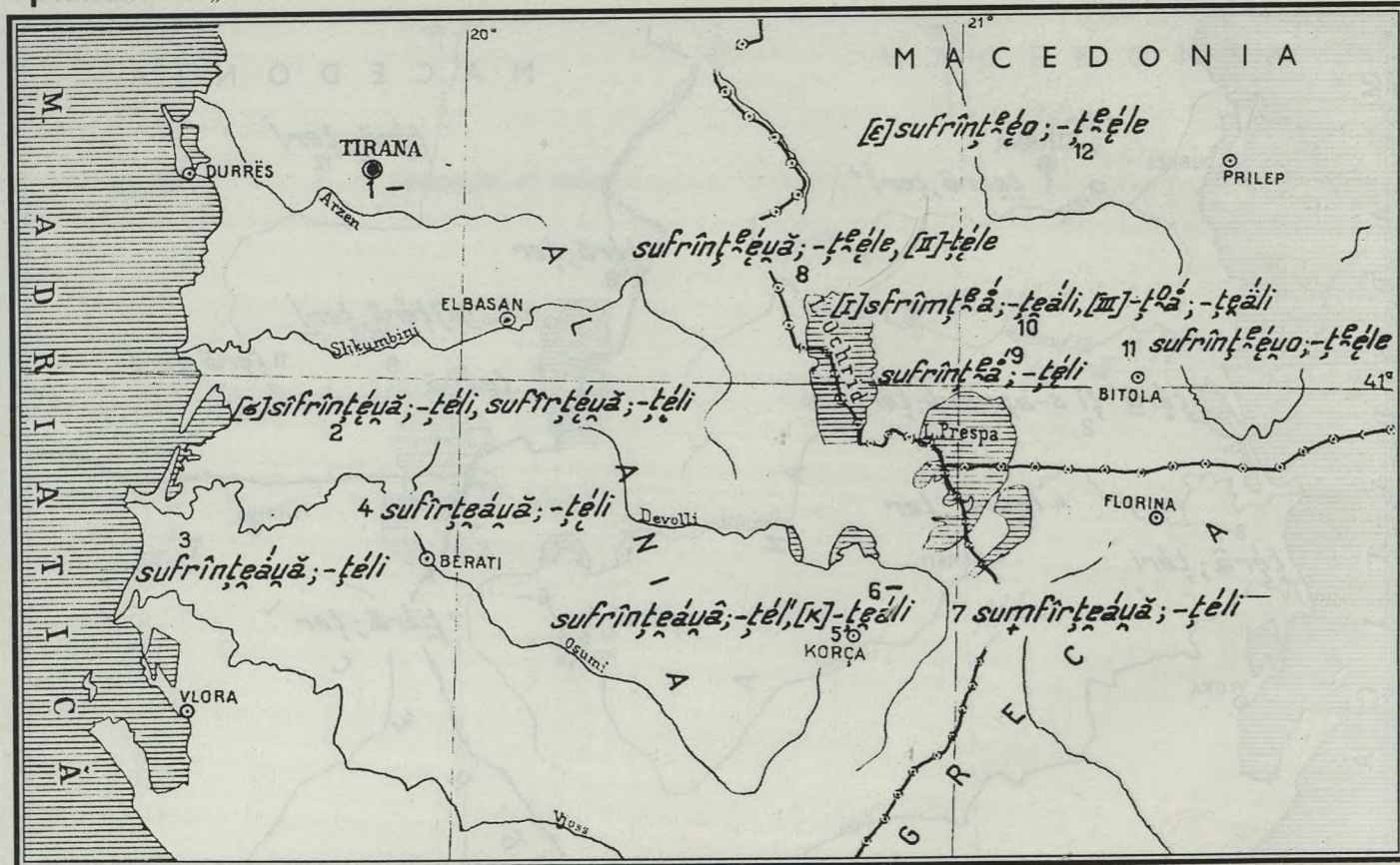

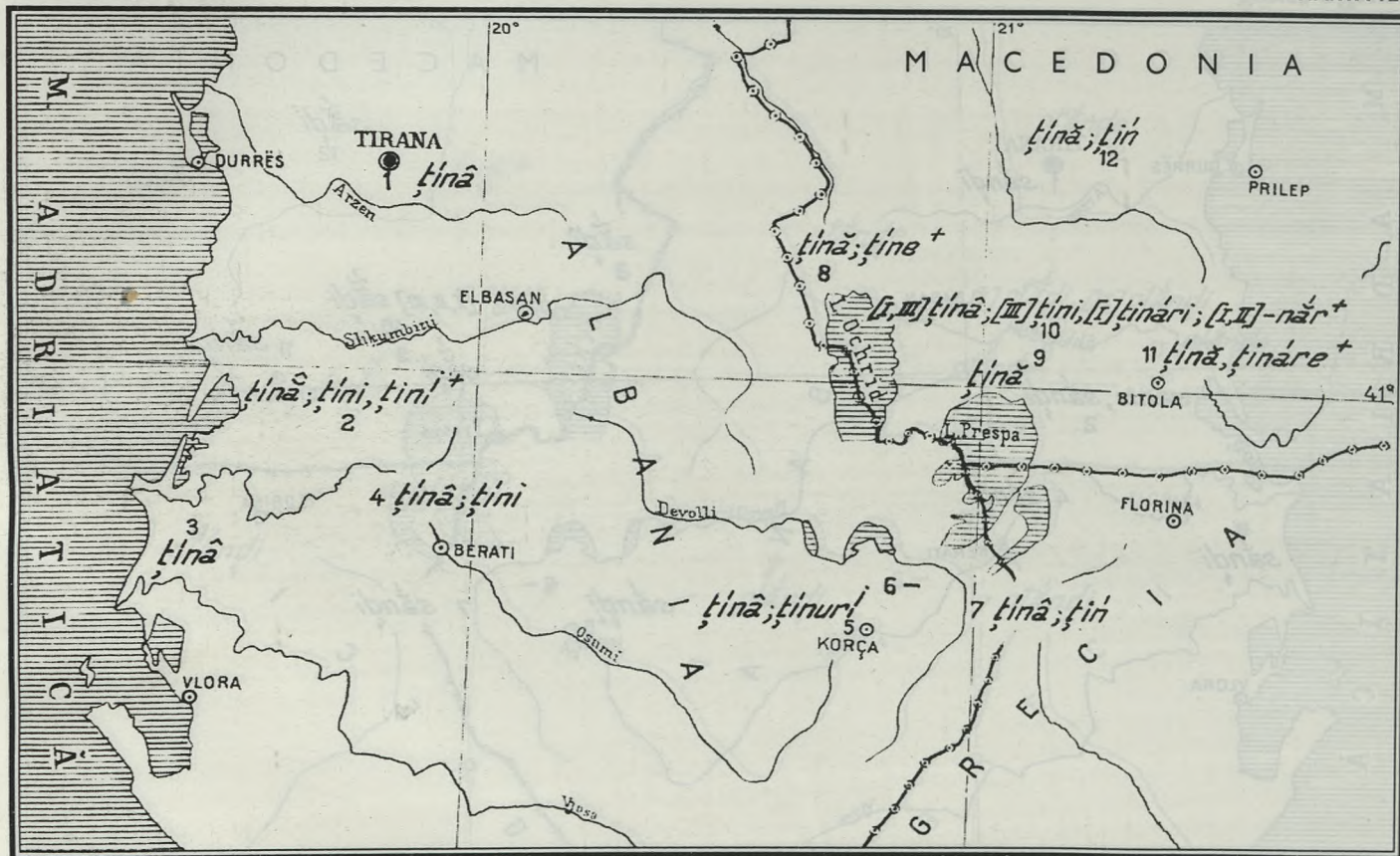

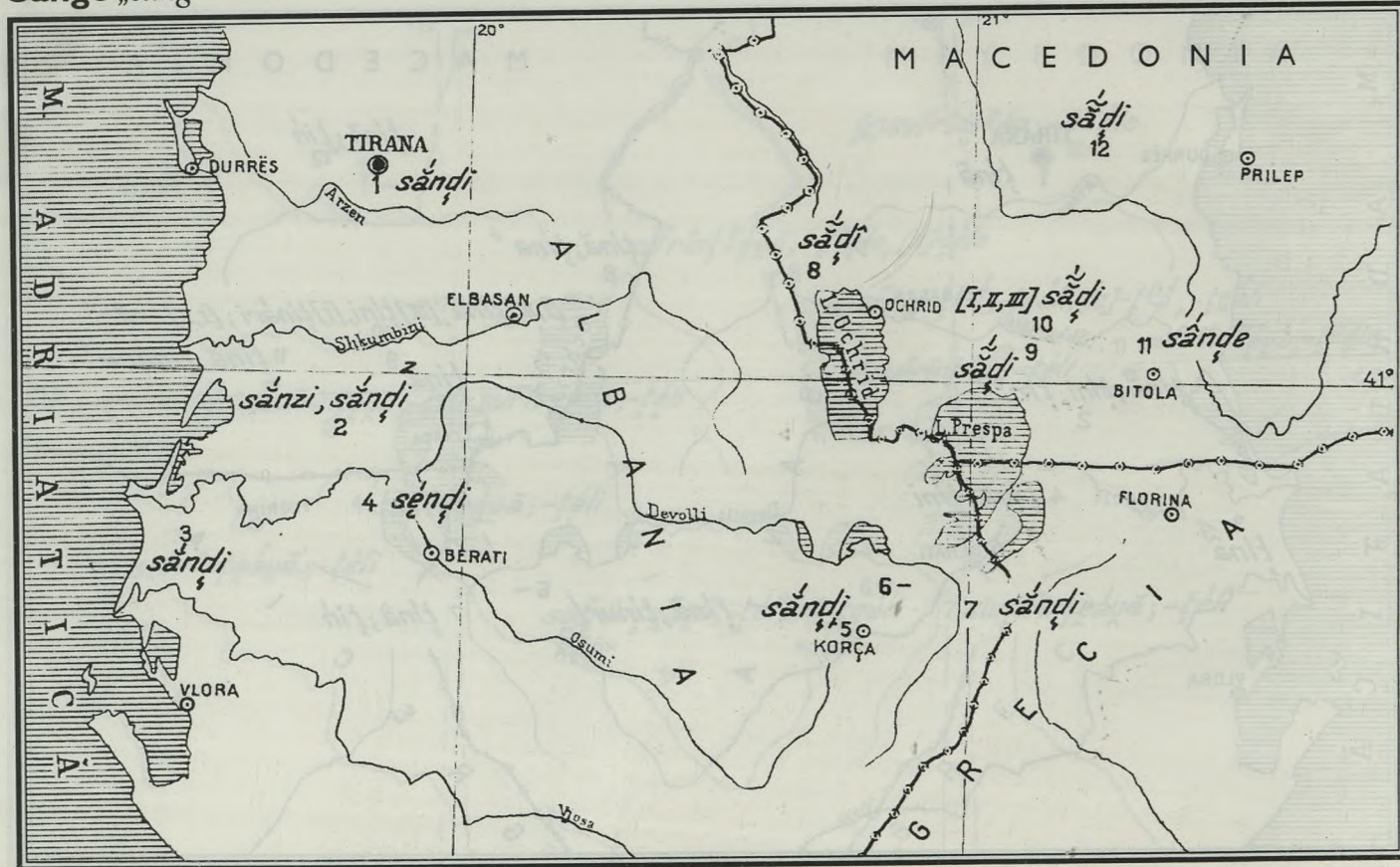

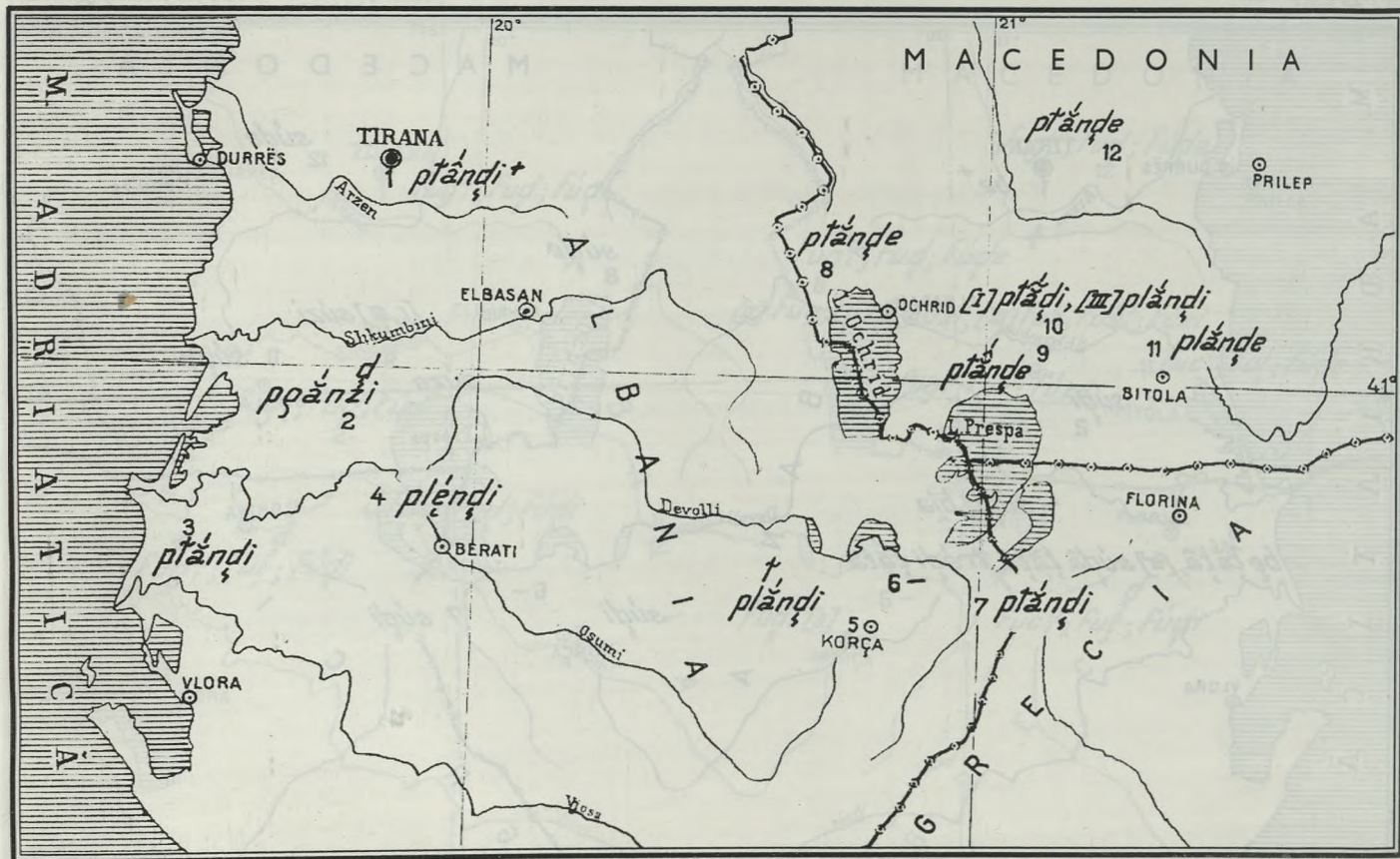

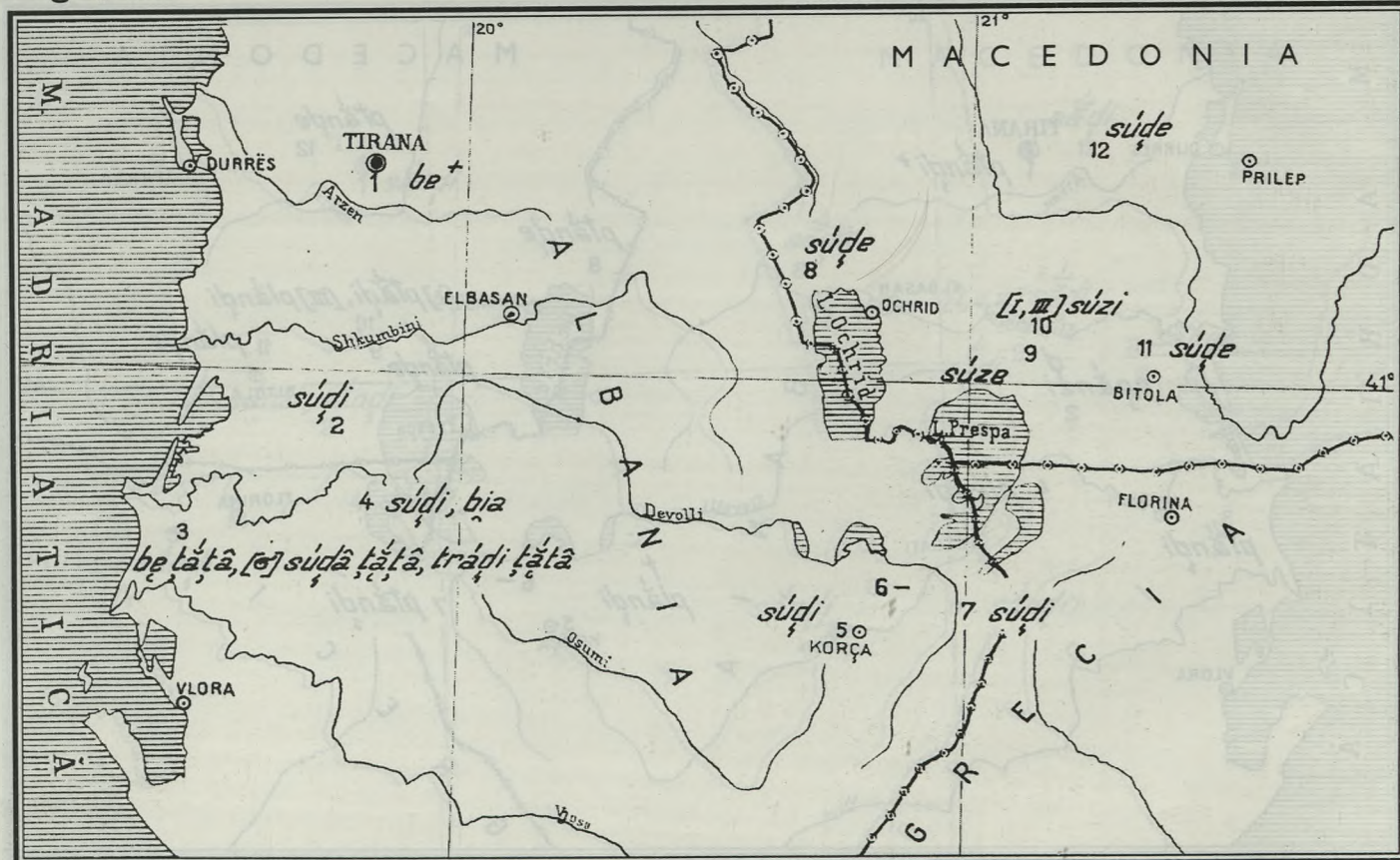

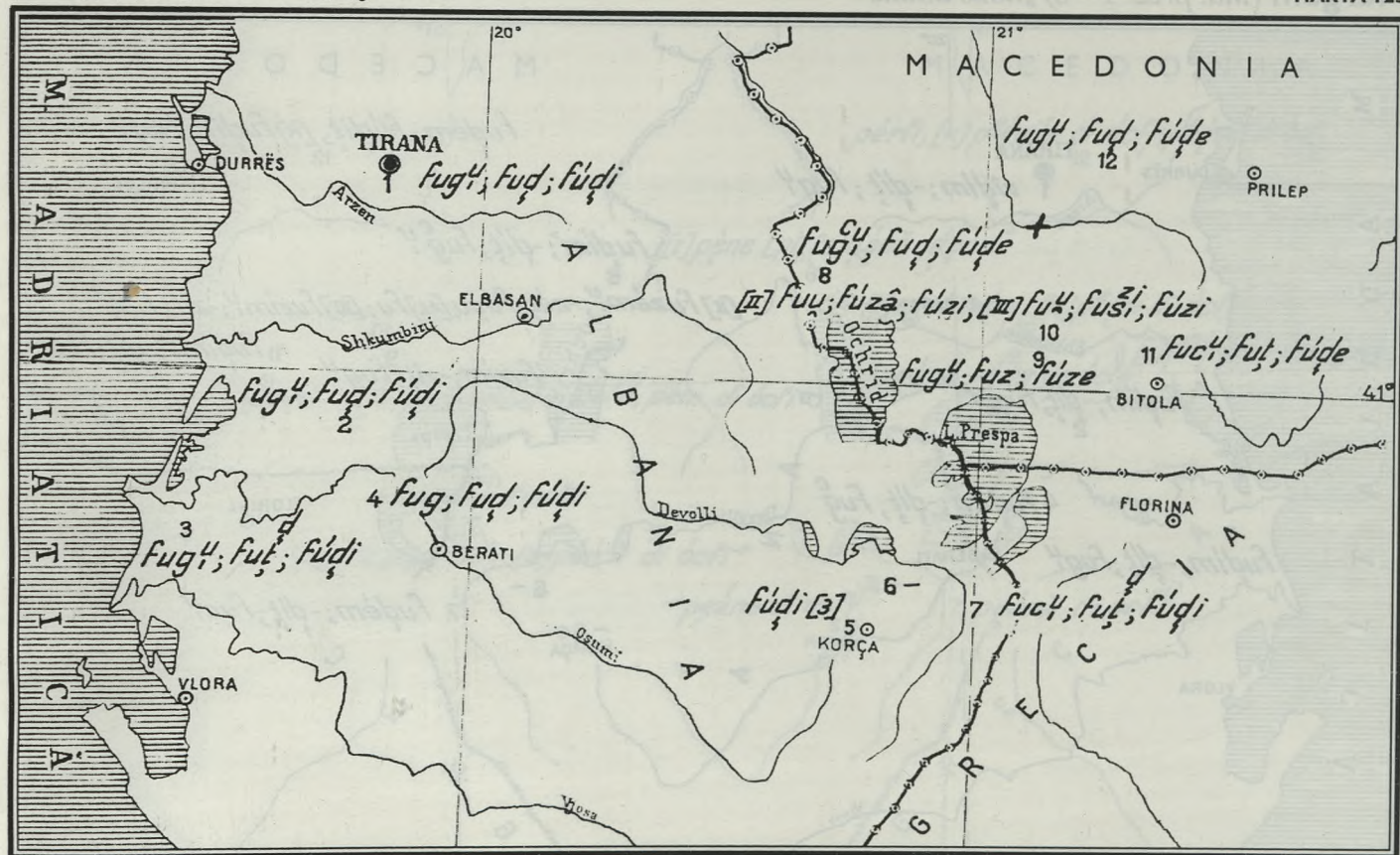

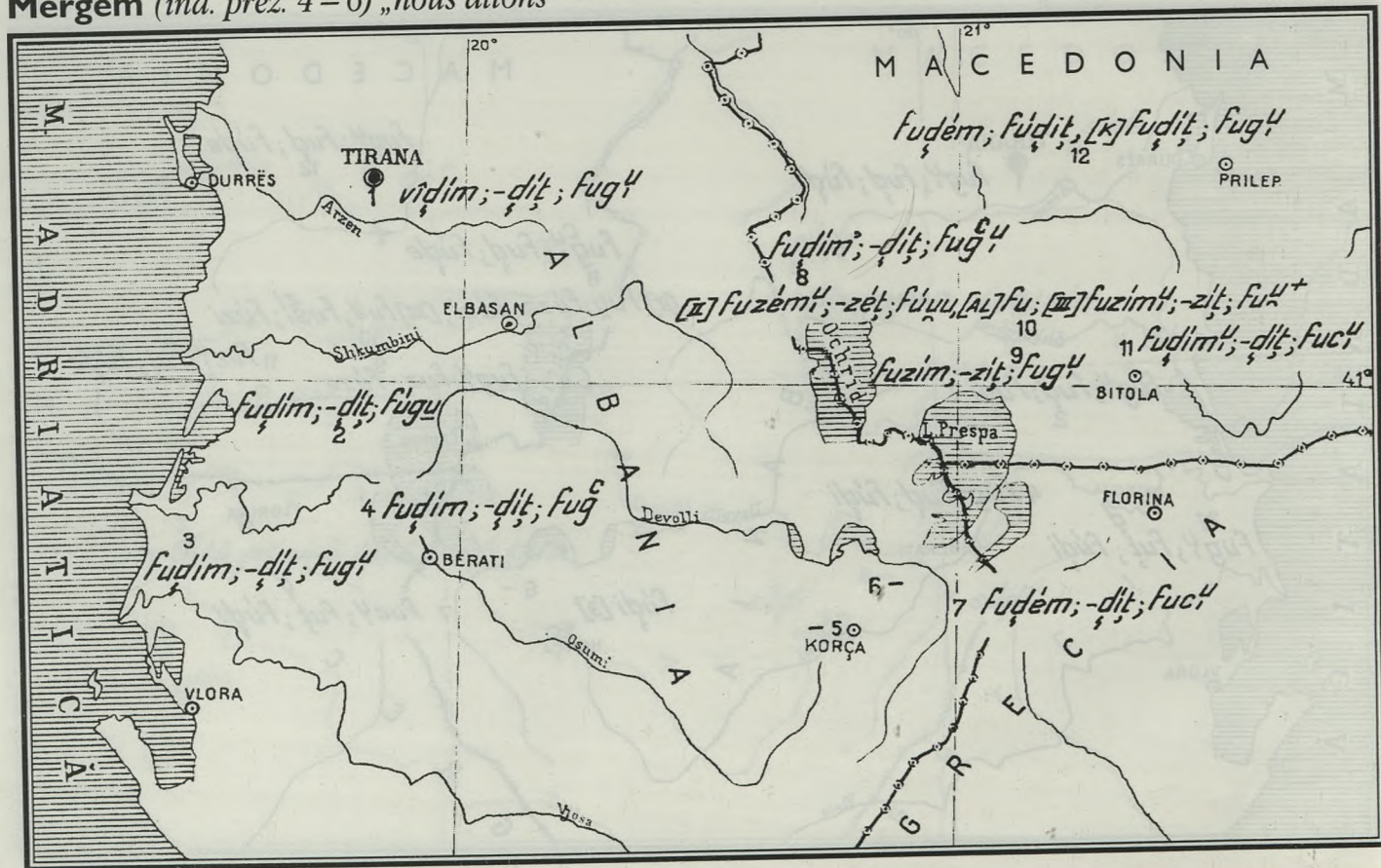

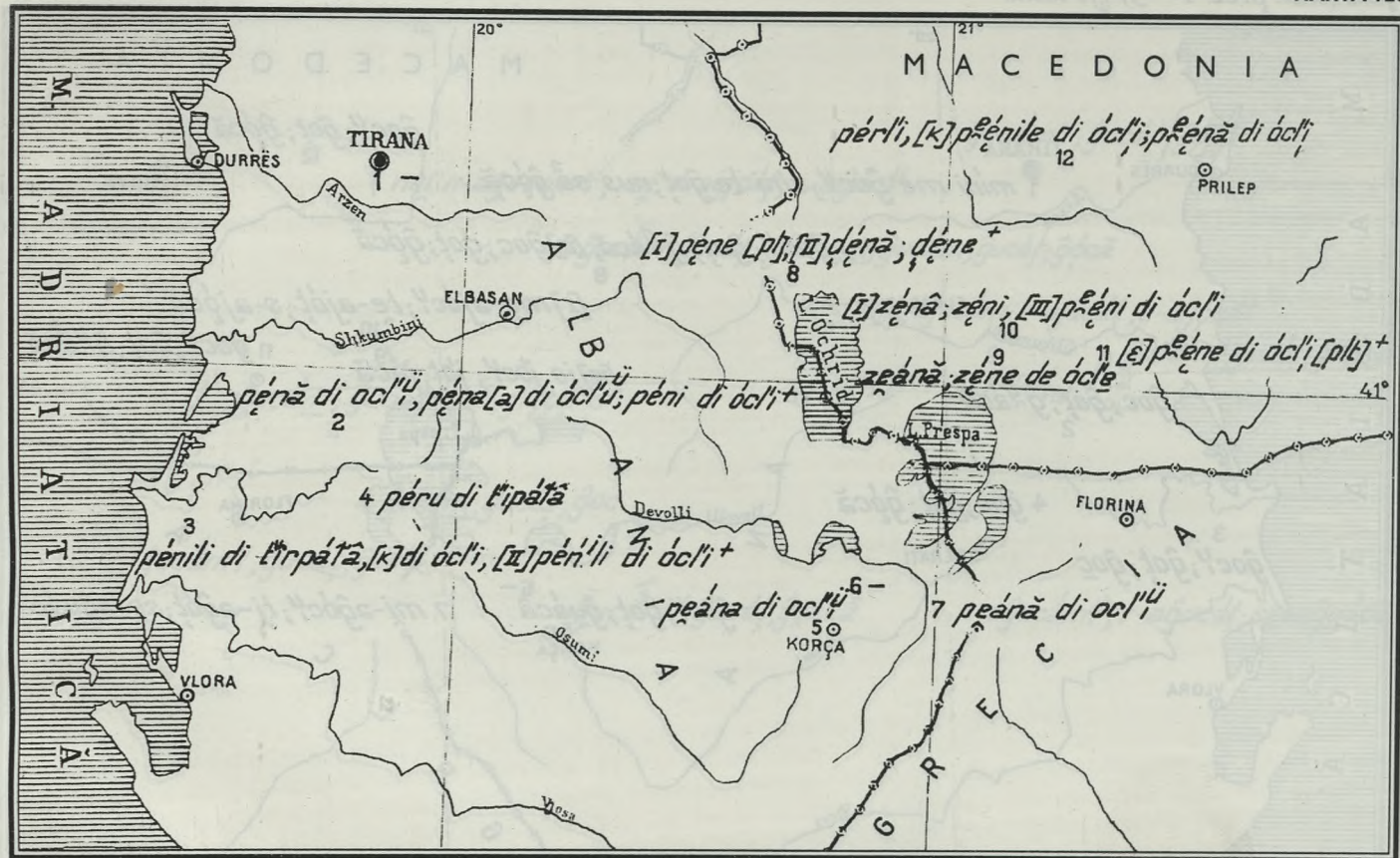

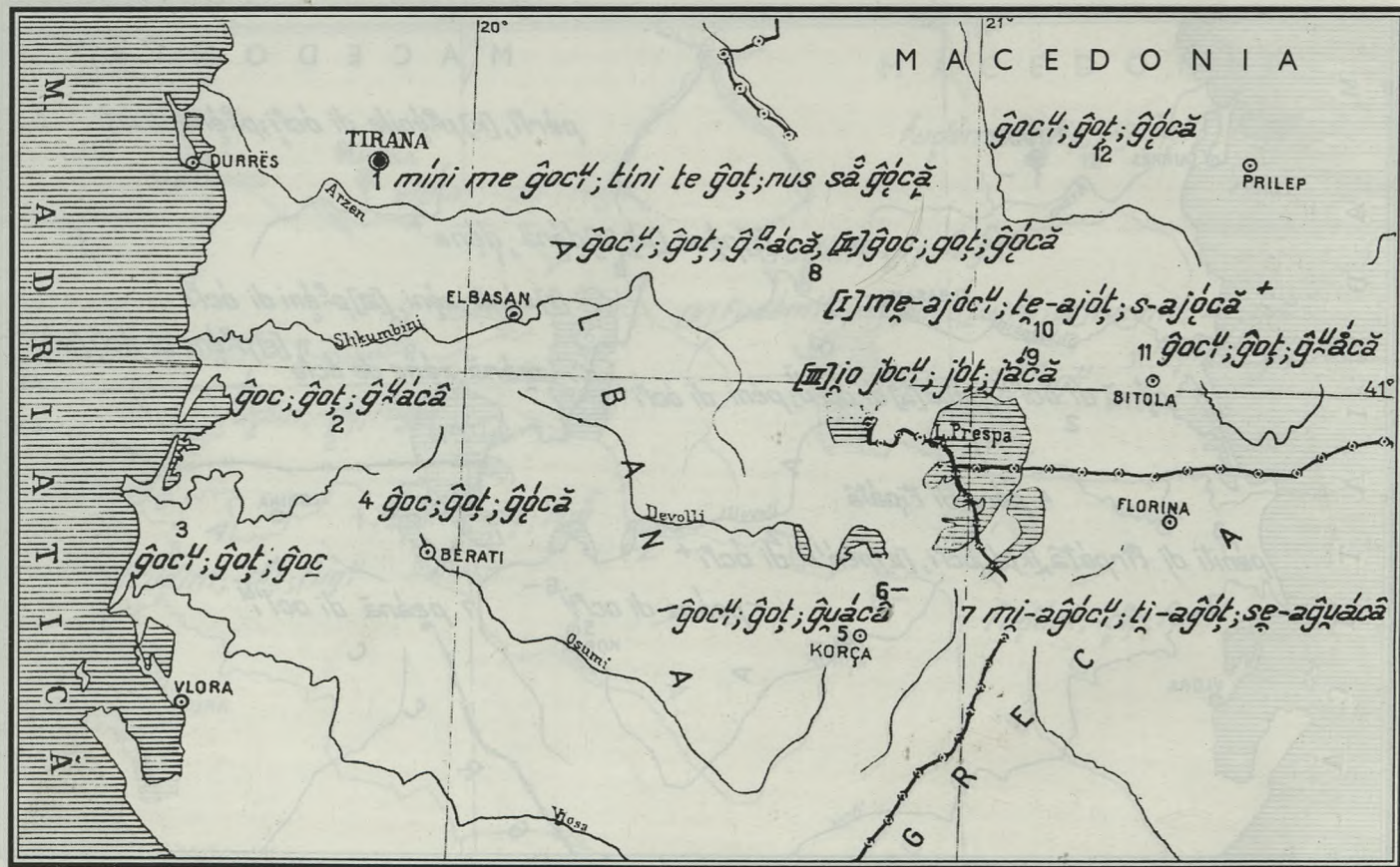

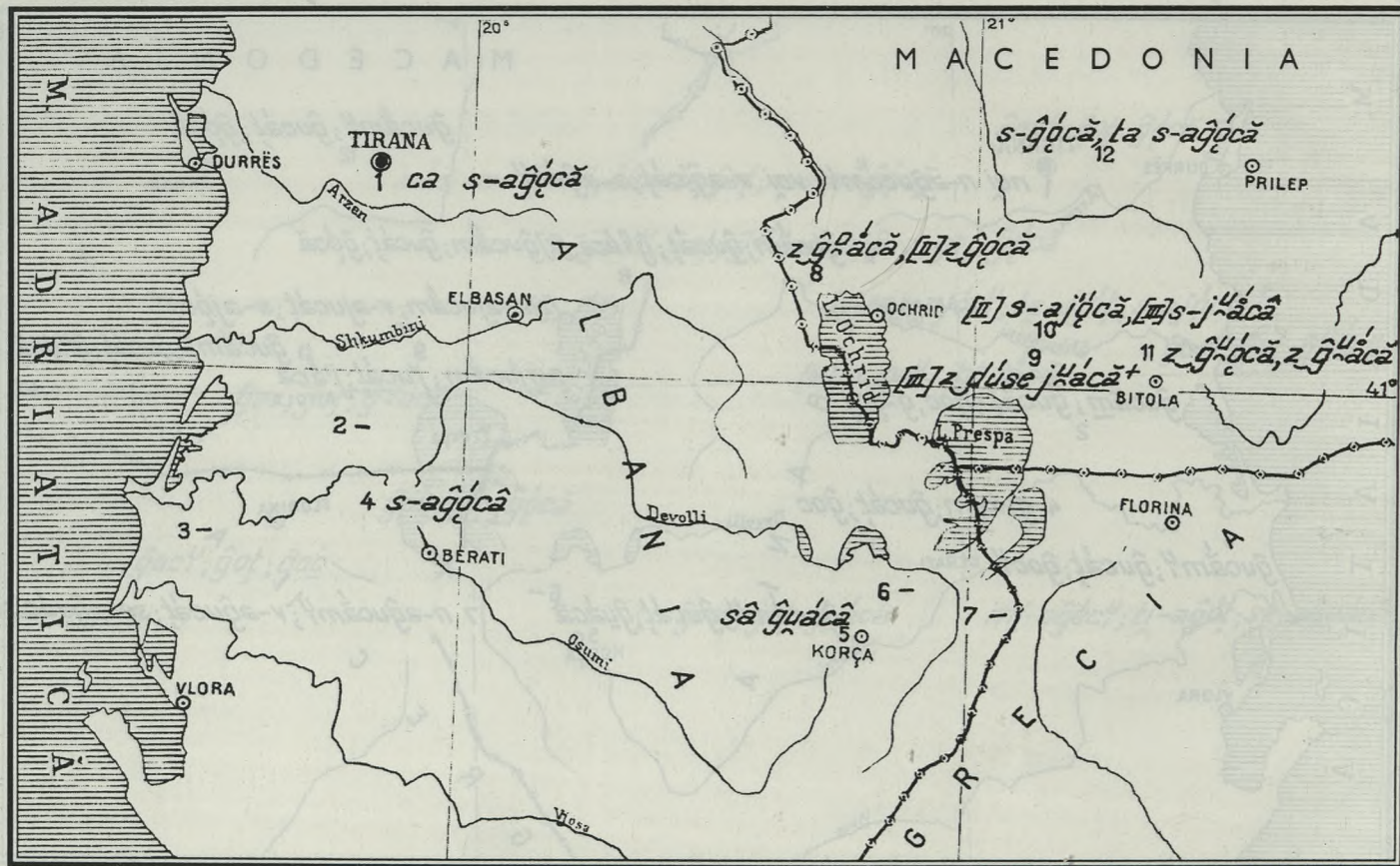

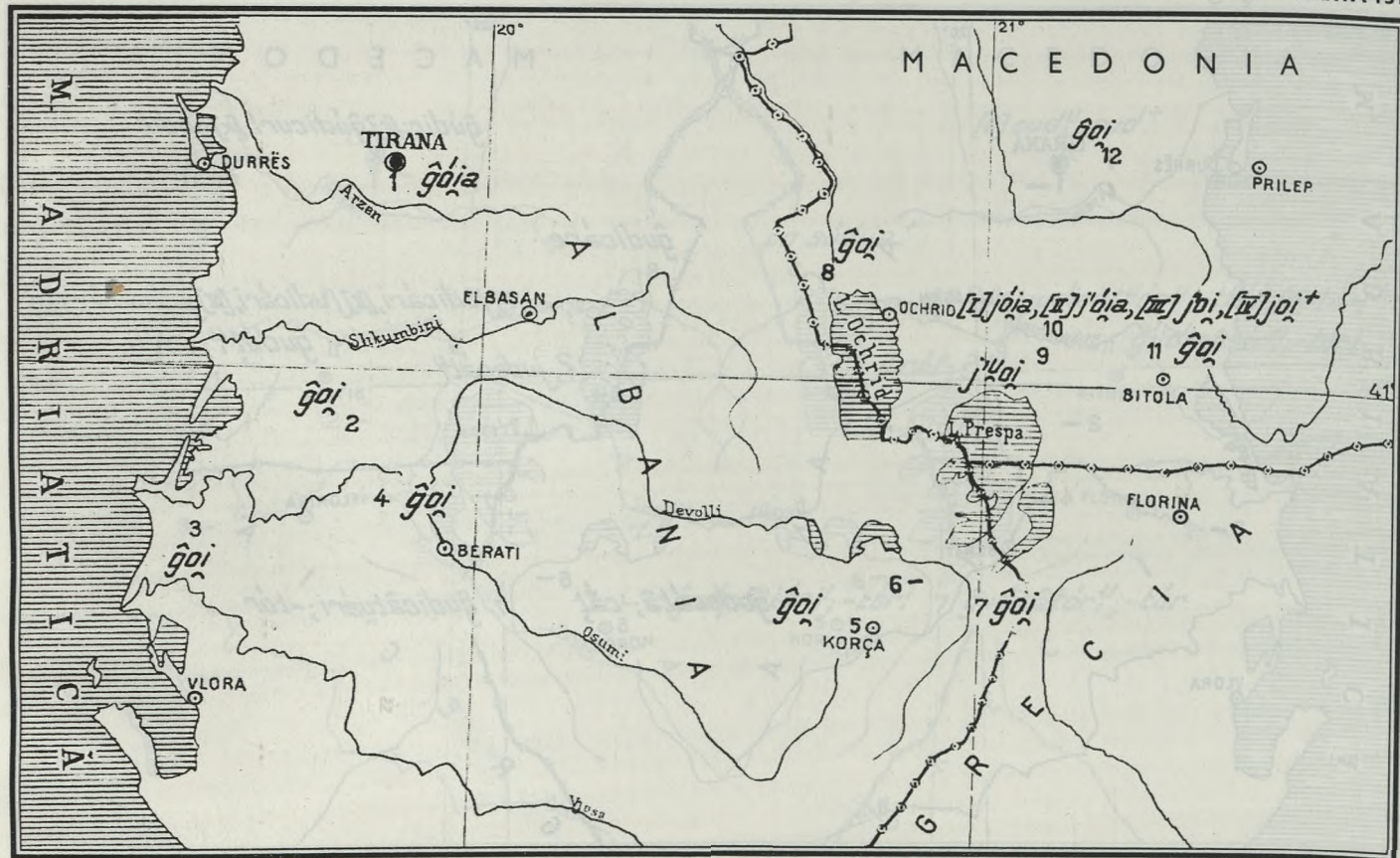

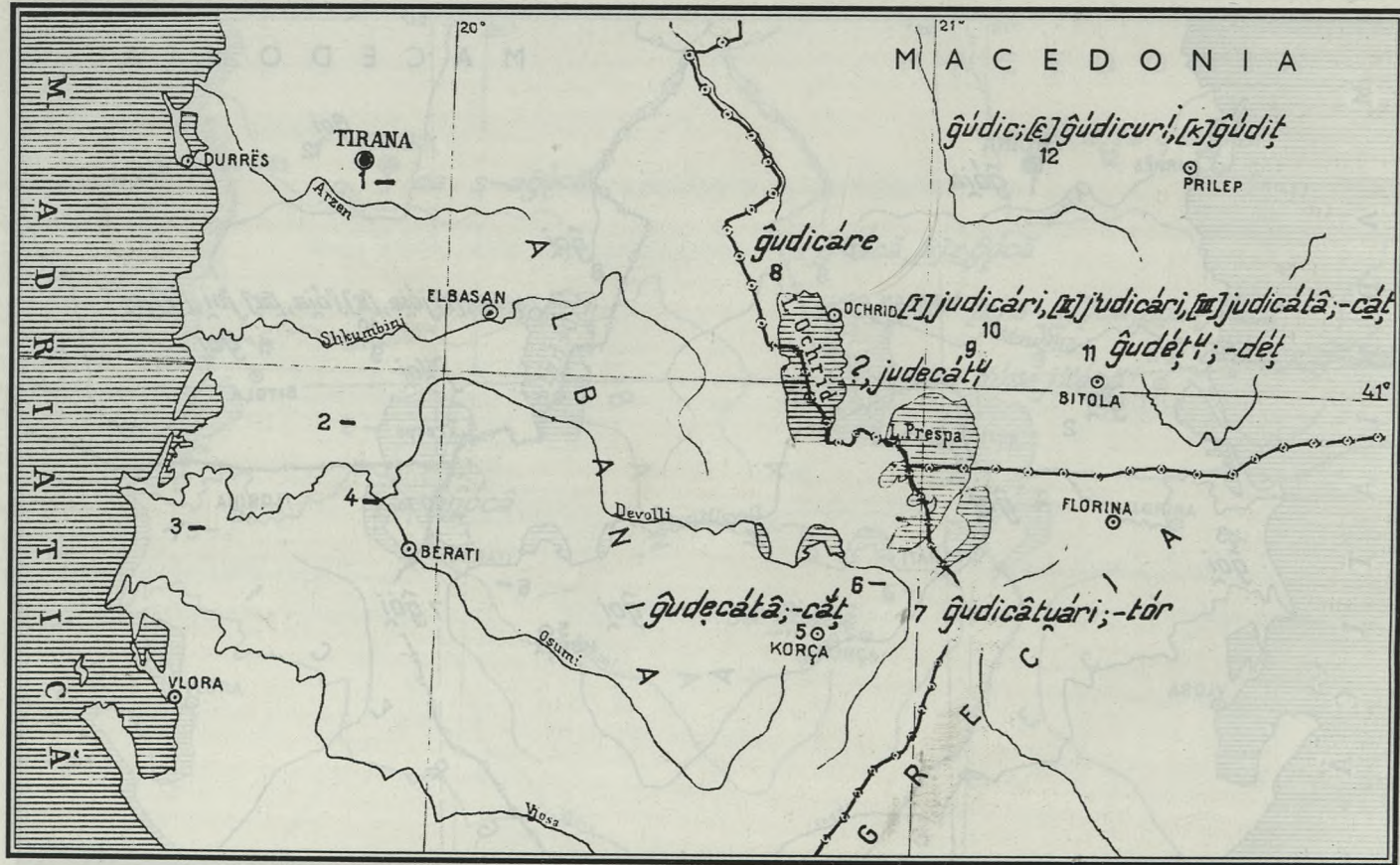

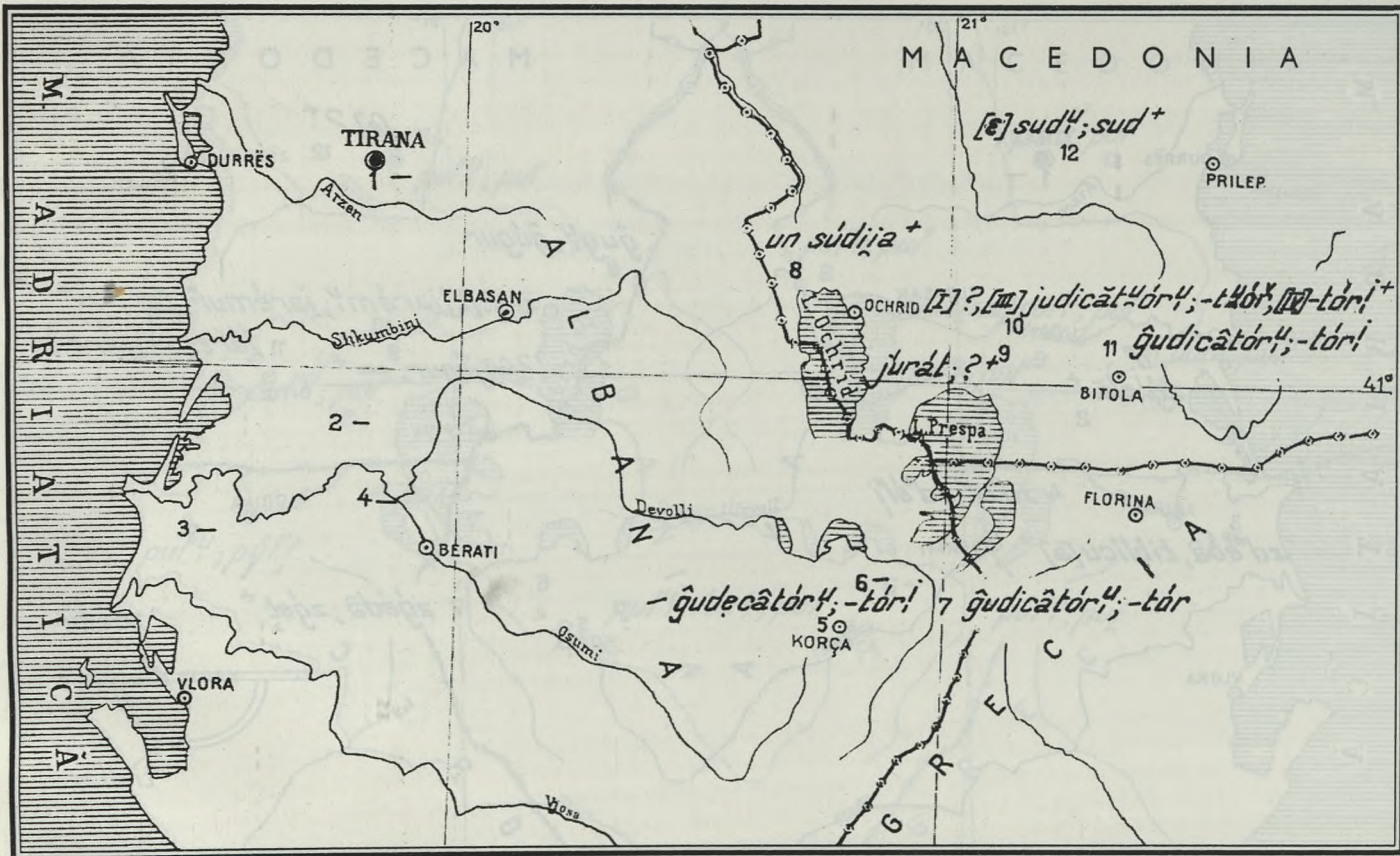

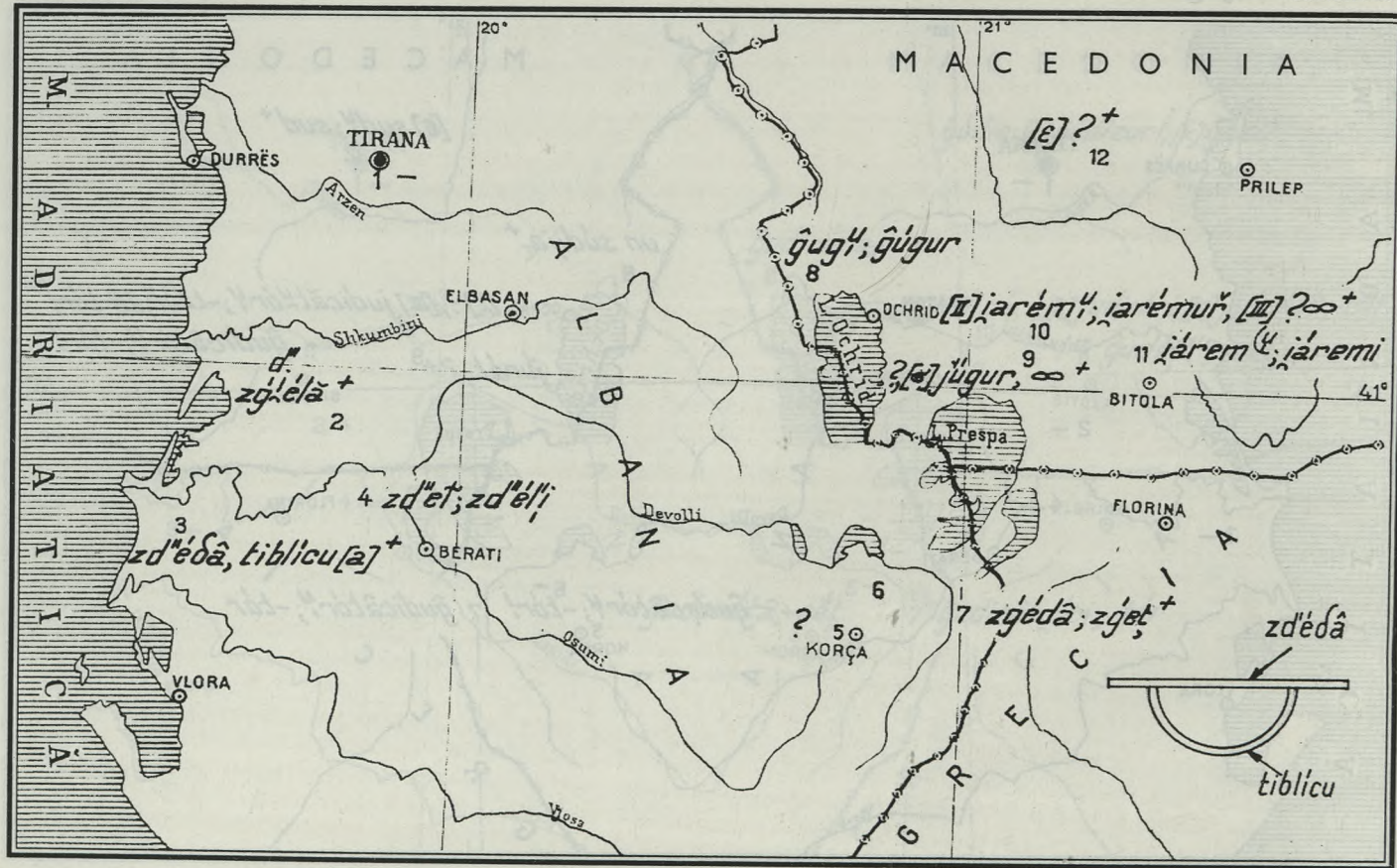

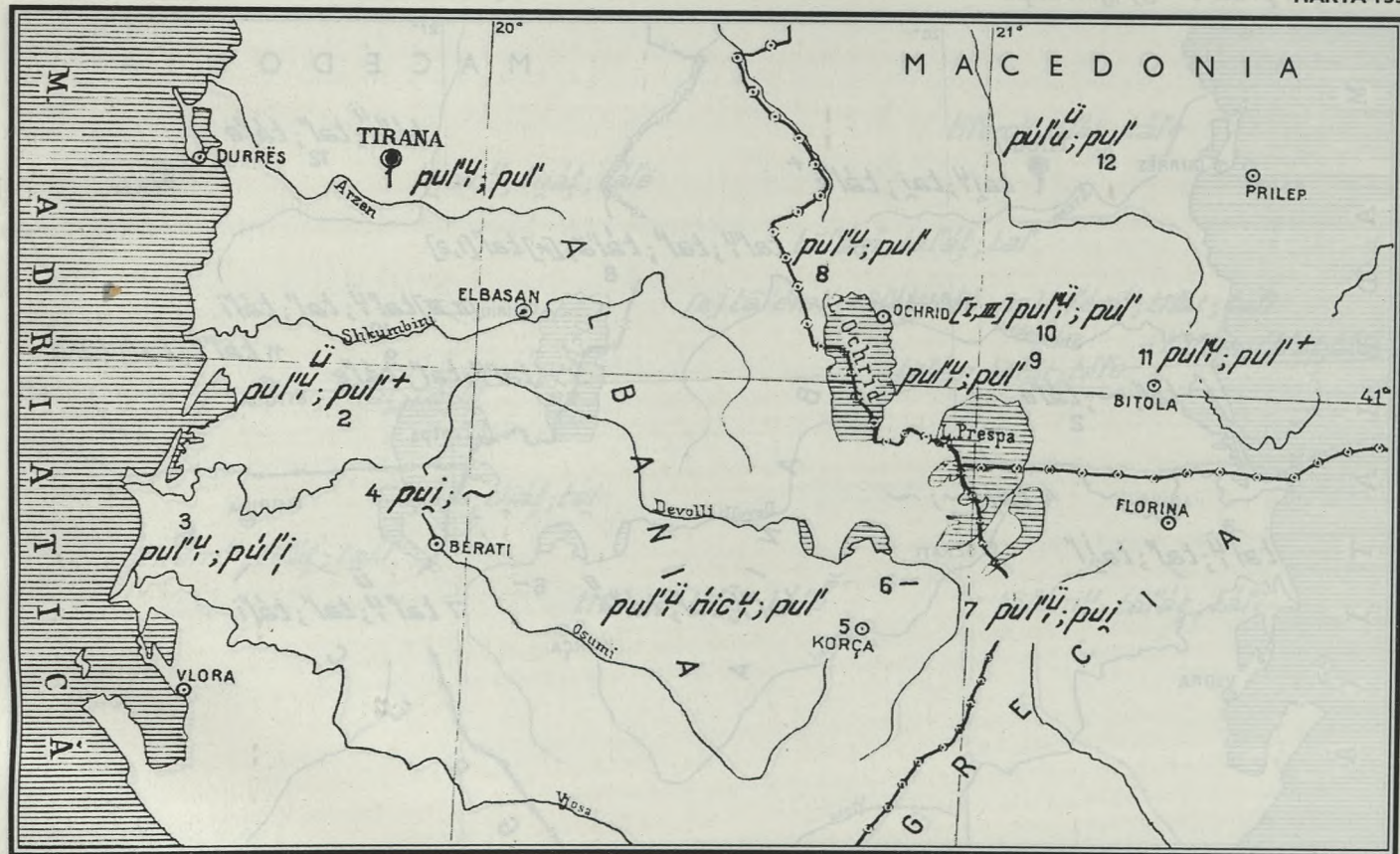

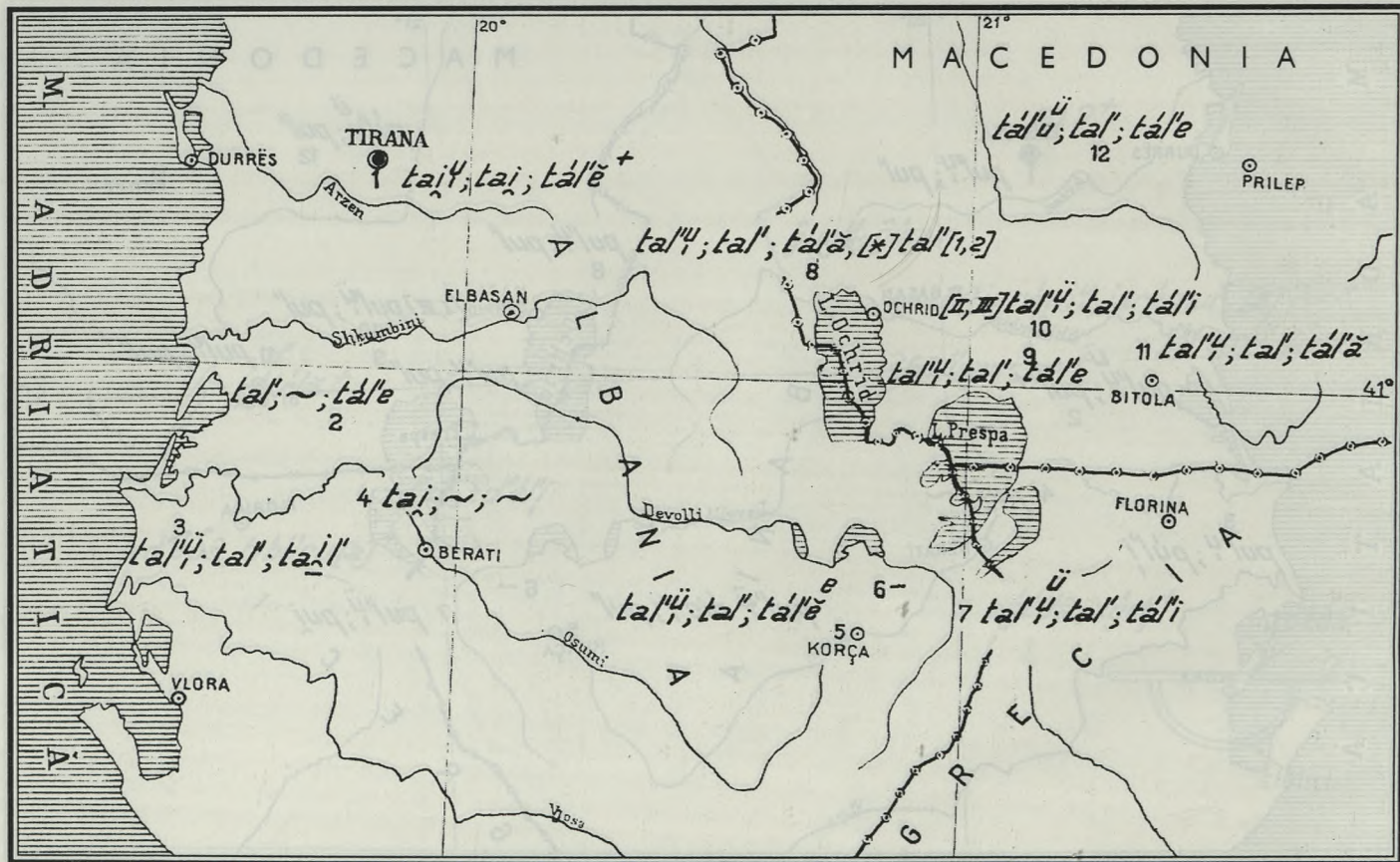

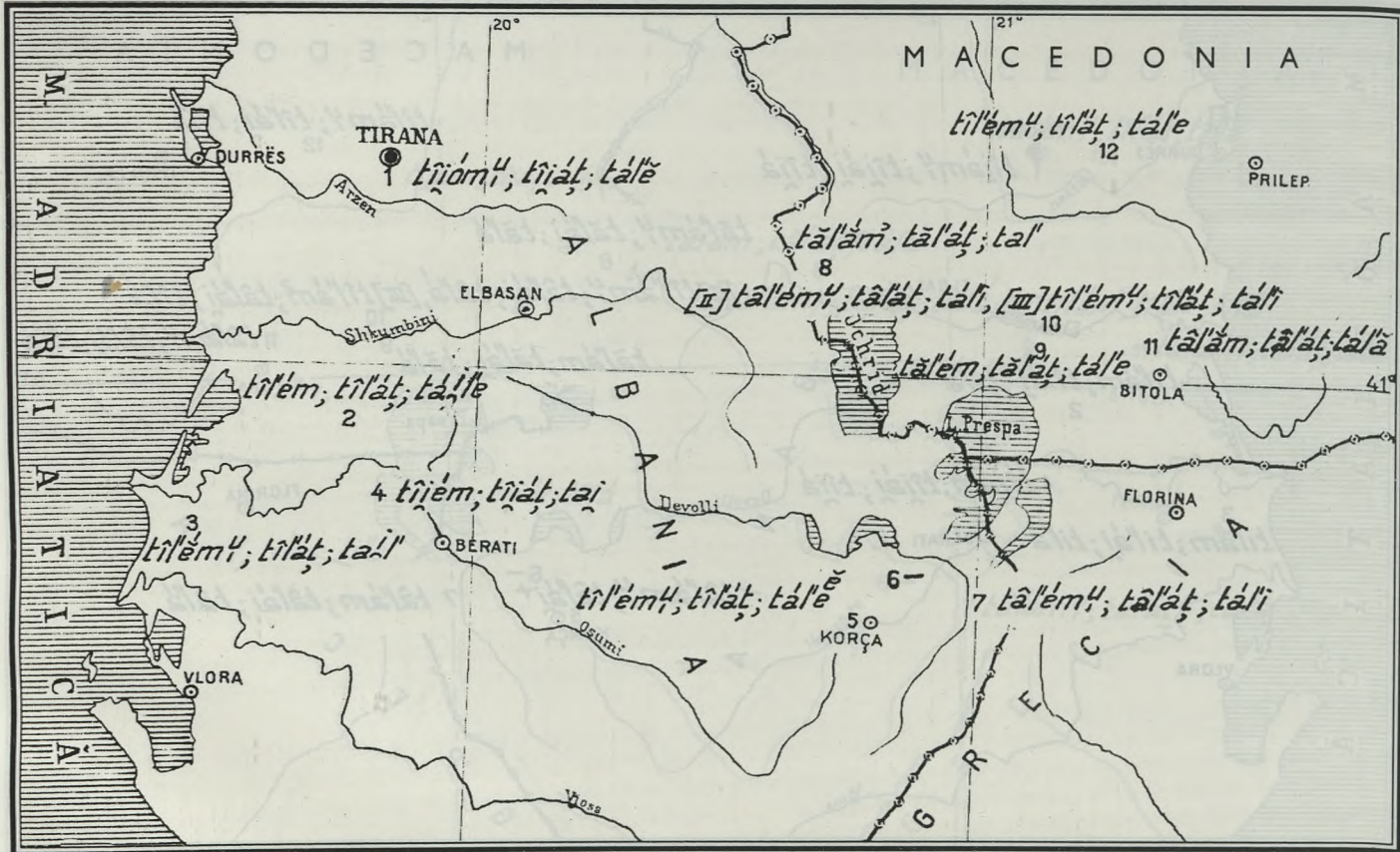

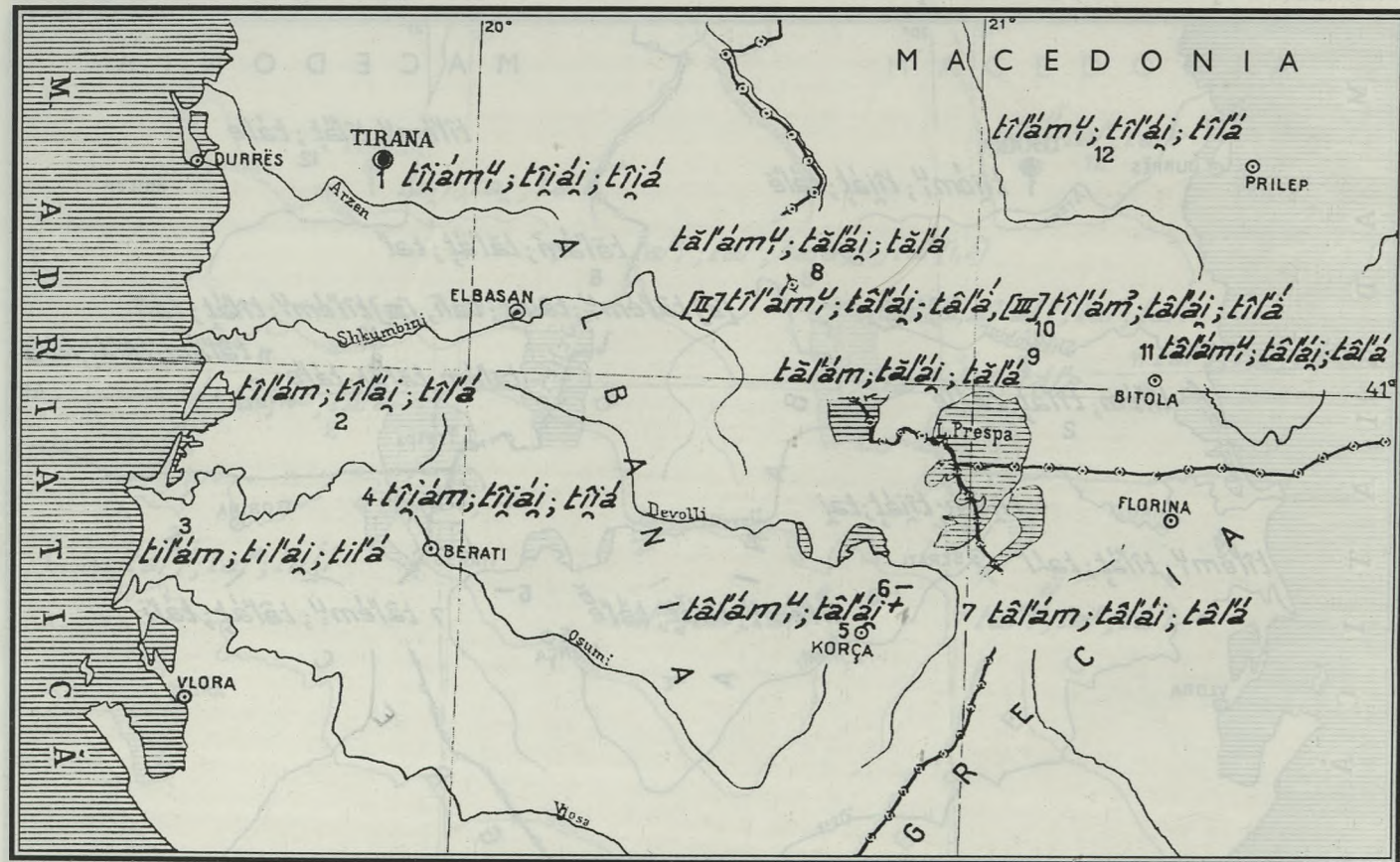

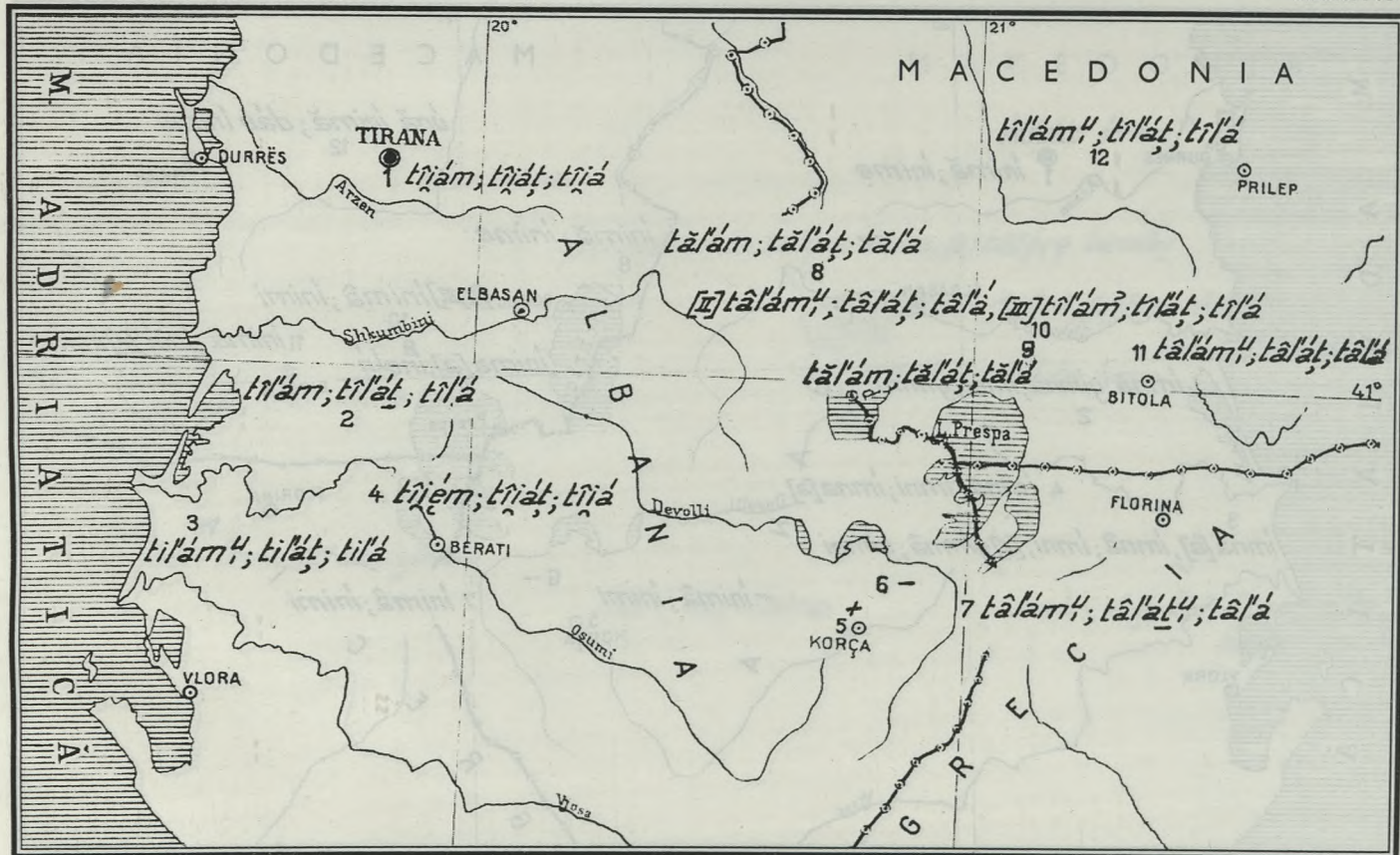

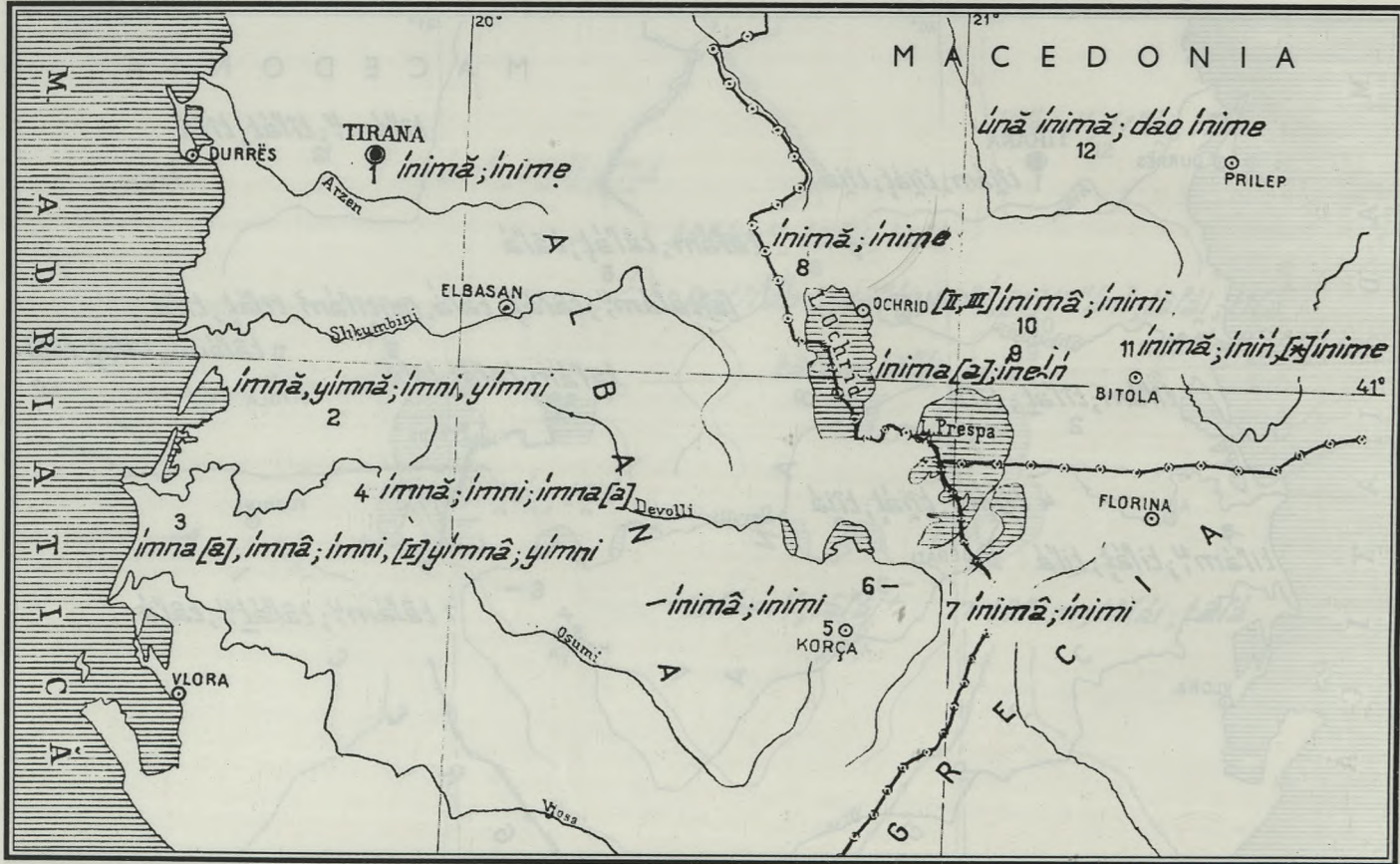

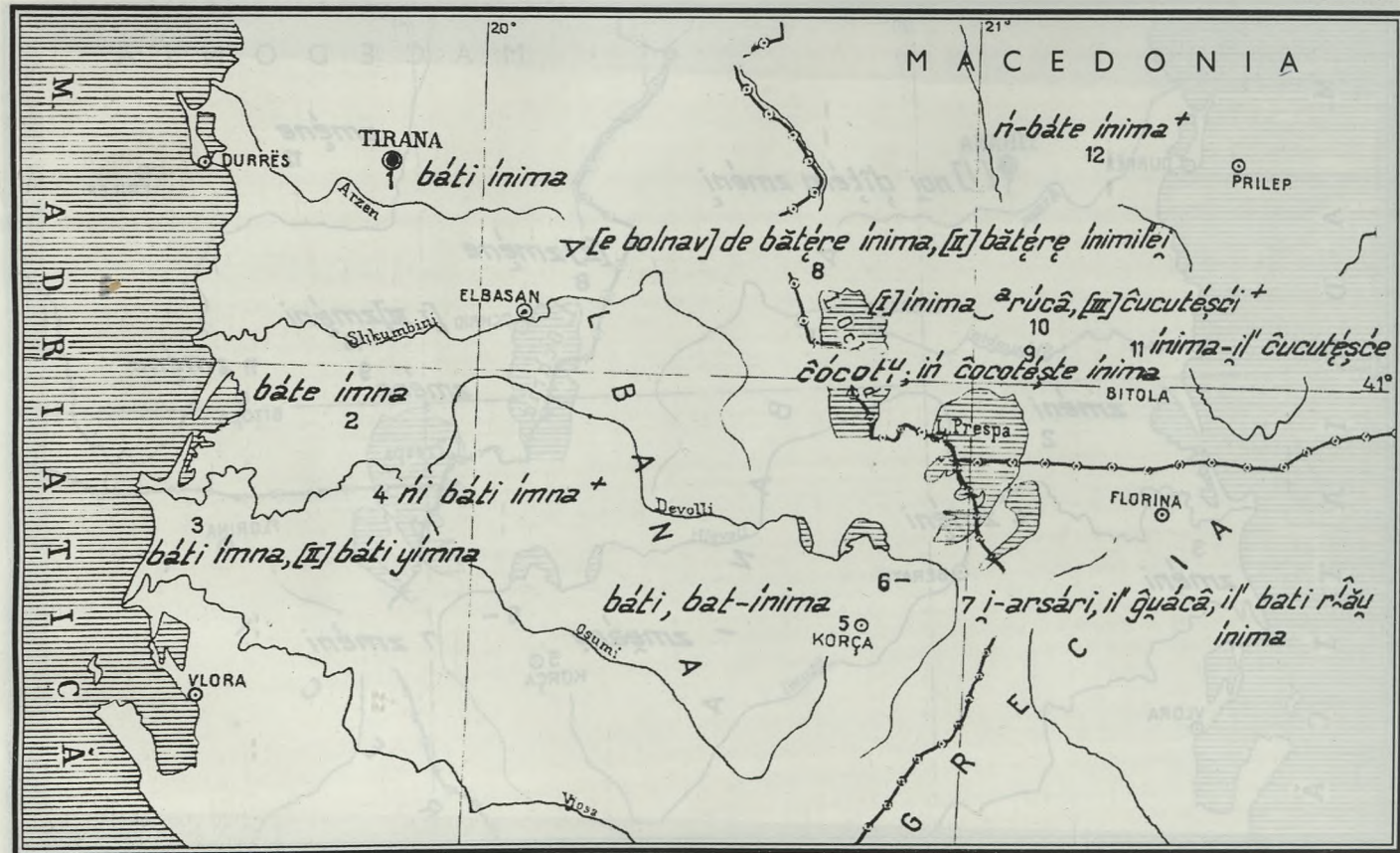

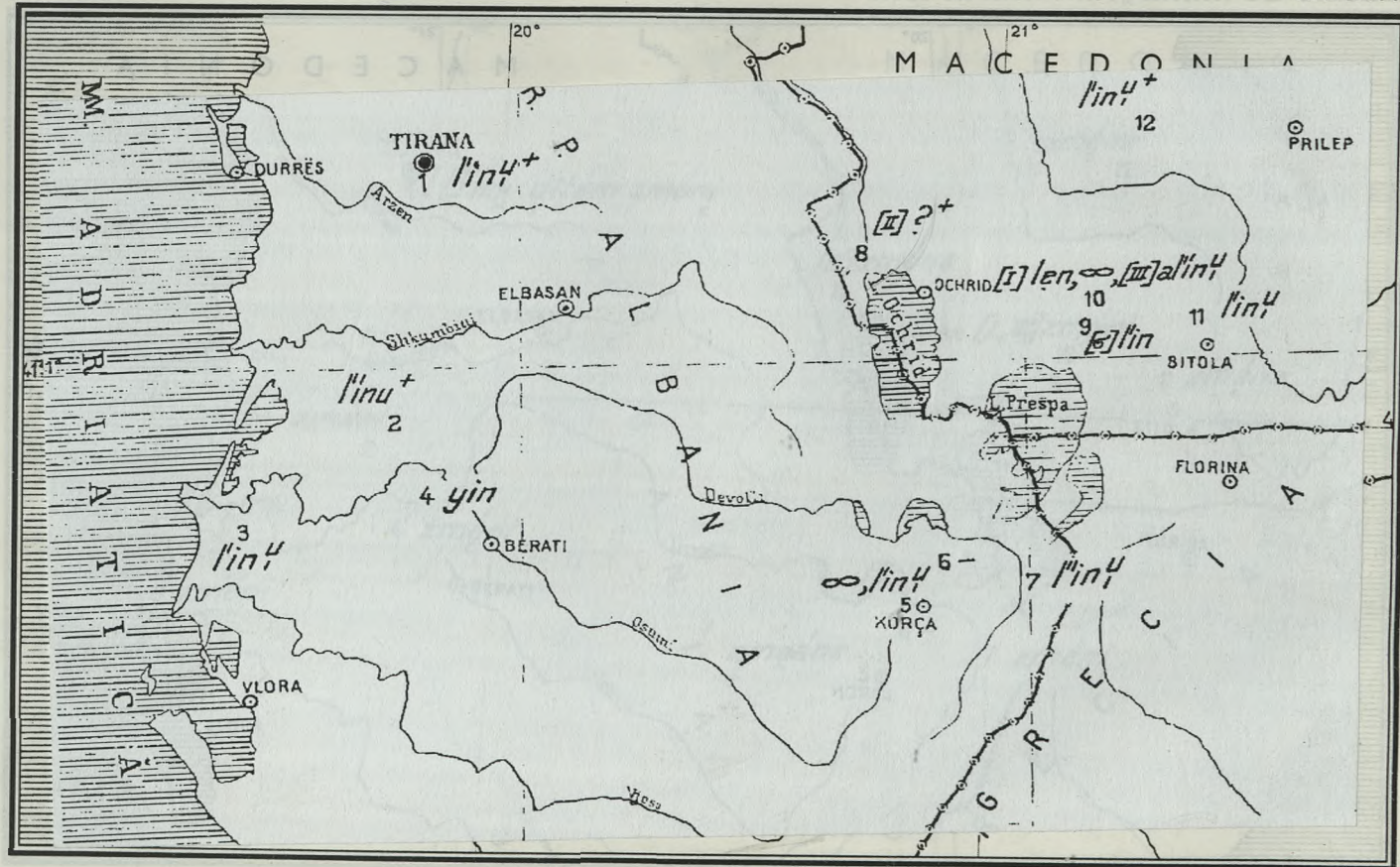

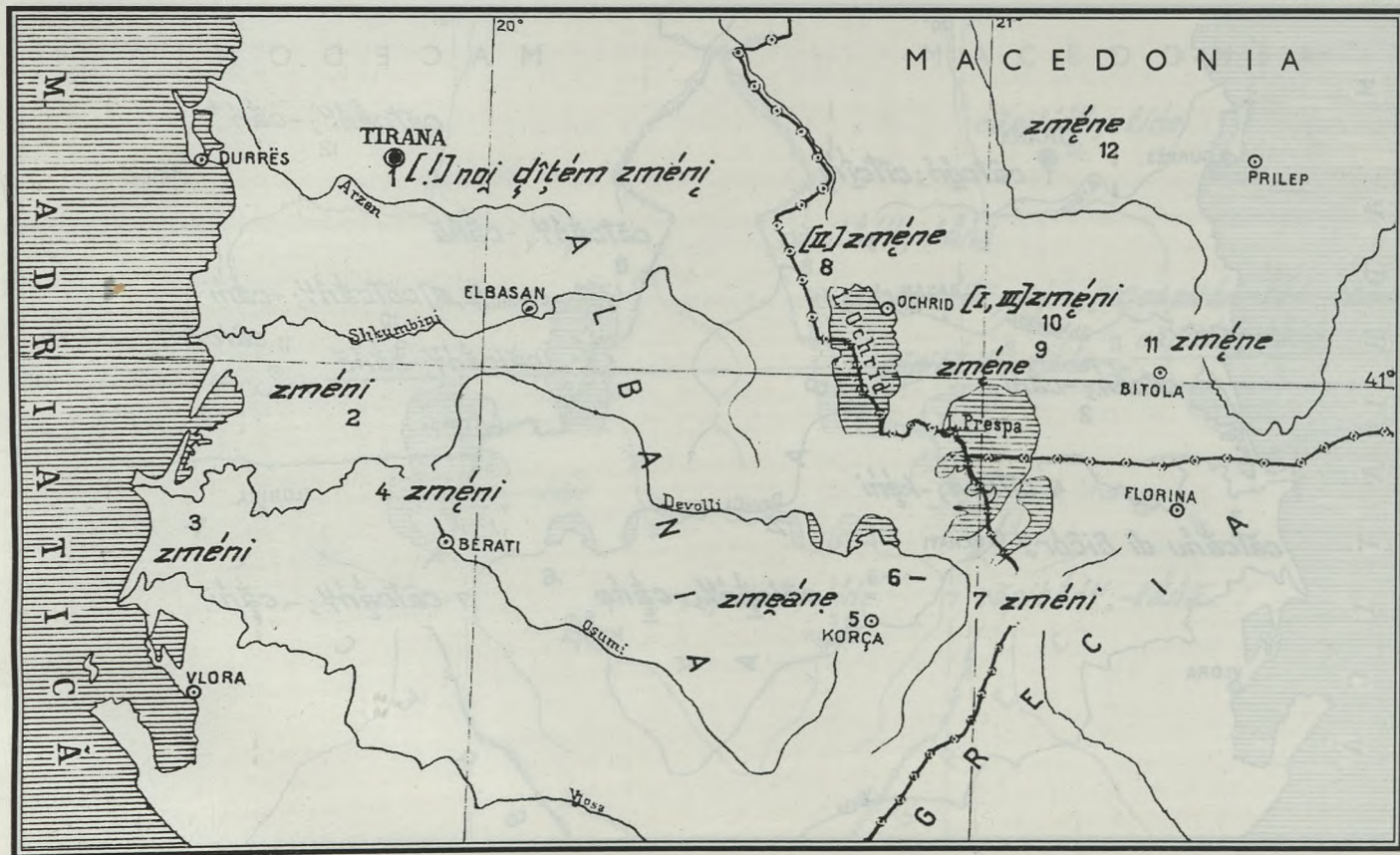

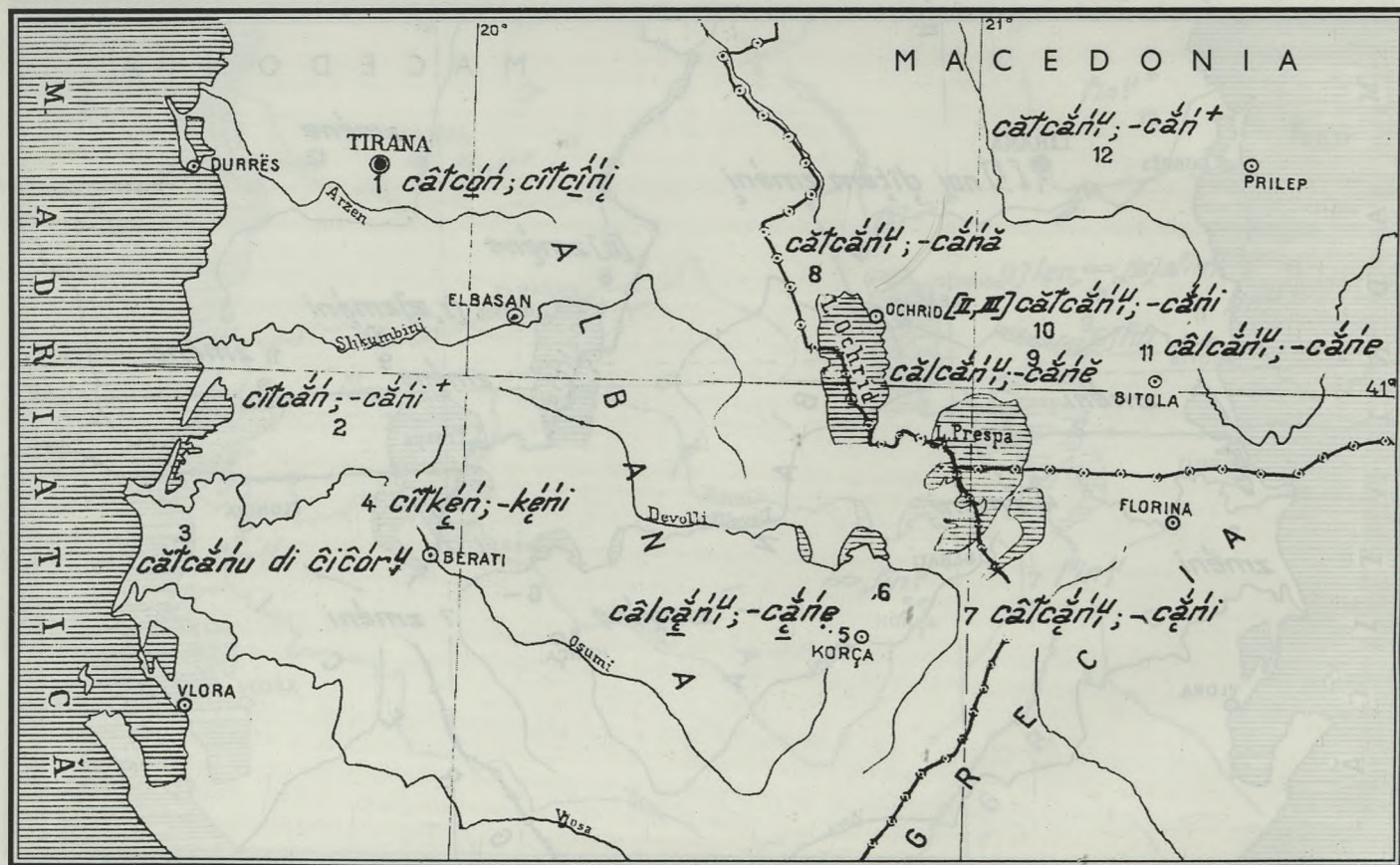

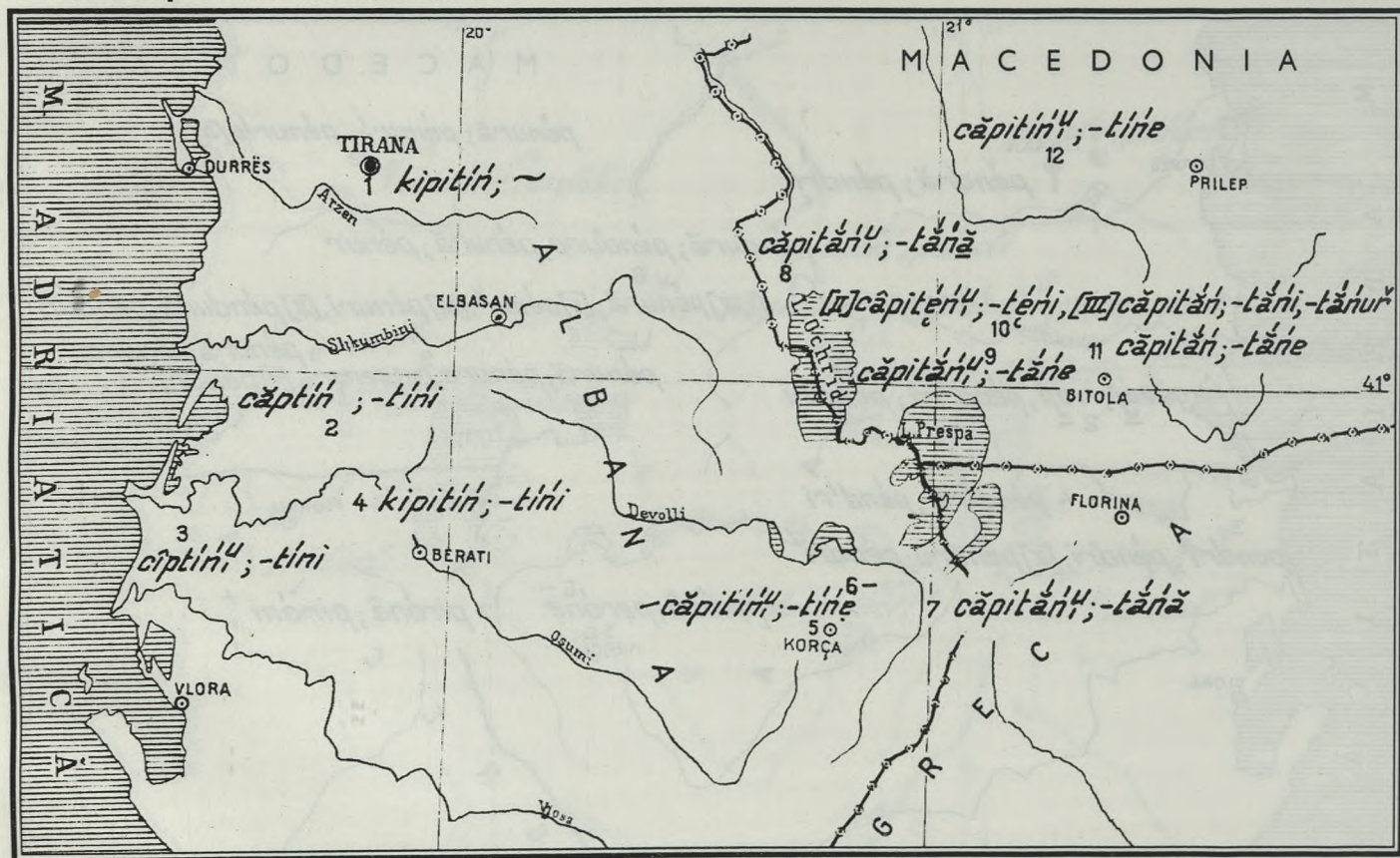

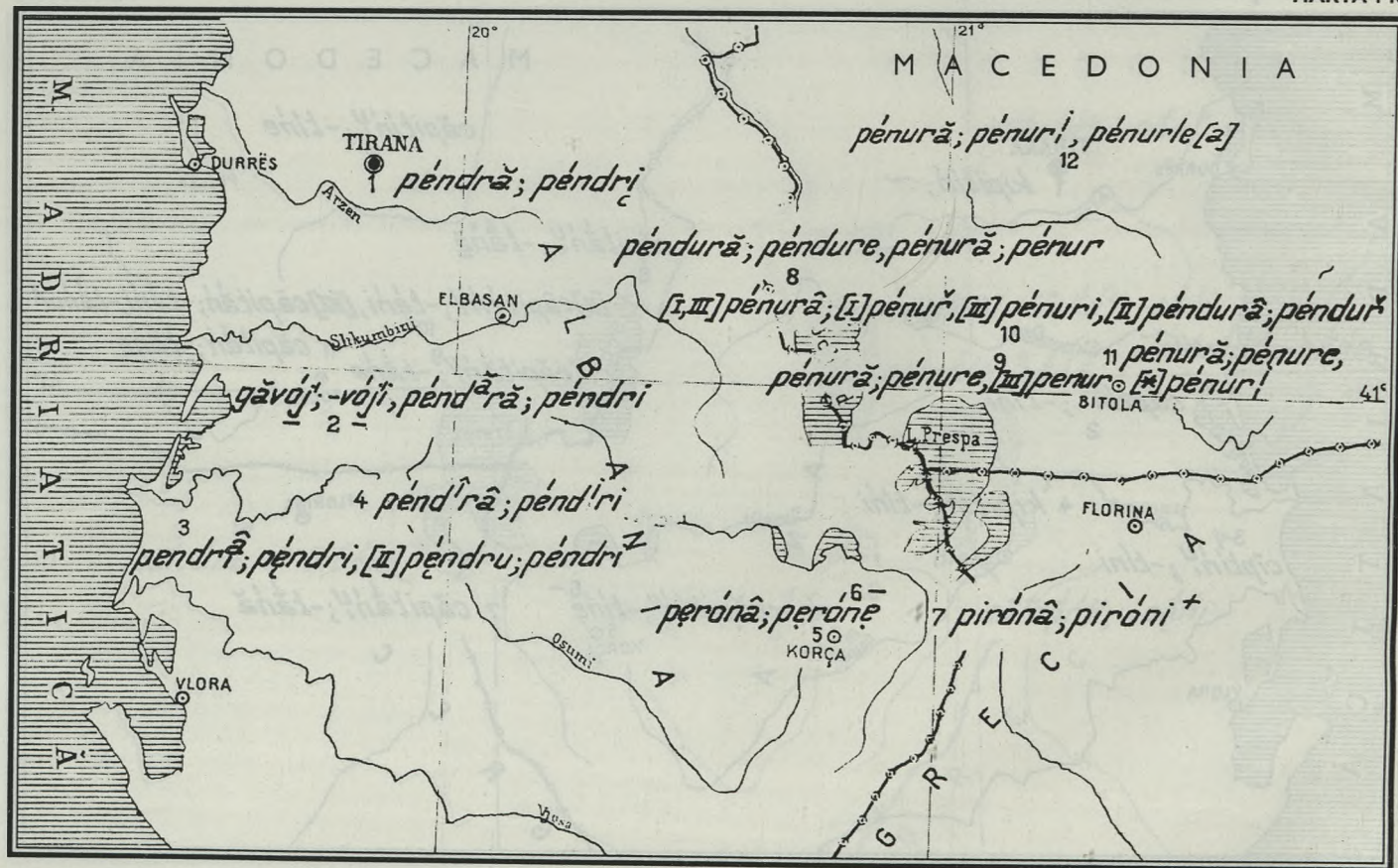

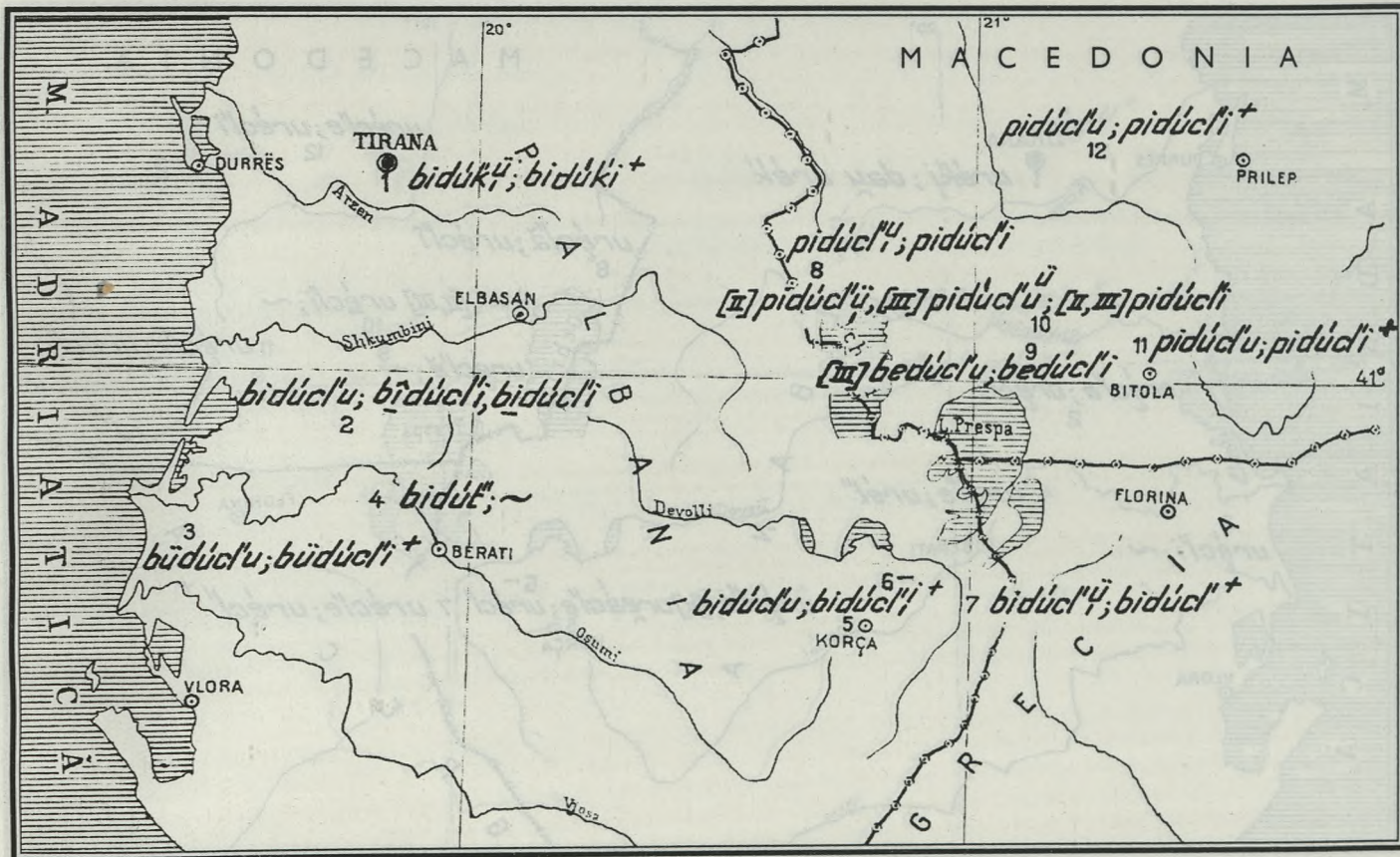

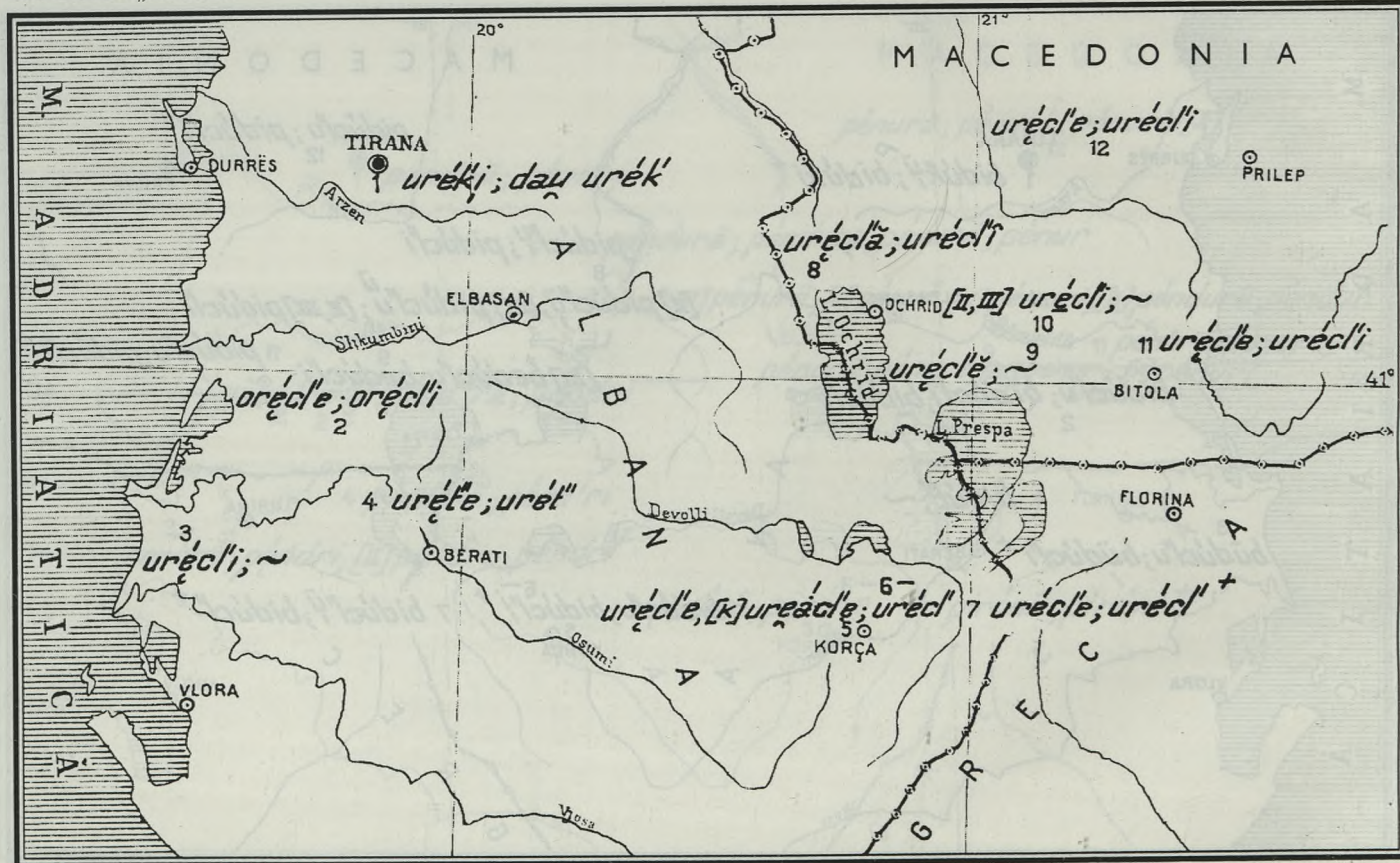

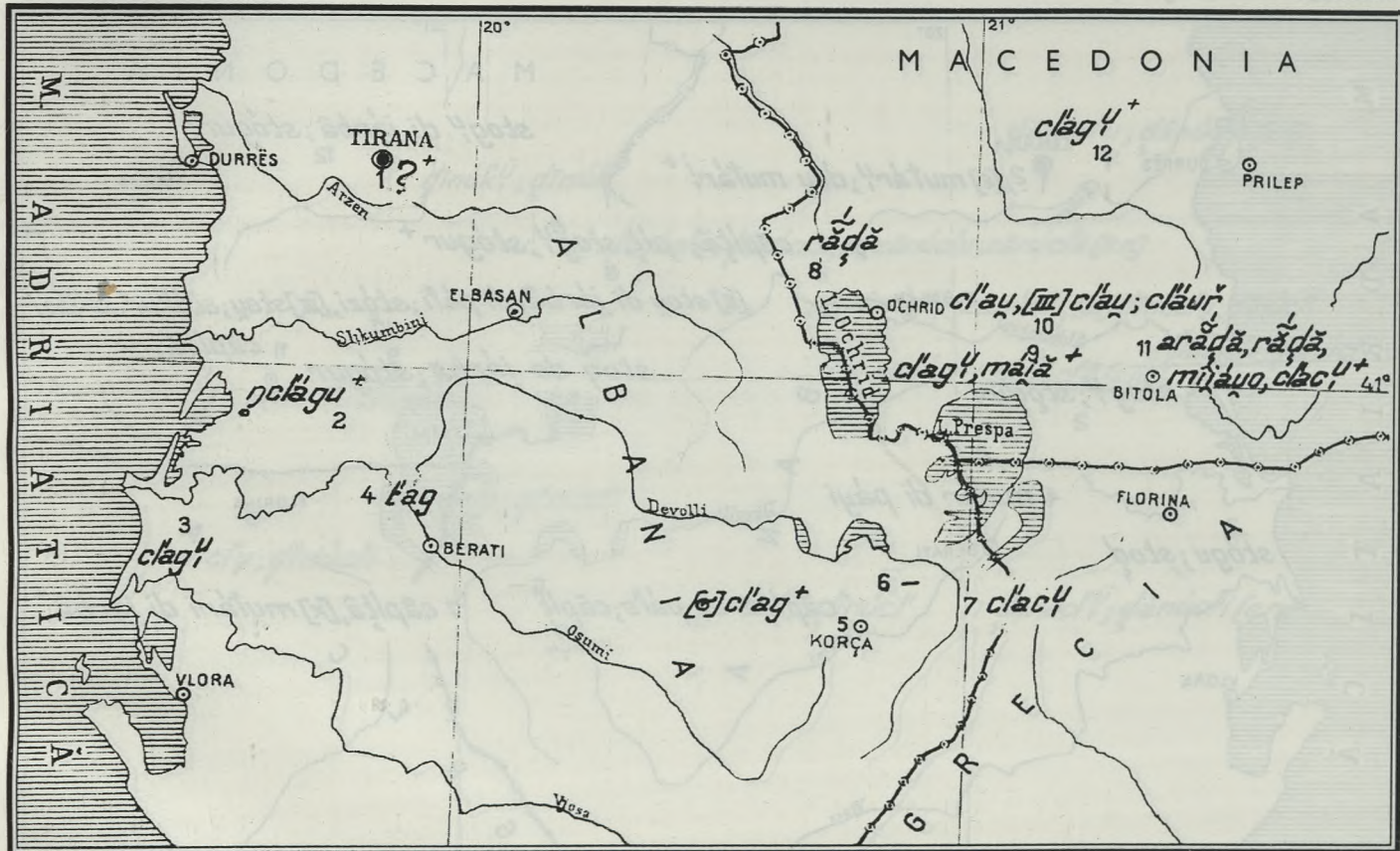

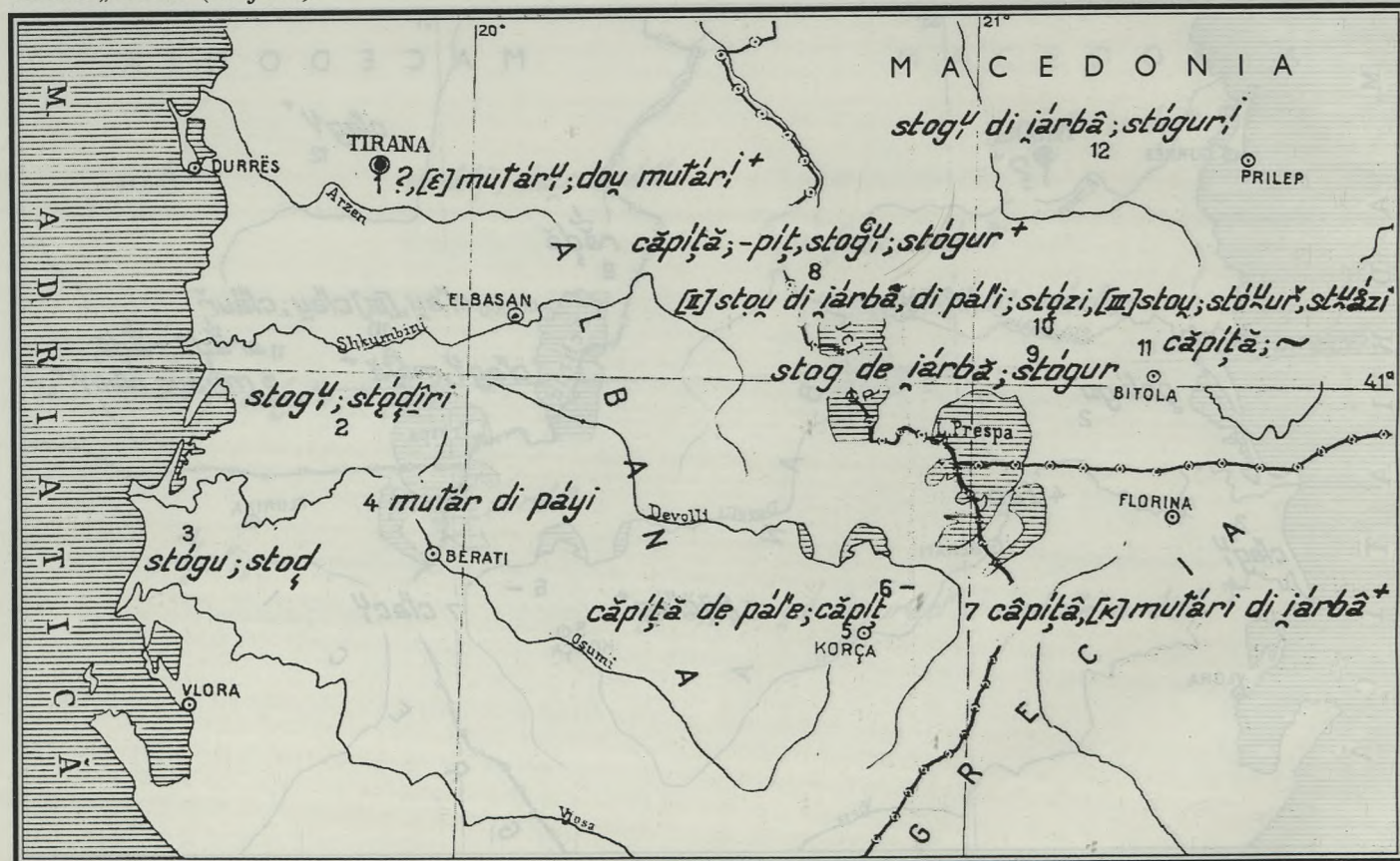

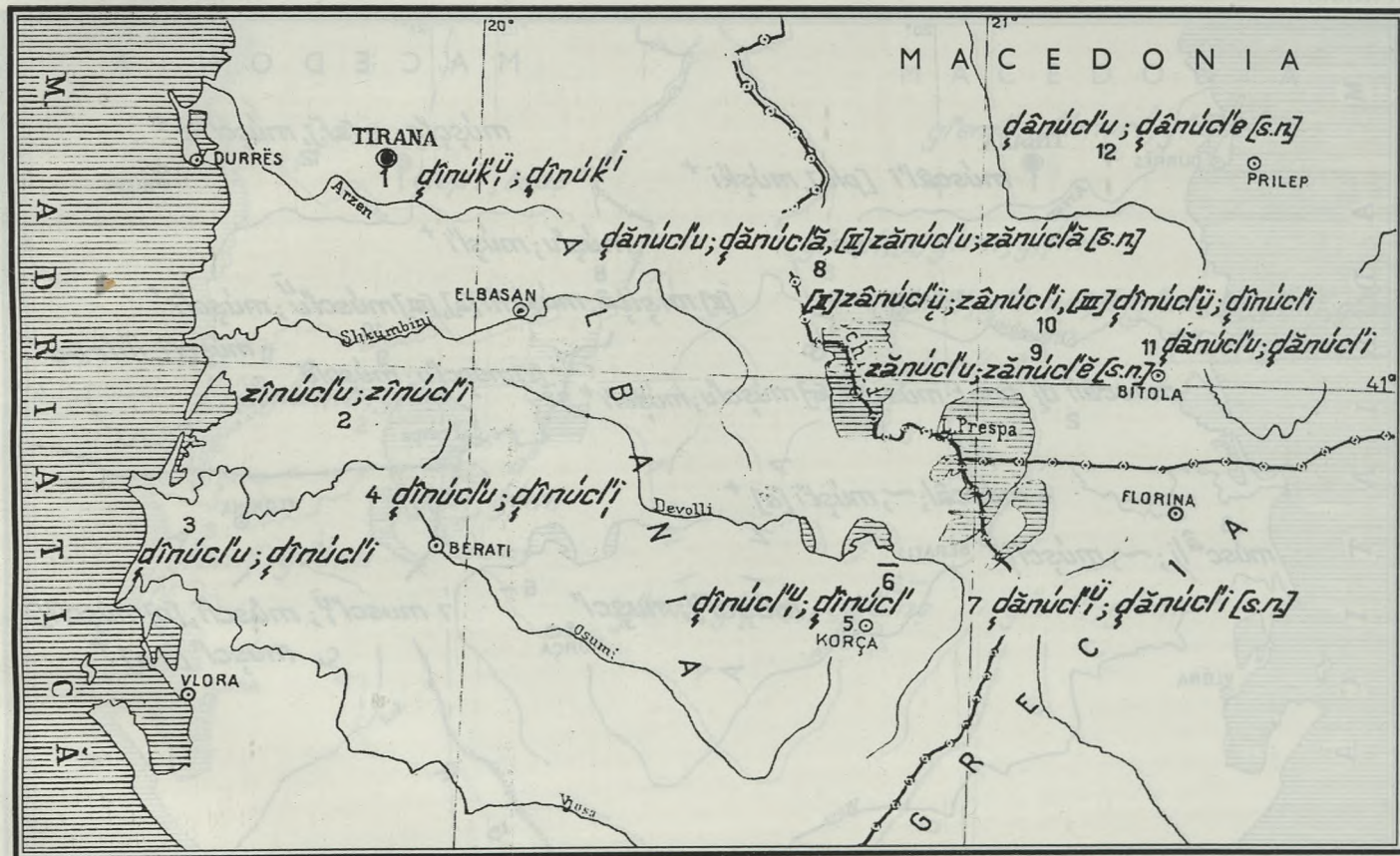

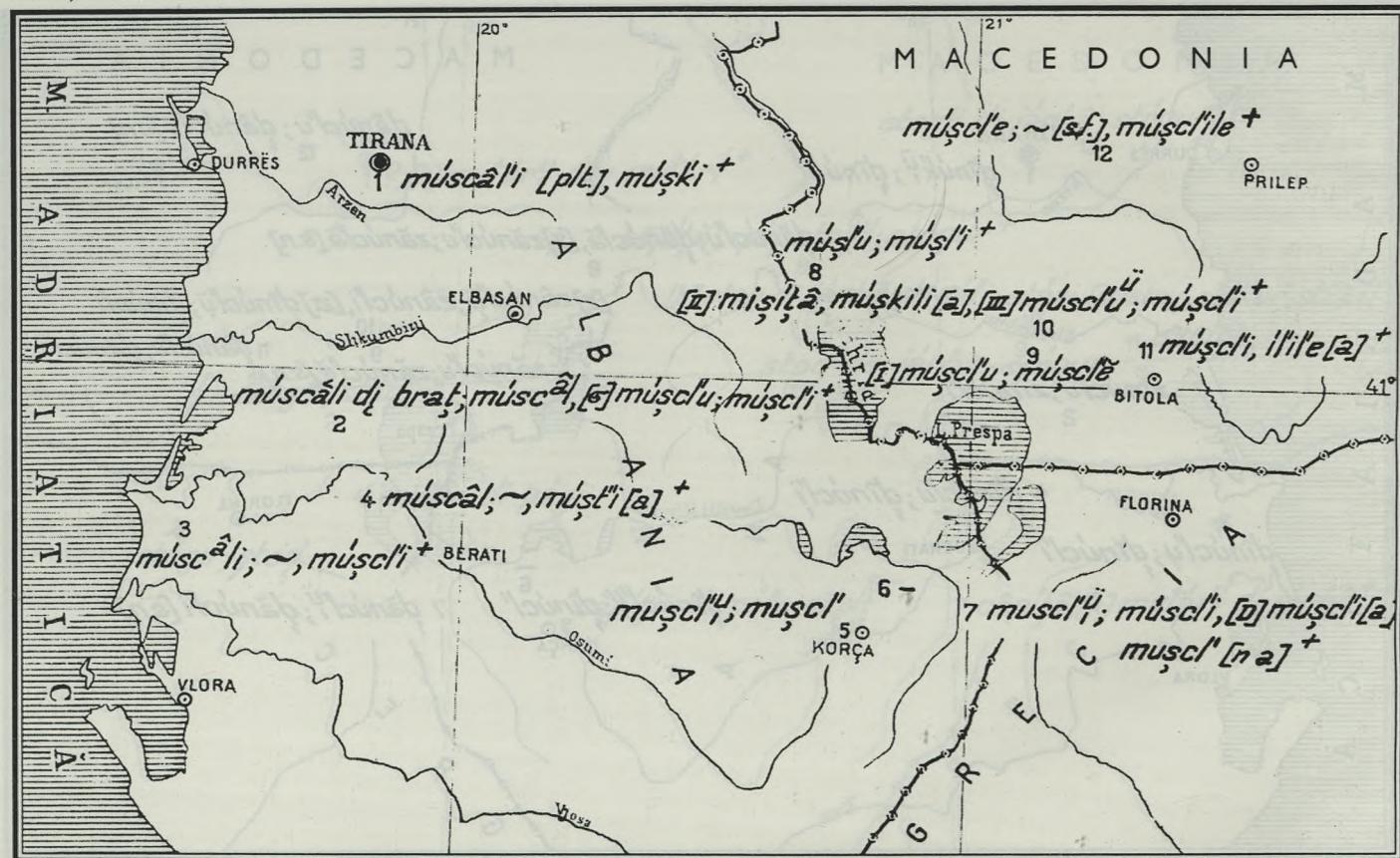

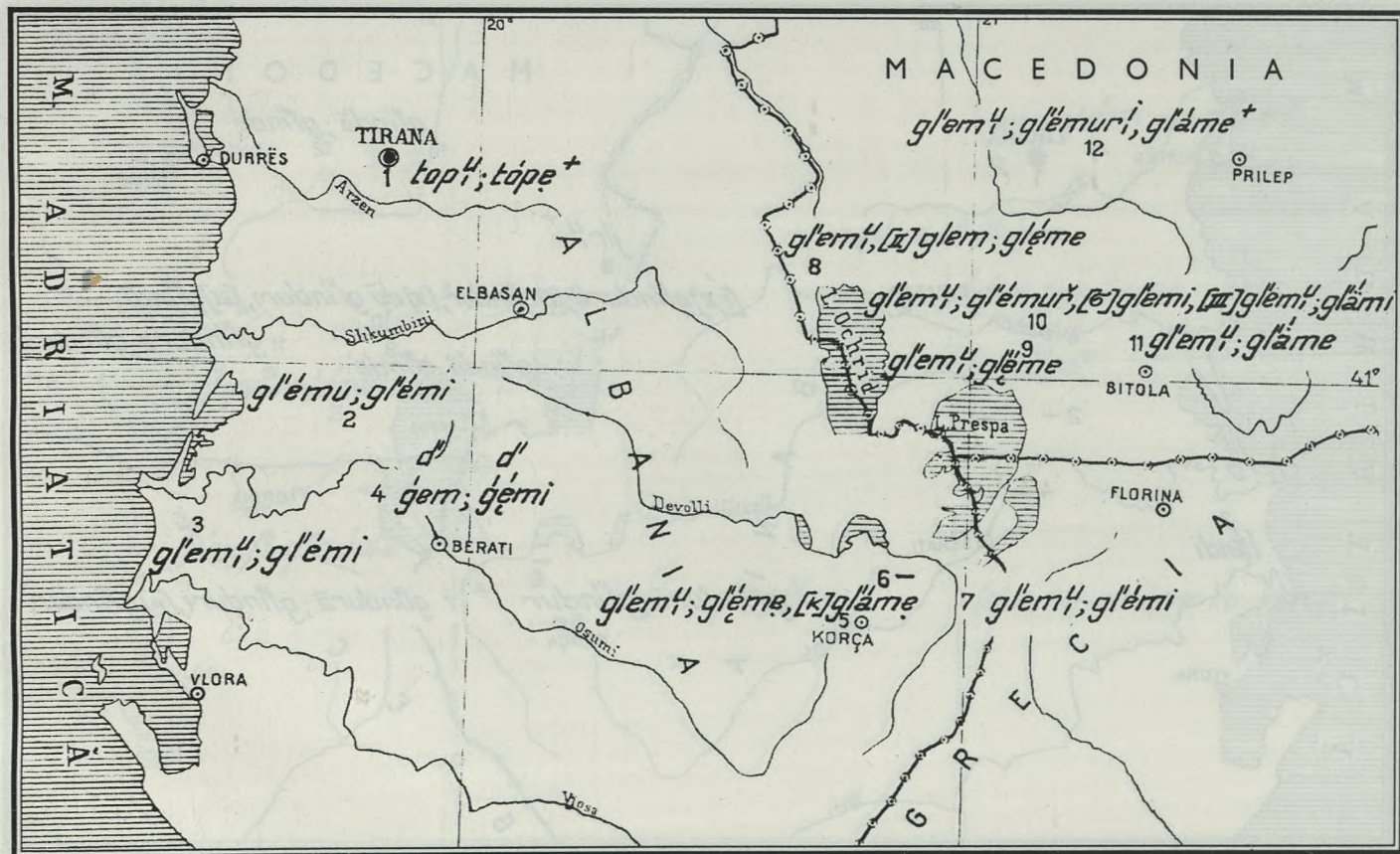

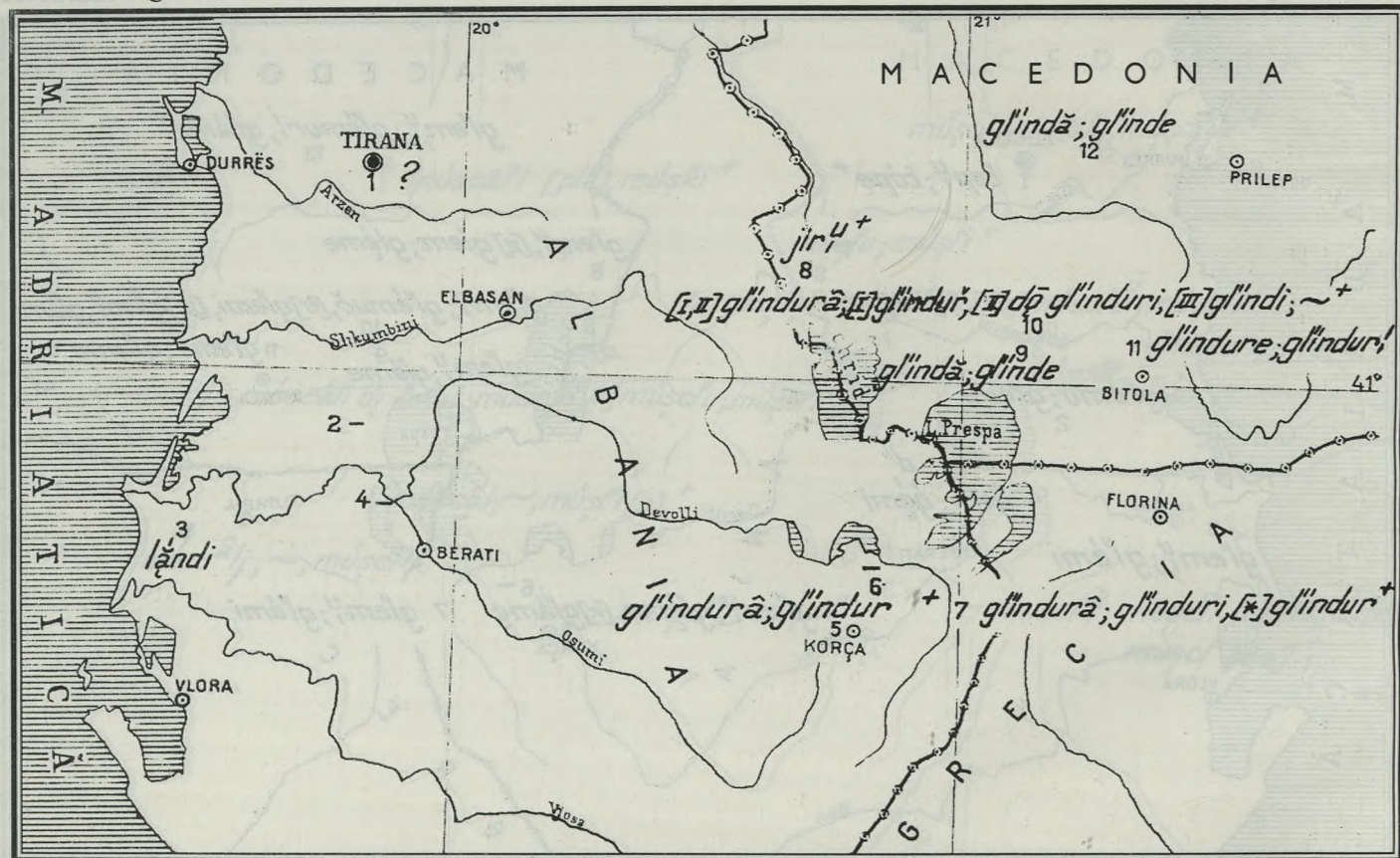

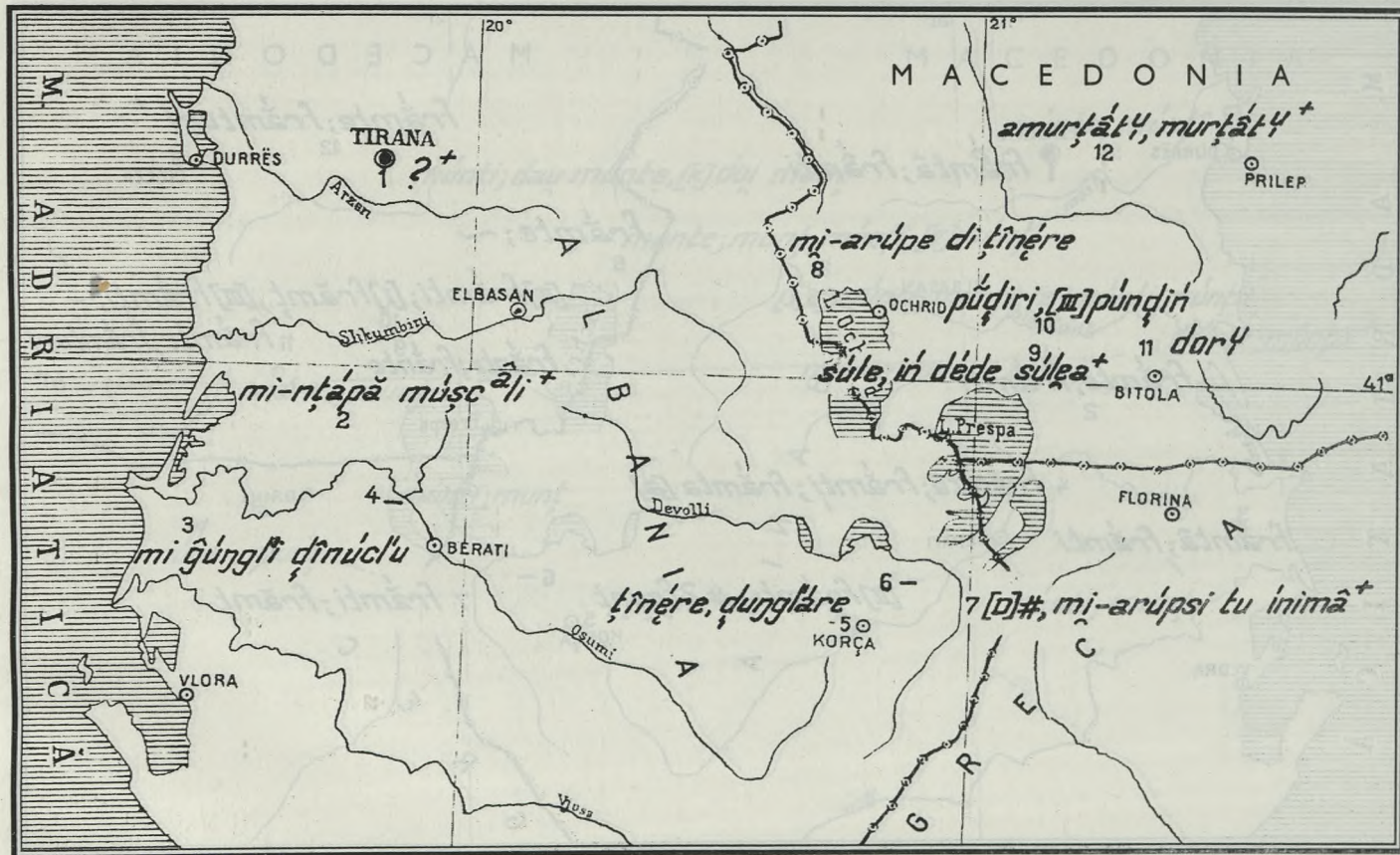

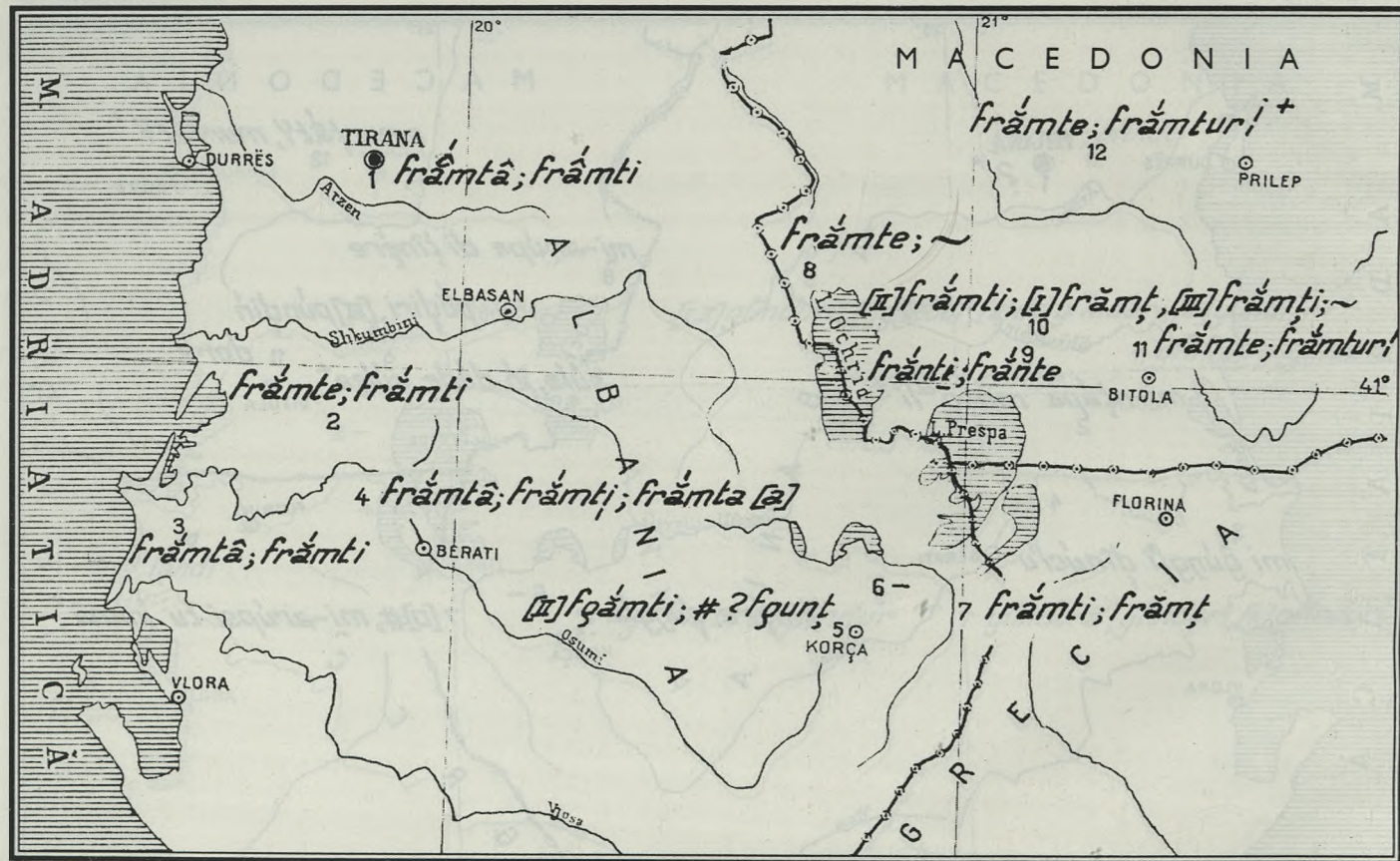

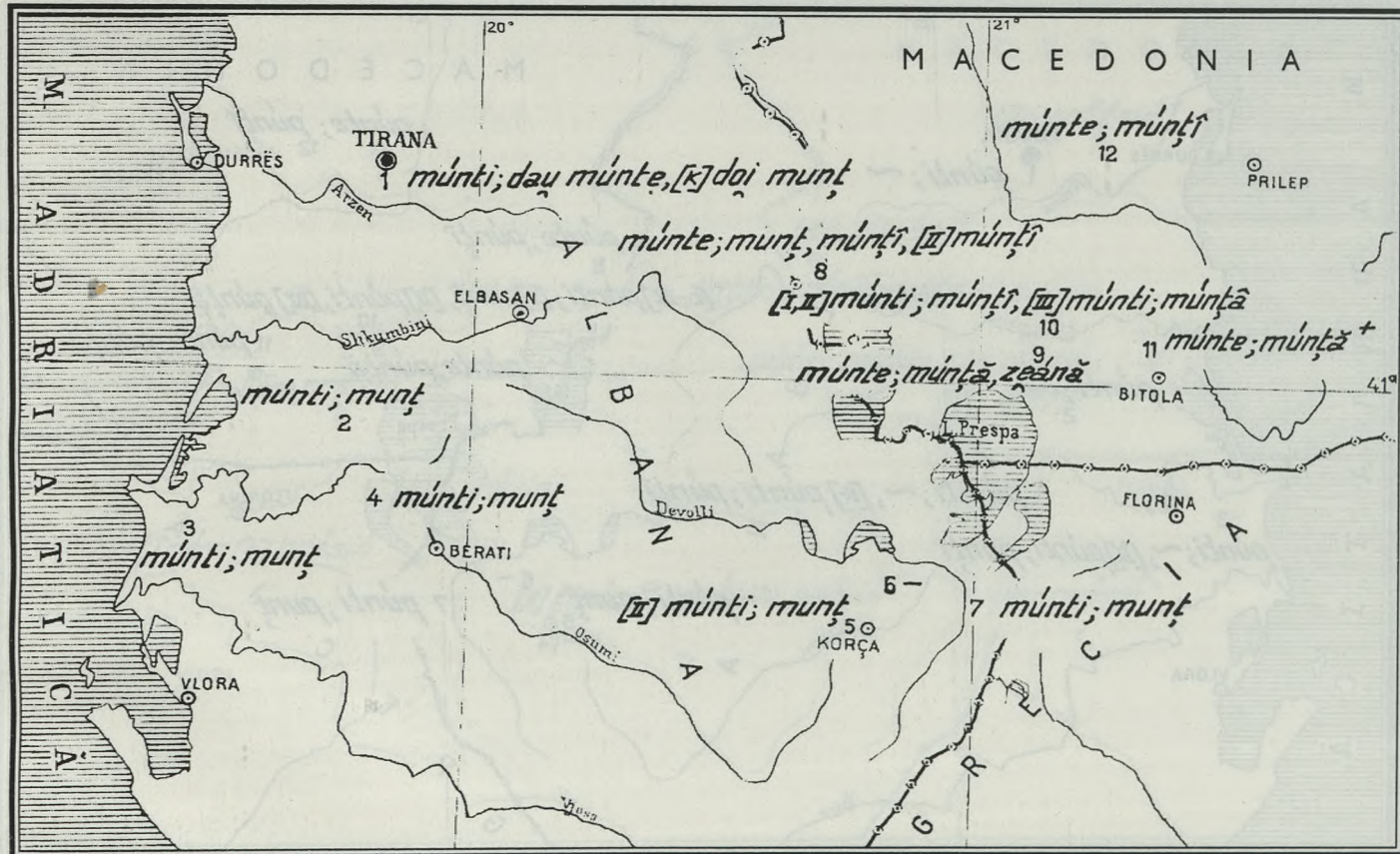

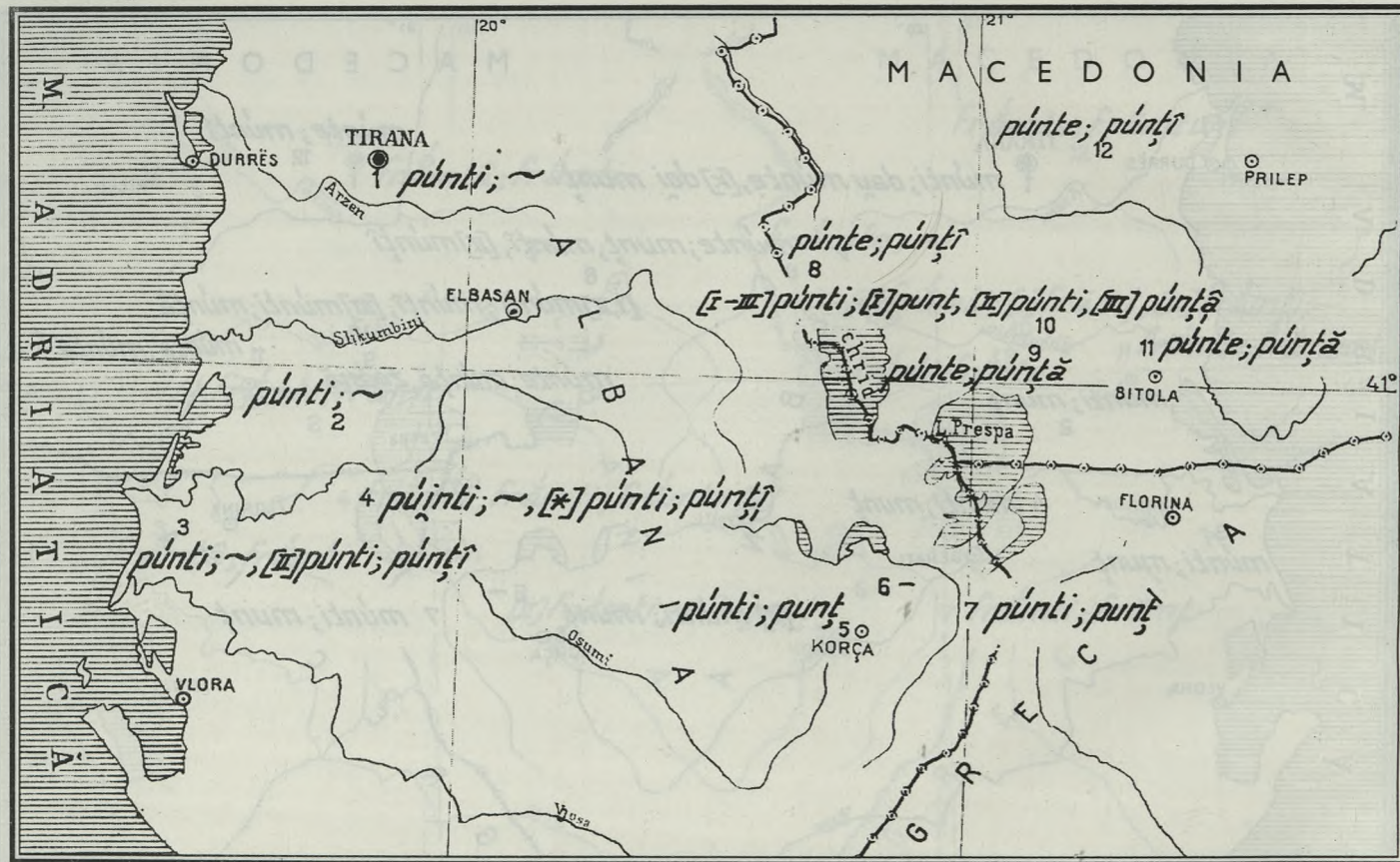

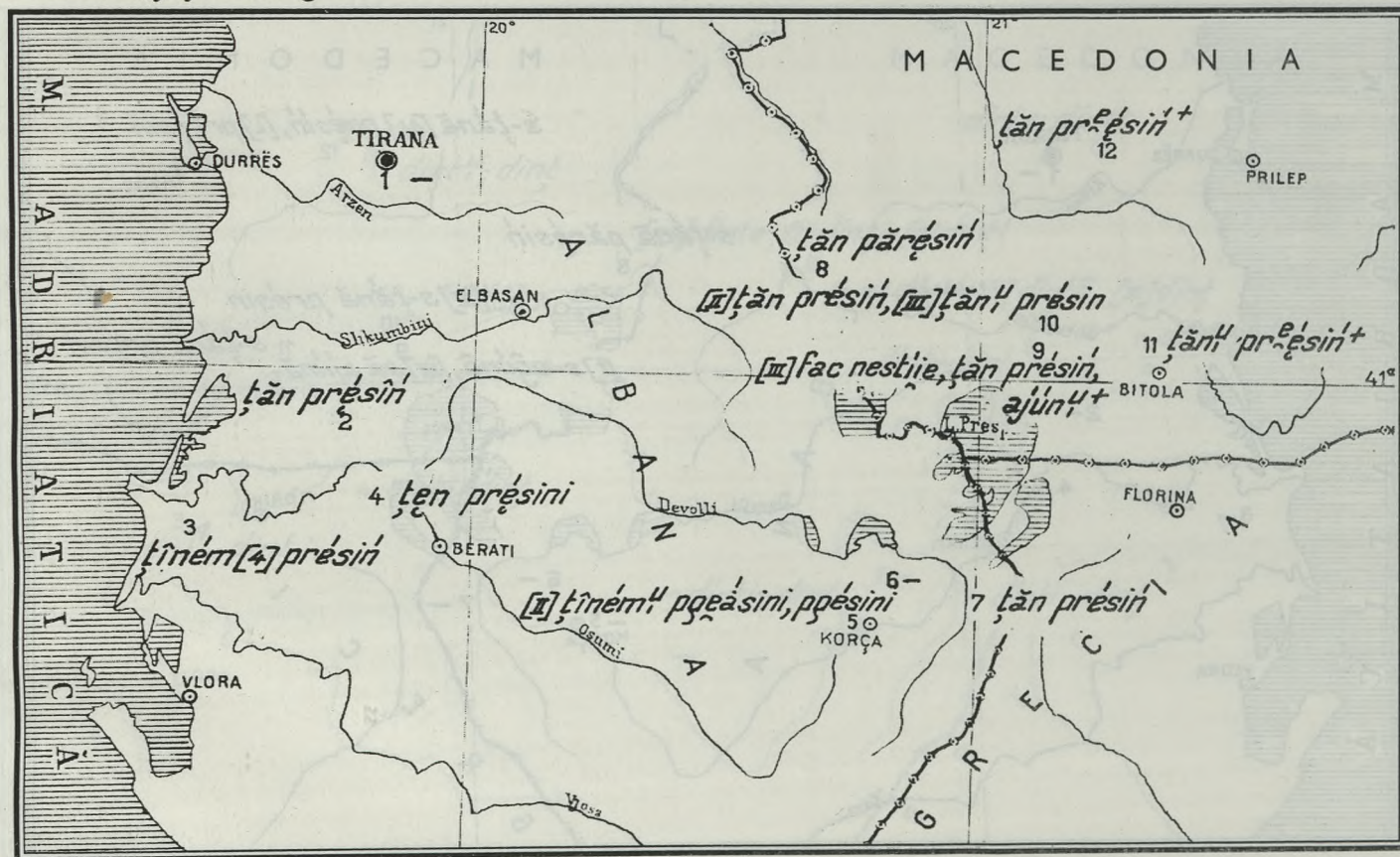

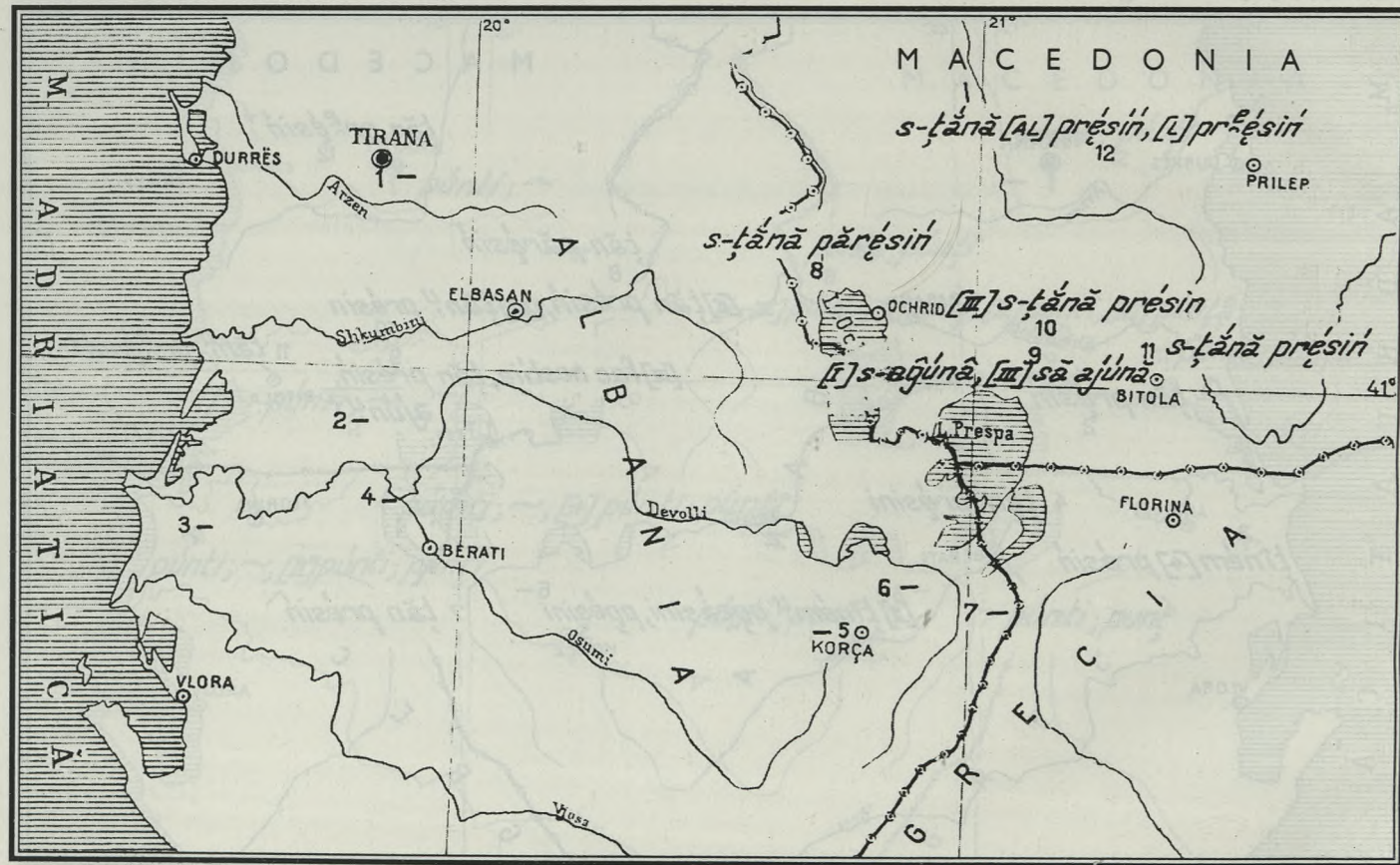

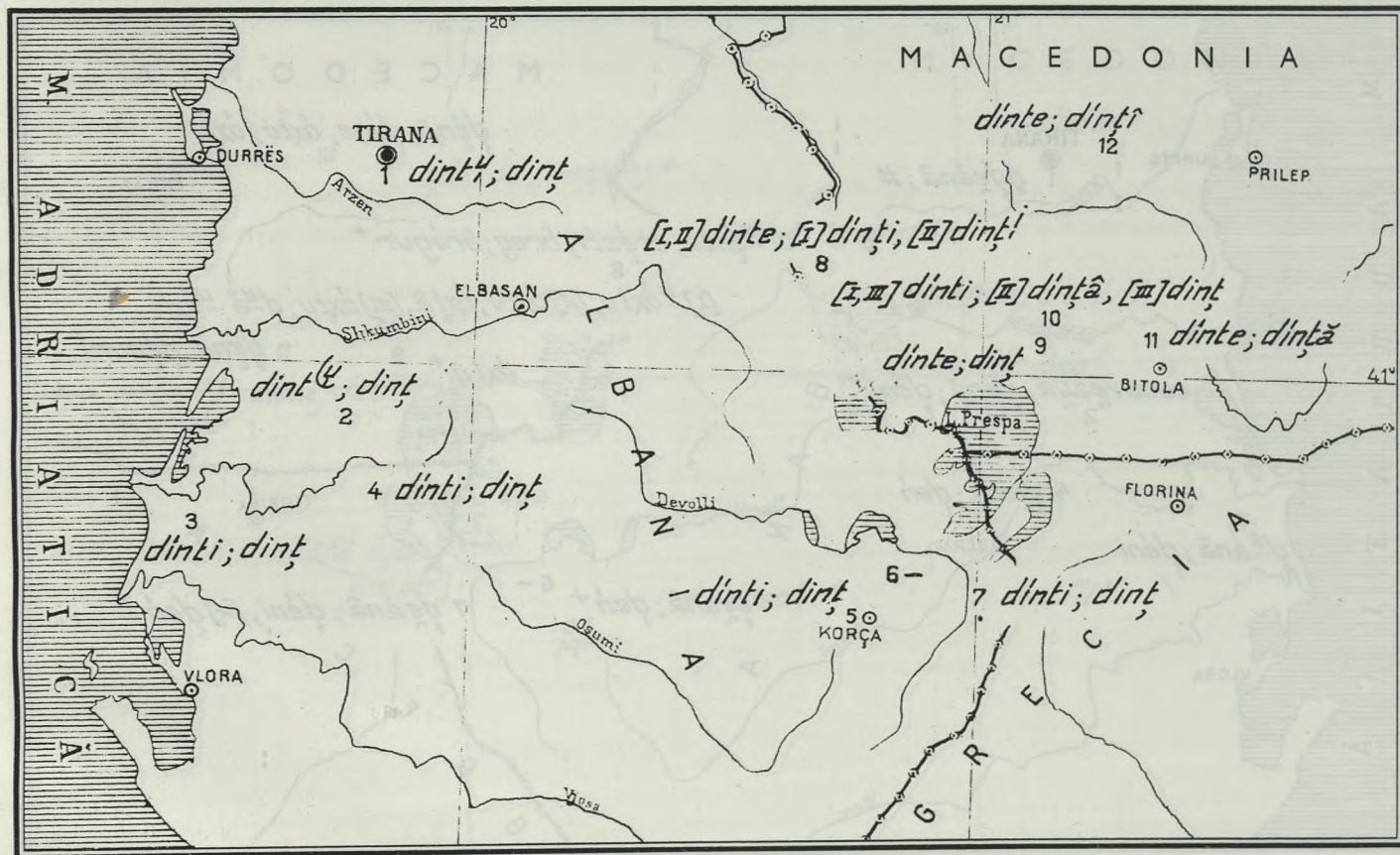

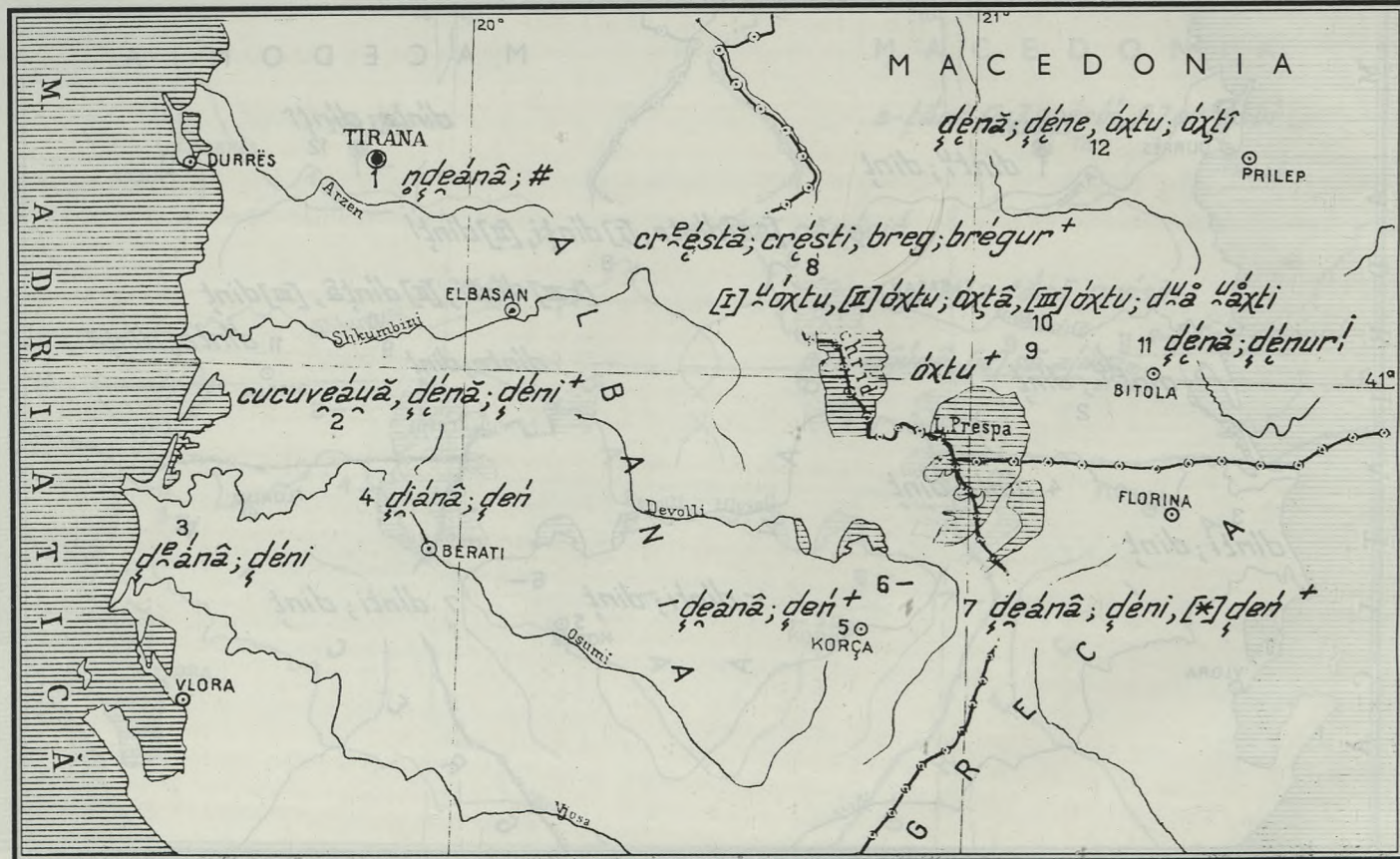

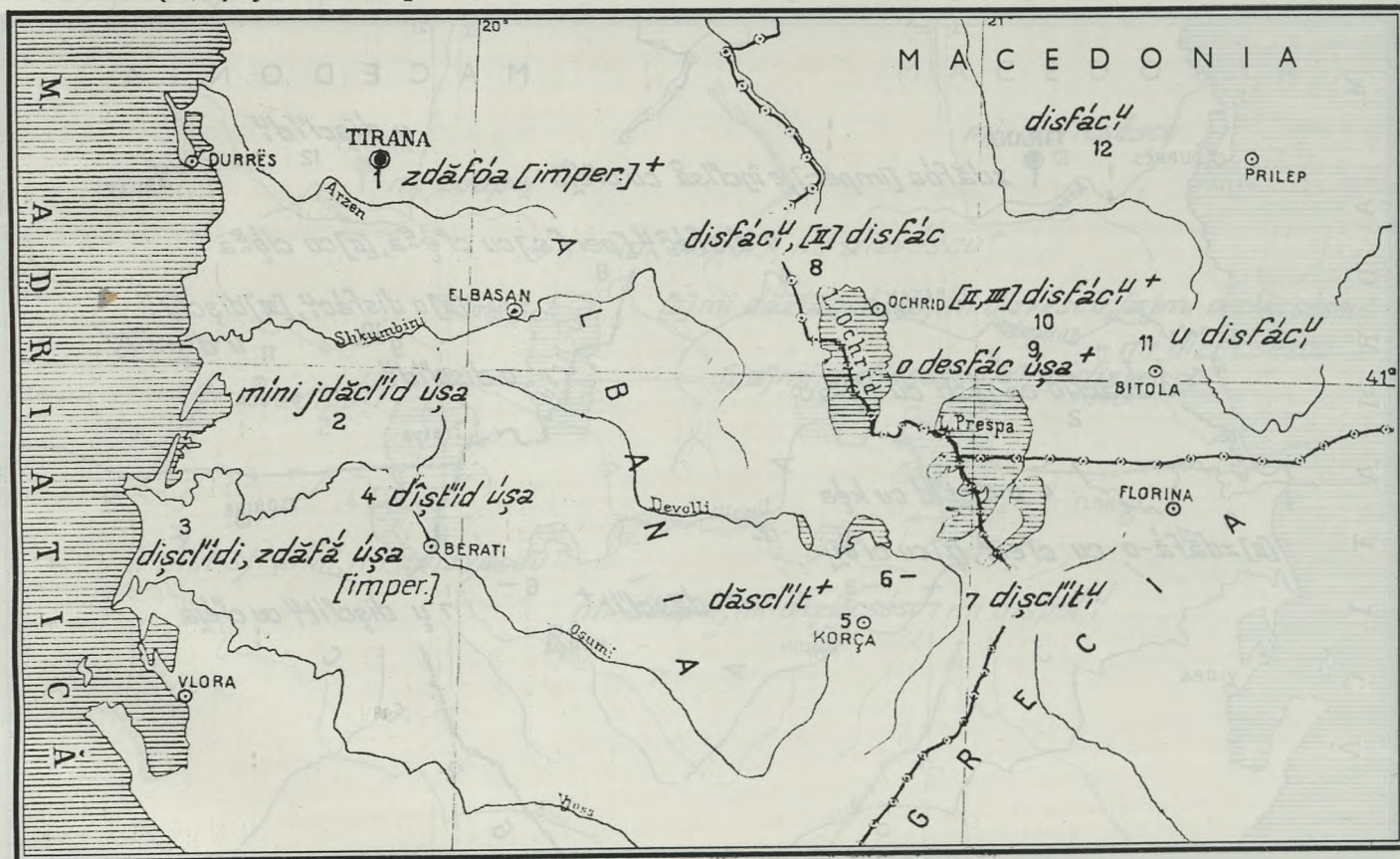

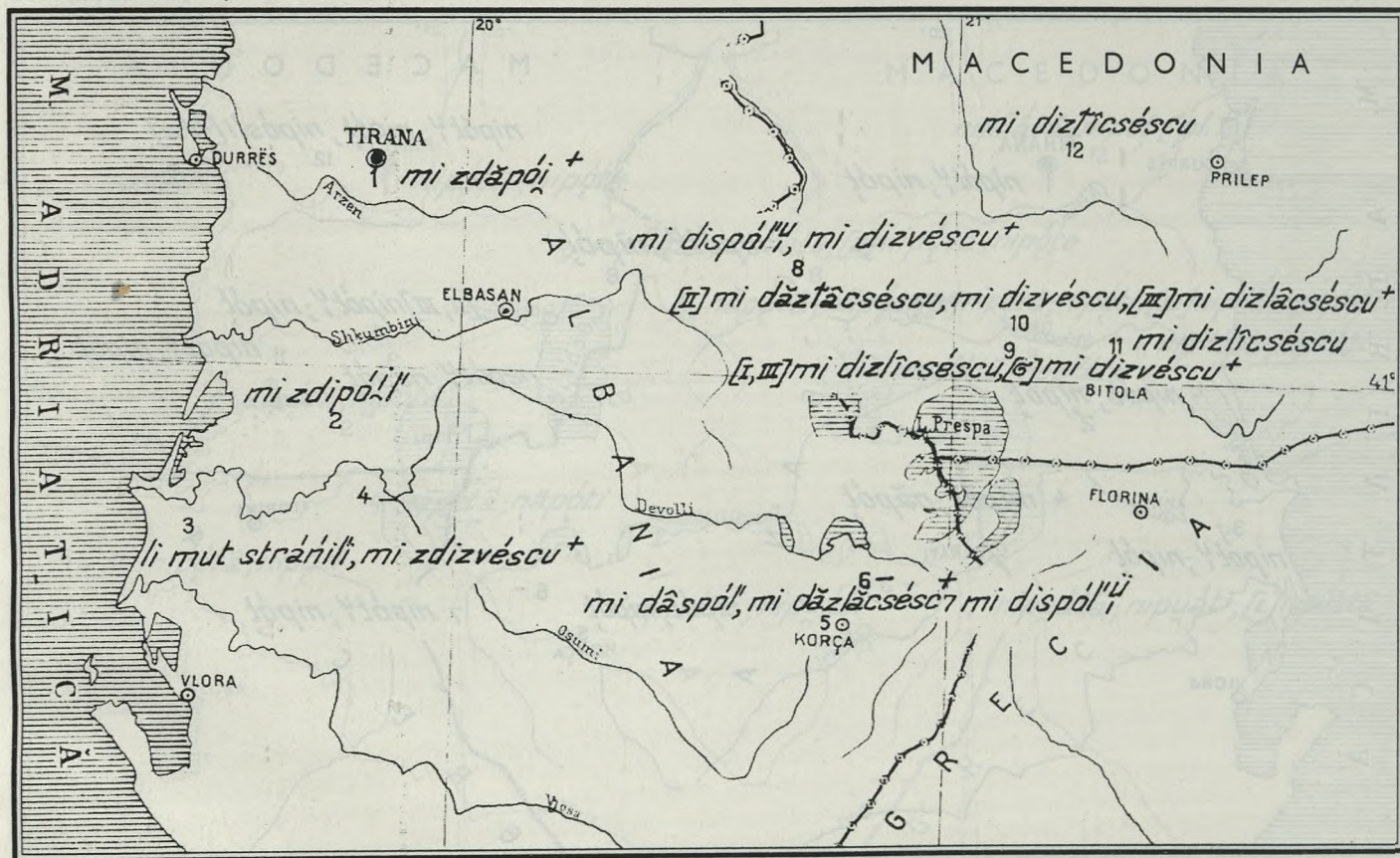

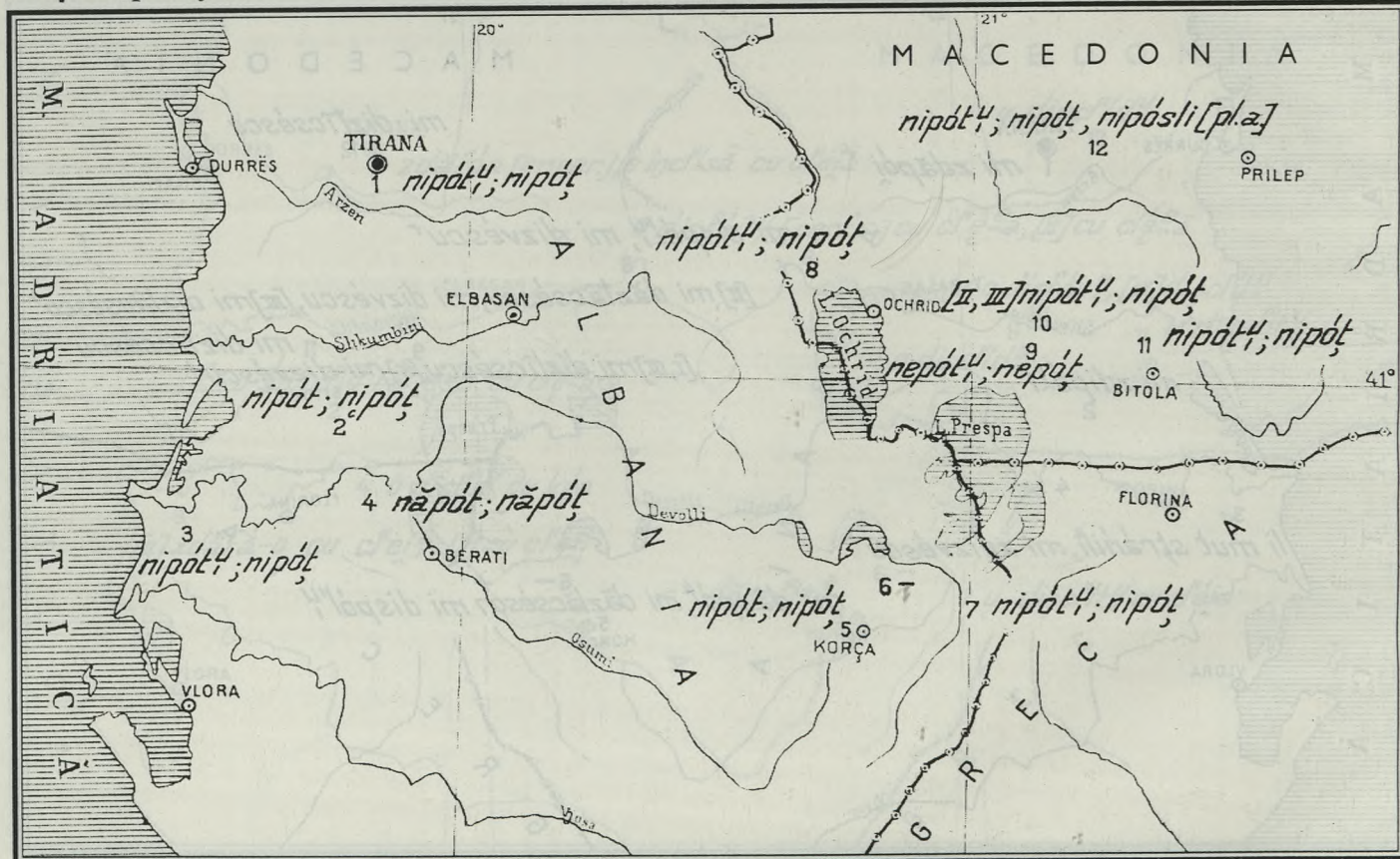

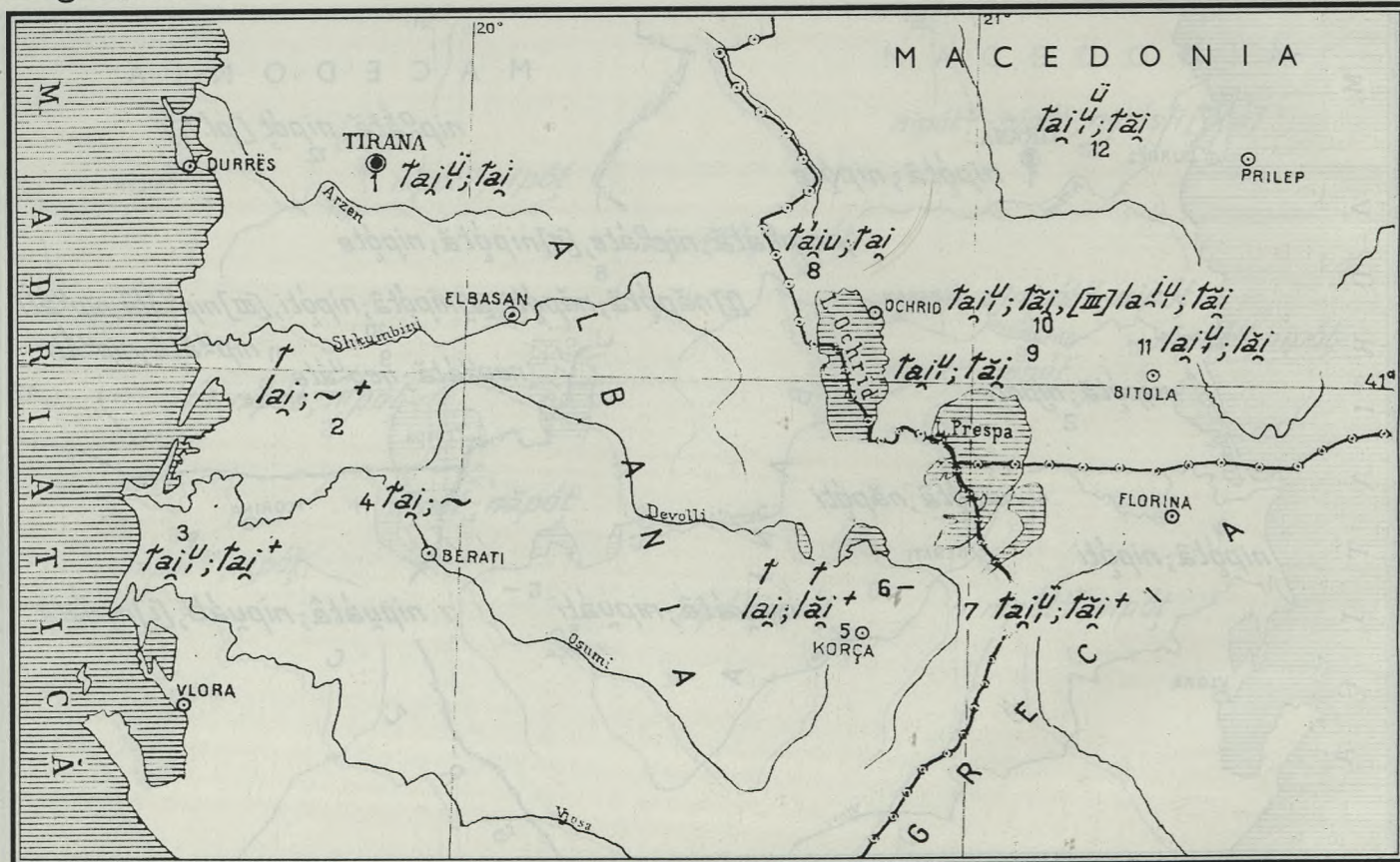

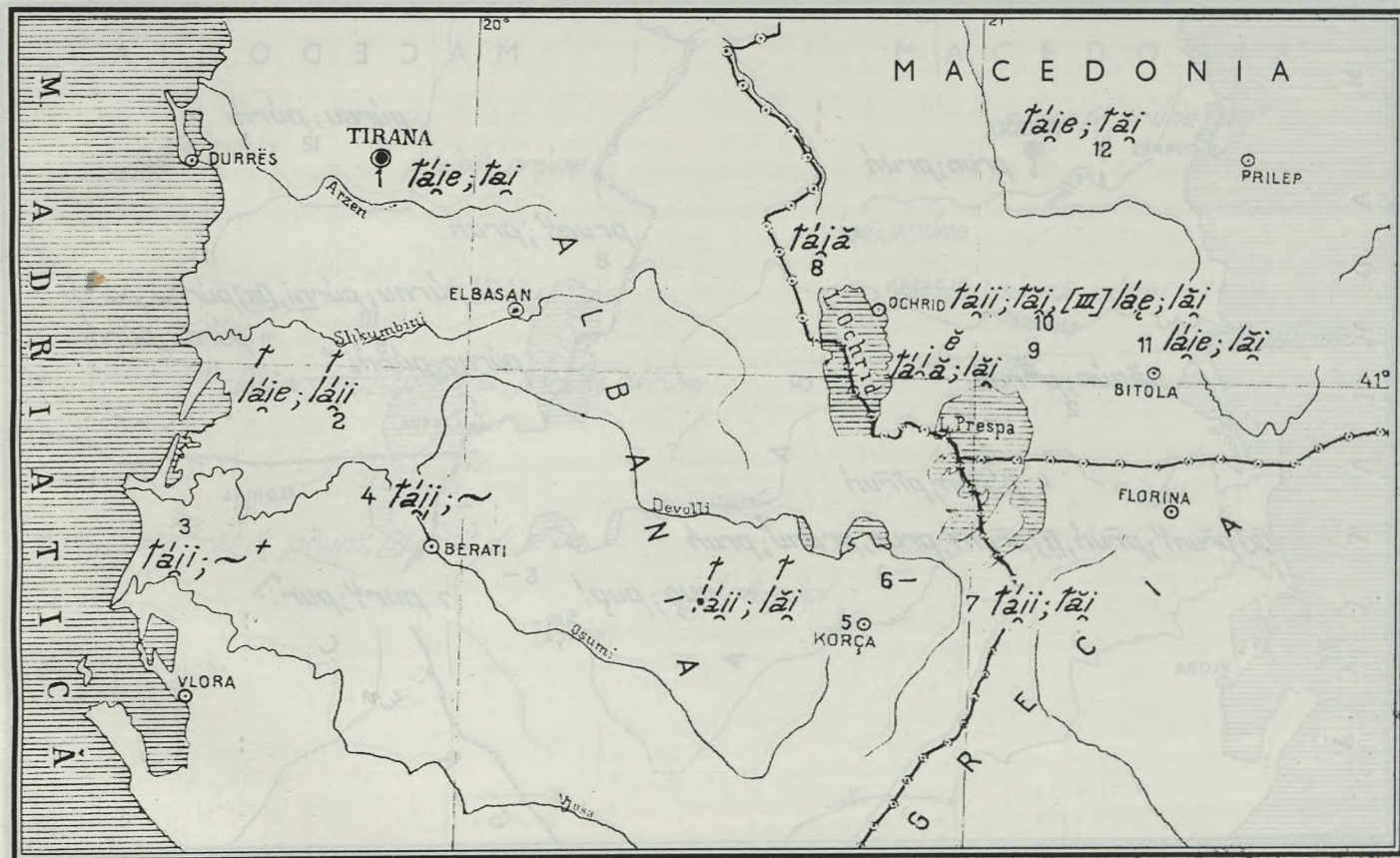

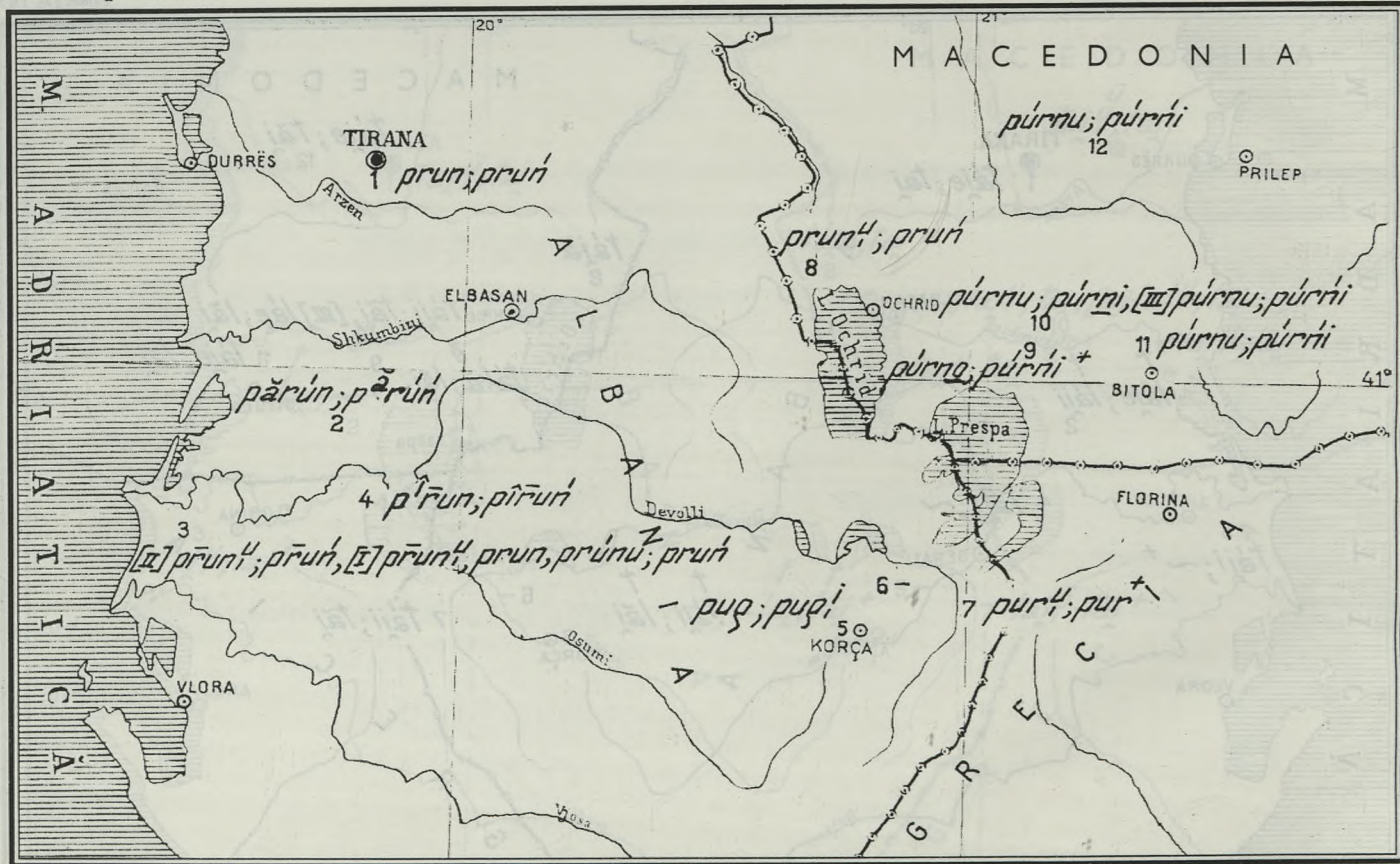

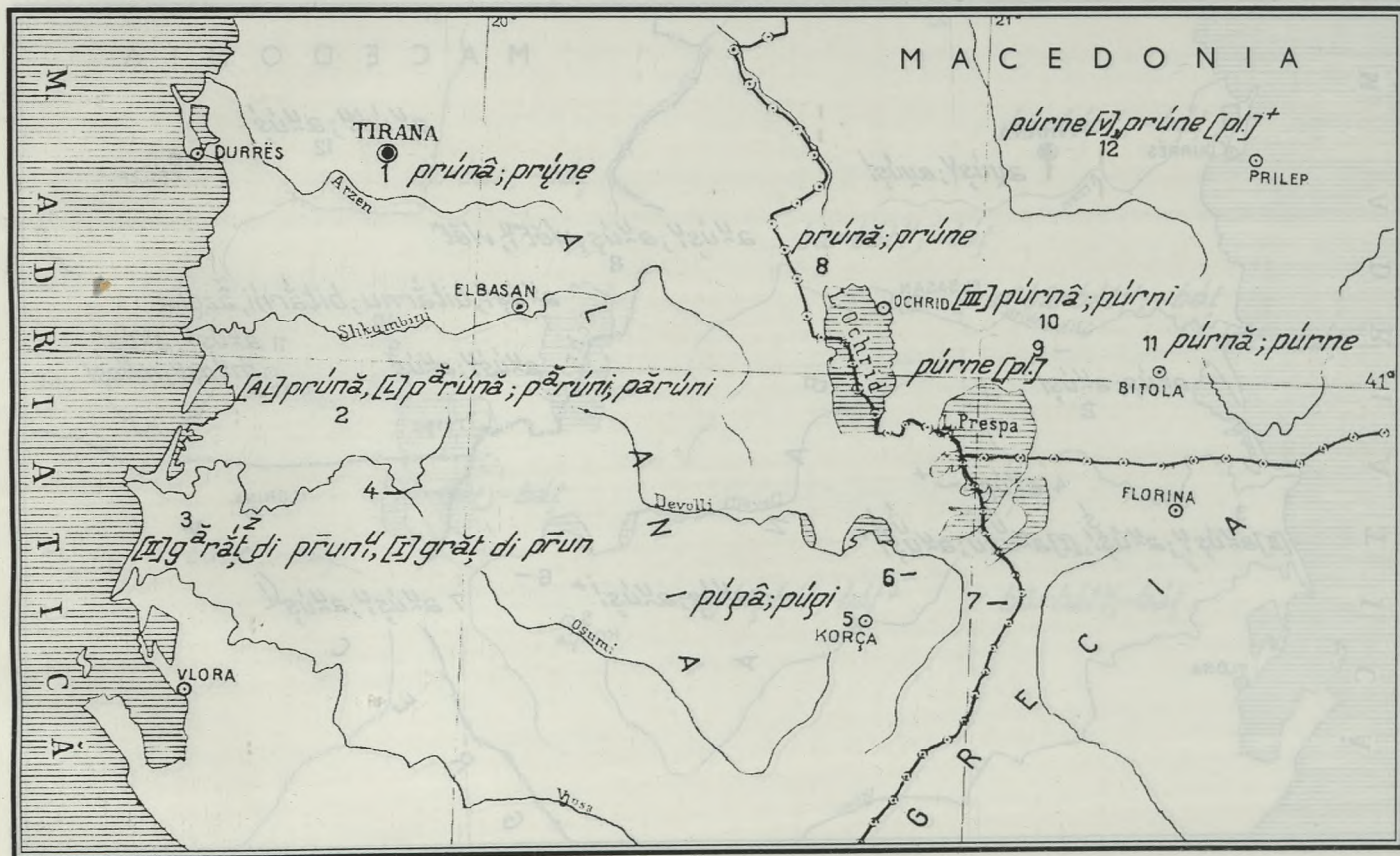

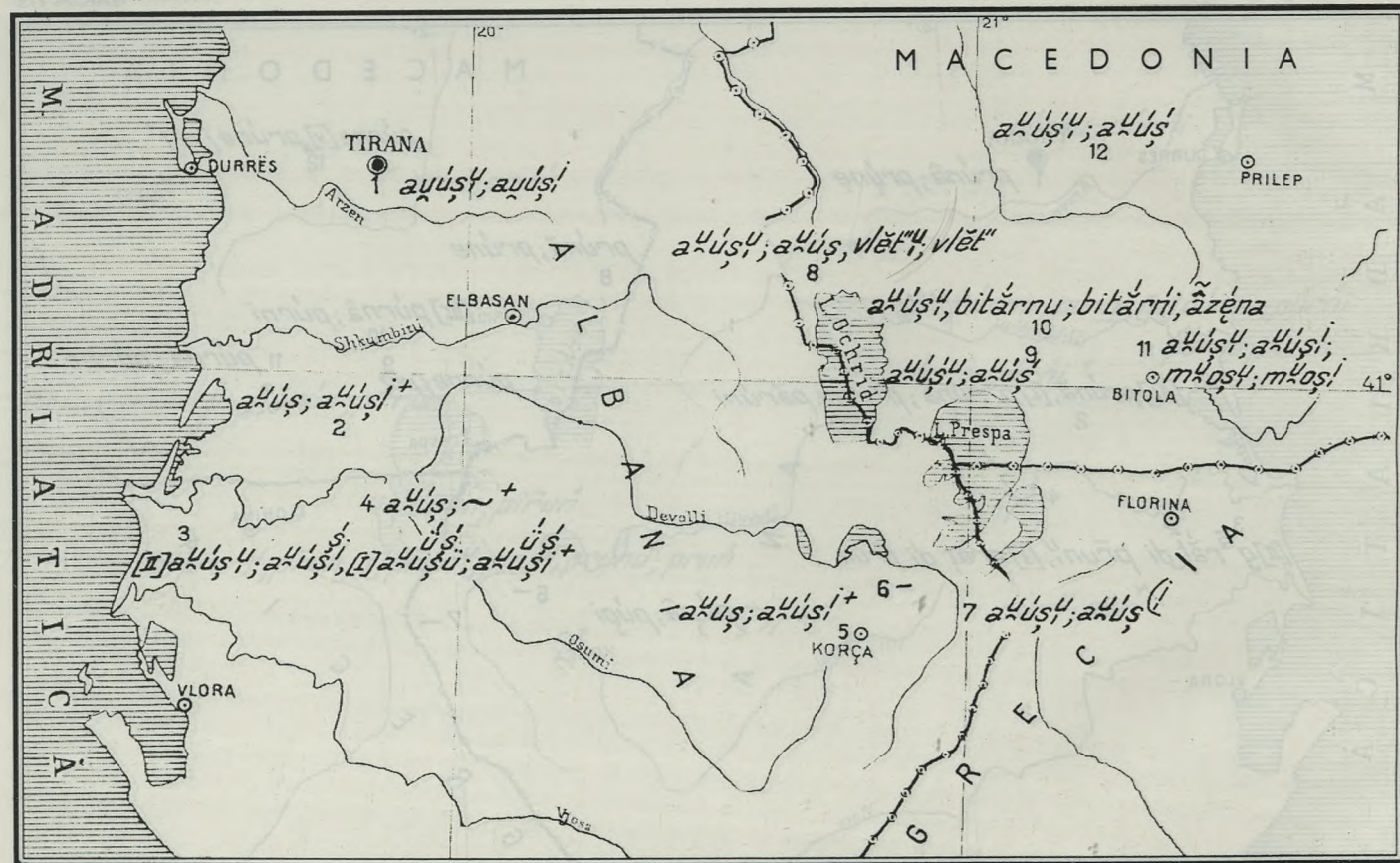

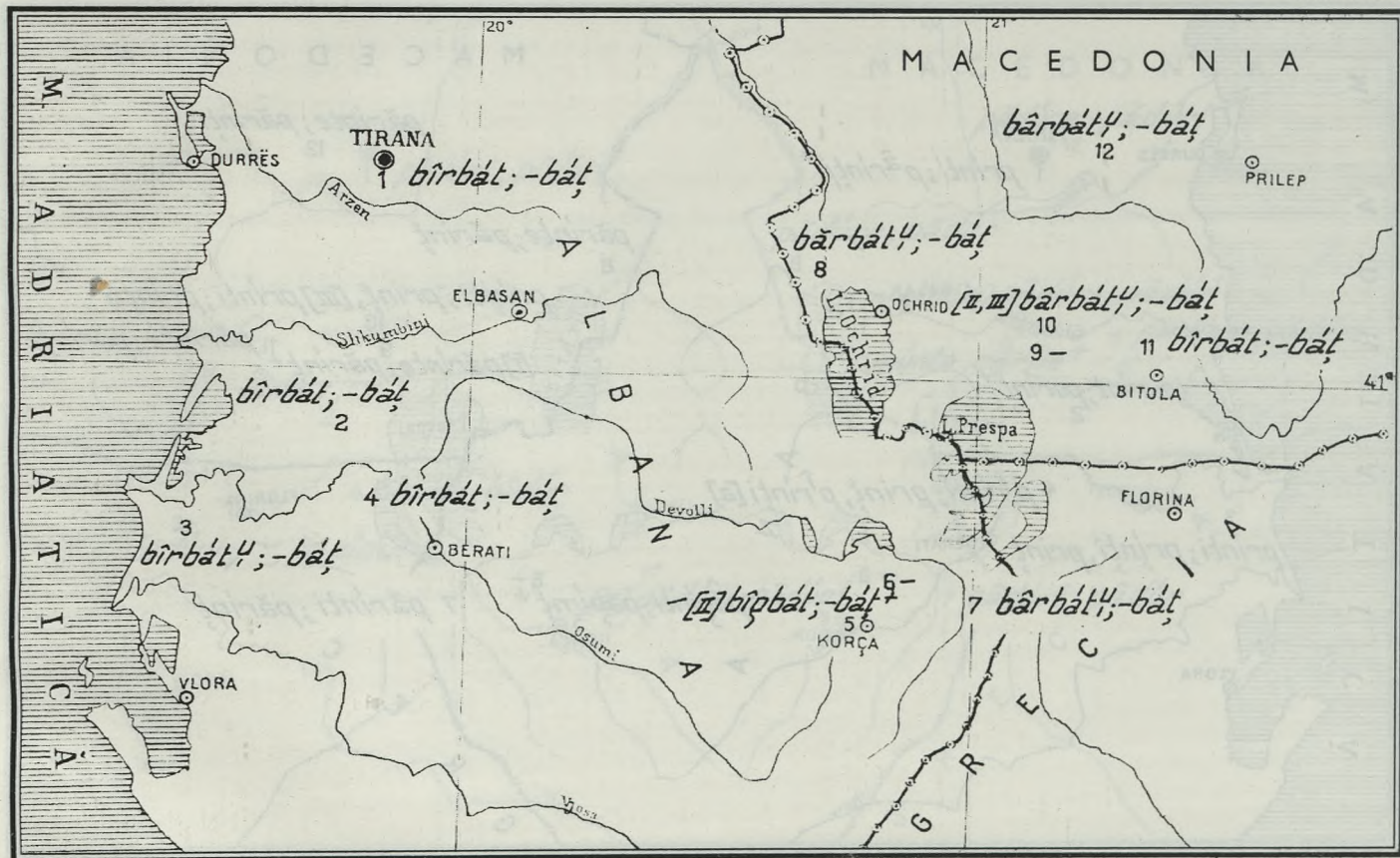

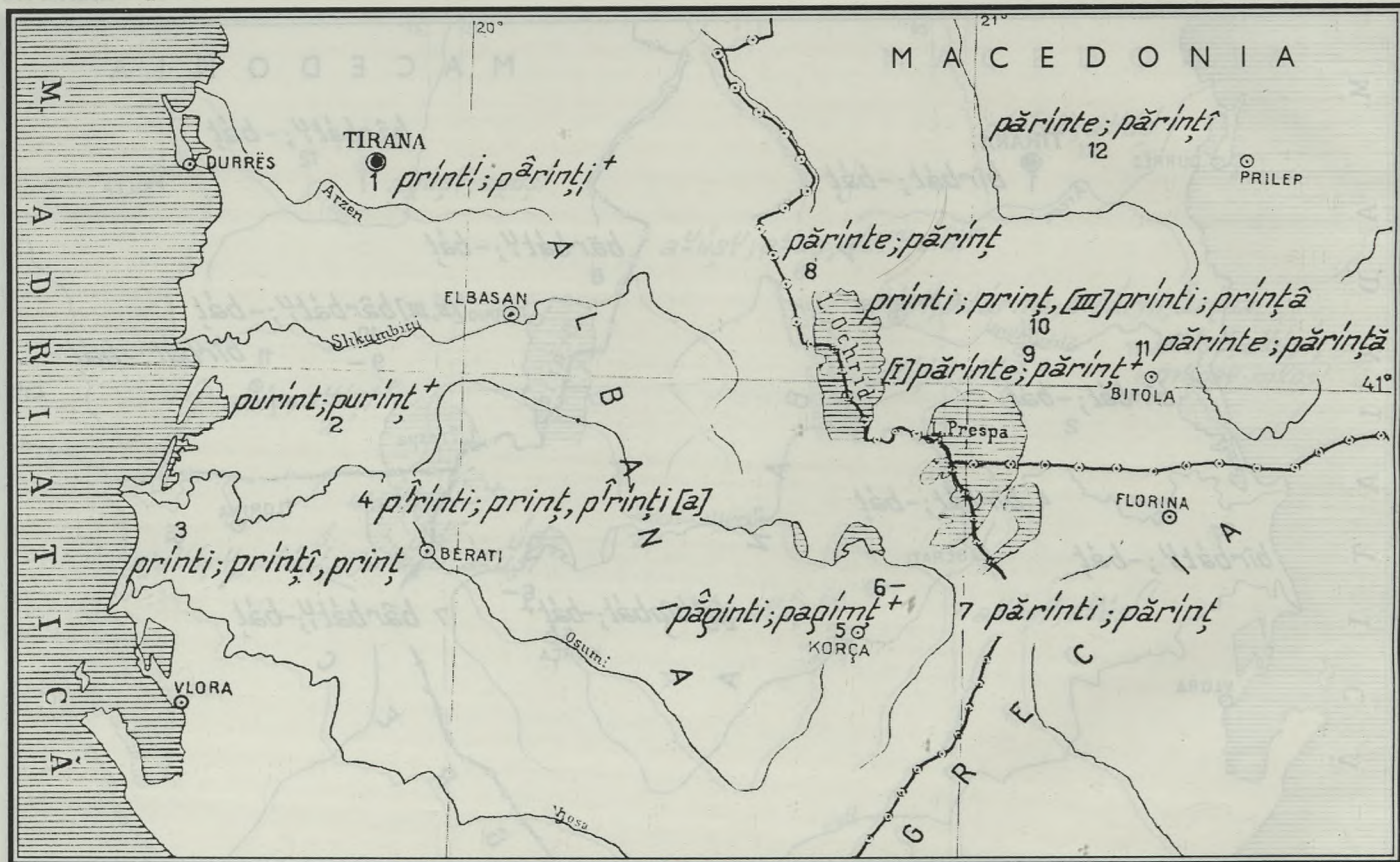

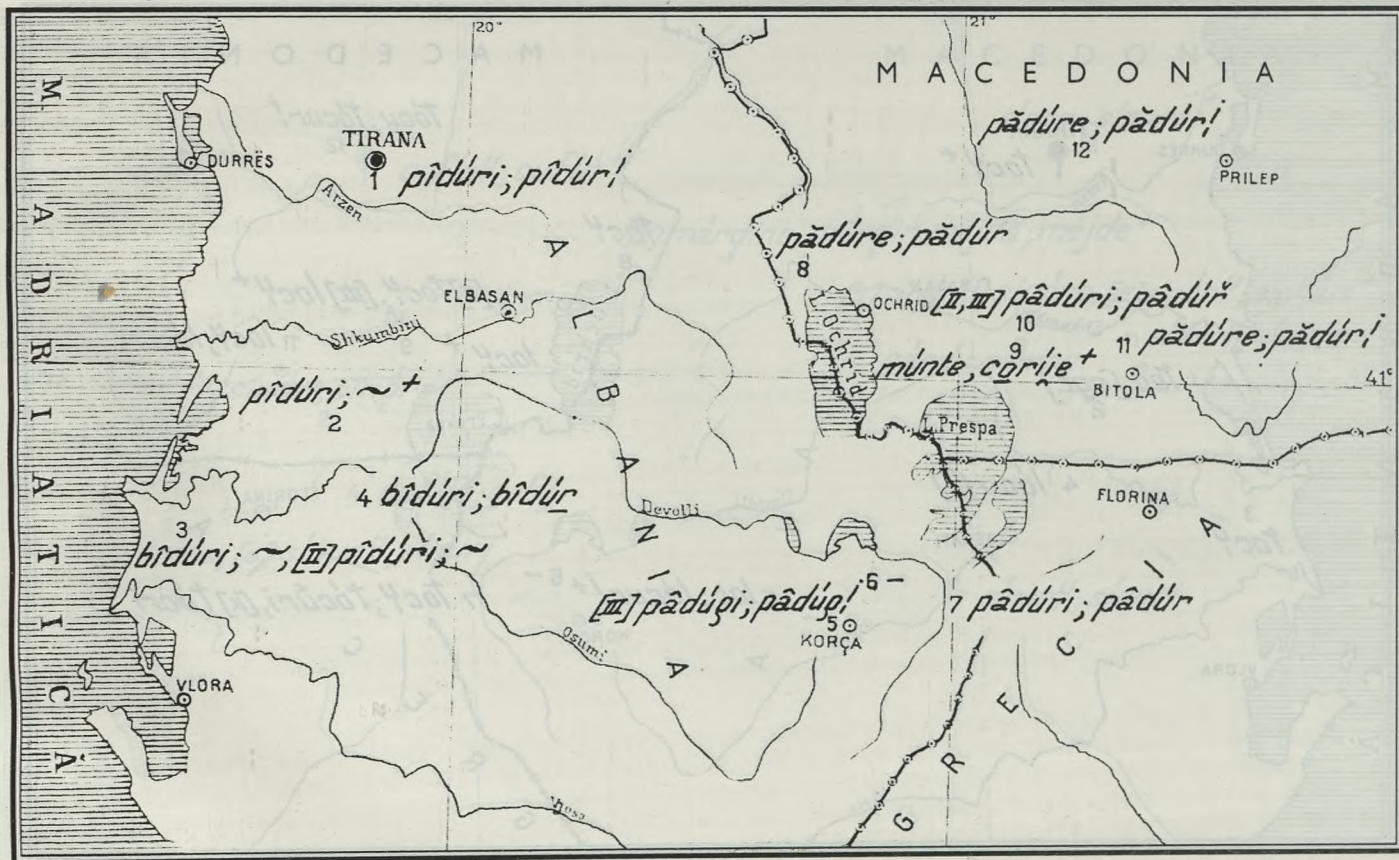

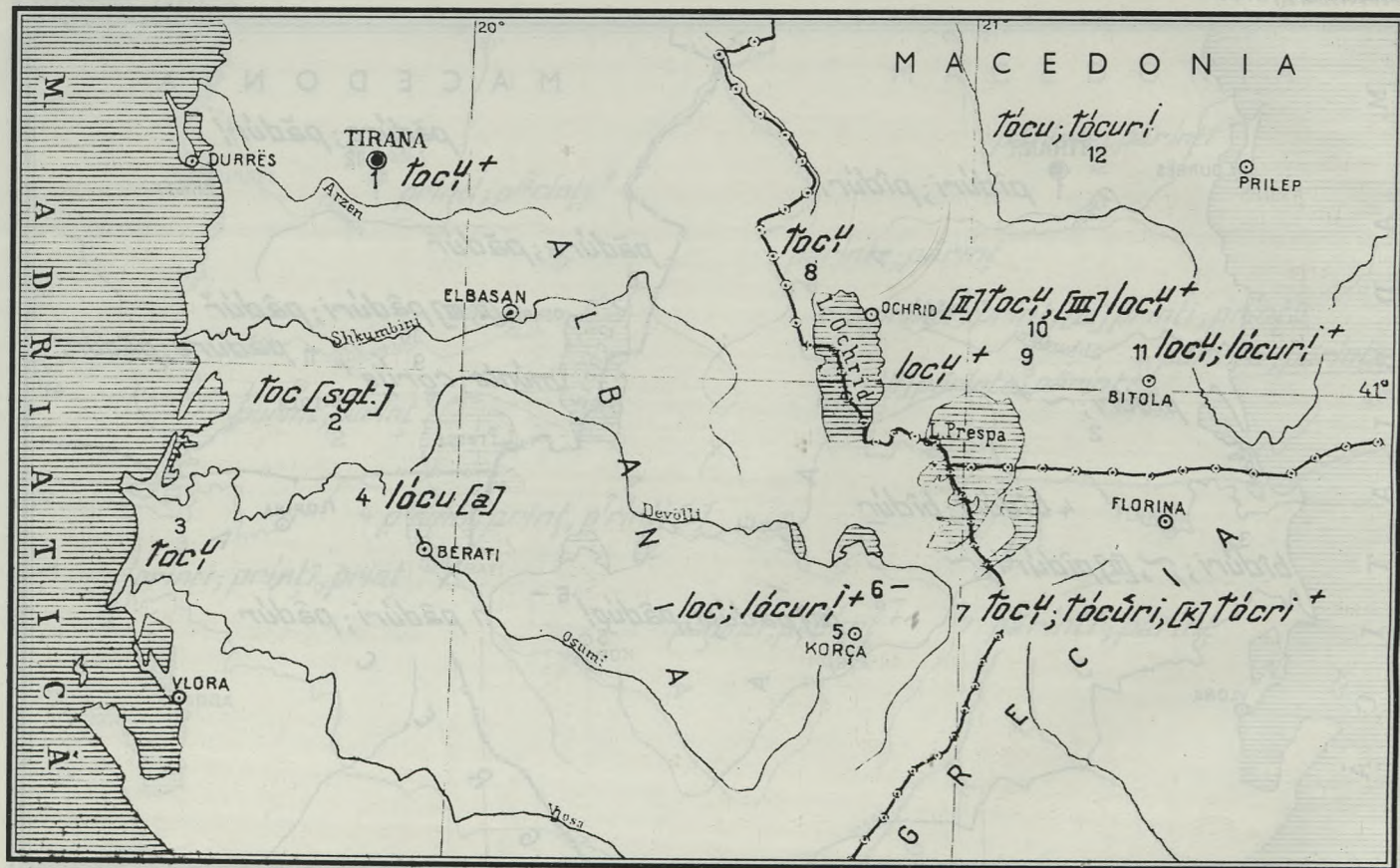

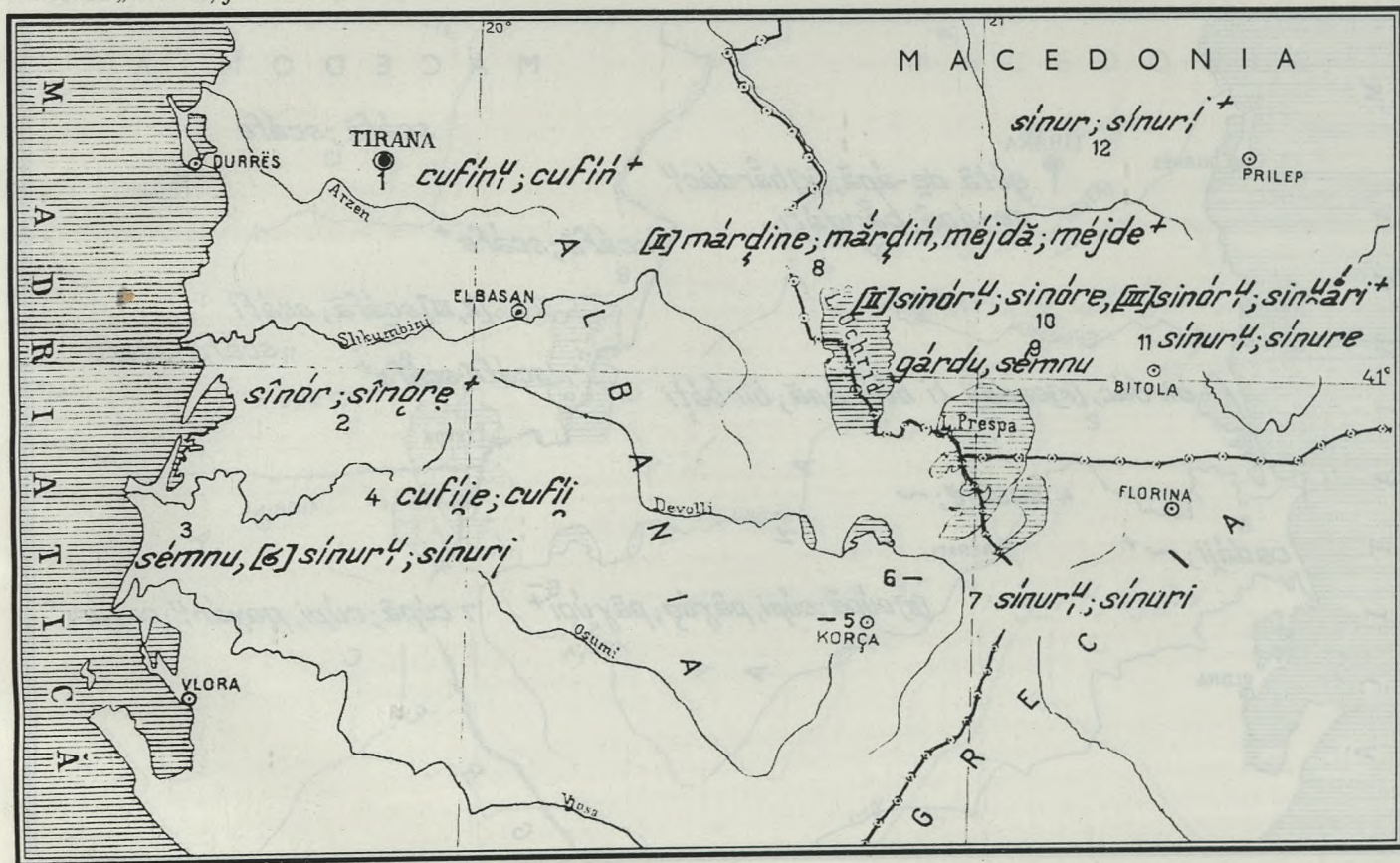

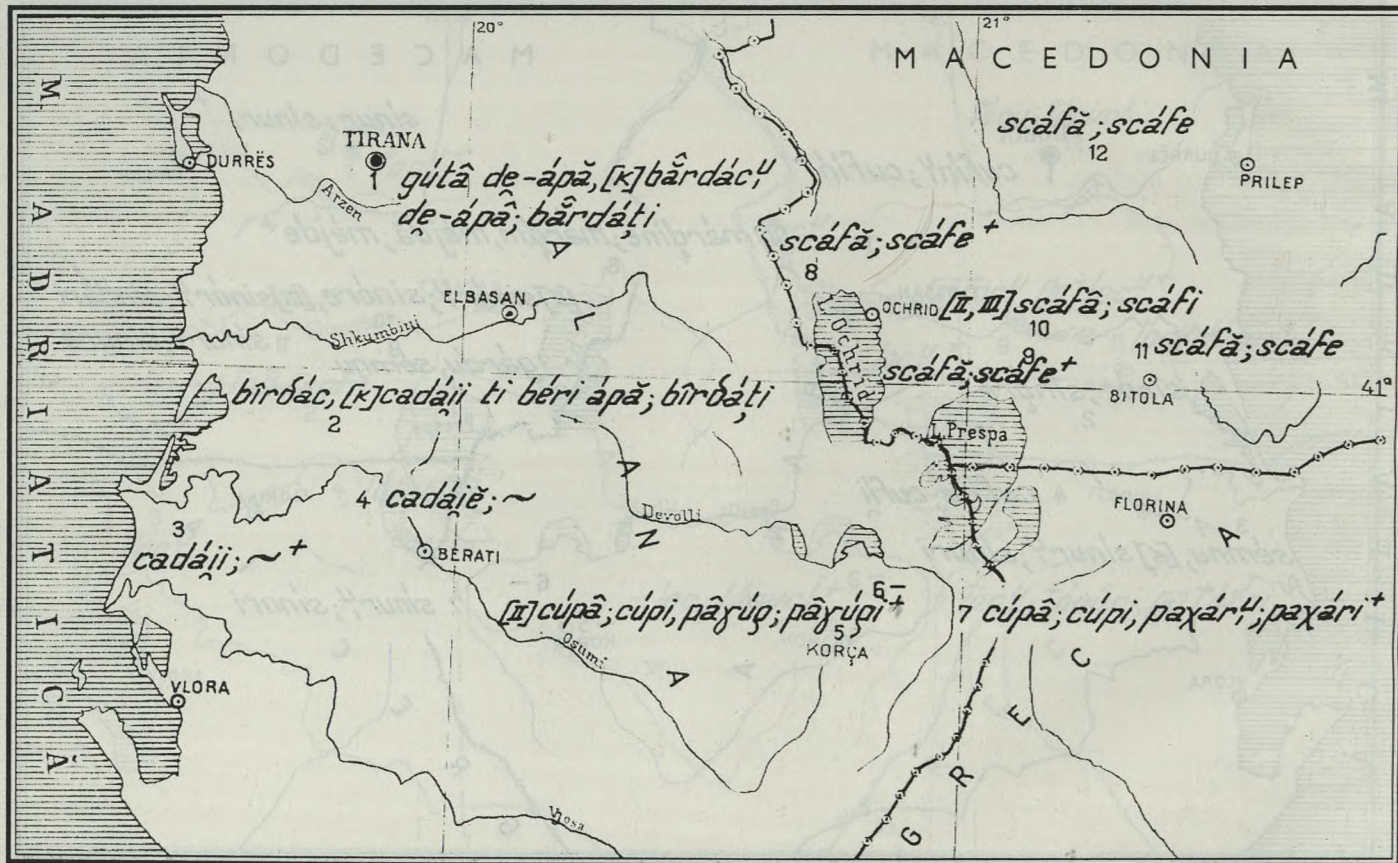

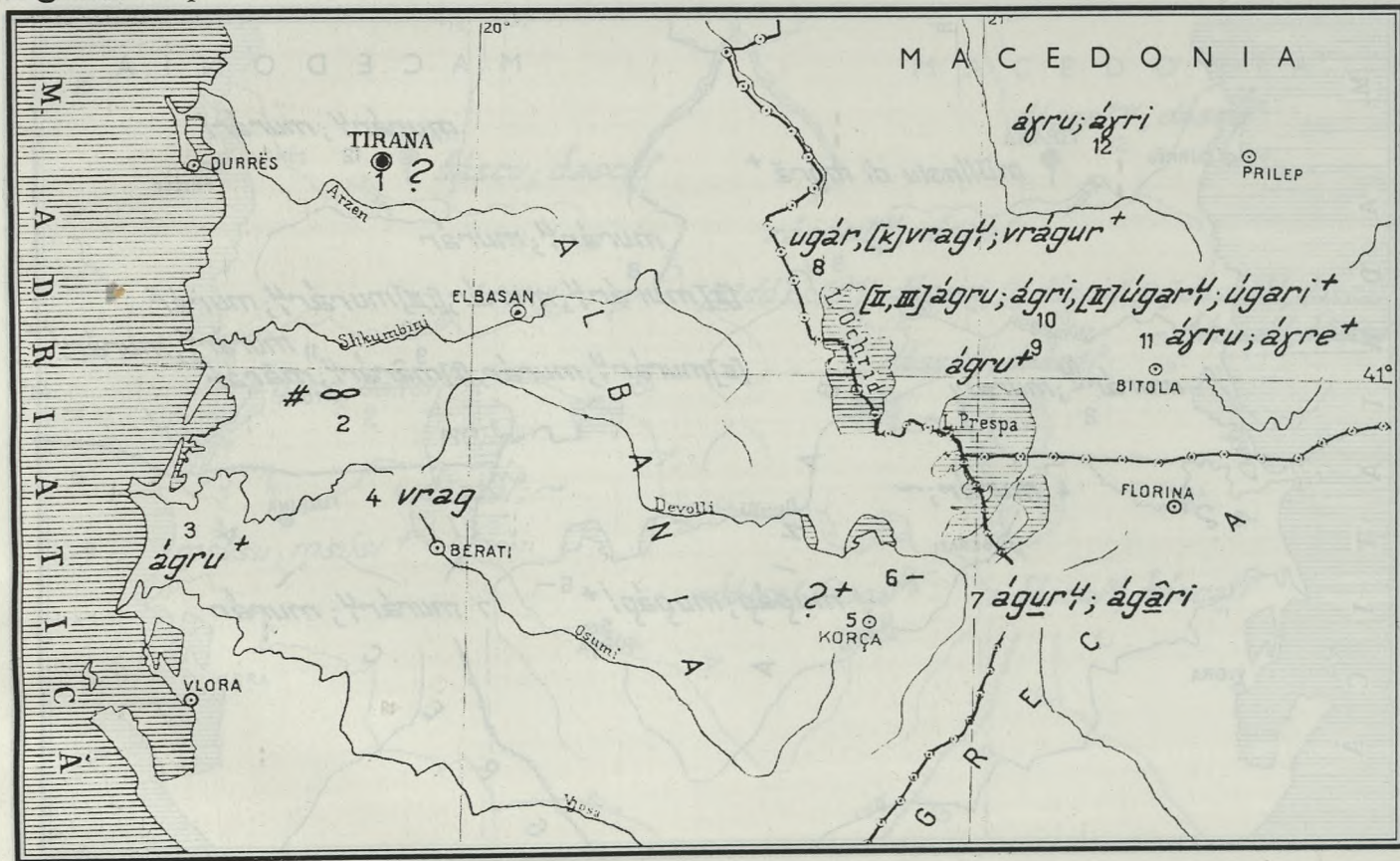

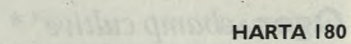

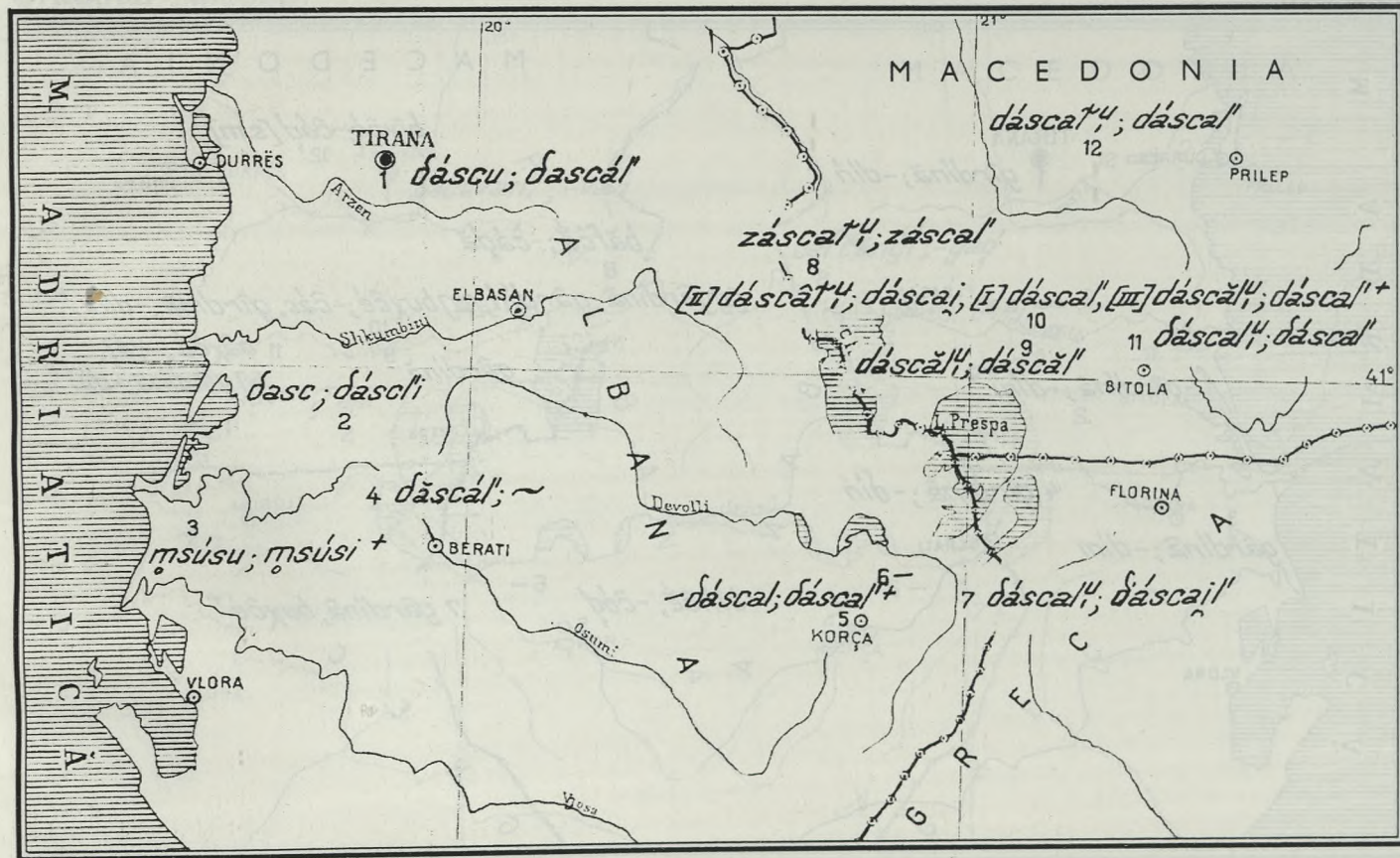

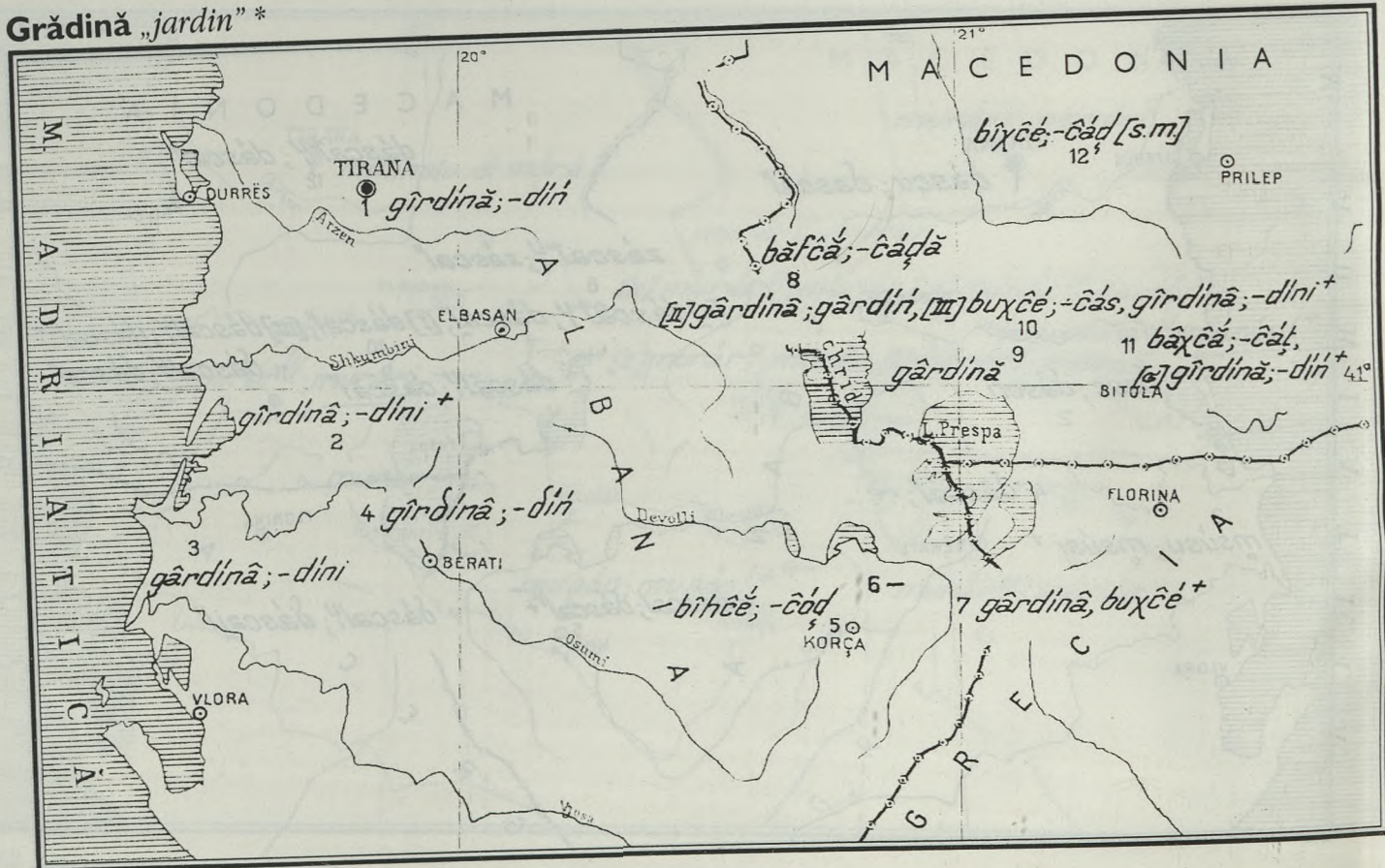

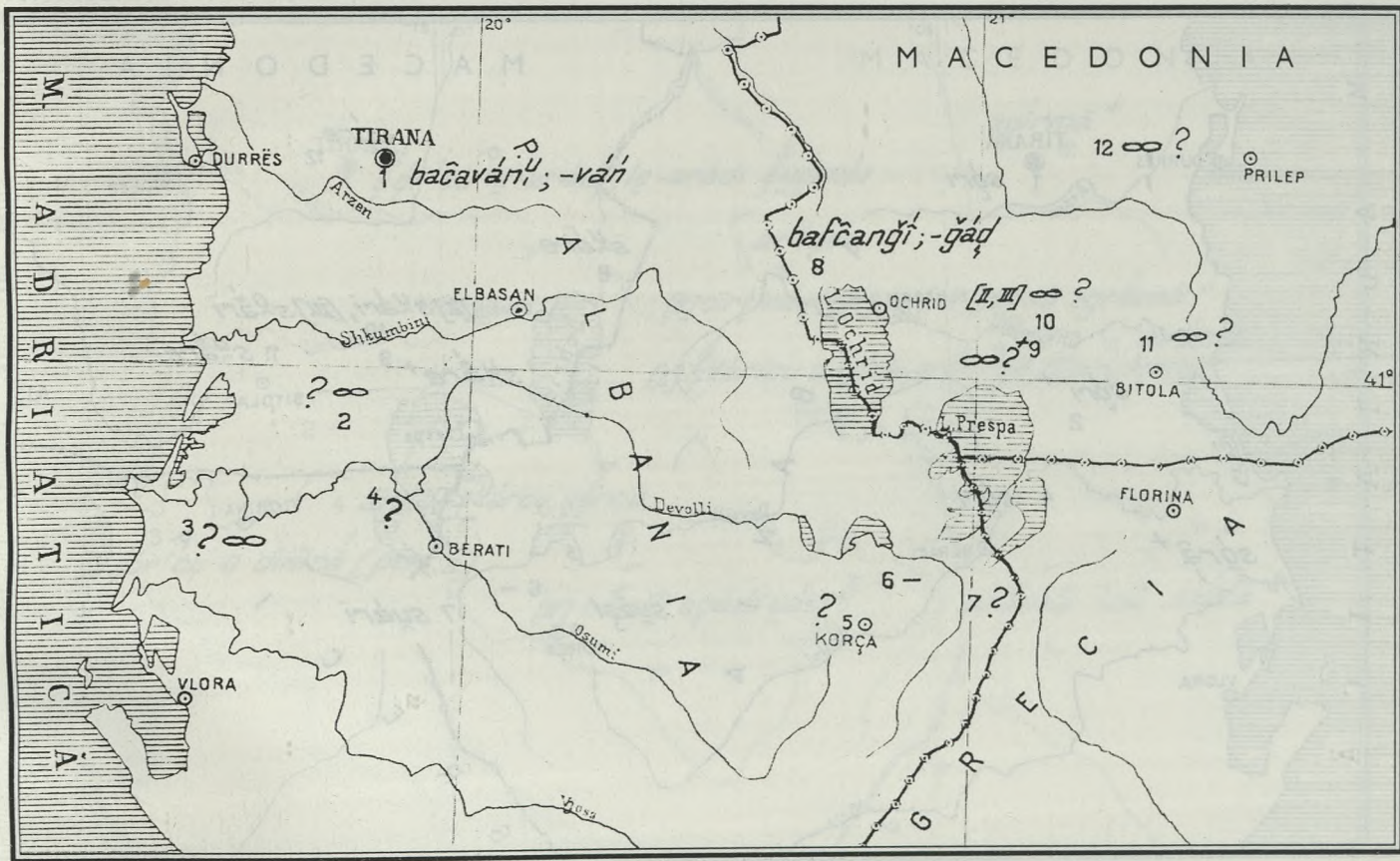

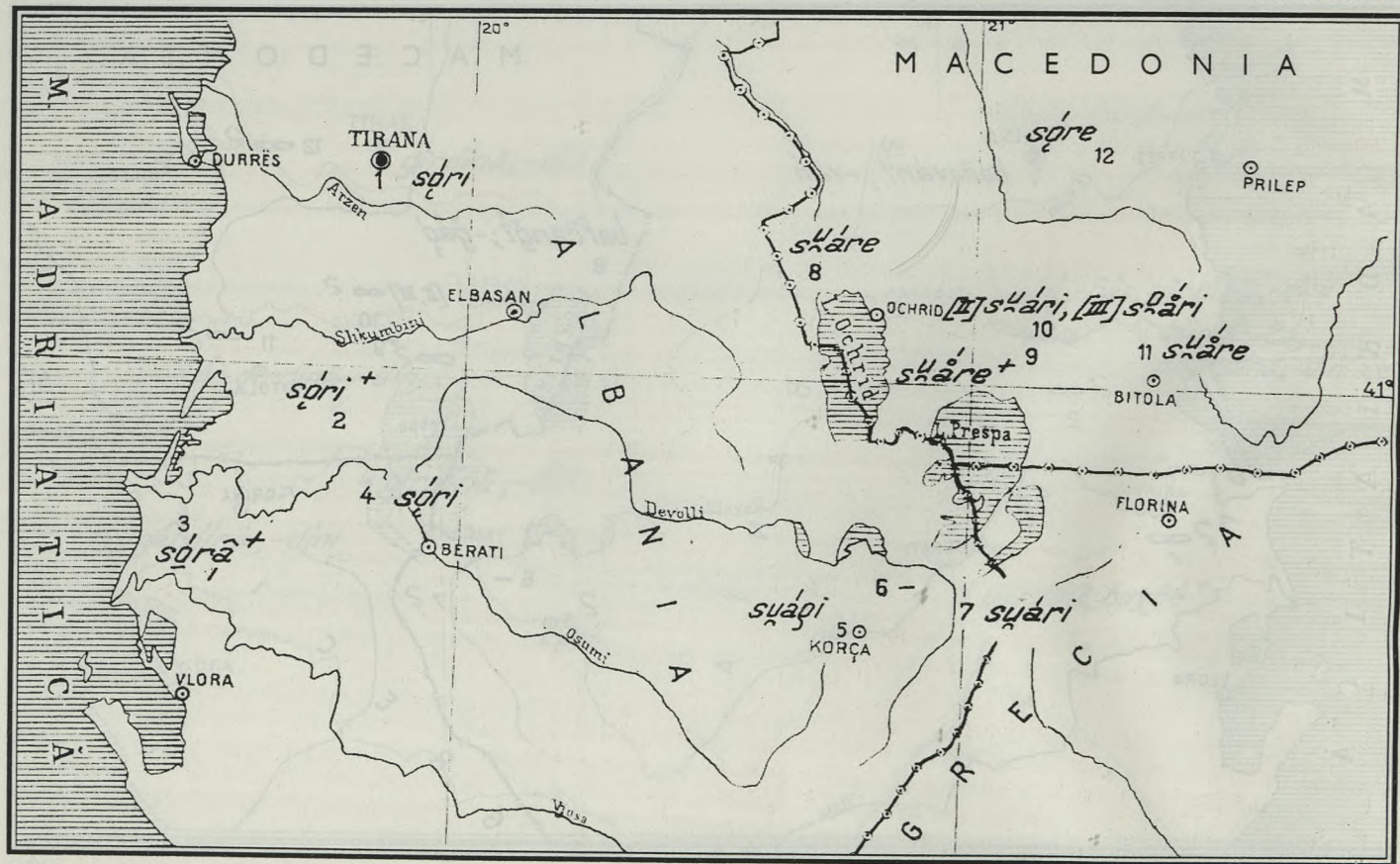

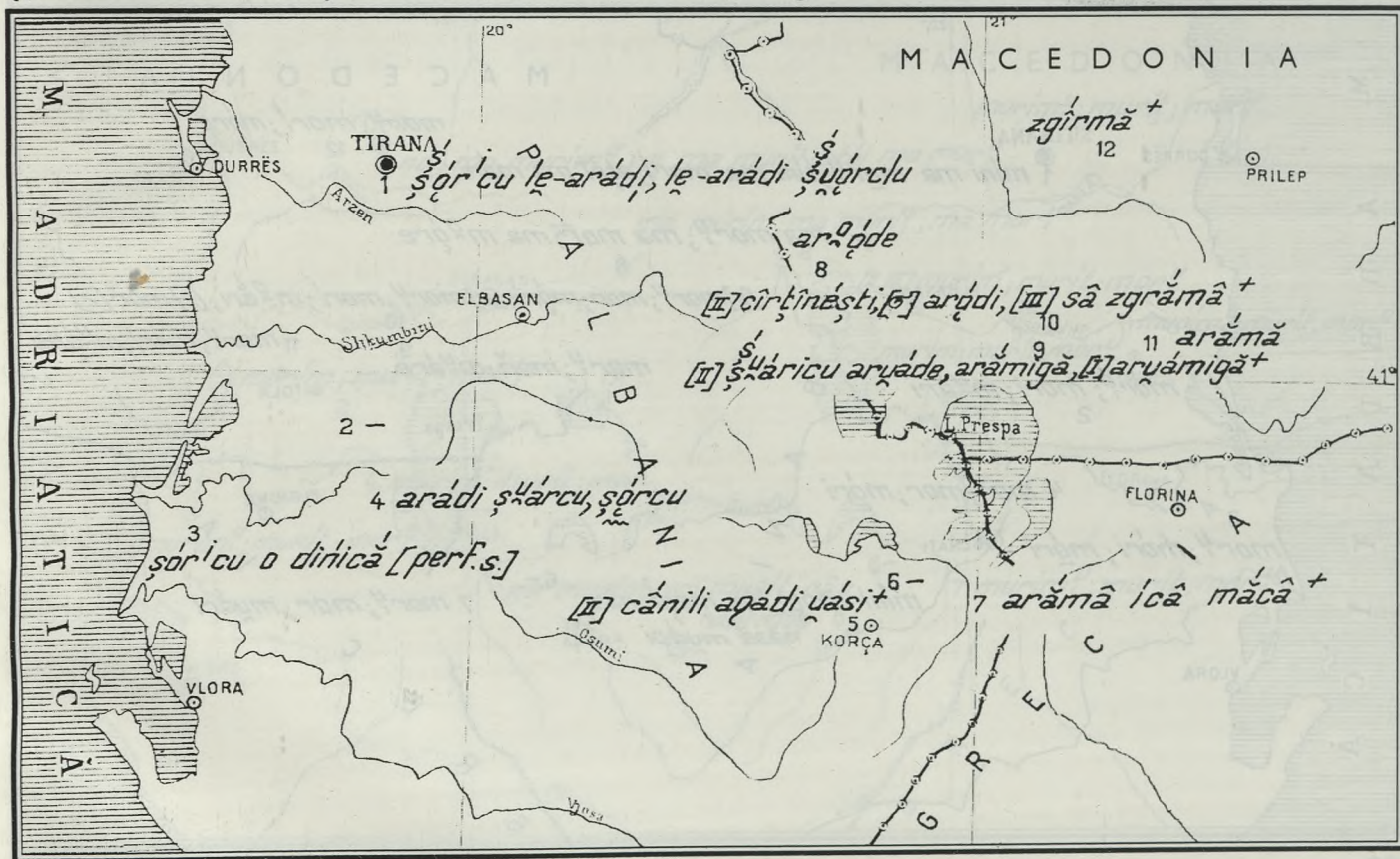

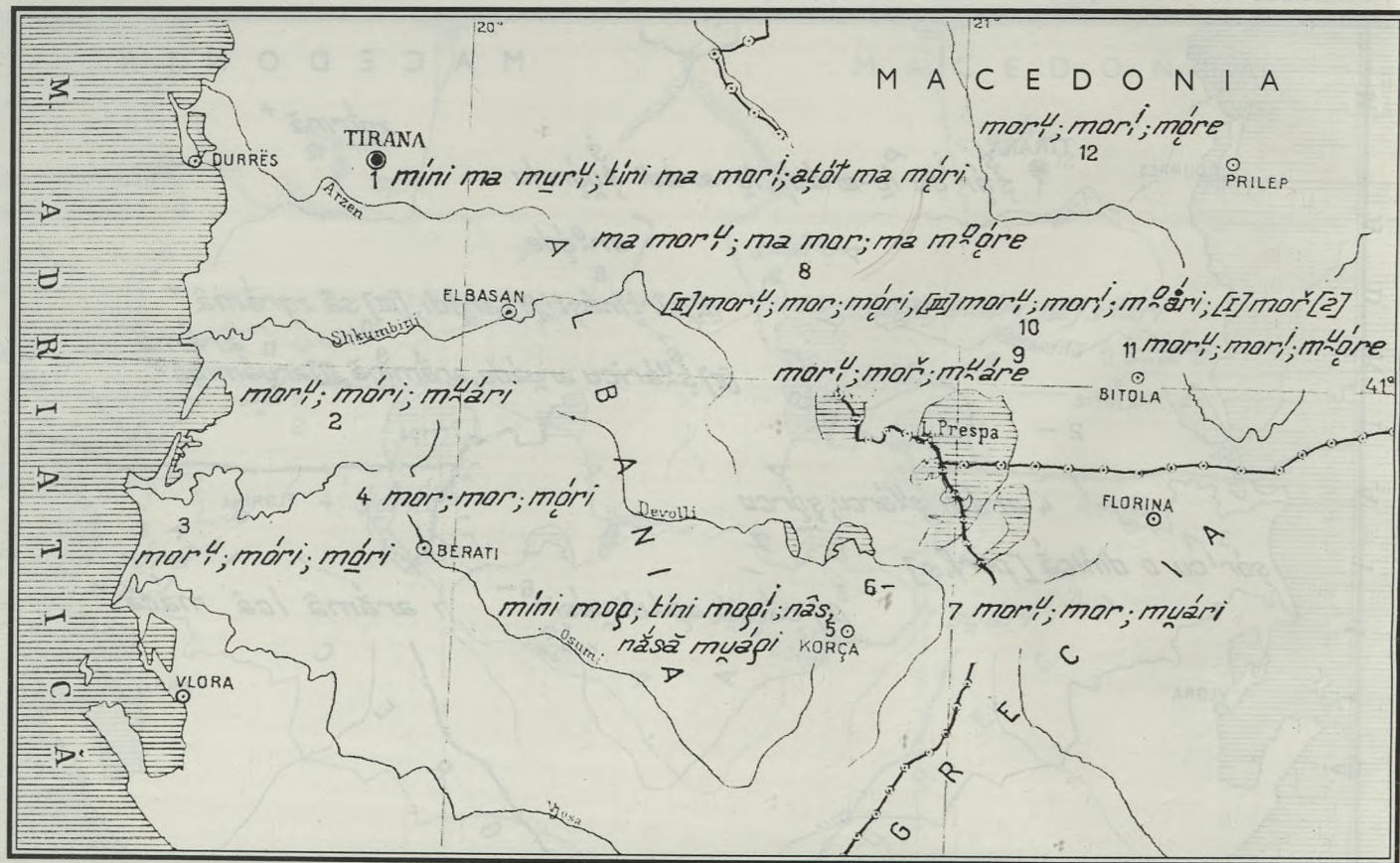
Grădină „jardin” *

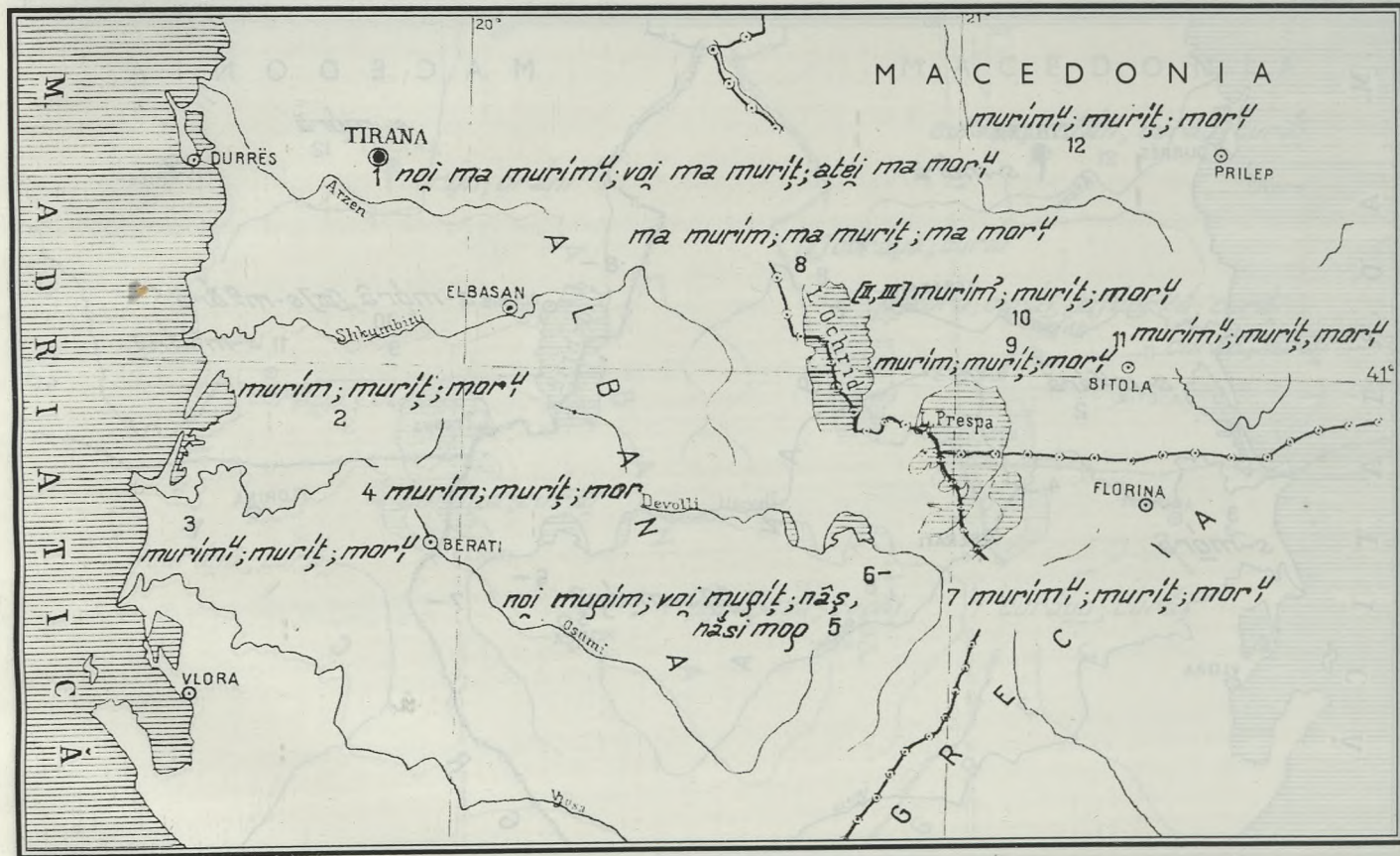

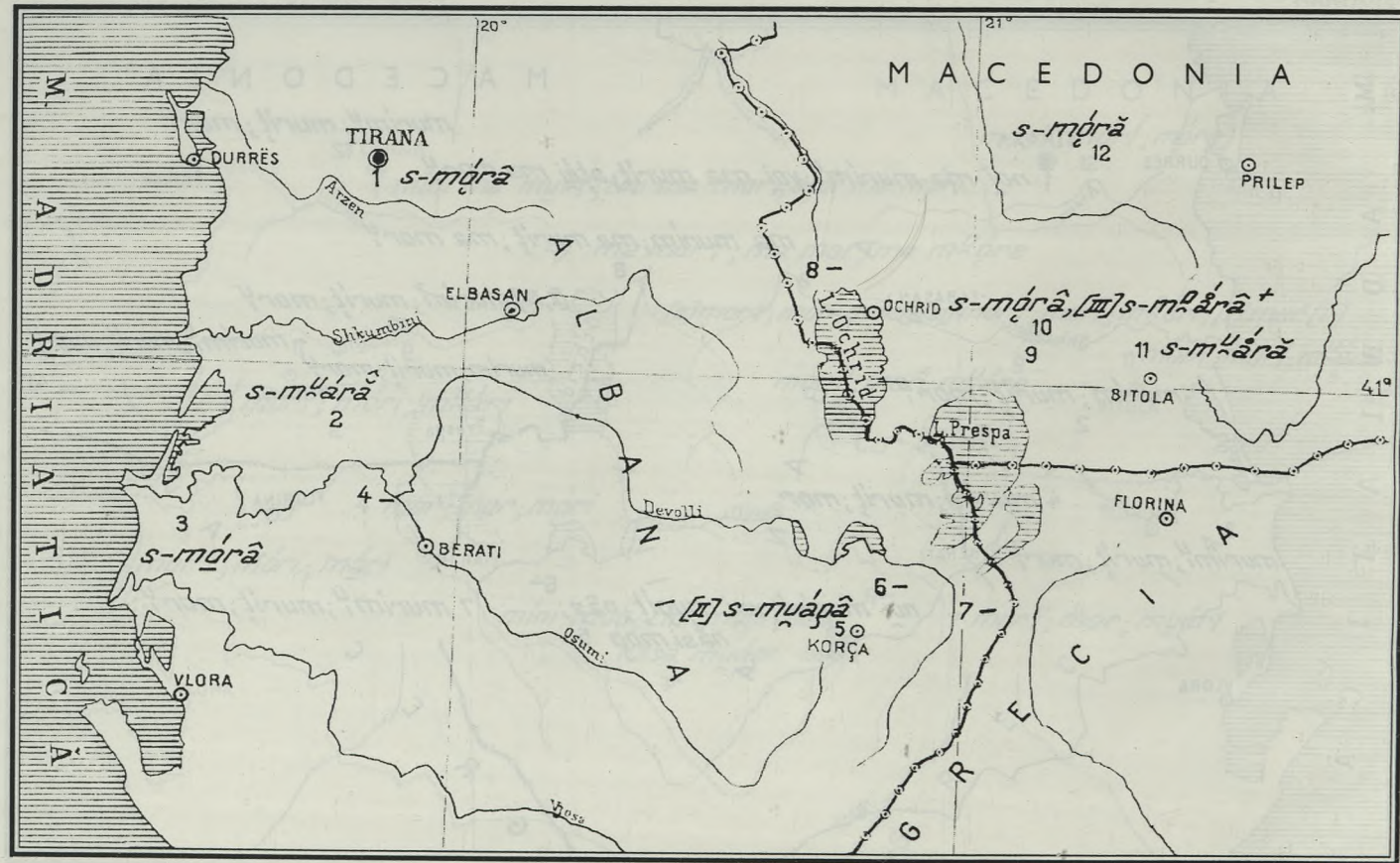

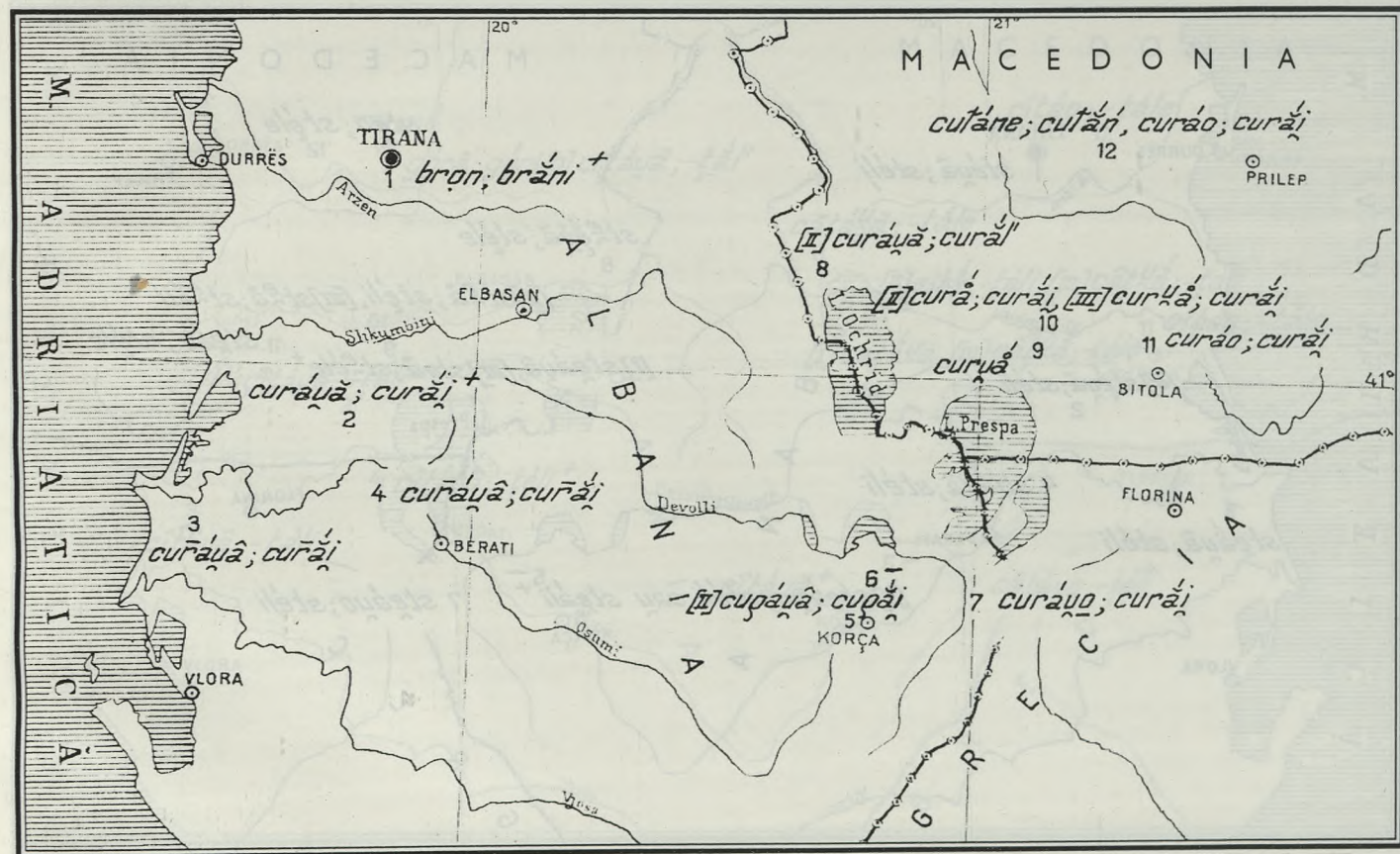

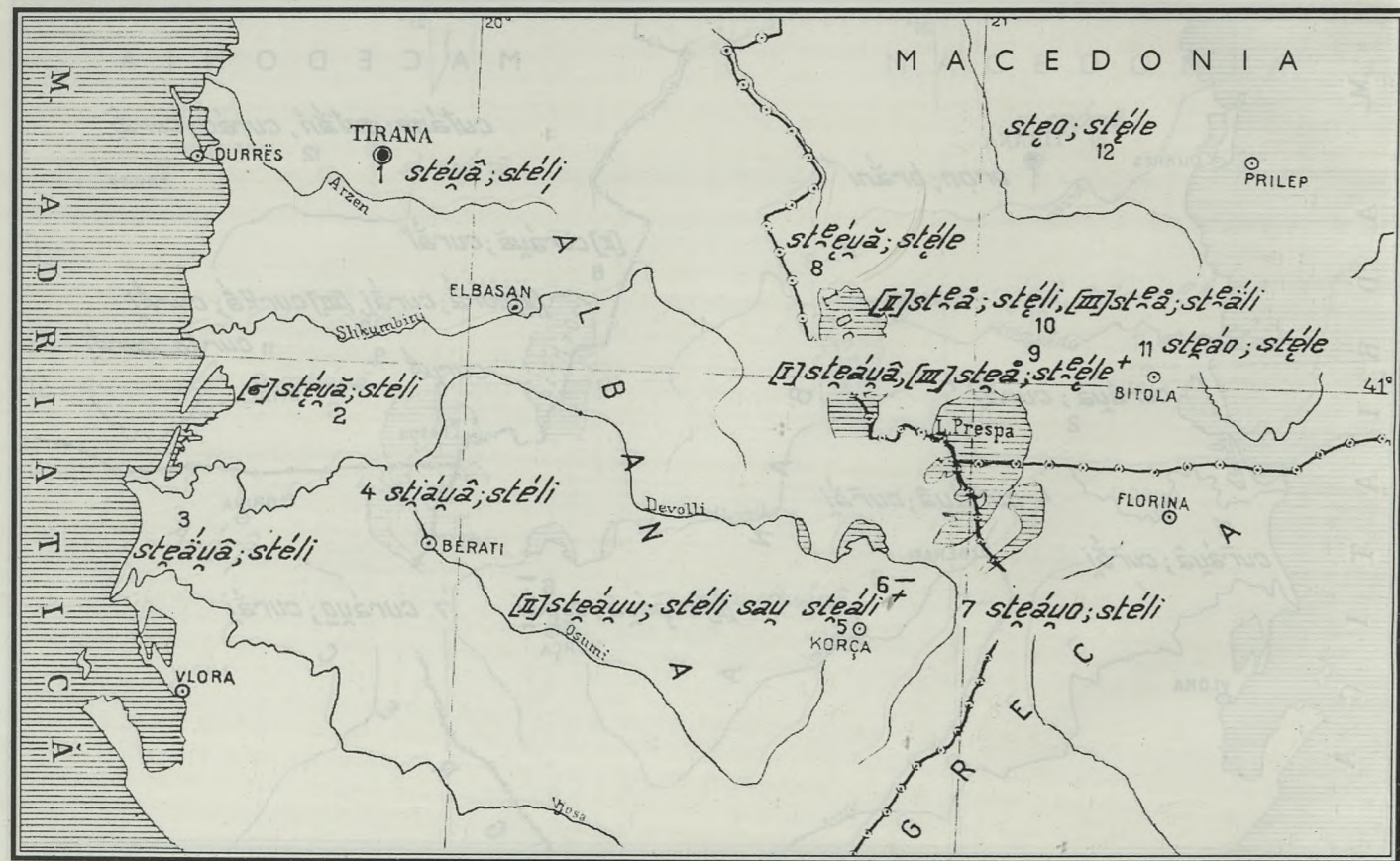

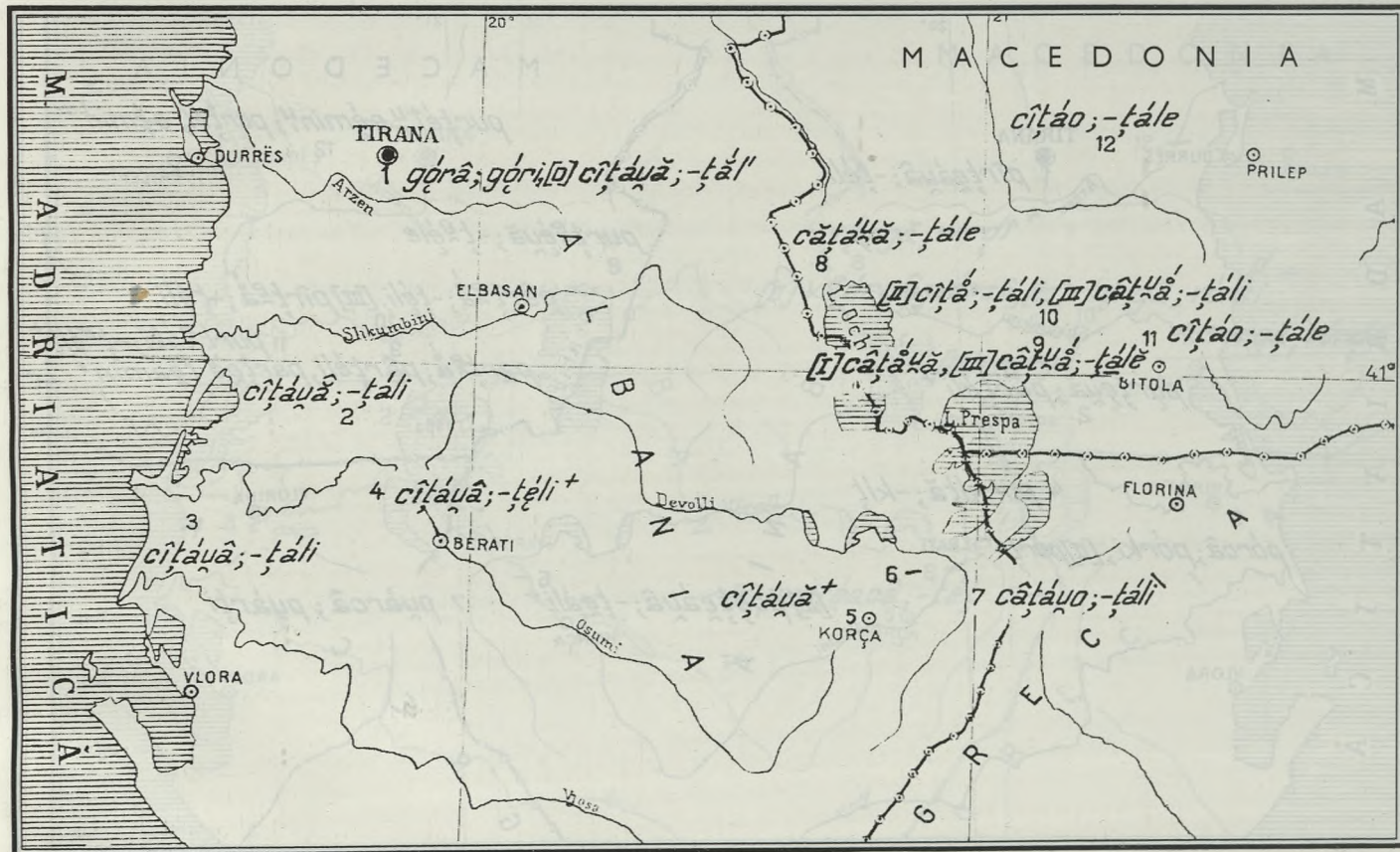

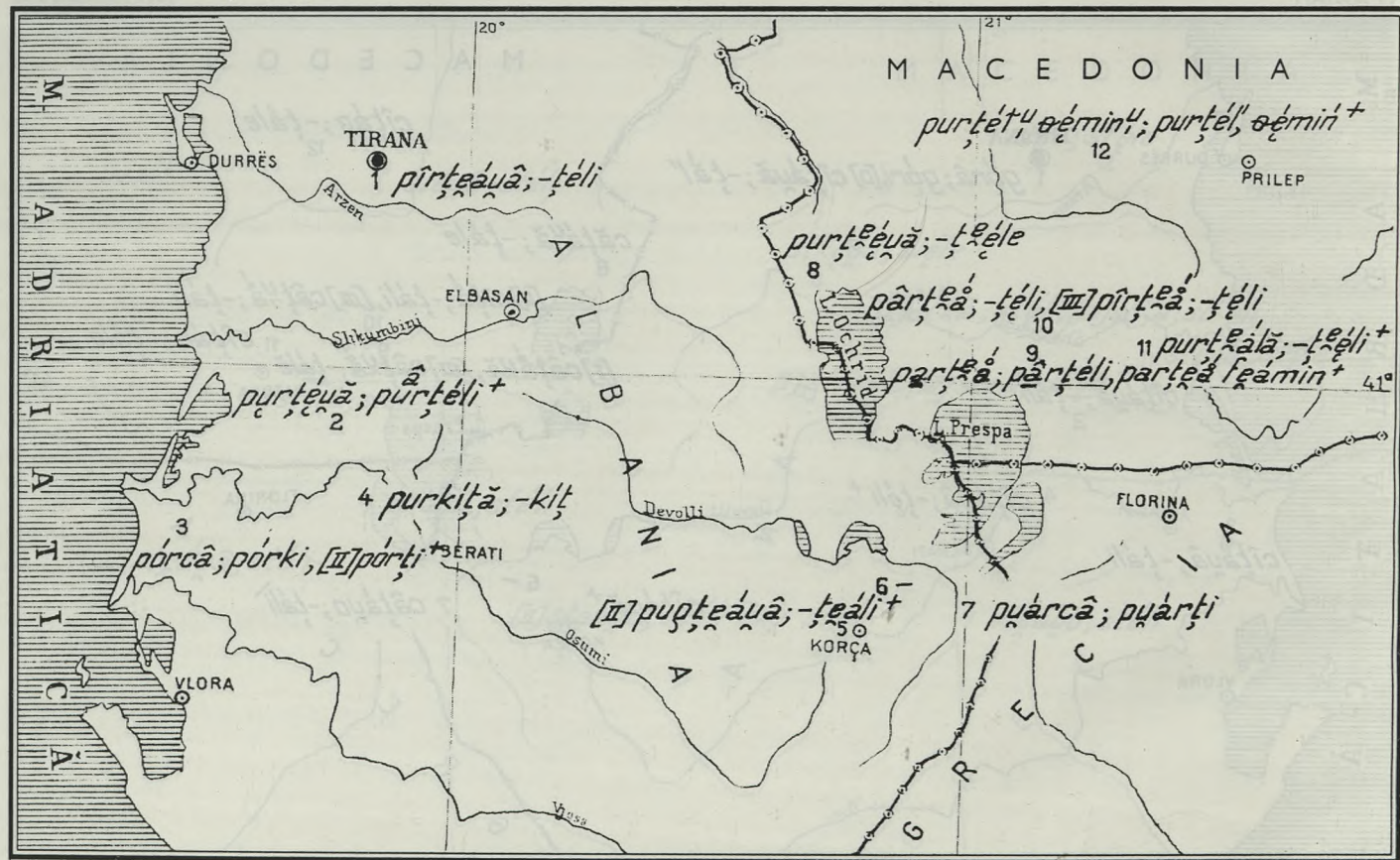

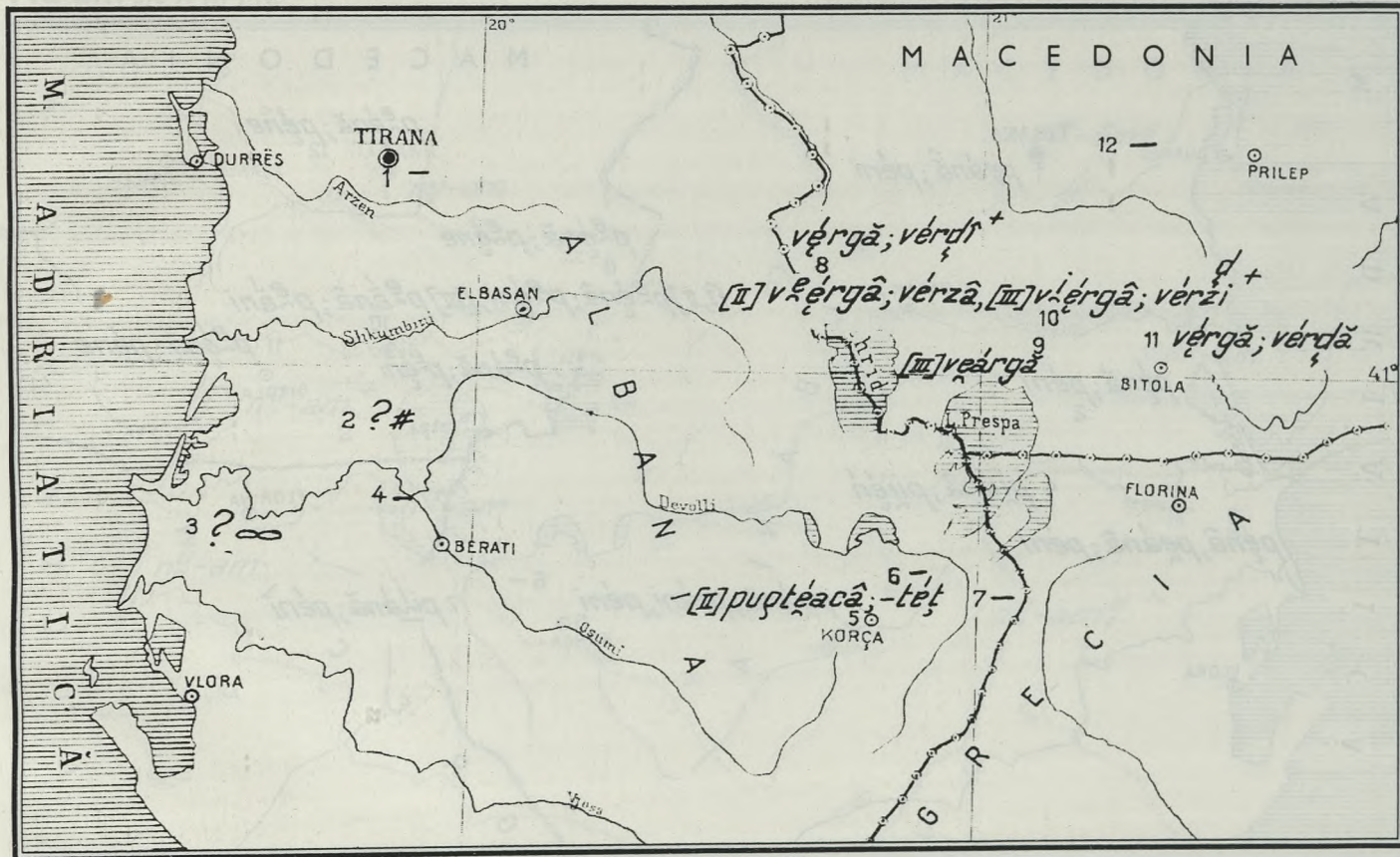

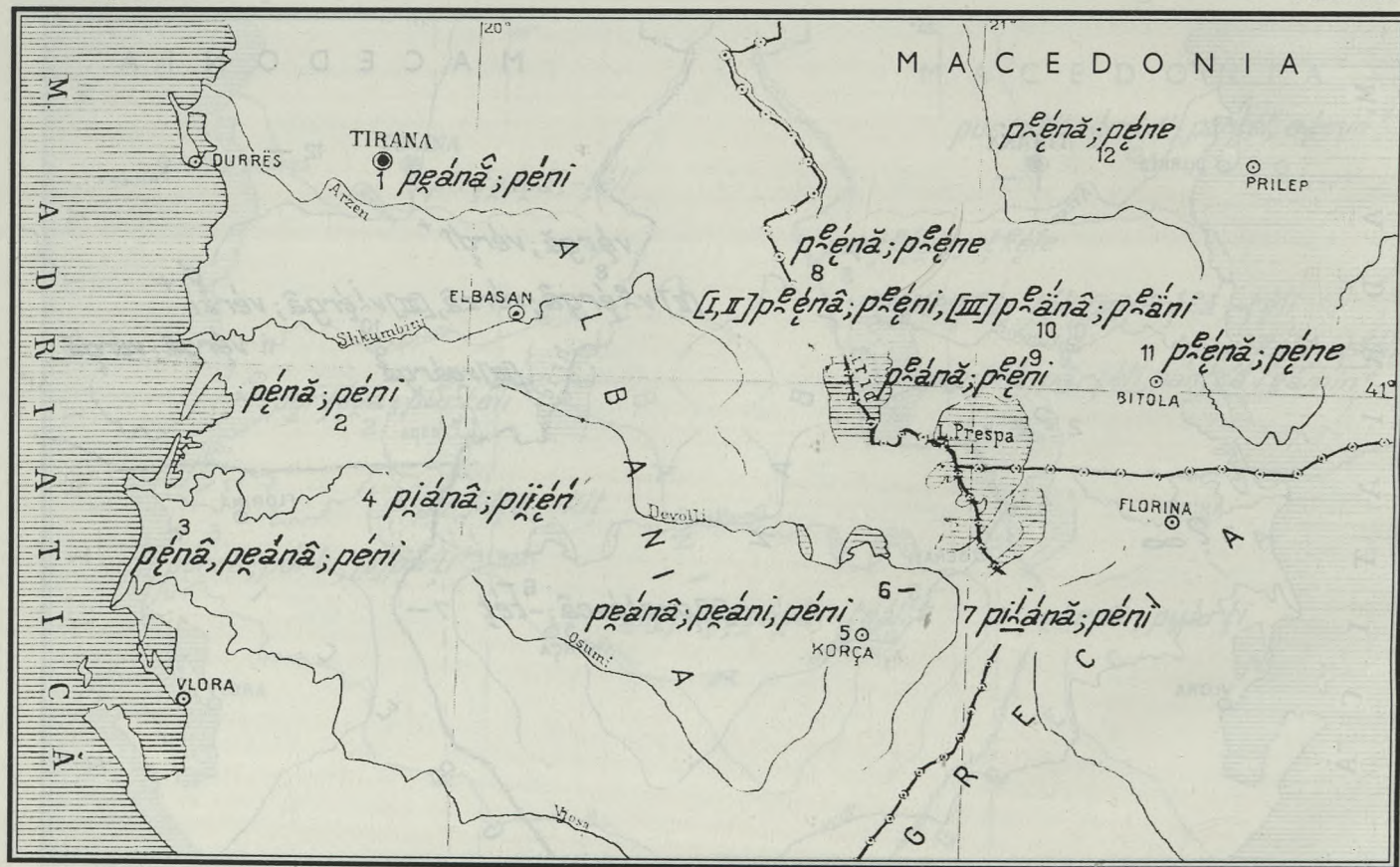

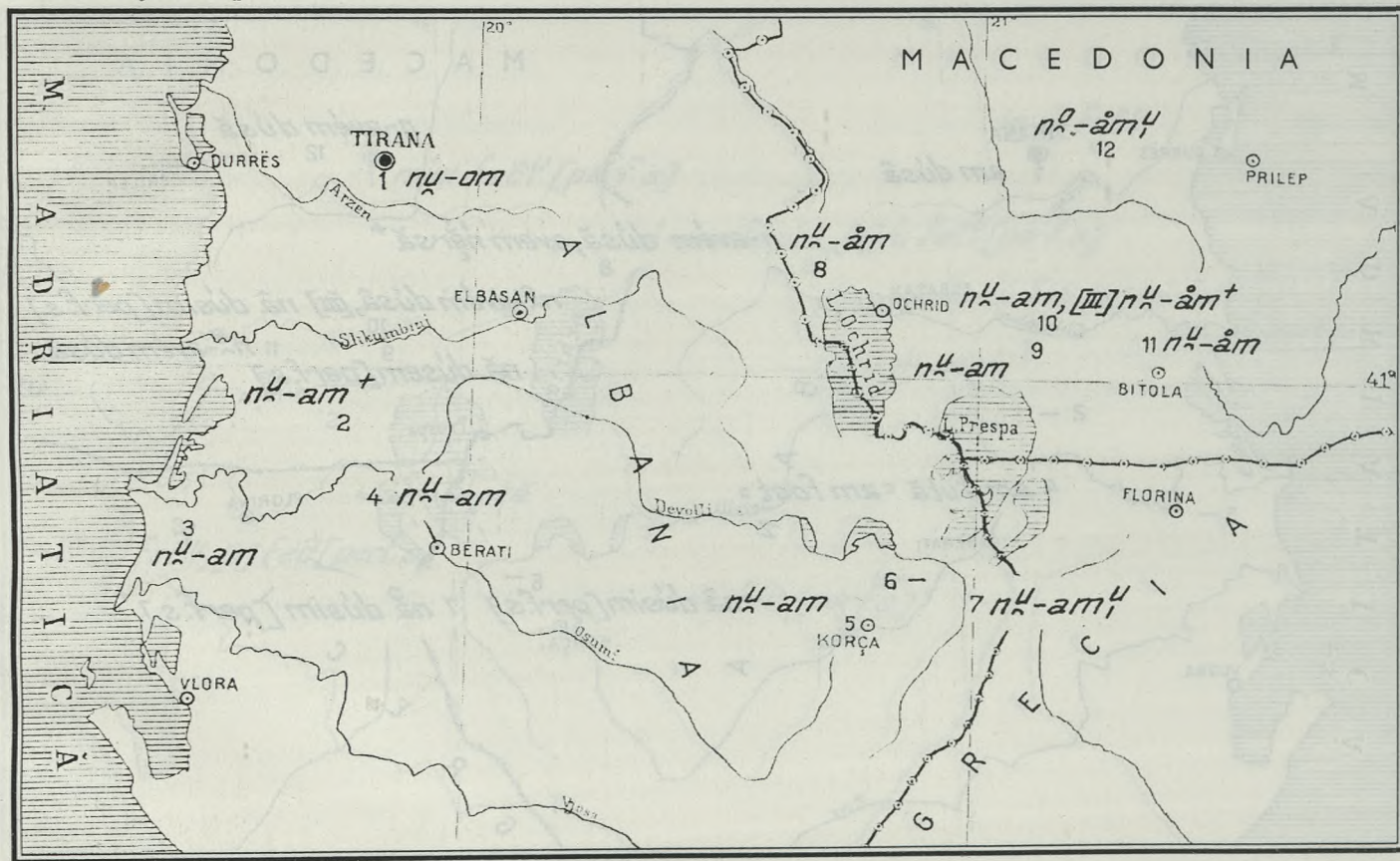

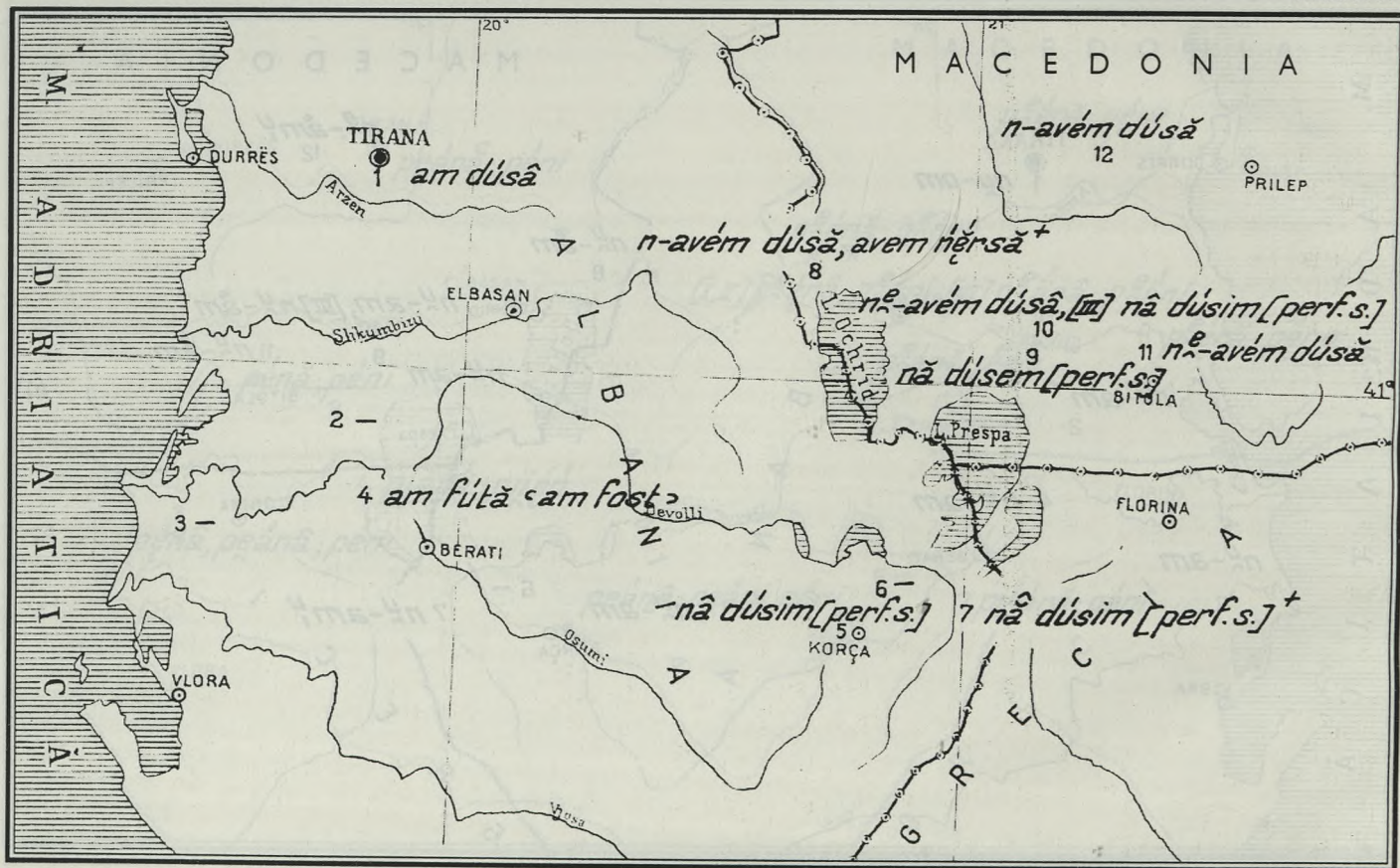

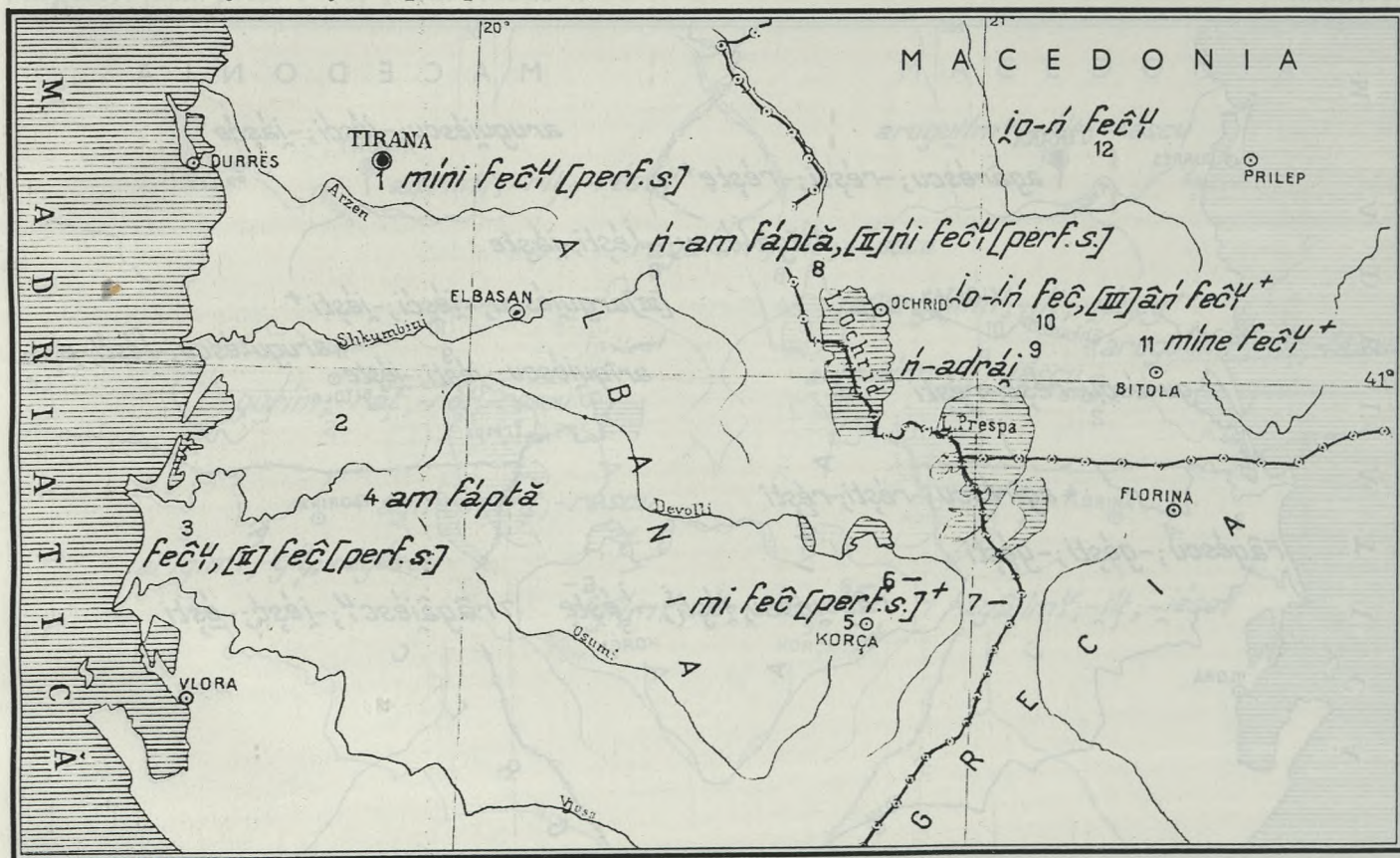

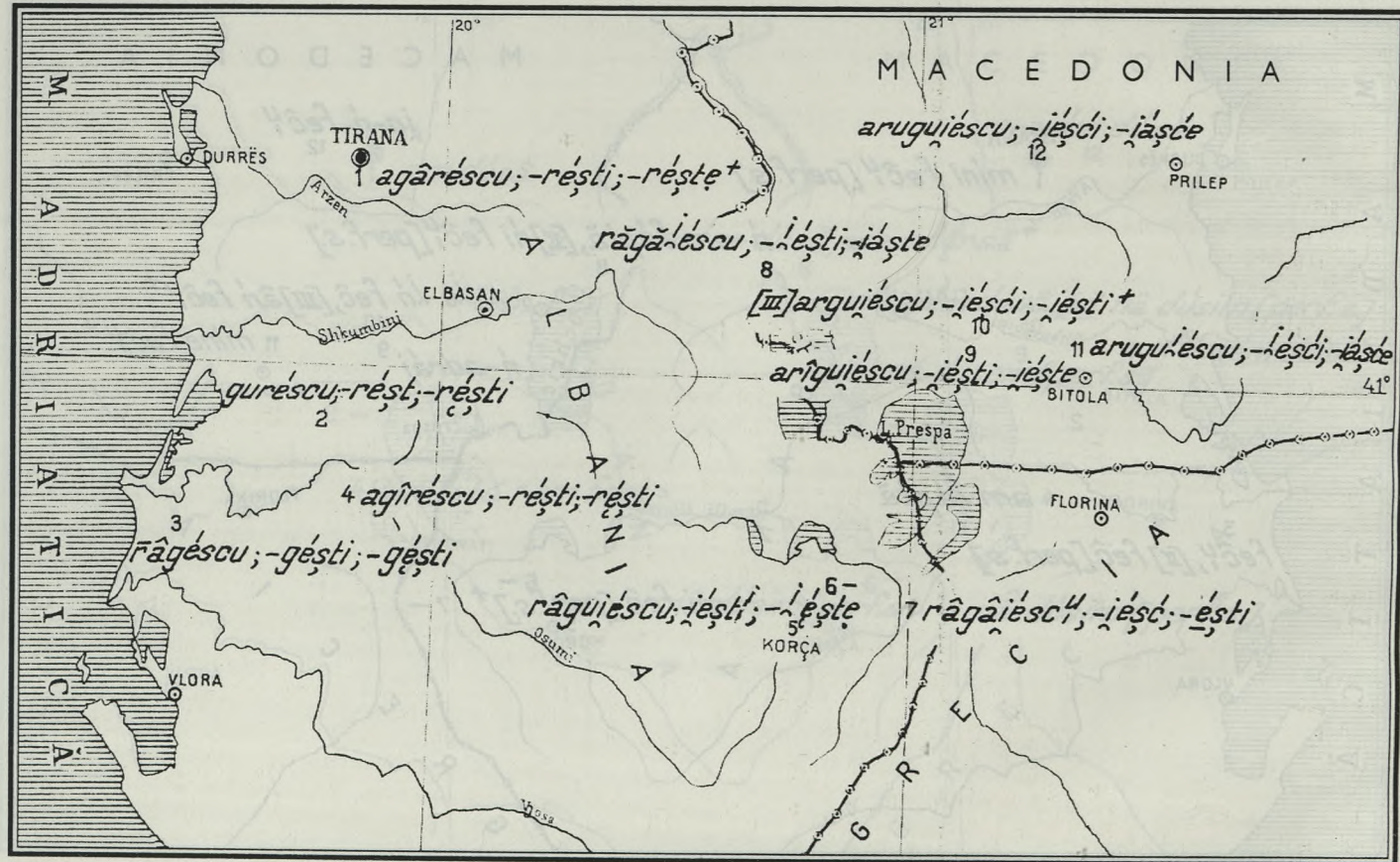

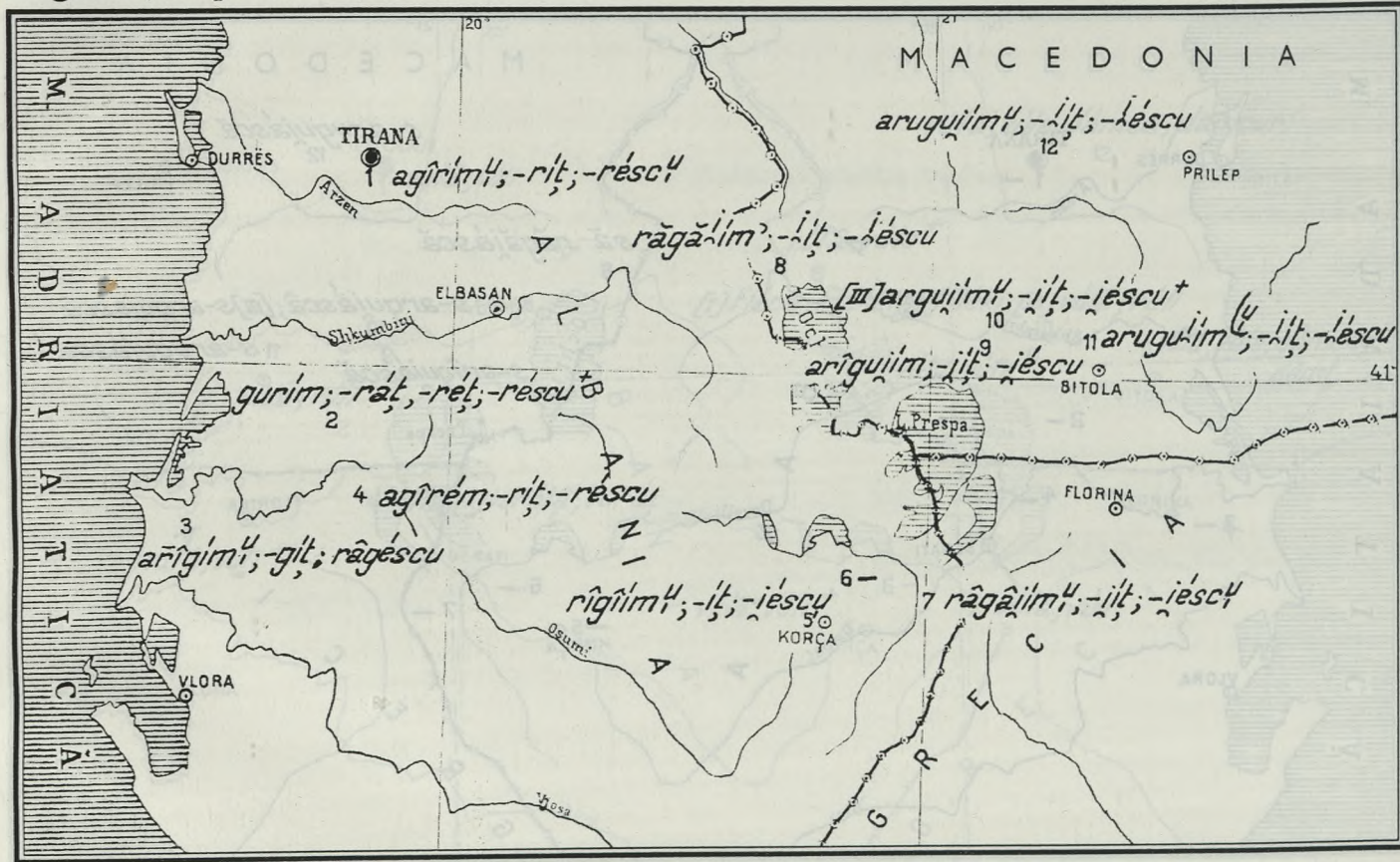

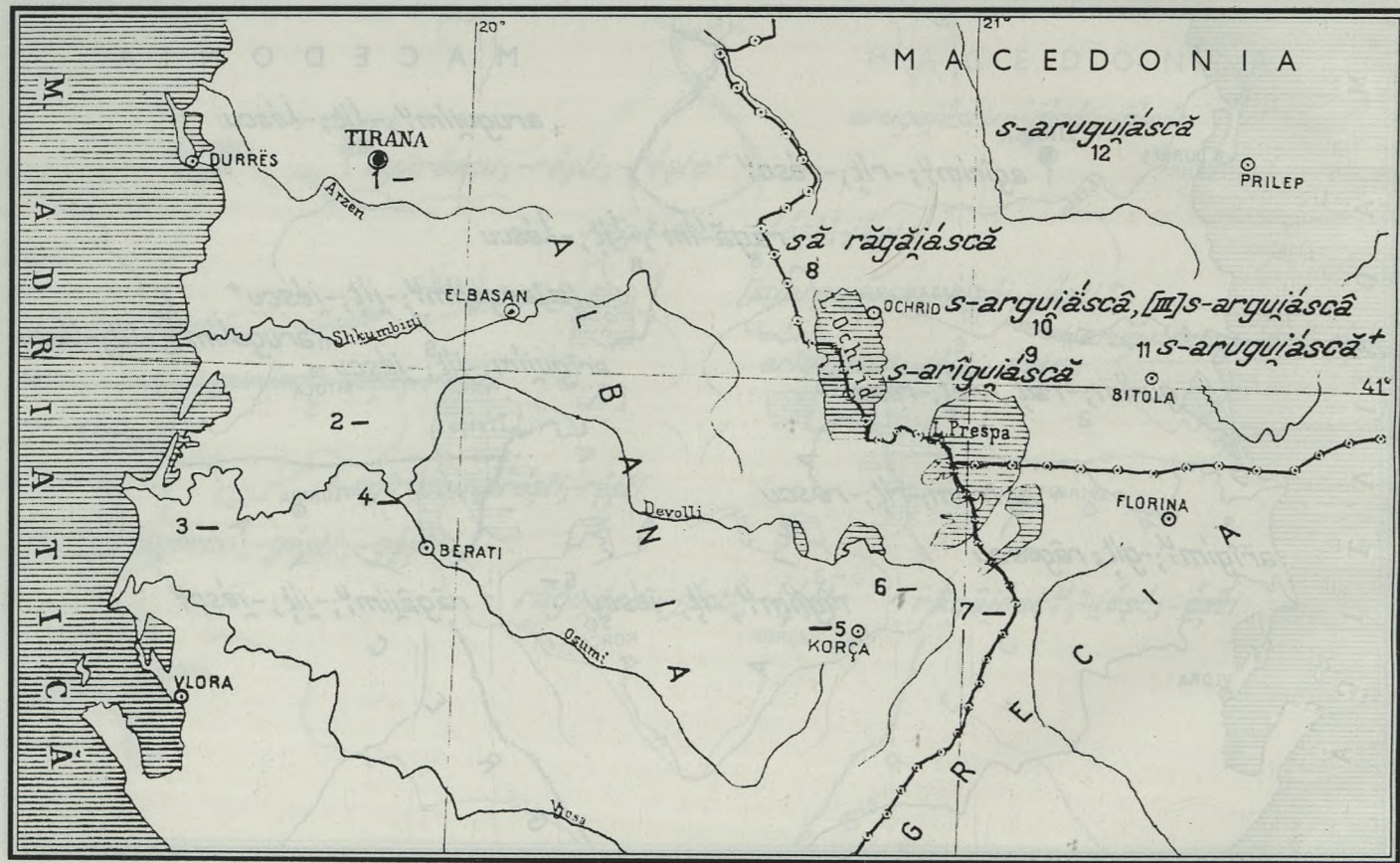

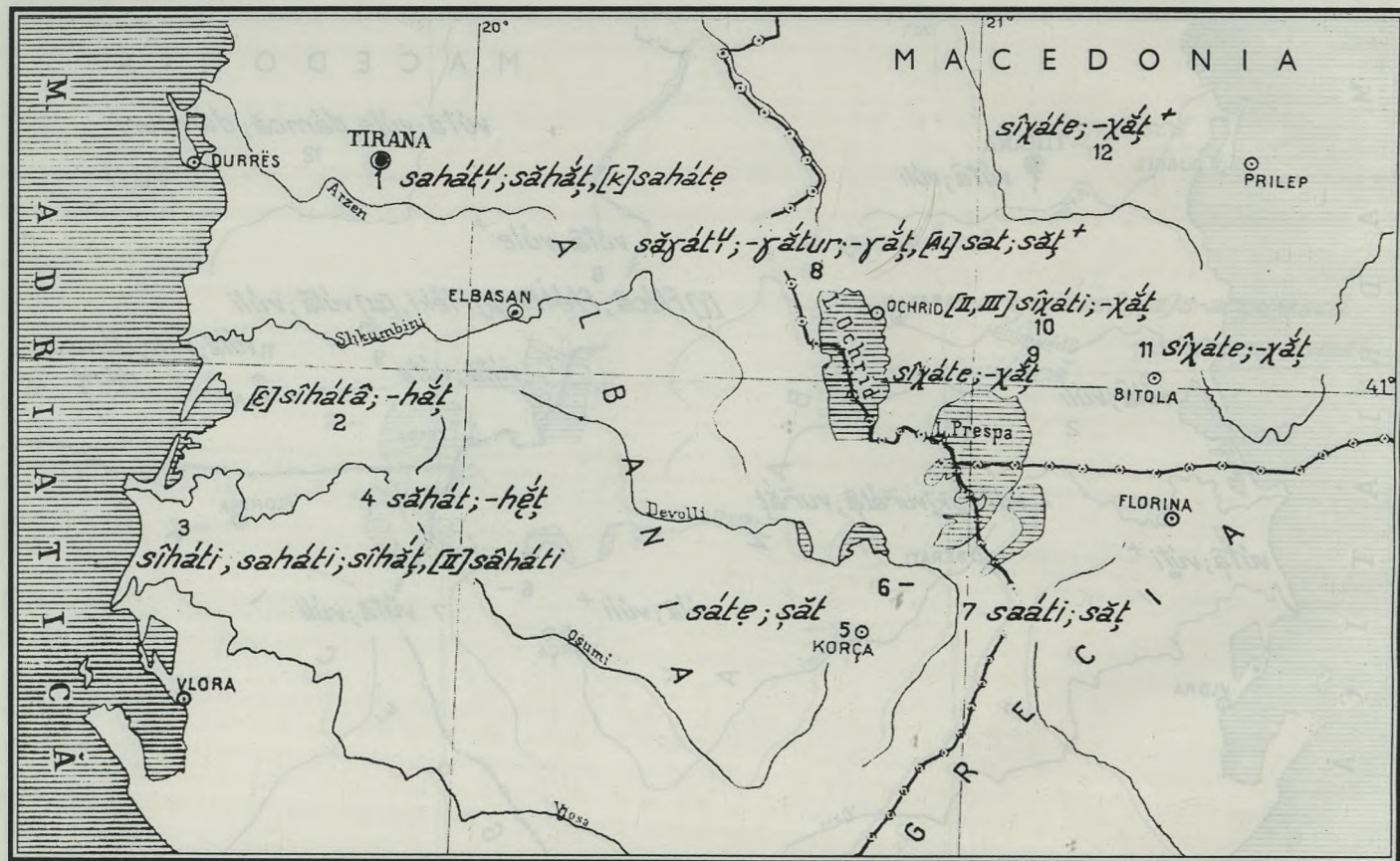

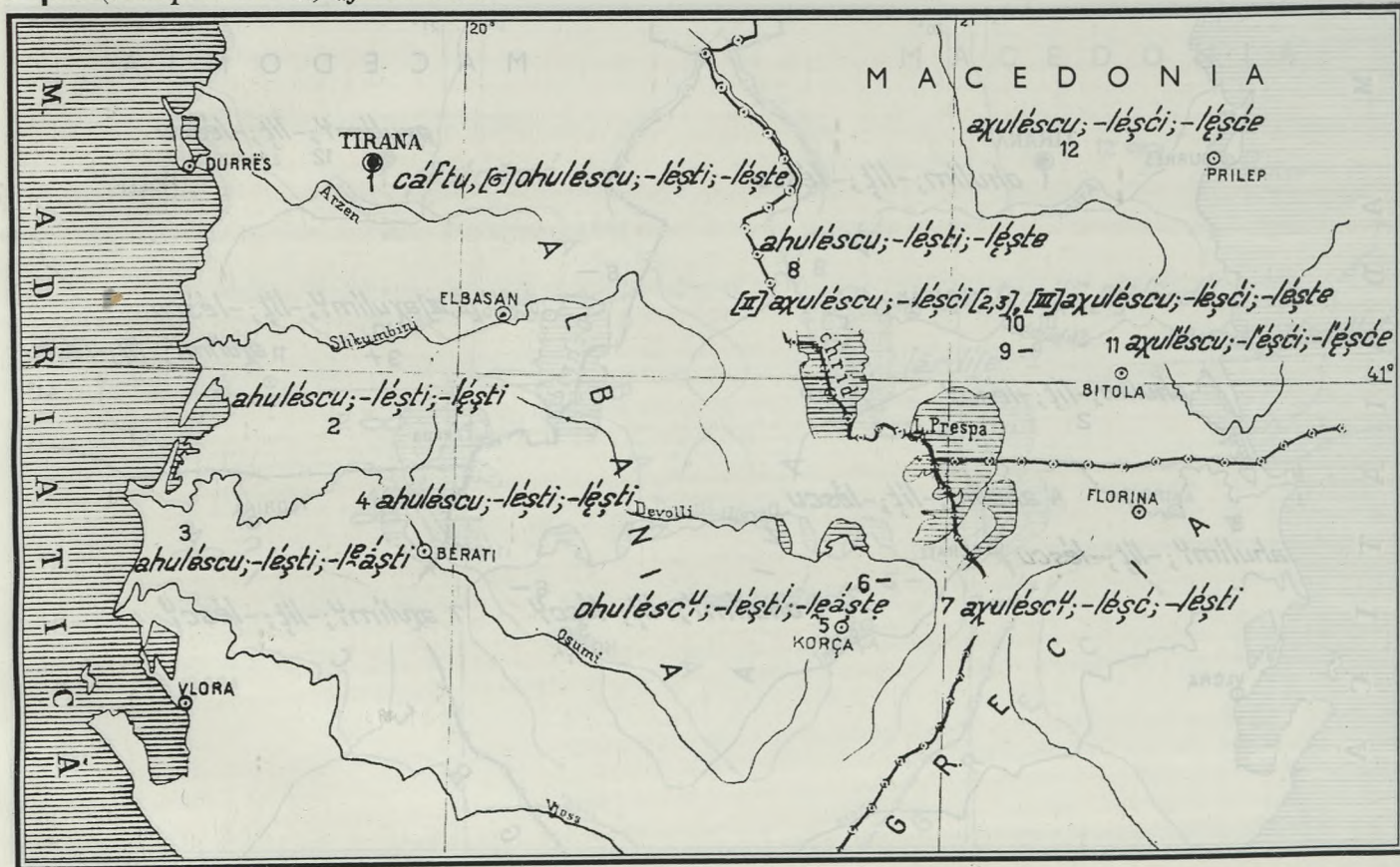

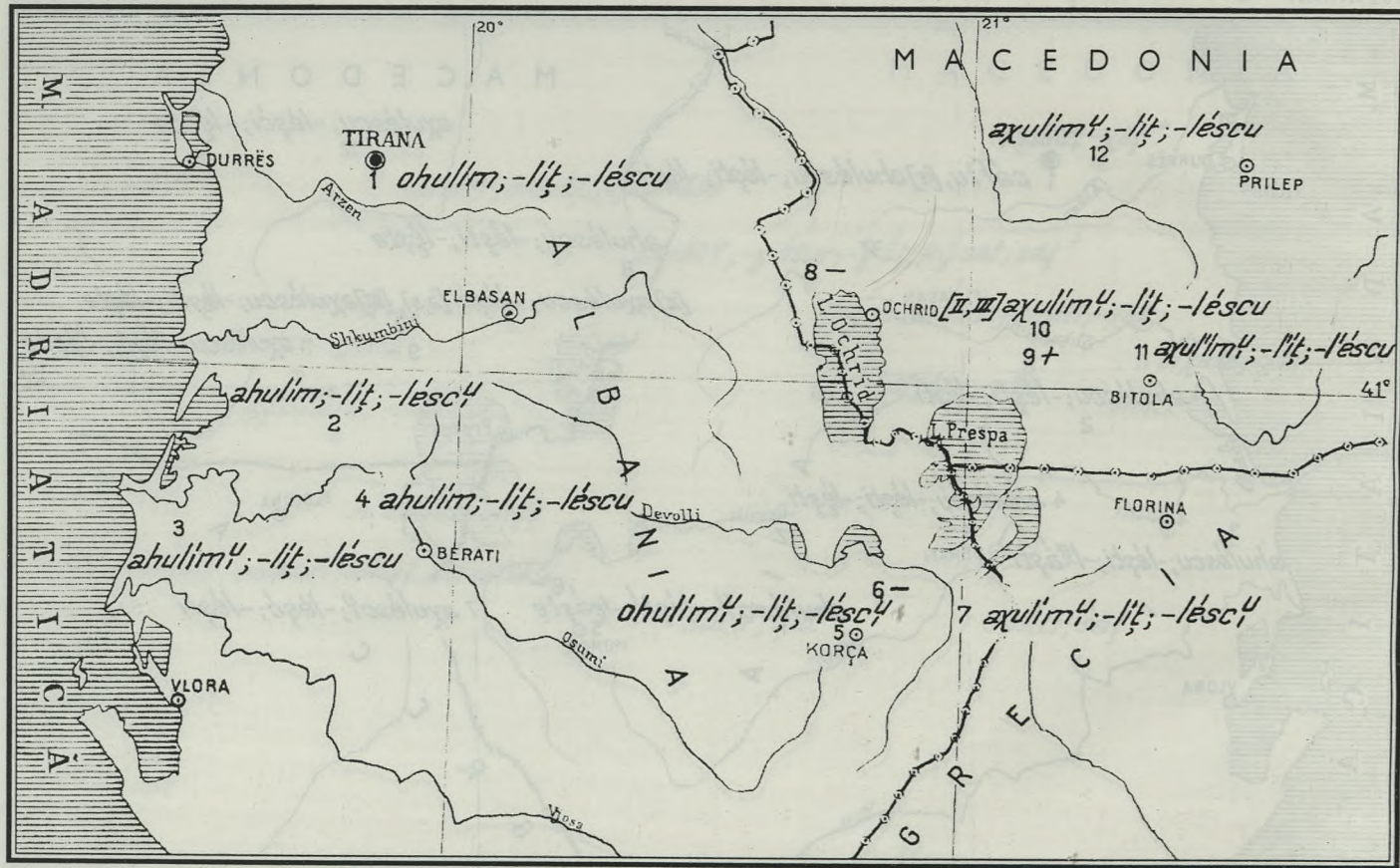

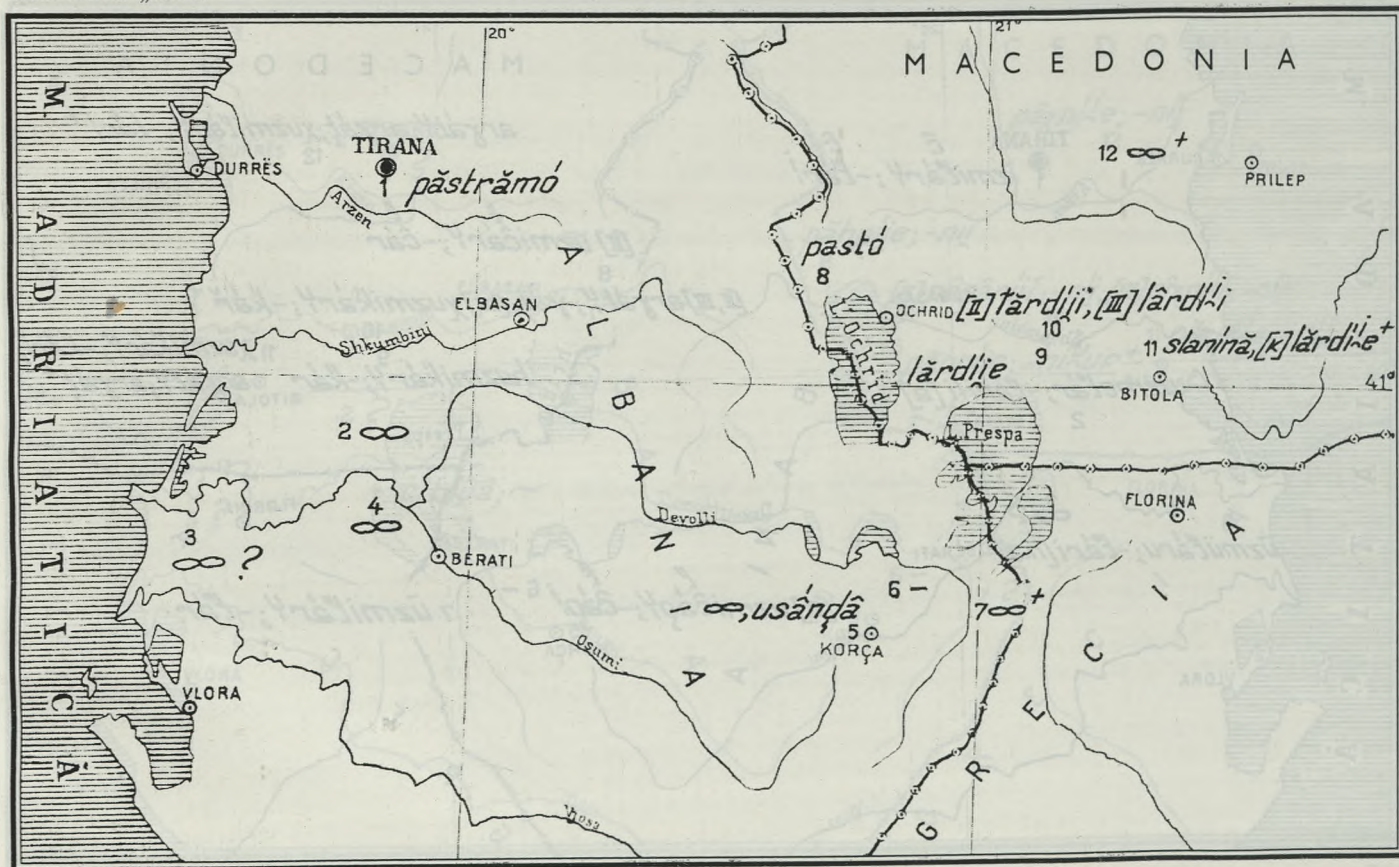

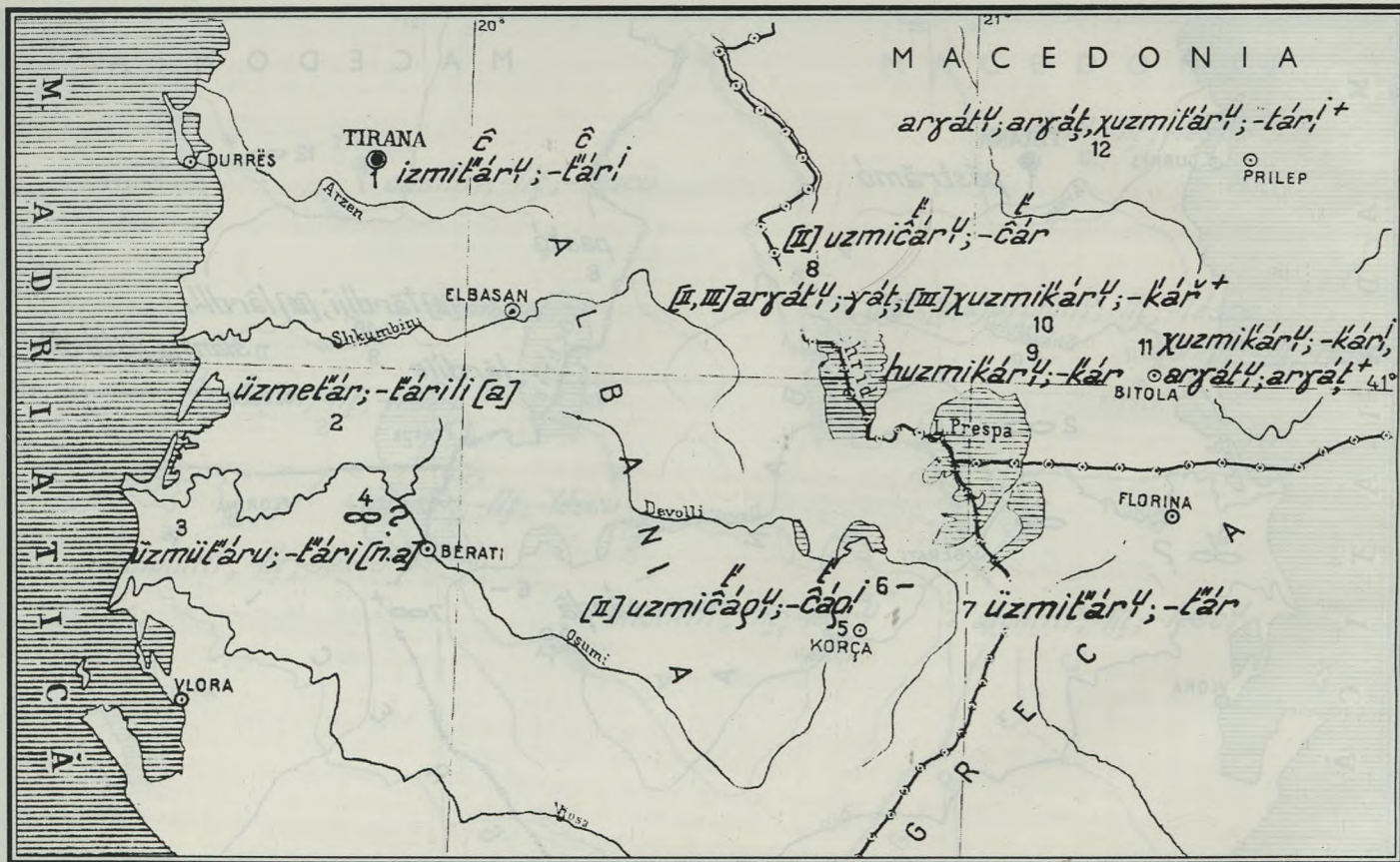

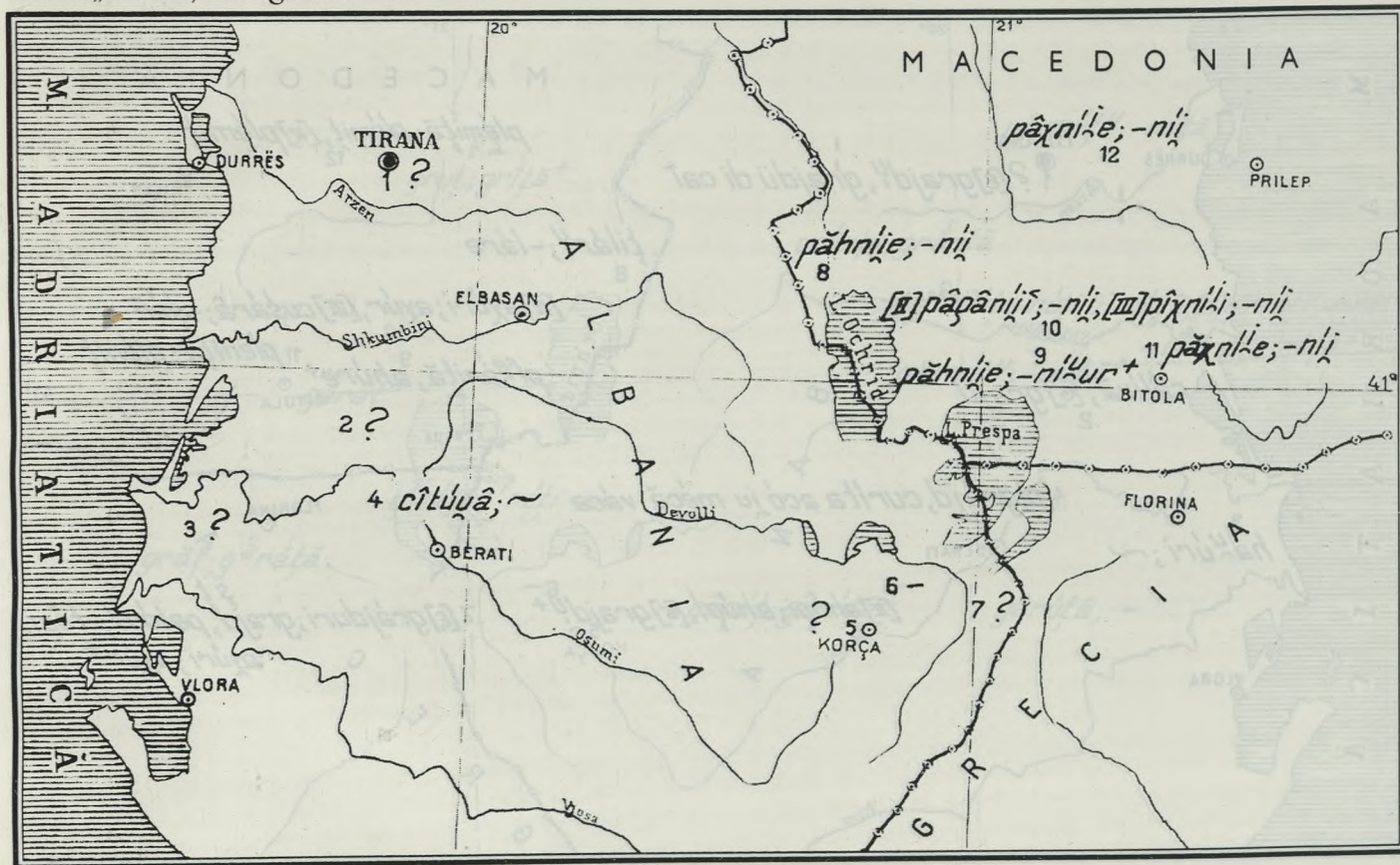

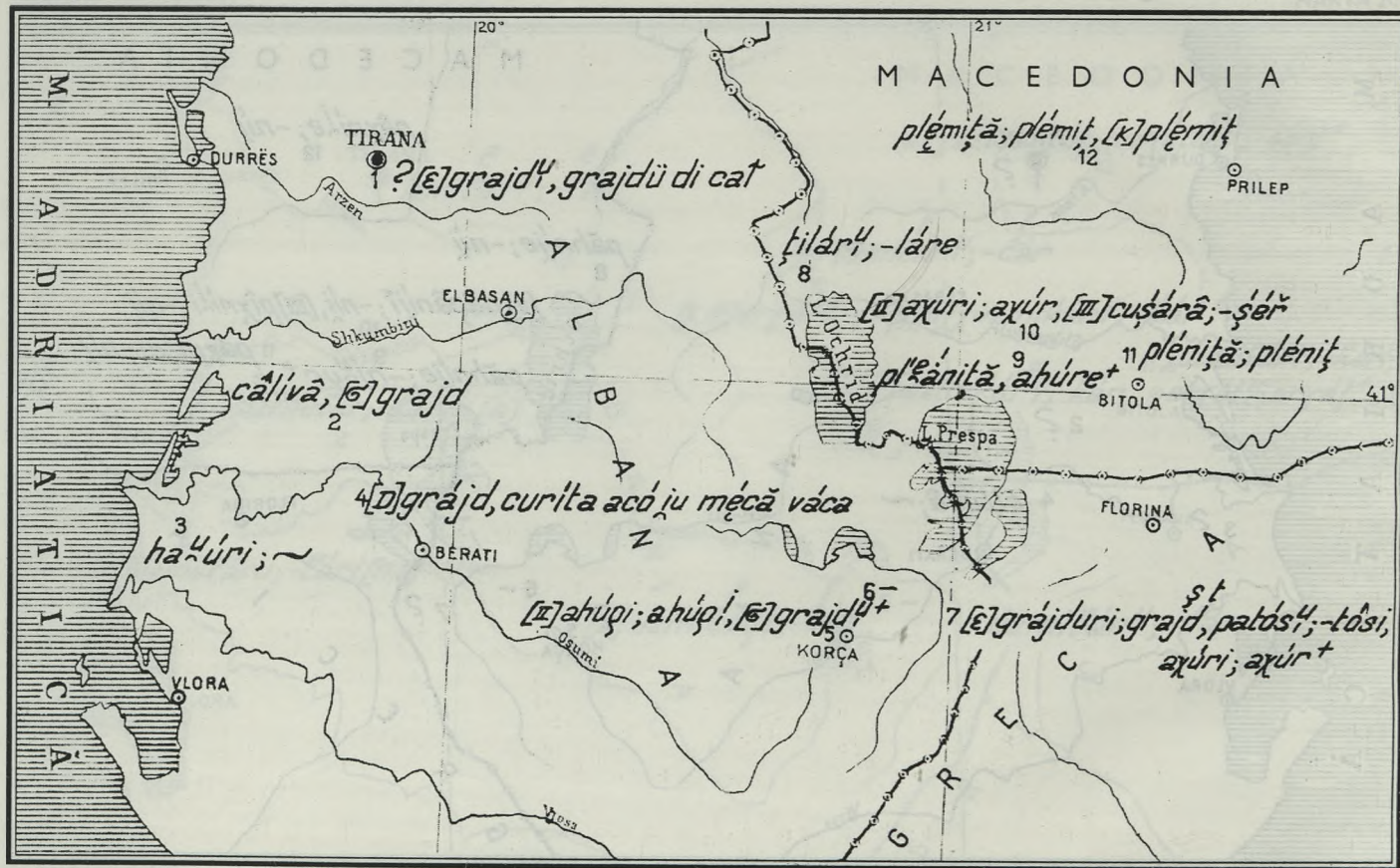

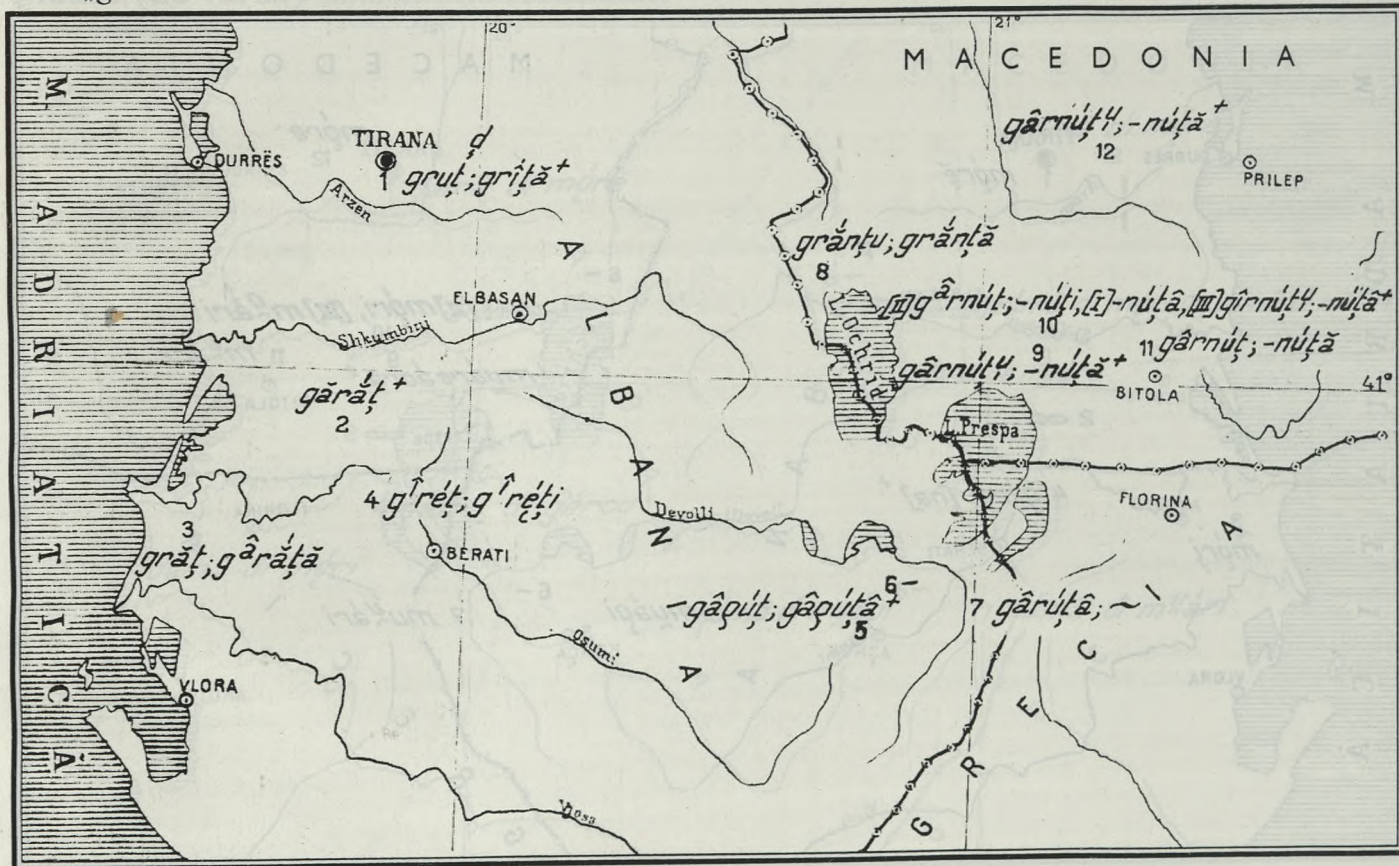

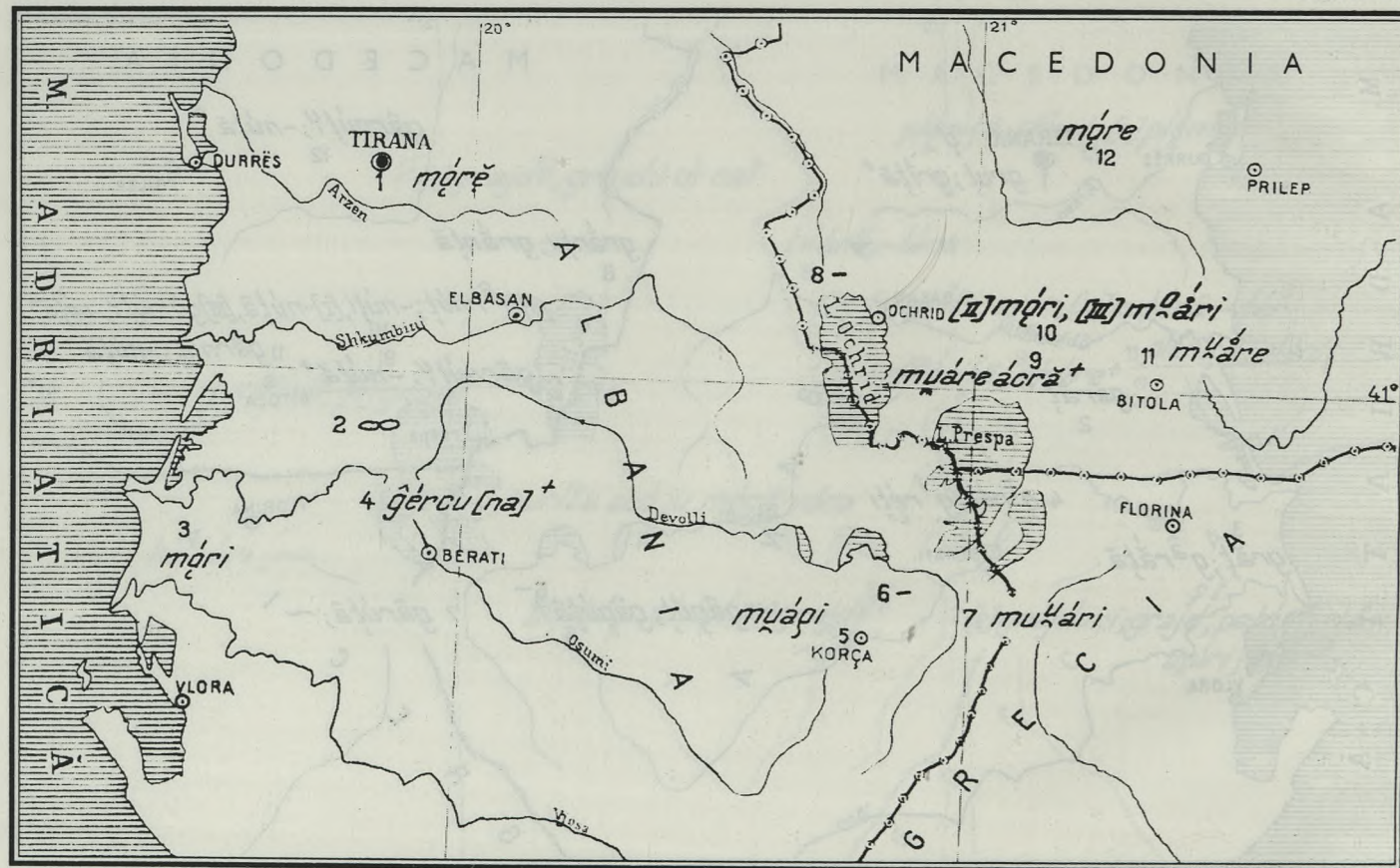

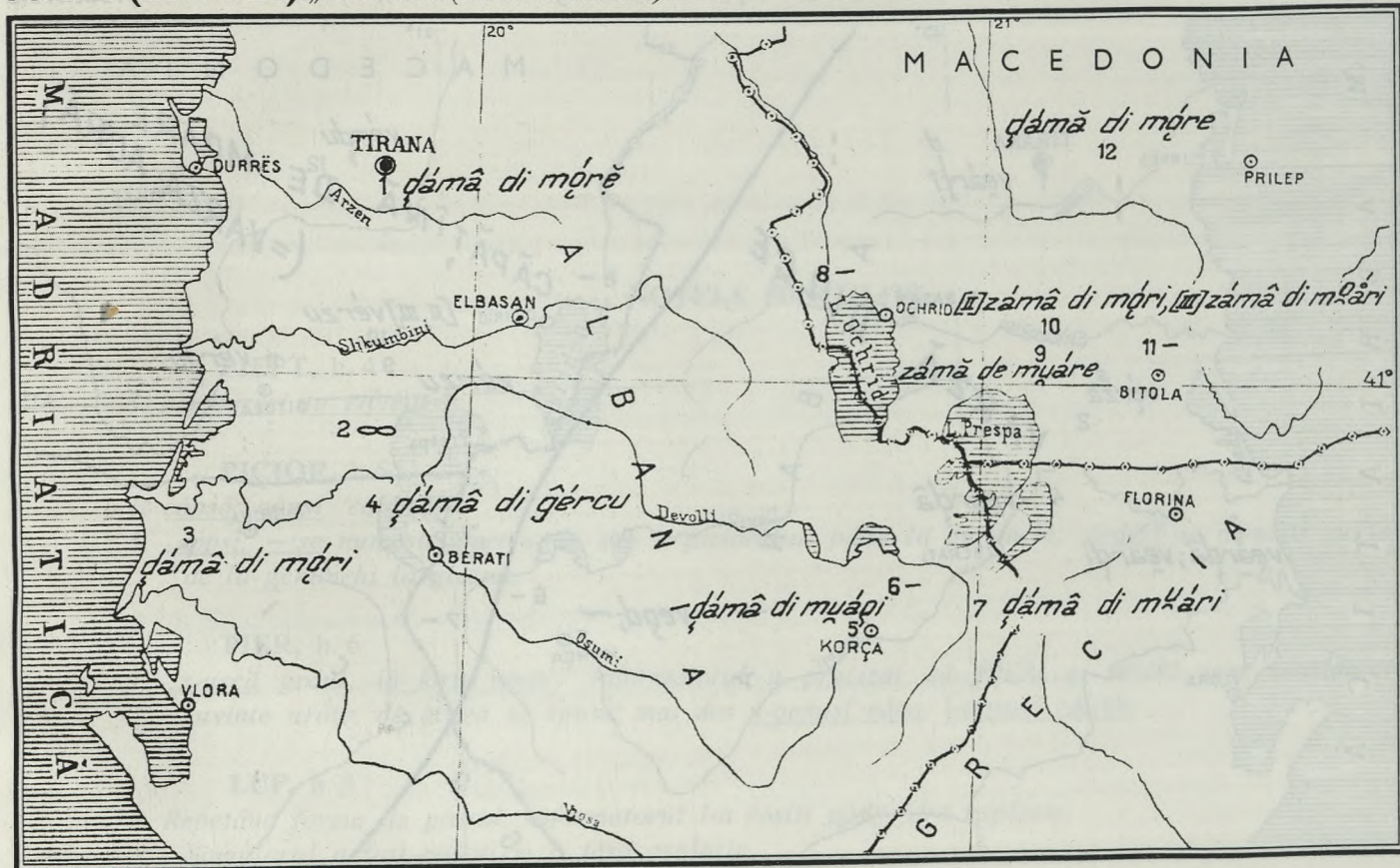

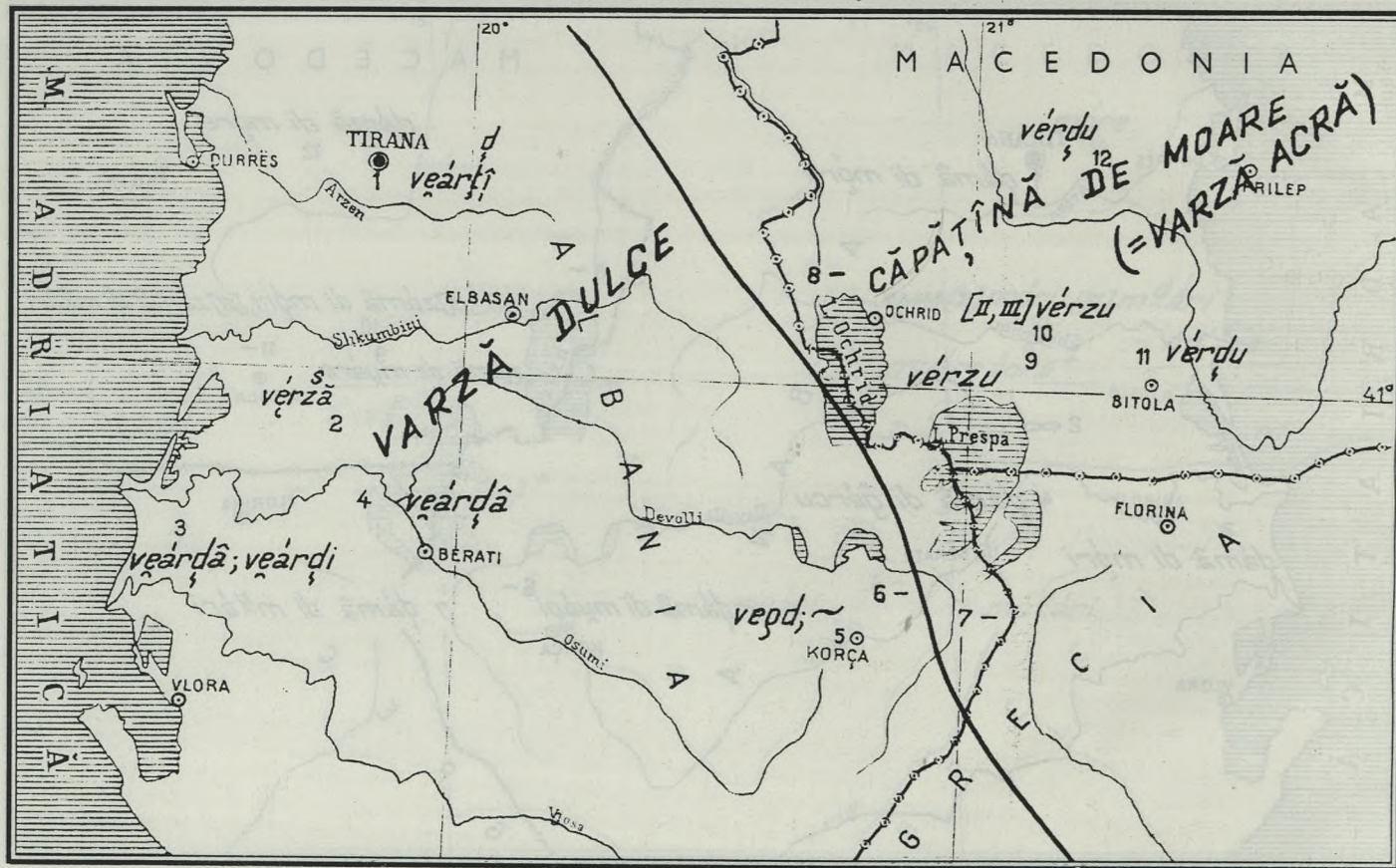

NOTELE HĂRȚILOR

PIEPT, h. 4

3. am dureri tu t'îl'épt

PICIOR, h.5

1. cópsâ: cópsi 'coapsă'.
3. „cópsî: ~ se numește partea de sus a piciorului, până la genunchi; cîrdél^u se numește partea de la genunchi la gleznă.

PIER, h. 6

9. „s-uscă grâul, îŋ kirú váca.” Informatorul a precizat că PIERI și MURI sunt considerate cuvinte urâte, de aceea se spune mai des î-apsusi váca, î-apsusi căl/t/u.

LUP, h. 8

3. Repetând forma de plural, informatorul l-a rostit pe t' fără explozie.
Singularul a fost rostit cu p fără explozie.

ALBINĂ, h. 11

5. coşir^u 'coşniţă'.

ALB, h. 12

În câteva puncte am notat şi formele feminine ale adjectivului: ătbă; ătpi, ătbi 1, ătbă; ătbi 2, ătll/bă; ătll/bi 6, ătbă; ătbe 12, ătbe, Qăia iesti ătbe, la un grup de nomazi aşezaţi pentru iernat lângă satul Poian.

ORB, h. 13

1. s-ôrbu s-pârdălu/résti = şi orb se spune. i ôrbu di dôi/i oki.
4. ôrbu zic numai în expresia ôrbu n-o vîdú, când cineva trece pe lângă altul şi se face că nu-l vede.

S-au notat şi formele feminine ale adjectivului: uărbă; uărbî 7, ôrbă; ôrbe 12.

SLAB, h. 14

2. slábă; slábi.
3. „ésti ştabu, nă-am fut'ii, [II] nă-am putéri se zice aromâneşte, fut'ii este cuvânt albanez şi înseamnă putere”.
5. „iăsti mult slăbuiit^u, dúpă lînguári” boală. Informatorul susţine că lînguári este în legătură cu alb. lîngón 'muribund'.
7. „aşá ári sárca” = aşa e felul lui. Se spune şi lem uscát = lemn uscat. USCAT e omul slab, opus lui gras. slab/p^u; slad' e cel di tânguári. Despre un om fără caracter se zice că este muţ slab/p^u”.
9. gros^u 'gras'.

10. [I] trom^u; tron = slab de putere

12. stábă; stábe.

PISICĂ, PISICA MIAUNĂ, h. 15

1. Repetând, informatoarea a rostit pásă; pási. cîţâi di cîţuş/slă = pui de mătă. maćóc^u; maćótⁱ 'motan'. şi st'ip fude-ateá, maćóc = şi în albaneză se zice aceea, maćóc. Rostind de mai multe ori forma MACIOC, informatoarea, când pretindea că vorbeşte aromâneşte, rostea cu -u final, iar când rostea forma albaneză nu-l pronunţa pe -u final.
4. Informatorul pretinde că el foloseşte primul termen, în timp ce ceilalţi consăteni îl folosesc pe al doilea.
5. măta iásti ǝámena, măćóc^u iásti máscur^u. măćóc; măćót 'motan'.

MIERE, h. 16

3. STUPUL fáti ş-térâ = albina face şi ceară.

POM, h. 18

2. hic^u, méru, ǝúúǝ 'smochin, măr, struguri'.
9. árbor; árbuř 'copac'.

Informatorii au dat şi formele puáme 5, póme 8, pómi 10, p^uáme 11, p^uáme 12 'fructe'.

MIREASĂ, h.21

1. o mîrtái, o feć mveástâ, li mîrtái, li feć îmvesti = o măritai, o făcui mireasă, le măritai, le făcui mirese.
2. fětă; fėti.

4. *s-fėti mveástă* = *se făcu mireasă*.

10. [AL] *nŭo*, [L] *năŭă* 'nouă'. *dō mvēste năli* = *două mirese*. [III] *mvēstă năo*; *mvēsti năli*.

FIER, h. 22

1. [σ] *dau ȝ/ś/ári, fűdi śī-ată, o pîrdărim* = *merge și aceea, o spunem, o vorhim*.

2. *nicópă; nicópi* 'nicovală'.

10. [I] *stăpîtă* 'cursă de prins animalele sălbatice'.

În timpul anchetei am făcut mențiunea în caiet, în punctul 3, că *h* se rostește ca un fel de *h/ś/*

FIERE, h. 23

1. *ta-i amăr* = *aceea-i amara*.

2. „E amară”.

FIR DE PĂR, h. 24

1. *un per; doi per(ĭ, multă per(ĭ*.

8. *hîr' di măcără* = *fîr de mōsor*. *ac'ŭ; áte 'ac'*. *ariĉ'ŭ; ariĉ 'arici'*.

FIN, h. 25

1. *un ăsti h'ĭn, un ăsti nun* = *unul este fîn, unul este naș*.

6. *ȝi'ŭ, ȝi'ŭ-a meu* = *fiu, fiul meu*.

FINĂ, h. 26

1. *mini tĕ-am nun tîni, mini ăscu h'ĭna* = *eu te am naș pe tine, eu sunt fina*.

WISEZ, h. 27

1. un yis; dau yisi, ʔd'y/is; dau ʔd'isi-am vāđūtā. [II] un ind'is; doi [?] nd'ise. mini ved inyis. [I] mini nyisét; tini-ŋg'ý/isés; mini ŋgisésu. mini vîđui nýis, tini vîđuş nýis.
2. ʔd'is^u; ʔd'isi, [II] nd'is^u.
3. un d'is^u; doi [?] nd'isi. vîđui un und'l'g'isu. đuuā di đuuā ved-und'isi.
4. vîđui ŋgis. mini vîđui un ŋgis.
5. vîđui un yis^u.
6. mi bigái 'mā culcai' s-mi-nyisét^u. Informatorul [II] neagă formula informatorului [I] ca necorec După părerea lui corect este mi bac ca s-véd^u nyis^u.
7. mini mi-ŋgiséd/t/^u; tini ti-ŋgiséd/t/; atél si-ŋgiseád/z/â; noi nă ŋgisám^u; voi vâ ŋgisát; atél' sâ-ŋgiseádâ. Întrebat dacă nu spun mi-ŋgisésu, informatorul spune că acest cuvânt înseamnă MĂ CÂNTĂRESC, dând paradigma indic. prez.: mini mi-ŋgisésu; tini ti-ŋgisét; atél s-ŋgisésti; noi nă ŋgisím^u; voi vâ ŋgisít; atél' sâ ŋgisésc^u.
8. mi ŋgiséd^u; ti ŋgiséd; se ŋgisédâ; nă ŋg'd'isám; vâ ŋg'd'isát; se ŋg'd'isédâ.
9. mi-ŋgisés/z/^u; ti-ŋgiséz/s/; si-ŋgiséázâ, [II] se-ŋgiseádâ.
10. io mi-ŋgisés/z/^u, [II] mi-ŋgiséz^u; [I] tini ti-ŋgiséz/s/; năs sâ-ŋgisézâ; noi nă-ŋgisám; voi vâ-ŋgisát; năs sâ-ŋgisézâ, [III] iou ŋgisés^u; ŋgisés; ŋgiséázâ; ŋgisám^u; ŋgisát; ŋgiséázâ.
11. mini mi-ŋgisét^u; tine te-ŋgisét; sâ-ŋyisédâ; nă-ŋyisám; vâ-ŋgisát; sâ-ŋyisédâ.
12. io nýiséd^u; tine nýiséd; nýisédâ; nýisám^u; nýisát; nýisédâ.

SĂ VISEZE, h. 28

10. [I] io cîtái 'eu începui' s-mi-ŋgisés/z/^u. [II] io acítái.

VIE, h. 29

5. auúuă 'strugur' i.

10. də agín 'două vii'.

VIN, h. 30

4.7. rit'íi 'rachiu'.

VITĂ, h. 31

3. cóstră; cóstri 'coasă'.

VIȚEL, h. 32

1. viĉ, cîn îi níc^u. yiťól; yiťái' [se zice la] strúga [și] biliťa = Struga și Beala.

2. am únă viĉ^u; am doi viĉi.

7. „Când e mic se numește viĉ^u. La un an i se zice yiťát^u”.

12. „Când e necesară precizarea sexului, yiťát^u se determină prin máscur^u sau oěmin^u”.

VIȚEA, h. 33

1. viĉ [s.m. și f.] [D] VIȚEA(UĂ) #. Când e nevoie de precizarea sexului, substantivul se determină prin másc^uru sau oěmnă, oěmnă. Informatorea a pronunțat atât oěmnă, cât și oěmnă.

10. Informatorul [II], care a dat forma giťátă, auzind răspunsul informatorului [I], a precizat că se zice giťátă j. giťá^á.

A se compara cu h. 32.

VIEZURE, h. 34

6. „În albaneză i se zice dòzbáli”. cunávi ‘jder’ [?].
9. úrša [a] ‘urs’. iézur ‘arici’.

SEARĂ, h. 35

2. nópte bună.
5. seărâ bună.
9. tú-amúrgu = când se amestecă ziua cu noaptea. pe nîngâ seărâ = spre seară, când se apropie seara.

MASĂ, h. 37

1. [AL] di scándârâ; scándri, [L] di scándârâ.
2. „Cuvântul e de origine albaneză”.
4. [D] MASĂ #.
5. „Cei din Grecia spun meásâ”.
6. bágâ mása = pune, așterne masa.
10. [III] másâ éstiургărești = masă este bulgărește.

FRUMOASĂ, h. 38

1. ŕătâ muș/ș/átâ; fėti muș/ș/áti.
3. urút = urât.
12. ŕétâ mușátâ; ŕéte mușáte.

S-au înregistrat și formele masculine ale adjectivului: muș/ș/ăt^u; -ș/ș/ăt 1.3, mușăt^u; -săt 2.5.7, mușăt;
săt 10 [I].

VALE SEACĂ, h. 39

3. *va s-lăm m vâli* = o să spălăm.. Femeia LA ÎN VALE și când spală în lighean sau în covată.
 [D] vâli 'vale'
4. [D] vâli se folosește numai în legătură cu spălatul. Se duc *la vâli*. A SECA se folosește numai în expresia s-tă siacă méin'î = să-ți sece mâinile.
6. [I], [II] seț [pl. m. și f.].
7. ări stârtîtă izvuru = a secat izvorul.
11. arău; arău^{rî}.

(PĂR) DES, (PĂDURE) DEASĂ, h. 40

1. nendēs 'rar'.
3. [I] bîdûri; ~ éști ntăfós^u [?], [II] pâdûri ndăsâtâ.
4. bîdûri ndeăsâ, bîdûri ndăfós [?]. Vezi nota de la 3.
5. mult perî tăfôșî.
6. „[II] PĂDURE spănă 'rară'. [III] îl corectează pe [II] susținând că mîsuru e spân = porumbul e rar. [II] susține că numai despre pădure se poate spune că e spănă. [I] spân^u; spân 'spân', se spune despre oameni.”

7. „per^u tǎfös^u, păduri tufuásă, [σ] păduri-ndisátă, poñ ndisát. ndeás-o lăna tu sac^u. speásă ‘deasă’. am peru tufös^u, am pėru spes^u = am pârul des, am pârul rar. om spân^u este cel căruia nu-i crește barbă și mustață”.
8. munte greu, pădure greáuă.
9. dubrác^u ‘desiș’. Întrebat direct, informatorul nu cunoaște formele DES, DEASĂ. El susține că păduri se zice la Gopiș, la ei se spune múnti ‘pădure’. zǎănă ‘munte golaș, fără pădure’. Totuși din expresia múnti gol^u ‘fără copaci’ deducem că termenul se folosește cu sensul de munte împădurit. Vezi și nota de la h.162.
10. păduri întuf^uásă; pădúr-întuf^uási.
12. pădure tuf^uásă; pădúr^l tuf^uáse.

SITĂ, h. 41

- 1.2. tir^u; tiri ‘ciur’.
3. tiru; tire ‘ciur’.
9. atél ti si-ntérni gǎrnu si clăma tir = acel ce se (cu care se) cerne grâul se cheamă ciur. tí rlu [a].
10. tir^u; tiř, cu mǎr gúvi [pentru] giptu = ciur, ciururi, cu găuri mari, pentru cereale.

SINGUR, h. 42

3. mini éscu sînguru, sân sînguri.
4. mini éscu sîngur, atėi sǎn sîngur.
10. [I, III] sîngurá; sînguri [f].

SEMŢ, h. 43

6. [I] sémnu [a]. mini fac nóimâ = eu fac semn cuiva.

ÎNSEMŢ, (OAIA), h. 44

1. i bigâi sémlu[a].

6. Informatorii se contrazic în privinţa folosirii şi a sensurilor verbului SEMŢA şi a sintagmei BAG SEMŢ: [I] bag sem ‘ochesc’, [III] bac/g/ semn ‘ochesc’, [II] bag sem ‘însemn’, semn ‘ochesc’.

În unele localităţi s-a obţinut paradigma ind. prez.: mini sémnũ; tini semnũ; el li seámină; noi li siminăm^u; voi li siminăt; simină; siminără [aor. 6] 5, sémnu; sémñ; sémină [3,6]; siminăm^u; siminăt 11, io sémnũ; tine sémni; năs^u sĕémnă; noi simnăm^u; voi simnăt; năş[!] sĕémnă, simnéq^u; simnéq; simnĕédă; simniđăm^u; —dăt; simneédă 12.

FRUNZĂ, h. 46

5. frăndă veárdi, frăndă uscátă.

8. frăđă vérede; frăđi vérdi.

10. „[II] Caceaunii (= păstorii nomazi) zic frăndă”.

MÂNZ, h. 47

1. uŃ cat mńic.

ZEAMĂ, h. 49

1. đámâ di prűni.

2. đámâ di pűlu, đámâ di cărâ = zeamă de pui, zeamă de carne, supă.

4. dámî di pui.

11. deámă = apă fiartă, cu pâine în ea.

URZEALĂ, h. 50

1. orđî to răzbói, orâđî.

2. [II] urđam^u.

3. urđam^u.

4. o s-órdu la băbător 'râschitor'.

5. urđare 'urzor, urzoi'.

7. urđam^u.

8. cánură 'băteala', urđire 'urzire'.

9. arâzbóilu [a]; arâzbói^u. [σ] urzím.

10. [III] u urzím ustúra, li urzím kírili dapóia.

AM URZIT, h. 51

9. am urzită deméc. deméc, după spusele informatorilor, este un cuvânt de umplură, fără sens. În realitate adverbul deméc = adică, astfel, va să zică, cf. DDA s. v. deméc < tc. démek.

10. u-mvāli 'o năvădi'.

MĂ ÎNCĂLZESC, h. 52

1. la foc^u.

4. la foc.

5. lîngă foc^u.

10. mănlî.

TÂRZIU, h. 53

2. „[II] [D] târda/ă/u se folosește numai în legătură cu oieritul, nel^u târda/ă/u.
3. tîneacă, s-fête-amînat^u.
8. Informatorul pretinde că tărđiu se folosește în legătură cu semănăturile, misir tărđiu.
9. „mi-amănái [aor. 1]. amănat se folosește numai în legătură cu cerealele. Porumbul iiși mîltu amănat^u.
12. mîltu amănat^u s-fळेte [grăul, porumbul].

ȚĂȚĂ, h. 54

3. Informatorul m-a întrebat cum spunem noi. I-am răspuns țită, de 7, 8 ori, punându-l să repete. De fiecare dată, încercând să-mi imite pronunțarea, rostea țătă.
8. sîn = sân și piept de cămașă.
10. sin^u; sîni ‘sân’. bág-u fič^uóru pi sin^u = pune băiatu la sân, dă-i copilului țată.
11. sîn; sîne ‘sân’.
12. sin^u; sínurⁱ ‘sân’.

SPIȚĂ, h. 55

2. rôtă; rôti ‘roată’.
3. văndi ‘obezi’, buțetu [a] ‘butuc’.
7. Informatorul precizează că SPIȚĂ are în limba albaneză și sensul de țandără, așchie. Pentru așchie aromânii au cuvântul luskidă; -kidi.
8. spiță di cărt’é^u em (= sau) rucutél^u di t’eră. cărt’é^u, rucutél^u ‘roată’. t’eră ‘car cu două roți’. D
9. rôtă = kátră di móră, rôta di móră.

9. „spîti se spune pe macedonește”. Informatorul spune că nu știe care este cuvântul aromânesc.
arăcŭótŭ; arăcuāti ‘roată’.
10. arăcŭótŭ; arăcŭti di măcsi ‘roată, roți de căruță’.

CĂRUȚĂ, h. 56

2. „Cea cu două roți se numește t'érâ, cea cu patru roți, birja, se numește cařŭtă”.
3. „t'érâ este cea cu două roți, căřŭ, cea cu patru”.
4. „Are două roți și e trasă de boi sau de vaci”.
5. [II] cal; cal' ‘cal’; řumáp; řumápŭ ‘măgar’.
12. amăcse; amăcsi ‘car’.

CRUȚĂ, h. 57

5. iăsti sut'/k/éz/s/ŭ ‘zgârcit’, strînđi pîrăz'l'i. ațel țe spărđe pîrăz'l' iăste řumértŭ ‘risipitor’.
 10. [III] părás; prat ‘bani’.
 12. [L] le afîrěșce.
- Au fost notate și alte forme verbale: va s-o v'edŭ [viit. 3] 3, s-nu li xăr-ăjěască [conj.] 10 [II], s-nu li xărjească [conj.] 10 [I], l'avég'lu; l'avég'l'i; l'avég'l'e [conj.] 11, s-lěăibă řgătánŭ [conj.] 12.

CUȚIT, h. 58

1. Informatoarea a dat forma de plural precedată de doi. Întrebând-o dacă nu spun dau căřiti, mi-a răspuns: em doi părdărim, em dau părdărim c-gúra = ori doi spunem, vorbim, ori două spunem cu gura.
4. cîstŭr; cîstŭri ‘briceag’.

5. cusór^u; cusóre 'cosor'.
7. „Cel numit cățuț^u este mare. Dacă este mai mic se numește căstură; căstúr. hîngăr^u; hîngări era un cuțit mare, încovoiat, care se purta la brâu ca o sabie”.
10. [III] cîstură; cîstúri 'briceag'.

CĂȚEL, h. 59

2. cîtauă; cîtai 'cătea'.
3. căni; căn 'câine', ȳmăr^u, ȳmára 'măgar, măgărișă'.
4. ună cîteuă; cîței, cîtauă; cîțeli 'cătea'.
7. cătauă; cătali 'cătea'.
11. căne; căn 'câine'.

ATĂȚ FOCUL, h. 60

5. șpirt^u; șpirturî 'chibrituri'. Întrebat direct dacă forma articulată nu e fóclu, informatorul o neagă, atribuind-o dacoromânilor. [D] atîț #.
9. „Când fac foc acasă, fac focol^u, când îl fac într-alt loc, departe, fac foc^u [na]”.
10. [III] iou ut fac fócút.

CÂRNAT, h. 62

1. „Luăm un maț șli bîgóm căra núntru, s-făti siğúc^u”.
2. „Înainte nu tăiau porci, tóra tîlém”. Fac numai păstrămó 'pastramă'.
4. „Fac numai pastramă”.

MĂSUȚĂ, h. 63

3. „E mică și rotundă”.
7. D. súfrâ; súfri ‘cute pe haine’. u șúfrășeșt fustănea = încrețești haina”.
10. „Un om care nu este anățtu este apús, șcúrtu”.

RAȚĂ, h. 64

1. pátă; pătî ‘gâscă’.
3. bid’i’i ‘boboc de gâscă’.
9. „patparóc^u; patparók ‘rățoi’. Cea cu gúșa lúngă este gúscă; gúski”.
10. [l] pataróc^u; patarót ‘rățoi’.
11. 12. pátă; páte ‘gâscă’.

În punctele 2 și 7 informatorii au precizat că rósă; rósi este cuvânt de origine albaneză.

ASMUT CÂINELE, h. 65

2. acát-u l’ápu! = prinde-l l’ápu! l’ápu este numele câinelui.
3. Informatorul pretinde că verbul din hartă provine din alb. îndîrže.
5. múșc-u pe-atél om^u! = múșcă-l pe omul acela! múșcă di êicôr^u, múșcă di mănă.
7. dú-ti mắc-u! = du-te mắncă-l!
8. tu stínđe [3]. nu tu stímse cắnile = nu-l liniști pe câine.
11. „Căinele se asmute spunându-i: să să să!”.

ÎNGRAȘ, h. 67

1. mini t-ungrós^u s-fácă greas, ta s-ęásă gras. gres^u; greș, grásă; greásă [adj.].
2. mini-ngrușéd; ăngrușéd; ăngrușédă; ungrușăm; ungrușád/t/; ungrușédă. éști gras.

3. „z băgă séuu. s-ând'áză cu seu mult, ésti gros^u”.
5. mini ungrăș pórcu; tine ungrăș; el ungrășă; noi ungrușăm^u; voi ungrușăt; éli ungrășă. dau s-măcă múttă.
7. ungrăș^u; ungrăș; ungrășă; ungrășăm^u; ungrășăt; ungrășădă. gras^u [adj.].
8. mi-ngrușăd^u; ti-ngrușăști; ti-ngrușăd; si-ngrușădă; nă-ngrușăm; vă-ngrușăt; si-ngrușădă.
10. [I] io mi mingurșéd^u; ti mingurșés/z; să mingurșeáză; ni mingurșém; vă mingurșăt; năș s-mingurșeáză. [II] mi-ngúrúšéz^u. [III] mi-ngrăș^u; tini ti-ngrăș[^l]; năș^u să-ngrășă ili ‘sau’. să-ngrușăáză; nă-ngrușăm^u; v-ngrușăt; să-ngrușăáză. [IV] iou mi-ngrăș^u.
11. mine îngrășét^u; tine îngrășét; năș îngrășădă; noi îngrășăm; voi îngrășăt; năș^l ungrășădă.
12. io mi-ngrișéd^u; tine ti-ngrișéd; năș^u să-ngrișădă; noi nă-ngrișém^u; voi vă-ngrișăt; năș^l să-ngrișădă.

SĂ ÎNGRAȘE, h. 68

9. ta să-ngrășe pórcot^u. îl hirnéscu ta s-îngrășe.

UȘĂ, h. 69

3. zdăfă-o uș/^lș/^a, uclid-o uș/^lș/^a ‘deschide ușa, închide ușa’. putăn zdifăptă ‘puțin deschisă’ [II] dăfăptă. ‘întredeschisă’.
7. „puartă; port [!]. port e și pluralul lui PORC”. În cuvîntul POARTĂ s-a rostit un diftong cu elemente egale.
12. ușa [a.].

ȘED (1 – 3), h. 71

5. mini stau; tini stai; el sta.
10. [II] ș/^lș/^{ed}^u; șez; ședi.

ȘED (4 – 6), h. 72

5. noi stăm^u; voi staț; el sta.

10. [II] s/ș/ide^m; s/ș/ed^u.

COCOȘ, h. 73

7. [D], cocós zic vúrgări = bulgarii”.

10. [III] cucuti^c nic^u; cucuti^c = cocoșel.

NAȘĂ, h. 75

10. [I] mă^leri; mă^lěr, [II] mă^leri, mă^lěr ‘femeie, femei’

JIR, h. 78

10. [I] fuă ‘bob’.

RĂGUȘIT, h. 79

3. [D] avrihnisesc #.

4. cîntăi multu.

5. ări buăte mușăti = are voce frumoasă); boț.

7. nu-ări buăti.

10. [I] io afringăsescu; -sేశ^{cl}; -sేశ^{ci}; -sim; -sit; -sescu.

SAR (1 – 3) h. 80

1. nus arsăre ‘el sare’.

7. astărsăr^u; -săr; -sări.

8. dispêlic^u; pe^ulit; pe^ulică 'sar pârléazu'.

10. Informatorul [II] se corectează și acceptă formele date de informatorul [I].

SAR (4 - 6) h. 81

1. ș-năș^l arsăr^u = și ei sar.

7. astărsărém^u; re^t; astărsăr.

8. dispilicăm^r; căt; dispêlică = sărim, , sar pârléazul. o dipilicăi [aor. I].

10. Vezi nota de la h. precedentă.

SĂ SARĂ, h. 82

1. [D] s-arsără [!] #.

8. ta s-u dispêlică = ca să sară pârléazul.

BEAU (1 - 3), h. 83

2. [I] bîa apă, [II] bîa ap.

9. „io beau. mine, în loc de io, au învăț să spună la Bitolea”.

BEAM (1 - 3), h. 85

10. [I] bîi; bîș/ș^l; bî [aor. I - 3].

BEAM (4 - 6), h. 86

2. în sára di s-tă măriie, bîră bîră și ritîie.

10. [I] bîm; bit^u; bîră [aor. 4 - 6].

SĂ BEA, h. 87

3. li dăş/ş/u [aor. 1] a fi^côrlu z. be.
8. am bi^uută [perf. c. 1, 4].

BEAT, h. 88

5. [II] iăsti fapt tăpă = e făcut dop.
- S-au ob^tinut şi termeni pentru be^tiv: m^bitătôp; −tôpⁱ 5 [II], m^bitătôr^u; −tôr 7. 9, m^bitătôr; ≈
bi^ti^u; −tⁱi.

BEATĂ, h. 89

3. sân m^bităti.
4. m^ltu [ʔ] mⁱier m^bităti.
12. dăole 'amândouă' mu^lérⁱ săntu-mbităte.

SPUN (1 – 3), h. 90

3. Prima formă dată pentru persoana a II-a sg. a fost spun. Informatoarea a răspuns cu a doua formă după ce am pus-o să repete paradigma.
8. Informatorul precizează că spun înseamnă şi ARĂT.

SPUN (4 – 6), h. 91

2. Punându-l să repete persoana a III-a pl., informatorul a mai dat două forme: sp^unu şi spun.

SĂ SPUNĂ, h. 94

10. acătăi 'incepui' să spun^u.
12. I-am dăsă a fi^côrtuⁱ ta să sp^ună = i-am spus feciorului ca să spună.

ÎNGHIT (1 – 3), h. 95

4. Nu am putut, cu toate insistențele, să obțin prezentul.

10. [I] năs^u ung^litâ = el înghite.

ÎNGHIT (4 – 6), h. 96

4. Vezi nota de la h. precedentă.

ÎNGHIȚEAM (1 – 3), h. 97

4. o skipitâi; †ăs; †é [aor. 1 – 3].

5. Informatorul pretinde că verbul are numai forme de prezent.

8. ng^litâi; †ăs; †ă [aor. 1 – 3].

10. Informatorul [I] neagă formele date de informatorul [III] spunând că ng^litâm înseamnă înghetam de frig sau de frică. [III] nu este de acord și repetă formele: noi ing^litâm; voi ing^litât.

ÎNGHIȚEAM (4 – 6), h. 98

5. Vezi nota de la h. precedentă.

8. ng^litâm; †ât^u; †ără [aor. 4 – 6].

4. o skipitēm; †ât; †ără [aor. 4 – 6].

VĂD (1 – 3), h. 100

8. [I] mutrêscu 'privesc, mă uit'.

9. î^u-arâi ? 'unde erai, unde ai fost ?'

VEDEAM (4 – 6), h. 103

5. el, e' vidĕă 'el, ei vedeau'.

10. [II] viĕĕm.

RÂD (1 – 3), h. 105

8. „ń-arăd de cineva = râd de cineva, ń-arăd cu cineva = glumesc, arăd = mint”.

10. Informatorul [III] neagă forma reflexivă a verbului, în timp ce informatorul [I] o susține ca singura corectă.

RÂD (4, 6), h. 106

8. *Vezi nota de la h. precedentă.*

CER (4 – 6), h. 112

2. tirtón 'cerșetor'.

9. căftu 'caut, cer'.

SĂ CEARĂ, h. 113

1. „s-căfti ună țingăre (= să ceri o țigară), [k] s-căfti un dohân la un soț. țingăre e pe albanezește”.

OM, h. 114

2. Informatorul a rostit prima oară om, ômiñ. Repetând, a rostit când om, când ômu [na.].

Formele omn, ômnî le-a rostit în următorul context: am vizût un omn, am vizût doi ômnî.

OS, h. 115

9. dʷámne, scápă-nă ʷási! = *doamne scapă-ne oasele, doamne ferește-ne!*

OAIE, h. 116

5. [II] bipbéc; -bét 'berbece'.

OCHI, h. 117

2. uʹinā di ócʹu/ü! 'pupilă, lumina ochiului',
5. tr-oclʷ 'în ochi'.

CEARĂ, h. 118

În toate localitățile informatorii au precizat că au același termen pentru a denumi CEARA și LUMÂNĂRILE. A se compara cu h. următoare.

LUMÂNARE, h. 119

1. teġra s-fāti terʹ = *ceara se face lumânări*.
A se compara cu h. precedentă.

CINĂ, h. 121

2. Repetând forma de plural, informatorul a rostit tinʹ. A treia oară a rostit, ca și prima oară, tinʹi.
8. „Mâncarea de la ora 12 se numește gustăre, cea de la ora 2, 3 după amiază se numește merinde. Cina se mănâncă pe la 7, 8 seara”.

10. Prima formă dată de informatorul [I] a fost tinăre, apoi tină.

11. Primul răspuns obținut a fost tinăre.

PLÂNGE, h. 123

1. ca/ă/ta/ă/măntu ptândi. ca/ă/ta/ă/mán^u; -mán 'copil'. Informatorul precizează că forma ca/ă/ta/ă/mán^u e de origine albaneză.

În unele localități am notat forme ale ind. prez. și pentru alte persoane: ppăngu [1, 6]; ppând/z/; ppundém; -dét 2, ptănc/g/^u; ptănt; ptândém^u; -dét; ptănc^u 7, ptăngu [1, 6]; ptăndi; ptândém; -dét 8[I], ptăndi [2] 8, ptăngu; ptăndi 9, [III] plăngu [1, 6]; plăndi [2, 3]; plândém^u; -dét, ptăngu; ptăndi [2, 3] 10 [I], plăngu [1, 6]; plăndă; plândém^u; -dét 11, ptăngu [1, 6], s ptăndi; ptândém^u; -dét 12.

SUGE, h. 124

1. [D] súdi #. Informatoarea a precizat că și în albaneză nu se folosește alt termen pentru SUGE decât BEA. În albaneză, ca și în aromână, și tutunul și țigara se beau.

S-au notat și alte persoane ale vebului: súgu [1, 6]; sud; sudém; -z/d/ét 2, sug^u [1, 6]; sut/d/; sudém^u; -dét 7, sug/c/^u [1, 6]; sud/t/; sudém; -dét 8, sug^u; suz 9, su^u; súzá; suzém^u; -zét; súuu 10 [II] súúú, su^u; sus/z/í; súzim^u; súziť; su^u 10 [III], suz [2] 10 [I], suc^u [1, 6]; sut; sudém^u; -dét 11, súdi [2] 11 [*], sug^u [1, 6]; sud; sudém^u; -dét 12.

MERG (1 – 3), h. 125

1. „fud to-mpătărare! 'fugi!' [imper. 2]. A FUGI înseamnă a merge încet”.

8. mine cur^u; tine cur 'eu fug, tu fugi'.

MERG (4 – 6), h. 126

10. [I] fuzím; -zít.

GEANĂ, h. 127

2. Forma ócľu/ũ este cea de a doua, obținută când i-am cerut să repete răspunsul.
3. únâ pênâ; pêni 'pană, pene' (de găină).
8. După ezitare, informatorul [I] aprobă formele date de informatorul [II].
11. Informatorul susține că forma de singular płénâ nu poate fi folosită pentru geană ci numai pentru pană de pășări.

JOC (1 – 3), h. 128

10. [II] mę-ajóc^u; te-ajót; s-ajócă; mę-ajóc^u; te-ajócă, [III] joc^u; jot^l; juăcă.

JOC (4 – 6), h. 129

2. Forma ğ^uócă a fost rostită când l-am pus pe informatorul să repete paradigma pentru a o înregistra la magnetofon.
10. [II] n-ajucăm; v-ajucát; s-ajócă, n-ajucăm; v-ajucát; s-ajócă, [III] jucăm^u; jucát; juăcă.

SĂ JOACE, h. 130

5. s-a dus ca să guăcă.
9. z dúsi la j^uoc^u, z dúse j^uácă, tu jucăre.

JOI, h. 131

10. [II] cačă^uún^li zăc^u góia.

JUDECĂTOR, h. 133

9. ul judicără, ul judecă la judet. märtër; märtër. [III] märtur = martor.

S-au obținut și termenii pentru TRIBUNAL: ġudét 8, judét 9, judét^u 10 [III], ġudét^u; ġudét 12.

JUG, h. 134

2. „tóra ‘acum’ au învățat cuvântul, care e št'ip = albanez”.

3. „Cu ZGHEZA trage un singur animal. Ea e făcută dintr-un lemn care stă orizontal, numit zd'eză, care trece peste grumazul bouului sau al vacii și din altul, rotund, prins în cel drept, care vine pe sub grumaz, numit tiblic^u”. Vezi desenul de pe hartă.

7. Nico Mustaca, profesor de limba albaneză, aromân din Corcea, mi-a dat forma albaneză a cuvântului: zgjedhë.

9. „Nu aveau JUGURI din cauză că se ocupau cu comerțul, nu cu agricultura”.

10. „Se folosesc la aräre = la arat”.

12. ōmin'i a nōšci mūtū putān lucrēdā cu tōctu = oamenii noștri (= aromânii) lucrează foarte puțin cu pământul.

PUI, h. 135

2. pu^ul'ül di g'l'inā, [L] ġil'inā. am tîl'atā doi pu^l, pū^li [a].

11. pu^litā; ≈ ‘puică’.

TAI (1 – 3), h. 136

1. [σ] și mini ta^ul^u.

2. Repetând, a rostit ta^ul^u [l].

11. tālā! [imper.]

TĂIAM (1 – 3), h. 138

5. tâl'ai; -l'ás; -l'ě [aor. 1 – 3].

TĂIAM (4 – 6), h. 139

5. tîl'ém^u; -l'át^u; -l'árâ [aor. 4 – 6].

BĂTAIE DE INIMĂ, h. 141

4. ni báti pēnda = ne bate pânza.
10. [III] „În Muloviște se zice că omul e lănđit 'bolnav' di cócot”.
12. l'-bate inima, t bat^u inimle.

IN, h. 142

1. „Albanezii zic lin”.
2. pănză di l'inu.
3. nu sēmă 'seamănă' l'in_tóra.
7. stráni di l'inátă.
8. cănipă 'cânepă'.
12. cămēše di l'in^u, păđă di l'in^u.

CĂLCÂI, h. 144

2. cîtcănu di cîcôr^u.
12. doi cătcăni, płâte s-dao cătcăni.

CUI, h. 146

7. „[D] cuñ #. cuñ în albaneză înseamnă țărui, scobitoare. nă-ŋcuñém^u di fum^u (= ne asfixiem)”

PĂDUCHE, h. 147

1. „Au avut partizanii cît s-vrei”. Construcția cu conjunctivul e calchiată după albaneză, după spusele colegului J. Gjinari, prezent la anchetă.
2. Cea de a doua formă de plural a fost rostită când i-am cerut informatorului să repete răspunsul pentru a-l înregistra.
3. l'indini ‘lindini’, mindüş/ş/ŋ^u ‘păduchele mic, după ce iese din LINDINĂ’.
5. „Cuvântul vine din italianul bidókio”.
7. l' fin forma de plural a fost rostit foarte slab, făcând impresia unui i.
11. piduc'lós^u, [*] pidic'lós^u.
12. piduc'lós^u; piduc'lôşⁱ.

URECHE, h. 148

7. *Vezi nota de la h. precedentă.*

CHEAG, h. 149

1. m-acîtóm căslu. ‘prindem caşul, punem cheag în lapte’.
2. ŋclăgu ti caş, s-ŋclêdă căsu [conj. 3]
5. sîmîntă di mârçât^u = sămîntă de lapte acru.
9. „MAIAUA se cumpără în sticle”.
11. rădă; dă^uo arădă. [L] ună arădă, [AL] ună rădă.
12. lăptili s-încîligă.

CLAIE, h. 150

1. „Hambarul se numește găjdăr⁴. Cuvântul provine din albanezul grăjdar”.
7. „Cuvântul e din albanezul mulăr (mullar) = clăie. Aromânii numesc muțări și măgărița, în timp ce albanezii îi zic muscă (mushkë)”.
8. „CĂPIȚA e mai mică, STOGUL e mai mare”.

MUȘCHI, h. 152

1. „mi dor müşki. müşki se află în spate”.
2. „müşcl'i se numesc numai cei din șale”.
3. 4. „Se află în șale”.
7. „Se află la mijloc, lateral, și spre spate”.
8. „Se află la arniclu 'rinichi'. MUSCA se numește muscă; müşti”.
10. „MIȘIȚA este la braț, MUȘCHII se află la mijloc și la spate. [II] MUȘCHII se află în fese”.
11. „müşcl'i sunt tu mēse 'la mijloc', i'l'i'e, sub coaste. am un dor 'durere' tu i'l'ē”.
12. „müşcl'ile mi dor. MUȘCHII se află la mijloc, lateral”.

GHEM, h. 153

1. [D] gl'em⁴ đic bilițari. BILIȚARI se numesc locuitorii din Beala.
12. dao trei gl'emurł, multe gl'áme.

GHINDĂ, h. 154

5. „copăc de gl'indure care măcă porțił. [II] gl'indure se numesc și ganglionii de la gât”.
7. „muris⁴; murizi, éști ca skinós, cu skiñ. [*] mur 'mur', muri 'mure'. Cuvântul mur există și în albaneză, cu același sens”.

8. „Se face pe ârbure”. STEJARUL se numește ârbure.

10. „[I] Așa se numesc și amigdalele. [III] gl'indurâ se numește un ganglion de la gât”.

JUNGHI, h. 155

1. gûmbâ; gûmbi, plágă; pled ‘rană’..

2. mi-ntápă ôsili, cîn te-acătă hêvrq̃.

3. o ti-n mi gûngl'i dînúclu.

7. „mi-arúpsi tu cîcôr. mi-arúpsi tu inimâ = mi s-a rupt inima de durere după cineva. Expresia există și în albaneză: mă cǎpûti spirtin (mě kěputi shpirtin) mi se rupse inima”.

9. sul ‘sul de lemn, ascuțit; țeapă’.

12. mine mǝ-ăcătă amurțît ili amurțîtu. am dor di amurțîtu, nu pot ta z-in c-amurțîtu mi-acătă.

FRUNTE, h. 156

12. frămturle a ôminilor sântu âtbe, mûsáte, tăi.

MUNTE, h. 157

11. mûntile [a.]; mûntâl [a.].

POSTESC, h. 159

9. „Postul se numește nestiie. În postul paștelui, când se mănâncă fără grăsimi, se tăn présiñ. Când nu mănânc nimic, ajún^u.”

11. tăn^u; tăn; tăne; tîném; tînéť; tîn^u prĕésiñ.

12. io tăn; tîne tăn; năș^u tăne; noi tăném^u; voi tănét; năș tăn^u prĕésiñ.

DEAL, h. 162

2. cu șcămi 'stânc'. t'k/étră; t'k/étrî 'piatră'.
5. „Pluralul se folosește rar”.
7. „La curcăua se zice deáni [pl.]”.
8. „bilițăr'i zic deń [pl.]. crĕstă se numește dealul stâncos, fără pădure”.
9. „óxtu se numește cel mic. Cel înalt se numește munte sau zeănă”.

DESCID (UȘA), h. 163

1. c'îd-o! 'închide-o!' ûșa e zdăfăptâ = ușa e deschisă.
 5. c'îdi!; c'îdêt ûșa! [imper. 2, 4].
 9. o disfĕtă ûșa [aor. 3]. [D] desc'îd #.
 10. [II] disfăptâ 'deschisă'.
- S-a obținut întreaga paradigmă a indicativului prezent: dăsc'ît [I, 6]; -c'ît; -c'îdi; dăsc'îdēm^u; -dĕt 5, disfăc^u [I, 6] -făt; -făti; -fătīm^u; -fătīt 10 [III], u disfăc^u [I, 6]; -făt; -făte; disfătēm^u; -ĕt 11, disfăc^u [I, 6]; -făt; -făte; disfătēm^u; -ĕt 12.

DESCUI (UȘA), h. 164

- S-a obținut, în unele puncte, paradigma indicativului prezent: mini c'ît; tîni c'ît; năș, nășă c'î di; noi c'îdēm^u; voi c'îdĕt; năș c'îd/t/ = închid, încui 5, dișclĭt^u [I, 6] -c'îis; -c'îdi; -c'î dim^u; -c'îdit 10 [III], u dișclĭt^u [I, 6] -c'îis; -c'îdi; -c'îdim^u; -c'îdit 10 [III], u dișclĭt^u [I, 6]; -c'ît; -c'îide; u dișclidēm^u; -dĕt 11, u dișclĭd^u [I, 6]; -c'îid; -c'îide; u dișclidēm^u; -dĕt 12.

MĂ DEZBRAC, h. 165

1. mini ma mi zdăpoi că vâ s-dormu, mi zdăpuiâi s-mi-nvăscu, vă s-mi-nvăscu.
3. va s-mi zdizvăscu că va s-dorm^u cu mvēsta nao [!]
4. mutâi strănili. Pentru A SE MUTA folosesc verbul A FUGI: fud 'te muți'.
5. „mini mi dâspól”, zicem așa când nă l/ț/ăm, mi dăzlăcsesc, când nu scot toate hainele de pe mine”.
8. „Se zice și mi dispól^u și mi dizvăscu, mi dispól^u ta s-mi țau, mi dizvăscu ta s-mi cût^u”.
Întrebat direct dacă nu se zice mi bag^u pentru mi cût^u, informatorul precizează că așa se zice la Belea de Sus
9. me-mvăscu 'mă îmbrac', mi alăcsesc 'mă schimb'.
10. [II] mi dizvăscu 'mă dezbrac de tot', mi dăzțácsesc 'mă dezbrac parția', mi-nvăscu 'mă îmbrac'.

Pentru unele verbe din hartă s-a obținut paradigma indicativului prezent: mini mi dâspól; tini ti dâspól; năs z dâspuālⁱ; noi nă dâspułem; voi vâ dâspuāl^{at}; năs z dâspuālⁱ 5, dizlăcsesc [1, 6]; -csesc; -csesci; -csim^u; -csit 10 [III]; dizlăcsesc [1, 6]; -csesci; -csescē; -csim^u; csit 11, dizțácsesc; -csesci; -csescē; -csim^u; -csit 12.

NEGRU, h. 168

2. ómn^u l/ț/ai. 'om negru, brunet'
3. péru tai^u.
5. cu pérⁱ l/ț/ăi.
7. psar^u; psar 'gri'.

NEAGRĂ, h. 169

3. iápă táii; iépi táii.

PRUN, h. 170

7. „La Corcea i se zice p^urún^u”.
9. púrno fâte púrne = prunul face prune. múlfi púrni = mulți pruni.

PRUNĂ, h. 171

12. „Înainte s-a zis prúne, formă mai corectă decât púrne”.

BĂTRÂN, h. 172

1. [II] auușîn ‘bătrâni’.
2. môșă; môși ‘babă’.
3. tînăr; tînări, tînâră; tíniri ‘tânăr’. tini ești nău ‘tu ești tânăr’.
4. môșă; môși ‘babă’.
5. muășă; muăși ‘babă’. Întrebat direct dacă cunoaște cuvântul BABĂ, informatorul a rostit bábă: bábi și mi-a spus că e sinonim cu muășă.
10. „Cel bitârnu e di șaptizăț de ani. Cel mai tânăr cu ceva e om tricút^u; tricút”.

BĂRBAT, h. 173

5. „bâpbát a mel ‘bărbatul meu’. La müzucúia ‘în Muzachia’ se zice a nel bâpbát”.

PĂRINTE, h. 174

1. dădă, tătă, măia, păplu 'mamă, tată, bunica, bunicu' l.
2. „purinți' a nei'. PURINT se numesc și TURCII 'musulmanii', pentru că nu postesc niciodată”.
3. [II] păpinti a mel; păpînî' a mel.
4. „[I] părintele nău, părinî' a nei. [II] prință' [a]. bába ili 'sau' afénde înseamnă tát-to, dáda înseamnă mama”.

PĂDURE, h. 175

2. cîn e cu lémni. pîdura [a]. Repetând, înformatorul a rostit pîdure.
3. [D] PĂDURE #. munte 'pădure amestecată', coriie 'pădure de fag.'

PĂMÂNT, h. 176

1. ôla ésti di toc^u. tu toc^u l-onvălím^u [mortul]. toc^u, toc pi g'd/os, toc pi súpră.
2. cădú locu 'fuse cutremur de pământ'.
3. bítú tócu 'fuse cutremur de pământ'.
4. [D] PĂMÂNT #.
5. ôlă de loc^u. [D] PĂMÂNT #.
6. „[II] Și oalele se fac din toc^u”.
7. „Oala se face din loc^u”.

HOTAR, h. 177

1. „Se numește așa și semnul de hotar, din lemn sau din piatră, dintre proprietăți”.
2. „Între proprietăți se face gar/ș/d”.

9. „Hotarul dintre țări se numește grăniță”.
10. „[II] grăniță e hotarul dintre țări”.
12. „Hotarul unei localități, teritoriul care îi aparține, se numește sinur. grăniță; grănituri se numește granița, frontiera dintre țări”.

PAHAR, h. 178

3. „E din sticlă. ursé înseamnă poftim și vine din grecescul oriste”.
4. caddia [a].
5. „Țoiul se numește pâyûp”. Informatoarea, profesoară de limba albaneză, spune că formele cúpâ; cûpi sunt de origine albaneză.
7. „cúpâ; cûpi e arbinăséști, noi zicem ma muft paxár^u; -xári”.
8. „Se fac di ġam ‘sticlă’ și di portulán”.
9. di arikiie, di apă.

OGOR, h. 179

3. [II] o feč ágru, o cîrtii cu bóili cu plût, o cîrtii ‘spărsei țelina’
4. „vragu [a]. mini fac vrag cu pľugu, cu arátlu. arát; arát plug (de lemn)”. Informatorul apreciază că
5. parménd e št'ip = parménd e [cuvânt] albanez.
5. triiirâ. s-séátirâ gáru.
8. „Terenul semănat se numește ágru; ágre. Locul care nu s-éră ‘nu se ară’ un an sau doi, rămâne nelucrat, se numește ġersu”.

9. „ágru înseamnă loc semănat și (animal) sălbatic”. pórcu ágru ‘mistreț’, cápră ágră ‘capră sălbatică’.
10. „ágru se numește un loc cultivat. În macedoneană i se zice úgar; úgari”.
11. tu-ágru ‘în țarină’.

MORAR, h. 180

1. mísur; místre ‘porumb’
5. va s-nec ‘o să merg’ la mupáp, la muápá.
11. la m^uáră; morⁱ.

ÎNVĂȚĂTOR, h. 181

3. Informatorul precizează că msúsu, msusá sunt cuvinte albaneze.
7. I de la finala pluralului a fost rostit foarte slab, făcând impresia unui i. S-a obținut și femininul: msúsá; msúsi 3, đáscalá; đáscali 5.

GRĂDINĂ, h. 182

2. „E aproape di cásá”.
7. „buxcê, cuvânt albanez, se folosește rar”. bustáni ‘pepene galben’, bustanği ‘cel ce cultivă pepeni, điminíc^u; -nít ‘pepene verde’.
10. [III] „Cea numită buxcê e ti lilič ‘de flori’, GÂRDINA e de zarzavat”.
11. „GÂRDINĂ se folosește rar, numai pentru grădina cu flori”.

GRĂDINAR, h. 183

9. „În macedoneană i se zice bâxçingî”.

SOARE, h. 184

2. púnă ‘lună’.
3. țină ‘lună’.

(ȘOARECELE, CÂINELE) ROADE, h. 185

5. I-am dătă ca s-arădă uăsili.
7. arămă scândura, măcă străn’i. șuáric^u, suárit.
9. „[II] [D] arămă se spune numai despre porc. Porcul arămă”.
10. [II] s-ar^oódă [conj. 3]. [III] sâ zgrămă [refl.], zgrămă.
12. ta sâ zgîrmă [conj. 3].

SĂ MOARĂ, h. 188

9. va s-m^uără [viit. 3].
10. [III] trăzi ta s-m^oără îli trăzi ti m^uárti.

CUREA, h. 189

1. [D] CUREA #.
2. curăua dim_băr^u = cureaua de la brâu.

STEA, h. 190

5. țeru-i umplút cu steáli. șupúp ‘apă fiartă cu zahăr, sirop’.
9. „Cerul e sirín^u”.

CĂȚEA, h. 191

4. kéni 'câine'.
5. „estî cîtauâ i se spune unei femei rea la inimă. Unui bărbat foarte rău i se spune mult slap/bl, mult slab estî tini”.

PURCEA, h. 192

9. „Celui de parte bărbătească i se zice partelâ mâscor. Rar i se mai zice pu/â/rtelâ; -têl. Purcelei i se zice mai des partelâ feámin”.

S-au mai obținut termeni pentru:

- a) PURCEL: putél; pórtli, [k] putél 2, puptél; -tél 5 [II], putél; -tél 11, putélâ mâscur; putél mâscurî 12;
- b) SCROAFĂ: puápca; puápti 5 [II], puárcă; puárte 11;
- c) PORC: pórcu; pórti 3 [I], porcâ; portî 3 [II].

NUIA, h. 193

8. [II] sálte; săttî 'salcie'.
10. do verzá ti-mputtîri coş = două vergi, nuiete de împletit coşuri.

NU AM, h. 195

2. nâuo 'nouă', nâuo 'miaună', nêuă 'zăpadă'.

NE-AM DUS, h. 196

7. mi duşî 'mă dusei'.
8. nêrşu 'mersei'.

MI-AM FĂCUT, h. 197

5. mi feĉ mipăĉi 'îmi făcui gînduri'.
10. mi-am băyâtâ 'mi-am băgat, mi-am pus'.
11. mine feĉ un lŭcru bun.

S-a notat paradigma perfectului simplu: mini feĉ; tini fiĉeș; atŭt fĉti; noi fĉtum; voi fĉtŭtu; atĉi fĉtărĉ, 1 [I], atĉi fĉtărĉ 1 [II], feĉ; fiĉeș; fĉti; fiĉem^u; fiĉĉi; făc^u [σ] fĉtim^u; fĉtut; fĉtirĉ 3 [II], mi feĉ; ti fiĉeș; s-fiĉĉă [?]; nă fĉtim; vă fĉtit; s-fĉtiră 5. Informatorul din localitatea 3 dădea semne evidente de oboseală.

RĂGÂI (1 – 3) h. 198

1. Repetând, informatoarea a rostit gărĉescu.
10. [II] arguĉescu; -ĉșĉi; -ĉști.

RĂGÂI (4 – 6) h. 199

2. Forma gurĉt [5] a fost rostită de informator cînd l-am pus să repete pentru a-l înregistra la magnetofon.
10. [II] arguiim; -iit; -ĉescu, [I] arguiim^u [4].

SĂ RĂGÂIE, h. 200

11. nŭ-aruguiă [imper. neg.].

PATĂ, h. 201

3. s-fĉti cu vŭtă.

- „vûlâ, înseamnând pată și șampilă, provine din albanezul vûla (pronunțat vûl'a)”. vulușătă, lulușătă [adj.]. am lulușătă fustănea, am vulușătă fustănea.
8. t'icută ‘picătură’.

CEAS, h. 20

8. săyătur ‘ceasornice’, săyăt, [AL] săt ‘ceasuri, ore’.
12. Informatorul, privind cum scriu și deprinzând într-o oarecare măsură sistemul de transcriere, mi-a dat indicat să scriu tu sône î ‘la sfârșit î’ în pluralul sîxăt, deși nu l-a rostit.

PIPĂI (4 – 6), h. 204

9. Vezi răspunsul ăe ia în precedentă.

SLĂNINĂ, h. 205

7. „păstărmă ‘carne uscată, pastramă’, usăndă ‘grăsime de porc’, seu ‘seu de oaie, de capră’. usănda o tut'ê/im și-o băgăm tu tinit'él (= bidon de tinichea) și-i dîtem ligdâ ligdâsâ. ligdâsâ ‘cu grăsime’. La Corcea îi zice lignuăsă’.
11. sûncă.
12. „târd'îie; îrdîi se numește grăsimea nitukîtă. Untura este usădă tukîtă”.

SLUGĂ, h. 206

10. „[III] Sluga permanentă se numește χuzmikâr. Cel angajat cu ziua e aryât”.
11. Vezi nota precedentă.
12. Vezi nota de la 10. aryătă; —âte. lâcârtôr; —tôrî ‘muncitor’. χuzmit'ără; —t'äre ‘servitoare’.

IESLE, h. 207

9. „[D] iésle zic macedonenii”.

GRAJD, h. 208

5. „grajd^u e cel neacoperit”.
7. „Cuvântul patós vine de la sum pat^u ‘sub pat’. tutiputa ‘turma’ e adăpostită jos; sus la etaj, deasupra ei, fiind patul. axúri provine din albanezul na aur”. Explicațiile etimologice aparțin informatorului.

BOB, h. 209

1. uŋ grut/d/ di misur^u ‘un bob de porumb’. gron ‘grâu’.
2. gărăt di găr ‘boabe de grâu’.
5. „gápút di găr, di misup. În albaneză porumbului i se zice misă”.
9. „fărină de girniș^uór^u ‘făină de porumb’. [D] MISUR #. La Nijopole se zice gâr^u, nu grăn ‘grâu’.
10. [II] gârnút di gârnu ‘bob de grâu’.
11. simită ‘sămânță’.
12. gârnút^u di misur^u, di-uríz^u, di fisúl^u/ű ‘bob de porumb, de orez, de fasole’.

VARZĂ ACRĂ, h. 210

4. „Cuvântul nu e albanez”.
9. muăre dülte ‘varză dulce’.

PLANŞE

Atenţie! Planşa croitorilor la Corneşti, statul la Tismana

1900 în Capidua, Făgăraş, coperta şi p. 123

1900 în Capidua, Făgăraş, coperta şi p. 123

croitorilor la Corneşti

Atanás Țiculi, croitor din Corcea, stabilit la Tirana
(vezi Th. Capidan, *Fărșeroții*, coperta și p. 19)

Lița Șunda, aromân originar din Bigliști,
croitor în Corcea

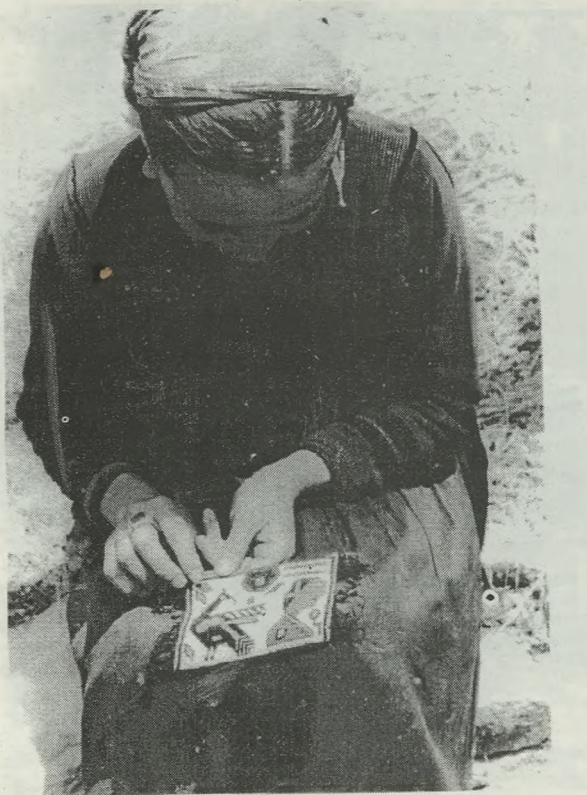
Mițu Caramîtru, fărșerot din Corcea, în costum tradițional
(vezi Th. Capidan, *Fărșeroții*, p. 74)

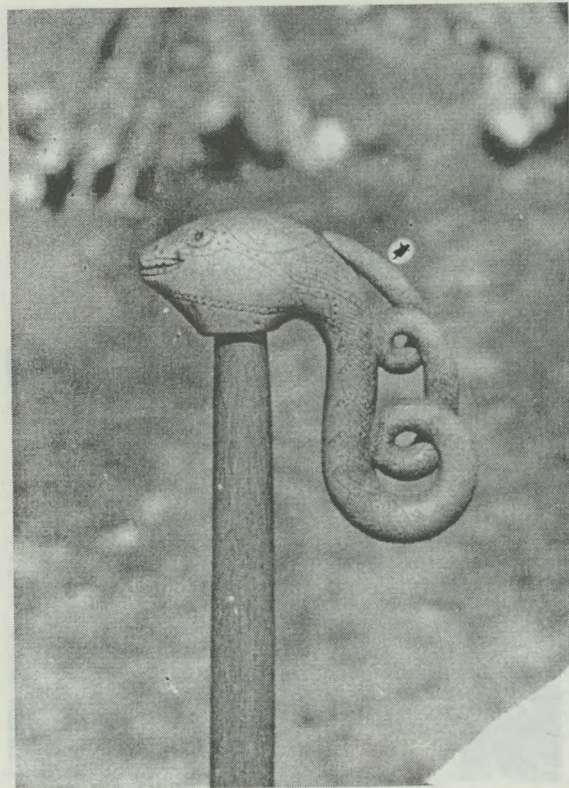
Aromân din Stan Carbunara

Fărșeroată din Albania în port popular

Din mărgelile colorate, în timpul liber,
aromâncea îi face soțului portofel

Cață (cărlă)

Celnic aromân stabilit în Drenova. Se reazimă în
cârlă. În mână stângă ține *óra ti gúcări*

Taq Vasil Dhmitri și autorul

Taq Vasil Dhmitri în costum „național”

Spre hoara Gopiș, împreună cu B. Cazacu

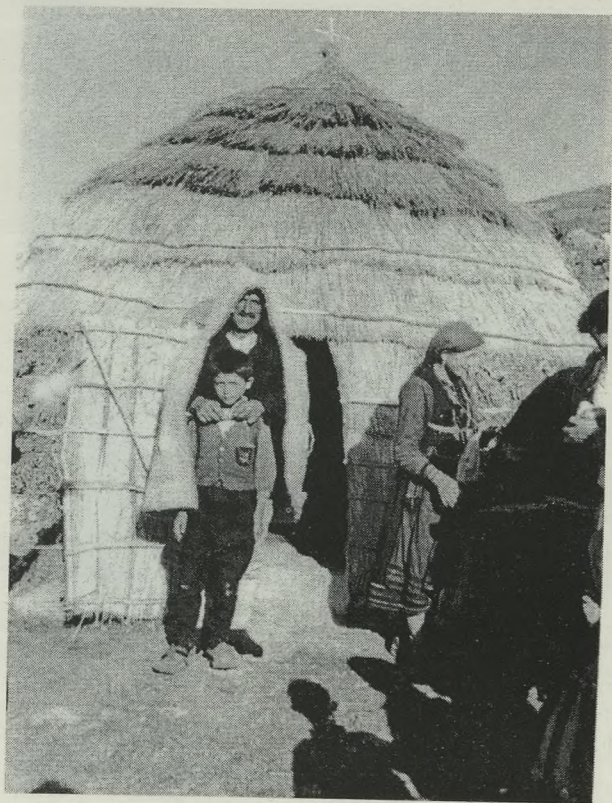
Biserica din Gopiș

Părintele Puia (*Pu'l'a*), preot și învățător
în Pleasa de Sus (*Pl'asa di Súpră*)

Cruce în cimitirul din Gopiș

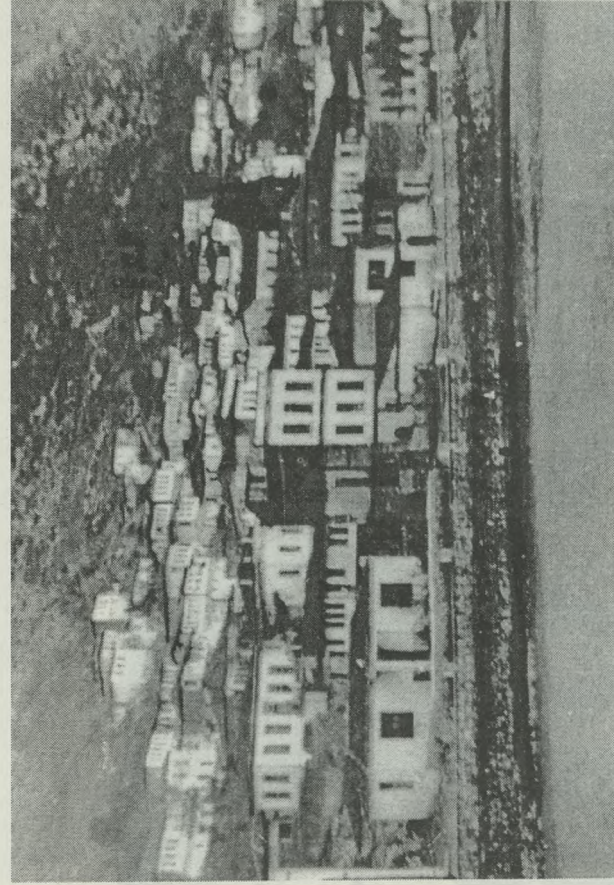

Aromâni în fața călivii

Aromâncă împletind. În spate,
scheletul unei colibe

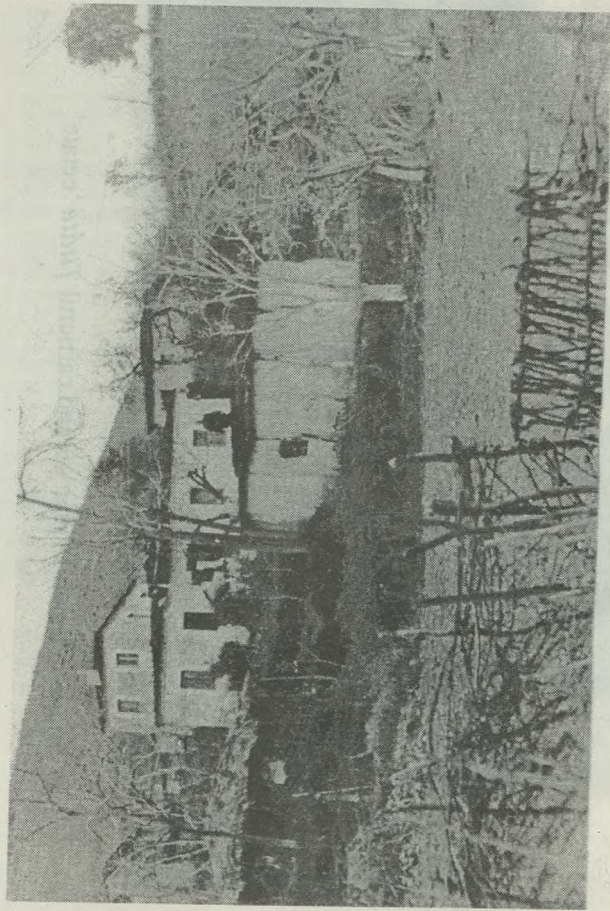
Stradă în Berat. În plan secund cartierul *Ţitatie* 'cetate'

Cartierul Gorița din Berat

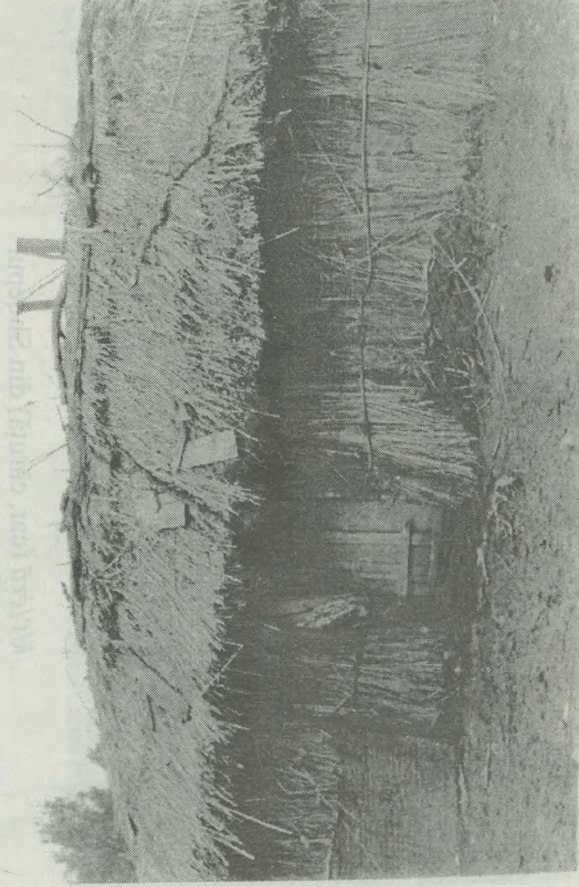
Aromâni în Lushnja (*Lușña*)

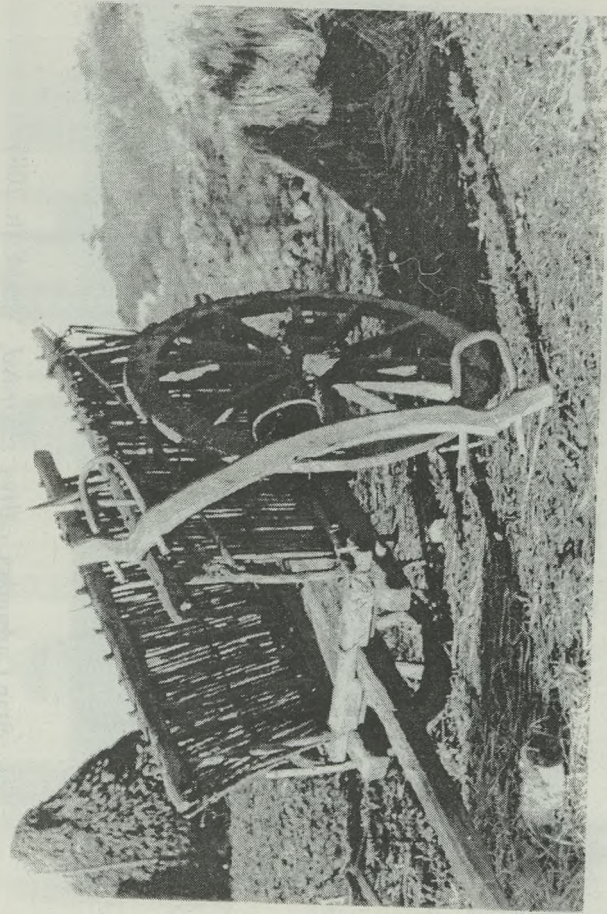
Case în Stan Carbunara

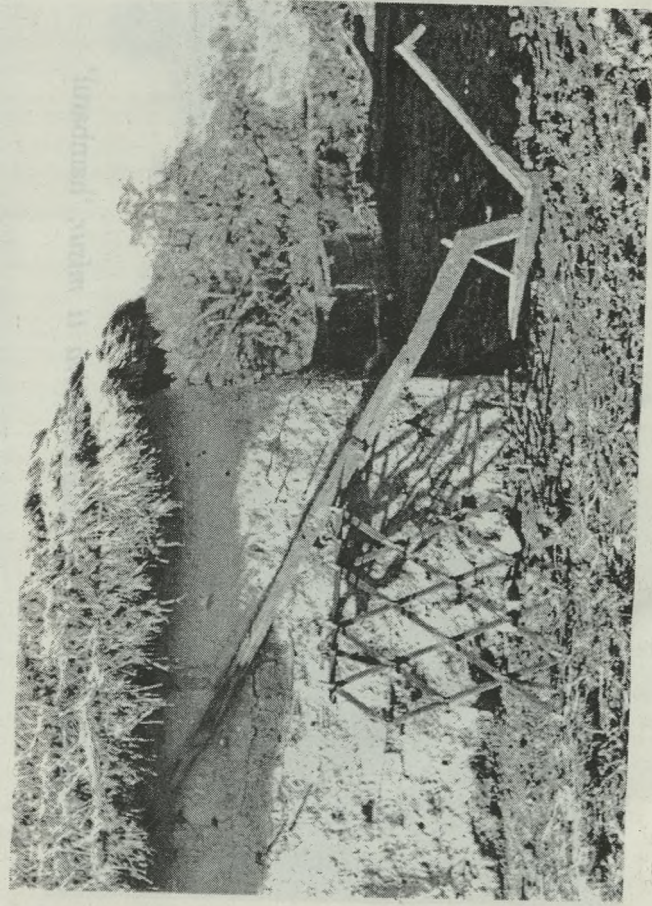
Aromâni din Stan Carunara și cǎlîva ti mîsur, 'hambarul'

Stan Carunara, cǎlîva ti prăvd, 'grăjd' (h. 208)

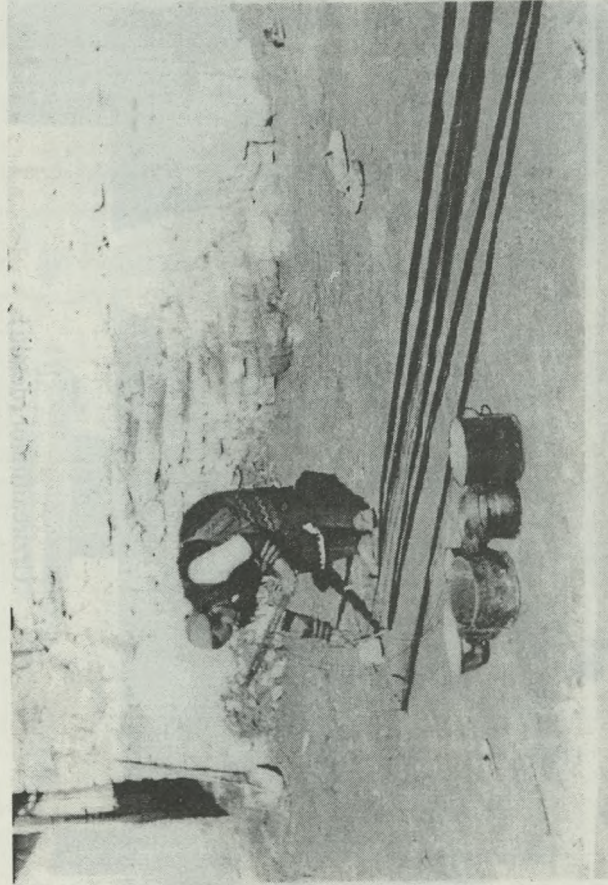
kar/éră (car, căruță) din Shqepur

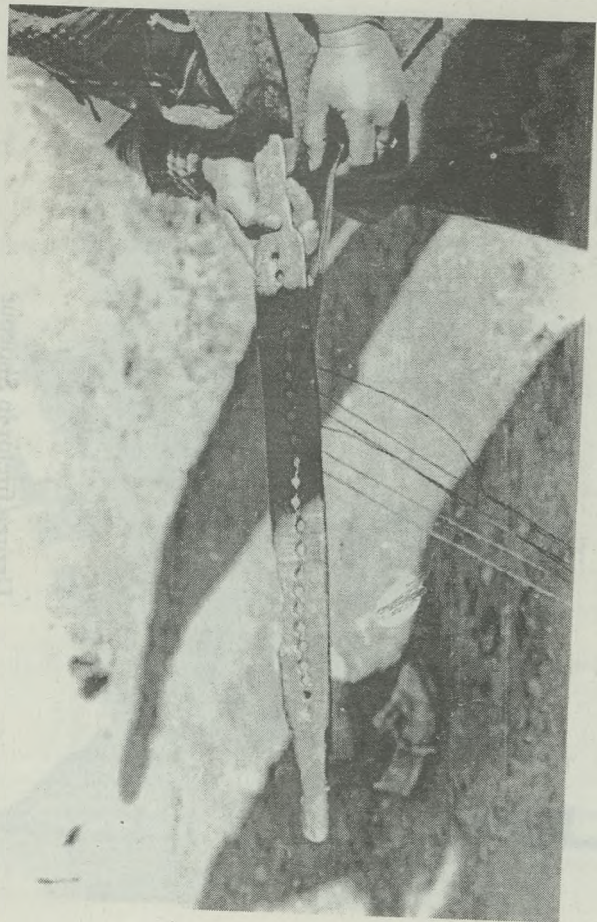
arăt, 'plug de lemn' din Shqepur

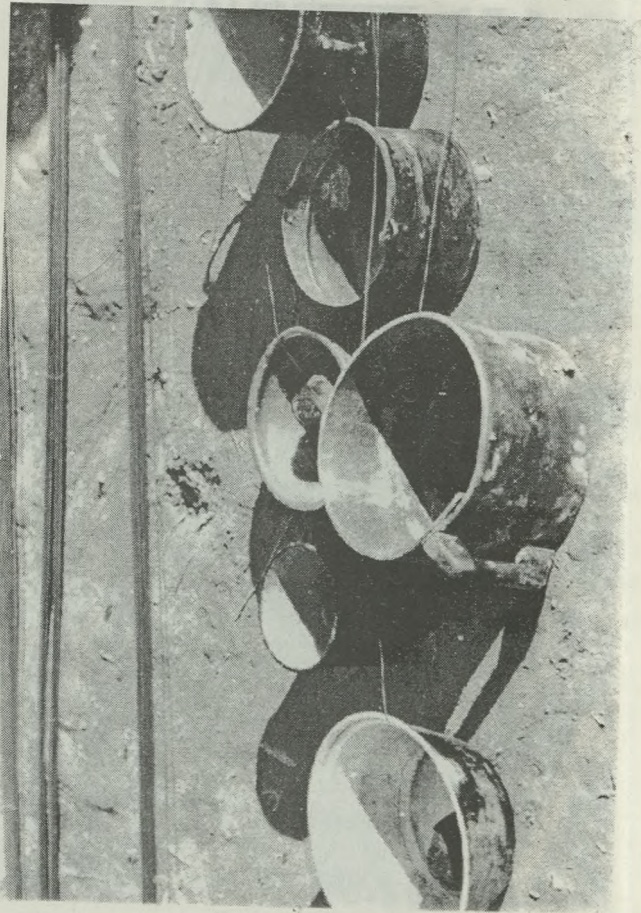
arăt (detaliu)

Urzirea firelor în Shqepur

Urzirea firelor (detalii)

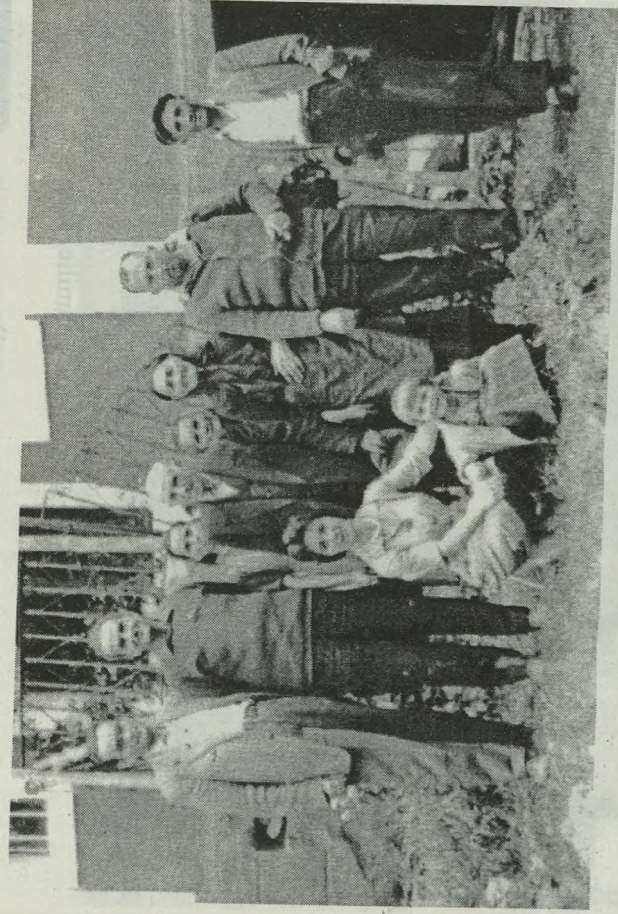
Taq Vasil Dhmitri cu o parte a familiei sale

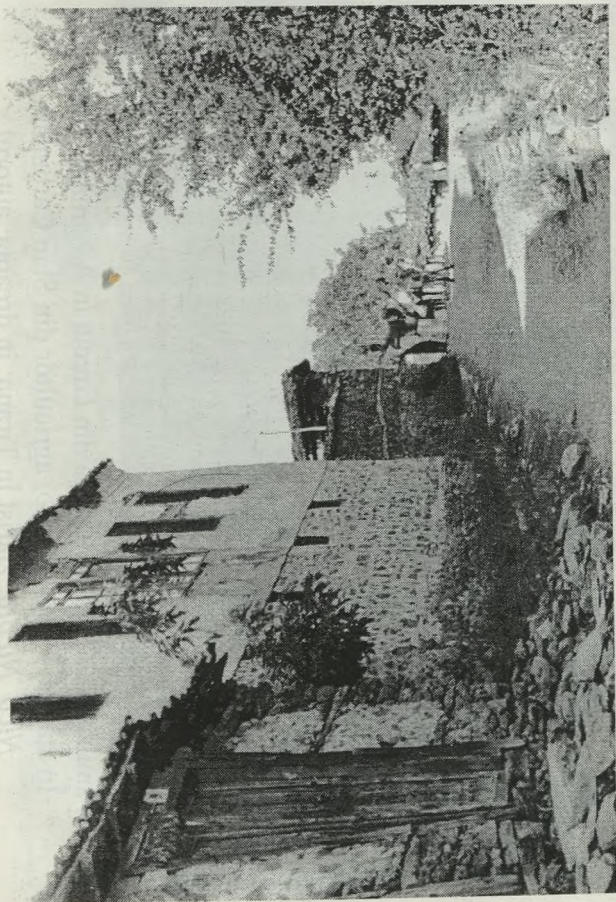
Autorul cu un grup de aromânce din Dardha (Dardha)

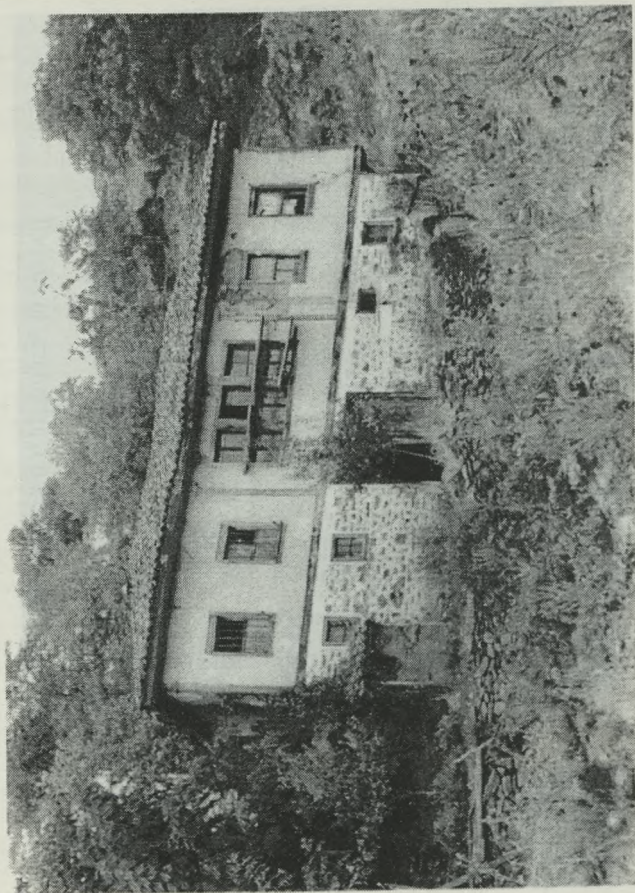
Aromâni din Stan Carbunara. În mijloc: Petra Bardjo (*Pétra Bárd'o*)
și tatăl său; în dreapta sus: autorul și Nico Nicola

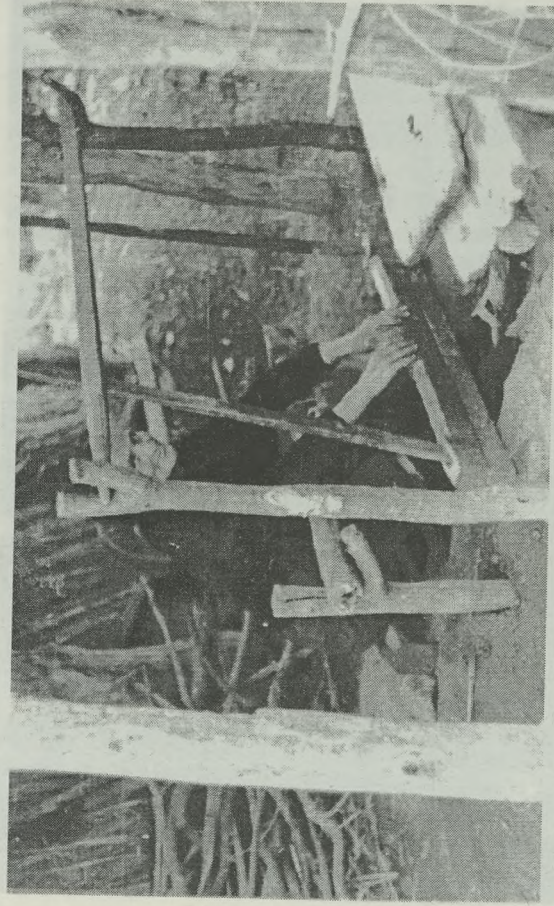

Aromâni din Gopiș, B. Cazacu și autorul. Al doilea din stânga:
Božidar Nastev (*Tóda al Násti*)

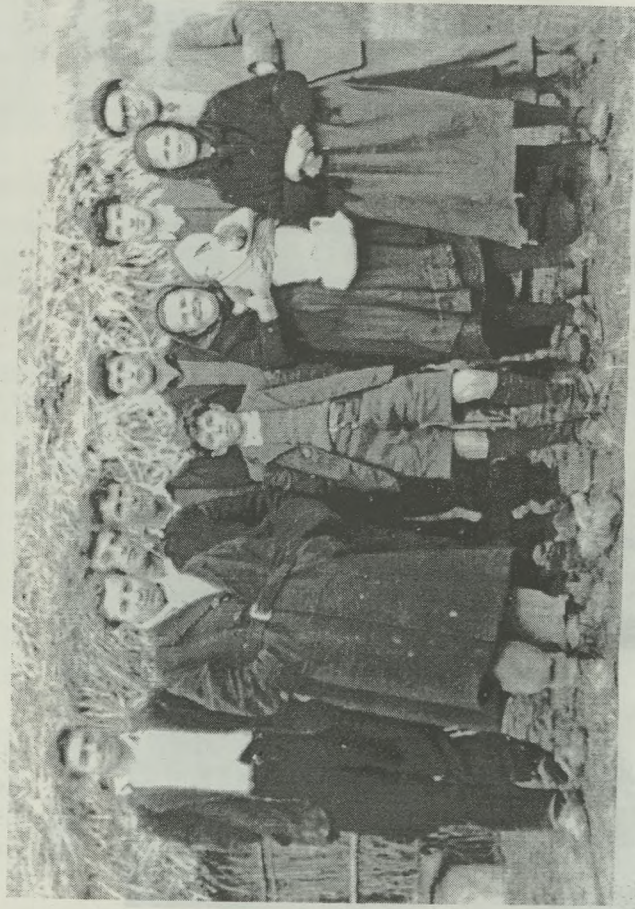

Casa din Gopiş

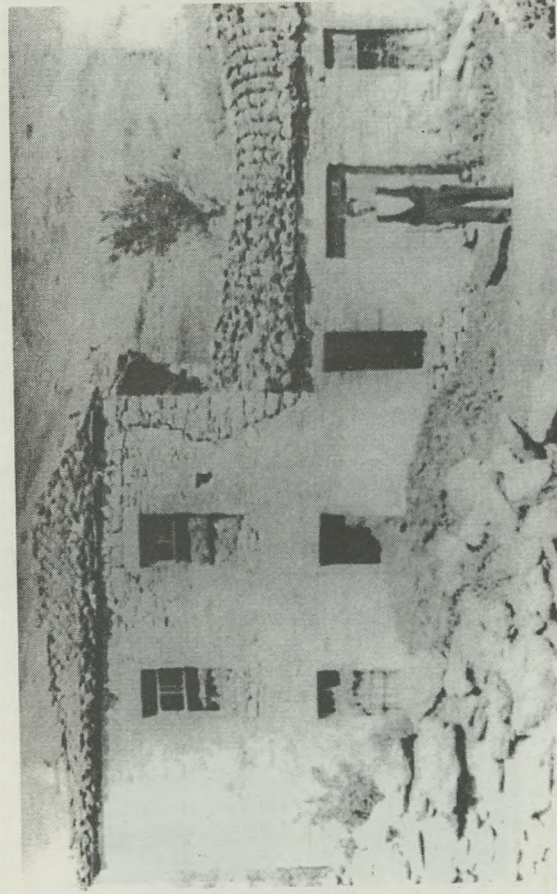
Aromâncă din Stan Carbunara, la război

Familia *Malăliușa*, refugiată din Grecia în Albania în 1948.
În stânga: *Pétra Bárđo*, agricultor din Stan Carbunara,
Níco Nicóla, ziarist în Tirana; în dreapta: autorul

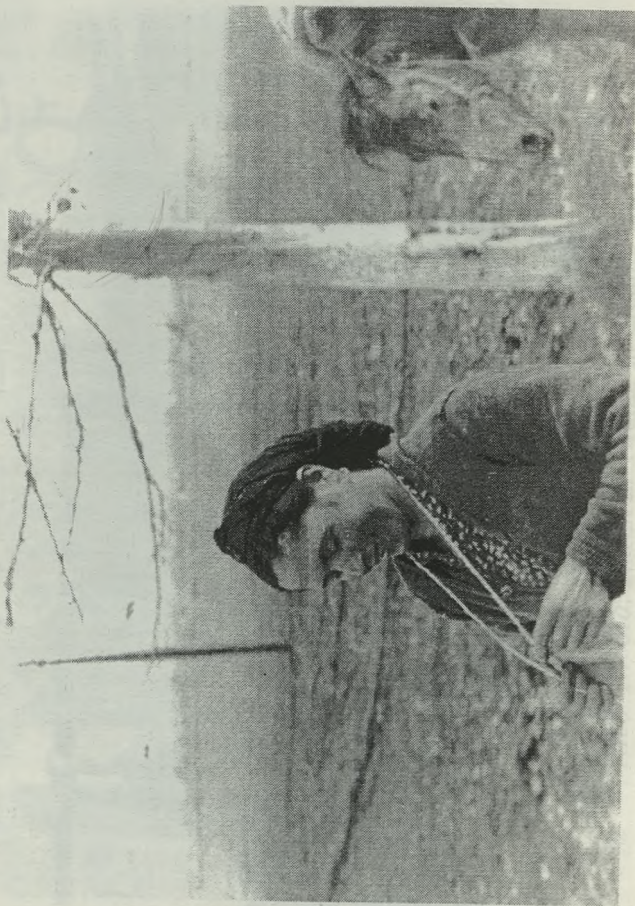
Cu părintele Puia, Nico Mustaca, Sotin Ciufecu și
plasoț, la biserica din Pleasa de Sus

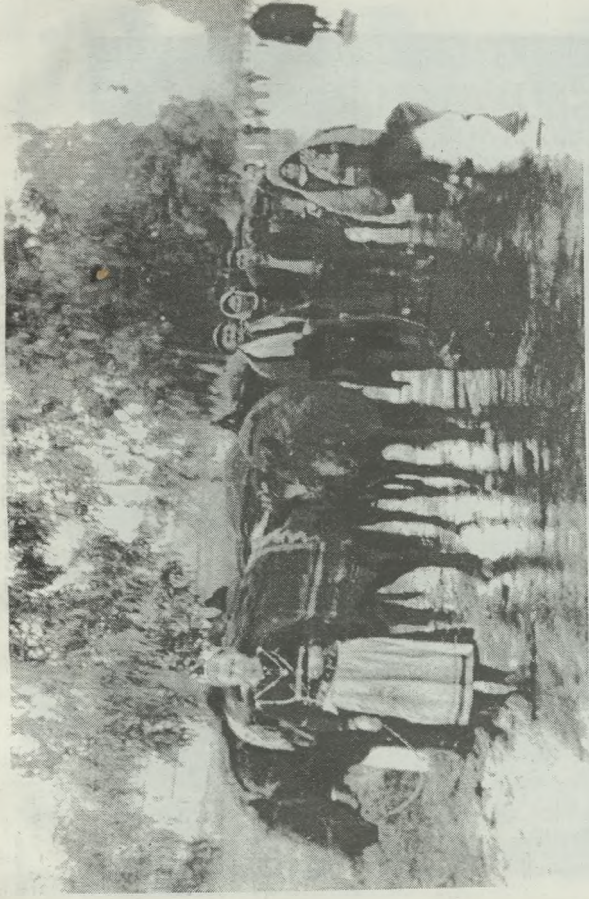

Casă părăsită în Pleasa de Sus

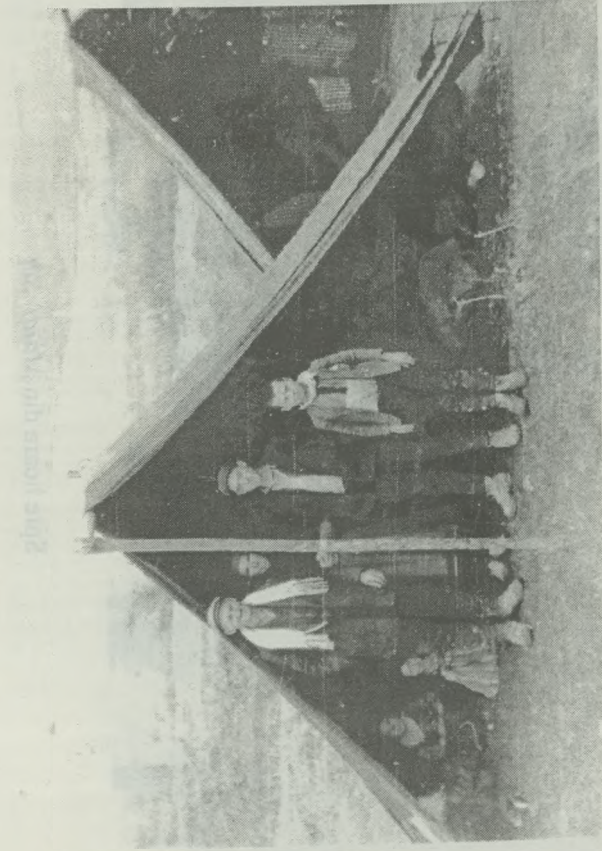

Spre arîu 'iernatic'

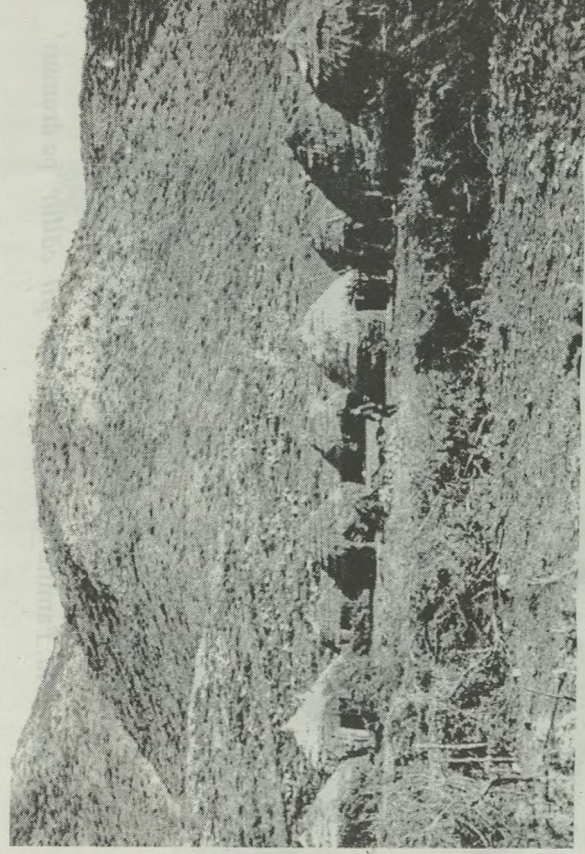
Spre arîu. Familia lui Vandél Berátî pit cãilur 'pe drumuri'

Familia lui Vandél Berátî în ténde 'corturi'

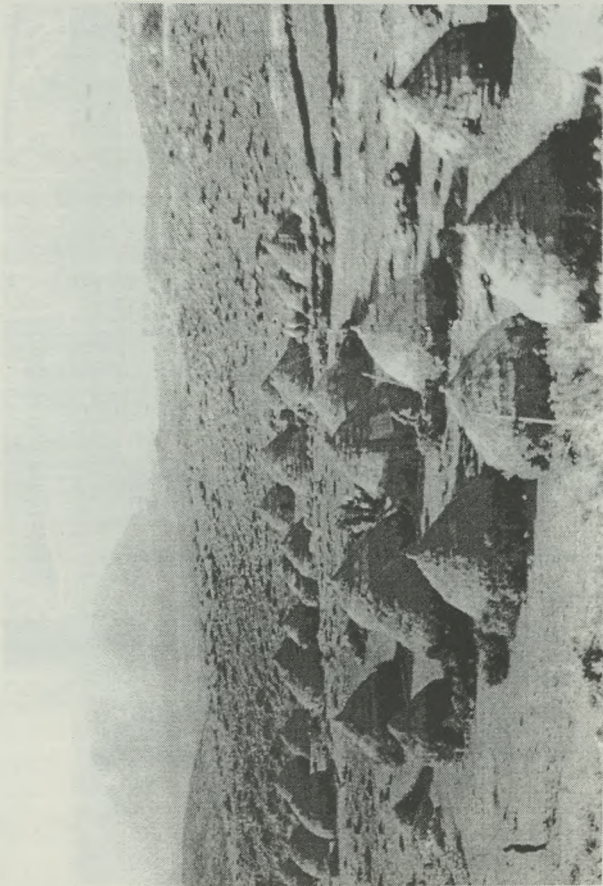
Spre hoara din Mûnţi Seţ

Parte de hoară din Mûnţi Seţ

În *Mîinți* Seț apa este greu de procurat.
Femeile o aduc în spate de la distanțe mari

Hoară în *Mîinți* Seț

Fărșeroate din Albania

Din fragedă copilărie fetele învăță de la femei meșteșugul torsului

Aromâni din Grecia ("vlahi patrioți greci"),
stabiliți în Albania în anul 1948

Fetețe aromâne din regiunea Kollonj (*Colón*)

Lângă uşa colibei, un copil cu *turbulița* 'putineiu' di alés úmtu

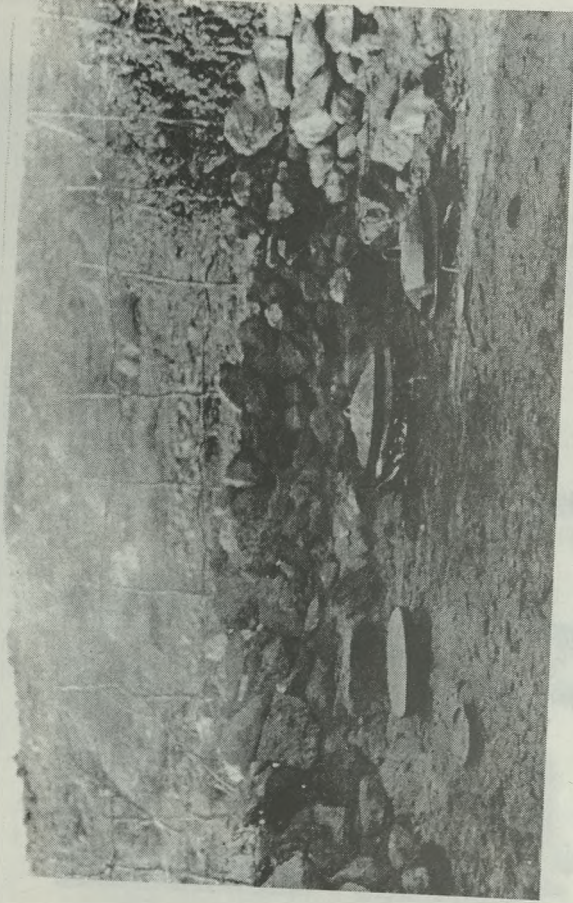
La umbra colibei, în timp ce copilul doarme în *sărmaniță* 'leagăn',
fen to.

Înterior de colibă

Fete în colibă

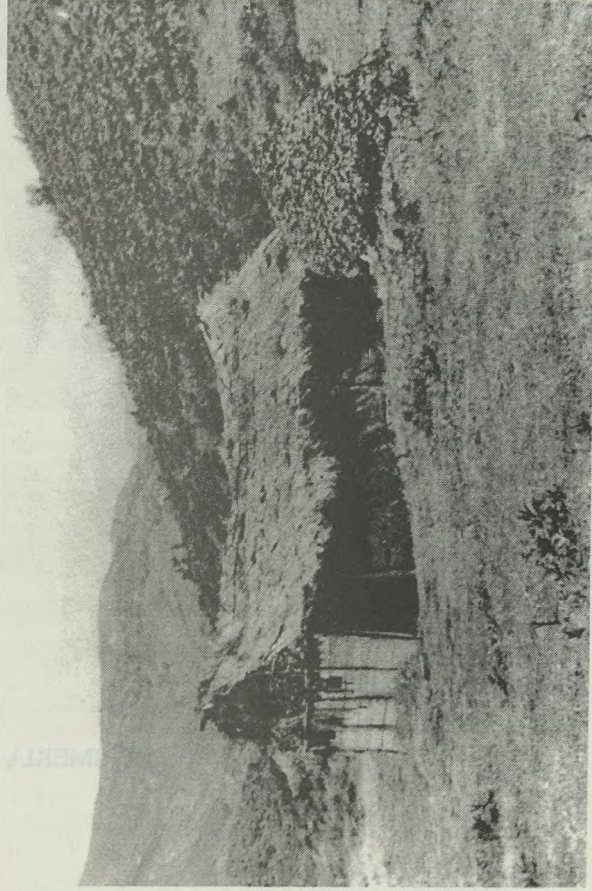
Bucătăriile deservesc, de obicei, mai multe familii

Aromâncă în bucătărie

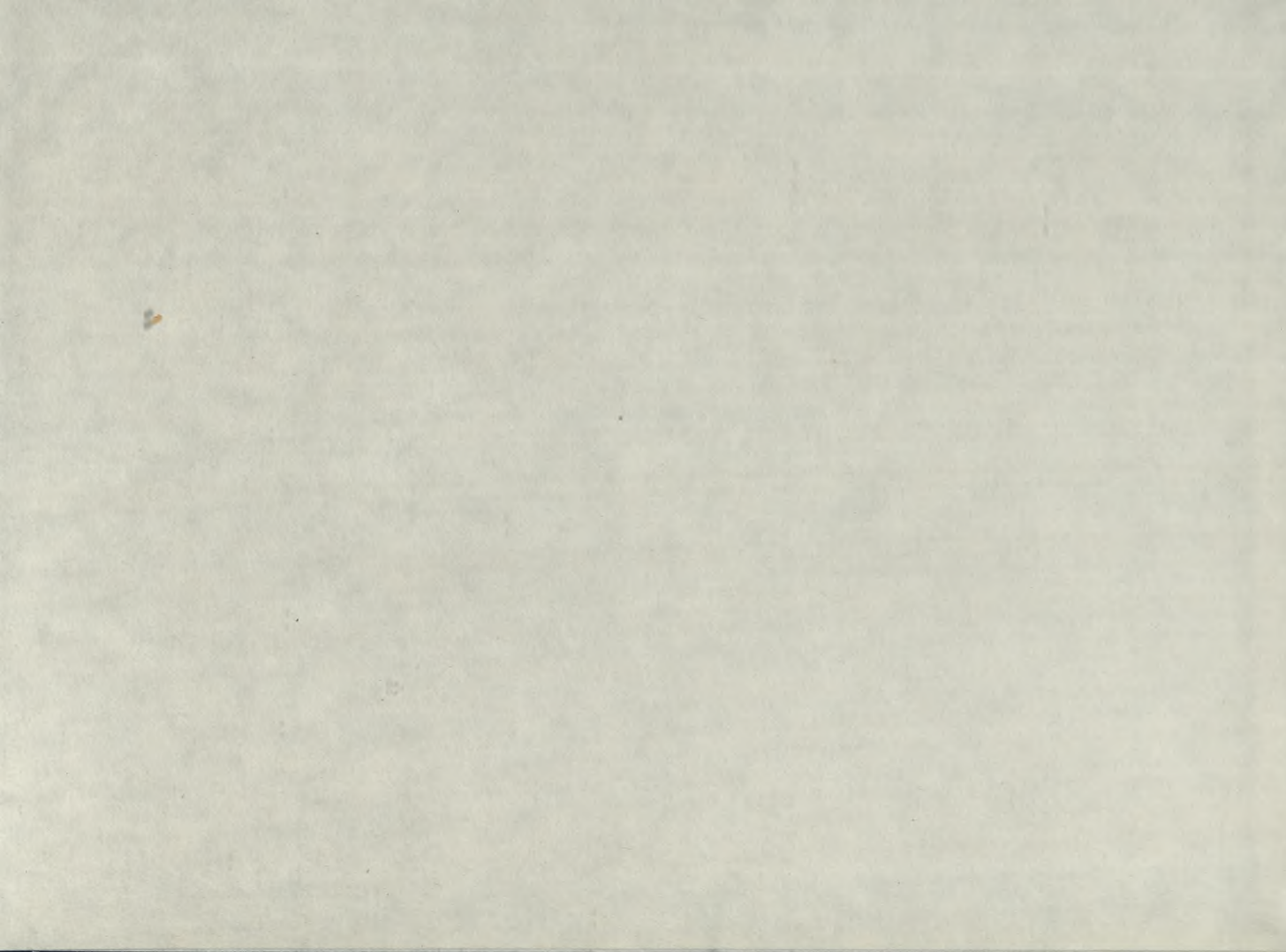

Hrana aromânului. În mijloc: *códru* (plăcintă cu brânză),
în farfurii: *mărcău*, *lăpti grosu* (lapte bătut)

Școala nomadă

Tipărit la
IMPRIMERIA «ATLAS-CLUSIUM» («ARCADE»)

ISBN: 973-27-0639-2

50 000 lei